

805.0
1735

ION MINULESCU

O P E R E

II

T E A T R U

*Ediție îngrijită,
n o t e d e
E M I L M A N U
P r e f a ț ă d e
M I H A I G A F I Ț A*

6227

SCRIITORI ROMÂNI
EDITURA MINERVA
București, 1976

PLEACĂ BERZELE

TREI ACTE ÎN PROZĂ

Lui Iancu Păucescu

*În amintirea toamnei anului 1906, cînd
plecau berzele pentru întîia oară*

PERSOANELE

MIHNEA DORNESCU
RADU MAJOREANU
JEAN ROBOIU
5 DOCTORUL
IRENA MAJOREANU
ELENA ROBOIU
O DOAMNĂ
O SERVITOARE
10 UN SERVITOR

ACTUL I

În orașul Constanța, la Majoreanu acasă, în luna septembrie, pe la ora cinci după-amiază, în timpul ceaiului.

5 Scena reprezintă un salonaș de primire. Peretele din fund, format din geamuri, prinse într-o armătură de fier, se desface pentru a forma o singură piesă cu terasa, peste balustrada căreia se zărește marea și unul din farurile portului. În dreapta și în stînga, uși. Un gheridon cu diferite bibelouri și fotografii. Un pian în dreapta, o masă mare rotundă în stînga, cu canapeua și fotoliile garnituri. O altă măsuță cu un joc de șah lângă pian, iar pe masa mare, un serviciu cu ceai.

15 Invitații sunt aranjați cam în felul acesta: doctorul într-un fotoliu comod, în apropierea păretelui de sticlă, făcînd fața spre mare. Pe canapeua din stînga, o doamnă, iar pe un scaun lângă masa mare, Elena Roboiu. Jean Roboiu, în picioare, face naveta de la un invitat la altul. Irena Majoreanu, în picioare, sfîrșește tocmai să servească ultima ceașcă de ceai.

SCENA I

IRENA MAJOREANU, ELENA ROBOIU, O DOAMNĂ, DOCTORUL, JEAN ROBOIU, și SERVITOAREA, care iese.

25 ROBOIU (*continuînd discuția*): Ba nu, zău, doctore... Să lăsăm gluma deoparte... Ce-ai zice însă, dacă mîine, poimîine, ai vedea jurnalele publicînd cu

litere de o șchioapă că la Constanța, în casa lui Radu Majoreanu, invitații au fost intoxicați cu parfum... (*doamnele fac haz*) și că doctorul X... dumneata sau alt confrate întru Esculap, deși chemat în grabă, n-a putut să le fie de nici un folos... (*Sentențios.*) Otrava își făcuse efectul... (*Doctorul dă din cap cu milă și nu răspunde.*)

5 ELENA: Ce rău trebuie să-ți pară că lucrul ăsta n-are să se întâmple niciodată ... Parfumul nu este otrăvitor.

10 ROBOIU (*sigur de a afirma*): Parfumul? Poftim... Iată roadele culturii superficiale a femeilor... Parfumul, dragă, este cea mai grozavă otrăvă... S-o știi de la mine.

15 O DOAMNĂ (*nedumerită și vexată, privind când spre doctor, când spre Roboiu*): Dar doctorii parcă spun că...

ROBOIU: Ei! doctorii! Parcă numai doctorii trebuie să știe ceva pe lumea asta...

20 IRENA: Doctore, ai cuvîntul!

ROBOIU: Da, da, doctore... Spune cine are dreptate.

DOCTORUL: Amîndoi.

ROBOIU: A, nu... De data asta te rog să ne spui adevărul. N-ai nici un muribund de față pe care trebuie să-l minți că o să mai trăiască încă o sută

25 de ani... Parfumul este sau nu otrăvitor?...

DOCTORUL: Păi... Văd că tu le știi mai bine ca doctorii.

ROBOIU (*triumfător*): Vedeți?

ELENA: Va să zică, este adevărat?

30 ROBOIU: După cum ți-am spus-o.

O DOAMNĂ: Te poți otrăvi și cu parfum?

ROBOIU: În orice caz, mai sigur ca cu sublimatul corosiv...

O DOAMNĂ: Cu parfumul pe care îl pui pe batistă?

35 ROBOIU: Pe batistă sau pe sprincene, ca să miroși frumos! (*Imită gesturile batistei și sprincenelor.*)

ELENA: Ei bine, la asta nu m-aș fi așteptat niciodată. (*Visătoare.*) Să mori otrăvită cu parfum!

IRENA: Ce admirabil sfîrșit de roman senzațional!

40 O DOAMNĂ: Vai, domnule Roboiu... Astăzi ați fost delicios, nu altceva.

ROBOIU: Dați-mi voie să adaug: ca întotdeauna...

O DOAMNĂ: Spune-ne însă și nouă cum se procedează.

ELENA: Cum poți, omule, să mori otrăvită cu parfum?

ROBOIU (*făcînd pe savantul dificil, cu multă prețiozitate în cuvinte*): O!... Trebuie să știi că există mai multe metode... depinde de om, de parfum, de circumstanțe... depinde de o mulțime de alte intervenții...

5 IRENA: Nu zici nimic, doctore? Domnul Roboiu începe să arunce cu pietre în grădina vecinului.

10 DOCTORUL: Aștept să sfîrșească. (*Către Roboiu.*) Povestește-ne întii metoda cea mai simplă.

ROBOIU: Ai răbdare, și ai să vezi că eu, care nu sunt doctor, știu totuși ceva mai mult decît doctorii

15 noștri de la Constanța.

DOCTORUL: Numai de la Constanța? Poate chiar din lumea întreagă!

O DOAMNĂ: Ah, domnule Roboiu, povestești-ne mai repede. Cine și-ar fi putut închipui!...

20 ELENA (*visătoare*): Să mori otrăvită cu parfum!...

O DOAMNĂ: Ce moarte poetică!...

DOCTORUL: Ai dreptate, conită!... Mai ales în epoca noastră de neurastenii și decadentism literar!

25 ROBOIU: Ascultă, doctore... Să fim serioși... Nu?... Ei bine, cred că trebuie să știi și tu că în India, prin băltoacele de pe malul Gangelui, crește o specialitate de lotus albastru, faimosul „lotus bleu“, din care se extrage un anumit parfum...

DOCTORUL: Pe care nu-l fabrică nici Houbigant, nici Guerlain...

30 ROBOIU: Bineînțeles... ăsta este un parfum special, care se întrebuințează la executarea condamnărilor la moarte...

TOȚI (*aproape într-o exclamare*): A!...

35 ROBOIU: Așa e că nu v-așteptați la așa ceva?...

DOCTORUL: Ia ascultă, Roboiule, eu n-am mai cetit de multă vreme literatură. Te rog să îmi împrumuți și mie romanul ăsta de care ne vorbești.

ROBOIU (*vexat*): Îmi pare rău, dragă doctore, dar eu

40 îți afirm încă o dată că lucrurile astea nu sunt literatură, ci pură medicină...

DOCTORUL: Medicină indiană?

ROBOIU (*mîndru*): Cum vrei s-o iei. Trebuie să știți însă, că în India execuția la moarte cu ajutorul acestui parfum constituie o mare favoare, de care nu se bucură decît nobilii, cărora legea oprește să li se taie capul.

IRENA: Și de unde știți atîtea lucruri?

ELENA: Și mie de ce nu mi le-ai spus pînă azi? ...

ROBOIU: Fiindcă, să vă spun drept... Abia aseară le-am aflat și eu... Mi le-a spus Dornescu.

(*La pronunțarea numelui Dornescu, o schimbare bruscă se observă pe figura tuturor. Doamna Majoreanu schițează o încruntare pe care caută s-o ascundă însă imediat. Doctorul dă din cap cu dezgust, iar celelalte personaje iau diferite expresii de curiozitate și nerăbdare.*)

ELENA: Dacă le știi de la Dornescu, am înțeles... Un farceur...

ROBOIU: Un farceur care de data asta vorbea foarte serios...

IRENA: Și vă închipuiți că asemenea lucruri se pot crede?

ROBOIU: Dornescu pretinde chiar că a fost de față la o execuție... Rajahul din Chapurthala...

O DOAMNĂ (*grăbită*): Chapurthala! Foarte interesant... Ah, domnule Roboiu, povestește-ne cum îi omoară...

IRENA: A, nu... Vă rog... Să fim serioase, măcar noi, femeile.

DOCTORUL: Lăsați-l să spună. Poveștile indiane sunt totdeauna interesante. Mi-aduc aminte de pe vremea cînd citeam și eu literatură... Ei, și cum îi omoară, Roboiule?

(*Doamna Majoreanu încearcă să-și ascundă neliștea ce crește.*)

ROBOIU: Foarte ușor... (*Dînd o deosebită atenție și intenție povestirii.*) După cît se pare, parfumul ăsta este așa de otrăvitor, că nici nu este nevoie să-l bei. E de ajuns să te închizi într-o odaie și să-ți stropești pereții cu el. Pentru aceasta, există în India odăi construite special. Condamnații la

moarte și le mobilează cum nu se poate mai luxos. Dornescu mi-a spus că unele din ele sunt adevărate podoabe de artă decorativă...

(*Atenția doamnelor crește, pe cînd doamna Majoreanu pare a se interesa aiurea.*)

IRENA (*cu răutate*): Nu cumva a adus și fotografii?

ROBOIU: Uite, vedeți... Lucrul ăsta am uitat să-l întreb. Mi-a spus, însă, că paturile sunt de lemn de abanos, cu incrustații de fildeș, de aur și de pietre scumpe... Pereții sunt tapetați cu stofe groase de brocart, ca să se poată îmbiba în ele cît mai mult parfum... La început, bineînțeles că mirosul parfumului te adoarme... visezi ce visezi, și la urmă... (*făcînd un gest ca și cum ar vrea să se debaraseze de ceva*) dimineata te scot servitorii afară cu pat cu tot (*revenind*) fiindcă, uitasem să vă spun, în India nobilii sunt îngropați cu patul în care și-au dat sfîrșitul... Așa este tradiția.

DOCTORUL: Multe prostii se mai pun și în spinarea tradițiilor.

ROBOIU: În orice caz, lucrurile se petrec așa după cum vi le spusei eu.

IRENA: Sau, mai bine zis, după cum v-au fost spuse de altul...

O DOAMNĂ: Ce frumos!... Pe mine m-a mișcat pînă la lacrimi.

ELENA (*cu neîncredere*): Curios debut pentru un om care nu-și are încă reputația bine stabilită!

ROBOIU: Te rog, te rog... Omul ăsta nu mai are nevoie de păreri noastre. Are o reputație pe care nici Dumnezeu nu i-o mai poate schimba.

O DOAMNĂ (*intrigată*): Adevărat să fie? Mi s-a spus că Dornescu ăsta ar fi un aventurier...

ROBOIU: Aventurier?... Nu tocmai... Mai repede un fel de pasăre călătoare...

DOCTORUL (*uitîndu-se prin deschizătura terasei*): Ia uitați-vă... Tocmai au început să plece...

ROBOIU (*privind și el, împreună cu celelalte persoane, în aceeași direcție*): Ce bizară coincidență!...

IRENA: Pleacă berzele...

DOCTORUL: Se duc spre India...

ROBOIU: Și el, care abia a sosit din India... Cum vă spuneam, tot un fel de barză este și omul ăsta. Exact... Eu îl cunosc de prin facultate. Între noi fie vorba, nu învăța nimic, și, dacă nu mă înșel, n-a trecut nici primul examen de drept... Toată ziua nu făcea decât să consulte prospectele diferitelor companii de navigație. Avea acasă o întreagă colecție de pavilioane. În loc de tablouri, avea atâr-nate pe pereți drapelele Franței, Angliei, Spaniei, Americii ... Mi-aduc aminte însă, că mie îmi plăcea steagul Chinei, un steag galben, triumfiular și, la mijloc, un balaur verde, care arunca flăcări pe nări ... Așa l-am cunoscut, așa a rămas ... veșnic cu gândul la ducă... Un fel de pasăre călătoare, care vine primăvara și pleacă toamna.

DOCTORUL: Numai că de data asta și-a schimbat itinerariul.

IRENA: A întârziat pe drum, se vede.

ROBOIU: Nu face nimic... Sunt sigur că Dornescu o să se ratrapeze și o să plece la timp, înainte de începutul iernei.

IRENA: Ca să nu se mai întoarcă niciodată?

ROBOIU: Foarte posibil... Dornescu este omul care pe unde a trecut o dată nu se mai întoarce.

DOCTORUL: Are aerul că este urmărit de poliția de siguranță.

IRENA: Vai, domnule Roboiu ... Câtă elocință cheltuești pentru un om pe care nu-l cunoaștem încă nimeni.

ROBOIU: O!... Faptul că nu-l cunoașteți încă n-are nici o importanță. Timpul nu este pierdut...

IRENA: Găsiți de absolută nevoie să-i facem cunoștința?

ROBOIU: Iertați-mă, doamnă, dar dacă îmi dați voie să vă destăinuiesc ceva...

IRENA: O destăinuire?

ROBOIU: Dornescu pare a fi unul din vechii și cei mai buni prieteni ai lui Majoreanu.

IRENA (*tulburată*): Prieten cu bărbat-meu?... Cum se poate?... Mie, cel puțin, nu mi-a vorbit niciodată de el.

ELENA: Așa sunt bărbații... (*malicioasă*) neglijenți...

ROBOIU: Poate chiar o neglijență voită...

O DOAMNĂ: Sau o surpriză plăcută.

IRENA: Nu înțeleg de ce ar fi așa.

DOCTORUL: Nici nu trebuie să înțelegi... Lucrurile astea nu le înțelegem decât noi, doctorii... În cărțile noastre, unde nu se face literatură, medicamentul ăsta se cheamă ser preventiv.

ROBOIU: Și, cu toate acestea, vă asigur... *C'est un charmant garçon.*

O DOAMNĂ: Ce om extraordinar! Nu este așa?

ROBOIU: Extraordinar?... În ce sens?

O DOAMNĂ: În sensul că... Mi s-a spus că ar fi călătorit prin toată lumea... Cum?... Nu găsiți că lucrul ăsta este extraordinar?

ROBOIU: Adevărat... Este un original, un om ciudat, așa putea spune. Are în figura lui ceva straniu, ceva de om chinuit sufletește, care îți trădează pe *globtrotteur*-ul ce vine de departe, gata în orice clipă să plece din nou, tot atât de departe...

O DOAMNĂ: Este blond?

ROBOIU: Aproape. Sau, ca să fiu mai exact, a început să cărunțească...

DOCTORUL: Și berzele, tot sure sunt...

ROBOIU: Trebuie să fie cu doi-trei ani mai mare ca mine.

O DOAMNĂ: Și ochii?

ROBOIU: Ochii? Mi se pare că sunt verzi... Verzi sau albaștri... Credeți-mă că nu le-am luat bine seama... Are însă niște ochi!... (*Face un gest de admirație.*)

O DOAMNĂ: Și figura foarte interesantă...

ROBOIU: O minune de bărbat!

O DOAMNĂ: Și, pe lângă astea, mi s-a spus că ar fi și foarte bogat.

ROBOIU (*oprindu-și admirația crescândă*): Vedeți, doamnă... În privința asta nu vă pot da nici o informație. Pe vremuri, îl știam băiat cu parale. Dar astăzi, după atâtea călătorii în jurul lumii... Tot ce vă pot spune, este că aseară a pierdut la club aproape zece mii de lei.

DOAMNELE (*aproape în cor*): Zece mii!...

ROBOIU: Am zis: aproape... Vi se pare mult? Opt sute i-am câștigat chiar eu. (*Doamnele scapă din nou o exclamație comună.*)

5 DOCTORUL: După câte văd, din tot ce mi-ai spus pînă acum, lucrul ăsta este cel mai interesant... Astăseară vin și eu la club...

ROBOIU: Vino, că n-ai să regreti. Tu poate ai să-l înțelegi mai bine ca noi cînd îl vei cunoaște...

DOCTORUL: Este un om enigmă?

10 ROBOIU: Enigmă nu... Dar chiar aseară, bunioară... După ce a pierdut zece mii de lei, era mai vesel de cum ar fi câștigat un milion parcă.

DOCTORUL: Tactică de jucător...

15 ROBOIU: O, nu... Te înșeli, doctore. Nu este jucător deloc... Din contră... Aseară a avut un gest care ne-a uimit... Ne-a invitat la bufet, a destupat 12 sticle cu șampanie și ne-a rugat pe toți să închinăm primul pahar în sănătatea unei femei. (*Doamnele scapă o nouă și mai puternică exclamație comună.*) Vă înțeleg curiozitatea... Iertați-mă însă, dacă nu vă pot spune în sănătatea

20 cărei femei am închinat aseară... N-o cunosc nici eu, după cum, dealtfel, n-o cunoaște nici el... Am închinat în sănătatea primei femei pe care o va iubi la Constanța.

25 O DOAMNĂ: *Tiens, c'est gentil ça...*

IRENA: Dar dumneata ne spui lucruri extraordinare, domnule Roboiu.

30 ROBOIU: Nu ceea ce vă spun eu, ci omul este extraordinar, doamnă...

ELENA (*hotărîtă*): Atunci trebuie să ni-l recomanzi și nouă numaidecît.

O DOAMNĂ: Așa este... Numaidecît, domnule Roboiu.

35 ROBOIU: Nu vă grăbiți, că omul ăsta a făcut pe multe femei să plîngă...

IRENA (*presăcută și ascunzîndu-și turburarea*): Cum?... Sunt și femei care plîng?

ROBOIU (*reverențios*): Doamna mea... Cel puțin așa se spune.

IRENA (*cu admirație*): Se mai spune însă că sunt și femei care nu plîng niciodată... Lucrul ăsta nu l-ați auzit încă?

5 ROBOIU (*foarte plecat*): Iertați-mă, doamnele mele... Dar dacă îmi permit să vă urez ceva, atît domniilor-voastre cît și nevestei mele, chiar, este ca după ce-l veți cunoaște să vă păstrați ochii tot atît de senini ca și mai înainte de a-l fi cunoscut. (*Printre doamne, o nouă turburare.*)

10 IRENA (*plină de autoritate*): Ceea ce ne-ați spus acum este o amenințare sau o profeție?

ROBOIU (*plecat*): Aș voi să fiu profetul mincinos, care în țara lui nu devine amenințător decît atunci cînd

15 O DOAMNĂ: Ba mie, deși-mi place enorm omul ăsta, vă spun drept că nu mi-e frică de el... (*Se scoală.*)

ELENA (*cu răutate*): Tu, care pleci peste cîteva zile... Înțeleg... Noi, însă, care rămînem...

ROBOIU: Căutați de plecați cît mai curînd, doamnă...

20 O DOAMNĂ: Chiar și mai tîrziu, va fi același lucru... Vă asigur... (*Se îndreaptă spre Irena.*) Sper că o să ne mai vedem...

IRENA: Va să zică, ne părăsești...

25 O DOAMNĂ: Simbătă fac vizitele de adio... Bună seara, domnule doctor... Vă mulțumesc pentru frumoasa poveste indiană... *Au revoir, ma chère...* (*Scenă de despărțire. Iese, urmată de Irena.*)

SCENA II

30 ELENA ROBOIU, JEAN ROBOIU, DOCTORUL, apoi IRENA MAJOREANU

ROBOIU: Ce zici, doctore?

DOCTORUL: Nu zic nimic. Mă uit cum pleacă berzele...

ROBOIU: Că bine zici! Interesant băiat Dornescu ăsta... Totuși, să vă spun drept... Mie personal nu-mi

35 prea inspiră multă încredere.

ELENA: Pe mine a început chiar să mă plictisească. Toată Constanța, de cîteva zile, nu vorbește decît

de Dornescu. În definitiv, ce caută aci și nu se duce la București?

ROBOIU: Ce caută? Poftim întrebare... Ce caută fiecare bărbat... Aventuri... Un roman nou de dragoste... pe care, de altfel, mi se pare că l-a și început...

DOCTORUL: Nu mai spune!...

ELENA: Își bate joc de voi.

ROBOIU: Ba deloc... Dornescu iubește... iubește sau i se pare că iubește pe cineva. Pentru el, lucrul este aproape același.

ELENA: Și pe cine?

ROBOIU: Știu eu!... Pe tine, pe doamna Vlad, pe doamna Majoreanu, pe o cucoană oarecare din Constanța... Iubește o femeie pe care a întâlnit-o alaltăieri seară pe stradă și pe care pînă azi n-o cunoaște încă.

IRENA (*care tocmai intră și a auzit ultima frază*): Și Constanța este așa de mare, că n-a putut încă afla cine este?...

ELENA: Eu îți repet același lucru... Își bate joc de noi.

DOCTORUL: Ia ascultă, mă Roboiule... Spune tu drept... Nu ți se pare că prietenul ăsta al vostru ar avea nevoie mai curînd de un medic specialist?

ROBOIU: Dacă îți face plăcere, am să ți-l prezint chiar astă-seară.

ELENA: Cum?... Și astă-seară te duci la club? ...

ROBOIU: Ce-ntrebare!... Sigur.

IRENA: Ca să mai câștigați încă 800 de lei?

ELENA: Sau să mai piardă ceva din buzunar.

DOCTORUL: Aș... se duce să mai închine un pahar de șampanie, în cinstea alteia, desigur... Numărul doi...

ROBOIU: Recomandați-mi dumneavoastră altceva mai bun de făcut și mă supun. (*Doamnele tac.*) Vedeți... Nu există... Din două, una, dar... Ori mă duc la club, și la club știți cum se poate petrece... Ori mă duc în port să asist la sosirea „Împăratului Traian”. Dacă asta se poate numi o distracție...

ELENA: O distracție care nu costă bani.

ROBOIU: Și care, în schimb, nu-ți dă nici o emoție...
Merci.

ELENA (*care s-a sculat*): Bonsoir, doctore.

DOCTORUL: Nu mergem împreună?

IRENA: Nu, fiindcă vreau să te mai rețin cinci minute. Am să-ți cer o consultație.

ROBOIU: Așadar, diseară la club, doctore... (*Irenei.*) Pentru viitorul ceai, ne așteptăm la o nouă aromă... Există atîtea parfumuri...

ELENA: Ce rău îmi pare că nu cunosc rețeta parfumului indian...

ROBOIU: Am s-o cer lui Dornescu, dacă ții așa de mult...

DOCTORUL: Nu-ți mai pierde timpul, că n-o cunoaște nici el... O să te trimeată la rajahul din Chapurthala.

(*Ies cu toții, afară de doctor.*)

SCENA III

DOCTORUL, apoi IRENA

IRENA (*intră amețită parcă. Cuvintele i se opresc în gît. Toată falsitatea expresiei păstrată pînă aici dispare*): Doctore, dragă doctore, sunt pierdută... Ascultă-mă, doctore... trebuie să mă scapi... trebuie să mă scapi cu orice preț... Singurul om la care mă pot adresa fără frică ești tu, doctore...

DOCTORUL (*mîngîind-o*): Ei, ce e? Ce e?... Liniștește-te și vorbește.

IRENA: Nu pot, doctore... Nu pot... Mi-e rușine și mi-e teamă. Mihnea Dornescu... Mihnea Dornescu... Mihnea.

DOCTORUL: Da, da... Mihnea Dornescu...

IRENA (*înăbușită*): El este...

DOCTORUL: Frumoasă surpriză!... Cam tîrzie, nu-i vorbă, dar nu face nimic... Știu... Adică, mai bine zis, l-am ghicit...

IRENA (*plîngînd*): Sunt nenorocită!

DOCTORUL: Mai întîi nu mai plînge, fiindcă plînsul nu este un medicament propriu-zis contra nenorocirilor...

IRENA (*calmându-se, își șterge lacrimile și se îndreaptă rugătoare spre doctor*): Iartă-mă, doctore, că te supăr poate... Dar te rog... Te rog, ajută-mă... Ești singurul meu duhovnic... Spune-mi, ce trebuie să fac?

DOCTORUL (*rece*): Nimic...

IRENA: Dar, doctore dragă, gîndește-te că Radu îl cunoaște, și Radu nu mi-a spus nimic pînă azi. Radu trebuie să știe totul.

DOCTORUL: Crezi?... Nu-ți fie teamă... Radu îl cunoaște, dar nu știe nimic.

IRENA: Dar dacă află?

DOCTORUL: N-are de unde.

IRENA: Dar dacă?...

DOCTORUL: Cine?... El?... Dornescu nu te mai cunoaște... Privește-te în oglindă și întreabă-te singură dacă mai poate să-ți fie teamă.

IRENA (*cu regret*): Să fi îmbătrînit așa de mult!...

DOCTORUL: O, nu... Nu fiindcă ești bătrînă... ci fiindcă ești mai frumoasă ca oricînd...

IRENA (*a luat de pe gheridon o oglindă și se privește în ea cu oarecare cochetărie*): Să fie oare cu puțință?... Să nu mă mai recunoască?... Și eu, care tot l-aș recunoaște, parcă...

DOCTORUL: Bine, bine, asta este o supoziție... Eu însă aș vrea să știu alt lucru mai interesant... Îl mai iubești?...

IRENA (*scapă un suspin ușurător și cu vocea pe jumătate*): Nu știu...

DOCTORUL (*cu șiretenie*): A!... Nu știi!... Ei bine, atunci dă-mi voie să-ți spun eu: tot îl mai iubești...

IRENA (*speriată*): Nu... Nu vreau să-l mai iubesc...

DOCTORUL: Nici eu n-aș vrea... Dar așa este... Ah, dacă am putea face în viață numai ceea ce vrem! Dar nu se poate. Vezi? Lucrul ăsta este aproape cu neputință... E mult mai ușor în viață să faci ceea ce nu vrei, decît să faci ceea ce vrei... Or, numai atunci cînd faci ceea ce nu vrei înseamnă că ai putut face ceva cu adevărat... Iată, bunăoară, dragostea, fiindcă e vorba de ea, dragostea care este poate singurul lucru pe care îl facem

în viață, fără să ne dăm seama că voim cu tot dinadinsul să-l facem, dragostea este totuși singurul lucru pe care îl facem cu adevărat, noi prin noi înșine și totuși în afară de noi...

IRENA: Mi-e frică, doctore...

DOCTORUL: Și mie mi-e frică... Dar dacă și eu aș putea face ce vreau, ți-aș spune: nu-l mai iubi... Și tu la fel, dacă ai putea face numai ce vrei, m-ai asculta.

IRENA: Dar dacă o să mă recunoască?

DOCTORUL: Dacă o să te recunoască, o să te facă să suferi, fiindcă tu tot îl mai iubești.

IRENA: Sfătuiește-mă atunci ce trebuie să fac.

DOCTORUL: Nimic altceva decît s-aștepți, să aștepți și să faci tot ce crezi că vrei mai puțin să faci. Să rămîi pentru el o necunoscută... Să rămîi pentru el cutiuța de atlas în care rubinul adevărat a fost înlocuit cu altul fals...

IRENA: Și dacă mă recunoaște?

DOCTORUL: Tu să nu-l mai recunoști...

IRENA: Dar, dacă...

DOCTORUL: De prisos orice altă povață... Cînd amîndoi ați trecut de jumătatea vieții și nu v-ați mai văzut de 15 ani...

IRENA: De 18...

DOCTORUL: 18!... Atît mai bine... Observ că socoteala anilor nu te-a făcut să negligezi socoteala inimei. Nu uita că polițele inimei nu se prescriu niciodată. (*Cu răutate.*) Hm!... Sărmanul băiat... Trebuie să fi uitat că mai datorește ceva. A semnat o poliță cînd nu era încă major și a împrumutat o sumă pe care n-avea destulă minte să judece că n-are s-o poată plăti niciodată... (*Schimbînd tonul, cu hotărîre.*) Ei bine, ascultă! Dacă te recunoaște, cere-i ce-ți datorește... Și dacă nu știi ce-ți datorește, să-ți spun eu: să plece, să plece cît mai degrabă și să facă așa ca bărbatu-tău să nu afle nimic.

IRENA: Dar dacă nu mă mai recunoaște?

DOCTORUL: Dacă nu, să faci la fel ca și cum te-ar fi recunoscut. Să-i spui tu cine ești și să-i mai spui că tu ai uitat cine este.

IRENA: Doctore!...

DOCTORUL (*oprim-o cu un gest*): Pentru astă-seară, atît şi nimic mai mult... Dacă mai vrei ceva, o linguriţă de valeriană... Ştii cum... în puţină apă zaharată... La revedere (*Îi ia mîna şi i-o sărută.*) Şi nu uita... Încearcă să faci cît mai puţin din ceea ce ai vrea să faci... (*Iese singur.*)

SCENA IV

IRENA (*rămasă singură în mijlocul odăii, fără să fie capabilă să-l conducă, se mai priveşte o dată în oglindă şi exclamă*): Dacă aş fi tocmai eu femeia pe care a întîlnit-o alaltăieri!...

(*Se aud din nou voci în antreu. Tresare cînd recunoaşte vocea lui Radu, oftează prelung şi se îndreaptă spre odaia ei, cu pasul rar şi privindu-se mereu în oglindă.*)

SCENA V

MIHNEA DORNESCU, RADU MAJOREANU, O SERVITOARE

RADU (*bine dispus*): Trebuia să-l oprim şi pe doctorul... Vezi? Nu ne gîndirăm. Cazul tău devine tot mai interesant. Uite, vezi, la asta nu mă aşteptam odată cu capul. (*Dornescu nu răspunde. Are aerul preocupat şi priveşte prin odaie. Radu se adresează servitoarei.*) Unde este conişa?

SERVITOAREA: În camera d-sale.

RADU: Spune-i că astă-seară avem invitaţi la masă. (*Servitoarea iese. Lui Mihnea.*) Ia ascultă, frate, vorbeşti serios? (*Mihnea dă din cap afirmativ.*) Şi cum e? Înaltă, scundă, blondă, brună?...

MIHNEA (*cu oarecare oboseală în voce*): Dacă mă crezi, nici nu-mi aduc bine aminte.

RADU (*uimit*): Ei, poftim... Un om care se pretinde îndrăgostit de o femeie pe care nici nu o ştie cum este...

MIHNEA: E-aşa de greu să descrii femeia pe care o iubeşti, după cum aproape ţi-este imposibil să defineşti frumosul în sine.

RADU: Ia lasă, frate. Parcă cine ştie ce mare lucru să simţi că ceva este frumos...

MIHNEA: Să-l simţi, da... dar să spui de ce, nu... Frumosul nu suferă să fie încătuşat în formule. Frumosul sparge tot.

RADU: Aşa este... sparge şi distruge tot, începînd cu memoria.

MIHNEA: Tu crezi lucrul ăsta?

RADU: Eu nu-l cred, dar tu ai pretenţia să mi-l probezi.

MIHNEA: Hm... Memoria... memoria... Nimic mai stupid lucru decît să ai memorie... Memoria este apanajul oamenilor lipsiţi de inteligenţă, Radule.

RADU: Pardon... Memoria este baza carităţii şi a recunoştinţei.

MIHNEA: Continuă, continuă te rog... şi a răzbunărilor josnice. Nu?... Uite, vezi, eu nu vreau să am memorie... Aş vrea, din contră, să pot uita totul... Tot ce-am văzut şi am auzit... toate locurile pe unde am trecut şi am avut de suferit... Aş vrea să uit pînă chiar şi faptul că aici, în oraşul tău, am întîlnit o femeie, o necunoscută, o nălucă, pe care o iubesc... o iubesc cu adevărat, Radule, te asigur... şi pe care totuşi aş vrea s-o uit, dacă s-ar putea...

RADU: Foarte frumos... Dar fiindcă n-ai uitat-o încă, te rog spune-mi şi mie cum era femeia asta.

MIHNEA: Tu vrei să ştii cum era femeia pe care o iubesc... Ce naiv eşti tu!... Parcă m-ai întreba: Cum e cerul astăzi?... Mă uit pe cer şi-ţi răspund: Cerul e senin...

RADU: Exact acelaşi lucru te întreb şi eu. Cum era femeia pe care o iubeşti?... Cum era în ziua aceea?...

MIHNEA: În ziua aceea? (*După o pauză.*) În ziua aceea, femeia pe care o iubesc purta o pălărie mare, purpură... o pălărie care-i acoperea tot părul, toată fiinţa aproape... Mergea cu faţa spre apus şi apusul i se răsfrîngea în ochi ca în două oglinzi încadrate în aur... Nu ştiu cum îi era părul şi ochii, nu ştiu cum i-ar fi putut fi altfel decît îmbibaţi de soare... Ştiu însă că femeia asta m-a făcut să mă gîndesc

la un portret de Whistler... (*Radu face ochii mari.*)
 Da, da, era o femeie pe care o mai văzusem
 cîndva... O femeie pe care o purtam în minte...
 Dar de cînd?... De unde?... Nu-mi mai aduc
 5 aminte... Era, desigur, amintirea unui tablou de
 Whistler... Tu ai văzut tablouri de Whistler...
 Nu?... Ei bine, era o adevărată simfonie în pur-
 pură și aur...
 RADU (*în bătaie de joc*): Ei, bravo, știi că asta îmi
 10 place!... Tablou de Whistler la Constanța!... Să-l
 fi descoperit pe la Paris... Știi tu... pe la „Tabarin“
 mai înțelegeam... Dar aici? Nu cumva ți s-a pă-
 rut?...
 MIHNEA: Nu!
 15 RADU: Dacă nu e vreo străină, cu toate că sezonul este
 pe sfîrșite, Constanța n-are decît să se felicite...
 Eu, unul, drept să-ți spun, așa lucruri de preț nu
 prea cunosc în orașul nostru...
 MIHNEA (*devenind din ce în ce mai admirativ*): Și, cu
 20 toate acestea, este așa precum ți-am spus... Vezi
 tu... nu era o frumusețe din acelea pe care le poți
 defini. Era frumoasă nu pentru că avea părul așa,
 ochii într-altfel, nasul mai știu eu cum... Era fru-
 moasă fiindcă era frumoasă... De ce?... Fiindcă
 25 era frumoasă...
 RADU: *Merci.*
 MIHNEA: Iată pentru ce era frumoasă...
 RADU (*cu ironie*): Admirabil... Asta este o nouă teorie
 a ta.
 30 MIHNEA: Teoria adevărului.
 RADU: Se prea poate... După teoria ta însă toate
 femeile sunt frumoase.
 MIHNEA: Toate, cu o singură condiție însă, să ne placă.
 RADU: Și asta-i bună... Mă miră însă faptul că a tre-
 35 buit să vii tocmai la Constanța ca să găsești ceea
 ce o viață întreagă ai căutat zadarnic prin cele
 cinci continente.
 MIHNEA: Frumusețea n-are țară.
 RADU: Se prea poate... Dar frumusețea descoperită
 40 de tine nu prea are bază. Ascultă-mă și pe mine
 o singură dată barem.

MIHNEA (*zîmbind cu bunăvoință, în mod demonstrativ*):
 Tu ești om însurat... Nu este așa?
 RADU (*uimit*): Și ce-are a face?
 MIHNEA: Și te-ai însurat fiindcă ai găsit o femeie care
 5 să-ți placă... Nu?
 RADU (*demn*): Asta e treaba mea.
 MIHNEA (*schimbînd tonul*): A!... Treaba ta... Iar-
 tă-mă... Credeam că mă adresez unui prieten vechi,
 care n-are nimic să-mi ascundă. Dar dacă nu-ți
 10 face plăcere, nu mai insist.
 RADU (*revenind*): Hm... Da... Desigur...
 MIHNEA: Nevastă-ta este frumoasă... Nu?
 RADU (*enervat*): De ce mă întrebi lucrurile astea?
 MIHNEA: Dar tu de ce nu vrei să-mi răspunzi?...
 15 RADU (*încurcat*): Fiindcă... de... Ce-ți pot spune
 eu?... Ai s-o vezi și tu ...
 MIHNEA: Cum? N-ai nici măcar curajul să-mi spui dacă
 nevastă-ta este frumoasă sau nu?
 RADU (*pe gînduri*): Dragul meu, mi se pare că tu ai
 20 perfectă dreptate... Vezi... La lucrul ăsta nu m-am
 gîndit niciodată. E așa după cum spui tu... Desigur
 că nevastă-mea este o femeie frumoasă... A!...
 O femeie foarte frumoasă, chiar... Dar de ce anume
 este frumoasă, crede-mă că nici eu nu ți-aș putea
 25 spune.
 MIHNEA: Și cîte alte femei tot atît de frumoase n-ai
 iubit înainte de a te însura...
 RADU (*oprindu-l cu gestul*): St!...
 MIHNEA: Cum, te lapezi de trecut?
 30 RADU (*grav*): Mihneo, tu o să-mi faci scandal în casă.
 MIHNEA (*glumeț*): Înțeleg... Este și în casa ta obiceiul
 să se asculte pe la uși?
 RADU (*protestînd ușor*): A, nu... Dar... (*Stăpînit de o
 plăcută amintire.*) Adevărat... Îți mai aduci aminte
 35 de ... (*la urechea lui Mihnea*) Odetta...
 MIHNEA: Odetta?...
 RADU: Odetta... de... Odetta de la „Tabarin“... Ce
 dracu, nu-ți mai aduci aminte? Aia care venea
 o sară blondă, o sară brună, o sară blondă... o
 40 sară brună...

MIHNEA (*amintindu-și*): Da, da... Și care totuși era frumoasă.

RADU (*entuziasmat*): Ce frumoasă?... Superbă, *mon cher*, superbă... Ei, știi că femeia asta m-a făcut să plîng. (*Mihnea zîmbește, Radu revine.*) Dealtfel, a fost singura dată cînd am plîns în viața mea pentru o femeie. Te rog să mă crezi...

MIHNEA: Ai mîngîierea că n-ai fost singurul.

RADU (*mulțumit*): Adevărat?... Era foarte rea ... Nu?...

MIHNEA: Și foarte bună în același timp.

RADU (*convins*): Așa este... Uite, vezi... cu mine s-a purtat cît se poate mai gentil.

MIHNEA: Și cu alții la fel.

RADU: Și eu, care vream să vin cu ea în țară...

MIHNEA: Ea a fost mai cuminte însă că te-a refuzat.

RADU: De unde știi?

MIHNEA: Îmi închipui. La drept vorbind, nici nu putea face altfel.

RADU: Ai dreptate... Știi cum am plîns la plecarea din Paris!... Ce curios îmi pare acum... Închipuiește-ți că de la München era să mă întorc înapoi.

MIHNEA: Și-ai făcut foarte bine că ți-ai urmat drumul înainte. Dealtfel, e singura dată cînd ți-ai impus și tu aceeași deviză ca și mine... Înainte... Totdeauna înainte ... Trecutul miroase a hoit...

RADU: Așa este. Deviza ta e sfîntă... Tu ai avut totdeauna dreptate... Ah, dacă ai ști cum te uram pe vremea aceea... Iată, îți mărturisesc că eram o canalie și că dragostea pe care ți-o arătam de cele mai multe ori nu era decît aparență.

MIHNEA: Frumoase lucruri aflu după 15 ani ...

RADU: Iartă-mă, dar vezi, mi-era necaz pe tine, pe succesele tale, pe felul tău de a înțelege viața ... Ah, ce tip, Dumnezeu! ... Ce tip! În fiecare zi iubeai altă femeie... În fiecare zi, una plîngea după tine și tu plîngeai după alta... Vezi, eu n-am putut să fiu ca tine... Cu cît o știam mai mult a mea, cu atît o iubeam mai mult.

MIHNEA (*întrerupîndu-l brusc*): Tu trebuie să-ți iubești mult nevasta.

RADU (*surprins de întrebare*): De ce mă întrebi lucrul ăsta?

MIHNEA: Știu eu?... Dar teoriile tale mă fac să bănuiesc că este așa.

RADU (*îngăimînd vorbele*): Da, desigur... o iubesc... Mult însă... de... Ce ți-aș putea spune? O iubesc îndeajuns să mă doară, bunioară, dacă aș afla că mă înșeală... Simt însă că n-aș face niciodată prostia nici s-o împușc, nici să divorțez...

MIHNEA (*strîngîndu-i mîna*): Brava, Radule ... Tu ești un om... Ceva mai mult ca un bărbat propriu-zis.

RADU: Îmi pare bine că mă aprobi, cu toate că... Să-ți spun drept... De nenorocirea asta nu-mi este încă frică. La Constanța n-avem bărbați din rasa donjuanilor...

MIHNEA: Am să rămîn și eu aici.

RADU (*frapat de hotărîrea lui Mihnea*): La Constanța?

MIHNEA: Crezi că nu mai e loc și pentru mine?

RADU: Dar ce-ai putea face tu la Constanța?

MIHNEA: Ce faci și tu.

RADU: A, da... uitasem... Cu necunoscuta, desigur... Cu simfonia în purpură și aur... Cu tabloul de Whistler... Numai de n-ar fi măritată cu altul, dragul meu...

MIHNEA: Nu face nimic... O să divorțeze...

RADU (*însăimîntat*): Ceee?... Dar dacă femeia își iubește bărbatul?

MIHNEA: O femeie nu iubește niciodată îndeajuns un om ca să nu-l poată sacrifica la nevoie pentru un altul...

RADU (*pe gînduri*): Ei, știi că devii periculos pentru orașul nostru?...

MIHNEA: Am dreptul și eu la partea mea de fericire ... Ce vrei?... Prea mă simt obosit... Am nevoie și eu de repaos, repaos mult, mult, mult. Uite, vezi, dacă s-ar putea aș vrea să mă culc la noapte și să nu mă mai deștept decît peste trei ani.

RADU: Cam la 45 de ani, adică...

MIHNEA: Tu nu crezi că mie îmi pare rău că îmbătrînesc?

RADU: În orice caz, la trei ani de viață nu se poate renunța așa ușor...

MIHNEA: Dragul meu, ține minte de la mine un lucru: ca să iubești, nu ți se cere niciodată o anumită vîrstă. Cei care îmbătrînesc iubind, iubesc ca să-și întîrzie bătrînețea...

5 RADU: Vorbe, vorbe... paradoxe...

MIHNEA: Dar bine, tu n-ai priceput că la 18 ani iubești cu frică, fiindcă nu știi încă cum să iubești? Ce-ai învățat de prin romane nu-ți este de ajuns. Te simți stîngaci, nesigur, prostuț... Te simți străin, ca pe străzile unui oraș în care n-ai mai fost niciodată... Fiecare colț de stradă, fiecare vitrină, fiecare fereastră cu transparentele lăsate te impresionează cu totul altfel de cum te-ai găsi în orașul tău... Și nesiguranța asta te muncește timp îndelungat, pînă ce, în fine, ajungi să fii stăpîn pe inimă ... Din clipa însă în care nu-ți mai este frică să iubești, începe să-ți fie lene...

RADU: Ei poftim, unde-ai ajuns...

20 MIHNEA: Așa e, ți-e lene, întocmai ca elevului care nu se poate hotărî să-și prepare examenul și se mîngîie cu speranța că mai are timp... Ți-e lene să iubești, sau iubești numai așa, drept formă, mai mult de teamă să nu-ți pierzi cu totul obișnuința... Abia tîrziu... tîrziu de tot, poate chiar prea tîrziu, 25 începi să iubești cu adevărat, cu toată patima și naivitatea tinereții apuse... Iubești grăbit, iubești intens, iubești savant. Iubești ca să arăți că n-ai îmbătrînit încă ... Sunt ultimii ani, dragul meu... Sunt ultimele zile cînd mai ai timpul să iubești... 30 Și mori iubind tot atît de tînăr ca și în anii adevăratei tinerețe, cînd ți-era frică să iubești... (*După o pauză.*) Acum pricepi în ce stă frumusețea dragostei?

RADU: Frumos... Foarte frumos...

35 MIHNEA: Iată de ce-ți spuneam că nu ești niciodată prea bătrîn ca să iubești.

RADU: Ai dreptate... Tu ai avut totdeauna dreptate ... Eu însă ți spun încă o dată: Pentru orașul nostru tu ești un om periculos...

40 MIHNEA: Nu cumva ești gelos?...

28

RADU (*în glumă*): Gelos? ... Nici nu mă gîndesc ... Dealtfel, mărturisește singur că pentru moment prea ești amorezat de simfonia ta pentru ca să mai ai timp să faci curte și nevastei mele.

5

SCENA VI

SERVITOAREA, apoi MIHNEA DORNESCU, singur

(*Servitoarea intră, ținînd pe un taler o carte de vizită, pe care o dă lui Radu.*)

10 RADU (*citind*): A, da... (*Lui Mihnea.*) Iartă-mă... Un moment numai.

15 (*Radu iese, urmat de servitoare. Rămăs singur, Mihnea continuă să privească cu de-amănuntul prin odaie. La un moment dat, se apropie de gheridonul pe care se află mai multe fotografii. În clipa aceea se oprește brusc în fața primei, la care își aruncă ochii, apoi, ca și cum n-ar fi îndrăznit ca să facă gestul, întinde mîna și apucă fotografia Irenei, pe care o privește turburat, dar plin de admirație. Din gesturile lui și din expresia figurei se înțelege că a aflat pe cine iubește. Își trece mîna pe frunte ca și cum ar fi vrut să-și îndepărteze o viziune chinuitoare. În clipa aceea, Irena intră.*)

20

SCENA VII

MIHNEA DORNESCU, IRENA MAJOREANU

25 (*Irena intră zîmbitoare, ca și cum nu s-ar fi așteptat să întîlnească un străin singur. La vederea lui Mihnea, figura i se contractează și rămîne pe loc. Apoi întoarce butonul și aprinde lumina. Mihnea se dezmeticește și în mod instinctiv duce fotografia la spate, ca și cum ar fi vrut s-o ascundă, apoi mai mult încurcat decît emoționat...*)

30

MIHNEA: Doamnă... Dacă nu mă înșel, soția lui... Vreau să zic doamna Majoreanu.

IRENA (*liniștită*): Precum ați spus, domnule.

MIHNEA: Vai, doamnă... Să credeți că lucrul ăsta nu l-aș fi bănuț niciodată... Iertați-mă... Ce-aș fi

29

putut avea de spus nu se mai poate spune...
Deocamdată, mă mărginesc să vă cer iertare.

IRENA: Pentru curiozitatea vinovată de a cerceta fotografiile care nu vă aparțin?

5 MIHNEA (*găsind o scăpare*): O, da... Aproape îmi uitasem unde mă găsesc. (*În timp ce pune fotografia la loc.*) Și totuși, doamnă, dacă ați ști că este o greșală și mai mare?

10 IRENA: Dar pentru un moment, nici nu știu pe cine trebuie să iert...

MIHNEA: Aveți dreptate... Mă cheamă Dornescu!...

IRENA (*stăpînindu-și exclamația*): Dornescu?

MIHNEA: Da, doamnă... Mihnea Dornescu, bunul prieten al bărbatului dumneavoastră și invitatul la masă din astă-seară.

15 IRENA (*întinzîndu-i mîna*): Fiți binevenit, domnule Dornescu.

(*Mihnea se pleacă și i-o sărută, în timp ce ușa se deschide și Radu Majoreanu intră.*)

20

SCENA VIII

IRENA MAJOREANU, MIHNEA DORNESCU, RADU MAJOREANU

RADU (*care surprinde gestul*): Dar ce însemnează atîta grabă?...

25 MIHNEA (*recăpătîndu-și sîngele rece*): După cum vezi... Dacă ne-am fi găsit în altă parte, te-am fi așteptat pe tine... Cum însă ne găsim în casa ta...

RADU: Va să zică, nu mai este nevoie...

MIHNEA: Ne-am prezentat singuri...

30 RADU: Frumos... foarte frumos... și original...

IRENA: Vă credeam împreună...

RADU: Ce-are a face?... Pentru un banal „îmi pare bine de cunoștință“ nu era nevoie să vă eternizați unul în fața altuia ca două mumii egiptene...

35 MIHNEA: Și cînd te gîndești că nici n-am avut timpul să pronunțăm sacramentală formulă.

IRENA: Aceasta înseamnă că adevărata noastră cunoștință abia acum o facem...

30

MIHNEA: Pentru mine, doamnă, cunoștințele cele mai puțin ceremonioase sunt cele mai durabile.

RADU: Ei, asta e! Iar începi cu ale tale... Aș vrea să știu cu cîte din cunoștințele de-a lungul voiajurilor tale mai ești în corespondență.

5 MIHNEA: Astăzi, cu nici una... Mi-aduc aminte însă cu o deosebită plăcere de fiecare...

RADU: Ascultă, Mihneo, observ la tine o schimbare care mă cam pune pe gînduri...

10 IRENA: Îl cunoști de mult pe d-l Dornescu?... Mie nu mi-ai vorbit niciodată...

RADU: Nu ți-am vorbit fiindcă... întîi îmi și uitasem de el și al doilea, să-ți spun drept, aveam cel mai puternic motiv să-ți ascund lucrul ăsta.

15 IRENA (*intrigată*): Cel mai puternic motiv?...

MIHNEA: O glumă, doamnă... desigur.

RADU: Ba deloc... Vorbesc foarte serios. Mi se pare că pentru un om însurat, care își iubește nevasta...

IRENA: O, o...

20 RADU: Da, da... Chiar așa. Pentru un om care își iubește nevasta, nu-i tocmai potrivit lucru să-i vorbească de prietenii cu care a ștremgărit înainte de a fi cunoscut-o.

IRENA: Să fie posibil!... Domnul Dornescu?...

25 RADU: Precum îți spun. Cel mai mare ștremgar al timpului. Dacă nu l-aș fi cunoscut, poate că m-aș fi însurat mai din vreme.

MIHNEA: Dacă nu m-ai fi cunoscut, poate nu ți-ai fi iubit atît de mult nevasta... Și dacă doamna îmi dă voie să-i fac o destăinuire prețioasă... Acum 15 ani eu îi completam educația sentimentală...

30 IRENA: În cazul acesta, nu-mi rămîne decît să vă mulțumesc. Radu este un bărbat ideal...

RADU (*tandru*): *Merci*, dragă... Mă miră însă faptul că pînă azi nu mi-ai spus-o niciodată.

35 IRENA: Ți-am spus-o cînd s-a ivit ocazia.

MIHNEA: A spune ceva nu-i mare lucru. Totul constă în a-l spune cînd trebuie.

40 RADU: Și de data asta, tot tu ai dreptate. Eu însă mențin ce ți-am spus adineaori. Tu ești un om periculos pentru orașul nostru! (*Îl mustră cu degetul. Irena*

31

pare tulburată.) Dar să trecem mai departe... Deocamdată, tu ești un om bolnav și trebuiești oarecum menajat...

IRENA: Și ai venit tocmai la sfârșitul sezonului?

5 MIHNEA: O glumă nouă, doamnă...

RADU: A, nu... De data asta nu glumesc deloc. E bolnav, bolnav de-a binele. Numai că boala lui nu se vindecă cu băi de mare, ci... la băi de mare.

MIHNEA: Ești un caraghios...

10 RADU (*căpătînd curaj*): Dar tu?... Tu care la 40 de ani trecuți încerci să ne faci să credem că ești amorezat.

IRENA (*fără să-și dea seama*): A!...

15 RADU: Ei da, chiar așa... Domnul Dornescu, pe care ai onoarea să-l vezi aici, prietenul meu de ștregării, pe vremea cînd eram burlac, a căutat să mă convingă, adineauri chiar, cum că ar fi amorezat.

IRENA: Poate ar fi fost mai bine să vă ascundeți boala...

20 MIHNEA (*schimbîndu-și figura de pocăit*): Cîtuși de puțin, doamnă... Mi-a făcut chiar o deosebită plăcere că aici la Constanța am găsit un prieten bun, căruia să mă pot destăinui.

IRENA: Și prietenul, pe care l-ați crezut duhovnic, s-a schimbat în delator.

25 MIHNEA: Era fatal... Ultimul duhovnic a murit odată cu sfîntul Nepomuk...

RADU: Tu nu știi cum stă chestia... Mihnea este amorezat de o simfonie în purpură și aur. (*Irena nu pricepe.*) Nu pricepi?...

30 IRENA: Pînă acum nimic.

RADU: Cum? Tu n-ai văzut tablouri de Whistler?... Nu face nimic. Nici eu n-am văzut... Dar fiindcă el îmi spune că este așa, eu îl cred... Este amorezat de o femeie pe care n-o cunoaște încă, pe care însă a văzut-o o singură dată, alaltăieri, aci în Constanța, o femeie care seamănă perfect cu un tablou de Whistler, cu alte cuvinte cu un obiect de preț... Iată povestea boalei prietenului meu... Și-acum, gîndește-te și tu... Care din cocoanele noastre ar putea să fie simfonia asta în purpură și aur?...

32

(*Se aude un șuierat de sirenă.*) A, ha... sosește „Împăratul Traian“...

(*În timp ce Irena răspunde, se aprinde farul din fundul decorului și Radu iese pe terasă.*)

5 IRENA: Fiindcă aveți nevoie de serviciile mele, vă promit că voi face tot posibilul să vă fiu de folos! (*Accentuează cuvintele.*) Unui bolnav nu trebuie să-i refuzi niciodată iluzia însănătoșirii!...

10 MIHNEA: Vă mulțumesc, doamnă... Sunteți prea bună... De cîteva minute, însă, iluzia de care-mi vorbiți a devenit realitate... Nu mai am nevoie s-o caut fiindcă am găsit-o... Am găsit-o colo, în fotografia de pe gheridon. Și-acum, nu vă mai cer decît iertarea pentru nebunia de a fi iubit-o mai înainte de a fi știut cine este. (*Profită de turburarea Irenei și-i apucă mina, pe care i-o sărută pătimaș.*)

RADU (*de pe terasă*): Tiii... Ce frumoasă noapte!...

20 Vino, Mihneo, și spune-mi unde ai mai văzut tu nopți așa frumoase ca pe malul mării noastre!

MIHNEA (*îndreptîndu-se spre terasă*): Tu ai spus-o în glumă... Eu însă ți-o mărturisesc că-i singura noapte frumoasă din viața mea...

25 IRENA (*cu mîinile împreunate, ca pentru rugăciune*): Doamne, Doamne... Fă să țină noaptea asta cît mai mult, cît toată viața...

CORTINA

ACTUL II

Același decor ca și în actul I

SCENA I

IRENA MAJOREANU, MIHNEA DORNESCU

5 *(Irena este la pian. Aplecat aproape pînă deasupra umărului ei, Mihnea se sprijină de speteaza scaunului, privind-o cu patimă.)*

IRENA *(cîntă)*:

10 *Non, tu ne sauras jamais,
O, toi, que tout bas j'adore
Si je t'aime ou si je te hais,
Si je raille ou si je souffre encore ...*

MIHNEA *(întrerupînd-o cu o sărutare)*: De ce m-ai urî?
De ce-ai suferi?

15 IRENA *(lăsînd pianul și întorcîndu-și capul)*: De ce
te-aș iubi însă atît de mult?...

MIHNEA: Fiindcă, pînă a nu te fi întîlnit pe tine, nu
iubisem pe nimeni încă...

IRENA *(cu insistență)*: Pe nimeni?... N-ai iubit pe
20 nimeni în viața ta?...

MIHNEA: Pe nimeni care să mă fi putut opri din drum
ca tine.

IRENA: Și cînd va trebui să pleci iarăși?

MIHNEA: Vom pleca amîndoi.

25 IRENA: Și pentru cît timp?

MIHNEA: Pentru totdeauna...

IRENA: Pentru totdeauna?

MIHNEA: Da, pentru totdeauna... Și dacă cuvîntul ăsta
30 nu te-a înspăimîntat niciodată, primește-l azi ca
un fericit augur al dragostei noastre... *(O sărută.)*

34

IRENA *(degajîndu-se de el)*: Și nu l-ai mai spus nicio-
dată?

MIHNEA: La aceeași întrebare ca a ta, niciodată...

IRENA: Și multe femei te-au întrebat ca mine?

5 MIHNEA: Toate...

IRENA: Și cîte au fost acestea toate?...

MIHNEA: Cîte, nu se poate spune, cînd ai întîlnit în
fine pe aceea care le coprinde pe toate...

IRENA *(cu oarecare amărăciune)*: De ce mă minți,
10 dragul meu?... De ce îmi spui lucruri frumoase
numai cînd ai nevoie să le ascunzi pe cele urite?

MIHNEA: Fiindcă din viața morților nu trebuie să
învățăm decît ceea ce este frumos... Frumosul
dragostelor defuncte...

15 IRENA: Și frumosul dragostei noastre cînd va începe
să lăcrimeze și el?

MIHNEA: Cînd vom lăcrima împreună de fericire...
Cînd vom pleca pentru totdeauna.

IRENA: Pentru totdeauna?

20 MIHNEA: Și pentru niciodată. Căci va fi singura dată cînd
voi pleca și eu cu adevărat... Va fi singura dată cînd
voi putea ști și eu pentru ce plec pentru totdeauna...
Va fi singura dată cînd nu voi lăsa nimic în urmă
și singura dată cînd voi duce cu mine ceea ce nicio-
25 dată n-am putut lua, ori de cîte ori am plecat...
Vom pleca pentru totdeauna și pentru niciodată...
Pentru totdeauna fiindcă vom pleca împreună, și
pentru niciodată fiindcă nu ne vom mai despărți.

30 *(Cad unul în brațele altuia... O pauză. Se aude o
sonerie. Joc de scenă. Ea își reia cîntecul la pian, iar el
se postează în dosul ei ceva mai departe, în picioare.)*

SCENA II

ACEIAȘI, JEAN ROBOIU, ELENA ROBOIU

35 *(Soții Roboiu intră ușor, ca și cum ar vrea să sur-
prindă pe cineva. Roboiu fredonează și el cîntecul.)*

ROBOIU:

*Si je t'aime ou si je te hais,
Si je raille ou si je souffre encore ...*

(Irena și Mihnea întorc capetele spre ușe.)

35

MIHNEA: A... Conspiratorii!

ROBOIU: Continuați, vă rog... Continuați... E singura romanță pe care am răușit și eu s-o învăț pe dinafară. (*Reîncepînd cîntecul.*)

5 Non, tu ne sauras jamais ...

(*Irena s-a sculat de la pian ca să primească pe Elena.*)

ROBOIU: Ce? nu mai cîntați? Păcat... Aveam aerul că trăim vremurile primului imperiu...

MIHNEA: Așa de departe?...

10 ROBOIU: Ce are a face? Istoria se repetă... Împăratul Napoleon... Împărăteasa Iosefina... Cancelarul imperiului, Talleyrand-Périgord, duce de Sagan, prinț de Benevent...

ELENA: Dar pe ăștia de unde i-ai mai învățat?

15 ROBOIU: Din memoriile lui Marc de Saint-Hillaire, dragă... Tu știi că eu nu citesc ca tine romane senzaționale, în care autorii fără scrupule învață femeile măritate să fugă cu amanții. (*Irena și Mihnea schimbă o privire pe furie.*) Da, da, eu citesc cărți de istorie... memoriile oamenilor care pe vremea lor au jucat alt rol decît Willy al dumitale în literatură...

ELENA: Devii asomant...

25 MIHNEA: De data asta, doamnă, dați-mi voie să iau apărarea bărbatului dumneavoastră.

IRENA (*lui Roboiu*): Și mie dă-mi voie să-ți mulțumesc că tot mai ai timp să te gîndești și la noi!

ROBOIU (*reverentios*): În afară de nevastă-mea, sunteți singura cocoană frumoasă din oraș, la care mă gîndesc în fiecare zi.

30 ELENA: Devii asomant... Ți-am spus.

ROBOIU (*bine dispus*): Pofțiți... Trebuie să vă spun și dumneavoastră ce mă arde pe suflet... Știți de ce este nevastă-mea furioasă contra mea?

35 ELENA: Te rog... să nu mai începem.

ROBOIU (*fără să facă atenție*): A!... Este o întreagă poveste... O adevărată pagină de roman conjugal... I-am împrumutat unui prieten, fără consimțămîntul ei, toate romanele lui Willy.

36

ELENA (*furioasă*): Și prietenul dumitale, ca un om binecrescut, cum se pretinde, a găsit cu cale să plece cu ele la București...

5 ROBOIU: Exact... Să plece și să nu mai vină înapoi. O, de lucrul ăsta sunt sigur. Omul ăsta n-are decît un singur cusur, uită să dea înapoi ce împrumută... Cărți, ace de cravată, butoni, citeodată chiar și cite un pol, doi. La el, toate împrumuturile joacă același rol. Adio!... În sfîrșit, am răușit să-mi dezinfectez casa și de autorul ăsta.

10 MIHNEA: Și de ce atîta ură pe Willy?

ELENA: Fiindcă seamănă cu tipurile din romanele lui.

ROBOIU: Ba nu... fiindcă seamănă cu tipurile pe care autorii dumitale n-au destul talent să le descrie...

15 MIHNEA: Dar tu, Roboiule, ce-ai cetit din Willy?

ROBOIU: Tot... Dar trebuie să știți că eu romanele astea le citesc așa, în felul *déjeuner*-urilor *à la fourchette*... A, da... Mă uit mai întîi cum îl cheamă pe el, cum o cheamă pe ea și cam ce fel de oameni sunt. Lucrurile astea, bineînțeles, le găsești în capitolul I. Mijlocul romanului nu-l citesc niciodată, fiindcă mijlocul nu interesează decît cel mult pe cei care îi fac darea de seamă. De la capitolul I sar la cel din urmă, și în felul acesta reușesc să economisesc o mulțime de timp. Înțelegeți bine că acțiunea romanului nu mai are nici o importanță o dată ce-i cunoști deznodămîntul.

MIHNEA: Sistemul e foarte practic.

IRENA: Și-l întrebuințați la fel cu toți autorii?

30 ROBOIU: Depinde... Pe autori eu îi clasific ca și pe prieteni. Trebuie să știți că eu sunt prieten cu toată lumea... De la prefectul județului pînă la comandantul sergenților de oraș, îi stimez pe toți deopotrivă, oricît de inteligenți sau de proști mi-ar părea și oricît de cinstiți sau de pungași i-aș ști... Un singur lucru însă nu le pot ierta. De îndată ce simt pe vreunul că face curte femeilor măritate... s-a sfîrșit. (*Irena și Mihnea schimbă priviri.*) Da, da... Nu vreau să dau lecție de morală nimănui și nici să lupt contra acestei distracții sentimentale care face parte din datinele popoarelor. Admit să

40

faci curte tuturor fetelor din lume... ba la nevoie chiar cocoanelor văduve, dar celor măritate... asta nu, nu... nu...

ELENA: Bravo!...

5 IRENA: Are perfectă dreptate.

ROBOIU (*lui Dornescu*): Nu? Spune și tu!

MIHNEA: Eu sunt exact de aceeași părere.

ROBOIU: Și, cu toate acestea, nu ești înșurat.

MIHNEA: Nu.

10 ROBOIU: Nici n-ai fost vreodată?

MIHNEA: Niciodată.

ROBOIU: Păcat... Păcat, fiindcă dacă te-ai însura, mă prind că ți-ai schimba ideile.

MIHNEA: Mi se pare însă că le avem la fel...

15 ROBOIU: Nu tocmai... În ceea ce privește prietenii, suntem de perfect acord. E drept. În ceea ce privește autoii însă mi se pare că nu ne potrivim deloc.

MIHNEA: De unde știi?

20 ROBOIU: Fiindcă după câte văd, îți cam place și ție Willy... Și după mine, autorul ăsta face parte din categoria prietenilor care fac curte femeilor măritate. (*Mihnea ride. Doamnele, care au vorbit împreună, se retrag.*)

25 IRENA: Nu vă supărați dacă vă lăsăm singuri. Ne ducem să consultăm niște autori dintr-o categorie cu totul alta...

ROBOIU: Vreo toaletă nouă, desigur...

ELENA: Pentru serata de la generalul.

30 ROBOIU: Vă rog, vă rog... În chestii de toalete n-am nici o pretenție...

SCENA III

MIHNEA DORNESCU, JEAN ROBOIU

35 ROBOIU (*care s-a uitat cu oarecare admirație după Irena*): Ei ce zici?

MIHNEA: Ce să zic?

ROBOIU (*cu două înțeleșuri*): Nostimă femeie nevasta lui Majoreanu!

MIHNEA (*cu oarecare ezitare*): Hm, da... Luată în tră-sături generale... *C'est une belle femme*...

5 ROBOIU: Ia ascultă, *mon cher*, lasă, te rog, deoparte aprecierile astea convenționale. Trebuie să știi că eu n-am decît două calități... dar pe astea două le am. (*Dornescu devine atent.*) Întîia este aceea de a vedea lucruri pe care alții nu le văd... Eu percep ultraviolettul...

MIHNEA: Prin urmare, ești un fel de om-furnică.

10 ROBOIU: Exact.

MIHNEA: Și a doua?...

ROBOIU: A, vrei s-o știi și pe cea de-a doua? ... Ei bine, aceea de a-l păstra pentru mine.

MIHNEA (*zîmbind*): Ultraviolettul?

15 ROBOIU: Absolut...

MIHNEA: Și cam cu ce aduce culoarea asta?

ROBOIU: Cam cu cei care fac curte femeilor măritate.

MIHNEA: Ai memorie bună?

ROBOIU: Potrivită...

20 MIHNEA: Fiindcă vreau să știu cît ți-este colecția de bogată.

ROBOIU: Așa și așa... Pe tine însă știi că te apreciez ca eșantionul cel mai de preț din colecția mea.

MIHNEA: Pe mine?

25 ROBOIU: Bine, *mon cher*, n-ai priceput că toată clasificarea autorilor nu era făcută decît pentru tine?

MIHNEA (*voind să pară vesel*): De unde vrei să-mi treacă prin gînd așa ceva?... Te credeam mai serios.

30 ROBOIU (*bătîndu-l amical pe umăr*): Ia, ascultă-mă... Nu te supăra de cele ce am să-ți spun. Dacă i-ai face curte nevastei mele, ți-aș spune pur și simplu, astîmpără-te. Dar fiindcă faci curte nevastei lui Majoreanu... nevastei unui prieten comun...

35 MIHNEA (*apărîndu-se*): Dar nu-i adevărat...

ROBOIU: Lasă, lasă...

MIHNEA: Îți dau cuvîntul meu de onoare că nu-i adevărat...

ROBOIU: Ține-l pentru ocazii mai solemne.

40 MIHNEA: Cu toate acestea, nu te pot lăsa nici măcar să bănuiești lucrul ăsta.

- ROBOIU: Eu nu vorbesc decît atunci cînd sunt absolut sigur de ceva.
- MIHNEA: Ei bine, de data asta te înşeli... Te asigur eu... Şi te rog să mă crezi...
- 5 ROBOIU: Dacă te superi, îţi promit că n-am să-ţi mai vorbesc niciodată de el... Numai... bagă de seamă... Majoreanu este foarte gelos.
- MIHNEA: Are tot dreptul... Orice om, în locul lui, ar fi la fel... Cînd ai aşa nevastă...
- 10 ROBOIU (*expansiv*): A!... Va să zică ştii...
- MIHNEA (*încurcat*): Ce să ştiu?... ROBOIU: Ai zis: cînd ai aşa nevastă. Ce fel de nevastă?... MIHNEA: O nevastă frumoasă, inteligentă... tandră... Ce vrei mai mult?...
- 15 ROBOIU (*coborînd tonul*): Am înţeles... Va să zică nu ştii nimic...
- MIHNEA: Dar ce anume?... ROBOIU (*nehotărît*): Nu ştiu dacă se cade să-ţi spun... MIHNEA (*grăbit*): Haide, haide... vorbeşte... Nu cumva te jenezi?... De cine? De mine? De un prieten comun, cum ziceai adineaori?
- ROBOIU (*hotărît*): Ştii că doamna Majoreanu, înainte de a se mărita, a avut un amant?
- MIHNEA (*lovit ca de trăsnet, cu vocea pe jumătate*): Un amant?
- 25 ROBOIU (*cu răutate*): Un amant... Chiar aşa... Ce vrei?... Cînd toată ziua nu faci decît să citeşti romanele lui Willy... Eterna poveste a fetelor prea romantice!
- 30 MIHNEA (*reculegîndu-se*): Ei bine, eu ştiu ceva mai mult ca tine.
- ROBOIU: Anume?
- MIHNEA (*cu convingere şi hotărîre*): Că nu este nimic adevărat...
- 35 ROBOIU (*uimit*): Nimic adevărat?... MIHNEA: Nimic din tot ce mi-ai spus.
- ROBOIU: Dar lucrurile se ştiu... MIHNEA: Cine altul le ştie în afară de tine?... ROBOIU: Bărbatu-său... Da, da... Majoreanu le ştie
- 40 tot atît de bine ca şi mine.
- 40

MIHNEA: Nu-i adevărat... Şi de data asta te rog să mă crezi pe mine.

- ROBOIU (*împăciuitor*): Fiindcă mă rogi, te cred... Dar să ştii că mă las convins ca să-ţi fac plăcere... Dealtfel, n-am nici un interes să controlez trecutul doamnei Majoreanu... Ascultă-mă pe mine însă... Pe bărbatu-său n-ai să-l poţi niciodată convinge
- 5 aşa de uşor ca pe mine.

- MIHNEA (*cu autoritate*): Am sfîrşit.
- 10 ROBOIU (*după o pauză*): Dragul meu, iartă-mă dacă te-am jignit... Nu-mi închipuiam ca dintr-un lucru de nimic să ajungem la ceartă. Nu-i vina mea însă... Credeam că-i faci curte numai... Ştii, aşa cum se face în societate... Nu mi-aş fi putut închipui însă
- 15 niciodată că ai fi capabil să iubeşti cu adevărat.

MIHNEA (*bătînd cu pumnul în masă*): Domnule...

SCENA IV

ACEIAŞI, O SERVITOARE

- 20 SERVITOAREA (*intră, dînd o telegramă lui Roboiu*): O telegramă pentru dumneavoastră.
- ROBOIU (*luînd-o şi desfăcînd-o*): Îmi dai voie... Poftim... Trebuie să ne ducem acasă... Soacră-mea îmi telegrafiază că soseşte noaptea asta...
- 25 (*Către servitoare.*) Cheamă, te rog, pe nevastă-mea! (*Servitoarea iese.*)
- MIHNEA (*calmat*): Iartă-mă dacă am fost poate cam violent adineaori... Recunoaşte însă că vina este
- 30 numai a ta... Nu se spun unui om astfel de lucruri despre o femeie...
- ROBOIU: Pe care o iubeşte. Nu?... MIHNEA (*ezitînd, apoi hotărît*): Pe care o iubesc... Da... Acum eşti mulţumit?
- ROBOIU (*cu degetul la buze*): Totul rămîne între
- 35 noi.

SCENA V

ACEIAȘI, IRENA MAJOREANU, ELENA ROBOIU

ELENA (*intrând cu Irena*): Ce noutate?

ROBOIU (*îi întinde telegrama*): Bucurie mare ... Sosește coana Filina.

ELENA: A mama ... (*Ia telegrama.*) Cum așa? Chiar astă-seară?...

ROBOIU: Cu trenul de 10 și 20...

IRENA: Cu cel care trebuie să vină și Radu.

ROBOIU: Tocmai ... Vin împreună de la Medgidia ...

ELENA: Dacă le-am ieși cu toții la gară?

IRENA: Ar fi o idee! (*Ezitănd.*) Numai ... Nu știu ce am astă-seară ... Nu mă simt bine deloc ... N-o să vă supărați dacă nu vă întovărășim.

ELENA: Dar deloc ... Cum îți închipui.

ROBOIU: Lăsați, că ne însărcinăm noi cu primirea oficială. Dealtfel, nici nu prea ține coana Filina la așa ceremonii.

ELENA (*își ia rămas bun*): Bună seara, domnule Dornescu. Mîine vă așteptăm la noi.

ROBOIU (*își ia rămas bun*): Mîine sunteți invitații noștri. O partidă de maus la 2 lei miza. Patima coanei Filina. Noi dăm pișcoturile și Dornescu aduce șampania. (*Ies însoțiți de Irena.*)

SCENA VI

MIHNEA DORNESCU, apoi IRENA MAJOREANU

(*Mihnea, singur, privește în urma Irenei, care iese cea din urmă. Extrem de turburat, își rotește ochii prin casă, fără să știe propriu-zis ce vrea. Aprinde o țigară și se lasă greoi într-un fotoliu, cu fața spre sală și spatele spre ușa pe unde are să intre Irena.*)

IRENA (*vine spre el, se apleacă și-l sărută. Văzînd însă că nu-i dă nici o atenție, trece speriată în fața lui și îl întreabă aproape răstit*): Mihneo... Ce s-a întîmplat? Spune, ce ai?

MIHNEA (*leneș, fără să se miște din scaun și cu ochii aiurea*): Știu eu?... Nimic. O tristețe inexplicabilă... Așa ceva... (*Face prin aer un semn cu mîna, imitînd fumul care se împrăștie.*)

IRENA: Cum așa ceva?... Vorbește. Ce ai?

MIHNEA: Nimic.

IRENA: Nimic? Nu-i adevărat... Ce s-a întîmplat?

MIHNEA (*cu ochii aiurea*): Nimic, am zis... Nimic...

IRENA: Nu se poate. Mă minți ... Pentru ce nu te uiți la mine?...

MIHNEA (*întorcîndu-și capul spre ea*): Iată...

IRENA: Pentru ce nu mă săruți?

MIHNEA: Știu eu dacă este bine să te mai sărut?

IRENA: Așadar, s-a întîmplat ceva... Pentru ce-mi ascunzi? Spune...

MIHNEA: Da... S-a întîmplat ceva... Dar ce anume... Vezi? Nici eu nu-ți pot spune. Iartă-mă și cruță-mi alte explicații ridicole.

IRENA (*după o clipă de nedumerire*): Da, da... Înțeleg... Înțeleg totul... A venit toamna... A venit toamna și păsările călătoare au început să plece... Mai rămăseseră berzele... De câteva zile însă parcă au plecat și ele... Cînd pleci și tu, dragul meu?

MIHNEA: Știu eu!... Peste câteva zile, mîine... la noapte poate.

IRENA (*zîmbind cu amărăciune, se îndreaptă spre ușa*): Cale bună, Mihneo... Cale bună, dragul meu... Poate vrei să pleci chiar acum... Să sun? (*Pune degetul pe sonerie.*)

MIHNEA (*întorcîndu-se brusc și ridicîndu-se din fotoliu*): Ireno!...

IRENA (*oprindu-se*): Ce vrei? (*Mihnea o ia de amîndouă mîinile și o aduce în mijlocul scenei.*) Ce mai ai de spus înaintea plecării?

MIHNEA (*cu emoție*): Eu nu mai am nimic de spus. (*Scandînd frazele.*) Aș voi, totuși, să te întreb pe tine ceva... Te rog să-mi spui tot... Dar o să vrei? O să vrei să-mi spui tot?... Tot adevărul... așa cum îl știi numai tu. Fii așa de bună... Te rog... E ultima rugăciune pe care ți-o mai fac... Nu-mi

ascunde nimic... Nici chiar ce ai ascuns lui bărbatu-tău.

IRENA: Bărbatu-meu știe tot.

MIHNEA: Tot, tot?

5 IRENA: Tot.

MIHNEA: Știe că sunt amantul tău?

IRENA: Nu știu.

MIHNEA: Atunci?

IRENA: Poate să bănuiască.

10 MIHNEA: Și tu îl lași să bănuiască?

IRENA: Te iubesc prea mult ca să mă pot preface.

MIHNEA (*enervat*): Ireno!... (*După o pauză.*) Minți...

IRENA (*demnă*): Sunt femei cărora amanții le iartă
mai repede o minciună decât un adevăr, și cu toate
15 acestea, aceleași femei iartă amanților tot... chiar
și insultele... Eu sunt femeia căreia nu mi se va
ierta niciodată crima de a fi iubit pe cineva, de a-l
fi iubit mereu... de a-l iubi și astăzi chiar.

MIHNEA (*îzbucnind*): A!... Va să zică...

20 IRENA (*liniștită*): Da!... De-al iubi și a-l ierta când mă
insultă.

MIHNEA: Cum? Ce vrei să zici?

IRENA: Că mă insultă când îți spun adevărul...

MIHNEA: Dar care este adevărul?

25 IRENA: Că te iubesc.

MIHNEA: Că mă iubești pe mine?

IRENA: Și că te-am iubit...

MIHNEA (*furios*): Că m-ai iubit... Ha, ha... Ireno...

30 Ia seama... Vorbești cu mine... cu Mihnea Dornescu... Ei bine, nu este așa? Nu este așa că te
înșeli? (*Irena face semn cu capul că nu se înșeală.*)
După cât văd atunci, ești bine dispusă astă-seară.
Crezi că ai găsit în mine un amant naiv... amantul
visat, căutat poate... amantul proaspăt scos din
35 cutiuța de catifea, gata să se îmbete de parfumul
ademenitor al primului jupon de mătase! Ori poate
faci pe femeia poetă, care toată viața nu visează
decât cavaleri medievali și feți-frumoși din lacrimă.
A!... dacă s-a întâmplat să mă iei drept vreunul
40 din aceștia, te-ai înșelat, te-ai înșelat, doamnă...
O... cât despre asta, te asigur eu... Nu uita, te rog,

că vorbești amantului pe care pretinzi că-l iubești,
confundându-l însă cu celălalt... cu cel pe care l-ai
iubit înainte de nuntă...

IRENA (*cu scepticism*): A!... Va să zică ai aflat!...
5 A trebuit s-o afli și p-asta...

MIHNEA: Îți dau cuvântul de onoare că n-am căutat
să aflu nimic... S-a căutat însă cu tot dinadinsul să mi
se spună... Și am aflat, fără să vreau, că înainte
de nuntă ai avut un amant...

10 IRENA: Mihneo!

MIHNEA: Da, da... am zis înainte de nuntă ai avut un
amant... un amant pe care l-ai iubit, pe care l-ai
iubit mult, mult de tot... atât de mult, că pe mine
mă dezgustă...

15 IRENA: Mihneo, te opresc să-mi vorbești pe tonul acesta.

MIHNEA: A... Mă oprești?... Foarte bine... Ai putea
să-mi spui, însă, pentru ce pe acela l-ai schimbat
cu Radu și pentru ce pe Radu l-ai schimbat cu
mine?

20 IRENA: Fiindcă pe acela l-am iubit totdeauna și tot
pe acela îl iubesc și azi...

MIHNEA (*îzbucnind din nou*): Așadar, pe un altul îl
iubești azi?...

IRENA: Pe un altul? Lucrul ăsta numai tu mi-l poți
25 spune...

MIHNEA (*surprins, după o pauză*): Eu?... Mă rog,
doamnă, sunteți atât de bună să-mi spuneți care
este rolul meu în această afacere?

IRENA: Același ca și ieri...

30 MIHNEA (*fără să priceapă*): Continuați... Continuați
vă rog... Ceea ce-mi spuneți este foarte frumos...
foarte interesant... În vorbirea de toate zilele,
cuvintele dumneavoastră se cheamă aiurări. Nu
cred însă să fi ajuns pînă acolo... Nebunii au aiu-
35 rări pline de farmec... E drept... Cum însă de
la a fi amoretat pînă la a fi nebun nu-i decât o
foarte mică diferență de nuanțe, dați-mi voie,
doamnă, să vă cred mai repede o femeie amoretată...
De cine însă? Nu pricep.

40 IRENA (*liniștită*): De cel de-atunci...

MIHNEA (*ironic*): A!... Sunt foarte încântat de onoarea pe care mi-o faceți... Îmi place să cred că primul dumneavoastră amant avea toate calitățile din lume, că era frumos, inteligent, cult, manierat, tot ce vreți... Merg pînă acolo, chiar, dacă vă face plăcere, să mi-l închipui un ideal de bărbat... Iertați-mă însă dacă nu mă pot preta fantaziilor dumneavoastră, doamnă... În dragoste, ca și în orice altă afacere, substituirea de persoane se numește... O găsiți în codul penal, doamnă...

IRENA (*izbucnind*): Mihnea!

MIHNEA (*calm*): Or, eu sunt, înainte de toate, un om corect, doamnă...

IRENA: Mihneo, te iubesc!

MIHNEA: Și, cu toate acestea, rolul pe care mi l-ai impus să-l joc fără să bănuiesc mă face să roșesc... dar nu de greșeala mea, ci de monstruozitatea fanteziilor dumneavoastră.

IRENA: Mihneo, taci, taci, te rog... Dacă ai ști cît l-am iubit... Dacă ai ști cît te iubesc, m-ai ierta.

MIHNEA: Vai, doamnă,... Este așa de ușor să ierți pe cineva care nu greșește decît pentru plăcerea de a fi iertat! Cel care are însă nevoie să fie iertat sunt eu, doamnă... Și iertarea o voi cere primului dumneavoastră amant, pe care de mîine mă duc să-l caut.

IRENA: Mihneo, taci... N-ai să-l găsești niciodată...

MIHNEA: Niciodată? Vă închipuiți pămîntul așa de mare?...

IRENA: Nu pămîntul... Dar viața ne este așa de scurtă de-acum încolo...

MIHNEA: Ei bine, atunci o voi prelungi-o... O voi prelungi-o atît timp cît va fi nevoie... Simt clocotind în mine... o, să nu credeți că este gelozia sau ura... Nu mai pot urî pe nimeni, fiindcă prea mult mă urăsc pe mine în momentul acesta... Vroi să-l găsesc însă... Vroi să-l cunosc... Vroi să știu dacă mai trăiește, dacă este plecat sau dacă se mai gîndește la dumneata și dacă mai are de gînd să se mai întoarcă vreodată. Și afară de aceasta, vreau să știu dacă într-o zi cînd ne vom cunoaște poate

fără să vrem, omul ăsta n-ar avea tot dreptul să-mi rînjască în față și să-mi strige: Nu pe dumneata, ci pe mine m-a iubit întîi...

IRENA (*repede*): Nu!... Ție nu-ți va putea spune nici odată lucrul acesta... Niciodată...

MIHNEA (*ușurat*): Așadar, este mort...

IRENA: Nu.

MIHNEA (*aprinzîndu-se din nou*): Trăiește?...

IRENA: Trăiește.

MIHNEA: Și dacă s-ar întoarce?...

IRENA: S-a întors...

MIHNEA: S-a întors?...

IRENA: Da... S-a întors odată cu tine... l-am văzut... l-am iertat... Și astăzi ne iubim din nou...

MIHNEA: Și eu?...

IRENA: Tu, Mihneo?... Dar tu ești pasărea Phönix, care ai înviat din propria ta cenușe, căci pentru mine, pînă mai ieri, tu n-ai fost decît cenușe. Tu ești amantul pe care, de azi înainte, vreau să-l păstrez lîngă mine viața întreagă... Tu ești singurul om pe care l-am iubit totdeauna și față de care nu m-am făcut vinovată decît cu atît poate că l-am iubit prea mult... Dar tu nu mă mai cunoști... O, tu nu mă mai cunoști, Mihneo... Nu este așa că nu mă mai cunoști?... Eu însă te-am recunoscut, și în nebunia mea am vrut să mă răzbun făcîndu-te din nou să mă iubești, dar să mă iubești într-altfel decît atunci cînd mințai poate că mă iubești... Am vrut să mă răzbun și am greșit... Iartă-mă că am greșit și am uitat că trebuia mai întîi să mă răzbun... Dar te iubeam prea mult pentru a-ți spune cine sunt și te iubeam prea mult a te fi lăsat să pleci din nou...

MIHNEA (*nedumerit*): Irena?...

IRENA: Da, da... Irena... Dar tu n-o mai cunoști pe Irena... Nu este așa?... Pe Irena pe care ai mai mințit-o odată că o iubești și pe care astăzi, poate, o minți din nou... Spune-mi, Mihneo... Spune-mi ce-ai de gînd să faci cu femeia care te-a iubit totdeauna, cu femeia care a uitat că trebuia să se răzbune, fiindcă tu singur avuseși grijă s-o răzbuni

iubind-o din nou, ca pe o femeie nouă, cu o dragoste nouă, cu o inimă nouă poate...

MIHNEA: Irena? Nu înțeleg nimic... Îmi pare că visez...

5 IRENA: Vezi cum sunteți voi, care pretendenți că ne iubiți, pentru a ne învăța ce este suferința?... Vai, dragul meu, dacă ai ști cât am suferit... cât am suferit iubindu-te și știindu-te departe, plecat pentru totdeauna, dispărut, mort aproape...

MIHNEA (*din ce în ce mai slab*): I-re-na?...

10 IRENA: Spune-mi că nu mai pleci, dragul meu... Lasă berzele să plece singure... Spune-mi că nu mai pleci și rămi cu Irena... cu Irena, pe care n-o mai cunoști... Așa este că n-o mai cunoști pe Irena de altădată, pe mititica Irena Văleanu?

15 MIHNEA (*amintindu-și de ea, rămîne o clipă aiurit, apoi, schițînd un dezgust, își falsifică vocea, pentru a-și ascunde sentimentele*): Irena... Irena mea, Irena mea... Iartă-mă! (*O sărută pe frunte cu oarecare plictiseală.*)

20

SCENA VIII

ACEIAȘI, RADU MAJOREANU

(*La auzul soneriei electrice, Irena și Mihnea tresar și părăsesc poziția în care se află. În momentul acela, se aude afară și vocea lui Radu. Amîndoi se reped atunci la mescioara cu jocul de șah, prefăcîndu-se că joacă cu figurile aranjate întîmplător.*)

25 RADU (*intrînd*): Bonsoir, copii. (*La mișcarea lor, el îi oprește.*) Stați... Stați pe loc... Nu stricați jocul... Ia să examinăm situația... (*După ce observă piesele.*) A... dar bine, *mon cher*, ești mat... mat inevitabil... Din trei mișcări ești gata... Bravo, Ireno... Bagă de seamă că nu mai poate scăpa... (*Lui Dornescu.*) Ascultă-mă pe mine, nu mai e nimic de făcut... Îmi dai voie? Ireno, vino cu tura sub calul lui. (*Irena face mișcarea.*) Așaaa. Calul nu mai poate mișca. Hop, hop... degeaba... Nu pune mîna, că te mușcă. Ești condamnat.

48

Calul stă pe loc. La grajd cu el. (*Dornescu face o mișcare.*) Aaaa... a mișcat pionul... atît mai bine... adică, atît mai rău pentru pion... Săracul pion... S-a dus dracului și ultimul care-ți mai rămăsese. Mută regina, Ireno, coboar-o lîngă tură. Așa... Și acum cu a doua mișcare ești mat. (*Vesel.*) Mat, mat... Unde te duci cu regele?

MIHNEA (*renunțînd la partidă*): Sunt mat...

IRENA (*arătînd pe Radu*): Mulțumită lui...

10 RADU: Da' de unde... Era mat inevitabil. (*Lui Dornescu.*)

I-ai dat ceva înainte?

MIHNEA: La egal.

15 RADU (*cu entuziasm*): Cum? La egal?... Te-a bătut la egal?... Brava, Ireno... Ai cîștigat o partidă care trebuie recompensată... Vino să te sărut... (*Se apleacă spre dînsa. În momentul acesta se adresează lui Mihnea.*) Îmi dai voie să-mi sărut nevasta? (*În timp ce o îmbrățișează, Mihnea face un pronunțat gest de dezgust.*)

CORTINA

ACTUL III

5 Scena reprezintă o cameră la „Hotel Carol” pe marginea mării. În fund și în dreapta, câte o ușă. În stînga o fereastră. În mijlocul odăii, o masă rotundă cu scaune de hotel și o canapea lipită de perete. În odaie, mai multe geamantane. Pe masă, o geantă de voiaj desfăcută. Pe un scaun, o caschetă și un pardesiu de voiaj. Vîntul suflă cu putere, zgîlțind geamurile. Se aude zgomotul mării și valurile care se sparg sub terasa hotelului. Din cînd în cînd, geamandura de la intrarea portului răsună cu glas de cobe.

SCENA I

MIHNEA DORNESCU, JEAN ROBOIU

15 *(Roboiu se plimbă prin odaie cu pași largi, Mihnea, pe un scaun la gura sobei, citește niște scrisori pe care apoi le rupe și le aruncă în foc.)*

MIHNEA: Pleacă berzele... Tu știi că pleacă berzele, Roboiule?

20 ROBOIU: Ba eu știu că berzele au plecat de mult... MIHNEA: Una însă tot a mai rămas...

ROBOIU: Să-ți spun drept, eu nu te mai înțeleg... Nu prea te-am înțeles eu nici altădată. De data asta, însă, îmi faci impresia că ești curat nebun...

MIHNEA: Poate să ai tu dreptate... Dar din seara în care mi-a spus că pleacă berzele, nu mă mai pot gîndi la altceva decît la ele... Le văd ducîndu-se stoluri după stoluri, una după alta... Le văd ducîndu-se tăcute, inconștiente și enervante ca și norii... Ceea ce mă neliniștește însă mai mult este obsesia asta funebă că în fiecare din ele mă văd pe mine. Tu te-ai uitat după ele cum se duc? Parcă toate s-ar duce să nu se mai întoarcă. Nici una nu-și mai întoarce capul înapoi. Nici una parcă nu vrea să știe de ce lasă în urma ei. Și parcă toate pornesc cu gîndul să uite că au trecut pe aci, pe aci pe unde am trecut și eu. Ah, dacă aș pleca mai curînd! *(Se uită la ceas.)* Pînă la miezul nopții îmi pare un veac... O să mă duc și eu după ele... *(Vîntul zgîlție fereastra. Mihnea se scoală și se duce la geam, prin care privește în noapte o clipă.)*

ROBOIU: Dar bine, bre omule, tu nu vezi ce furtună este afară?

20 MIHNEA *(cu capul lipit de geam)*: Oare pentru cine se pregătește furtuna asta? Pînă mai ieri, ce liniștită era marea! *(Vine spre mijlocul odăii.)* O să mă duc și eu... da, da... O să mă duc și poate n-am să mă mai întorc... Ia ascultă, Roboiule, tu, care n-ai călătorit niciodată așa departe, ți-ai putea închipui cum ar fi să pleci așa deodată și să nu te mai întorci?

ROBOIU: Eu mă întorc întotdeauna.

MIHNEA: Chiar cînd este furtună?

30 ROBOIU: Cînd este furtună amîn plecarea.

MIHNEA: Ei, vezi... Eu trebuie să plec în noaptea asta chiar. *(Se îndreaptă spre bagaje, pe care le parcurge cu ochii.)* Nu-mi mai rămîne nimic de făcut decît să plec... Bărbatu-său, care nu bănuiește nimic, cu timpul are să mă uite... Și fiindcă n-am să mă mai întorc niciodată, o să mă uite și ea... Tu ce zici?

ROBOIU *(cu compătimire)*: Astea-s vorbe de om ținut.

40 MIHNEA: *Partir c'est mourir un peu...* Așa este cînd pleci... Nu?... Este ceva fatal ca unii să plece și alții să rămînă. Cei care rămîn uită mai greu,

este drept... Dar azi, mâine, peste un an sau poate zece, uitarea este aceeași... Uitarea crește, se întinde, coprinde, cucerește, îngroapă... și mai ales îngroapă... îngroapă adânc... Cei care intră în umbră, intră să nu se mai vadă. *(Se duce din nou la fereastră.)*

5 ROBOIU: Lucrurile astea sunt frumoase când le citești în romane. Când le auzi spuse de un om care pretinde că este în toate mințile, sunt dezgustătoare.

10 MIHNEA: Așa este că am început să vă dezgust pe toți? D-aia și plec... Ah, dacă aș putea evita scena despărțirii!... Oare de ce țin cu tot dinadinsul să mă vadă înaintea plecării?

ROBOIU: Desigur, să-și ia rămas bun...

15 MIHNEA: Hm... Presimt că n-are să-mi ureze nimeni bun voiaj. *(În momentul acela, un urlat de câine taie sfîșietor tăcerea de o clipă. Mihnea tresare. Se duce la sonerie și apasă.)* Ah... Cîinele, cîinele... de trei nopți de când îmi urlă în cap, la aceeași oră...

SCENA II

ACEIAȘI, UN SERVITOR

(Se aude o bătaie în ușe.)

25 MIHNEA: Intră! *(servitorului, care apare în ușe)* Bine, măi Irimio, ce înseamnă asta?... Îl auzi?... Îl auzi cum urlă? Nu ți-am dat bani să cumperi otravă?

SERVITORUL: Nu vrea să mănînce, conașule.

30 MIHNEA *(enervat)*: Bagă-i-o pe gît, cu de-a sila... De capul cui urlă jigodia asta?

SERVITORUL: Apoi tot de-al lui, fir-ar al necuratului să fie, era să-l împușcăm, dar ne-am gîndit că tot plecați dumneavoastră astă-seară... Se mai joacă copiii madamei cu el.

35 MIHNEA: Copiii madamei? Hm, bine, bine... *(Revenind.)* Pe vaporul de astă-seară sunt cîini, mă Irimio?

SERVITORUL: Cîini?... Ce să facă pe vapor cîinii, conașule?... Este numai o maimuță... Maimuța domnului căpitan... dar aia stă închisă în cabină. Nu-i dă drumul afară, că îngheață de frig...

5 MIHNEA *(fără să dea atenție la cele spuse)*: Ascultă, du-te și spune portarului că aștept o cocoană care o să întreb de mine. Să o duci în odaia mea de alături și să vii să mă anunți...

SERVITORUL: Am înțeles. *(Vrea să plece.)*

10 MIHNEA *(oprindu-l)*: Stai. Dacă mai vine cineva, să spui că nu sunt acasă... Să spui că am plecat în oraș...

SERVITORUL: Am înțeles, conașule!

(În momentul când servitorul iese, Majoreanu intră.)
15 Acesta a auzit ultimele cuvinte ale lui Mihnea și, crezînd că nu mai pleacă, devine exuberant de veselie.)

SCENA III

MIHNEA DORNESCU, RADU MAJOREANU, JEAN ROBOIU

RADU *(intrînd)*: Ei, bravo... Va să zică, nu mai pleci...

20 MIHNEA: Cine ți-a spus?

RADU: Cum cine?... Ori pleci în oraș, ori pleci din oraș...

MIHNEA *(rîzînd)*: A fost o vorbă pentru vizitele... indezirabile...

25 RADU: Poate chiar și pentru mine? Nu?

MIHNEA: Pentru toți care încearcă să mă oprească... *(arătîndu-i bagajele)* Privește... Totu-i gata...

RADU: Bine, bine, dar tu știi ce furtună e pe mare?

30 ROBOIU: Nu mai insista, că nu e chip să-l convingi. Au mai încercat-o și alții.

MIHNEA: Parcă numai pe vreme frumoasă se poate călători. Lucrul ăsta nu-l face decît Roboiu.

RADU: Și nu-i chip să amîi plecarea pînă duminică barim?

35 MIHNEA: Imposibil. *(Scoate din buzunare un carnet.)* Dealtfel, fă și tu socoteala. Astăzi avem în 15... Nu?...
RADU: Da, 15...

MIHNEA: Mîine, 16, sunt la Constantinopol... Adică vineri...

ROBOIU: Taman bine... Te duci la Selamlık...

MIHNEA: Sîmbătă 17 sunt la Smirna. Asta n-are însă
 5 nici o importanță... Luni dimineța însă trebuie să fiu la Alexandria...

RADU: Luni, adică 19...

MIHNEA: Exact, luni 19, fiindcă, marți 20 noiembrie, comisia pleacă din Cairo... Iată itinerarul.

10 ROBOIU: Nu cumva itinerarul ăsta este fabricat de tine?...

RADU (*privind carnetul*): Mă rog... În definitiv, ce este cu comisia asta?

MIHNEA: Nu ți-am spus?... O comisie de geologi și
 15 geografi străini... Explorăm izvoarele Nilului...

RADU: Bine, frate, dar tu ce rost ai printre ei?

MIHNEA (*plictisit*): Ce-are a face... Legăturile mele cu diferitele societăți geografice din lume... M-am înscris... Am trimis taxa... Trebuie să mă duc...

20 RADU: Și o să vă duceți pînă în centrul Africii?

MIHNEA: Pînă la izvoarele Nilului.

RADU: Și dacă nu le găsiți?

ROBOIU: Ei, asta e... Se întorc oamenii înapoi.

RADU: Am înțeles... Va să zică, nimica toată... O
 25 simplă excursie de plăcere.

ROBOIU: Pe furtună...

MIHNEA: Și pe 45 grade de căldură...

RADU: Ce are a face... Cu băuturi răcoritoare te poți duce pînă în iad.

30 ROBOIU: Singura localitate unde n-a fost pînă azi.

MIHNEA: Nu rîdeți, fiindcă timpul nu e încă pierdut.

RADU: Foarte frumos... O să auzim și noi vorbindu-se despre tine, cu siguranță... O să-ți vedem portretul și notițele biografice prin revistele științifice...

35 MIHNEA: Mai ales dacă n-am să mă mai întorc.

RADU: Cum așa?

MIHNEA: Foarte bine. Poți ști mai dinainte ce ți se poate întîmpla!

RADU: Apoi dă-mi voie atunci să-ți spun că ești nebun.

40 ROBOIU: Asta i-am spus-o și eu...

RADU: Curat nebun... Păi bine, frate, cînd ai venit acum două luni, ne era frică că n-o să ne mai scăpăm de tine... Și-acum imposibil să te mai reținem trei zile... (*Începe să se dezbrace de palton.*)

5 MIHNEA: Stai, ce faci?

RADU (*glumeț*): Fiindcă ai de gînd să nu te mai întorci... Să mai stăm puțin de vorbă.

MIHNEA: Nu te dezbrăca...

RADU: Va să zică, indezirabil... Am înțeles... Mă dai afară...

10 ROBOIU (*îmbrăcîndu-se și el*): După cum vezi... Ne dai afară...

MIHNEA: Fără voia mea.

RADU: Ești un caraghios...

15 MIHNEA: Iertați-mă... Dar în locul meu, și voi ați face la fel.

RADU: Devii caraghios... Un caraghios sinistru...

MIHNEA: Ascultați-mă... Față de voi n-ar trebui să am nici un secret.

20 RADU: A, ha... Acum începe diplomația...

MIHNEA: Ei bine, iată de ce este vorba... Simfonia în purpură și aur...

RADU (*expansiv*): Ai găsit-o...

MIHNEA: Am găsit-o...

25 RADU: Frumos!... Și ți-a trebuit două luni de zile ca să-mi spui și mie isprava asta... Este de-aici, din Constanța?

MIHNEA: Da... și nu...

RADU: Ia ascultă, știi că cu mine nu merge... Cine este?

30 MIHNEA: Îmi ceri prea mult... O femeie măritată...

RADU: A, ha... înțeleg. Ei bine, *mon cher*, ești extraordinar. Nu m-am înșelat deloc asupra ta. Ai rămas același tip... Colosal... Ce zici, mă Roboiule?

35 ROBOIU: Eu zic să plecăm, că nu mai avem ce căuta aci.

RADU: Ba eu rămîn... Tare mult aș vrea s-o văd și eu... barim așa puțin, prin gaura ușei...

MIHNEA: Vrei să știi cine este? O să afli. Nu ți-o spun decît în momentul plecării vaporului...

40 RADU: *Merci...*

MIHNEA (*lui Roboiu*): Și ție tot atunci.

ROBOIU: Ba eu nu țin deloc.

RADU: Ești un *farceur*...

MIHNEA: Atunci, nu ții să afli cine este?

5 RADU: Ba da, ba da...

MIHNEA: Am încredere în voi... Nu?... Totul să rămână între noi trei.

RADU: Îți dau cuvântul.

MIHNEA: Vă mulțumesc. Acum însă faceți-mi plăcerea și așteptați-mă la club. Trec eu să vă iau.

10 RADU: Am priceput. Vine la hotel.

ROBOIU: Inevitabila scenă a despărțirii...

RADU: Cu lacrimi...

MIHNEA: Știu eu!... Poate chiar cu leșinuri...

15 RADU: Ești extraordinar!... Credeam că te-ai schimbat. Văd însă că ai rămas același de la „Tabarin”. Ah!... Odetta de la „Tabarin”... Roboiule... Ce păcat că n-ai fost și tu la Paris pe vremea noastră!

20 ROBOIU: E, he... Eu mi-am făcut viața la „Tabarinul” de la Cernavodă...

RADU: Atunci rămîne hotărît. Te așteptăm la club.

MIHNEA: La club.

RADU: Dar...

MIHNEA: Ce ți-am promis?... Fii sigur.

25 RADU (*ieșind cu Roboiu*): La revedere.

MIHNEA: Peste o jumătate de oră...

RADU: Extraordinar... Ce tip... (*Iese*)

SCENA IV

MIHNEA *singur, apoi UN SERVITOR și IRENA*

30 MIHNEA (*cu dezgust, privind după el*): Hm. Vrea s-o cunoască? Idiotul... (*Se aude o bătaie în ușe.*) Intră...

SERVITORUL (*bagă capul pe ușe și arată în direcția ușii din dreapta, apoi iese.*)

35 MIHNEA: Bine... Nu mai sunt acasă pentru nimeni... (*Închide ușa din fund cu cheia și se îndreaptă spre ușa din dreapta, pe care o deschide.*)

IRENA (*intrînd*): Mihneo!... (*Se îndreaptă spre el și-l sărută.*)

MIHNEA (*muștrînd-o*): De ce nu ești cuminte?... Iar ai plîns... De ce ai plîns?

5 IRENA: Nu mă mai întreba...

MIHNEA: De ce ai plîns?

IRENA: Fiindcă nu vreau să te las să pleci.

MIHNEA (*plictisit*): Pentru asta ai venit?

IRENA (*cu tristețe*): Mă gonești?

10 MIHNEA (*mîngîind-o*): Ești copilă... O copilă nebună, pe care n-o poți nici pedepsi, nici ierta...

IRENA: Mihnea dragă... De ce nu vrei să mă ascuți? Spune-mi, care este vina mea? Pentru ce am nevoie să fiu iertată? Ce am făcut mai mult decît ceea ce trebuia să fac?

15 MIHNEA: N-ai făcut nimic rău... Nimic... și cu toate acestea, vezi... ce-ai făcut, n-ai făcut bine...

IRENA: De ce-mi vorbești așa, dragul meu?...

20 MIHNEA (*după o sforțare sufletească*): De ce m-ai iubit?... Cînd știai cine sunt, de ce nu mi-ai spus cine ești?... Tu nu presimțai că între noi totul trebuia să fie sfîrșit înainte de a fi reînceput ceea ce nu mai era cu putință?

IRENA: Dar dacă te iubeam...

25 MIHNEA: Ah... Dacă mă iubeai... dacă mă iubeai... Dar bine, Ireno, tu nu te-ai gîndit niciodată unde ne-ar fi putut duce iubirea noastră? De ce ai încercat să repari ceea ce cînd se strică, se strică pentru totdeauna? Uite, vezi, acum, cînd îmi dau bine seama de ce ai făcut, îmi pare că am avut o cravată... o cravată frumoasă, pe care o dădusem însă servitorului meu s-o poarte... Eram mulțumit... mulțumit însă nu de gestul meu mărinimos, ci de plăcerea pe care i-o procurasem... Era o cravată scumpă, și servitorul meu o purta cu dragostea cu care orice servitor poartă cîte un lucru de-al stăpînului său... Ei bine, tu ai venit și m-ai învățat să fac ceva de care mi-este rușine. M-ai învățat să-mi uit gestul... să uit că eu fusesem cel care îi dădusem cravata și tot eu, eu, stăpînul lui, să-i

smulg servitorului cravata de la gît, ca s-o înnod din nou la gîtul meu...

IRENA: Mihneo...

5 MIHNEA: Ei bine, nu... Pentru mine, aceasta nu mai este o cravată... Nodul ei mă strînge... mă sufocă... Cravata asta este un ştreang... Şi ştreangul ăsta tu mi l-ai încolăcit de gît, tu... tu... numai tu...

IRENA: Mihneo, taci... Nu te-am iubit niciodată mai mult ca în clipa cînd te-am regăsit...

10 MIHNEA: Nu mai îmi vorbi de iubire, fiindcă tu nu m-ai iubit şi nici nu puteai să mă iubeşti... Tu m-ai urît şi aveai tot dreptul să mă urăşti... Tu n-ai căutat decît să te răzbuni, făcîndu-mă pe mine să te iubesc din nou... Şi dintre noi, cel care a iubit

15 cu adevărat de data asta, am fost... eu, nu tu... mă-nţelege?...

IRENA: Dar dacă mă iubeşti, de ce nu rămîi?

MIHNEA (*patetic*): De ce nu rămîi?... Dar de cîte ori nu ți-am spus de ce nu mai pot rămîne?... Tu nu

20 înţelegeai că este ceva fatal în iubirea noastră?... Nu? Spune... Oare n-a fost ceva fatal să ne cunoaştem aproape copii şi să ne iubim la început

25 aşa în glumă, ca şi cum am fi mers împreună la un bal sau am fi citit un roman... De ce n-am rămas acolo?... Fiindcă a fost iarăşi ceva fatal să mergem mai departe şi în urmă să ne despărţim şi să te fac să plîngi, să suferi poate... Tu nu crezi că eu am fost atît de rău şi am căutat anume să te fac să suferi?...

30 IRENA: De ce-mi spui lucrurile astea?...

MIHNEA: Fiindcă trebuie să înţelegei o dată pentru totdeauna că aceeaşi fatalitate ne urmăreşte vecinic de 18 ani... Pentru ce ne-am întîlnit din nou?... Cine m-a adus la Constanţa? ... Cine te-a scos din nou în calea mea?... Cine a hotărît să te iubesc

35 iar?... Şi să te iubesc, cum?... Vai, Ireno, dacă aţi putea voi, femeile, iubi pe cineva aşa cum te-am iubit eu în ziua aceea! De ce a trebuit însă să te regăsesc măritată... nevasta unui prieten de demult...

a unui om care, dacă vrei, îmi este indiferent...

IRENA: Cu atît mai mult... Poţi merge pînă la capăt fără să ai vreo remuşcare...

5 MIHNEA: Nu... Fiindcă nu era vorba de el, ci de tine... Cine te-a învăţat să te răzbuni în felul acesta, cînd răzbunarea ta ar fi fost să-mi închizi uşa şi să-mi spui: Nu te mai cunosc!...

IRENA: Trecutul... Trecutul nostru, care nu voia să moară...

10 MIHNEA: Trecutul?... Nu... Nu trecutul, ci ambiţia ta de femeie, care te crezuseşi o dată învinsă, şi care de data asta urmăreai revanşa unei victorii uşoare, fiindcă înţeleseseşi că te iubesc din nou... De ce nu mi-ai spus de la început cine erai?...

15 Ce răzbunare mai deplină ai fi putut găsi decît să-mi dezvăluieşti la timp secretul dramei pe care o jucam fără să bănuiesc?... De ce nu mi-ai spus atunci, în prima zi chiar, că nepreţuita comoară, pe care-am căutat s-o fur noului stăpîn, fusese a mea într-o vreme, a mea toată... şi că eu nu eram decît imbecilul care nu ştiuse s-o preţuiască?...

20 Nu înţelegeai tu, Ireno, că a fost ceva fatal ca tu să mă iubeşti mereu?... Tu nu simţeai că nu mai ai dreptul ăsta?... De ce nu mi-ai ascuns cît mai mult timp ceea ce nu trebuia să ştiu niciodată?... Tu nu simţeai golul prăpastiei pe care adevărul îl deschidea între noi?... Spune-mi, Ireno, de ce n-ai ştiut să mă goneşti din prima zi, sau dacă mă iubeai... o, dacă mă iubeai cu adevărat, de ce n-ai ştiut să mă opreşti pentru totdeauna?

IRENA: Dar astăzi cine te goneşte?... De ce pleci?...

MIHNEA: De ce plec?... De ce plec?... Tu crezi că plec fiindcă nu te mai iubesc?... Tu crezi că plec

35 aşa după cum am mai plecat şi altădată, cînd nu-mi dam seama îndeajuns de ce înseamnă a pleca... a pleca şi a nu te mai întoarce poate! Vai, Ireno, tu, care mi-ai spus de atîtea ori că pleacă berzele, ştii tu, te-ai întrebat tu vreodată de ce pleacă berzele?... De ce pleacă berzele, Ireno?... De ce trebuie să plec şi eu?

40

IRENA: De ce n-am pleca atunci împreună?

MIHNEA: Împreună?

IRENA: Da, împreună... Uite, să plecăm și să nu ne mai întoarcem. Să mă iei cu tine, dragul meu, și să mă duci unde vrei tu, unde crezi tu că este mai bine... acolo unde nimeni n-are să te mai întrebe nici cine suntem, nici de unde venim, nici ce voim... De ce n-am pleca împreună dacă mă iubești? Spune, Mihneo: Cine te oprește să mă iei cu tine, și pe mine cine mă poate opri să plec cu acela pe care îl iubesc?

MIHNEA: Dar bine, Ireno, te-ai gândit ce înseamnă a pleca împreună!... O femeie măritată care pleacă... care fuge cu amantul ei... Ce-o să zică lumea de tine?

IRENA: Nu-mi pasă de lume...

MIHNEA: Dar de mine?... Ce-au să scrie jurnalele?... Câte legende n-au să se creeze în urma noastră!

IRENA (*transportată*): Dar ce ne pasă nouă dacă fan-tezia anonimilor va binevoi să facă din noi eroii unui roman de dragoste! Și, la urma urmelor, câți vor fi aceștia? Câți ne-au cunoscut? O sută? Două sute? Un oraș întreg? Fie!... Când pleci pentru totdeauna, pleci să uiți pe unii și să cunoști pe alții...

MIHNEA: Pentru totdeauna?...

IRENA: Da... Pentru totdeauna... Cuvîntul este al tău... Tu mi l-ai sugerat... Adu-ți aminte.

MIHNEA: Dar cînd?

IRENA: Cînd mă iubeai după cum pretinzi că mă iubești și azi... Iată, dacă vrei să știi adevărul... Cînd am plecat de acasă, am jurat să nu mă mai întorc pentru nimic în lume. Aveam o presimțire că n-am să pot să te opresc și m-am hotărît să plec cu tine... (*Arătîndu-i geanta de mîină.*) Mi-am strîns aci toate bijuteriile, tot ce-am avut mai de preț... Nu vreau să mă duci în spinare, ca pe o femeie culeasă de pe drumuri... (*Mihnea o res-pinge cu palma deschisă.*) O, nu mă goni, dragul meu... Ia-mă cu tine... Dacă ți-e milă de femeia pe care spui c-o iubești, n-o lăsa să moară în bra-

tele unui străin pe care nu l-a iubit niciodată... Nu te întreb nici unde te duci, nici cînd ai de gînd să te oprești... Și dacă nu vrei să-ți mai fiu amantă... o, crede-mă că nu-mi va fi rușine să-ți fiu o simplă tovarășe de drum... O sclavă chiar... Nu mai am nici o mîndrie... Și în fața morții pe care o simt că se apropie din ce în ce mai mult de mine, nu mai am altă temere decît aceea să mor aici... Ia-mă cu tine, dragul meu... Să plecăm împreună... Să călătorim ca doi inși care pînă ieri nu se cunoscuseră încă... ca doi inși care s-au întîlnit întîmplător într-un vagon de drum-de-fier, pe bordul unui vapor sau aiurea... unde vrei... ca doi inși pe care i-a împrietenit numai setea comună de a merge mai departe... tot mai departe... Atît, și nimic mai mult. Nu-i frumos?... Spune!... N-am făcut bine cînd am plecat de acasă hotărîtă să nu mă mai întorc?...

MIHNEA: Ireno, Ireno!... Dar tu nu pricepi că cele ce-mi spui mă cutremură?... Dar, pentru numele lui Dumnezeu, unde vrei să ajungem?...

IRENA: Unde ne-o duce întîmplarea... Numai nu mă goni, dragul meu... Ia-mă cu tine.

MIHNEA (*ridicînd tonul*): Dar nu vezi că aiurezi? Deșteaptă-te... Uită-te bine în jurul tău... Știi unde te afli?

IRENA (*demnă*): Acolo unde trebuie să se afle orice amantă în ajunul plecării amantului ei...

MIHNEA: Nu, nu... Te înșeli... Tu nu ești o femeie de capul tău... Tu ești o femeie măritată și datoria ta este să rămii acasă... Dacă vrei, privește de la fereastră cum pleacă păsările călătoare... Dar privește-le numai și nu pleca cu ele...

IRENA: Mihnea!... Trebuie... Trebuie să plec cu tine... Te-am privit o dată și mi-a fost de ajuns... de data asta nu mai pot... De data asta viața mi-este legată de pasul tău... Uite, simt otgonul puternic cu care vapoarele își apropie pîntecele negre de chei... Îl simt cum se scurtează din ce în ce mai mult și cum, pe clipă ce trece, mă apropie tot mai mult de tine.

MIHNEA: Ireno... Ești nebună...

IRENA: Nu... Nebun este cel care stîrnește furtuna între noi... De astăzi înainte, însă, nu-mi mai pasă de furtună... Otgonul este tare, Mihneo... i-așa de tare, că ar smulge cu el, în largul mării, întregul port...

5 Rămîn cu tine, plec cu tine, dispar cu tine odată...

MIHNEA (*brutal*): Nu, nu, nu... (*O pauză.*) Du-te acasă, Ireno... E ultima dorință pe care ți-o mai cer să-mi îndeplinești... Întoarce-te cît mai este timp... Vino să te sărut pentru ultima dată și pentru prima dată să ne iertăm unul altuia... (*Se uită la ceas.*)

10 Iată, peste cîteva minute trebuie să plec... Radu poate să vină la hotel... Dacă te găsește aici?...

IRENA: Să plecăm, atunci, înainte de sosirea lui.

MIHNEA: Ireno...

15 IRENA: Da, da, să plecăm cît mai curînd.

MIHNEA (*răstit*): Ireno!

IRENA (*hotărîtă și tot atît de răstită*): Nu, nu... Ți-am spus o dată... De cîte ori vrei să ți-o repet? Nu plec decît cu tine împreună...

20 MIHNEA: Dar unde?... Încotro?...

IRENA: Încotro ne-o duce vaporul...

MIHNEA: Și pe urmă...

IRENA: Ce-o să fie pe urmă nu mă interesează... Deocamdată vreau să știu însă ce este acum...

25 MIHNEA (*izbucnind*): Dar bine, nenorocito, nu înțelegi că dacă te-am iubit, este tocmai fiindcă te știam a altuia... Cînd vei fi a mea însă cine-mi poate spune c-am să te mai iubesc!...

IRENA: Ah!... (*Cu vocea stinsă.*) Mihneo... Ce mi-ai spus, Mihneo?...

30 MIHNEA (*revenind, pe un ton mai blind*): Ei bine, vezi!... Mă forțezi să-ți spun lucruri pe care ar fi trebuit să le ghicești singură...

IRENA: Ai dreptate... Da, da, ai dreptate... Trebuia să ghicesc singură că nu mă mai iubești, că nu m-ai iubit niciodată... Că n-ai fost decît bestia flămîndă de carne...

35 MIHNEA: Ireno... De ce-mi vorbești așa, Ireno?

IRENA: Vorbesc așa fiindcă de acum înainte vorbesc cum trebuie... Trebuia să ghicesc că poveștile, oricît de felurite ar fi ele, se sfîrșesc la fel... și că

40

povestea noastră se sfîrșise pentru totdeauna încă de acum 18 ani...

(*În momentul acela, un șuierat prelung de sirenă.*)

5 MIHNEA (*grăbit*): Ascultă... Primul semnal de plecare... Du-te, Ireno, du-te cît mai este timp...

IRENA (*calmă*): Nu... Acum e prea tîrziu. Nu mai pot...

MIHNEA: Nu-i niciodată prea tîrziu cînd vrei să fii cuminte...

IRENA: De prisos orice capitol nou... Romanul nostru s-a sfîrșit, aci, în camera asta...

10 (*Un zgomot de trăsura în curte. Mihnea aruncă o privire pe fereastră.*)

MIHNEA: Ireno, e Radu cu Roboiu... Fugi, fugi pe aci... Intră în camera de alături... (*Îi arată ușa din dreapta.*)

15 IRENA (*rămînînd pe loc*): Nu e nevoie să mă ascunzi... Destăinuirile le voi face în fața tuturor...

MIHNEA (*căutînd s-o ia de mîini*): Ești nebună?... Tocmai acum?... Pentru numele lui Dumnezeu, treci alături...

20 IRENA (*calmă*): Nebună?... De ce?... Fiindcă vreau să le prezint și lor pe primul meu amant? ... Ha, ha, ha... Ce surpriză, pe Radu mai ales, care te credea mort... Închipuiește-ți că-l mințisem, și el mă crezuse, săracu...

25 MIHNEA (*desperat*): Ireno... Dar înțelege-mă odată... Gîndește-te la urmările scandalului...

IRENA: Ce-ți pasă, dacă pleci!... Rămîn eu să le suport...

30 MIHNEA (*după o pauză, hotărît*): Ireno!... Fie... Mergi cu mine, întîmplă-se orice s-ar întîmpla ...

IRENA: Minți...

MIHNEA: Îți jur...

IRENA: Nu mai cred...

35 MIHNEA (*întinzîndu-i ambele brațe*): Ce altă probă vrei?...

IRENA: Nu-mi trebuie ghearele lui Cain...

MIHNEA: Irena, scumpa mea Irenă... (*Vrea s-o sărute.*)

IRENA: Nici buzele lui Iuda...

40 MIHNEA (*după o clipă de nedumerire, își bagă mîna în buzunar și scoate un revolver pe care i-l întinde*): În judecata plumbului ai mai multă încredere?...

IRENA (*luând revolverul*): Îmi place să cred că este încărcat...

MIHNEA: Dacă vrei, încearcă-l...

5 IRENA: Nu acum... Când va fi nevoie... (*Pășind spre odaia din dreapta, în timp ce pe coridor răsună vocile lui Radu și Roboiu.*) Expediază-i mai repede și du-mă la vapor fără să-i mai întâlnesc... (*Iese.*)

SCENA V

10 MIHNEA DORNESCU, RADU MAJOREANU, JEAN ROBOIU,
apoi UN SERVITOR

RADU (*de afară*): O să piardă vaporul... (*Intrînd.*)
Ei, ce faci?... Rămii ori pleci?...

MIHNEA (*grăbit*): Plec, plec ... Sunt gata... (*Îmbrăcîndu-și paltonul, strigă.*) Irimio... (*Servitorul intră.*) Ia-le repede... Mi-ai adus trăsura?...

15 SERVITORUL: Așteaptă la scară...

RADU: Nu mergi cu a noastră?...

MIHNEA: Avem loc?... Cît e ceasul?...

ROBOIU (*se uită la ceas*): Mai sunt 20 de minute...

20 RADU: N-ai auzit primul semnal de plecare?...

MIHNEA: Ba da... Avem timp... Să mergem... (*Îi împinge pînă la ușă. Servitorul iese cu bagajele. Roboiu iese și el rămînînd Mihnea cu Radu.*) A...

25 Un moment numai! (*Se întoarce din ușe.*) Am uitat ceva... duceți-vă voi înainte...

RADU (*căutînd să-l oprească*): Ce faci?... Nu te mai întoarce din drum, că nu e bine... *Mauvais augure...*

MIHNEA (*împingîndu-l afară*): Lasă prostiile, că pe urmă mă înfurii... Un moment numai... Pînă în

30 curte vă ajung și eu...

(*Radu iese, în timp ce Mihnea, rămas singur, oftează din greu, își trece mina prin păr și pe frunte, ca și cum s-ar fi șters de nădușeală, și face cîțiva pași în direcția ușii din dreapta, în camera unde îl aștepta Irena. În momentul cînd ajunge în fața ușii și vrea s-o deschidă, sirena vaporului suieră pentru a doua oară. Mihnea tresare și rămîne pironit locului o clipă, apoi, după o hotă-*

Ion Minulescu în anul 1928
(colecția „Ion Minulescu“)

Ion Minulescu, Liviu Rebreanu și Caton Theodorian la Roma
în 1940
(colecția „Ion Minulescu“)

rîre bruscă, pornește în vîrfurile degetelor spre ușa din fund, căreia îi scoate cheia și iese, închizînd-o pe dinafară, după ce exclamă: Să plece și ultima barză!)

SCENA VI

5

IRENA MAJOREANU, singură

IRENA (*după cîteva clipe de așteptare, ușa din dreapta se deschide ușor și Irena apare uitîndu-se speriată în camera goală*): Mihneo!... (*Mai tare.*) Mihneo...
Unde ești?... (*Se duce repede la ușa din fund, pe unde vrea să iasă. Ușa însă este încuiată. Furioasă, se repede atunci la fereastră și privește în curte.*)
10 Pleacă singur... (*Ridică pumnii, ca și cum ar vrea să spargă geamurile. Se oprește însă deodată, se duce la butonul electric, pe care îl întoarce, făcînd întuneric în odaie, și deschide ușor fereastra. Lumina electrică de afară pătrunde în odaie. Își scoate revolverul din geantă și, ascunzîndu-se după perdea, trage... În tumultul făcut de armă, vocea lui Mihnea, rănit de moarte, se aude în curte, afară*)
15
20 MIHNEA: Aaaa!...
IRENA (*aruncînd revolverul*): A vrut să plece singur... și a plecat după cum a vrut...

CORTINA

LULU POPPESCU

UN ACT ÎN PROZĂ

Lui Alecu Mavrodi

În amintirea celor care nu se uită

PERSOANELE

LULU POPPESCU
ADRIAN, poet
ORNESCU, ziarist și cronicar artistic
5 PAPINO, pictor
ZĂDĂRNICEANU, student în filozofie
JENICĂ POPPESCU, mare proprietar
UN BĂIAT DE PRĂVĂLIE

ACTUL I

În noaptea Anului nou, la Adrian acasă.

Scena reprezintă o cameră de mansardă modestă, dar mobilată artistic, cu gust și prețiozitate.

5 În fund, o ușă care se deschide, lăsând să se vadă pâlmarul scării. În dreapta, altă ușă care dă în camera de culcare a lui Adrian. Lipit de peretele din fund, în dreapta ușei, un dulap-bibliotecă. Lipită de peretele din stînga, o sofa. În mijlocul odăii un birou. Peste
10 tot covoare, icoane, estampe japoneze, caricaturi moderne etc. etc., scaune și foteluri.

SCENA I

ADRIAN, UN BĂIAT DE PRĂVĂLIE

15 *(La ridicarea cortinei, Adrian tocmai introduce în odaie băiatul de prăvălie, care aduce un coș încărcat cu diferite pachete. Pe măsură ce i le dă din mînă și le trece pe dulap, discuția continuă după cum urmează)*

ADRIAN: E, ia să vedem... Le-ai adus pe toate?

BĂIAT *(scoțînd primul pachet)*: Asta e șunca.... Un kilo.

20 ADRIAN: Șunca, da...

BĂIAT *(repetînd jocul)*: O jumătate curcan fript...

ADRIAN: Așa...

BĂIAT: Jumate kilo icre negre.

ADRIAN: Foarte bine.

BĂIAT: Trei lămii.

ADRIAN: Și astea-s bune ...

BĂIAT: Un sfert kilo unt.

ADRIAN: Dar untu-i proaspăt, mă?

5 BĂIAT: Azi-dimineață ni l-au adus de la fermă...

ADRIAN: Hai să te cred pe cuvânt.

BĂIAT: Douăzeci de chifle pentru sandviciuri.

ADRIAN: Da, da... Pe astea le uitasem.

BĂIAT: O sticlă de șampanie.

10 ADRIAN: Una!

BĂIAT: Și cinci Bordo.

ADRIAN: Bordo veritabil?

BĂIAT: D-ăl de care servim și în legația nemțească...

ADRIAN: Nu mai spune!

15 BĂIAT: Să mă bată Dumnezeu dacă vă mint.

ADRIAN: Ei!... La urma urmelor, ce-o să fie dacă o să luăm astă-seară luleaua neamțului?

BĂIAT: Să fiți sănătoși.

20 ADRIAN (*dându-i bacșiș*): Na și ție... Să ai cu ce îngropa anul vechi.

BĂIAT: Să trăiți și la mulți ani!...

ADRIAN: Să trăiești și tu și la mai mare... La anu, mă, să te văd proprietar la bodegă în Piața Teatrului...

25 (*Băiatul iese. Rămas singur, Adrian fredonează o română la modă, aranjând sticlele pe scînduri, lângă dulap. În urmă se îndreaptă spre birou, ridică o icoană pe care o privește o clipă, apoi o prinde într-un cui, pe covorul din dosul sofalei. Aprinde o țigare și îndepărtându-se cîteva pași în mijlocul odăii, dar cu spatele spre ușe, rămîne cîteva clipe în admirația icoanei.*)

SCENA II

ADRIAN, LULU

35 (*La un moment dat se deschide ușa și Lulu își bagă capul în odaie, cercetînd cu oarecare discreție cuprinsul. Văzînd că n-a fost observată, intră înăuntru și plasîndu-se la spatele lui Adrian, în aceeași poză de admirație. Apoi, cu voce tare, imitînd cîntecul cucului:*)

LULU: Lu... lu...

ADRIAN (*întorcîndu-se brusc, surprins*): A... Lulu!... Ce-i cu tine, iconiță vagabondă? Nu te-am mai văzut de un veac (*o sărută*). Ia spune, pe unde ai fost?

5 LULU: Îți pare bine că mă vezi?

ADRIAN: Mizerabilo! Mă mai întrebi?

LULU: Atunci, pot rămîne la tine astă-seară?

ADRIAN (*cu bucurie*): Numai astă-seară? Dacă vrei, și mîine, și poimîine... Și toată săptămîna.

10 LULU (*cu muștrare*): Credeam c-ai să zici, toată viața!...

ADRIAN (*oftînd*): Eh!... A fost o vreme cînd îți propusesem și prostia asta! Ți-aduci aminte?

15 LULU: Ei, bravo... Parcă lucrurile astea se uită așa curînd? Eu ți-am spus de atunci că nu era nici o afacere. Voi poezii nu trebuie să iubiți decît bunul altora...

ADRIAN: Noroc că de data asta, suntem perfect de acord.

20 LULU (*schimbînd vorba*): Mă duc atunci să-mi aduc bagajul.

ADRIAN (*surprins*): Cum? Care bagaj? Ai venit cu bagaj?

LULU: Dar ce? Vrei să umblu goală?

25 ADRIAN: N-am zis asta, dar ce bagaj e ăsta? Ai mult bagaj?

LULU: A, nimica tot... două geamantane și o cutie cu pălării... Le-am lăsat în trăsura. (*Se îndreaptă spre ușe.*)

30 ADRIAN (*oprînd-o*): Stai tu aci. Mă duc eu să ți le aduc. (*Vrea să iasă cu capul gol.*)

LULU: Ia-ți pălăria și ceva pe tine, să nu capeți vreun guturai.

ADRIAN: Ai dreptate. (*Luîndu-și pălăria.*) Trebuie să fie frig al dracului.

35 LULU (*tremurînd*): Brr... Ca la ecuator...

ADRIAN (*cu amărăciune, revenind din ușe*): Ca la poli, mămicule... nu ca la ecuator...

40 LULU (*fără să facă atenție*): Bine, bine, fie și ca tine... (*Singură.*) Uf! Poezii ăștia sunt extraordinar de pretențioși... Dacă nu le vorbești ca în versurile lor, nu ești inteligentă... Poftim... (*Aducîndu-și*

aminte ceva.) Aoleu!... o avea bani de trăsură? ...
(*Ieșind după Adrian.*) Stai să-ți dau bani pentru
birjar...

ADRIAN (*de afară de pe scară*): Las' că-i plătesc eu...

5 LULU (*aplecă pe pâlmarul scării*): Ascultă, dă-i cinci
lei... Sau nu... dă-i mai bine zece... Spune-i că-i
bacșiș de Anul nou... (*Se întoarce în cameră și*
începe să-și dezbrace blana, pălăria și șosonii. Își
face buzele în oglindă. După câteva clipe, Adrian
10 *apare, aducând cu el două geamantane și o cutie*
mare, rotundă, cu pălării.) Încet, încet, să nu-mi
turtești pălăriile...

ADRIAN: Fii pe pace... Dar câte pălării ai înăuntru,
de-i așa de grea?

15 LULU: Cinci!

ADRIAN: Numai cinci?... Cum se poate?...

LULU: A, nu... Am eu mai multe... P-alelalte însă
le-am lăsat la țară.

ADRIAN (*mirat*): La țară?... Dar ce-ai căutat tu la
20 țară?

LULU: Cum ce-am căutat la țară? Dar pînă acum unde
am stat? Nu știai c-am fost la țară?

ADRIAN: N-am știut nimic. E pentru prima dată cînd
te aud vorbind de țară.

25 LULU (*rîzînd cu hohot zgomotos*): Ha, ha, ha. Va să
zică nu știți nimic. Aoleo!... Așa sunteți voiăștia,
poetii moderni? Nu vă interesați nici unde v-a
dispărut muza?

ADRIAN: Dar eu te credeam în oraș.

30 LULU: Cum în oraș? De cît timp nu m-ai mai văzut?

ADRIAN: De cînd? (*Căutînd să-și aducă aminte.*) Stai
să-ți spun... De la Sfîntu Niculae.

LULU: Nu-i adevărat.

35 ADRIAN: Ei asta e... Nu știu eu?... Era o zi de sărbă-
tătoare.

LULU: Era o zi de sărbătoare dar nu era Sfîntu Nicu-
lae... Era Sfîntu Dumitru...

ADRIAN: A, da... Sfîntu Dumitru, ai dreptate.

LULU: Prin urmare, acum două luni și mai bine.

40 ADRIAN: Exact!

LULU: Ei, și în tot timpul ăsta?... Nu te-ai întrebat
niciodată ce fac?... N-ai simțit niciodată nevoia
să mă vezi?... Nu ți-a fost niciodată dor să mă
săruti?

5 ADRIAN: Dar dacă te credeam la București... Te
puteam săruta oricînd.

LULU: Ba nu puteai, fiindcă eram la țară.

ADRIAN: Bine, bine... la țară, fie... Dar ce-ai căutat
la țară?

10 LULU: Uf!... Nu mă mai întreba că-mi vine să înne-
bunesc...

ADRIAN: De ce te-ai dus atunci, soro?

LULU (*izbucnind*): Fiindcă trebuia să mă duc... Nu
știi că m-am măritat?

15 ADRIAN (*stupefiat*): Ce?... Te-ai măritat... *Pas pos-
sible!*

LULU: Ei, vezi?... Așa e că nu-ți vine să crezi?

ADRIAN: Lulu, uită-te în ochii mei. Tu glumești...
Nu?

20 LULU: Deloc... Cînd îți spun odată!... M-am măritat
și am stat cu bărbatu-meu la țară, pînă în ajunul
Crăciunului...

ADRIAN: Cum, soro?... Te-ai măritat cu adevărat?...
Adică, vreau să zic... nu este numai așa un colaj?

25 LULU: A, nu... Măritată după toate regulile, la ofi-
țerul stărei civile. Altminteri ce crezi, că eram eu
proastă să mă înfund la țară?...

ADRIAN (*reverențios*): În cazul acesta doamnă...
(*Schimbînd tonul.*) Cum te cheamă pe tine
acuma?...

30

LULU: Poppescu...

ADRIAN: Aoleo!... (*Revenind.*) Doamnă Poppescu,
dați-mi voie să vă prezint omagiile mele. (*Sărutîndu-i*
mîna.) Cam tîrziu, nu-i vorba, dar... (*Aducîndu-și*
35 *aminte ceva și schimbînd tonul.*) Ia ascultă,
Lulu... Ce-mi tot cînti tu cai verzi pe pereți. Dacă
ești măritată ce cauți la mine?...

LULU: Ce, nu cumva vrei acum să mă dai afară?

40

ADRIAN: Nu, nu... Nu schimba vorba... dar dacă ești
măritată, spune-mi ce cauți cu bagajele la mine?...

LULU: Fiindcă vreau să divorțez.

ADRIAN: A!... Felicitările mele, madam Poppescu...

Ei, de data asta, mi se pare că te felicit la timp...

LULU: Uite, vezi... Ție trebuie să-ți povestesc totul...

5 Judecă și tu dacă n-am dreptate...

ADRIAN (*oprind-o cu un gest*): Perfectă dreptate. De prisos să te mai dezvinovățești. Eu îți dau dreptate mai înainte să știu ce s-a întâmplat.

LULU: Stai să vezi...

10 ADRIAN: Ce să mai văd, soro? O fată ca tine, tânără, frumoasă, deșteaptă, trăită într-un mediu artistic... În fine o fată cu calitățile tale, nu putea fi nevasta unui mitocan...

LULU (*vexată*): Pardon... Nu e mitocan deloc... Se vede că nu-l cunoști... E dintr-o familie foarte bună... Familia adevăraților Poppești... Poppescu cu doi p...

ADRIAN (*ironic*): Cu doi?

LULU: P.P.

20 ADRIAN (*uimit*): Ei vezi, asta n-am știut-o... iartă-mă... cu toate că, familia n-are nimic de-a face cu tipul dacă e rău crescut.

LULU: Din contră...

25 ADRIAN: Adică, vreau să zic, un caracter violent, brutal...

LULU: E blînd ca o mieluşea...

ADRIAN: Poate e bătrîn...

LULU (*tot mai vexată*): Ei ași! 32 de ani...

ADRIAN: Atunci e sărac...

30 LULU (*plină de mîndrie răutăcioasă*): Mi-li-o-nar!

ADRIAN (*după o pauză*): Atunci știi ce... Dă-mi voie să-mi anulez sentința... Bine dragă, dacă nu e nici bătrîn, nici sărac, nici mitocan, de ce vrei să divorțezi?

35 LULU (*cu amărăciune*): Ah! Aceeași întrebare veșnic!... De ce dracu voi bărbații nu sunteți niciodată destul de inteligenți să pricepeți de ce divorțează o femeie...

ADRIAN: Foarte simplu... fiindcă noi nu suntem femei.

LULU: Vrei să-ți spun de ce îl las? Îl las fiindcă trebuie să-l las. Nu mai pot trăi cu el. Mă-nțelegi? (*Adrian dă din cap: Nu*). Prea este... Nu știu cum să-ți spun... Prea este crampon... Da, da... crampon, mă plictisește cu dragostea lui...

5

(*În momentul acesta ușa se deschide și apare Ornescu.*)

SCENA III

ACEIAȘI, ORNESCU

10 ORNESCU: A, uite pe Lulu... Bună seara, Lulu... La mulți ani, mămicule... (*Declamînd.*) În cinstea ta, cea mai frumoasă din toate fetele ce mint, am ars miresme otrăvitoare, în trepiduri de argint... (*o sărută*).

15 ADRIAN: Și tu i-ai ars miresme otrăvitoare?...

ORNESCU: Dacă nu mă costă nimic!... Ard dintr-ale tale...

ADRIAN: Iată pentru cine scriu eu versuri geniale...

20 ORNESCU: Lasă dragă că dacă nu te lansam eu, cu toată genialitatea ta, puteai aștepta mult și bine...

LULU: Cu ce ocazie, Ornescule?...

ORNESCU: Cum, cu ce ocazie?... Nu cumva vrei să rămîi singură cu Adrian? Cu ocazia revelionului...

25 ADRIAN: Apropo... Am uitat să-ți spun că facem revelionul împreună... Vine și Papino cu Zădărniceanu...

LULU (*bătînd din palme*): A, ce bine îmi pare. O să petrecem de minune...

30 ORNESCU: Și ca de obicei o să te sărbătorim tot pe tine...

LULU: Cum nu!... Cu capuținare...

ADRIAN: Ba cu icre negre, curcan fript, șuncă de Praga, șampanie etc., etc. (*Arătîndu-i bufetul.*) Privește colo, ingrato... O să te sardanapalizăm, nu altceva. O să-ți arătăm că la urma urmelor, putem și noi boemii să te îndopăm cu bunătăți ca pe moșia lui bărbatu-tău...

35

ORNESCU (*surprins*): Ce-ai zis? Bărbatu-său? Care bărbat?

ADRIAN: Așa e că n-ai știut nici tu nimic?... Bărbatu-său Poppescu... și încă Poppescu cu doi p...
5 tînăr de 32 de ani... milionar... familie nobilă... maniere elegante etc. și care o iubește domnule... o iubește pînă la cramponament...

ORNESCU: Aoleo ... Ce-or să zică nebunii cînd or afla! ...
10 (*Se aude zgomot pe scară.*) Auzi-i că tocmai vin! ... Lulu, dragă ... Cum se poate să ne faci de rîs ... Mai mare rușinea ... (*Ușa se deschide și apar Papino și Zădărniceanu.*)

SCENA IV

ACEIAȘI, PAPINO, ZĂDĂRNICEANU

15 ZĂDĂRNICEANU: A!... Lume nouă, lume nouă!...

PAPINO: Ba bine că nu! Se putea revelion fără Lulu?...

LULU (*mergînd spre ei*): Bună seara, băieți! Ce mai faceți voi? (*Papino care-i trimite bezele vrea s-o sărute.*)

20 ORNESCU (*intervenind, îl ia de umăr pe Papino și-l îndepărtează în piruetă*): Ei, ei... Ce-nseamnă obrăznicia asta? Ce sunteți dumneavoastră? Vagabonzi sau gentilomi?...

PAPINO (*luîndu-și o poză teatrală*): La dracu, conte...
25 Sunt Don Juan Mateo, Gutierrez de Castro, duce d'Almondovar del Rio... Cavaler d'Alcantara, Calatrava y San Iacob de Compostela... Grand d'Espania. (*Își pune pălăria pe cap și se drapează cu pelerina punîndu-și o mîină în sold ca pe mînerul unei spade.*)

30 ORNESCU: Senor Cabaleros... dă-mi voie atunci să-ți prezint pe Doña Lulu... Mercedes... Estrella... Pachita de... Matrimoniata y Poppescu... Poppescu este numele bărbatului acestei nobile doamne. (*Papino și Zădărniceanu fac ochii mari.*)

35 LULU: Da, da... Ce vă mirați... M-am măritat și eu cu un Poppescu oarecare... Dacă-l chema Aldo-brandini sau Francavila era să vă placă?...

PAPINO: Ei, nu, că asta-i curată lovitură de teatru...
Lulu măritată! (*Schimbînd tonul.*) Nobilă doamnă!
(*Se pleacă reverențios să-i sărute mîna.*)

ORNESCU: Ei, așa da... (*Lui Zădărniceanu.*) Poftim...
5 E rîndul dumitale acum...

ZĂDĂRNICEANU (*făcînd un gest de dispreț*): Mulțumesc...
Principiile mele îmi interzic formal orice comerț
agreabil cu femeile măritate... Eu nu țin să cunosc
decît femeia liberă...

10 ORNESCU (*către Lulu*): Ei, vezi, unde te-a dus mărițișul?

ZĂDĂRNICEANU (*continuînd*): Femeia singură...

PAPINO (*aparte*): Dar și pe ăsta săracul unde l-a dus
filozofia...

15 ZĂDĂRNICEANU (*continuînd*): Femeia nopței și-a necunoscutului... Femeia fără nume, sau dacă vrei, femeia cu numele tuturor...

ADRIAN: Mai așteptați atunci încă două, trei luni de zile... și doamna o să fie din nou liberă și fără
20 nume...

LULU: Divorțez... (*Senzație în rîndul celor trei.*)

PAPINO (*plin de expansiune*): Divorțezi? Bravo Lulu.
Lasă-mă să-mi anticipez fericirea!... (*Se repede și o sărută.*)

25 ORNESCU: Asta este a doua surpriză. Tocmai cînd mă obișnuisem cu numele tău... Lulu Poppescu...
Parcă-i un ciocănit de ghionioaie...

ZĂDĂRNICEANU (*apropiîndu-se de Lulu*): Ia ascultă, Lulu. Divorțezi cu adevărat, ori numai așa...

30 LULU: Am zis un cuvînt... E sfînt...

ADRIAN: Chiar dacă bărbatu-tău ți-ar constitui cîteva zeci de mii... (*Face semn caracteristic numărătoarei de bani.*) Zestre?

LULU: Nu-mi trebuie banii nimănu...

35 PAPINO: Bravo, fată... Vorbește ca din Biblie...

ZĂDĂRNICEANU: Atunci eu sunt de părere s-o divorțăm
chiar astă-seară...

PAPINO: Ideea este genială! Eu am și divorțat-o ...

40 ORNESCU: Stați, stați, că divorțul se face și el cu regulă... Mai întii cine pronunță sentința?

ZĂDĂRNICEANU (*oferindu-se repede*): Eu...

ADRIAN: A, nu... Dacă nu te superi, cel mai indicat sunt eu...

ZĂDĂRNICEANU (*resemnându-se*): Bine, fie, tu...

ORNESCU: Dar unde este soțul? Avem nevoie de consimțământul soțului...

LULU: Soțul?... Săracul... Trebuie să fi turbat căutându-mă prin tot orașul...

ZĂDĂRNICEANU: Ce? Nu cumva vrei să-ți iei vorba înapoi?

LULU: Ba deloc... V-am spus că divorțez... Divorțez.

ADRIAN (*grav*): Ei bine, fie. (*Apropiindu-se de ea îi scoate alianța din deget și după ce privește numele.*)

Jenică Poppescu... Nene Jenică, de data asta te-ai șters pe bot de Lulu (*Aruncă înelul.*)

PAPINO (*cu mâinile întinse spre Lulu ca un sacerdot*): Și-acuma femeie, fii liberă după uzul popoarelor din Siracuza, Citera, Lesbos și Corint...

ORNESCU: Trăiască Lulu rediviva!

ZĂDĂRNICEANU: Trăiască femeia liberă!

ADRIAN: De data asta te-am iertat... Ia seama însă... Altă dată să nu mai faci pasul ăsta până nu ne consulți și pe noi mai întâi... (*O sărută.*)

ORNESCU: Fie asta ultima ta prostie în viață. (*O sărută.*)

PAPINO: Să știi că-n amintirea divorțului am să-ți fac portretul nud, mărime naturală. (*O sărută.*)

ZĂDĂRNICEANU: Apropie-te fecioară rătăcită... Fiindcă te-am regăsit, vino să te sărut și eu. (*O sărută.*) Dar să știi că măritată sau liberă, tu rămii aceeași, fiindcă tu ești fiica nopței... Pe tine nu te putem întâlni cu adevărat decât în întuneric și-n întuneric nu rătăcesc decât femeile pierdute... Or, pe femeia pierdută n-o regăsim decât pentru a o pierde din nou...

LULU (*cu voce prefăcut blândă*): Mă, filozofule, tu care știi atâtea lucruri, ai putea să-mi spui și mie cât îți trebuie să te duci pe jos de la Universitate până la Mărcuța?...

ZĂDĂRNICEANU: De o sută de ori mai mult decât o să-ți trebuie ție mine dimineață să te cobori din nou pe trotuar...

PAPINO: Nu te întrista Lulu, că exagerează... El face drumul ăsta de câteva ori pe zi și tot nu obosește.

ZĂDĂRNICEANU: Voi n-o să-l faceți decât o singură dată. În schimb însă o să rămâneți acolo...

ORNESCU: Mare filozofie spuseși... Parcă nu știm c-o să sfârșim cu toții la Mărcuța... Ce vreți?... E fatal... E reversul medaliei pe care toți oamenii mari o purtăm lipită în frunte ca pe un stigmat al superiorității... Până atunci însă îmi bat joc de perspectiva Mărcuței tale. Ba ceva mai mult, astă-seară, e lucru hotărât... mutăm Mărcuța la mansardă...

ADRIAN (*uitându-se la ceas*): Știți că nu mai avem decât cinci minute?

ORNESCU: Hai, Lulu... Ia-ți catrafusele și șterge-o alături.

ADRIAN: Papino... Gata masa?... Golește biuroul... (*Papino începe operația pe biurou. Adrian și Ornescu transportă pachetele pe care le desfac.*)

LULU (*luind cutia cu pălării*): Hai să ne-mpăcăm, filozofule. (*Îi face semn să-i ajute.*)

ZĂDĂRNICEANU (*luindu-i geamantanul*): Treci înainte, apă curgătoare... (*Lulu îi dă cu tifla. Amândoi ies prin dreapta.*)

ADRIAN, ORNESCU, PAPINO (*în timp ce aranjează masa, scandează ca copii*): Anul nou cu fericire, să vă dea tot ce doriți, și-n plăcuta mulțumire, ani mulți veseli să trăiți...

ZĂDĂRNICEANU (*intrînd, ține pe Lulu de talie*): Și de la fereastra mansardei mele deschisă spre cer n-ai să mai poți privi întunericul de pe trotuar, și numai stelele care și ele ca și tine, tot niște fiice ale nopței sunt...

PAPINO: Ia mai lasă-ne, nene, cu autorii dumitale... Ei, Lulu... nobilă doamnă... De ce-ai rămas pe gânduri?...

LULU: Fiindcă ce spune el, e foarte adevărat...

ADRIAN: O să fie, peste 30, 40 de ani...

ORNESCU: E, hei... Până atunci ne curățim cu toții...

LULU (*pe gânduri*): Ce mare lucru să știi muri la timp!...

ADRIAN (*către filozof*): Mizerabile... Iată ce-ai făcut din cea mai perfectă creație a lui Dumnezeu pe pământ. A început să filozofeze și ea, nenorocita!

ORNESCU: Ia mai bine destupă sticlele că vine...

5 PAPINO (*destupând o sticlă de vin*): Și tînăr... Vreau să vină tînăr... Tînăr ca și noi...

ZĂDĂRNICEANU: Uite, vezi... Aicea iar greșești... Să știi de la mine că și ăl care se duce și ăl care vine, sunt la fel... Absolut la fel... Numai poeții își închipuie pe decembrie cu barba albă și pe ianuarie cu biberonul la gură... (*În timpul acesta s-a început să se mănince d-a-n picioarele. Papino a umplut paharele cu vin.*)

10 ORNESCU (*care taie curcanul*): Lulu, tu ce vrei? Aripă sau piept?

15 LULU: Aripă.

ZĂDĂRNICEANU: Nu-i dați aripă, că iar vă zboară!...

ORNESCU: Nu, atunci o bucată de piept să devii sedentară...

20 ADRIAN (*ridicînd paharul*): Ei băieți... Paharul ăsta pentru ăl care se duce (*Ciocnesc cu toții.*)

LULU: Să fie de sufletul mortului...

ORNESCU: Dumnezeu să-l ierte...

PAPINO: Să-i fie țărîna ușoară...

25 ADRIAN: Și amintirea vecinică...

ZĂDĂRNICEANU: Iar viața lui închinată binelui obștesc, pildă generațiilor viitoare...

ADRIAN (*destupînd șampania*): Și-acum asta, pentru ăl care vine...

30 PAPINO: Dar cupe de șampanie n-avem?

ORNESCU: Dar din pahare de vin nu poate bea măriavoastră?

LULU: Dacă știam v-aduceam eu de la țară... Știți ce bufet aveam de la conac?...

35 PAPINO: Ce, iar începi să ne plictisești cu averea lui domnu Jenică Poppescu?...

ORNESCU: Ia lăsați prostiile că n-avem timp... Strîngeți-vă cu toții în jurul mesei... Lulu, vino lîngă mine...

PAPINO: Ba s-avem iertare (*trăgînd-o de mîneacă*). Lulu trebuie să stea lîngă mine astă-seară că eu îi fac portretul...

5 ZĂDĂRNICEANU: A nu, nu se poate. (*Căutînd fiecare s-o smulgă de la vecin.*)

ORNESCU: Ei ași! Mai vezi de altul... Lulu lîngă mine.

PAPINO: Ba lîngă mine...

ADRIAN: Stați că am găsit eu altă soluție... Lulu urcă-te pe masă... colea... în mijlocul nostru...

10 TOȚI (*multumiți*): Foarte bine... Așa pe masă... În mijlocul nostru... (*Se reped cu toți s-o ajute să se urce pe masă.*)

LULU: Ai, ai... Stați să-mi lepăd centura...

ADRIAN: Nu se poate... N-avem timp...

15 ORNESCU: Las' c-o lapezi în anul viitor...

LULU (*pe masă*): Aoleo... m-ați omorît...

ADRIAN: Cine bate miezul nopții din clopotul de aramă?

ORNESCU: Filozoful...

PAPINO: Sigur... El e clopotul vieții...

20 (*Zădărniceanu ia din cui un platou de aramă și un toc.*)

ADRIAN (*uitîndu-se la ceas*): Gata... Stingeți lumina... (*Papino întoarce butonul electric de lîngă sofa și se face întuneric. Zădărniceanu, bate rar miezul nopții, în timp ce restul întoarnă un marș funebru. Marșul se sfîrșește înainte de a suna a 12-a bătaie.*)

25 LULU (*strigă*): Hai, domnule, mai repede. (*O bătaie.*) Și încă una. (*Altă bătaie și odată cu ea, ciocnete de pahare și strigăte.*)

TOȚI: Ura! Trăiască noul an... Trăiască tinerețea... Trăiască Lulu... Trăiască femeia liberă...

30 LULU: Lumină!... Faceți lumină să vedem cu cît am îmbătrînit...

(*Papino întoarce din nou butonul electric și se face lumină.*)

SCENA V

ACEIAȘI, POPPESCU

5 (*Într-o atitudine de statuie, Poppescu lîngă ușă, privește cu oarecare jenă pe veseli convivi. Zgomotul încetează ca prin farmec, la vederea noului venit. Ochii tuturor se*

îndreaptă întrebători spre Poppescu. Singură Lulu care este urcată pe masă, își întoarce capul spre sală și se preface că nu vede nimic. După o pauză de nedumerire, Poppescu salută cu stângăcie și plin de emoție.)

5 ADRIAN (*făcînd doi pași spre Poppescu*): Domnul este Anul nou?...

POPPESCU (*jenat cu frazele întretăiate*): Din fericire, nu domnul meu... Deși vă sunt tot atît de necunoscut ca și Anul nou, întîmplarea singură a voit să intru în casa dumneavoastră, odată cu el... Eu sunt mai repede anul vechi... Iertați-mă însă dacă am sosit de-a-ndoaselea, adică tocmai cînd era mai nimerit să plec decît să vin...

10 ZĂDĂRNICEANU: Necunoscutule, știi că-mi place cum vorbești? Nu cumva ai urmat cursurile la filozofie?

15 POPPESCU: N-am urmat decît cursul fatalității care m-a adus aici.

PAPINO: Ați venit expres, sau ați greșit adresa?

20 POPPESCU: Dacă nu mă înșel mă găsesc în casa d-lui Adrian... Poetul Adrian...

LULU (*care în timpul acesta se dăduse jos de pe masă, își face loc vijelioasă printre boemi și se plasează în fața lui Poppescu*): Ia ascultă, domnule... Asta este curată neobrăzare... Cum îți permiți să mă urmărești într-o casă străină? Nu ți-am spus că între noi totul s-a sfîrșit? (*Către ceilalți.*) Uitați-vă la el... Dumnealui este... da, da... Domnul cu care am făcut prostia să mă mărit... (*Mare senzație printre boemi.*)

30 ADRIAN (*împăciuitor*): Lulu... Nu-i frumos ce faci...

ORNESCU: Fiți rezonabilă, doamnă Poppescu...

ZĂDĂRNICEANU: Femeia datorează bărbatului respect... Mai ales într-o casă străină...

35 LULU (*enervată*): Ia lăsați-mă în pace că știu eu ce fac. (*Către Poppescu.*) Ce? Așa gros de obraz ești? Nu înțelegi că n-ai ce căta aci?

POPPESCU (*care a prins curaj*): Dar eu sunt în casa d-lui Adrian... Să-mi spună gazda să plec... și plec...

ADRIAN: Dar deloc... Cum se poate așa ceva... Fiți binevenit în casa mea, scumpe domnule Poppescu... Lulu... adică doamna, soția dumneavoastră ne-a vorbit în termeni foarte elogioși...

5 ORNESCU: Regretam chiar că nu vă puteam avea printre noi astă-seară...

ZĂDĂRNICEANU: Simțeam tocmai că ne lipsește ceva... Știți... acel „*spiritus rector*”...

10 PAPINO: Ba eu, era să vin chiar, mîine să vă fac cunoștința... Promisesem lui Lulu... adică doamnei Poppescu să vă fac portretele în mărime naturală. Ia închipuiți-vă... pe Lulu, nud... adică vreau să zic, îmbrăcată într-o rochie vaporosă. Știți... ceva așa ca o viziune de poet... iar pe dumneavoastră în picioare într-o atitudine majestuoasă... à la școala spaniolă, în mijlocul unui lan de grîu, privind abundența țarei și fericirea familiei. Îmi dați voie, (*îi întinde mîna și se recomandă*) pictorul Papino, laureat al Școalei de Belle-Arte, medalie de argint la Expoziția din Veneția și Bene Merenti clasa I.

20 POPPESCU (*confuz*): Mă iertați... dar cuvintele dumneavoastră... Va să zică prezența mea nu vă incomodează...

25 ORNESCU: Dar deloc... Cum v-ați putut închipui așa ceva? Bărbatul prietenei noastre... surorii noastre. (*Ducîndu-se spre el și recomandîndu-se.*) Ornescu... prim redactor la *Voința poporului*.

PAPINO: Lepădați-vă blana, domnule Jenică...

30 POPPESCU: Cum?... Îmi cunoașteți numele de botez?...

PAPINO: Păi, dacă aveam de gînd să vă fac portretul chiar mîine. Nu v-am spus? (*Oferindu-i un scaun.*) Luați loc, vă rog...

35 ZĂDĂRNICEANU (*prezentîndu-se*): Zădărniceanu, student în filozofie... anul al treilea. (*Oferindu-i un pahar cu șampanie.*) Cred că n-ai să refuzi plăcerea de a goli cu noi un păhărel cu șampanie... Boemii au așa rar ocazia să petreacă cu adevărații oameni de lume...

40 PAPINO: Și să ne iertați că paharele noastre nu sunt la înălțimea cupelor dumneavoastră de la conac...

POPPESCU (*luînd paharul*): Mulțumesc... Cu plăcere...
Vă spun drept că la atîta bunăvoință nu mă așteptam...

5 LULU (*care se desprinde din nou dintre Ornescu și Adrian*): Ia sfîrșiți odată că am început să mă plictisesc. Dacă nu pleacă domnul să știți că plec eu.

POPPESCU (*rugător*): Lulu dragă...

10 LULU: Ce Lulu, domnule? Ce Lulu? Pentru dumneata nu mai sunt nici o Lulu...

POPPESCU: Cu ce ți-am greșit de te porți cu mine așa?

LULU: Ei nu, c-asta-mi place... Omul ăsta trebuie să fie inconștient...

POPPESCU: Fiindcă te iubesc... ca un inconștient...

15 LULU: Fugi, domnule, de-acolo. Dumneata nici nu știi ce e aia iubire. Ia ascultați, măi băieți, cum înțelege domnul să iubească... Mai întîi ce să mai vorbesc că mă ține închisă cu dumnealui la țară... Dimineata, țop-țop... și pe urmă ia-o la cîmp... la dejun iar țop-țop... și pe urmă, bineînțeles socoteli cu vătășii și cu tot felul de oameni cari ne murdăresc casa de noroi... Pogoanele de la Nucu-trăsnit... Șapte lei și cincizeci de bani de la prășit ... doi lei și douăzeci și cinci de bani ai babei Sevastița...
20 Porcu lui Niță Toader... mînzata popei Răgălie... și dracu mai știe ce... pînă seara, cînd, iar...

PAPINO: Țop-țop!...

30 LULU: Exact!... Și pe urmă hai la culcare... Nici o distracție... dar absolut nici una. Nu mă vede nimeni, nu văd pe nimeni... Nici teatru... nici cinematograful... nici cafenea... și nici barim lumină electrică. Mi-am stricat ochii la lămpile dumnealui cu gaz...

POPPESCU: Dar acum, n-am venit la București?

35 LULU: Am venit... Dar pe mine nu mă mai prinzi... Dacă-ți place... du-te singur... Eu m-am plictisit cu atîta miolălăială... Am zis o vorbă, s-a sfîrșit... Uite, băieții ăștia mă cunosc mai de mult... În-treabă-i pe ei, ce le-am spus... (*Către ei.*) V-am spus că divorțez sau nu?...
40

84

ADRIAN (*intervenind*): Poate să fie o hotărîre cam pripită...

ORNESCU: Nu s-ar putea schimba... oarecum... lucrurile?

5 LULU: Ei, asta e... Mai bună schimbare ca divorțul nu se poate... S-a sfîrșit... (*Lui Poppescu.*) Hai, pleacă... pleacă repede, că pe urmă plec eu...

10 PAPINO (*cu degetul la tîmplă*): Dragă Lulu... Pardon... Madam Poppescu... am o idee genială... O simplă tranzacție... dacă domnul Poppescu consimte, suntem salvați...

LULU: Degeaba... Nu admit nici o tranzacție...

15 PAPINO: Stai să vezi de ce e vorba. Dacă domnul Poppescu ar consimți bunăoară să clădească la moșia d-sale un atelier de pictură... O! un foarte mic atelier...

20 POPPESCU: Dar cine vă împiedică să pictați la mine la țară? Am 18 odăi... Vi le pun pe toate la dispoziție... (*Senzație mare. Boemii schimbă priviri semnificative.*)

LULU: 18 odăi pline de șoareci și tot felul de gînganii.

ADRIAN: Ce-are a face? Le putem amenaja.

25 PAPINO: Desigur... Cea cu ferestrele spre nord, o iau eu pentru atelier... Să știți că e lucru aranjat! Ah, ce mai portrete... Ce mai portrete mărime naturală!

ZĂDĂRNICEANU: Pe-a mea aș vrea-o cu ferestrele spre grajduri... Tocmai lucrez la un studiu asupra psihologiei animalelor domestice în contact cu omul...

30 ORNESCU: Ba eu mă mulțumesc cu oricare din ele... numai să fie bine încălzită. Lemne aveți la moșie? Nu?

POPPESCU: Din belșug.

35 ORNESCU: Ei, păi atunci afacerea este ca și tranșată. Mergem la moșie.

TOȚI: Mergem, mergem... la moșie.

LULU (*exasperată*): Mai rău să vă văd.

40 POPPESCU: Dragii mei prieteni. Dați-mi voie să vă consider de astă-seară prietenii mei... Hotărîți ce vreți... Ce credeți dumneavoastră că e mai bine... Dar, pentru numele lui Dumnezeu... Hotărîți și

pe Lulu să renunțe la prostia ce i-a trecut prin cap...

LULU (*înțepată*): Niciodată... (*Boemii îi fac semne să tacă din gură.*)

5 POPPESCU (*continuând*): Vă rog... Vă implor... Ah! Dacă ați putea să mă înțelegeți!

ADRIAN: Nu te mai zbuciuma degeaba că te înțelegem. Am trecut și noi pe-acolo.

PAPINO: Exact!

10 ORNESCU: Ce? Crezi că noi n-am iubit-o? Uite, vezi câți suntem aici? Unu, doi, trei, patru. Ei bine, cîteșipatru am iubit-o la fel.

PAPINO: Exact!

ZĂDĂRNICEANU: Și tot la fel am suferit din cauza ei.

15 PAPINO: Și mai exact!

ADRIAN: Rezultatul însă știți care a fost? Am iertat-o... Cunoști celebra mea poezie, închinată celei care minte? E făcută pentru ea...

POPPESCU: Mă iartă... dar ocupațiunile mele... știți... nu mi-au dat răgaz să mă pun la curent și cu literatura mai nouă...

20 ADRIAN: Nu face nimic... Ai tot timpul să o înveți pe dinafară și într-o bună dimineață să-i spui și d-ta ca și mine. (*Declamă.*) „Eu știu c-ai să mă-nșeli chiar mâine, dar fiindcă azi mi te dai toată, am să te iert. E vechi păcatul și nu ești prima vinovată...”

ORNESCU (*continuând*): „În cinstea ta, cea mai frumoasă din toate fetele ce mint, am ars miresme otrăvitoare în trepieduri de argint...”

30 PAPINO (*continuând*): „În pat ți-am presărat garoafe și maci, tot flori însingurate și cu parfum de brad pătat-am dantela pernelor curate...”

ZĂDĂRNICEANU (*continuând*): „Iar în covorul din părete, ca și într-o glastră am înfipt, trei ramuri verzi de lămâiță și-un ram uscat de-Eucalipt.”

35 LULU (*apelăpăsită*): Uf!... Rău am nimerit astă-seară.

POPPESCU (*lui Adrian*): Cum? D-ta ai făcut poezia asta?

40 ORNESCU: El a scris-o numai. A cugetat-o însă în colaborare cu noi.

POPPESCU: Ce rău îmi pare...

ZĂDĂRNICEANU: De ce-ți pare rău? Că ai venit prea târziu? Ești copil. Ascultă, dragă Jenică. Pe Lulu poți s-o iubești oricînd. Prea târziu n-o să fie niciodată. Indiferent dacă mâine vei mai fi sau nu bărbatul ei, să-ți aduci aminte că Lulu este ceva mai puțin decît o femeie măritată și ceva mai mult decît o amantă obișnuită.

PAPINO (*lui Poppescu*): Exact! Ascultă-l pe ista că filozoful vorbește din cărți, nu din impresii ca noi.

LULU: Ați început să mă obosiți. Să știți că plec. Vă las cu domnul. (*Boemii sar s-o oprească.*)

ADRIAN: Ia ascultă, Lulu. E timpul să vorbim serios. Văd că ești hotărîtă să divorțezi cu orice preț. Foarte bine... Te-ai gîndit însă ce-o să faci după divorț?

LULU (*cu demnitate*): Vreau să fiu liberă.

PAPINO: Ei nu, că e bine și ea! (*Cîntă din „Marseilleza“.*) *Liberté, liberté chérie...*

20 ADRIAN (*lui Papino*): Taci din gură, mă... (*Către Lulu.*) Vorbești prostii. Cît timp ai fost liberă, de ce n-ai știut să-ți prețuiești libertatea?

LULU: Ce-are a face... Am vrut și eu să văd cum e cînd ești măritată.

25 ORNESCU: Ei. Și n-a fost bine?

LULU (*enervată*): Ce? Ați înnebunit? Adineaori mi-ați dat dreptate mie, și-acum îi luați apărarea domnului?

ADRIAN: Stai, stai... nu te aprinde... Mai întîi să recapitulăm convorbirea asupra divorțului...

30 ZĂDĂRNICEANU: Dragă Lulu, Auguste Comte a spus că: Totul este relativ... Acesta este singurul principiu absolut...

LULU: Bine că spune el așa. Eu însă divorțez, orice s-ar întîmpla.

35 ADRIAN: Și noi spunem la fel... Ce-ai să faci însă după divorț?...

LULU (*în bătaie de joc*): Ei asta e! O să vă întreb pe voi... Nu? Parcă eu tot măritată am trăit...

40 ADRIAN: Ai răbdare să sfîrșesc eu mai întîi... Nimic mai ușor decît să divorțezi de dl. Poppescu... Nu

uita însă că de astă-seară dl. Poppescu face parte din banda noastră și că față de fosta lui nevastă noi nu mai ne putem permite luxul vechii noastre prietenii...

5 PAPINO: Una era Lulu... și alta e fosta madam Poppescu...

LULU (*revoltată*): Vă mulțumesc. Asta înseamnă că acum îl preferați pe dumnealui.

10 ADRIAN (*exasperat*): Uf, dragă. Nu te-am văzut niciodată așa de grea de cap. Cine ți-a spus că-l preferăm pe Poppescu? Nimeni!

LULU: Atunci eu m-am timpit. Nu mai pricep nimic.

15 ADRIAN: Și cu toate astea e foarte simplu. Uite ce trebuie să pricepi. Fiindcă ai apucat o dată să faci pasul ăsta, trebuie să continui să-ți păstrezi noul tău rang în societate... Trebuie să te măriți din nou.

LULU: Ei așa!... Și dacă nu găsesc cu cine?

20 ADRIAN: A! Păi nici nu trebuie cu oricine. Dacă-l lași pe Poppescu trebuie să iei de bărbat pe unul din noi.

POPPESCU (*timid*): Și eu?

ADRIAN (*mângâindu-l*): Dumneata rămii... fratele nostru...

25 POPPESCU (*zăpăcit*): Bine... Cum hotăriți...

LULU: Și voi cu ce-o să mă întrețineți?

PAPINO: Cu numele nostru. Cu celebritatea noastră.

ZĂDĂRNICEANU: Poate o să-ți priască mai bine gloria decât averea.

30 LULU (*glumeață*): Fie și ca voi... Primesc... Hai să văd cine o să mă ciștige... (*Boemii schimbă priviri semnificative.*)

ADRIAN: Vorbim serios, nu?...

LULU: Foarte serios.

35 ADRIAN: Vei fi nevasta celui care va ieși la sorț.

LULU: Iată-mă pusă și la loterie!

PAPINO (*aparte*): Al dracului să fiu, dacă oi ieși eu!

ORNESCU (*aparte*): Eu i-o las tot lui Poppescu.

ADRIAN: Filozofule. Ce stai? Prepară cinci bilete!...

40 LULU (*numărînd*): De ce cinci? Numai patru...

ADRIAN: Ba de ce patru? Cinci.

LULU (*numărînd din nou*): Unu, doi, trei, patru...

ADRIAN: Noi patru și cu d-l Poppescu, cinci...

LULU: Cum și d-l Poppescu... Dumnealui ce rost are?

ADRIAN: Domnul Poppescu e fratele nostru.

5 ORNESCU: Sigur, Adrian are dreptate...

PAPINO: Tu n-auziși că ne-am mărit familia de astă-seară?

LULU: A, nu... Asta n-o admit.

10 ZĂDĂRNICEANU: Apoi, dragă, tu l-ai admis ca bărbat și nouă nu ne dai voie să-l admitem ca frate?

POPPESCU: Aveți dreptate... Asta o face numai din răutate...

LULU: Ia nu te mai amesteca în vorbă... Nu vezi că nu te prinde?

15 ADRIAN (*în timp ce fiecare a scris câte un nume pe bilețul, către Poppescu*): Dragă Poppescule... *Sursum corda...*

ORNESCU: Sau vorba românului: „Mai știi de unde sare iepurele?”

20 PAPINO (*cu o pălărie în mână*): Domnii deputați sînt rugați să poftească la vot. (*Toți aruncă biletele în pălărie.*)

ADRIAN (*luînd pălăria și prezentînd-o lui Lulu*): Dragă Lulu, ridică mîna spre pălărie și inima spre Sfînta Vineri...

25 PAPINO (*explicativ și cu insistență*): Ia seama că în pălăria asta se plămădește fericirea noastră, a tuturor.

ORNESCU: Hai să vedem ce-o să ne aducă Anul nou...

30 ZĂDĂRNICEANU: Să fie într-un ceas bun.

LULU (*bagă mîna în pălărie și scoate un bilet, pe care-l desface și-l citește. În timpul acesta, Adrian rupe celelalte bilete.*) A, nu... Asta nu se poate... Nu se prinde... nu se prinde (*mototolește biletul și-l aruncă*).

35 TOȚI (*curioși*): Ce este?... Cine a ieșit?...

LULU: Nu se prinde, nu se prinde...

ZĂDĂRNICEANU (*culege biletul și-l citește*): Poppescu...

TOȚI: Ura, trăiască Poppescu... Trăiască soțul oficial...

40 LULU (*exasperată*): Nu, nu... Nu se prinde... Înțelegeți odată că nu se prinde!...

POPPESCU (*rugător*): Dar dacă norocul a vrut cu mine?...

LULU: La urma urmelor ce sunt eu, tablou, să mă puneți la loterie?

5 ORNESCU: Ascultă Lulu, ți-ai luat angajamentul să fii nevasta aceluia care o ieși din pălărie?

PAPINO: Care-ar fi fost avantajul tău, dacă ieșeam eu, bunăoară?

ADRIAN: Sau eu?

10 ORNESCU: Sau eu?

ZĂDĂRNICEANU: Sau eu?

POPPESCU: Nu suntem cu toții frați?...

TOȚI: Sigur, Poppescu are dreptate.

LULU: Degeaba. Pe mine nu mă încînțați cu migdale amare...

15 ADRIAN: Fii rezonabilă și nu da cu piciorul fericirii. (*Lui Zădărniceanu.*) Ia explică-i tu ce este fericirea, că asta habar n-are de așa ceva...

ZĂDĂRNICEANU (*grav*): Fericirea, spune Chamfort, nu este lucru ușor... E greu s-o găsești în tine însuși și aproape imposibil s-o găsești aiurea...

20 ADRIAN: Ei?... Ai priceput?

LULU (*supărată*): N-am priceput nimic...

ZĂDĂRNICEANU: Asta înseamnă că norocul cel mare nu l-a avut Poppescu, care te-a cîștigat, ci tot tu, care vrei să te scapi de el... Cu alte cuvinte, divorțînd, vrei să-ți gonești fericirea pe ușe. Păstrîndu-ți bărbatul, fericirea îți intră pe fereastră. De unde concluzia că tu ești singura excepție la maxima lui Chamfort.

30 PAPINO: Ei, las-o, c-acuma a priceput cu siguranță...

ADRIAN: Dragă Poppescule, te felicit... Nu duce nici o grijă. Sora noastră mai mică n-o să treacă peste sfaturile fraților ei mai mari... Vezi numai ce facem cu odăile alea de la țară...

35 POPPESCU: Cînd vreți, fraților... Eu sunt la dispoziția voastră... Dacă vreți, mă duc să le aranjez de mîine chiar...

LULU: Ai să te duci singur... Eu rămîn la București...

40 PAPINO: N-o crede, că exagerează... Eu o cunosc mai bine decît dumneata...

90

ADRIAN: Lasă, bre omule, că ți-o aducem noi peste două, trei zile.

POPPESCU (*neîncrezător*): Și dacă n-o vrea să vină?

ADRIAN (*cu autoritate*): Lulu... Hai... Răspunde că vii cu noi...

5 PAPINO (*căzîndu-i în genunchi*): Ai milă de viitorul meu... Nu-mi periclita capodoperele în perspectivă...

ORNESCU (*explicativ*): Gîndește-te că o să fim iarăși împreună, ca-n vremurile bune...

10 ZĂDĂRNICEANU: Și că fiica nopții de ieri va deveni steaua noastră polară de mîine...

LULU (*hotărîtă pe jumătate*): Bine... fie... (*Toți răsuflă ușurați. Poppescu se repede să-i sărute mîna.*) Cu o condiție însă... Ba nu... cu două...

15 POPPESCU: Spune-le...

LULU (*sentențios*): Mai întîi să nu mă mai ții închisă tot timpul la țară...

POPPESCU: S-a sfîrșit... Ți-o jur!...

20 PAPINO (*trimițîndu-i o beza*): Nene Jenică... Ești un adevărat gentleman...

LULU: Și al doilea... Ca să nu ne plictisim singuri, să vină și băieții cu noi la conac...

ORNESCU (*intervenind*): Sau mai bine zis, fiindcă ocupațiile noastre n-o să ne permită să venim cu toții odată, să facem cu schimbul.

25 POPPESCU: Admis și asta.

PAPINO (*în culmea fericirii*): Ei... nu, că ești un adevărat Medicis. Eu mă mut la țară... Ce mai vorbă...

30 ADRIAN: Poppescule, sărută-ți nevasta...

ZĂDĂRNICEANU (*în timp ce Poppescu o sărută*): Trăiască soții Pop...

PAPINO (*întrerupîndu-l*): Pardon... Trăiască Medicisii României...

35 ADRIAN (*trăgînd pe Jenică deoparte*): Dragă Jenică... am o poezie inedită... Îi zice *Romanța policromă*, o nebunie nu altceva... opt strofe... 32 de versuri și 24 repetiții... Dă-mi voie să ți-o dedic ție, în amintirea frăției cu care ne-am legat astă-seară...

40 POPPESCU (*mișcat*): Îți mulțumesc... dar cum o să mă plătesc eu de atîta atenție din partea voastră?...

ADRIAN: Lasă, bre, că mare lucru n-o să fie... Ascultă, am proiectat o revistă literară... Știi, ceva serios... Cu două, trei mii de lei, o punem pe picioare... În fruntea primului număr, vreau să apară poezia dedicată ție...

POPPESCU: Crezi că face?

ADRIAN: Păi dacă-ți spun eu... Vorba însă, când putem conta și pe concursul tău?...

POPPESCU: În ce mă privește pe mine, eu sunt gata oricând. (*Bagă mîna în haină și scoate portofelul. Boemii se ridică în vîrfurile degetelor, ca să vadă mai bine.*) Trei mii, zici?...

ADRIAN: Trei, trei... (*Luînd banii.*) Bravo... Așa te vreau... Se cunoaște că ai călcat cu piciorul drept în casa mea...

PAPINO (*cu dulceață în glas*): Eh, ce să-ți mai spun?... V-am promis la amîndoi portretele mărimii naturale... Ei bine, vi le fac... O să aveți două bucăți de pinacotecă, nu altceva... Să-mi cumperi însă tu cîteva metri de pînză și o serie de culori *Block's*. Mărcile alelalte sunt proaste... Aoleu ce proaste sunt... infecte... Cu timpul se înnegresc de nu se mai cunoaște roșu pe albastru... De verniu să nu te îngrijești, că-l prepar eu... Am rețeta mea specială cu spirt și cu albuș de ou... Dă o strălucire tabloului... Să juri că-i gata să coboare din ramă...

POPPESCU: Ne-am înțeles... Îmi faci o notiță de tot ce-ți trebuie...

ORNESCU (*care așteaptă nerăbdător, ia pe Papino de mîneacă și-l dă deoparte*): Ia ascultă, nene, ce-ai zice de-un *interview* în *Voința poporului* asupra culturii raționale a unei plante oarecare? Un articol pe pagina I, cu titlu pe trei coloane. *Interview cu dl. Jenică Poppescu, mare proprietar...*

POPPESCU: Mulțumesc... Ești prea drăguț... dar știți... Eu nu țin deloc la reclamă...

ZĂDĂRNICEANU: Ce-are a face?... Reclama e una și cultura rațională e alta.

ORNESCU: Trebuie, *mon cher*, să instruim poporul, să-l învățăm cum să-și cultive hrana în mod rațional...

POPPESCU: Lăsați mai întîi să veniți la țară... Și pe urmă vom vedea noi ce mai rămîne de făcut...

LULU: Dar pînă atunci, noi ce bem astă-seară?...

POPPESCU: Ce dorești, tu, scumpo!

LULU: Șampanie... Ce să doresc?...

POPPESCU: Să vie!

ADRIAN: De unde să vie?

POPPESCU: Cum de unde?... Nu mai e șampanie?

PAPINO: Este... dar s-a isprăvit...

ZĂDĂRNICEANU: Nene Jenică, nu uita că noi nu suntem mari proprietari.

POPPESCU: Dar bine, fraților, de ce nu mi-ați spus pînă acum?... (*Își ia blana și căciula.*) Dați-mi voie cinci minute și sunt înapoi (*Se îndreaptă spre ușă.*)

ADRIAN: Ascultă, Jenică... Vezi c-ai să găsești chiar la băcănia din colț... imediat, la dreapta... Intri pe din dos, că prin față... a închis...

POPPESCU (*ieșind*): Cinci minute numai și sunt al vostru.

LULU (*strigînd după el*): Extra sec... nu uita...

ORNESCU: La rigoare ia-o și demi... că mai extra ce-o făcurăm noi!...

SCENA VI

ACEIAȘI, fără POPPESCU

PAPINO: Brava băiat... (*Către Lulu.*) Să-ți trăiască!... Să știi de la mine că asta e sînge din sîngele lui Mecena... Mecena, protectorul lui Virgiliu. (*Lulu nu pricepe.*) Un confrate de-al lui Adrian...

ADRIAN (*care căutase alianța aruncată jos, o dă lui Lulu*): Ține-ți alianța și păstrează-ți bărbatul, caraghioaso...

ORNESCU: Mulțumește lui Dumnezeu că a dat norocul peste tine...

LULU: Ba mai bine, mulțumiți-mi voi mie că v-am scăpat de sărăcie.

ZĂDĂRNICEANU: Nu exagera, Lulu, că sărăcia nu-i lucru dezonorant... Aristotel în tratatul lui...

LULU (*oprindu-l*): Stai... Stai, nițel... Așteaptă să-mi lepad centura, că mă jenează, și pe urmă o să continui și cu Aristotel (*trece în odaia de alături*).

SCENA VII

ACEIAȘI, fără LULU

5

ORNESCU (*după o pauză, în care boemii s-au privit semnificativ*) Ei, ce ziceți de norocul lui Jenică Poppescu?... L-a bătut pe Schröder?...

10

PAPINO: Vorba cântecului: „Fă-mă mamă cu noroc și m-aruncă apoi și-n foc.”

ADRIAN: Sau mai bine vorba poetului: „Decît multă minte, știu că e mai bine să ai întotdeauna un dram de noroc”.

15

ZĂDĂRNICEANU: Numai că de data asta, tot mintea (*își bate tîmpla cu degetul*) a lucrat mai mult ca norocul.

ADRIAN: Adică cum? Ce vrei să zici?...

ZĂDĂRNICEANU: Că eu personal i-am mărit șansele de la 20 la 40 la sută.

20

ORNESCU: Deștept ai fost, dar nici eu nu m-am lăsat mai pe jos... i le-am adăugat și pe ale mele 20 adică 60 la sută...

PAPINO: Și cu ale mele 20, fac exact 80 la sută...

ADRIAN: Va să zică și aici am fost pașist...

25

ORNESCU: Fugi, domnule, că dumneata ești maniac... Îți închipui că toată lumea te copiază... Parcă cine știe ce mare invenție să fi scris cu toții numele lui Poppescu pe bilet...

ADRIAN: Pssst!... Să nu ne-audă Lulu, că am pățit-o...

30

SCENA VIII

ACEIAȘI, POPPESCU

(*Poppescu intră cu mai multe sticle de șampanie în brațe și prin buzunare.*)

35

PAPINO (*cu expansiune*): Uite-l! Uite adevăratul An nou... Stai, nu te mișca... Stai așa în cadrul ușei...

94

Uitați-vă la el, băieți... Parcă e un portret de Velázquez... Să juri că sîntem la Prado...

5 ORNESCU (*întînd și luîndu-i sticlele din brațe*): Portretele Poppescule, oricît de magistral ar fi zugrăvite, tot mute rămîn... Ceea ce aduci tu însă aici, vorbește, mă... vorbește pe înțelesul tuturor... și întrece în elocvență pînă și pe Beaconsfield. Ești grandios, *mon cher*, grandios și definitiv...

ADRIAN: O adevărată strofă de Baudelaire.

10 POPPESCU (*lepadîndu-și blana, observă lipsa lui Lulu, pe care o caută cu ochii*): Dar... Lulu...

PAPINO: Nu te speria că n-a plecat... E alături. Își leapădă...

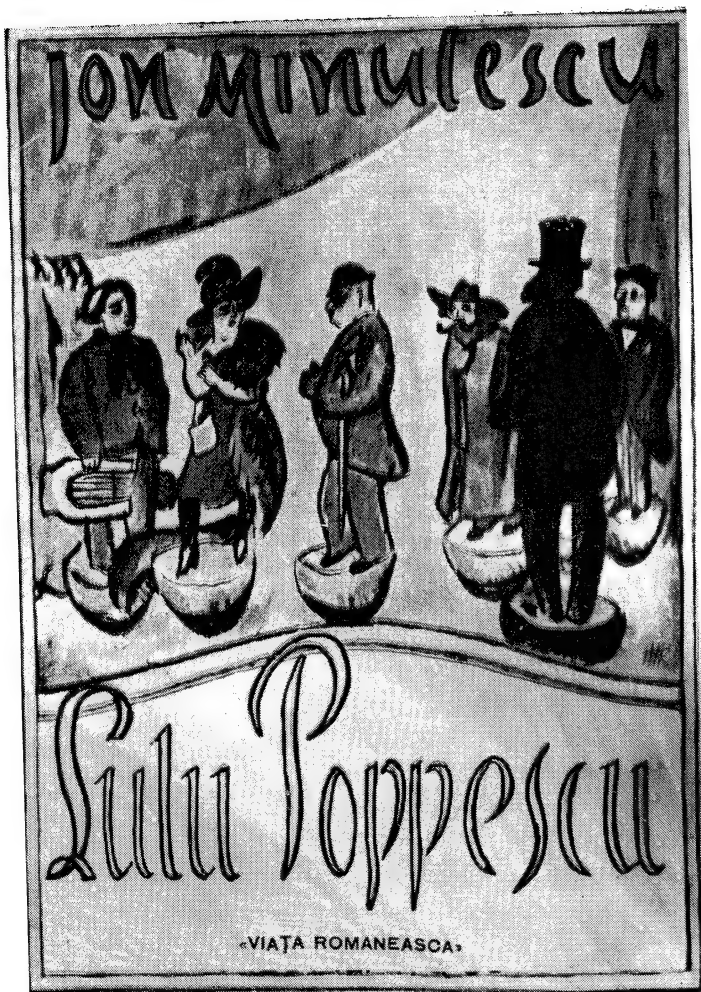
ADRIAN: Da, da... poți intra... nu te jena de noi. (*Poppescu trece alături.*)

15

ZĂDĂRNICEANU (*privind la fiecare în parte*): Velázquez, Beaconsfield... Baudelaire... Mari lichele sunteți... (*Uitîndu-se spre ușa pe care a dispărut Poppescu.*) Poppescule, Poppescule. ești pur și simplu un dobitoc!

20

CORTINA

CIRACUL LUI HEGESIAS
SAU
OMUL CARE TREBUIA SĂ MOARĂ

COMEDIE TRAGICĂ ÎN TREI ACTE

Lulu Poppescu, Editura „Viața românească”, 1921, coperta de I. Iser

PERSOANELE:

	PIERROT SĂLCEANU	40 ani
	MATEI PENESCU	40 ani
	TUDORACHE, servitor	60 ani
5	DOCTORUL	50 ani
	AGENTUL DE POMPE FUNEBRE	40 ani
	DAMIANA SĂLCEANU	30 ani
	ZUZU PERSILEANU	25 ani
	FLORICA, servitoare	20 ani
10	UN DOMN BĂTRÎN	60 ani
	ALT DOMN TÎNĂR	30 ani
	CINCI CIOCLI	diferite vîrste

15 Cele trei acte se petrec în același decor — un fel de hol-birou, mobilat cu gust și rafinament după cum dovedesc bibelourile și cele câteva nuduri de femei, printre care predomină un bust al lui Epicur. Trei uși, dintre care, cea principală din fundul încăperii dă în antret, iar celelalte două secundare conduc la încăperile din dreapta și din stînga clădirii. Printre ele, o fereastră dublă și un chemineu cu o oglindă mare deasupra, iar mai aproape de rampă, un birou cu fotoliul lui, și alte foteluri și scaune stil, de o parte și alta a încăperii.

20 Restul rămîne la aprecierea directorului de scenă.

ACTUL I

SCENA I

FLORICA, TUDORACHE

5 TUDORACHE (*pe braț cu pardesiul și în mîini cu jobenul, mînușile și bastonul stăpînului pe care le așază cu îngrijire pe speteaza unui fotel*): Mare noroc mai are și boierul nostru, fa Florico.

FLORICA (*distrată, scuturînd praful de pe mobilă*): Păi d-aia e el boier să aibă noroc.

10 TUDORACHE (*șiret*): Te faci că nu pricepi... Ai? Dar să mă fi nimerit tu și pe mine acum 20 de ani! Tiii! Ce mai concurență i-aș fi tras! Nu că mă laud... Dar așa, cît e el de boier, nu m-aș fi dat bătut în ruptul capului...

15 FLORICA (*rușinată*): Să știi, nene Tudorache, că dacă mai vorbești așa de boierul nostru, mă supăr.

TUDORACHE: Eh!... Lasă, lasă, c-astea rămîn între noi... (*Sună telefonul. Florica se îndreaptă spre aparat, dar Tudorache o oprește cu un gest de mînă.*)

20 Nu te mai osteni degeaba, că trebuie să fie tot ăla cu numărul de telefon greșit. Nu știi ce-am pățit ieri, cînd erai tu la soru-ta... Iată că sună tot așa, cam pe la zece și jumătate. „Allo... Allo...” Era unul care cerea balamucul Mărcuța. „V-a dat greșit, domnule... Aici e casa domnului Sălceanu... Pierrot Sălceanu.” Închid telefonul și-mi văd de treabă. Peste un sfert de oră însă... iar: „Brrr... Allo... Allo...” Cerea tot balamucul. „Domnule, aici e casa domnului Pierrot Sălceanu, strada

25

Umbrei 49." El însă îmi răspunde răstit... „Am cerut șapte pe nouăzeci și opt." Vezi tu potriveala dracului? Noi avem șapte pe douăzeci și opt... Îi explic greșeala și închid telefonul din nou.

5 N-apuc însă s-ajung pînă la ușă, că telefonul iar: „Brrr..." Aoleo, îmi zic eu, dacă o fi tot ăla care cerea Mărcuța, să știi că i-o fac... „Allo... Allo... Mărcuța?" Tiii!... L-am prins... „Da, da, Mărcuța. Aici Mărcuța... Ce doriți vă rog?" Era un maior care cerea informații despre un colonel... Georgescu... Popescu... nu-mi mai aduc bine aminte.

10 „Cum se află?... Foarte bine... Strașnic de bine... A fost chiar înaintat la gradul de general... Dacă vreți, grăbiți-vă, domnule maior, să-i ocupați dumneavoastră locul, că pe urmă vă ia altul înainte și pierdeți avansarea..." (*Florica rîde.*) Și uite așa l-am vindecat. N-a mai sunat telefonul toată ziua. (*Telefonul sună din nou. Tudorache tresare nervos.*)

15 Lasă-mă pe mine, că dacă o fi tot maiorul de ieri, s-auzi și tu, ce-am să-i trag... (*Ia receptorul în mînă.*) Allo... Allo... Da!... Da, da... Casa domnului Pierrot Sălceanu. (*Cu spaimă.*) Cum, cum? Cine a murit la noi în casă? N-a murit nimeni, domnule... trebuie să fie o greșeală... Sigur. Foarte sigur. Păi dacă vă spun eu! Eu sunt Tudorache, cameristul boierului. (*După o pauză.*) Cum, cum?... Acolo biroul de pompe funebre? Ați trimis și agentul? (*Revoltat.*) Ia ascultă, domnule... Dă-ne pace că de nu, te trimitem și pe dumneata la Mărcuța. (*Închide revoltat telefonul.*) Eh, nu!... C-asta-i bună!... Cică s-ar fi anunțat la un birou de pompe funebre, că ar fi murit cineva la noi în casă.

20 FLORICA (*făcîndu-și cruce*): Doamne, Doamne!... Ce-o mai fi și asta? Cîte bazaconii sunt pe lume, toate în casa asta le vezi. Am început să tremur de frică.

25 TUDORACHE: Fugi d-acolo! Nu fi proastă... c-asta-i păcăleală de 1 aprilie... Trebuie să i-o fi făcut-o vreuna din amorezele conașului...

30 FLORICA: Fir-ar ale dracului de mizerabile!

40 TUDORACHE: Oleo!

FLORICA: Parcă am avea croitorie de dame!... Atîtea muieri ca în casa asta, n-am văzut de cînd mama m-a făcut...

5 TUDORACHE: Eh, lasă... lasă... că nici conașul nu prea face cine știe ce tîrg cu ele... Le dă pașaportul numaidecît... (*După o pauză.*) Asta cu pcmpiele funebre, să știi că e blonda de alaltăieri... Aia cu părul vopsit...

10 FLORICA: Care din ele? ... A de dimineață, sau a de după-amiază?

TUDORACHE (*mirat*): Păi ce, două au fost, Florico?... FLORICA: Două! Nu știai? Și amîndouă cu părul vopsit la fel.

15 TUDORACHE (*fluierînd a pagubă*): Fiuuu!... Trăsni-l-ar Dumnezeu, că prea își bate joc de viață...

FLORICA: Păcat de el, c-altminteri ar fi om bun... TUDORACHE: Buuun... Buuun... Cine zice altfel?... Bunăoară... Ție ce-ți spunea aseară?

20 FLORICA (*rușinată*): Aseară?... Cînd?...

TUDORACHE: A dracului fată! Se face că nu știe. (*Pre-cizînd.*) Aseară cînd îți sta cu degetele-nfipte în gușe. (*O apucă de bărbie.*)

25 FLORICA (*dîndu-i peste mînă*): Nu ți-e rușine, nene Tudorache, că doar ești om bătrîn...

TUDORACHE: Dar tu așa proastă ești, să te rușinezi de mine? Nu vezi că eu ți-aș putea fi tată. Adică cum? La vîrsta mea, n-aș putea avea și eu o fată ca tine?

30 FLORICA: Nu mai vorbi așa, nene Tudorache, că zău, mi-e rușine!

TUDORACHE: Ba vorbesc... De ce să nu vorbesc? Vor-besc fiindcă eu vreau să te-nvăț de bine. Brava ție! Să nu fi proastă să pierzi ocazia... Adică, de ce alta, și nu tu? Tu nu ești tînărară și frumoasă? Ia să te îmbraci și tu, ca alea care vin pe-aici... și să mai poftească pe urmă, domnii de la Capșa, să spună care este Florica servitoarea, și care este... (*cu dezgust*) Zuzu Persileanu? Crezi că Zuzu asta, care ne tot sîcîie aproape zilnic, a fost ceva mai pricopsită ca tine? Nu mi-a spus mie conu Matei? E fata unei spălătorese din dosul cimitirului de la

Pătrunjel... Păi tu nu vezi, că d-aia își și zice Persileanu... Cică în franțuzește la pătrunjel, se zice persileanu... Poftim!... Zinca de la Pătrunjel... Zuzu Persileanu...

5 (*Sună la intrarea principală. Tudorache se duce să deschidă în timp ce Florica oftează și dă din cap deznădăjduită.*)

SCENA II

ACEIAȘI, AGENTUL

10 TUDORACHE (*care se aude vorbind zgomotos în antret, intră urmat de agentul de la pompele funebre*): Ce, domnule! Dumneata nu înțelegi de cuvânt? Eh, nu! C-asta-i bună! Dumneata ești mai rău ca ăla care caută cearta cu lumînarea. De ce nu te duci la
15 morgă, domnule? Acolo, slavă Domnului, găsești tot felul de morți... Pe alese...

AGENTUL (*după ce l-a lăsat să sfârșească*): Dați-mi voie să mă explic, mai întâi...

20 TUDORACHE: Ce să te mai explici, domnule, că tot acolo ai să ajungi... Nu există nici un mort în casa noastră.

AGENTUL: Păi dacă nu-mi dați voie să vă explic, chiar că n-am făcut nimic...

25 TUDORACHE: Că doar n-ai vrea să te las, să ne omori cu sila!

AGENTUL: A, nu!... Vreau să spun însă, că branșa noastră... Adică...

30 TUDORACHE (*tăindu-i vorba*): Eh! Lasă, lasă... că lucrurile astea le-am mai auzit noi... Cunoaștem sistemul...

AGENTUL: Știu că nu suntem simpatici... Știu că prezența noastră nu înveselește pe nimeni... Dar nici fără noi, nu se poate.

35 TUDORACHE (*enervat*): Măăă!... Da' cum îți mai umblă gura! Parcă ar fi morișcă...

AGENTUL: Păi nu-i așa? Omului cât trăiește nu-i ajung toate bunătățile de pe lume. După ce-a închis ochii însă, un singur dricar și nimic mai mult. D-aia și

noi, de câte ori simțim că cineva e gata să dea ortul popii... Protos la poartă! Ce vreți! Asta ne este specialitatea. Fiecare trăiește cum poate și cu cine poate... Parcă odată și odată, n-o să murim și noi?

5 TUDORACHE (*foarte hotărât*): Ia ascultă, domnule... Pe dumneavoastră nu v-a călcat niciodată poliția?
AGENTUL (*revenind*): Poate nu voiți să lucrați cu biroul nostru. Înțeleg. Mai sunt și altele. Nu zic
10 ba. Numai că... luați seama să nu vă păcălească. La noi, e casă de încredere. Avem tot clienți unul și unul. Dealtfel, dacă nu eram avizați, nici nu ne-am fi prezentat...

15 TUDORACHE (*exasperat*): Aaa!... Păi dumneavoastră, sunteți escroci în regulă. Nu altceva!...

AGENTUL (*scofînd scrisoarea*): Dar asta ce e? Ia te uită... Și încă urgentă. Azi-dimineață am primit-o. (*Către Tudorache.*) Știi să citești sau să v-o citească eu?

20 TUDORACHE (*cu un gest de mîndrie, ia scrisoarea din mîna agentului și după ce-și pune ochelarii, citește răspicat*): „O-nor bi-ro-u-lui de pom-pe fu-ne-bre... Visa-rion Ne-bres-cu et comp... Binevoiți a vă pre-zen-ta de urgență în strada Umbrei nr. 49, cu cele necesare pentru înmormîntarea persoanei decedată în apartamentul domnului Petre Sălceanu.“
25 (*Vorbește.*) Cine iscălește, domnule, scrisoarea asta?

AGENTUL: Iscălitura n-are nici o importanță.

TUDORACHE: Zău!... Așa crezi dumneata?

30 AGENTUL: Pe noi nu ne interesează decît mortul și prețul înmormîntării. Adică, vreau să zic, clasa... clasa întâi... a doua, sau a treia. Dacă doriți însă ceva mai ales, vă putem angaja pentru slujba religioasă chiar un arhiereu.

35 TUDORACHE: Ia lasă arhierii în pace, domnule. Eu te întreb, cine iscălește scrisoarea asta? Dumneata nu vezi că iscălitura asta nu se poate ceti? Asta e păcăleală de întâi april, domnule. Și-a rîs cineva de dumneavoastră.

40 AGENTUL (*aproape convins*): În cazul acesta, nu-mi rămîne decît să mă retrag și să vă cer scuze pentru

deranj. Am să raporteze și eu la birou, ce-am constatat personal... că-n apartamentul domnului Sălceanu, nu se găsește nici un mort... deocamdată, bineînțeles!

5 TUDORACHE (*radios*): Păi cine să fi murit, bre omule, dacă în apartamentul ăsta, noi nu suntem decât trei inși, cu toții? Poftim! Uite-te și dumneata la noi! Cum suntem noi? Morți sau vii?

AGENTUL (*după o scurtă privire*): S-avem iertare...
10 Dar eu nu văd de față, decât doi...

TUDORACHE: Care doi, domnule? Trei! N-auziși ce-ți spusei. Eu sunt Tudorache cameristul...

AGENTUL: Unul!

TUDORACHE: Asta e Florica, jupîneasa...

15 AGENTUL: Doi!

TUDORACHE: Și-al treilea... boierul, bineînțeles...

AGENTUL: Care boier?

TUDORACHE: Stăpînul nostru... Domnul Pierrot Sălceanu.

20 AGENTUL: Dar stăpînul dumneavoastră, unde se găsește acum?

TUDORACHE: Unde vrei să se găsească? În odaia de culcare. Doarme!

AGENTUL (*mirat*): La ora asta?

25 TUDORACHE (*spiritual*): E, he!... Dumneata se vede că nu ești la curent cu specialitatea boierului nostru.

AGENTUL: S-avem iertare... dar stăpînul dumneavoastră, e gardist de noapte?

30 FLORICA (*revoltată*): Domnule... te rog să nu fi obraznic!...

TUDORACHE (*la fel în același timp*): Ce, ce, ce?... Gardist de noapte?

35 AGENTUL (*scuzîndu-se încurcat*): Nu vă supărați... Dar eu știam că numai gardiștii de noapte dorm ziua pînă la ora douăsprezece...

TUDORACHE (*autoritar*): Ia ascultă, domnule... Hai s-o sfîrșim mai repede, să nu se scoale boierul, că pe urmă nu e bine de dumneata. Și dacă s-o mai scula și cu... știi... ca omul cînd vine de la petrecere... (*Explicativ*.) Domnul e „crai“... Știi ce

înseamnă aia „crai“? Om care petrece cu femeile tinere și frumoase. Ehe!... Țasta nu moare așa, cu una cu două... Și la urma urmelor, cînd o fi să moară, să știi că nu-l îngropați dumneavoastră... Mai repede, vă îngroapă el, cu biroul vostru, cu tot.

5 AGENTUL: Am înțeles. Mă retrag. Scuzați, vă rog. (*După o ezitare*.) Totuși... Dacă v-ați duce să-ncercați? Poate s-o fi sculat... Aș vrea să-l întreb, dacă nu cumva are domnia-sa vreo cunoștință de scrisoarea primită de noi azi dimineață.

10 FLORICA (*cu oarecare teamă*): Ia du-te dumneata, nene Tudorache, de vezi ce-o face conașul... (*Aparte*.) Parcă am început să tremur...

15 TUDORACHE (*curajos*): Eh!... Știi c-asta-mi place! Ce? Așa proastă ești să te iei după balivernele dricarilor? Dumnealui își face datoria. Umblă cu scrisori false, după potcoave de cai morți. (*Agentului*.) Urîtă meserie ți-ai ales, domnule... S-o știi de la mine! (*Iese pe ușa din stînga*.)

20 AGENTUL (*rămas singur cu Florica, după ce-a privit-o cu de-amănuntul*): Sunteți plătită cu luna sau cu ziua?

FLORICA: Ba cu luna...

25 AGENTUL: Două mii de lei pe lună?

FLORICA: Ba numai cinci sute.

AGENTUL (*șiret*): Cum se poate? Zgîrcit trebuie să fie stăpînul dumitale. Eu, bunăoară, deși nu sunt decât un simplu agent de pompe funebre, dacă ai vrea dumneata... Eu sunt singur, să știi... ți-aș putea da pînă la 800 de lei... bineînțeles numai luna întîi... și pe urmă, dacă o fi să ne-nțelegem...

30 FLORICA (*cu scîrbă*): Ba să mă ferească Dumnezeu... La dricar nu mă bag servitoare, să știu că rămîn neîngropată...

35 TUDORACHE (*care intră speriat*): Florico! Florico! Știi că ușa e-ncuiată? Și nu răspunde nimeni!

40 FLORICA (*la fel de speriată*): Nu mai spune! Ce s-o fi întîmplat? Hai să mai batem odată, nene Tudorache...

TUDORACHE: Ce să mai batem dragă, c-am bătut eu destul... Mort să fi fost, și încă se scula!

AGENTUL (*triumfător și insinuant*): Va să zică scrisoarea mea n-a mințit!

5 FLORICA: Ce să facem, domnule? Învăță-ne ce să facem.

TUDORACHE: Hai, domnule... Dă-ne și dumneata o idee.

AGENTUL (*calm*): Eu sunt de părere să spargeți ușa.

TUDORACHE (*speriat*): Să spargem ușa? Nu se poate...

10 FLORICA: Ce-o să zică domnul, când o afla c-am spart ușa?

AGENTUL: Păi dacă e mort, ce-o să mai zică? Doar n-ați vrea să-l țineți încuiat în odaie până să se-mpută...

15 FLORICA: Hai s-anunțăm poliția, nene Tudorache...

TUDORACHE: Poliția la noi în casă? Asta nu se poate.

FLORICA: Nene Tudorache... Eu am început să tremur de-a binelea.

TUDORACHE: Ci taci dracului din gură, c-ai început să bagi frica și-n mine.

20 AGENTUL (*binevoitor*): Ascultați-mă pe mine, oameni buni... Spargeți ușa, că altă soluție nu este. Dacă

o fi mort, telefonez la birou și până-ntr-o oră, cel mult, totul e gata... Dacă nu, ce să-i faci? Rămîne cu altă ocazie...

25 TUDORACHE (*hotărît*): Dă fuga, Florico, n-odaie la mine, și adu-mi toporișca aia de spart lemne.

(*Florica iese.*)

AGENTUL: Ce zici? Stăpînul dumitale e om bogat?

30 TUDORACHE: Ce te interesează pe dumneata?

AGENTUL: Păi nu ți-am spus? Pentru înmormîntare... trebuie să știm ce clasă îi pregătim... Întîia? A doua? Că de a treia nici nu mai vorbesc... Nu face... Clasa a treia e pentru oamenii săraci... Știi... pentru nevoiași ca dumneata... ca altul...

35 TUDORACHE: Ce tot cobești, domnule? Nu ți-e rușine, că te văd om în toată firea! Uooo! Fir-ați ai dracului de ciocli... Nu mai pot oamenii trăi de urîtul vostru. Le luați sufletul de pe buze.

40 FLORICA (*vine cu toporișca*): Hai, nene Tudorache. Acum, ce-o fi să fie! (*Ies amîndoi pe ușa din dreapta.*)

AGENTUL (*rămas singur face doi pași după ei*): Grăbiți-vă să nu scăpați trenul... (*Se îndreaptă apoi spre telefon și apucă receptorul.*) Allo... Allo... Domnișoară, te rog... opt pe treizeci și trei... 5 (*Pauză.*) Biroul? Aici eu, Mitică agentul. Da, da... Sper c-o să iasă bine. Constatăm tocmai acum moartea individului. Peste cinci minute vă telefonez din nou. Pînă atunci fiți gata să nu ne ia alții înainte. Pregătiți cele necesare. Știți adresa. Strada Umbrei nr. 49.

10 FLORICA (*intră grăbită țipînd*): Domnule... domnule... S-a omorît conașul...

TUDORACHE (*imediat după Florica*): S-a sfîrșit și cu bietul conașul. E mort... Mort de-a binelea...

15 AGENTUL (*triumfător*): Păi nu vă spuneam eu că trebuia să fie adevărat. (*Arătîndu-i din nou scrisoarea.*) Uite dovada! Negru pe alb! Strada Umbrei 49. Apartamentul d-lui Petre Sălceanu. (*Misterios.*) Semnătura trebuie să fie chiar a mortului. S-a 20 gîndit omul din vreme, că de pe urma dumneavoastră, slabă nădejde. Săracul! Putea să putrezească nengropat.

FLORICA: Ce-ncurcătură, Doamne... Doamne! Asta ne mai lipsea acum.

25 TUDORACHE: Și te pomenești că... Doamne ferește... Să nu ne bănuiască pe noi.

FLORICA: Mai știi? Se prea poate și una ca asta. (*Resemnată.*) Îmi văzuși norocul nene Tudorache? Cînd să zic și eu Doamne ajută!

30 TUDORACHE: Dacă nu vrea Dumnezeu. Nu vrea și pace. Da vorba aia... ce ne facem noi acum?

AGENTUL (*care pînă atunci i-a privit cu compătimire cînd pe Tudorache, cînd pe Florica*): Nu vă fie teamă, că ne îngrijim noi de ce va fi nevoie. Am și telefonat la birou. Pînă deseară gata tot... (*După o pauză.*) Rămîne însă, așa cum am stabilit... Clasa 35 întîia... Nu?...

FLORICA (*tresărînd de o idee nouă*): Ia să mă duc eu la doctorul de peste drum.

TUDORACHE (*aprobind-o cu entuziasm*): Bravo ție, Florico! Strașnică idee! Dă fuga... și spune-i să vină și cu ceva amoniac...

(*Florica iese pe ușa principală.*)

5 AGENTUL: Nu vă mai osteniți degeaba, că tot acolo o să ajungeți. Ascultați-mă pe mine... Că de bine, de rău, în chestii de-astea, tot eu mă pricep mai bine decât dumneavoastră... Ba nu, zău... doctor

10 TUDORACHE (*furios*): Ia mai tacă-ți gura, domnule, că te dau afară. Cobeia dracului!

AGENTUL (*schimbînd tonul*): În definitiv... ce ți-am făcut eu dumitale să mă persecuți așa, nene Tudorache? Adică cum? Noi trebuie să murim de foame?

15 Ia mai bine, hai să stăm oleacă de vorbă, ca doi oameni cuminți.

TUDORACHE: Dă-mi pace, domnule. Dă-mi pace că se-nvrîște pămîntul sub mine.

20 AGENTUL (*apăsător și insinuant*): Știi că noi dăm și comision?

TUDORACHE (*ca trezit din somn*): Ce?

AGENTUL (*convîngător*): Comision de cinci la sută pentru orice înmormîntare. Dacă vrei? Ba nu, zău, nene Tudorache... de ce să-l ia altul și să nu-l

25 iei dumneata? (*Tudorache îl privește cu ochii așurii.*) Eh! Haide, haide! Nu te uita așa de urît la mine, că eu doar nu-ți vreau răul. (*Accentuînd.*) Cinci la sută? Nu? Dumneata ce zici? Eu zic s-o facem de clasa întâi. Adică de la douăzeci de mii de lei, dumitale îți revine o mie de lei. Și-asta așa

30 cît ai clipi din ochi... fără să faci nimic.

TUDORACHE (*după o pauză de gîndire matură, dă din cap negativ*): Cinci la sută? Numai cinci la sută, e prea puțin.

35 AGENTUL (*cu glas rugător*): Nene Tudorache...

TUDORACHE (*insistînd cu încăpățînire*): Nu, nu... Prea puțin... Puțin de tot! (*Apoi sentențios.*) Nu-mi murdăresc eu bătrînețile numai pentru o mie de lei.

40 AGENTUL (*împăciunitor*): Hai să zicem atunci șase la sută.

TUDORACHE (*tăindu-i brusc*): Dacă dați zece la sută bine. Dacă nu... regret... ne adresăm la alt birou de pompe funebre...

5 AGENTUL (*speriat*): Stai nene, nu te grăbi, că la urma urmelor, ne-om înțelege noi. Ce dracu? Doar suntem oameni de omenie.

TUDORACHE: Păi înțelegerea e ca și făcută... Zece la sută!

10 AGENTUL (*insistînd*): Aoleo! Da repede mă mai iei! Hai să fie atunci șapte la sută. (*Tudorache dă din cap negativ.*) Fie chiar și șapte și jumătate. Treacă de la mine și suplimentul ăsta. Fiindcă trebuie să știi că pe astea două și jumătate, le rup din comisionul meu... Să crăp eu în momentul ăsta...

15 Să n-am parte să-mi văd nevasta și copiii, dacă te mint... Uite, asta mi-e crucea. (*Se închină.*) Hai, zău. Dă mîna și să fie într-un ceas bun. Să mai facem împreună și alte afaceri.

20 TUDORACHE (*lăsîndu-se convins*): Fie cum zici... șapte și jumătate... Da, eu cînd iau banii?

AGENTUL: Cînd ni s-o plăti și nouă. Îți plătim și noi dumitale. Dacă n-ai încredere, putem da și chitanță. Noi suntem negustori cinstiți... nu ne place gîlceava.

25 TUDORACHE (*precaut*): Adică plătiți după înmormîntare.

AGENTUL (*șiret*): Al... Nu chiar așa. Dacă luăm banii înainte, îi iei și dumneata. Dar vorba este, cine plătește înmormîntarea? Mortul ăsta are ceva rude?

30 TUDORACHE (*încurcat*): Rude? Nu prea. Are el o vară, dar aia e în străinătate.

AGENTUL (*îngrijorat*): Păi atunci... dacă nu sunt rude... ce ne facem?

35 TUDORACHE (*revenind*): Eh, eh. Plătesc ei... prietenii boierului. De asta să nu-ți fie teamă, că parale sunt destule, de unde să vă despăgubească. (*În momentul acela Florica intră cu doctorul, pe care Tudorache văzîndu-l schimbă vorba.*) Domnule doctor... Domnule doctor!... Ce nenorocire! Bietul conașul... (*Doctorul și Florica traversează încăperea grăbiți*)

și dispar pe ușa din dreapta în timp ce Tudorache se întoarce brusc către telefon.) Tiii!... Ce zăpăcit mai sunt și eu... Am uitat să-i telefoniez lui conu Matei, prietenul boierului... Ao! Dacă l-ai cunoaște și p-asta! Ce mai pramatie de om! Operau împreună...

AGENTUL: Erau doctori?

TUDORACHE: Ce doctori, bre? Operau la dame.

AGENTUL: Ha, ha!... Că bine zici. Va să zică, și-ăstalalt, tot crai!

TUDORACHE: Mare! Crai mare! (Luînd receptorul.)

Allo, allo... Domnișoară, te rog patruzeci și cinci pe nouă... Da, da! (Pauză.) Casa domnului Penescu? Cine-i la telefon? Vasile. Tu ești? Ascultă, frate Vasile, boierul tău e acasă? Spune-i atunci să vină numaidecît la noi. Nenorocire mare, Vasile. S-a omorît boierul nostru. Păi știm și noi cum? L-am găsit mort adineaori în odaia lui. Așa, frate Vasile. Să vină cît mai urgent, că trebuie să aranjăm pentru înmormîntare. Uite, așteaptă aici agentul de la biroul de pompe funebre. (În momentul acela, Florica apare traversînd încăperea grăbită spre ușa principală.) Ce e, Florico? Unde alergi așa?

FLORICA (în fugă): Mă duc la farmacie.

TUDORACHE (surprins): Cum? N-a murit?

FLORICA (aferată): Nu știu. Nu mă-ntreba nimic, că nu știu ce să-ți spun. (Iese.)

TUDORACHE (căzînd pe gînduri): Nu cumva?... Hm?...

AGENTUL (convingător): Fugi de-acolo! Se poate să te gîndești la așa baliverne? Doar te vîd om serios.

TUDORACHE (bănuitor): De ce-o fi trimis-o doctorul la farmacie?

AGENTUL (autoritar): De ce? Să se afle și el în treabă.

Dumneata nu știi cum sunt doctorii? Ai nevoie, n-ai nevoie, du-te repede la farmacie cu rețeta semnată. Și la sfîrșitul lunii, știi... ca oamenii și el... zece la sută de la „Esculap”... Zece la sută de la „Speranța”... Zece de la „Ochiul lui Dumnezeu”... pînă ce-și face suma!... Doctorii cu ce vrei să trăiască? Nu vezi că nu mai are nimeni încredere în ei? E mai mulțumit omul să moară,

decît să cheme doctorul. Te costă astăzi, mai ieftin, o înmormîntare de clasa întîi, decît o doctorie de bătături.

TUDORACHE (neîncredător): Ia mai bine să mă duc și eu să trag nițel cu coada ochiului.

AGENTUL: Du-te, nene Tudorache. De ce nu te-ai duce?

(Tudorache iese pe ușa din dreapta lăsînd pe agent singur.) Al dracului moșneag! Îi e frică să nu piardă comisionul. Mulțumescu-ți ție, Doamne, că ce bine o mai izbii și astăzi. Știi, coala în plin. Zece la sută, comisionul meu, și cu cei încă doi și jumătate ciupiți de la onorabilul, fac două mii cinci sute de lei. Va să zică, pentru două săptămîni, cel puțin, suntem asigurați. (Îndreptîndu-se spre telefon.) Ia să nu pierdem noi timpul degeaba. (Apucă receptorul.) Allo, allo... Domnișoară, te rog... Opt pe treizeci și trei... Dar mai repede, domnișoară dragă, că e caz grav... e caz de deces. (Pauză.) Biroul?

Da, da... Aci, eu Mitică. Eh! Ce să fie? Bine, foarte bine. S-a aranjat. Clasa I. Patru sfeșnice de argint, opt hîrdaie cu palmieri, și la poartă inițialele P. și S. P. că-l cheamă Petre și S. că-l chiamă Sălceanu. Cum? arvună? A, nu. De arvună nu e rost, dar banii sunt siguri. Lăsați pe mine. Am pipăit eu bine averea onorabilului. Client serios. N-aveți teamă. (Apare Tudorache.) Eh? Văzuși ceva?

TUDORACHE (plouat): Nu se vede nimic... Căci mă uitai doar pe gaura cheii.

AGENTUL (plictisit): Păi, nu intrași înăuntru, bre omule?

TUDORACHE (grav): Nu, că-mi tremură mîna cînd vrusei să o pun pe clanță...

AGENTUL: Ao! D-ăștia-mi ești, nene Tudorache?

TUDORACHE (explicativ): Da' știi ce spaimă trăsei?

AGENTUL: Și zi... nu văzuși nimic, de frică... nu de altceva.

TUDORACHE: Ba de văzut, văzui și eu ceva. Adică văzui picioarele mortului care atîrnau pe canapea... și-l mai văzui și pe doctor... dar numai din spate. Nu știu ce-l tot surchidea pe bietul conașu, la piept.

AGENTUL (*agresiv*): Lasă, bre omule... nu-ți mai face sînge rău, că doar n-o fi Cristos să-l învie ca pe Lazăr.

(*În momentul acela Florica intră grăbită pe ușa principală cu două baloane de oxigen în brațe și traversează încăperea spre ușa din dreapta în timp ce Tudorache și agentul o privesc tăcuți dar animați de sentimente diferite.*)

TUDORACHE (*făcînd cu ochiul*): E aferată rău! Știi că boierul... adică mortul... dec!... (*Face un semn demonstrativ.*)

AGENTUL: Da, da... înțeleg... Păi e și frumoasă, a dracului. Nu e de lepădat.

TUDORACHE: Eh! Printre picături, ce nu face omul cu bani!

AGENTUL: Va să zică, a fost crai, nu glumă.

TUDORACHE (*un alt gest semnificativ*): Acum însă, l-a liniștit Dumnezeu și pe el!

AGENTUL: Ce să-i faci? Fiecare la rîndul lui. (*Încercînd să plece.*) Apoi cu bine, nene Tudorache. Eu mă duc să iau ultimele dispoziții. Ce zici? Catafalcul să i-l facem aici, în odaia asta, că e locul mai larg. Nu?

TUDORACHE (*după o pauză de gîndire*): Dar dacă l-am duce direct la cimitir? Să-l slujim în capela de la Bellu. Un deranj mai puțin.

AGENTUL (*cu autoritate*): Ce vorbești copilării, nene Tudorache? Păi dacă-l ducem la cimitir, nu mai e înmormîntare de clasa întii.

TUDORACHE: Parcă mortul o să știe cu ce clasă l-am îngropat.

AGENTUL: Mortul ca mortul... dar noi ce facem? Nu-nțelegi că se duce dracului comisionul?

TUDORACHE (*lăsîndu-se convins*): Apoi, dacă e vorba de comision, ai dreptate. Așa e!

AGENTUL: Se poate clasa întii, fără doliu la poartă?

TUDORACHE: Că bine mai vorbești! La poartă și la balcon!

AGENTUL: Și pe urmă, se poate mort fără catafalc... cu patru sfeșnice mari de argint și hîrdaiele cu palmieri. Și cîte și mai cîte. Dumneata n-ai de unde ști, ce este aia... o înmormîntare de clasa întii.

TUDORACHE (*umilit*): Nu știu. De unde vrei să știu? AGENTUL: Este așa ceva, mai abitir, ca o paradă de 10 mai!

TUDORACHE: Nu mai zic nimic. Unde ai dreptate, ai. Rămîne atunci cum ai aranjat dumneata. Boierului o-nmormîntare de clasa -ntii, și mie șapte și jumătate comision.

AGENTUL (*precizînd*): Adică o mie cinci sute de lei! Mă duc să trimit băieții înainte cu furniturile. Peste o jumătate de oră, pic și eu. Pînă atunci, ține-i pe loc, să nu greșescă ceva.

TUDORACHE: Las' pe mine. N-avea nici o grijă!

AGENTUL: Cu bine, nene Tudorache.

TUDORACHE (*conducîndu-l*): Umblă sănătos. (*După ce agentul iese pe ușa principală, Tudorache stă o clipă locului apoi se întoarce singur și după ce oftează din greu, inspectînd încăperea cu ochii holbați, începe să-și bage prin buzunare diferite bibelouri de preț. Auzind însă soneria la ușa principală, se duce să deschidă dar fără să se grăbească și rotîndu-și mereu ochii în jurul său ca și cum s-ar fi temut să nu fie spionat de cineva și descoperit de a fi dosit bibelourile.*)

SCENA III

TUDORACHE, MATEI

MATEI (*care a început să vorbească din antret*): Ce e?

Ce s-a întîmplat? Ai înnebunit, moș Tudorache?

TUDORACHE: Că mai bine înnebuneam eu decît să moară conașul.

MATEI: Cum? E adevărat? S-a omorît?

TUDORACHE: L-am găsit mort adineaori.

MATEI (*curios*): S-a împușcat?

TUDORACHE: Nu cred. Am fi auzit pocnitura revoleverului.

MATEI: Atunci, s-a otrăvit?

TUDORACHE: Se prea poate. De unde vreți să știu?

MATEI: Atunci ce știi? Ce-ai zgîit ochii la mine? Spune-mi și mie, cum s-a petrecut?

TUDORACHE (*încurcat*): Ce vrei să vă spun, conașule, că parcă mi-a luat Dumnezeu graiul...

MATEI: Când a venit acasă, aseară?

TUDORACHE: Știu și eu? Parcă am știut noi vreodată, când venea acasă! Venea spre ziua. Noi nu-l vedeam decât pe la douăsprezece când se scula. Parcă dumneavoastră, nu știți ce viață ducea boierul nostru?

MATEI: Ei? Și-acum, ce-i de făcut?

TUDORACHE: Am adus doctorul să-l constate. E cu Florica în odaie. Nu poftiți și dumneavoastră să-l vedeți?

MATEI: A, nu... că mie îmi fac rău morții. Dar doctorul ce spune?

TUDORACHE: Ce să spună și el? Ce spun și eu. Ce spuneți și dumneavoastră. Ce spune toată lumea. Ceasul ăl rău! Când își face omul seama singur, ce poți spune decât că așa i-a fost scris.

MATEI: Ascultă, moș Tudorache. Trebuie s-anunțăm pe vară-sa numaidecât.

TUDORACHE: S-o anunțăm coane Matei. De ce n-am anunța-o?

MATEI: Să-i dăm o telegramă.

TUDORACHE: Dacă ziceți dumneavoastră. Numai să aibă timp să vină.

MATEI: O avea, n-o avea. Noi să ne facem datoria. Tudorache: Așa ziceam și eu.

MATEI: Dar afară de vară-sa, mai avea el pe cineva?

TUDORACHE (*încurcat*): Adică, de avut... Dumnezeu să-l ierte... avea el destule. Dar ca rubedenii, e drept că n-o are decât pe domnișoara... Vreau să zic pe maica Damiana călugărița.

MATEI (*care s-a așezat la birou*): Unde ținea el carnetul cu adrese?

TUDORACHE (*arătând cu degetul*): Aci la stînga.

MATEI (*găsindu-l*): Țsta e?

TUDORACHE: Țsta, Țsta!

MATEI (*răsfoind carnetul cu un zîmbet răutăcios ca și cum s-ar fi distrat cu varietatea adreselor*): Uite-o, în fine, și p-a care o căutăm noi. (*Recitind-o.*) Va să zică: Soeur Damiana ... Couvent des Soeurs de la Providence ... Bruges ... Belgique.

TUDORACHE: Unde vine asta, conașule?

MATEI: În Belgia.

TUDORACHE: Și mult o fi pînă acolo?

MATEI: Trei zile și trei nopți...

TUDORACHE: Aoleo, coane Matei, s-o dăm urgentă, dacă-i așa.

MATEI (*completîndu-l*): Tot odată ajunge, chiar dacă ar fi extra urgentă. (*Scrive pe filă telegrama.*) Așa... Cine o semnează însă? Eu sau dumneata?

TUDORACHE (*cu mîndrie*): Eu... de!... Zic să mă semnați pe mine, că sunt mai cunoscut în familie.

MATEI: Foarte bine. (*După ce recitește.*) Vrei s-o auzi cum sună?

TUDORACHE (*curios*): Cum să nu vreau, coane Matei, doar e vorba de verișoara conașului meu.

MATEI (*recitînd-o cu glas tare*): Ascultă: „Monsieur Pierrot, mort ce matin. Votre presence obligatoire. Tudorache.” Auziși?

TUDORACHE (*încurcat*): Auzii doar, c-am semnat-o eu, dar ce Dumnezeu am semnat, numai dumneavoastră știți, că eu nu pricep limba franțuzească.

MATEI (*repetînd-o în limba românească*): „Domnul Pierrot, încetat din viață azi-dimineață. Prezența dumneavoastră obligatorie. Tudorache.” Ce zici?

TUDORACHE (*emoționat*): Ce să zic?... La fel aș fi scris-o și eu, dacă aș fi fost boier ca dumneavoastră sau ca... Dumnezeu să-l ierte!

MATEI (*dîndu-i fila cu telegrama*): Și-acum, dă fuga cu ea la poștă. (*Dîndu-i apoi și o hîrtie de o sută de lei.*) Și vezi ce-ți mai rămîne din suta asta, că telegramele pentru străinătate costă mai scump.

(*În momentul acela, auzind soneria de la ușa principală, Tudorache se duce mai întîi să deschidă. Zuzu apare grăbită îmbrîncindu-l.*)

SCENA IV

ACEIAȘI, ZUZU

ZUZU (*oprindu-se în fața lui Matei*): Ia ascultă! Glumele astea să le faci cu amantele dumitale... Nu cu mine...

MATEI: Ce glumă, dragă Zuzu?

ZUZU: Cum ce glumă? Nu ți-e rușine să mă mai întrebi?
M-ai sculat cu telefonul din somn. „Vino imediat
că s-a omorât Pierrot.“ Știi că sunt nervoasă și
5 nu-mi place să aud vorbindu-se de morți. Ești un
tîmpit.

MATEI: De ce tîmpit? Fiindcă ți-am spus adevărul?
ZUZU: Cum? Ce vrei să spui? Care adevăr? Hai,
spune... Spune mai repede că-ncep să țip.

10 MATEI (*muștrînd-o*): Ba să nu țiți că nu-i frumos!
Dacă l-ai iubit însă cu adevărat, poți plînge zece,
douăzeci de minute pînă ce-ți trec nervii... Și gata!

ZUZU: Ce? Ești nebun? Spune ce s-a întîmplat...

15 MATEI (*grav*): A murit Pierrot, caraghioaso... S-a
sinucis. Spune-i și dumneata, moș Tudorache, că
pe mine nu mă crede.

TUDORACHE (*cu un aer de circumstanță*): Nenorocire
mare, conită... (*Apoi lui Matei.*) Eu mă duc să
dau telegrama că-i urgentă. (*Iese pe ușa din stînga.*)

20 ZUZU (*interzisă*): Cum așa... Va să zică-i adevărat?
A murit? Cum a murit, domnule?

MATEI (*scurt*): Sinucis!

ZUZU (*furioasă*): Cine l-a sinucis?

MATEI (*plictisit*): Cine vrei să-l fi sinucis? El singur!

25 ZUZU (*bănuitoare*): El singur? Nu se poate. Ce femeie
a fost aseară aici?

MATEI (*ironic*): Moartea! Care altă femeie bănuiești
c-ar mai fi putut fi?

30 ZUZU (*insinuantă*): A, nu!... P-asta n-o înghit nici
moartă... Așa chiul n-am mîncat de cînd sunt.
Mizerabilul... Să vezi ce muzică am să-i fac.

MATEI (*convîngător*): Dar nu-i vorba de nici un chiul,
dragă Zuzu! Bietul Pierrot s-a sinucis, pur și
simplu. Și-acum e mort... mort de-a binele...
35 Nu pricepi?

ZUZU (*fără a se lăsa convinsă*): Taci din gură că eu
știu ce vorbesc. Înțeleg să moară de moarte natu-
rală. Nu zic... sau dintr-un accident... Hai, treacă,
meargă... Dar să se sinucidă singur... asta nu...
40 nu, nu, nu!

MATEI: Păi și-așa și altminteri, nu-i totuna?

ZUZU: Nu e. Nu. Nu! Pentru ce tocmai azi și nu-n
altă zi? Mîine, poimîine... peste un an, sau peste
zece! Mă rog... Ai putea să-mi spui dumneata,
5 pentru ce s-a sinucis tocmai azi cînd trebuia să-mi
dea cei zece mii de lei promiși acum o săptămînă?
Cine-mi plătește mie rochia de jersey „tête de
nègre“?

MATEI: Vai de mine, dragă Zuzu... Pentru o simplă
rochie. Pentru o meschină sumă de zece mii de
10 lei, să pui tu la îndoială buna-credință a unui
sinucis?

ZUZU: Ia te rog... te rog. Cu mine să nu vorbești peste
cîmp. Știi bine că eu nu te-am luat niciodată în
serios. D-aia nici nu m-ai avut pînă azi. Și nici
15 n-ai să mă ai vreodată... Să știi!

MATEI (*cinic*): Bine, bine... Încăpățînarea asta te pri-
vește. Dealtfel, nici n-am insistat...

ZUZU (*jignită*): Zău!... Și de ce n-ai insistat, mă rog...

MATEI (*profetic*): Fiindcă eu nu mă grăbesc niciodată.
20 Mai am timp destul...

ZUZU (*jubilînd*): A, ha!... Te-am prins... Va să zică
asta a fost prietenia dumitale pentru răposatul.

MATEI (*plictisit*): Vorbești prostii.

ZUZU (*insistînd*): Umbli să-i necinstești amanta.

25 MATEI (*enervat*): O, o, o!... Ia ascultă, Zuzu... Ia-o
mai domol că mă faci să roșesc eu de cîntea ta!
Adineauri erai în stare să-l mai omori odată, fiindcă
și-a permis să moară fără să-ți plătească rochia de
jersey... Și acum? Ți-e teamă să nu-i necinstesc
eu amanta. Eu?... Fii pe pace... Eu am să i-o
30 respect atîta timp cît va ști să se respecte ea sin-
gură. De cîntea lui însă... de cîntea nefericitului
meu prieten Pierrot, nu voi permite nimănui să
se atingă. Înțelegi tu? Nimănui. Nici chiar propriei
lui amante.
35

ZUZU (*încurcată*): Dar bine mai știi să-nvîrtești șuru-
bul...

MATEI (*cu oarecare seriozitate*): Chestia celor zece mii
de lei avem s-o regulăm împreună.

40 ZUZU (*grăbită*): Foarte bine... S-o regulăm cît mai
repede... Chiar acum!

MATEI: Zici că Pierrot îți promisese zece mii de lei?
 ZUZU (*apăsător*): Zece!
 MATEI: Ești sigură?
 ZUZU: Ce? Faci pe prostul?
 5 MATEI (*calm*): Ei, bine... Ți-i dau eu!
 ZUZU (*tresărind de bucurie*): Cum? ... Mi-i dai tu?...
 Chiar zece mii în cap?
 MATEI (*diplomat*): Dacă afirmi că Pierrot îți promi-
 sese zece mii, eu nu-ți pot da mai puțin... Asta
 10 este o datorie de onoare postumă, pe care i-o plă-
 tesc eu, fostului meu prieten... Astă-seară, ai
 banii!
 ZUZU (*încântată*): Ah, dragă Matei... Dacă ai ști tu,
 de ce mare rușine mă scapi! Ia închipuiește-ți...
 15 ce m-aș fi făcut dacă n-aș fi avut banii la timp?
 De o săptămână de când tot mi-amîn croitoreasa...
 MATEI: S-a făcut!... Ai scăpat și de grija asta... (*Zuzu
 după ce oftează fals, se întristează din nou.*) Ei!...
 Ce mai e? Nu ești mulțumită? Îți mai promisese
 20 și altceva?
 ZUZU (*plângătoare*): Nu... Dar... Vezi că... Ce mă fac
 eu fără rochie de doliu?
 MATEI (*plictisit*): Eh, poftim!... Doar n-ai vrea să
 te-mbraci în doliu după el!
 25 ZUZU (*protestînd*): Și de ce nu? Barim la înmormîn-
 tare ... Nu pot merge după dric așa ca orice femeie
 de pe stradă. Ce-o să zică lumea? Doar i-am fost
 amantă legitimă! N-am dreptate? Spune!
 MATEI (*încurcat*): Da... și nu!... Adică, depinde de
 30 sumă... Vreau să zic... de calitatea rochiei...
 ZUZU: A, nu... N-o să fie prea scumpă. Parcă de lux
 îi arde unei femei îndurerate, când se îmbracă în
 doliu.
 MATEI: Ei, bine. Hai, spune... Cît? Două... trei mii
 35 de lei?
 ZUZU (*repede*): Cinci mii!
 MATEI (*generos*): Fie și cinci... Astă-seară o să ai suma
 întreagă.
 ZUZU: Adică cincisprezece mii?
 40 MATEI: Da, cincisprezece!

ZUZU (*izbucnind în plîns*): Ah, dragă Matei!
 Ce nenorocire! Bietul Pierrot! Dragul meu
 Pierrot!
 MATEI (*mîngîind-o*): Haide... Haide... Lasă muzica...
 5 Fii curajoasă și nu-l mai plînge... Nu-ți mai strica
 ochii degeaba. (*Matei o sărută prieteneste pe obraz,
 după care gest Zuzu îi cade în brațe.*) Tu n-auzi ce-ți
 spun eu?... Pentru ce plîngi? L-ai omorît tu?
 S-a omorît el singur. Omul e liber să-și aranjeze
 10 viața după cum crede de cuviință. Pesemne că i
 se urise cu noi... (*Apoi cu insistență.*) Dar mai ales
 cu tine... O, ho!... De asta sunt sigur... Maxi-
 mum, o lună, două, dacă-ți mai fi dus-o împre-
 ună ...
 15 ZUZU (*revoltată*): Canalia!
 MATEI (*moralist*): Pss!... Respectă amintirea omului
 pe care l-ai iubit!
 ZUZU (*protestînd violent*): Nu-i adevărat! El m-a iubit
 pe mine... Eu nu l-am iubit niciodată...
 20 MATEI (*cinic*): Ba să fim drepți, nici tu, nici el.
 (*Sententios.*) Dar în fața majestății morții,
 patimele trebuiesc să se potolească... Așa se
 scrie în gazetele politice când moare cîte un
 ministru.
 25 ZUZU (*tresărind*): Apropo! Pierrot a fost vreodată
 ministru?
 MATEI (*plictisit*): Da megalomană mai ești și tu dragă
 Zuzu! Acum umbli după titluri oficiale? Mai bine,
 spune-mi unde te pot vedea astă-seară să-ți dau
 30 banii...
 ZUZU: Unde zici tu?
 MATEI (*după o pauză de gîndire*): Vii la „Chateau-
 briand”? Luăm o *chambre séparée* să nu ne vadă
 nimeni...
 35 ZUZU (*gravă*): Ce canalie mai ești și tu? Dealtfel, toți
 sunteți la fel!
 MATEI: Pardon... M-ai înțeles greșit... Dacă te temi de
 o *chambre séparée* ți-i trimit acasă... La ora șase,
 îi ai cu siguranță.

SCENA V

ACEIAȘI, DOCTORUL, FLORICA

DOCTORUL (*intrînd vesel pe ușa din dreapta*): Am făcut o adevărată minune!

5 FLORICA (*care-l urmează imediat*): A scăpat!... A scăpat conașul! Trăi-te-ar Dumnezeu, domnule doctor, că ne-ai scăpat și pe noi de belea. (*Închinîndu-se.*) Dă-i, Doamne, sănătate și noroc!

DOCTORUL (*continuînd explicațiile*): Dar știți ce frică mi-a tras amicul nostru Pierrot?... Ia ghiciți... așa de curiozitate... cam cîtă morfină credeți că-și vîrșe-n pulpă? (*Matei și Zuzu privesc pe doctor, zăpăciți fără să poată scoate un singur cuvînt.*) Un gram!... Un gram întreg, onorat auditoriu... O doză cu care poți omori un bou... A avut însă noroc cu inima. Altfel, ar fi fost gata...

MATEI (*revenindu-și*): Vai, doctore!... Cum să-ți mulțumim? Ce surpriză neașteptată!... Ce fericire! (*Îi strînge mîna.*) Dă-mi voie să-ți strîng mîna în numele prietenilor lui, care te binecuvîntează...

20 DOCTORUL: Norocul lui!... A avut noroc... Și atîta tot... Eu, cel puțin, vă spun drept... N-am mai văzut așa minune... Are însă o inimă, de o preciziune... curat cronometru!

25 MATEI: Bravo, doctore! Să ne trăiești!

DOCTORUL: Lăsați-l acum să se liniștească... În maximum o oră, o oră și jumătate, are să-și vină în fire bine de tot. Pînă atunci să nu intre nimeni în odaia pacientului... Eu mă duc să-mi sfîrșesc dejunul și mă-ntorc. (*Către Matei.*) Noi, ne mai vedem!... Nu?...

30 MATEI (*conducîndu-l pe ușa principală*): Da, da!... te așteptăm, pînă ce-ți vei sfîrși dejunul...
(*Doctorul iese însoțit de Florica.*)

SCENA VI

MATEI, ZUZU

35

ZUZU (*care pînă atunci ascultase mută de emoție, izbucnește brusc*): Ce înseamnă farsa asta sinistă?

MATEI: Nimic mai simplu... A-ncercat să se sinucidă și n-a reușit...

ZUZU: Escrocul!

MATEI: Face omul ce poate...

ZUZU: Dar tu?... Tu ce faci cu promisia?

MATEI: Care promisie?

5 ZUZU: Cum, care promisie?... Cei cincisprezece mii de lei...

MATEI (*încurcat*): A, da!... Dar nu vrei să scădem barim rochia de doliu?

ZUZU: Eh! Vezi cum ești? Să știi că mă supăr... (*Bate cu pumnul în birou.*)

10 MATEI (*potolind-o*): Bine, bine... Fie și cincisprezece mii. O rochie de doliu tot o să-ți trebuiască și ție odată... Cine știe ce se mai poate întîmpla...

ZUZU: Și cînd mi-i dai?

MATEI: Nu ne-am înțeles? Astă-seară la ora șase...

15 ZUZU: Nu la șase... La opt și jumătate...

MATEI: Aranjat!... Ți-i trimit acasă...

ZUZU: Nu acasă...

MATEI: Unde atunci?

ZUZU: Vin eu la „Chateaubriand“...

20 MATEI (*uluit*): Păi... ziceai parcă...

ZUZU: Eh!... Ziceam!... Ziceam fiindcă-l credeam mort. Acum însă nu-nțeleg de ce-aș mai avea asemenea scrupule!...

MATEI (*ironic*): Așa că tot eu aveam dreptate?...

25 ZUZU: Parcă după atîtea emoții, mai știe omul cine are dreptate!

(*Între timp se aud din antret cîteva zgomote pînă ce, la un moment dat, ușa principală se deschide și cinci ciocli de la biroul de pompe funebre, dau buzna în hol. Unul poartă în brațe două sfeșnice mari de argint, alți doi, aduc un hîrdău cu un palmier funebru, altul duce în spîinare un balot de stofă neagră și altul în fine aduce ecusoanele cu inițialele P. și S. După el imediat, Florica intră strigînd disperată.*)

35

SCENA VII

ACEIAȘI, FLORICA, CIOCLII

FLORICA: Nu-nțelegeți de cuvînt? N-a murit nimeni... Conașul trăiește! L-a scăpat doctorul... Afară cu voi... Afară!

UN CIOCLU: Ia ascultă, fetițo... Ce? Dumneavoastră vă jucați de-a morții? Până ce n-o veni domnul Mitică agentul să ne spună ce trebuie să facem, nici goniți cu pietre nu plecăm de aici.

5 ZUZU (*tipă enervată*): Ah!... Ce rău îmi face doliul!... Dați-l afară... Dați-i afară că-mi vine să leșin... (*Își acoperă ochii cu batista.*)

MATEI: Hai băieți... Luați-vă catrafusele și ștergeți-o de-aci. A fost o greșeală...

ACTUL II

10

SCENA VIII

ACEIAȘI, TUDORACHE

FLORICA (*către Tudorache care apare în ușa principală*): Nene Tudorache. Am scăpat... A scăpat conașul... Am scăpat și noi!

15 TUDORACHE (*zăpăcit*): Ce spui? N-a murit?...

FLORICA: N-a murit... A scăpat...

MATEI: L-a înviat doctorul...

ZUZU (*continuând să țipe*): Afară!... Dați-i afară că leșin...

20 TUDORACHE (*privește năucit în jurul lui, se bate de ciudă cu palma peste frunte, apoi schimbându-și brusc atitudinea, tipă și el, la ciocli*): Afară cu voi, cucuvaele dracului... Afară că telefonez la poliție... (*Bătându-se cu palma peste frunte.*) Na!...
25 că se duse dracului comisionul!

SCENA I

PIERROT, MATEI

MATEI: După cum vezi, lucrul e foarte simplu...

5 PIERROT: După cum văd, lucrul e foarte complicat..

MATEI: Vrei să spui că n-am dreptate?

PIERROT: Vreau să spun că dreptatea plutește la suprafața apei, ca gunoaiele...

MATEI: Trebuie, adică, să se ducă la fund, ca bolovanii.

10 Așa cum era să te duci tu...

PIERROT (*plictisit și leneș*): Tu ai fost în Suedia? Cunoști orașul Stockholm?

MATEI: Nu.

15 PIERROT: Cum vrei atunci să-ți explic diferența dintre Stockholm și Veneția bunăoară?...

MATEI: De prisos. Eu mi-aleg Veneția, fie ce-o fi!

PIERROT: Pentru ce, fie ce-o fi?

MATEI: Pentru că Veneția e extraordinară.

PIERROT: Ca miros... da!... E extraordinară...

20 MATEI: Ce miros?

PIERROT (*cu dezgust*): Hm!... Grozav mai miroase... Pute chiar...

MATEI (*vexat*): Ia, te rog!... Cetatea Dogilor?...

25 PIERROT: Fosta!... Azi cetatea fabricanților de conserve de pește.

MATEI: A, da... Te-am înțeles. Tu însă nu ești încă o Veneție.

PIERROT: Am să devin poate mâine.

MATEI: Dă-mi voie să mă cam îndoiesc. O să-ți trebuiască un San Marco, un Palazzo Dogale, o Campanilă, o Ponte dei Sospiri...

5 PIERROT (*luîndu-i vorba*): O gondolă, o mandolină, o aventură cu contesa Grimanelli... Și a doua zi, vizita unui agent de la siguranță și poate chiar arestarea ca complice al escroacei internaționale cu nume fals. Așa că tu nu vezi Venetia decât cum o găsești în Baedeker...

10 MATEI (*dezarmat*): La urma urmelor, ești liber să-ți aranjezi viața cum vrei. Era vorba de un simplu sfat prietenesc.

PIERROT: N-am întâlnit niciodată în viață un om, care să-ți dea sfaturi, pînă să nu pretindă mai întîi că

15 ți-e prieten.

MATEI: Te-ndoiești de mine?

PIERROT: De tine? Nu, dragul meu... Defel...

MATEI: Atunci?

PIERROT: Poate c-am început să mă-ndoiesc de mine.

20 MATEI: Asta înseamnă că de azi înainte, orice discuție între noi, e de prisos.

PIERROT: Pe tema asta, da!... Orice discuție e de prisos. (*Cu autoadmirație.*) Cum? Tu nu ești convins încă de superioritatea mea?

25 MATEI (*ridicînd tonul*): Știi că începi să mă plictisești cu aerele tale de superioritate? Nu-ți recunosc nici o superioritate. Scurt și cuprinzător. Nu-nțeleg de ce vrei cu tot dinadinsul să complici un lucru foarte simplu și de ce în loc de roșu, să vezi galben și în

30 loc de albastru, verde.

PIERROT: Nimic mai simplu. Fiindcă eu nu mă judec pe din afară ca tine. Eu mă judec pe dinăuntru. Tu privești bunăoară interiorul camerei mele, pe fereastră, din stradă. Interiorul ei este același... bineînțeles... Conformarea ferestrei însă te împiedică să vezi tot ce se află înăuntru. Uită-te în colțul acela (*arată spre dreapta*) în colțul din dreapta ferestrei... Dacă în locul lui Epicur, s-ar găsi un om spînzurat... l-ai putea vedea din stradă, sau

40 nu?

MATEI: De ce însă numaidecît, un om spînzurat?

PIERROT: Fiindcă un bust de bronz este un obiect de artă, banal, care nu adaugă aproape nimic la personalitatea unui interior ca al meu. Pe cîtă vreme, un om spînzurat... un cadavru... un cadavru care miroase, schimbă totul... Da, da! Uită-te din stradă pe fereastră. Ai să-l vezi? Ai să-l descoperi unde se află? Nu. Și cu toate acestea, cadavru! Nu?

5 MATEI (*ironic*): Nu încă!... E drept, că era cît p-aci să miroasă. A avut însă doctorul grijă de tine.

10 PIERROT: Exact. Iată superioritatea mea, care pe tine te enervează. O voluptate nouă, pe care tu n-o cunoști încă.

MATEI (*în bătaie de joc*): Voluptatea morții! Îți mulțumesc.

15 PIERROT (*accentuînd*): Voluptatea fericirii, care-mi convine numai mie!

MATEI: Asta e curată nebunie! Ești primul om pe care-l aud vorbind așa.

20 PIERROT (*ironic*): Al doilea, nu primul.

MATEI (*curios*): Dar primul care a fost?...

PIERROT: Hegesias!

MATEI (*ironic*): A, da! Uitasem că tu ești ciracul lui Hegesias! Astăzi însă nu vrei să vorbim ca oame-

25 nii cuminți?

PIERROT: Cum nu! Să vorbim ca Zarathustra. Nu?

MATEI (*plictisit*): Ba nu zău... Hai să vorbim de altceva.

30 PIERROT: Dragă Matei, orice am mai vorbi de azi înainte, noi nu ne mai putem înțelege. Îmi dau perfect de bine seama, că pentru voi, prietenii mei, un om care a încercat să se sinucidă...

MATEI (*întrerupîndu-l*): Eh! Sinucidere! Mofturi. Un simplu accident neprevăzut.

35 PIERROT: Și p-asta, o știi mai bine ca mine?

MATEI (*supărat sincer*): Dar ce interes ai să bați toba? Lumea cunoaște faptele din ziare. Presa și-a spus cuvîntul.

PIERROT: A, da! Presa! Și cît v-a costat informația asta falsă?

40 MATEI: Nimica totul... treizeci lei, rîndul...

PIERROT: Treizeci de lei? Frumoasă sumă! Și câte rînduri au fost? Două? Trei?

MATEI: Dar vreo cincisprezece, nu vrei? Slabă idee ai dumneata de „faptele diverse” din capitală, cînd trec pe la administrația ziarelor!

PIERROT: E drept că n-am avut încă timp să citesc ce s-a scris despre mine. Îmi închipui însă că un reporter inteligent ar fi putut broda o adevărată nuvelă cu subiectul sinuciderii mele.

MATEI: Aș! De unde nuvelă? A fost o simplă informație uniformă la toate ziarele. Am dictat-o chiar eu.

PIERROT: Și în câte ziare a apărut?

MATEI: În șapte.

PIERROT: Totul dar... Cîte mii de lei?

MATEI: Vreo trei mii. Exact, trei mii o sută cincizeci.

PIERROT: Și cui datorez eu suma asta?

MATEI: Bucuriei că te-am putut scăpa de moarte!

PIERROT: Mulțumesc! Iată însă un lucru pe care nu-l pot pricepe. Scap de moarte cu trei mii de lei, și de Zuzu nu pot scăpa nici cu treizeci de mii.

MATEI: Cred și eu! În chestia asta să nu-ți faci nici o iluzie. Mi-a spus că hotărîrea ei e definitivă. Din cincizeci de mii, nu lasă nici o centimă.

PIERROT: Ascultă, Matei. Îi datorez eu cu adevărat suma asta?

MATEI: Dragul meu, acestea sunt lucruri care vă privesc pe voi personal. În orice caz, pe mine te rog să nu mă amesteci în intimitățile voastre bănești... Mulțumește-te c-am reușit să-ți fac cu succes primul comision. Mi-a dat cuvîntul ei de onoare, că atîta timp cît vară-ta stă la tine acasă, nu vine să-ți facă scandal.

PIERROT: Eh, nu! C-aș vrea s-o văd pe Zuzu acum, făcîndu-mi și scandal!

MATEI: Dragă Pierrot, nu mai vorbi așa, dacă nu știi ce s-a întîmplat. Mai ales, în primele momente cînd te credea mort.

PIERROT (*curios*): S-a întîmplat ceva grav?

MATEI: A, nu! Dar era cît p-aci să se-ntîmple. Noroc însă c-am reușit s-o-mpac la timp.

PIERROT: Mă faci curios. Ia spune-mi, te rog. De ce mi-ai ascuns pînă azi amănuntele astea?

MATEI (*jenat*): Fiindcă eu am socotit că asemenea chestiuni delicate trebuiau tranșate mai tîrziu.

PIERROT: Foarte bine... Acum însă, cred că mi le poți spune.

MATEI (*tot mai jenat*): Dragul meu... (*Pauză.*) Nu știu însă dacă-i adevărat... Totuși... Zuzu pretindea că în ajunul sinuciderii tale, îi promisesseși zece mii de lei, pentru o rochie de *jersey*, „*tête de nègre*”.

PIERROT (*forțîndu-și memoria*): Știi că-i adevărat? Așa e. Mi-aduc perfect de bine aminte. Dar... de ce zece mii de lei? Ea nu-mi ceruse decît cinci mii de lei...

MATEI: Te cred. Mie însă mi-a cerut zece mii de lei.

PIERROT: Cum ție? Pentru ce, ție?

MATEI: Pentru că nu voia să rămînă în pagubă. Afară de mine, cine altul ar mai fi putut s-o despăgubească?

PIERROT (*uimit*): Cum așa? I-ai dat zece mii de lei, chiar tu?

MATEI: N-auziși că venise pusă pe scandal?...

PIERROT: Te-a rulat ca pe un nătărău ce ești?

MATEI: Să știi că sunt... fiindcă am plătit datoriile de onoare ale sinucisului meu prieten.

PIERROT (*după o pauză*): Ai dreptate. Îți datorez zece mii de lei.

MATEI: Cincisprezece... nu zece...

PIERROT: Așa mare dobîndă-mi iei?

MATEI: Dobîndă bănească, propriu-zis, nu. Dar fiindcă vorbirăm și de dobîndă, hai să zicem o dobîndă pur sentimentală, transformată însă într-o rochie de doliu.

PIERROT: Rochie de doliu? Pentru cine?

MATEI: Cum? N-ai ghicit? Pentru Zuzu!

PIERROT (*mirat*): Zuzu în rochie de doliu? A, nu. Să fim serioși!

MATEI: Nu uita însă că scena asta s-a petrecut în primele momente, cînd toți cei care ne găseam în casa ta te credeam mort.

PIERROT: Vorbești serios, Matei? Cum așa? A avut Zuzu intenția să se îmbrace în doliu pentru moartea mea?

MATEI: După toate posibilitățile, tu erai singurul mort din anturajul ei. Nu erai tu amantul ei *en titre*?

PIERROT: Extraordinar! Eh, bine! Ce-mi spui tu despre Zuzu, mă uimește... mă emoționează... mă dezarmează... (*După o pauză.*) Și totuși... Sunt sigur că bestia asta mă rulează încă o dată mai mult... (*Redresându-se.*) Să sperăm, însă, că-i pentru cea din urmă oară... Iată ce înseamnă să nu poți muri la timp (*Însemnând pe notes.*) Va să zică... să recapitulăm... Trei mii o sută cincizeci de lei, publicația sinuciderei în gazete...

MATEI (*întrerupându-l*): Pardon! Accident, nu sinucidere.

PIERROT: Ai dreptate. Sinuciderea nu m-ar fi costat nimic. (*Continuă.*) Cincisprezece mii de lei, ție... și cincizeci de mii... (*Către Matei.*) Ai înțeles cui... (*Matei aprobă din cap tăcut.*) Total: Șaizeci și opt de mii, o sută cincizeci lei... Frumoasă sumă... Comunică-i că s-a tranșat și ultimul ei conflict cu mine... Dealtfel, mâine o să aveți banii, și tu și ea.

FLORICA (*apare pe ușa din dreapta*): Măicuța Damiana întreabă dacă poate vedea pe conașul.

PIERROT (*Florichii*): Da, da... Spune-i să poștească (*Lui Matei.*) Iartă-mă că te concediez... (*Florica a ieșit pe aceeași ușă.*)

MATEI: Nu vrei să-mi recomanzi și mie pe vară-ta?

PIERROT: Nu e momentul încă.

MATEI (*ironic*): Sigur. Ai scăpat de moarte. Acum iar ești liber. Îți reiei postul de director al monopolului.

PIERROT: Nu vorbi prostii. Vară-mea nu este genul nostru.

MATEI (*șiret*): Nu se știe. Poate să devină cu timpul.

PIERROT: Atunci, fii pe pace. Când are să se-ntimple și minunea asta, te anunț eu... (*concediindu-l*) știi drumul...

MATEI (*pornind spre ușa principală*): Da, da... Nu te deranja.

PIERROT (*conducându-l*): Și nu uita, te rog... Comunică-i maimuței aia de Zuzu, că i-am admis suma cerută, completă... cincizeci de mii de lei...

MATEI (*glumeț*): Grație rochiei de doliu?...

PIERROT: Cu care o să-și îngroape, probabil, viitorii amanti... (*Adresându-se insistent lui Matei.*) Ia seama, Matei! (*Matei iese.*)

SCENA II

PIERROT, DAMIANA

DAMIANA (*care a intrat aproape pe nesimțite pe ușa din dreapta*): Bună ziua, Pierrot...

PIERROT: Bună ziua, Damiana. (*Îi sărută mâna.*) Ai dormit bine, măicuță? Te-ai odihnit?

DAMIANA: Foarte bine. Dar tu? Cum te mai simți azi?

PIERROT: Mai bine ca oricând. Parcă aş veni de la baie ... O baie cu masaj electric...

DAMIANA (*răutăcioasă*): Morfina te-a renăscut?

PIERROT (*scurt*): Pardon! Prezența ta... nu morfina... (*Îi sărută din nou mâna.*) Ce bună ești c-ai venit...

DAMIANA: Am venit, fiindcă trebuia să viu...

PIERROT: Și te-ai gândit mult, până să te hotărăști?

DAMIANA: M-a hotărât brutalitatea telegramei care-mi anunța moartea ta.

PIERROT: Și n-ai stat la îndoială nici o clipă?

DAMIANA: Ea m-ar fi smuls din brațele Maicei Domnului, darmită din chilia mea de beghinetă.

PIERROT (*brusc*): Mă iubești?

DAMIANA (*după o pauză de gândire*): La fel ca pe toți naufragiații.

PIERROT: Îți pare bine c-am scăpat?

DAMIANA: Îmi pare rău c-ai să naufragiezi din nou!

PIERROT: Ajută-mă atunci să plutesc fără teamă de furtunile zilei de mâine.

DAMIANA (*cu regret și amărăciune*): Îmi ceri un lucru aproape imposibil! Barca ta e putredă, Pierrot dragă. E timpul s-o tragi la mal. Fixează-o undeva, într-un banc de nisip. Și las-o acolo să se odihnească. Las-o să se prăjească la soare și să se-mbete de otrava brizei marine. Dar nu mai porni cu ea pe apă. Tu nu mai poți pluti. Ai să te duci la fund din nou, Pierrot.

PIERROT: Așa mult te-nspăimintă pe tine fundul mării?
DAMIANA: Dar tu? Unde vrei s-ajungi? În fundul mării?

PIERROT: În orice caz, nu pe nisipul plajei. Soarta bărcilor este să putrezească în fundul mării, în brațele elementului care le-a dat viață, pentru care au fost create și cu care s-au înfrățit până la moarte. Tu vrei să-mi transformi barca într-o colibă de pescari? (*Patetic.*) Ce-au să zică valurile care mi-au purtat-o până azi? (*Crescendo.*) Nisipul nu i-a mîngîiat niciodată prora. Nisipul n-o cunoaște. O barcă pe nisip este un animal hermafrodit ... o nedumerire a naturii... un obstacol al veșniciei.

DAMIANA: De dragul teoriilor astea, ai vrut să-ți grăbești sfîrșitul vieții?

PIERROT: Să-l grăbesc? O, nu!... N-am vrut să-l mai întîrzii doară. Între a te grăbi și a nu întîrzia, este o mare diferență.

DAMIANA: Pentru această diferență, ai încercat să te sinucizi? Sinuciderea este un mare păcat, Pierrot!

PIERROT: Păcat este să continui să trăiești fără rost.
DAMIANA: De ce-ți bați joc de viață, Pierrot?

PIERROT: Nu de viață, ci de spectrul bătrîneții care începe să mă obsedeze din zi în zi, tot mai mult.

DAMIANA (*profetică*): Bătrînețea omului e ca focul din vatra căminului. Arde fără flacăra, dar păstrează căldura până a doua zi dimineța.

PIERROT (*ironic*): Probabil dimineța de pe lumea cealaltă! Ascultă-mă, Damiana... Tu care ești o femeie deșteaptă, n-am nevoie să-ți repet de două ori aceeași spovedanie... Ție pot să-ți vorbesc altfel decît imbecililor care îndrăznesc să mă egalizeze cu ei ... Tu cel puțin cunoști diferența dintr-o rogojină și un Beauvais sau un Aubusson...

DAMIANA (*cu aceeași ironie*): Pierrot dragă ... Iartă-mă ... Dar tu ai rămas același corn strident de vînătoare...

PIERROT (*protestînd sincer*): A, nu... De cînd cu sinuciderea, m-am schimbat mult... Ai să vezi...

DAMIANA: De ce-ai vrut să te sinucizi?

PIERROT: Ei, vezi? Tocmai secretul ăsta vreau să ți-l explic și eu... (*Pledînd.*) Fiindcă voiam să-mi pun de acord vitrina barăcii mele fizice, cu rafturile goale din interiorul ei sufletesc. M-am sinucis fiindcă voiam să-mi autentific actul adevăratei mele stări sufletești, printr-un gest, brutal dacă vrei, dar legal și eroic! Nimic mai natural. Nu? Eu nu mai trăiam demult. Viața mea își încheiase partida ei dublă. Creditul și debitul fuseseră socotite până la ultima centimă. Nu datoram nimic... Și nu mai aveam nimic de încasat. Eul din mine trăise! Cel care părea că mai trăiește încă, nu era decît parazitul propriei mele ființe.

DAMIANA: Ți-ai jucat viața la masa verde, Pierrot.

PIERROT: Dar ce-i viața decît un sinistru joc de noroc? Știi vreodată cum ai să te scoli de la masa verde? Nu! Mulțumește-te atunci cu ce-ai cîștigat. A trăi mai mult decît trebuie, înseamnă a-ți pierde tot cîștigul. Și, dacă pînă azi, n-am avut încă ocazia să mă plîng de noroc, de ce i-aș cere oare mai mult decît știu că-mi suportă punga?

DAMIANA: De ce nu ți-ai cumpărat o pungă mai mare?

PIERROT: Fiindcă nu i-am simțit nevoia. Am trăit cît nu se poate mai comod. Destul atît. Nu? Cu timpul, confortul simțurilor începe și el să cam lase de dorit. Și la urma urmelor, ce-nseamnă a trăi? Cînd trăiești mai mult sau mai puțin decît altul? Cînd ți se scrie pe anunțul mortuar 80 de ani în loc de 45, sau cînd realizezi cu adevărat, maximum de fericire în viață?

DAMIANA: Și care a fost adevărata ta fericire?

PIERROT: Secret profesional!

DAMIANA: Secret profesional? Nu cumva ți-e rușine să-ți dai pe față fericirea cu care ți-ai palmuit tu singur rînduiala vieții?

PIERROT (*patetic*): Eh, bine! Dacă vrei să afli care-i adevărata fericire, iat-o... Acea pe care mi-a plăcut s-o intitulez eu singur „fericire“. Adevărul... frumosul... sublimul imponderabil... voluptatea supremă... voluptatea morții...

DAMIANA: Epicur! Epicur!...

PIERROT (*glumet*): Bietul Epicur. Să nu te audă vreun dascăl de filozofie, că râde de tine, Damiana! Adam și Eva nu cetiseră pe Epicur.

5 DAMIANA: Vrei să-mi spui, poate, că te-a distrus voluptatea păcatului biblic.

PIERROT: Nu te distruge... Păcatul te perpetuează... Păcatul nu este o rațiune... Este un sentiment imperativ.

10 DAMIANA: Sentimentul fructului oprit.

PIERROT: Sentimentul de-al culege. Și l-am cules! Am cules toate fructele din pomul conștiinței binelui și răului. Am început culesul dis-de-dimineată, când fructele erau încă verzi, și nu m-am oprit decât în preajma nopții, când mi-am dat seama că pentru mine fructele începuseră să se treacă. Iată cât trebuie să trăiască un om, Damiana. Atît timp cît poate culege fructele coapte. Mai mult decât atît ar însemna să întîrzie în mod inutil. Cine moare la timp, trăiește dublu, triplu, însutit mai mult decât cei care mor cu timpul.

DAMIANA: Bine de tine c-ai avut timp să-ți umpli hambarele.

PIERROT: Țasta-i singurul tău compliment?

25 DAMIANA: Ba poate că-nainte de plecarea mea, să mai găsesc și altele!

PIERROT: Te grăbești, Damiana?

DAMIANA: Nu mă grăbesc, dar n-aș voi să-ntîrzii.

PIERROT: A! Va să zică... mă pastîzezi!

30 DAMIANA: Din contră. Mă cultiv.

PIERROT: Nu-ți fie teamă. Tu n-ai să-ntîrzii niciodată, Damiana.

DAMIANA: Probabil, fiindcă noi umblăm pe cărări diferite, Pierrot. Eu merg cu soarele-n față și umbra-n spate. Cum o fi umbra mea, nu știu. Nu mi-am întors niciodată ochii s-o văd. Și-afară de asta, lumina soarelui m-a orbit așa de mult că dacă i-aș întoarce chiar, tot n-aș putea să văd nimic. Tu însă mergi cu soarele-n spate și cu umbra-nainte. Tu te ai veșnic în fața ochilor. Poate că e și asta o voluptate... Să te găsești totdeauna-n doi!

PIERROT (*cu tristețe*): Pînă ce soarele apune și umbra-ți dispăre... Or, dacă nu mai poți face umbră, înseamnă că nu mai ești.

5 DAMIANA: Sufletul nu moare niciodată... Moartea nu-i decât purificarea lui de păcatele trupești.

PIERROT: Damiana, Damiana... Nu-mi mai vorbi, te rog, din cărțile tale sfinte. Adu-ți aminte mai bine, cum îmi vorbeai odată, demult, cînd eram aproape copii. Ce frumos era parcul caselor bătrînești, de la Sălceni. Dar drumul de pe malul rîului? Ce zici? Nu mai pomenesc și de podișca din fața cîrciumei... (*După o pauză.*) Oare cum îl chema pe cîrciumar?

15 DAMIANA (*după un gest semnificativ din cap*): Ieronim!...

PIERROT: Da, da... Ieronim... Ce bună memorie ai tu! Și Ieronim ăsta avea un băiat de vîrsta noastră... mi se pare...

DAMIANA: Și o fată...

20 PIERROT (*jenat*): Da? Nu-mi mai aduc aminte...

DAMIANA (*insistentă*): O fată care s-a-necat, Pierrot...

PIERROT: S-a-necat?... Săraca!

DAMIANA: Adică s-a aruncat în apă singură... S-a sinucis!

25 PIERROT (*plictisit*): Cum îți amintești tu de toate fleacurile!

DAMIANA: Îmi amintesc chiar și de ce spunea lumea...

PIERROT: A, da... Desigur... Se poate lumea să nu spună și ea ceva? Și mai ales la țară...

30 DAMIANA: Spunea bunăoară... că și tu ai fost amestecat cu ceva, în nenorocirea asta...

PIERROT (*protestînd*): Eu?... Ce invenție!... Acuzarea asta o aud aducîndu-mi-se pentru întîia oară...

35 DAMIANA: Era vorba de un autor moral... Haide, Pierrot... Mărturisește măcar acum... Autorul ăsta moral, erai tu!...

PIERROT: Ești nebună? Habar n-am de-așa ceva. Un fapt divers petrecut la țară, acum doisprezece ani!

40 DAMIANA (*gravă*): Și totuși... faptul ăsta divers, a fost prima mea prăbușire sufletească. Descoperisem cine

ești. Pe adevăratul Pierrot. Nu pe cel pe care-l visasem...

PIERROT (*apărîndu-se*): Te lauzi... Pe vremea aceea, tu nu erai decît o copilă... Nu știai încă, ce-nseamnă dragostea... Tu n-ai știut niciodată, cît te iubeam... Cum era posibil să te prefer unei fete de circiumar? Dar să lăsăm explicațiile deoparte... Cine se explică, se micșorează.

DAMIANA: Ai dreptate... Trecutul nu se explică... Se recapitulează numai...

PIERROT: Poate... Dar pe mine, trecutul nu mă mai interesează. Amintirile parcă-ți dublează anii. Eu nu vreau să par mai bătrîn decît sunt. Eu am renunțat la amintiri.

DAMIANA (*scurt*): Eu n-am renunțat încă.

PIERROT: Te privește...

DAMIANA: Și pe tine, nu?

PIERROT: Ar fi o indiscreție pe care, față de tine mai ales, nu mi-aș permite-o!

DAMIANA: Chiar cînd amintirile mele ar fi propriile tale amintiri?

PIERROT (*după o pauză*): Dacă ții cu orice preț să mă inventariezi... Bine, fie! te-ascult!

DAMIANA (*ca și cum și-ar forța memoria*): Mai era la curte... Îți mai aduci aminte? O fată care mulgea vacile...

PIERROT (*oprînd-o*): A, nu, nu... te rog... Destul, destul! Iartă-mă, Damiano... Dar tu, prea multe știi...

DAMIANA: Te sperii de ce știu eu? Dar eu nu știu nimic, față de ceea ce trebuie să știi tu. Bunăoară, fratele Vetei, ce mai face? A ieșit din pușcărie?

PIERROT: Fratele Vetei? Care mai e și ăla?

DAMIANA (*precizînd*): Marin! care a-ncearcă să te omoare. (*Pierrot tresare neplăcut.*) Nu, nu... Nu te speria, că nu te-ntreb pentru ce. Știu pentru ce a vrut să te omoare. Vreau să aflu numai dacă și-a sfîrșit pedeapsa.

PIERROT (*jenat, căutînd să schimbe discuția*): Damiana dragă... Eu... sunt ani, de cînd am renunțat să-mi

mai cercetez trecutul... Hai să vorbim de altceva... Ceva mai la ordinea zilei...

DAMIANA: Altceva? Dar pentru noi doi, în momentul de față, ce altceva ar mai putea fi la ordinea zilei, decît propriul nostru trecut...

PIERROT (*hotărît*): Eh, bine! Dacă ții cu tot dinadinsul să-mi dezgropi hoitul trecutului, fie! Am să te ajut chiar eu. Te previn, însă, că-i tot ce poate fi mai scandalos. Ar putea să te facă chiar să roșești. Ba ceva mai mult, îți rezerv anume amănunte de care o să roșească pînă și cărțile tale de rugăciune...

DAMIANA: De prisos toate amenințările tale, fiindcă eu presimt tot ce mi-ai putea spune. Încercarea ta de sinucidere este mai elocventă decît orice.

PIERROT (*izbucnînd*): Eh, bine... dacă este așa, ce mai aștepti? Haide... Vorbește... Spune-mi că mi-ai ghicit gîndul... Este singurul lucru, poate, pe care mi-e rușine să ți-l spun. Haide, Damiana, fă gestul pe care îl aștept de aproape doisprezece ani. Elocvența sinuciderei mele, te pune de azi înainte la adăpostul oricărei alte noi neplăceri sentimentale.

DAMIANA (*oprîndu-l*): Sfîrșește sau mă faci să cred că sinuciderea ta n-a fost decît o înscenare sinistă.

PIERROT: Mă crezi capabil de așa ceva?

DAMIANA: Te cred capabil de orice. Și dacă nu mi-ar fi fost milă de tine, m-aș fi rugat de-acolo doar, pentru odihna sufletului tău. Dar eu, după cum vezi, mi-am călcat pe suflet, și-am venit.

PIERROT: Mărturisește atunci că mă iubești încă... Nu?

DAMIANA: Ar fi poate singura mea răzbunare justificată. Dar eu nu pot minți... Nu pot... Nu pot...

PIERROT (*revenînd*): Ba da... Ba da... Minte-mă, te rog... Minte-mă și tu odată... Minte-mă cel puțin să-mi poți da această supremă mîngîiere a iluziei că omul, care simte că trebuie să moară, ar putea fi salvat de o femeie care-i ordonă să trăiască...

DAMIANA (*speriată*): Pierrot dragă, te-a zăpăcit morfină. La vîrsta ta, atît lirism! Nu cumva ai început să crezi în purgatoriu?

PIERROT (*din ce în ce mai liric*): Am început să cred în tine, mai mult ca oricând... Dacă ți-ai spune că revederea ta mi-a schimbat nu numai gândurile, dar și planurile pentru viitor? Dacă ți-ai spune că de data asta, vreau să trăiesc? Da, da... Ascultă-mă, înțelege-mă, crede-mă! Vreau să trăiesc. Pierrot, pe care l-ai cunoscut tu acum doisprezece ani, a murit... S-a sinucis fiindcă n-avea pentru cine să trăiască... fiindcă nu găsisese nici un suflet care să-l înțeleagă... nici o mână care să-l oprească să nu se prăvale în prăpastie...

DAMIANA (*tăindu-i vorba*): Prăpastia pe care și-o săpase el singur.

PIERROT (*continuuând pe tonul liric*): Ai dreptate... Așa este... Pierrot a fost un păcătos... Dar păcatul nu distruge. Păcatul te perpetuează... Moartea i-a purificat sufletul și sufletul lui cel nou vine azi să se prostorneze la picioarele tale... Te iubesc, Damiana... Te iubesc... Te iubesc.

DAMIANA (*întrerupându-i elamul*): Pierrot... Pierrot... taci, te rog. Nu profana sfințenia propriei tale reînvieri!

PIERROT (*solemn*): Reînvierea mea ești tu!

DAMIANA (*resemnată*): Eu nu-mi mai aparțin mie. Viața mea este închinată altuia... Celui care nu minte... Celui care nu înșală... Celui care nu păcătuiește și nu are nevoie de purificarea morții, pentru a fi iertat.

PIERROT: Dar care totuși a murit și el odată.

DAMIANA: Adevărat... Dar pentru iertarea păcatelor voastre, nu alor lui.

PIERROT: Ba alor voastre... Da, da... Alor voastre, tuturor călugărițelor și surorilor de caritate, care vă închideți între zidurile chiliilor, pentru aceleași motive pentru care, eu am vrut să mă închid în cele patru scînduri de brad.

DAMIANA (*gravă*): Și azi, în ce ai de gând să te mai închizi?

PIERROT (*plin de siguranță și convingere*): În nimic... Pînă ieri, e adevărat, am fost un ticălos... Mi-am dat însă seama la timp că nu merit să mai

trăiesc și ticălosul de ieri, astăzi poate sta cu fruntea sus, alături de nu importă ce sfînt din calendarul vostru bisericesc.

DAMIANA (*corijîndu-l*): Numai că sfinții creștini din calendarul nostru bisericesc n-au murit sinuciși. E drept că unii au murit asasinați de către necredincioși... Dar atîta tot.

PIERROT (*revenind*): Dar tu? Tu pentru ce te-ai retras într-o chilie de mînăstire? Pentru ce-ai fugit de ce e dat omului să se apropie? Pentru ce ți-ai luat adio de la viața pe care Dumnezeu ți-o dăduse s-o trăiești altfel? Nu cumva postul și rugăciunile tale, sunt frați de cruce cu fiolele mele de morfină? Vorbeai de autorul moral al sinuciderii fetei cîrciumarului Ieronim. Dar nu cumva mai cunoști și pe autorul moral al unei alte sinucideri... Sinuciderea lui Petre Sălceanu?

DAMIANA (*emoționată*): Unde vrei s-ajungi, Pierrot?

PIERROT: De unde-am plecat... Viața omului este tot atît de rotundă ca și aureola sfinților voștri... Omul după ce moare, devine exact ceea ce era înainte de a se naște. Dacă rămîi cu mine, două ființe noi își vor recuceri, clipă cu clipă, viața pe care și-o escamotaseră reciproc... Dar dacă te întorci iar la mînăstire, autorul moral al celei de a doua sinucideri, de data asta definitivă, a lui Petre Sălceanu, își va continua penitența.

DAMIANA (*îndurerată*): Taci... taci, te rog, Pierrot... Cuvintele tale mă-nspăimîntă. Cinismul tău mă tortură... mă crucifică!

PIERROT (*profetic*): Ba te reînviază, ingenuă întîrziată ce ești!... Tu nu înțelegi că de azi înainte, noi suntem două ființe noi? Tu nu-nțelegi că soarta noastră nu mai poate fi una și aceeași? Care a fost pînă azi deosebirea între mine și tine? Dintre ticălosul de Pierrot și precuvioasa măicuță Damiana? Eu nu mai eram decît un cadavru rămas încă neîngropat, iar tu, o biată îngropată de vie... (*Se aude bătînd în ușe.*) Intră!

SCENA III

ACEIAȘI, TUDORACHE

TUDORACHE (*care a intrat pe ușa din stînga, întinde jenat o filă de hîrtie lui Pierrot*): O factură de plată...

PIERROT (*citind factura*): Ce-nseamnă asta? Două mii de lei transportul furniturilor de înmormîntare.

TUDORACHE (*explicînd*): De la biroul de pompe funebre, pe care-l anunțaserăți chiar dumneavoastră, conașule. Nu vă supărați. Dar cum în primele momente vă crezuserăm mort, luasem dispoziții pentru doliu. Puteți întreba și pe conu Matei...

PIERROT: Da, da... Înțeleg...

TUDORACHE (*continuînd*): Și fiindcă pînă să vă salveze domnul doctor, sosise doliul ... a trebuit să-l contra-mandăm și să-l ducă înapoi.

PIERROT (*scoate banii din portmoneu*): Iată două mii de lei... plătește și cere să-ți dea o factură timbrată. (*După ce Tudorache iese, Pierrot se adresează din nou Damianei.*) Vezi ce-nseamnă să nu știi să mori la timp? Două mii de lei în plus la viitoarele cheltuieli de înmormîntare.

DAMIANA (*hotărîtă*): Ești liber să faci cum vei crede de cuviință... Eu însă vreau să plec cît mai curînd posibil...

PIERROT: Pentru ce?

DAMIANA: Ca să-mi regăsesc liniștea sufletească.

PIERROT (*insinuant*): Unde? La mînăstire? N-ai mai plecat odată? Mărturisește-ți singură greșeala. De plecat, ai plecat chiar de-a binelea. Sufletul însă, ți l-ai lăsat aici. Sufletul nu călătorește. Rămîne pe loc și așteaptă ceea ce numai el singur știe. Nu-l mai recunoști? Răspunde. L-ai regăsit exact acolo unde l-ai lăsat acum doisprezece ani.

DAMIANA (*protestînd deprimată*): Nu, nu, nu!... Nu vreau să recunosc nimic. Trebuie să plec. Eu nu mai am ce căuta aici. Aici e casa păcatului... casa demonului... demonul vieții mele, care continuă să-mi precupească sufletul. Ce vrei să faci cu sufletul meu, Pierrot?...

PIERROT (*solemn*): Să ți-l asociez fericirii mele de mîine. Să ne trăim împreună viața de care ne-am bătut joc amîndoi. Sau... Tu între patru ziduri albe de mînăstire, și eu, între patru scînduri albe de brad. (*În momentul acela se aud clopotele sunînd la o biserică, Damiana tresare, își împreună mîinile pe piept ca pentru rugăciune și se îndreaptă spre fereastră deschisă prin care pătrunde glasul clopotelor.*)

DAMIANA (*emoionată*): Parcă sunt clopotele noastre de la Bruges...

PIERROT (*sinistru*): Ale voastre și ale noastre, clopotele de înmormîntare sună la fel.

DAMIANA (*evlavioasă*): Afară de clopotele din noaptea Învierii, care sună altfel. (*Apoi cu mîinile împreunate și cu ochii pierduți în vag se roagă cadențat și rar.*) Ave Maria... mater Dei... ora pro nobis peccatoribus... nunc et in hora mortis nostrae... amen...

PIERROT (*la spatele ei în aceeași atitudine de rugă, pronunță tot așa de cadențat ca Damiana, următoarele fraze scurte pe care le încadrează parcă în pauzele din rugăciunea Damianei*): Roagă-te, te rog, și pentru mine... pentru mine, pentru care nu s-a rugat nimeni pînă azi... pentru cel care te iubește... Auzi tu, Damiana? Pentru cel care te iubește... pentru cel care te iartă că nu-l mai iubești... (*Sfîrșind rugăciunea, Damiana izbucnește în plîns și se împleticește pe picioare, dar cade în brațele lui Pierrot care s-a repezit la timp spre dînsa, strigînd.*) Damiana... Damiana... Îngerul meu păzitor!...

ACTUL III

SCENA I

PIERROT, FLORICA

- 5 PIERROT (*îmbrăcat în jachetă, mănuși albe, joben și baston se privește în oglinda de la chemineu, gata să iasă. Apare însă Florica cu două mari buchete de flori, înfășurate în foiță albă*): Ce sunt florile astea?
- FLORICA: Pentru logodnă...
- 10 PIERROT: Ei și? Du-le domnișoarei... Ce cauți cu ele la mine?
- FLORICA (*înțepată*): Fiindcă pentru dumneavoastră sunt, nu pentru măicuța Damiana.
- PIERROT: Pleacă cu ele de-aici... Știi că mie nu-mi plac florile. (*Florica rămâne pe loc.*) N-auzi?... Du-le domnișoarei.
- 15 FLORICA (*timidă*): Poate vreți să știți cine le-a trimis...
- PIERROT (*curios*): Eh!... Cine le-a trimis? (*Se apropie de Florica.*)
- 20 FLORICA (*desfăcînd puțin foița de hîrtie*): Trandafirii ăștia albi sunt de la... (*Îi întinde cartea de vizită înfiptă în foiță.*)
- PIERROT (*desface plicul cetînd cu voce tare*): „Condoleanțele mele... De data asta, cred c-ai reușit să te sinucizi cu adevărat, Zuzu.” Am înțeles... Spiritul ășta miroase a măgarul de Matei... (*Florichii.*) Știi că maimuța de Zuzu trăiește cu maimuțoiul de Matei?
- 25 FLORICA: Treaba lor...
- PIERROT: Numai că treaba asta a lor, pe mine m-a costat vreo șazeci de mii de lei... (*Întrebînd-o*

- din nou.) Și ăștialaltî roșii? (*Scoate cartea de vizită din plic și citește.*) „Viorica Podeanu, urează dulcei canalii...” (*Se oprește brusc din cetit.*) Hm... Canalia aia, sunt eu!... Cel puțin sunt o canalie dulce... (*Florichii.*) Ia ascultă, fă Florico!... Tu crezi că un om care se hotărăște să se-nsoare, e o canalie? (*Florica tace.*) De ce taci?... Hai!... Dă-ți drumul...
- 5 FLORICA (*supărată*): Întrebați-o p-a care-l ia de bărbat...
- 10 PIERROT: A, a!... Faci pe supărata... Doar n-ai fi vrut să te iau pe tine de nevastă! (*Florica își lasă capul în jos ca și cum ar plînge.*) Ce? ești nebună? Ai început să-mi faci scene? Poftim! Asta-mi mai lipsea mie acum... (*Florica vrea să plece.*) Stai aici! Unde pleci?
- 15 FLORICA: Să duc trandafirii domnișoarei.
- PIERROT: Bine... du-i-le... Dar să nu-i spui de unde sunt.
- FLORICA: Nu-i spun. Nu vă fie teamă. Deși v-ați bătut joc de mine...
- 20 PIERROT (*oprînd-o*): Ia, ia... ia mai stai puțin... Văd că azi nu prea ești în toane bune. Ce-ai?... Te-a certat Damiana? (*Florica răspunde cu un gest negativ din cap.*) Te dă cineva afară? (*Florica repetă gestul negativ.*) Atunci? De ce ești nemulțumită? Ai să rămii pe loc. Nu chiar cum ai fost pînă azi. Dar tot în serviciul meu. Damiana este o femeie foarte cumsecade... are un suflet de sîntă. A fost călugăriță. Să vezi ce bine o să se poarte cu servitorii! (*Încearcă s-o ia de gușe ca s-o mîngîie dar Florica se ferește brusc. Enervat de refuz Pierrot insistă, dar Florica se desprinde de el și se refugiază cu florile în brațe în fața rampei. Pierrot își depune jobenul și bastonul pe un fotel și se îndreaptă spre Florica.*) Am renunțat eu la fiolele mele de morfină. Dar la tine, javră rustică ce ești, n-am să renunț încă. (*În timp ce Florica se apără cu florile de Pierrot, Damiana care și-a schimbat costumul de călugăriță într-o toaletă luxoasă de zile mari, apare în scenă fără să se facă simțită, vede ce se petrece, tresare o clipă, apoi după un gest de scîrbă, ridică*
- 30
- 35
- 40

jobenul lui Pierrot de pe fotoliu și-l pune în capul statuii lui Epicur, ieșind apoi din scenă tot fără să se facă simțită. Când Pierrot se întoarce însă spre fotoliu, tresare sugrumându-și exclamația de rigoare.)
5 Unde mi-e pălăria?

FLORICA (*supărată*): Care pălărie?...

PIERROT: Jobenul meu. N-am fost cu el în cap? L-am lăsat adineaori pe fotel. Uite colea lângă baston. Cine mi l-a luat? Cine oare a intrat aici?

10 FLORICA (*disperată*): Vai de mine... M-ați nenorocit, conașule...

PIERROT (*plictisit*): M-am nenorocit pe mine, timpito, nu pe tine.

FLORICA: Mai bine plec. Dați-mi drumul că eu nu mai stau în casa asta.

15 PIERROT (*zărindu-și jobenul pe capul lui Epicur*): A!... jobenul meu pe capul lui Epicur. Bravo ei! Numai Damiana putea să-mi facă gluma asta sinistră! La așa cap, așa pălărie. (*Căzînd pe gînduri.*) Mi se pare că s-a sfîrșit. Ce idiot am fost! (*Florichii.*) Ascultă... Vezi de află cine a dat peste noi. Și dacă cumva... Să nu fi obraznică cu măicuța Damiana, că-ți mut fălcile... (*Își pune jobenul pe cap.*) Dacă-ntreabă cineva de mine, mă întorc peste un sfert de oră. (*Iese pe ușa principală.*)

25 FLORICA (*după o clipă de reculegere*): Doamne, Doamne! Ce balamuc?... Cine m-a adus pe mine-n casa asta? (*Vrea să iasă cu buchetele de trandafiri pe ușa din dreapta, dar este împinată de Damiana.*)

SCENA II

FLORICA, DAMIANA

DAMIANA: Frumoase flori... Pentru cine sunt trandafirii ăștia?

FLORICA: Pentru dumneavoastră, măicuță Damiana...

35 DAMIANA: Pentru mine? Credeam că ți le-a dat ție domnul Pierrot.

FLORICA (*rușinată*): Mie? Vai, măicuță! Sunt de la prietenii conașului pentru logodnă.

DAMIANA: Da? ... Și cine se logodește?...

FLORICA (*din ce în ce mai zăpăcită*): Cine?... Cum cine? ... Dumneavoastră cu conașul...

DAMIANA: Pentru mine și Pierrot?

5 FLORICA: Pentru logodna dumneavoastră... Nu vă logodiți astă-seară?

DAMIANA: Noi, Florica? A fost o glumă, fetiço. Tu nu știi că-i păcat să se ia văr cu vară?

FLORICA: Dar noi credeam că... N-ați spus că mîine după logodnă plecați cu conașul la Sinaia?

10 DAMIANA: Ai înțeles greșit, fetiço. Mîine plec, e adevărat... dar plec singură, nu cu stăpînu-tău... Și nu plec la Sinaia... Plec în Belgia...

FLORICA: Tot acolo?

15 DAMIANA: Tot acolo!

FLORICA: Și tot la mînaștire?

DAMIANA: Da!... Tot la mînaștire...

FLORICA (*înțelegînd*): Poate plecați din cauza mea, măicuță. Dar eu nu sunt vinovată... vă jur... Eu n-am vrut să vă fac nici un rău... Iertați-mă... (*Ingenunche în fața Damianei.*)

20 DAMIANA (*ridicînd-o*): Liniștește-te, fetiço, că eu n-am de ce să te iert. Mie nu mi-ai făcut nici un rău. Roagă-te însă lui Dumnezeu să-i ierte păcatele lui stăpînu-tău. Văd că tu îl cunoști mai bine decît mine. (*Damiana sună. Florica așază tristă buchetele de trandafiri pe birou. Tudorache intră pe ușa din stînga.*) Moș Tudorache, dă-mi, te rog, jos, din pod, cufărul cu care am venit.

25 TUDORACHE: Îl luați la Sinaia?

30 DAMIANA: Ba ceva mai departe... mult mai departe... (*Florichii.*) Și odată cu cufărul să vii și dumneata să-mi ajuți la bagaj. (*Iese pe ușa din dreapta.*)

SCENA III

TUDORACHE, FLORICA

35

TUDORACHE (*nedumerit*): Ce-i cu asta?... A-nnebunit?

FLORICA (*distrată*): Pleacă...

TUDORACHE: Știu că pleacă... Da' ce face atîta bagaj?

FLORICA: Zice că pleacă pentru totdeauna.
 TUDORACHE: Pentru totdeauna?
 FLORICA: Auzi că se-ntoarce iar la mînăstire...
 TUDORACHE: Nu mai spune... Dar ce s-a întîmplat,
 5 Florico?
 FLORICA: Ce se-ntîmplă în fiecare zi la noi... Ne prinse
 călugărița cînd încerca boierul să mă gîdile sub
 gușe.
 TUDORACHE (*izbucnind*): Nenorocito! Ce-ai făcut?
 10 FLORICA: Eu n-am făcut nimic. Nu eu sunt de vină.
 TUDORACHE: Vai de ea săraca! Să știi că blestemul ăștia
 te-ajunge. Asta e sfîntă. Nu-i femeie ca voi.
 FLORICA (*dă din cap cu dublu înțeles*): N-o mai plînge
 că și ea are să fie tot ca noi. I-a cam trecut ei
 15 vremea... nu-i vorbă... Noroc însă că boierul nu
 prea alege... Muiere să fie, și gata...
 TUDORACHE: Adică... tu crezi... că...
 FLORICA: Ba bine că nu!... Nu-ți fie teamă, că știe
 boierul cum s-o-nvîrtească și p-asta. (*Soneria de la*
 20 *ușa principală. Florica se duce să deschidă, iar*
Tudorache iese pe ușa din stînga.)

SCENA IV

FLORICA, PIERROT

PIERROT (*grăbit din antret*): Spune... Ce-ai aflat?
 25 FLORICA: De ce ne era frică, n-am scăpat...
 PIERROT: Damiana? (*Florica dă din cap afirmativ.*)
 Și? Ce ți-a spus?
 FLORICA: Mi-a spus că pleacă.
 PIERROT: Unde pleacă?
 30 FLORICA: Se-ntoarce de unde a venit...
 PIERROT: Bine... Du-te și spune-i că vreau să-i vorbesc.
 (*Florica iese pe ușa din dreapta. Rămas singur,*
Pierrot privește nervos în jurul lui, apoi zărind
cele două buchete de trandafiri de pe birou, le aruncă
 35 *pe scînduri. În momentul acela apare Damiana pe*
ușa din stînga.)

SCENA V PIERROT, DAMIANA

PIERROT: Știu!
 DAMIANA: Ce știi?
 PIERROT: Știu că m-ai văzut.
 DAMIANA: N-am văzut nimic.
 5 PIERROT: Ba da... M-ai văzut... Mărturisește că m-ai
 văzut.
 DAMIANA (*calmă*): N-am văzut nimic.
 PIERROT: Ba da... M-ai văzut... Lasă-ți ipocrizia mînăs-
 tirească deoparte. M-ai văzut. Mărturisește că
 10 m-ai văzut.
 DAMIANA (*calmă*): N-am văzut nimic.
 PIERROT (*exasperat*): N-ai văzut nimic? Nimic?
 DAMIANA: Nimic.
 PIERROT: Damiana. Mă faci să-mi pierd mințile.
 15 DAMIANA: Nu cumva preținzi că le-ai fi avut vreodată!
 PIERROT: Destul! Să vorbim serios. Pentru ce vrei să
 pleci?
 DAMIANA: Fiindcă peste trei zile-mi expiră concediul.
 PIERROT: Ce concediu? Ai plecat de la mînăstire în
 20 concediu?
 DAMIANA: Tu crezi că mînăstirea e cafenea?
 PIERROT: Nu. Dar. Ce-are a face? Un concediu se mai
 poate prelungi.
 DAMIANA: Nu simt nevoia. Venisem pentru înmormîn-
 25 tarea lui vîru-meu.
 PIERROT: Dar vîru-tău trăiește. Nu mă crezi? N-a
 murit încă.
 DAMIANA: Dă-mi voie să rămîn la textul telegramei de
 acum o lună. Pentru mine, Petre Sălceanu nu
 30 mai trăiește.
 PIERROT: Cum? Ăsta-i ultimul tău cuvînt?
 DAMIANA: Ultimul meu cuvînt, nu-i decît ecoul ultimei
 tale voluptăți... voluptatea morții...
 PIERROT: Dar pentru numele lui Dumnezeu, trebuie
 35 să-ți explic odată și ție, că nu sunt cel care par a
 fi. Te rog, ascultă-mă...
 DAMIANA (*întrerupîndu-l*): Adu-ți aminte de propriile
 tale sentimente în viață... Cine se explică, se mic-

sorează... Rămii aici, Pierrot, fiindcă mai mult decît atît nu te poți micșora!

PIERROT: De ce mă umilești, Damiana?

DAMIANA: Fiindcă trebuie să mă apăr...

5 PIERROT: Ai dreptate. Moartea mea o să te apere mai bine decît te-aș fi putut apăra eu, fiind încă în viață.

DAMIANA: Ți-ai găsit singur, soluția. Dealtfel, nu-i pentru prima oară. Nu m-aș mira chiar să mai greșești odată și atunci pentru ultima oară.

10 PIERROT: Cum? Tu crezi că sinuciderea mea a fost o farsă?

DAMIANA: Nu zic asta. Constat numai că tu știi să profiți pînă și de pe urma propriilor tale greșeli.

15 PIERROT: Bănuiești poate că te-am chemat eu?

DAMIANA: Bănuiești poate că am venit nechemată?

PIERROT: A fost un gest de gentilețe familială.

DAMIANA: Și la tine, un exces de minciună sufletească!

PIERROT: Te credeam dornică să cunoști și tu viața.

20 DAMIANA: Vrei să-mi vorbești de viața ta?

PIERROT: A, nu! ... Pe aceea vād că mi-o cunoști foarte bine. Un „fapt divers“ care și-a pierdut actualitatea.

DAMIANA: Care este atunci, după tine, adevărata viață?

25 PIERROT (*după o pauză*): Aceea pe care știi s-o sfîrșești la timp.

DAMIANA: Ce mare adevăr ai spus, Pierrot!

PIERROT: Pentru tine însă, pînă mai ieri, era o minciună.

30 DAMIANA: Astăzi însă, m-ai convins. Ai avut dreptate. Iată al doilea compliment pe care ți-l fac.

PIERROT (*trist*): Acum e prea tîrziu!

DAMIANA (*profetic*): Ascultă, Pierrot... N-o să ne mai vedem, probabil, niciodată. Să ne despărțim dar, cu sufletul împăcat, și cuvîntul fiecăruia dintre noi să fie cuminecătura sfîntă, din care se împărtășește celălalt. Tu ești un om sfîrșit. Cangrena sufletului tău a ajuns prea departe. Orice operație e de prisos. Zilele tale sunt numărate. Tu trebuie să mori, Pierrot. Tu ești omul care trebuie să moară.

40 PIERROT (*umilit*): Sunt un ticălos.

DAMIANA: Ești un om fericit.

PIERROT: Pentru ce trebuie atunci să mor?

DAMIANA: Pentru că ai trăit atît cît fi trebuie unui om să fie fericit!

5 PIERROT: Dar fericirea mea de mîine trebuie să fie alta.

DAMIANA: Te înșeli, Pierrot. Fericirea ta de mîine va fi o sinucidere reușită. E singurul sfîrșit onorabil, de care n-ai să roșești pe lumea cealaltă.

10 PIERROT (*abătut*): Sunt un păcătos.

DAMIANA (*solemnă*): Păcatul a fost pîinea ta cea de toate zilele!

PIERROT (*rugător*): Spune-mi, cel puțin, că m-ai iertat.

DAMIANA: Simți nevoia acestei lașități?

15 PIERROT: Față de tine... Da!

DAMIANA (*împreunîndu-și mîinile ca pentru rugăciune*):
Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos demittimus debitoribus nostris et ne nos inducas in tentationem sed libera nos a malo... amen.

20 PIERROT (*sărutîndu-i mîna*): Îți mulțumesc, Damiana... Cînd vrei să pleci?

DAMIANA: Poate chiar la noapte.

PIERROT: Foarte bine... Plecăm împreună.

DAMIANA (*uimită*): Cu mine?

25 PIERROT (*liniștind-o*): Nu-ți fie teamă. Plecăm împreună, dar nu în aceeași direcție. (*Apare Tudorache pe ușa din stînga.*)

SCENA VI

ACEIAȘI, TUDORACHE

30 TUDORACHE: Am coborît cufărul, conită... Florica v-așteaptă în odaia dumneavoastră.

DAMIANA: Mă duc să-mi fac bagajele... Dacă ai nevoie tu de servitori, ți-i trimit imediat.

35 PIERROT: A, nu... Nu te grăbi, că bagajul meu este ca și gata. (*Damiana și Tudorache ies împreună pe ușa din dreapta. Rămas singur, Pierrot privește aiurit în jurul lui, se duce apoi la birou, trage un*

5 *sertar din care scoate mai multe fiole pe care le examinează la lumină, și o seringă pe care o încearcă dacă merge bine. În momentul când vrea să pornească cu ele, se aude soneria de la ușa principală, Pierrot își ascunde fiolele și siringa în buzunar și rămîne pe loc, pînă ce Matei apare în antretul care nu era încuiat.)*

SCENA VII

PIERROT, MATEI

10 MATEI (*intră îmbrăcat ca și Pierrot în jachetă, cu joben, mănuși albe și un buchet de flori de liliac în mînă*): Dragul meu, să fie într-un ceas bun...

PIERROT (*plîctisit cu un aer funebru*): Ah! Și tu tot cu flori vii? Parcă ați veni la o înmormîntare.

15 MATEI: Ce? Ești nebun? Doar n-ai vrea să-ți aduc bomboane, ca la copii? Și la urma urmelor, nici nu ți le-am adus ție. Le-am adus logodnicei.

PIERROT: Care logodnică?

MATEI: Cum, care? Damiana!

20 PIERROT (*scurt și apăsător*): S-a sfîrșit!

MATEI: Ce? Ați înnebunit?

PIERROT: Logodna s-a stricat.

MATEI: Vorbești serios?

PIERROT (*arătînd buchetele de trandafiri de pe jos*):

25 Uite darurile pentru logodna noastră. Se duc la gunoi. Aia albi sunt de la Zuzu... Apropo. Știi că spiritul tău e foarte reușit. E o adevărată profeție.

MATEI (*surprins*): Care spirit?

30 PIERROT: Felicitarea pe care mi-a trimis-o Zuzu. Nu i-a fost dictată de tine?

MATEI: Nu știu nimic.

PIERROT: Nu se poate.

MATEI: Îți dau cuvîntul meu de cinste.

35 PIERROT: Atunci regret. Îți făcusem un compliment pe care nu-l meritai. Va să zică tot Zuzu e mai deșteaptă ca tine.

MATEI: Dar nu înțeleg nimic. Ce s-a-ntîmplat?

PIERROT: Un lucru pe care nu l-a prevăzut decît Zuzu.

5 MATEI (*enervat*): Dar spune-mi odată, bre omule, ce s-a-ntîmplat. Mă enervezi.

PIERROT (*luîndu-l prietenește de umăr*): Nu mă mai logodesc cu Damiana.

MATEI: Bine. Asta mi-o spuseseși adineauri. Dar pentru ce? Ce s-a-ntîmplat în lipsa mea?

10 PIERROT: S-a-ntîmplat că Damiana m-a prins gîdilînd pe sub gușe pe Florica.

MATEI (*revoltat*): Cum se poate?

PIERROT (*explicativ*): Nimic mai natural... Tocmai discutam cu ea rîndurile trimise de Zuzu, împreună

15 cu buchetul de trandafiri, (*căutînd să-și aducă aminte*) „Condoleanțele mele ... de data asta cred c-ai reușit să te sinucizi cu adevărat...” Ce zici? *Pas bête du tout*... Eu te credeam pe tine autorul lor și-i explicam Florichii pentru ce... adică îi spuneam că Zuzu trăiește acum cu tine...

20 MATEI (*protestînd*): Ce? Ce?... Cum poți să bănuiești așa ceva?

PIERROT: Cum? Nu-i adevărat?

MATEI: Îți jur!

25 PIERROT: Iar m-am înșelat. Regret.

MATEI: Dar binenteles!

PIERROT: Iartă-mă... Te credeam amantul ei... Și de necaz, am încercat să mă iau bine cu Florica.

MATEI: Dar bine, se poate să faci așa gafă?

30 PIERROT: La drept vorbind, gafa a făcut-o Damiana, care a avut proasta inspirație să intre în odaie tocmai cînd nu trebuia.

MATEI: Și-acum ce faci?

PIERROT: Eu?

35 MATEI: Tu. Ea. Amîndoi. Ce faceți acum?

PIERROT: Plecăm.

MATEI: Unde?

PIERROT: Ea se-ntoarce la mînaștire, iar eu... (*Termină fraza printr-un gest semnificativ.*)

40 MATEI: Și tu?

PIERROT: Eu, propriu-zis, rămîn în țară. Plec dar rămîn în București. Schimb numai cartierul.

MATEI (*cu un ton de canalie*): Va să zică... Adio?

5 PIERROT: De ce adio? La revedere... Ți-e teamă că n-o să ne mai vedem? Ce puțină cunoștință aveți voi de valoarea cuvintelor. La drept vorbind, ce-nseamnă un „adio”? O despărțire pentru totdeauna? Nu... Dar bineînțeles nu tot aci pe pămînt.

MATEI (*nedumerit*): Vrei să zici poate... în cer!

10 PIERROT (*acru*): Nu-n cer, dragă Matei, fiindcă cerul nu există.... Vreau să zic sub pămînt, unde odată și odată, tot o să ne-nțîlmim. Mai curînd sau mai tîrziu... Nu e treaba noastră... Treaba Celui-de-sus...

15 MATEI: Aoleo! Dar astăzi, aiurezi rău de tot.

PIERROT: Fiindcă vreau să te conving că „adio” este un cuvînt de prisos? Decît ai face pe nedumeritul, mai bine ai ruga pe unchiul tău, care este membru al Academiei, să-l scoată din vocabularul muritorilor limbii românești...

20 MATEI: Adio, adio! Te-ai curățat... Cu Damiana n-ai mers!

PIERROT: La revedere, dragă Matei, nu adio... La revedere... (*Se îndreaptă spre ușa din dreapta, care duce în camera sa.*)

25 MATEI: Întîrzii mult?

PIERROT: Nu, fiindcă sînt foarte grăbit...

MATEI: Atunci te aștept... Vreau să dau ochii și cu Damiana...

30 PIERROT (*ironic și sinistru*): Imposibil... Natural ar fi să te aștept eu pe tine. Dar bineînțeles după ce vei da cu ochii de Damiana...

35 MATEI (*fără să priceapă*): Bine, bine... Am să vin îndată... (*După ce Pierrot iese, Matei rămas singur se îndreaptă spre ușa din fund unde găsește pe Tudorache aranjînd hainele din cuierul din antret.*) Psss!... Tudorache! (*Tudorache intră.*) Ce e, moș Tudorache?... Ce fel de mistere se petrec pe-aci?

SCENA VIII

MATEI, TUDORACHE

TUDORACHE (*încurcat*): Parcă dumneata nu știi tot așa de bine ca și mine?... Specialitatea casei... Una vine, alta pleacă... Și la fel, și pe soare și pe ploaie ... și pe noapte și pe zi...

MATEI: Numai dumneata rămîi pe loc...

TUDORACHE: Fiindcă, pesemne, eu nu sunt femeie, coane Matei...

10 MATEI: Și Florica, bineînțeles...

TUDORACHE: Ba, de data asta... cred c-o să plece și ea!

MATEI: Dar măicuța Damiana ce face?

15 TUDORACHE: Deocamdată-și face bagajele... Și-a schimbat și rochia... Zice că la noapte, pleacă și ea... pleacă și boierul... Pleacă toți... O să pun pe geamuri bilete de închiriat...

MATEI: Ia ascultă, moș Tudorache. N-am putea noi îndrepta oarecum situația asta nenorocită? Ce zici?

20 TUDORACHE (*cu filozofie*): Vedeți-vă de treabă, coane Matei, că nu se prinde. Casa asta e blestemată. Parcă dumneata nu știi? Cînd vrei s-o dregi, mai rău o strici. (*Zărînd pe Damiana.*) Uite-o și pe logodnica lui Isus Hristos... (*Damiana intră, Tudorache iese.*)

SCENA IX

MATEI, DAMIANA

MATEI (*cu căldură și emoție în voce*): Scumpă prietenă, sunt dezolat de cele aflate... Dacă-ți pot fi de folos cu ceva, mă pun la dispoziție d-tale...

30 DAMIANA (*în rochia neagră din actul II*): Îți mulțumesc... Nu văd însă cu ce m-ai putea ajuta...

MATEI (*schimbînd tonul*): Adevărat... Sunt chestiuni de ordin intim, în care intervenția unei terțe persoane, poate fi interpretată drept o grosolănie.

35 DAMIANA: M-ai înțeles greșit... N-am vrut să spun lucrul ăsta...

MATEI: Bănuiam că hotărîrea dumitale nu e definitivă... Credeam că... Doamne!... Mai știu și eu ce să spun!... În lumea noastră, între un bărbat și o femeie, incidentele astea nu se sfîrșesc niciodată așa de tragic.

DAMIANA: Ce mă sfătuiești să fac atunci?

MATEI: Ai nevoie de sfatul meu, măicuță Damiana?

DAMIANA: Te ascult...

MATEI (*căutîndu-și cuvintele*): Vezi, dumneata... E drept că purtarea lui Pierrot, a depășit orice margine... Unui om care pretinde că iubește o femeie ca dumneata... un adevărat potir de cristal! o sfîntă... o nouă întrupare a Maicii Domnului, nu-i e permis să se coboare pînă la o servitoare... o ființă de rînd... o imitație de femeie...

DAMIANA (*cu dublu înțeles*): În felul meu, și eu am fost pînă mai ieri tot o servitoare... Am servit altarul Domnului...

MATEI: A, da... înțeleg. Dumneata ești foarte bună... foarte îngăduitoare... Dumneata creștinezzi nuanțele noastre sociale... Dumneata egalizezi pe servitoarea Domnului nostru Isus Cristos, cu servitoarea domnului Pierrot... Poate că dumneata l-ai și iertat... Probabil că în sufletul dumitale nu mai păstrezi decît rugina unei amintiri neplăcute și atîta tot... Pentru mine însă fapta lui este o curată inconștiență... Îmi dau chiar seama că de o murdărie ca asta, nu se mai poate spăla nici cu apa Iordanului.

DAMIANA: Cu ce-mi poți fi atunci de folos?

MATEI: Credeam că, avînd în vedere legăturile ce existau între dumneavoastră, mai de mult...

DAMIANA: Tatăl meu și tatăl său au fost frați... Asta e singura legătură dintre noi...

MATEI: Da?... Vream să spun, că amintirea idilei dumneavoastră din tinerețe... adică vechea dumneavoastră idilă...

DAMIANA: Nu corecta calificativul, fiindcă pe vremea aceea nu împlinisem încă optsprezece ani...

MATEI (*cu o revoltă falsă*): Poftim!... Ce inconștiență... Să te piardă la optsprezece ani și să nu fie în stare

să te păstreze cînd avusese norocul să te regăsească în splendoarea de azi...

DAMIANA: Îl crezi cu adevărat inconștient?

MATEI: A... Desigur... E un inconștient... E un om sfîrșit... un complet decrepit...

DAMIANA: Ce-mi rămîne de făcut atunci?

MATEI (*șiret*): Poate c-ar fi bine să mai rămîi...

DAMIANA: Și crezi că l-aș mai putea salva?

MATEI: Pe Pierrot?... A, nu!... Imposibil... Ar fi păcat să-ți pierzi timpul cu un cadavru ambulant...

DAMIANA: Atunci?

MATEI (*convîngător*): Atunci... Măicuță Damiana... Ești frumoasă, măicuță... Ești tînără... încă... Privește-te-n oglindă, te rog, și vezi-te cum ești... Nu te mai întoarce la minăstire... E păcat... Ascultă-mă pe mine... Pierrot este un ticălos... Știu... Dar parcă numai Pierrot și Isus Cristos există pe lume?...

DAMIANA: Ai dreptate... Abia acum înțeleg ce trebuie să fac... Îți mulțumesc că m-ai oprit s-apuc pe calea greșită... Nu mai plec... Rămîn pe loc...

MATEI (*exuberant de bucurie*): Rămîi? Adevărat că rămîi?... Ce fericit sunt!... (*Încearcă să se apropie de ea cu brațele întinse.*)

DAMIANA (*oprindu-i gestul*): Rămîn să salvez pe Pierrot...

MATEI (*încurcat*): Pe Pierrot?... Cum? Și eu...

DAMIANA (*cu un gest imperativ*): Dumneata, comunică-i te rog, prietenului dumitale, că nu mai plec!...

MATEI (*privește o clipă aiurit, apoi dîndu-și seama de realitate, dispare repede pe ușa din dreapta, strigînd*): Pierrot... Pierrot... Pie... (*împă*) A!... (*Apoi trece brusc, iar după o pauză reapare îngrozit, fără să mai poată articula un singur cuvînt. La gestul Damiane, abia șoptește.*) Pierrot a plecat înaintea dumitale.

DAMIANA (*dînd un țipăt*): Pierrot!...

MATEI (*cîinic și resemnat*): Da, da!... Pierrot, ciracul lui Hegesias, a plecat fără să mai aștepte pe sora Damiana.

DAMIANA (*făcînd un pas spre ușa din dreapta, se oprește o clipă pe loc, apoi hotărîtă, dă buzna înăuntru*):
Pierrot... Pierrot... Așteaptă-mă și pe mine...

SCENA X

MATEI, FLORICA

FLORICA (*apare pe ușa din stînga îngrozită de țipetele auzite*): Dumnezeule, ce s-a întîmplat?

MATEI (*regăsindu-și calmul*): S-a întîmplat, fetițo, c-ai întîrziat prea mult în casa lui Pierrot... O servitoare ca tine, după o lună de serviciu, trebuia să plece cu leafa pe un an întreg și... basta!...

FLORICA (*înțelegînd*): Așadar... s-a sfîrșit?...

MATEI: Cu stăpînii tăi, da... Cu tine însă, depinde. Vrei să intri servitoare la mine? (*Florica nu răspunde. Își astupă ochii în șorț, adună cele două buchete de trandafiri de pe scînduri și iese și ea pe aceeași ușă ca Damiana. În urma ei se aude soneria de la ușa principală pe care Tudorache se duce s-o deschidă, după ce intrase în scenă pe ușa din stînga.*)

SCENA XI

MATEI, TUDORACHE, CEI DOI OAMENI

MATEI (*la apariția celor doi domni îmbrăcați la fel cu jachete, jobene, mănuși albe și cîte un buchet de flori în mînă*): Bravo vouă! Veni răți la spartul tîrgului...

DOMNUL B: Cum așa? Am întîrziat?

DOMNUL T: S-a făcut logodna?

MATEI: Gata!

DOMNUL B: Nu se poate... Era anunțată pentru ora nouă.

DOMNUL T (*uitîndu-se la ceas*): E abia opt și jumătate.

MATEI: Știu... Dar a fost caz de forță majoră... Logodnica lui cea nouă, n-a voit să aștepte ora fixată de logodnica cea veche.

DOMNUL B: Ia lasă glumele, *mon cher*.

DOMNUL T: Ia mai bine spune-ne ce face Pierrot:

MATEI: Acum nu mai face nimic... Ce trebuia să facă, a făcut, acum un sfert de oră... S-a sinucis!

TUDORACHE: Vai de el, săracul! Dumnezeu să-l ierte!

DOMNUL B: A!...

DOMNUL T: O!...

DOMNUL B: Cum așa? Tocmai în seara logodnei?

DOMNUL T: Și noi, care-i aduserăm flori!

MATEI: Dar, ce-ați fi vrut să-i aduceți mortului? Bomboane? Haideti mai bine, să i le depunem la căpătii... (*Cei doi domni desfac foaia de hîrtie care acoperă florile.*) Controlați-vă mai întîi toaleta. Morților nu li se fac vizite cu mănuși albe... (*Cei doi domni își scot mănușile, le bagă în buzunare, apoi cu Matei în cap, care și-a luat și el buchetul de pe birou, pășesc în monom și dispar pe ușa din dreapta pe care imediat apare Florica, îndreptîndu-se grăbită spre ușa principală.*)

TUDORACHE (*întîmpinînd-o cu o întrebare plină de curiozitate*): Ce-i, Florico? Unde dracu te mai duci și tu?

FLORICA (*solemn*): La doctor...

TUDORACHE (*speriat*): La doctor? Ești nebună?

FLORICA (*plină de încredere*): Păi nu l-a mai scăpat odată, tot el?

TUDORACHE (*în bătaie de joc*): Vino-ți în fire, fetiță... Că de două ori, nici Domnul nostru Isus Cristos, n-a înviat... (*Florica iese pe ușa principală, în timp ce Tudorache rămînînd singur, oftează din greu, apoi se duce la telefon și apucă receptorul.*) Allo... Allo... Domnișoară... opt pe treizeci și trei... Da, da... (*Pauză.*) Biroul Visarion Negrescu?... Pompe funebre?... Chemați, vă rog, la aparat, pe agentul Mitică... (*Pauză.*) Dumneata ești, domnule Mitică?... Aici sunt eu, Tudorache... Da, da, Tudorache din strada Umbrei nr. 49... (*Pauză.*) Păi vezi? Mi-era teamă că nu mă mai cunoști!... (*Pauză.*) A!... Nu... Că de data asta nu mai e glumă... E adevărat... Da, da... Mort... Mort...

Mort de-a binelea... (*Pauză.*) Atunci, te-așteptăm...
 Bravo! Nu uita însă comisionul ăla de șapte și
 jumătate la sută... (*După o pauză.*) Nu mai spune!...
 Zi... s-a și făcut?... Bravo, domnule Mitică...
 Bravo, bravo! (*Revenind.*) Grăbiți-vă însă, să nu
 vă ia alții înainte... (*După ce închide telefonul,*
își mai face o cruce, și exclamă evlavios.) Doamne,
 iartă-mă... (*În timp ce cortina se coboară încet.*)

S F Î R Ș I T

MANECHINUL SENTIMENTAL

Marioarei Voiculescu

Scumpul meu manechin sentimental

MANECHINELE

	RADU CARTIAN, autor dramatic	35 ani
	SANDU RĂCEANU, critic dramatic	40 ani
	BAZIL IONESCU-POTOPENI, milionar	60 ani
5	JEANA IONESCU-POTOPENI, soția sa	30 ani
	MUCHI SANTORINO, artistă dramatică	25 ani
	FLORICA, servitoare	20 ani
	Expuse în zilele noastre, în cele două mari vitrine sociale din România.	

10 Dorința autorului este ca piesa să fie montată în felul teatrului de păpuși — adică:

15 La ridicarea cortinei, scena reprezintă fațada unui magazin luxos cu firma „*La dernière mode*” și alte două inscripții laterale; una: „*Confection, Opinions & Sentiments*” și alta: „*Pour dames & messieurs*”. Vitrina mare în primul plan și o ușă care se pierde în culisele din dreapta. Pe storul lăsat se citește cuvântul „*Nouveautés*”.

20 După ridicarea cortinei, patronul și doi-trei vânzători apar din culisele din stînga, traversează scena pe trotuarul din fața magazinului și dispar pe ușa din dreapta, pe care o deschid în vederea publicului.

25 Cîteva clipe în urmă, storul se ridică și el, făcînd să apară în vitrina magazinului decorul actului I, montat în paravane.

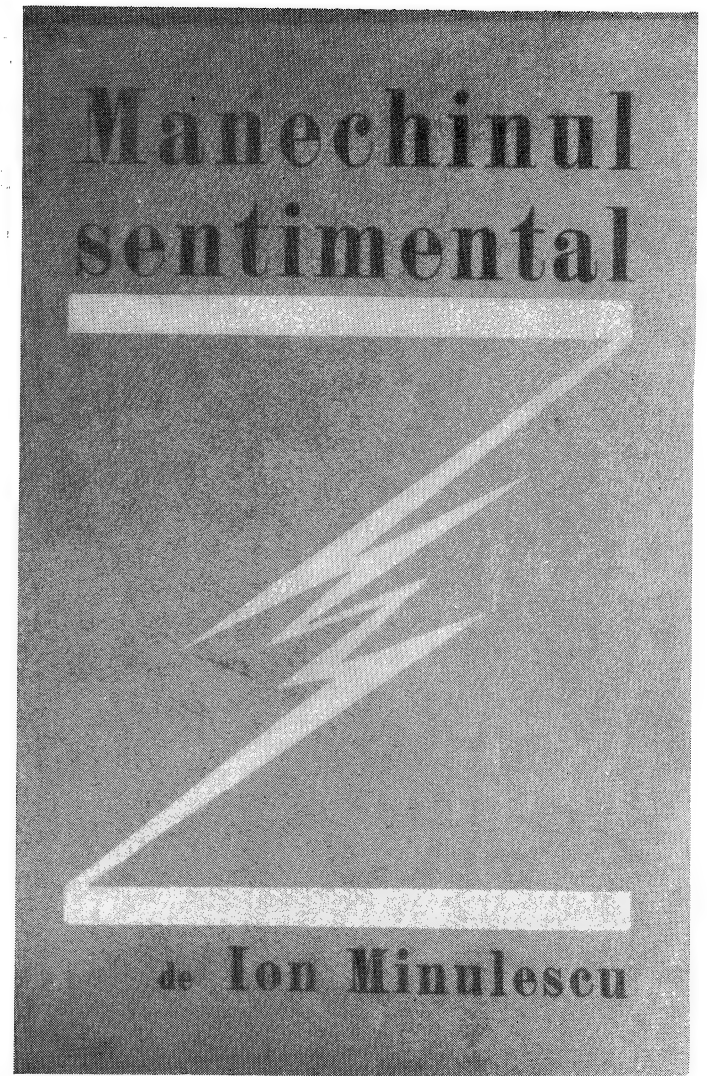
După terminarea actului, se lasă mai întîi storul vitrinei și în urmă cortina.

La fel se petrece și cu celelalte acte.

În caz cînd se aplaudă, actorii ies ca să mulțumească publicului nu în vitrina în care au jucat, ci pe trotuarul din fața vitrinei cu storul lăsat.

5

Dacă această montare prezintă greutăți tehnice și necesită cheltuieli prea mari, piesa poate fi jucată în mod obișnuit în decorurile actelor intitulate în text „Vitrine”.

Coperta la *Manechinul sentimental*, Editura „Cultura Națională”,
1926

A SZERELMES PRÓBABABA

KIÁLLÍTÁS 3 KIRAKATBAN

ÍRTA:
ION MINULESCU

FORDÍTOTTA:
KÁDÁR IMRE

*Amicele
Ionului Ion Minulescu
cu cele mai disprețuite sale
clădiri, la D. Nr. 924.
sem. Kádár*

A romániai Magyar Pen-Club megbizásából
ERDÉLYI HELIKON KIADÁSA

A Szerelmes próbababa (Manechinul sentimental), traducere de
Kádár Imre — coperta interioară cu autograful traducătorului
(colecția „Ion Minulescu“)

PRIMA VITRINĂ

5 O cameră de mansardă, mobilată cu gust și dezordine
artistică. Predomină culorile violente. O sofa acope-
rită cu o scoarță oltenească, un fotoliu englezesc, un
biou, o bibliotecă simplă etc. Pe pereți afișe ilustrate
și deseneuri încadrate simplu. Pe jos, cărți răvășite și
ziare. Pe cele două laturi ale încăperii, o ușă și o fereas-
tră. La ridicarea cortinei, Radu, călare pe colțul birou-
lui, vorbește. Sandu se ridică ursuz de pe sofaua unde
10 pînă atunci se plictisise parcă de cele auzite.

SCENA I

RADU, SANDU

RADU (*curios și nerăbdător*): Ei? Ce zici? (*Sandu
strîmbă din nas.*) Nu-ți place?
15 SANDU (*acru la vorbă*): Deloc.
RADU (*împresionat*): Vorbești serios?
SANDU (*solemn*): Foarte serios. Asta nu-i piesă de
teatru.
RADU (*enervat*): Și de ce n-ar fi?
20 SANDU (*calm*): Fiindcă n-are acțiune. Dumneata ești
un romantic întârziat. De cinci ani de zile de cînd
îți spun lucrul ăsta. Bați apa-n piuă.
RADU (*agresiv*): O fi! Dar publicul este de altă părere.
SANDU (*în bătaie de joc*): Ba nu, zău! Ai putea să-mi
25 spui și mie în ce an se petrece acțiunea piesei dumi-

tale? La o mie trei sute? Pe vremea trubadurilor
și a castelanelor cu centură de castitate? Haide,
haide. Recunoaște și dumneata că asta nu e subiect
de piesă românească. Nu e verosimil. O femeie din
5 *high-life*, oricât ai vrea dumneata, nu poate să
iubească un poet.

RADU (*consternat*): Niciodată?

SANDU: Niciodată.

RADU: Nici când încearcă să se sinucidă pentru ea?

10 SANDU (*cu compătimire*): Nu, domnule! Nici chiar
atunci. Fiindcă o încercare de sinucidere neizbu-
tită îl face și mai ridicol. (*În bătaie de joc.*) Asta e
melodramă!

15 RADU (*protestînd cu vehemență*): Melodramă? Habar
n-ai de ce-nseamnă o piesă de conflict sufletesc.

SANDU (*prețios*): Nu se știe... Eu am pus la punct
multe piese mediocre.

RADU (*cu demnitate*): Mediocre, poate... A mea o să
fie însă o capodoperă.

20 SANDU (*cu șiretenie*): S-ar putea să fie și-așa... Nu
zic... Dar pentru asta poetul dumitale trebuie să
stea în gazdă la o femeie bogată și bătrînă.

RADU (*protestînd*): Nu, nu. Asta nu se poate.

25 SANDU (*insinuant*): Nu cumva te jenează proprietă-
reasa bătrînă? Fă-o mai tînără dacă vrei.

RADU: A, nu!... Vîrsta n-ar avea nici o importanță.

SANDU (*cu dublu înțeles*): Hm!... Cui i-o spui?

RADU: Nu prea văd însă nevoia unui nou personaj
feminin. Proprietăreasa asta îmi strică acțiunea
30 piesei.

SANDU (*ex cathedra*): Apoi tocmai asta e piesă de
acțiune, domnule!... Femei cît mai multe, și-n
fiecare act, dacă se poate, cîte două-trei toalete
noi.

35 RADU: Știu, știu... Am avut eu în vedere și lucrurile
astea. Numai că... în locul proprietăresei, eu am
pus... (*confidențial*) o actriță.

SANDU (*surprins*): O actriță! Asta care mai e?

40 RADU: Nu ți-am spus? Amanta poetului... Se poate
poet fără muză?

SANDU: A! va să zică, pe amanta poetului o faci actriță?

RADU: Că doar n-ai vrea s-o fac spălătoreasă! Ce?

E amantă de mareșal, ca madame Sans-Gêne?

SANDU: Ei și? Unde vezi tu dificultatea?

5 RADU (*explicativ*): Dacă poetul stă în gazdă la o
femeie bogată și bătrînă, unde se întâlnește cu
actrița?

SANDU: La hotel...

RADU: Nu se poate... Prea costă mult hotelul... Dacă e
poet, de unde atîția bani să plătească odaia de
10 cîte două-trei ori pe săptămînă?

SANDU: Atunci la ea acasă.

RADU: Nici asta nu se poate... Prea ar fi mare încurcă-
tura ... (*Convingător.*) Tu nu pricepi? Actrița, la
rîndul ei, trebuie să mai aibă și ea încă un amant.

15 SANDU (*cu entuziasm fals*): Știi că ideea asta e admi-
rabilă! Bravo ție! Ei! Vezi, domnule, cum începe
să miște? Și unde mai pui că avem și un personaj
în plus.

20 RADU (*protestînd grăbit*): Nu, nu... Țsta e un personaj
absent. Nu-l scot pe scenă fiindcă n-am nevoie
de el. Îl fac să lucreze din umbră numai.

SANDU (*cu entuziasm scăzut*): Da... da... Am înțeles...
O să fie un fel de Père Joseph al lui Richelieu...

RADU: Cam așa ceva...

25 SANDU: *Une Eminence grise* ?...

RADU (*distrat*): Eh! Mai mult, o eminență financiară.
Un bancher bătrîn și libidinos.

SANDU (*plictisit*): Da... da... Acum văd eu unde vrei
s-ajungi... Bancherul iubește pe actriță... Actrița
iubește pe poet... Și poetul iubește pe femeia din
30 *high-life*!

RADU (*vesel*): Exact!

SANDU (*acru la vorbă*): Ei, și? Pe urmă? Unde vezi
dumneata aici subiect de piesă de teatru? Parcă
35 e fabula *Racul, broasca și o știucă*!

RADU (*revoltat*): Cum fabulă, domnule? Dar conflictul
sufletesc nu-l pui la socoteală?

40 SANDU (*cu aerul calm și protector*): Ba daaa! Dar pînă
la conflictul sufletesc, pe mine, spectator, în piesa
dumitale mă interesează alt lucru. (*Cu tonul ridicat.*)

Cine plătește poetului casa, masa, luminatul, încălzitul și spălatul? Actrița sau femeia din *high-life*?

RADU (*nedumerit*): Nici una, nici alta...

5 SANDU (*cu revoltă aparentă*): Apoi, dacă e sărac, de unde vrei să scoată omul atâtea parale? Dumneata nu știi că Dumnezeu n-are grijă decât de paserile cerului? (*Sfătuitor.*) Ia seama că iar o iei razna peste câmp!

10 RADU (*după o pauză de matură gândire*): Aici... mi se pare că ai tu dreptate. În privința asta, o să mă mai gîndesc eu...

15 SANDU (*explodînd*): Ce să te mai gîndești, că tot acolo ai s-ajungi! (*Cu autoritate.*) Fără o proprietăreasă bogată și bătrînă nu se poate. Ascultă-mă pe mine ... Poetul dumitale trebuie să trăiască numaidecît și cu una, și cu alta!...

RADU (*zăpăcit*): Nu ți se pare că-i prea mult?...

20 SANDU (*jovial*): Apoi dacă este așa, să mă ierte înalt preasfinția-ta... dar poetul ăsta o să-ți îngroape piesa de la a treia reprezentație. (*Revenind.*) Și cînd am zis trei reprezentații, am înțeles pe cele două din urmă, cu rețeta sub medie.

RADU (*timid și cu neîncredere*): Și altminteri... crezi că o să am mai multe?

25 SANDU (*exuberant*): Dar nici nu mai încapе în doială! Ce crezi dumneata că-l interesează pe publicul nostru? Opera artistului sau cancanurile din viața lui? Așa a fost de cînd lumea! Dumneata nu știi ce-a pățit lord Byron de la contemporanii lui? Niște caraghioși! În loc să-i citească versurile, îi numărau amantele. Lord Byron a avut numai în Italia șapte amante! N-ai știut asta? Și Cassanova a avut șaptezeci și șapte! Nu mai vorbesc de Hafiz și de Firdusi. Ehe! ăștia au avut cîte șapte sute șaptezeci și șapte. Și doar erau poeți. Nu glumă. (*În bătaie de joc.*) Și poetul dumitale n-are voie să aibă decât o singură amantă. O biată actriță... că de femeia din *high-life* nu mai vorbesc. E-n stare s-o piardă, idiotul! (*Cu dezgust.*) Ei? Nu vezi că ești un caraghios?... Ia te rog să mă lași în pace cu piesele dumitale de teatru!

40

RADU (*după o pauză, consternat și convins pe jumătate*):

Hai să fie atunci cum zici tu...

SANDU (*triumfător*): Păi nici nu se poate să fie altfel...

5 RADU (*cu umilință*): Îl fac să stea în gazdă la o femeie bogată și bătrînă.

SANDU (*completîndu-l*): Bogată, bătrînă... și cu o servitoare tînără... (*Radu tresare.*) Să nu uiți servitoarea, că asta e un personaj foarte important...

10 RADU (*bănuitor*): Nu cumva ai de gînd să mi-l încurci și cu servitoarea?...

SANDU: Auzi întrebare! Păi asta-i tot ce poate fi mai natural... (*Explicativ.*) Dar stai să vezi mai întîi ce fel de servitoare... Ia inventează tu una tînără, nostimă, durdulie... o unguroichiță cu părul roșcat, cu buzele răsfrînte și cu nasul în vînt (*face gestul*). Uite așa... Ca un semnalizator de C.F.R. ... Linia liberă... Trenul poate intra în gară... Ei? Ce zici? Un tip de femeie în genul Cleopatrei, regina Egiptului... Ceva așa... să-l scoale din mormînt și pe Marc Antoniu!

20 RADU (*nedumerit*): Bine, bine... Dar în cazul acesta ce rost mai are femeia din *high-life*?

25 SANDU: Apoi tocmai lucrul ăsta mă întreb și eu. Nu vezi că n-are nici un rost? (*Sentențios.*) Suprim-o, dragă... pur și simplu!

RADU (*speriat*): Ce tot vorbești? Și Muchi ce-o să joace la iarnă? Vrei să-mi gălesc beleana cu ea?

SANDU: Ei, asta e! Parcă ești obligat să-i dai cîte un rol nou pe fiecare stagiune.

30 RADU (*jenat*): Nu... dar... Tu nu știi? Pe-o actriță o păstrezi mai repede cu un rol de zece cîrvînte decât cu o rochie de zece mii de lei...

35 SANDU (*șiret*): Știu... știu... Cum să nu știu!... Numai că... de... Rolul ăsta nu prea e pentru Muchi... Nu te supăra, zău, dar amanta dumitale prea e mitocancă. Pentru o femeie din *high-life* îți trebuie alt gen de actriță... Tu nu-ți dai seama?

RADU (*cu teamă*): Aș vrea să te aud vorbind așa cînd o fi Muchi de față...

40 SANDU (*exagerînd*): Ba eu nu mă jenez defel. Eu spun omului totdeauna adevărul în față. (*Ridicînd tonul.*)

Cum o să joace Muchi, domnule, pe o femeie din *high-life*? Tu știi cum vorbesc femeile astea? (*Sentențios.*) Numai franțuzește!

RADU (*cu vocea stinsă*): Știu... Ai dreptate...

5 SANDU (*cu tonul ridicat*): Apoi dacă am dreptate, ce mai discutăm degeaba?

RADU (*cu reticență în voce*): Dacă ar fi numai după mine, știi ce-aș face eu?

10 SANDU (*tăindu-i vorba*): O nouă prostie! ... D-asta sunt sigur... (*Radu protestează.*) Dacă ar fi să m-ascuți pe mine însă, i-ai da rolul Movilencei! (*Radu tresare.*) Asta e singura noastră actriță care ar putea juca așa ceva!

RADU (*cu entuziasm*): Știi că ideea e admirabilă!

15 SANDU (*insinuant*): Ideea e admirabilă. Nu știu însă cum are să fie rolul. Mie mi-e teamă că-ți faci planuri degeaba. Să-ți spun drept. Eu nu te văd pe tine scriind așa ceva. Asta e rol greu, dragă. Pe o femeie din *high-life* trebuie să știi cum s-o prezinți pe scenă. Astea sunt altfel de femei. Cum să-ți spun? Cu astea nu merge așa, ca... cu Muchi... Pe astea trebuie să le cunoști de aproape. Să fi dat și tu, măcar, așa, o raită prin lumea lor!

20 RADU (*tăindu-i vorba*): A! În privința asta să nu duci nici o grijă. Sunt hotărât s-o fac și p-asta. Mi-am procurat câteva adrese, tot una și una. Imposibil să nu reușesc.

SANDU (*uimit*): Ce? Ești nebun?

30 RADU (*cu convingere*): Păi dacă n-aș fi nebun, cum aș putea, domnule, să scriu o capodoperă?

SANDU (*grav*): Vorbești serios?

RADU (*hotărât*): Foarte serios. Aș vrea să văd și eu pe femeia din *high-life* care o să-mi respingă oferta. Dumneata crezi că numele meu nu prezintă nici o garanție?

35 SANDU (*în bătaie de joc*): Numele dumitale?... Ei! Știi că ai haz? Dar ce ești dumneata? ministru? bancher? arhieru? Nu ești măcar membru într-un consiliu de administrație. Nu-ți mai face iluzii degeaba, că nu se prinde.

40

RADU (*hotărât*): Crezi? Hai să-ncercăm, și-o să vedem.

La urma urmelor, ce-o să mă coste? (*Ia cartea de telefon de pe birou.*) Uite... Adresele le am aici însemnate cu roșu. Știi câte sunt? Șapte? Număr fatidic. Reușită la sigur. Să luăm una la-ntîmplare. Bunăoară p-asta. (*Cetește.*) Basil Ionescu-Potopeni.

SANDU (*în bătaie de joc*): Aoleo! Asta e un îmbogățit de război.

10 RADU: Ei, da... Nevastă-sa însă e fata lui beizadea Scarlat. Tot ce poate fi mai *high-life*. Și eu de nevastă-sa am nevoie, nu de el.

SANDU (*ironic*): Numai să poți ajunge pînă la ea.

RADU: A!... Lucrul asta e foarte ușor. Mai întâi, să vedem adresa exactă... (*Cetește.*) Strada Grigore Alexandrescu, fostă Clopotarii-Noi, nr. 173.

15 SANDU (*în bătaie de joc*): Da, da... Pe la „Roata lumii“, cartier *high-life*.

RADU: Nu-ți fie teamă, că dacă-o fi să iasă ceva, mă duc eu singur. Deocamdată, să văd însă dacă mă poate primi. (*Apucă receptorul telefonului.*)

20 SANDU (*nedumerit*): Dar dacă nu te cunoaște, cum vrei să te primească?

RADU (*calm*): Apoi tocmai pentru asta vreau să mă și primească. Să facem cunoștință.

25 SANDU (*revoltat*): Cum? Așa, prin telefon? D-aia crezi tu c-a inventat Edison telefonul?

RADU (*cu voluptate*): Ce vrei, dragă? Asta e singurul mijloc să iau și eu contact cu lumea mare! Altminteri pot s-aștept mult și bine, că de dragul pieselor mele de teatru n-are să mă invite nimeni niciodată. (*Vorbește în pîlnia telefonului.*) Allo... centrala... domnișoară, te rog...

SANDU (*după o pauză, cu perfidie*): Mi se pare că nevasta ăstuia trăiește cu unul de la externe...

35 RADU (*fără să se turbure*): Nu văd nici un inconvenient... din contră. Unul de la externe mă aranjează mai bine ca un șofer sau altcineva.

SANDU: Știu... dar vreau să spun că asta e o femeie subțire... Trebuie să știi cum să te prezinți. Cum să-i vorbești. Să n-o plictisești numai cu literatura. Adică să nu-i vorbești numai de Baudelaire și

40

Verlaine... din cînd în cînd, ține minte... mai dă-o și prin Paul G raldy...

RADU: N-avea nici o grijă, că n-am să te dau de rușine. (*Vorbește în telefon.*) Allo, domnișoară... 53 pe 73, te rog...

SANDU (*după o pauză*): Și să nu crezi că ăsta de la externe e singurul... A!...  i pune niște coarne lui bărbatu-său!...  n privința asta, bate toate actrițele noastre...

10 RADU (*plictisit*): Nu mai insista, te rog, că pe mine n-ai de ce să mă faci gelos. (*Vorbește la telefon.*) Allo! Casa domnului Ionescu-Potopeni? Aș putea vorbi cu doamna Ionescu? (*Pauză.*) A! da? Chiar dumneavoastră sunteți la aparat? Vă sărut m inile, doamnă. Aici e Radu Cartian. Da, da... Radu Cartian... (*Pauză.*) Cum?... Cum?... Nu mă cunoașteți? N-ați avut încă onoarea? A! Nu face nimic, doamnă. Nu vă mai scuzați, că vă cred. E drept că numele meu nu prea circulă prin lumea dumneavoastră.  l găsiți numai pe afișele Teatrului Național, prin sumarul revistelor literare, prin vitrinele librăriilor. (*Pauză.*) Cum, cum?... dacă sunt nebun?... (*Sandu pufnește de r s.*) Vai de mine, doamnă! Dar aveți de-a face cu un om în toate mințile. (*Pauză.*) Chiar aș... Radu Cartian... autor dramatic... autorul piesei *Porumbița de porțelan*, marele succes din stagiunea trecută. (*Pauză.*) A! Da? Foarte  nc ntat. Vă sărut m nușițele, doamnă. Sărut m nușițele. (*Pauză.*) V-a plăcut? Nu? Mult de tot? Eram sigur. O femeie superioară ca dumneavoastră. (*Pauză.*) A! Nu-i nimic grav. Voiam numai să vă comunic ceva personal. C nd? Dacă-mi dați voie chiar acum. Da, da, într-o jumătate de or , sunt la dumneavoastră. Vă mulțumesc. *Oui... c'est  a!...   bient t!...* Sărut m inile, doamnă. (* nchide telefonul, apoi triumfător.*) Gata! Văzuși, domnule? Uite-aș se scrie o piesă de teatru.

40 SANDU (*aiurit*): Asta e curată maimuț rie... Nu e teatru.

RADU (*cu autoritate*): A!... Dumneata să-ți spui părerile la premieră, nu acum... (*Se aude o bătaie puternică în ușă.*) Intră...

SCENA II

ACEIAȘI, MUCHI

5 MUCHI (*intră ca un v rtej, tr ntind ușă după ea*): Eu sunt!...

RADU (*drăguț*): Eram sigur... Cine putea fi alta dec t porumbița mea de porțelan?

10 SANDU (*glumeț*): Cu ciocul de aur și cu ghearele de oțel.

MUCHI (*r u dispusă*): Ia lăsați-mă-n pace, că vă ia dracu și pe voi...

RADU (*intrigat*): Dar ce e, dragă? Ce s-a-nt mplat?

15 MUCHI (*furioasă*): Știi că m-a dublat în *Femeia cu ochii de smarald*?

RADU (*surprins*): Nu mai spune! Cum se poate aș  ceva?

MUCHI: Cum se poate, cum nu se poate... iată că s-a putut! A! I-am spus directorului însă că-mi dau demisia.

20 RADU (* mp ciuitor*): Ba cu demisia să nu te joci. Ascultă-mă pe mine. (*Lui Sandu.*) Ce stai, domnule, aș  nepăsător și rece? Parcă ai fi *Luceafărul* lui Eminescu! N-auzi ce i-a făcut directorul? Omul dumitale de  credere! A dublat-o! Dumneata ce păzești acolo, în comitetul teatrului? N-ai nici un rol? Nu poți pune o vorbă bună?

SANDU (*scuz ndu-se*): Dar eu nu știu nimic. Habar n-am de aș  ceva.

30 RADU: Du-te, *mon cher*, și-i spune să lase fata-n pace. Tocmai pe ea și-a găsit s-o persecute? Asta e actriță mare, domnule! (*Lui Muchi.*) Și cu cine te-a dublat, dragă?

35 MUCHI (*cu sc rb *): Cu miorl ita aia de Movileanca.

RADU (*surprins*): Cum, cum? Cu Movileanca? Nu mai spune! Auzi, a dracului, cum s-a-nv rtit!

- SANDU (*împăciuitor, către Muchi*): Lasă, Muchi, nu-ți mai face sînge rău, că am eu grijă de tine... *Femeia cu ochii de smarald* ai s-o joci numai tu. Movilencii o să-i găsim noi alte roluri mai potrivite pentru ea.
- 5 Știi... așa ceva... mai siropos!
- RADU (*după un schimb de gesturi semnificative cu Sandu*): Da, da... Sandu are dreptate. Lasă, că aranjăm noi lucrurile să fie toată lumea mulțumită. Și tu... și Movileanca.
- 10 MUCHI (*cu neîncredere*): Și dacă n-o vrea directorul?
- RADU: Auzi vorbă! Cum să nu vrea? Dacă intervine Sandu, s-a făcut. Să n-ai nici o grijă.
- MUCHI: Ei! Și pe urmă? Ce vrei să fac numai cu un singur rol? Mie îmi trebuie cel puțin trei roluri noi
- 15 pe stagiune ca să mă pot afirma.
- RADU (*convîngător*): Lasă, dragă, că ți le găsim noi și pe celelalte două.
- MUCHI: De unul, nu-i vorbă... Sunt sigură.
- RADU (*curios*): Da? Care-i ăla?
- 20 MUCHI: Cum care? Rolul din piesa ta cea nouă... (*Sandu face semne negative lui Radu.*)
- RADU (*plictisit*): Ba mi se pare că te-nșeli!
- MUCHI (*tresărind*): Ce-ai zis?...
- RADU: Am zis că... cu piesa mea cea nouă e-ncurcătură mare, dragă. Mi se pare că nici n-are să fie
- 25 gata pentru stagiunea asta...
- MUCHI (*desperată*): Și eu? Ce joc atunci?
- RADU: Joci în alte piese, dragă... Slavă Domnului! Avem destui autori dramatici români. (*Lui Sandu.*)
- 30 Ce zici, Sandule?... Cam ce-ar putea juca Muchi afară de *Femeia cu ochii de smarald*?
- SANDU (*insinuant și perfid*): Ei, bravo! de jucat, Muchi poate juca orice. Tu nu-nțelegi însă? Fata ține cu orice preț să joace numai în piesele tale...
- 35 RADU: Adevărat, dragă? Așa mult mă iubești tu pe mine?
- MUCHI (*plictisită*): Ia sfîrșește odată, că-ncepi să mă enervezi și tu! Nu mi-ai spus că-mi dai mie rolul principal? Acum îțiiei vorba înapoi? (*Sandu face din nou semne negative lui Radu.*)
- 40

- RADU (*încurcat*): Păi dacă nu e gata, cum vrei să ți-l dau? Nu-nțelegi? Și la urma urmelor, să-ți spun drept... nici nu cred să-ți convină... e un rol cam așa... Cum să-ți spun?... Nu prea e în genul tău...
- 5 MUCHI (*cu dispreț*): Am înțeles. Trebuie să fie o prostie...
- RADU (*protestînd*): Ba te-nșeli. Are să fie o adevărată capodoperă... dar în alt gen... bineînțeles. Uite, Sandu cunoaște subiectul. I l-am povestit adineaori. Numai că piesa nu e gata... și poate n-are să fie niciodată...
- 10 MUCHI (*plictisită*): Ei, poftim!... Iată pentru cine mă sacrific eu!... (*Cu dispreț.*) D-aia n-are nimeni încredere în piesele românești...
- RADU (*prețios*): Ce vrei, dragă? Asta e soarta capodoperelor! Merg greu... greu de tot... diamantele trebuie să le trimiți tocmai la Amsterdam ca să fie lustruite. Tu știi unde e Amsterdam? departe, departe... E, he, he!... Tocmai în Olanda...
- 15 MUCHI (*lui Sandu*): Ce-i cu piesa lui Radu, Sandule?
- 20 SANDU (*cu ironie fină*): Ce să fie, dragă? O capodoperă, în studiu... Mai rămîne s-o scrie, și... gata!
- MUCHI (*lui Radu*): Și cînd ai de gînd să-ncepi să scrii?
- RADU (*luîndu-și pălăria*): Chiar acum... Pentru asta mă și duc unde mă duc...
- 25 MUCHI (*cu ironie simplă*): Te duci o scrii la Amsterdam?
- RADU: Ba la „Roata lumii“... Strada Grigore Alexandrescu, fostă Clopotarii-Noi, nr. 173... Te las cu Sandu, să-ți explice el cum stă afacerea. Eu sunt grăbit... *Au revoir*, porumbița mea de porțelan... (*O sărută, apoi lui Sandu.*) Sandule, dragă... Explică-i tu porumbiței deosebirea dintre o actriță și o femeie din *high-life*. (*Iese.*)
- 30

SCENA III

SANDU, MUCHI

- 35 SANDU (*după o pauză, insinuantă*): Ai priceput ceva?
- MUCHI (*intrigată*): E nebun sau se face?...
- SANDU (*cu gravitate*): Ia ascultă, dragă Muchi... Fie vorba între noi... Dar tu crezi că Radu a fost vreodată în mințile lui?

- MUCHI (*convingătoare*): Ei, nu... că... a scris el și lucruri admirabile!
- SANDU (*izbucnind*): Care, dragă? Spune-mi-le și mie, că doar nu le-i cunoaște tu mai bine ca mine...
- 5 MUCHI (*plictisită*): Lasă, lasă,... că și voi... criticii... SANDU: Cum, cum? Ce vrei să zici? Ai avut vreodată ocazia să te plîngi de mine? Slavă Domnului! N-aș fi lăudat nici pe Sarah Bernhardt cum te-am lăudat pe tine.
- 10 MUCHI (*scuzîndu-se*): Dar eu personal nu mă plîng deloc... Din contră... Îți mulțumesc.
- SANDU (*cu amărăciune prefăcută*): Ba de așa mulțumire să aibă parte numai dușmanii mei...
- 15 MUCHI (*vexată*): Ei, vezi cum sunteți voi criticii?... Voi nu puteți pricepe o prietenie între un bărbat și o femeie fără să nu vă gîndiți la... prostii... Să știi că lucrurile astea mă dezgustă...
- SANDU (*ofensiv*): Ia mai spune o dată. Cine te dezgustă? Criticii sau autorii dramatici?
- 20 MUCHI (*hotărîtă*): Unde vrei să ajungi, Sandule? SANDU (*calm*): Știi tu mai bine ca mine.
- MUCHI: Dar dacă-l iubesc pe Radu?... Tu nu admiți ca o femeie să iubească sincer un bărbat?... SANDU (*sentențios*): Nu... Fiindcă tu nu ești femeie...
- 25 Tu ești actriță...
- MUCHI (*amenințătoare*): Să știi că te spun lui Radu.
- SANDU (*ironic*): Grozavă amenințare! Și Radu știi ce-are să-ți răspundă? Ia mai lasă-mă-n pace, madam, c-ai început să mă plictisești!
- 30 MUCHI (*contrariată*): Dar ce-i cu voi astăzi? Ați înnebunit cu toții?
- SANDU (*insistînd*): Știi de ce nu vrea Radu să-ți dea rolul din piesa cea nouă?
- MUCHI (*naivă*): Fiindcă nu e gata încă.
- 35 SANDU: Și cînd are să fie, crezi c-o să ți-l dea? MUCHI: Sigur. Nici nu mai încape discuție.
- SANDU: Ei bine, nu. Te-nșeli, dragă. Nu ți-l dă ție. Îl dă alteia.
- MUCHI (*izbucnind*): Vorbești serios? Știi ceva sigur? Sandule!... dacă mă iubești cu adevărat, spune.

- SANDU (*perfid și patetic*): Dragă Muchi, ai căzut rău... să știi... eu te plîng, dar n-am ce-ți face... Hai să zic și eu ca tine, că Radu ăsta n-ar fi tocmai lipsit de talent. Talentul este ceva, așa, ce nu se prea poate defini... În schimb însă Radu este o lichea!
- 5 Modul cum se poartă cu tine mă dezgustă.
- MUCHI (*din ce în ce mai aprinsă*): Cui i-a dat rolul? Spune cui i-a dat rolul...
- SANDU: Movilencei!
- 10 MUCHI (*izbucnind*): Canalia!
- SANDU: Țasta e calificativul just: ca-na-lia!
- MUCHI: Ei bine, nu! Lucrul ăsta n-are să se-ntîmple niciodată. Am să le scot ochii la amîndoi.
- SANDU: Ce? Ești copilă? Fugi de-acolo!
- 15 MUCHI: Paparuda asta n-are să joace în piesa lui Radu.
- SANDU (*cu perfidie*): Dar dacă vrea autorul? Autorul e suveran!
- MUCHI: Așteaptă numai pînă mîine, și ai să vezi tu cine e suveran.
- 20 SANDU (*prefăcut*): Dă-le pace, dragă. Lasă-i să-și facă de cap.
- MUCHI: A, nu. Asta nu se poate...
- SANDU (*insinuînd*): Ascultă-mă pe mine, că eu te-nvăț de bine...
- 25 MUCHI (*furioasă*): Să-i dau Movilencei rolul meu?
- SANDU: Care rol, dragă?
- MUCHI: Succesul meu din iarna asta?
- SANDU: Care succes, dragă? Tu cunoști piesa? Cunoști rolul? Asta e piesă? Țasta e rol? Cataclism dragă, nu altceva.
- 30 MUCHI (*revenind*): Vorbești serios?
- SANDU: Te-am mințit eu vreodată?
- MUCHI (*nedumerită*): Ba nu... Dar... adineaori spuneai că e o capodoperă...
- 35 SANDU: Ce capodoperă, dragă? Însmormîntare de clasa I-a. La sigur... Dar nebunului ce-i poți spune? Dacă-i place lui să fie capodoperă, să-i fie de bine. El se curăță... nu eu!
- MUCHI (*schimbîndu-și dispoziția*): Va să zică, așa stă chestia?
- 40 SANDU: Mai stai la-ndoială cînd îți spun eu?

MUCHI (*după o pauză de gândire*): Apoi, dacă e așa, să știi că i-o fac!

SANDU: Fă-i-o, dragă... Fă-i-o, că merită... Ba nu, zău... Mă mir ce-i fi găsit la el... nici scriitor de talent... nici om de caracter!

5 MUCHI (*după o nouă pauză*): Știi ce? Hai să dăm o notiță la ziare.

SANDU (*plictisit*): Ce fel de notiță?

MUCHI: O notiță despre piesă.

10 SANDU (*codindu-se*): De... Nu prea e momentul, chiar acum... Dar dacă vrei tu, o facem și p-asta.

MUCHI (*continuându-și ideea*): Să spunem că piesa e o prostie... că-n cercurile literare unde s-a citit..

SANDU (*oprind-o*): Stai, stai, că nu prea e tocmai cum zici tu...

15 MUCHI (*hotărîtă*): Ba e așa cum zic eu...

SANDU: Păi dacă n-a fost încă scrisă, cum poți spune că piesa e proastă?

MUCHI: Ei și?... Parcă dacă ar scri-o, are să fie mai bună!...

20 SANDU (*dînd înapoi*): E drept că subiectul nu este cine știe ce mare lucru... Dar, de... Poți judeca o piesă numai după subiect?...

MUCHI: Ce-are a face!... Dacă subiectul e prost, cum o să fie piesa bună?...

25 SANDU (*încurcat*): Nu, nu... Eu cred că ești greșită...

MUCHI (*supărată*): Va să zică, mă refuzi?...

SANDU: Nu, dragă... N-am zis asta... Dar putem face notița altfel... Să anunțăm, bunăoară, că din cauza dificultăților de ordin etnic... etnic!... Înțelegi tu ce-nseamnă asta?... (*Muchi dă din cap afirmativ.*) Radu a renunțat la noua lui piesă. Să reiasă, cum s-ar zice, că a festelit-o și de data asta...

30 MUCHI (*cu entuziasm*): Bravo ție... Hai să facem notița. (*Se îndreaptă spre birou.*)

SANDU (*oprind-o*): Lasă dragă, c-o fac eu singur astăseară... N-ai încredere în mine?

MUCHI: Jură-mi că apare mîine.

SANDU (*încurcat*): Chiar mîine n-are să se poată...

40 Las-o mai bine pe poimîine, sau... într-una din

zilele astea, cînd o fi loc la rubrica „Culisele teatrale”. Îți promit însă, că pînă duminică ai s-o citești în pagina întâia, cu litere cursive.

MUCHI (*neîncrezătoare*): Contez pe tine?

5 SANDU: Îmi pare rău... Să n-ai nici o grije...

MUCHI (*preocupată de o idee fixă*): Și dacă se curăță, știi ce am de gînd să fac?

SANDU: Ia spune... Ce?...

MUCHI (*hotărîtă*): Îl trimit la plimbare...

10 SANDU: Foarte bine. Așa și merită.

MUCHI: Mie nu-mi trebuie amanți mediocri.

SANDU: Tocmai ce-ți spuneam și eu...

MUCHI (*cu oarecare temere*): Dar... vorba e... se curăță?

SANDU: La sigur.

15 MUCHI: Pe onoarea ta?

SANDU: Dacă nu l-oi curăța eu, să-mi zici „cuțu“!...

MUCHI (*în culmea fericirii*): Sandule dragă... Simt că-ncep să te iubesc...

SANDU (*prefăcut*): A, nu... Eu nu ți-am cerut lucrul

20 ăsta... Stai să ne-nțelegem mai întîi... Tu știi bine că eu nu sunt egoist. Eu nu umblu după reclama, ca autorii dramatici. (*Ofînd.*) Eu n-am visat niciodată să fiu iubit de-o actriță mare ca tine. (*Îi ia mîna și i-o sărută.*) Lasă-mă numai să te iubesc eu pe tine... să te iubesc ca și pînă acum... dar să știu că dragostea mea nu te supără...

25 MUCHI (*mișcată*): Sandule dragă... Iartă-mă... N-am știut că mă iubești așa de mult. (*În clipa asta sună telefonul.*)

30 SANDU (*grăbit*): Ce zici? Să răspundem sau să creadă că nu-i nimeni acasă?

MUCHI: Vezi cine-o fi? (*Geloasă.*) Poate o fi Movieleanca...

SANDU: Ai dreptate... (*Se duce la telefon și desprinde receptorul.*) Da, da... casa Cartian. A! Tu ești, Radule?... Aici sunt eu... Sandu... (*Cînd aude numele lui Radu, Muchi se urcă pe colțul biroului și se lasă coprinsă de brațul liber al lui Sandu.*)

35 Da, dragă, singur... Muchi?... A plecat, dragă, a plecat imediat după tine... (*Pauză.*) Cum, cum?...

40 O fetișcană delicioasă?... Blondă și rumenă ca o

bucătică de jimblă caldă?... Bravo ție!... Succes, dragă!... Să-ți dea Dumnezeu o adevărată capodoperă.

MUCHI (*nerăbdătoare*): De cine vorbește canalia?

5 SANDU (*astupînd cu palma pîlnia telefonului*): Psst...
Nu ți-am spus eu. E la Movileanca...

MUCHI (*se repede la el, îi smulge telefonul din mîină și, după ce ascultă cîteva clipe, țipă în pîlnie furioasă*):
10 Huo!... Bestie!... Canalie!... (*Se aruncă apoi în brațele lui Sandu.*) Sandule!... Sandule dragă!...
Numai pe tine te iubesc!... (*Se sărută lung.*)

CORTINA

A DOUA VITRINĂ

O încăpere luxoasă, cu mobile puține, dar de stil pur, în care parcă n-a intrat nimeni pînă atunci. Pe un gheridon, un telefon disimulat. Pe pereți, tablouri de preț. Ușa în fund și ușă laterală. La ridicarea cortinei, Florica introduce pe Radu prin ușa din fund. Florica este tinără, cu părul roșcat, cu buzele răsfrînte, cu nasul în vînt, cu șorț alb și cu pantofi de lac.

SCENA I

10 RADU, FLORICA

FLORICA: Luați loc, vă rog... Mă duc să anunț pe conîța.

RADU: Dar conîța dumitale unde este?

FLORICA: În odaia dumneaei... tocmai în fund. (*Vrea să plece.*)

15 RADU (*luîndu-se după ea, o oprește brusc*): Ia mai stai nițel, fetițo... De ce te grăbești așa, că doar nu ne iau turcii la goană... (*Florica se oprește nedumerită.*) Dar odaia asta a cui e? A conașului sau a conîței?

20 FLORICA: Ba e a conașului.

RADU (*privind cu atenție încăperea*): Eram sigur. D-aia parcă e o vitrină de magazin de mobile.

FLORICA (*naivă*): Mobila e din străinătate. Nu-i de la noi.

RADU (*mirat*): Da? Păi se vede. Dar tu? Tu tot din străinătate ești? Ia spune.

FLORICA: Ba eu mi-s de dincolo, din Ardeal.

5 RADU (*cu entuziasm*): Dar frumoase fete mai sunt pe dincolo! Cum te cheamă pe tine, dragă?

FLORICA (*mișcată*): Pe mine? Dar de ce vreți dumneavoastră să știți cum mă cheamă pe mine?

RADU: Fiindcă sameni cu o fată pe care o cunosc eu. Una, cam tot de pe dincolo nu de pe aici... o

10 cheamă Cleopatra...

FLORICA: Cleopatra?... Nuuu... Pe mine mă cheamă Florica.

RADU: Frumos nume și Florica. N-am ce zice. Eu însă aș fi jurat că te cheamă Cleopatra. Sameni cu regina

15 Egiptului ca două picături de apă.

FLORICA (*emoționată*): Regină? Dumneavoastră vă bateți joc de mine.

RADU: Dar dacă sameni cu ea? Uite... și părul și nasul și buzele... mai ales buzele. Ia vino-ncoa, dragă.

20 (*O ia de mină.*) Ce faci tu cu buzele astea, Florico? Tu știi să săruți? (*Florica lasă capul în jos, rușinată.*) Ce?... ți-e rușine?

FLORICA: Păi dumneavoastră sunteți boier.

RADU: Dar de unde boier! Sunt un biet scriitor de

25 geniu, și atîta tot. Boieria e lucru mare, dragă. Trebuie să ți-o dea vodă. Geniul, însă... eh!... ți-l dă Dumnezeu cînd vrea să-și bată joc de tine.

(*O sărută pe furiș.*)

FLORICA (*speriată*): Vai de mine! Ce-o să zică conia?

30 RADU: Ce-are a face conia cu gurița?

FLORICA: Păi dumneavoastră n-ați venit pentru conia?

RADU: Ba pentru conia am venit. Dar n-am venit s-o sărut. Am venit pentru altceva.

FLORICA (*luminîndu-se*): Daaa? Mă duc atunci să-i spun c-ați venit.

35 RADU (*oprind-o din nou*): Ba stai să te mai întreb ceva... Ia ascultă, Florico, tu nu ieși niciodată la plimbare?

FLORICA: Ba ies duminica, după-masă.

40 RADU: Duminica asta vii pe la mine?

FLORICA (*rușinată, cu capul în jos și vocea pe jumătate*): Unde?

RADU (*scoțînd o carte de vizită*): În strada Caragiale nr. 101. Uite adresa mea. Tu știi să citești?

5 FLORICA (*mîndră*): Știu... Cum să nu știu?...

RADU: Brava ție! Dacă n-o merge cu stăpînă-ta, să știi că te iau pe tine de colaboratoare.

FLORICA: Ce e aia?

RADU: Lasă, c-ai să vezi tu cînd ai să vii la mine. Dar,

10 vorba e... vii? Spune-mi, să știu.

FLORICA: Viu! De ce să nu vii? (*Pauză.*) Acum să mă duc să-i spun coniei?

RADU: Da, da. Acum poți să te duci.

(*Florica iese pe ușa laterală.*)

15 RADU (*își freacă mîinile mulțumit, își rotește apoi ochii în jurul său și zărește telefonul, se îndreaptă spre aparat și apucă receptorul*): Allo, centrala, domnișoară, te rog, dă-mi 75 pe 55. (*Pauză.*) Casa Cartian?... A! Tu ești, Sandule? Aici e Radu. Ești singur? Muchi a plecat? (*Pauză.*) Ei, bravo! Știi

20 că mi-ai dat o idee genială! S-a aranjat! Introduc în piesă și o servitoare. Una exact genul Cleopatrei, regina Egiptului. (*Pauză.*) Păi am și găsit-o, dragă. A! o fetișcană adorabilă... delicioasă... blondă și rumenă ca o bucățică de jîmblă caldă. (*Pauză.*)

25 Ce? Ce? Bestie? Canalie? (*Vorbește.*) Hait! Asta e Muchi.

SCENA II

RADU, JEANA

30 RADU (*la vederea Jeanei, care apare pe ușa laterală, în momentul cînd el pronunță ultimele cuvinte, lasă telefonul să-i scape din mînă și se înclină respectuos*): Îmi dați voie, doamnă, Radu Cartian...

JEANA: Îmi pare bine, domnule. Luați loc, vă rog.

35 RADU (*tulburat, fără să găsească firul vorbei*): Eu sunt autorul dramatic pe care-l credeți nebun...

JEANA (*scuzîndu-se*): A fost probabil un mal entendeu. Mă iertați.

RADU (*cu mai mult curaj*): Nu vă scuzați, doamnă, fiindcă orice s-ar spune, dar... parcă tot mai bine este să fii nebun decât bestie și canalie.

JEANA (*jenată*): *Mon Dieu!* Când nu poți fi ce vrei, te mulțumești să fii numai ce poți.

RADU: Înțeleg perfect răspunsul dumneavoastră de sibilă, doamnă. Pariez însă că nu bănuieți cine era așa de drăguță cu mine la telefon...

JEANA (*discretă*): Ați vorbit la telefon în lipsa mea?

RADU: Da, doamnă! La fel ca și cu dumneavoastră, acum o jumătate de ceas. Dar dumneavoastră cel puțin nu mă cunoșteți... Pe cită vreme, ea, eroina pieselor mele, doamnă, amanta mea oficială, o lăsasem acasă în compania celui mai bun prieten al meu...

JEANA: A!

RADU: Da, doamnă... A, E, I, O, U!... Puteți pronunța fără teamă toate vocalele din alfabetul limbei românești, fiindcă le merit. După toate probabilitățile, aveți în fața dumneavoastră... un încornorat! (*Se înclină respectuos.*)

JEANA (*jenată*): Dar amănuntele astea sunt de o intimitate...

RADU (*luîndu-i vorba*): Deplasată! Nu? Am ghicit. Aveți dreptate, doamnă. Dar ce vreți? Nu m-am putut stăpîni la timp. Am avut și eu, ca orice om înșelat, un moment de revoltă...

JEANA (*consolîndu-l*): Ooo! Vă înțeleg perfect. E un lucru așa de firesc...

RADU (*revenind*): Acum însă mi-a trecut... Vedeți? (*sentențios*) Mi-am dat seama, doamnă, că amanta mea nu merită cinstea unui regret profund și etern. Nu era o femeie din *high-life*, doamnă. Nuuu... Era o biată actriță numai. A! O actriță de talent, dacă vreți... (*Amical.*) Sunt curios să știu, dumneavoastră cum o găsiți? Vă place cum joacă?

JEANA (*vădit plictisită*): Iertați-mă... dar nu știu încă de cine-mi vorbiți...

RADU (*uimit*): Cum, de cine? De Muchi Santorino. A! Ea se laudă că are în vine ceva sînge bourbon. Pretinde că se trage dintr-o veche familie napoli-

tană. Știți... Regatul celor două Sicilii... dinastia Bourbonilor! Istoria Italiei e foarte încurcată, doamnă.

JEANA (*din ce în ce mai plictisită*): Mă iertați, domnule, dar persoana de care îmi vorbiți îmi este complet necunoscută.

RADU (*mirat*): Cum se poate? Dumneavoastră nu cunoașteți pe Muchi Santorino?

JEANA: Nu... Regret... Dar pînă azi n-am avut încă cinstea să cunosc nici o doamnă... sau... domnișoară din lumea teatrelor.

RADU (*nedumerit*): Nu se poate. E actrița care juca rolul principal din *Porumbița de porțelan*, piesa mea din stagiunea trecută.

JEANA (*căutînd să iasă din încurcătură*): A, da, da... Mi-aduc aminte. Mi se pare c-am auzit vorbindu-se undeva de piesa dumneavoastră. (*Cu grație prefăcută.*) Dacă nu mă-nșel, *ça n'a pas été si mauvais*...

RADU (*uimit*): *Mais comment donc?* Dumneavoastră nu mi-ați văzut piesa?

JEANA: Lipseam din țară pe vremea aceea. Eram la Paris.

RADU (*resemnat*): A! Atunci e foarte explicabil. N-aveți de unde s-o cunoașteți nici pe Muchi Santorino. Păcat, doamnă, avea un rol extraordinar. Dealtfel, orice altă actriță l-ar fi jucat tot așa de bine. Nu că vreau să-mi laud piesa; dar pînă și critica dramatică, de data asta, mi-a fost unanim binevoitoare.

JEANA: Îmi dați voie atunci să vă felicit și eu. Regret că n-am putut face lucrul acesta la timp, dar... *mieux vaut tard que jamais*.

RADU: Vă mulțumesc, doamnă. Pe mine, însă critica mă lasă absolut indiferent. Daaa... Eu sunt ca o stîncă de granit pe care orice trecător poate grava tot ce-i trece prin minte: un nume propriu, o dată istorică, o dragoste care-ncepe, alta care se sfîrșește, o laudă, o injurie în sfîrșit, orice se poate scrie într-una din limbile existente. Cu timpul, însă, inscripțiile dispar, și nu mai rămîne decât stîncă... granitul... eternitatea!... (*După o pauză.*) N-am dreptate, doamnă? Spuneți și dumneavoastră...

- JEANA (*distrată*): Evidemment. Gura lunei-i slobodă.
- RADU (*naiv*): Mult trebuie să se mai vorbească și-n lumea dumneavoastră, doamnă...
- 5 JEANA (*cu aerul plictisit*): Grozav de mult. Fiecare frază nu-i decît o critică deghizată.
- RADU (*vesel*): Va să zică... și-n lumea dumneavoastră, tot ca și-n lumea noastră...
- JEANA (*cu aerul înțepător*): Vreți să spuneți: în lumea artelor?
- 10 RADU: O! dacă vreți s-o numiți așa, desigur... lumea artelor. Dar să nu exagerăm, doamnă. Ce sunt aceste lumi altceva decît niște simple magazine, plasate cînd pe Calea Victoriei, cînd pe Calea Văcărești. Intri în ele, după cum simți nevoia. Și cînd nu poți
- 15 intra, te mulțumești să le privești numai vitrina, de pe trotuar.
- JEANA (*cu un început de admirație*): Dar dumneavoastră sunteți un adevărat poet. Ce spuneți, e foarte frumos. *C'est joliment tourné.*
- 20 RADU (*cu curaj și lirism*): Mai frumos ar fi însă dacă, am putea rămîne toată viața în lumea în care năzuim să trăim. Lumea artelor! Ce frumos sună, doamnă! Nu? Și totuși, cîți ne găsim cu adevărat în această lume a artelor? Dar în lumea dumneavoastră? Cîți n-am dori poate să intrăm? Ce știm noi despre dumneavoastră? Nimic sau aproape
- 25 nimic... Vă privim ca pe niște manechine expuse în vitrinele unui muzeu de grație și rafinament feminin... și atîta tot... Iată, doamnă, singura mîngîiere a celor din lumea noastră... Să ne îmbete parfumul și să ne torture obsesia femeilor din lumea dumneavoastră...
- 30 JEANA (*cu mîndrie și indiferență*): Vă plîng de milă, domnule... Dar vă previn că-i tot ce pot face. Spovedania necunoscuților mă lasă rece.
- 35 RADU: Fiindcă probabil știți că suferința noastră n-are leac... Noi păcătuim numai cu fantezia, doamnă...
- JEANA (*cu răutate*): Nimic mai simplu atunci... Suprimați fantezia... *et voilà.*
- 40 RADU (*cu mîndrie*): Imposibil, doamnă, ar însemna să renunțăm la singurul nostru blazon de noblețe.

- JEANA (*enervată*): Și altceva... altceva nu mai aveți nimic să-mi comunicați?
- RADU (*umilit*): Ba poate-aș mai fi avut ceva... Mi-e teamă însă că v-am deranjat degeaba... Îmi dați
- 5 voie să mă retrag? (*Se îndreaptă spre ușe.*)
- JEANA (*nedumerită*): Dar nu vă mai înțeleg deloc... Mi se pare că dumneavoastră mi-ați solicitat această întrevvedere, nu eu...
- RADU: E adevărat... Îmi închipui însă că am găsit
- 10 poarta închisă și că stăpîna casei nu s-a întors încă de la Paris.
- JEANA (*surprinsă*): *Mais ça c'est du vrai théâtre...*
- RADU (*convîngător*): Și de ce n-ar fi? Ce este teatrul altceva decît imaginea vieții noastre de toate zilele?
- 15 Dar pe dumneavoastră nu vă interesează teatrul, doamnă... Mărturișiți că-i așa...
- JEANA (*tot mai nedumerită*): Dar nu văd ce legătură ar putea avea teatrul cu scopul vizitei dumneavoastră...
- 20 RADU: Enormă, doamnă! Aș putea spune chiar o legătură indisolubilă.
- JEANA (*aiurită*): Nu-nțeleg deloc...
- RADU: Îmi dați voie să vă explic în două cuvinte?
- 25 (*Jeana îi face semn: da. Radu pledează cu căldură.*)
- Închipuiți-vă, doamnă, o recoltă bogată... o recoltă care însă în ajun de a fi culeasă este distrusă de grindină. Închipuiți-vă un palat cu zidurile de marmoră albă și porfir... un palat însă al cărui
- 30 proprietar sărăcește tocmai în momentul cînd trebuie să-l acopere. Vine toamna și plouă... Vine iarna și ninge... Și primăvara, cînd întreaga natură renaște, din palatul acesta nu mai rămîne decît o ruină precocă... Așa ceva, ca Arcul de Triumf de la Șosea. Iată scopul vizitei mele, doamnă... Opriți
- 35 grindina să-mi distrugă recolta... Ajutați-mă să-mi acopăr palatul pînă nu-ncepe vremea rea...
- JEANA (*captivată, dar tot nedumerită*): Aveți vreo moșie, domnule?
- RADU (*jenat*): Dacă voiți s-o numiți așa, n-am nimic
- 40 de zis... Eu însă o numesc... (*se bate cu degetul pe frunte*) geniu!

JEANA (*cucerită*): Aaa! Mi se pare că încep să vă-nțeleg.
 RADU: Vă mulțumesc, doamnă... Sunteți prea bună...
 JEANA (*cu voce bună*): Probabil însă c-aveți mai curînd
 nevoie de sprijinul bărbatului meu.
 5 RADU (*protestînd cu vehemență*): Nu, nu... Vă-nșelați,
 doamnă... Iertați-mă, dar pe bărbatul dumneavoastră
 nici nu țin să-l cunosc... Domnul Ionescu-Potopeni
 nu-mi poate fi de nici un folos.
 10 JEANA (*nedumerită*): Dar eu personal nu văd cu ce
 v-aș putea fi utilă... E vorba de vreo subscripție
 de binefacere? De vreun ajutor bănesc?
 RADU (*protestînd cu umor*): Vai, doamnă! drept cine
 m-ați luat? Nu venisem să vă cer decît simpla
 dumneavoastră colaborare.
 15 JEANA: Colaborare? Ce fel de colaborare?
 RADU: Să-i zicem, dacă vreți, o colaborare literară.
 JEANA: Dar eu nu știu să scriu. Eu nu sunt artistă.
 RADU (*galant*): Sunteți ceva mai mult, doamnă...
 JEANA: Nu sunt decît o simplă femeie, domnul meu...
 20 RADU: Pe care pînă acum n-a știut nimeni s-o aprecieze.
 JEANA (*intrigată*): Vorbiți ca un intelectual?
 RADU: De ce numaidecît ca un intelectual? Dumneavoastră
 credeți că nu putem fi și noi sentimentali?
 JEANA (*vexată*): Ah, *non... je vous en prie... ça, non!...*
 25 RADU: Nu vă temeți, doamnă... O să ne despărțim
 la fel ca și cum nu ne-am fi cunoscut.
 JEANA: Nu vă mai înțeleg deloc... (*Cu ironie.*) Așa sunt
 scrise și piesele dumneavoastră, domnule?
 RADU (*insinuant*): Depinde... Aceea însă pe care
 30 am de gînd să o scriu în colaborare cu dumneavoastră
 trebuie să fie o capodoperă... Vă asigur, doamnă...
 JEANA: Sunteți extraordinar. Nu știu dacă trebuie să
 vă mai ascult. Sunt sigură însă că-n locul meu o
 35 altă femeie v-ar fi concediat din primul moment.
 RADU (*prețios*): N-ar fi fost poate un gest chibzuit,
 doamnă... Curiozitatea acelei femei m-ar fi chemat
 la telefon a doua zi chiar...
 40 JEANA (*hotărîtă, după un suprem efort*): Ei bine, domnule,
 v-ascult... Vă previn însă că nu vă pot acorda

decît zece minute. (*Își privește ceasul de la mînă.*)
 La ora opt trebuie să luăm masa într-o familie.
 RADU (*privindu-și ceasul din vestă*): A! Pînă la ora
 5 opt putem sîrîși cîteștrele actele... (*Pledînd cu căldură.*) Să nu credeți, doamnă, că sunt un aventurier...
 Nu... N-am intrat în casa dumneavoastră cu nici un gînd
 ascuns. Nu vreau să vă fac nici curte, nici reclamă.
 10 Nici să vă compromit, nici să vă măgulesc. Am venit
 numai să vă cer un simplu serviciu... un serviciu, însă,
 pe care numai dumneavoastră mi l-ați putea face.
 (*Sentențios.*) Vreau, doamnă, să scriu o capodoperă.
 JEANA (*precipitată*): Nu cumva bănuți că vă-mpiedic
 eu să faceți lucrul acesta?
 15 RADU: Nu, doamnă. Dar pentru așa ceva am nevoie
 de colaborarea unei femei din lumea dumneavoastră...
 din *high-life*, cum s-ar zice...
 JEANA (*din ce în ce mai intrigată*): Și-ați hotărît
 ca aceea femeie să fiu eu?
 20 RADU: Da, doamnă! Chiar dumneavoastră!
 JEANA (*plăcut impresionată*): Ah! *Oui... J'y suis!... Je comprends...*
 RADU: Acum m-ați înțeles. Nu este așa?
 JEANA: *Oh!... Quelle idée, mon Dieu!*
 25 RADU: Nu vă cer nimic mai mult decît să m-ascultați
 și să-mi răspundeți. Vreau să-mi răspundeți însă
 natural... așa cum v-aș face curte cu adevărat și
 cum, tot cu adevărat v-ar face plăcere și dumneavoastră
 30 să vă știți iubită de mine. (*Jeana devine tot mai atentă.*) Vreau să ne vorbim ca doi amanți
 pătimași, așa cum, bineînțeles, vor fi amanții din
 piesa mea. Să ne spunem tot felul de cuvinte de
 dragoste și, la nevoie, să ne și sărutăm chiar.
 JEANA (*tresărind*): *Comment?...*
 35 RADU (*liric*): O! Nu vă temeți, doamnă... din tot
 ce-are să se petreacă între noi nimic n-are să fie
 adevărat.
 JEANA: Ah! *bien.*
 40 RADU: O să-mi înlesniți numai puțința să știu și eu
 cum iubește o femeie din lumea dumneavoastră!

- JEANA (*cu o revoltă aparentă*): Dar curiozitatea dumneavoastră mă jignește...
- RADU: Iertați-mi, doamnă, curiozitatea mea stupidă! Dar vreau să știu dacă și dumneavoastră puteți iubi cu adevărat... Vreau să știu ce creație de artă se poate face din eroina piesei mele, care va fi o femeie din *high-life*. Un simplu manechin de vitrină socială, sau... poate chiar... un manechin sentimental?
- JEANA (*cu un aer de blîndă mustrare*): Oh! oh! *Mais vous allez un peu trop loin, cher monsieur...*
- RADU: Găsiți, așadar, imposibilă colaborarea noastră?
- JEANA (*cu autoritate*): Găsesc, mai întii, propunerile dumneavoastră absurde.
- RADU (*mirat*): Cum, doamnă? Să fie adevărat? Dumneavoastră n-ați iubit niciodată?
- JEANA (*revoltată*): *Ah, non!... ça c'est trop fort.*
- RADU (*umilit*): V-a supărat întrebarea mea, doamnă?
- JEANA: Dar mai întii, ce poate fi această întrebare? O fantezie de autor dramatic sau o gafă de om rău crescut?...
- RADU (*explicativ*): Dacă aveți de gînd să-mi răspundeți „da”, întrebarea mea este o fantezie de autor dramatic, fiindcă pentru piesa mea am nevoie de colaborarea unei femei care a iubit sau care iubește încă. Dacă însă aveți de gînd să-mi răspundeți „nu”, de prisos orice altă explicație. Îmi dau seama, doamnă, că în cazul acesta prezența mea în casa dumneavoastră devine inutilă. (*Pauză mai lungă, în care timp Jeana se frămîntă fără să poată răspunde, iar Radu se retrage încet spre ușa din fund, unde se oprește o clipă, se înclină respectuos și vorbește.*) Vă sărut mîinile, doamnă...
- JEANA (*tresărind*): Cine v-a dat voie să-mi sărutați mîinile?
- RADU (*naiv*): Atitudinea dumneavoastră, doamnă...
- JEANA (*cu autoritate*): Și ce-ați putut pricepe dumneavoastră din atitudinea mea? Spuneți că pînă azi n-ați cunoscut încă nici o femeie din lumea noastră.
- RADU (*umilit*): În lumea noastră, doamnă, tăcerea dumneavoastră înseamnă „placă”...

- JEANA (*mîndră*): În lumea noastră, domnule, tăcerea mea înseamnă „rămii”...
- RADU (*revenind, cu lirism în glas*): Iertați-mă, doamnă, dar judecați singură ce mare dreptate am avut cînd m-am adresat dumneavoastră... Cunosce așa de puțin lumea asta în care intru astăzi pentru prima oară, că mi-ar fi fost imposibil să-mi închipui cum iubește o femeie din lumea mare... Dacă ar fi fost să mă bizui numai pe fantezia mea, ar fi însemnat poate să păcătuiesc din nou... Or, eu n-am vrut să jignesc sufletul celei mai frumoase podoabe a țării românești. (*Sententios.*) Fiindcă trebuie să știți, doamnă, că tot noi, boemii de la cafenea, vă apreciem mai mult ca domnii de la externe...
- JEANA (*tresărind*): Dar... domnule! Acesta este un adevărat *guet-apens*.
- RADU (*calm*): Nu doamnă... E o simplă lovitură de teatru.
- JEANA: Ați uitat însă că vă găsiți în casa mea?
- RADU: N-aveți idee ce mult îmi place casa dumneavoastră. Am de gînd chiar s-o iau ca model pentru decorurile din piesa mea.
- JEANA (*exasperată*): Și care trebuie să fie rolul meu în piesa dumneavoastră?
- RADU (*naiv*): Să mă iubiți pe mine, doamnă.
- JEANA (*explodînd*): *Comment? Ah! Mais c'est charmant... c'est parfait.* (*Apoi, după o pauză, cu cochetărie.*) Bine... Dar ce-o să zică amanta dumneavoastră?
- RADU: A! O amantă, într-o piesă de teatru, este o simplă formalitate dramatică.
- JEANA: Dar cealaltă? (*Cu răutate.*) Aceea pe care ați lăsat-o acasă în compania celui mai bun prieten...
- RADU (*explicativ*): Vai, doamnă! Ce confuzie faceți! Cînd am zis „să mă iubiți pe mine”, m-am înțeles pe mine, ca erou al piesei.
- JEANA: *Ah! bien...*
- RADU: Și într-o piesă de teatru, amanta veche este totdeauna sacrificată... În piesă, n-am să vă iubesc decît pe dumneavoastră. Vă jur. În viața

de toate zilele, însă... iertați-mă, doamnă... dar care om n-are măcar o singură amantă?

JEANA (*după o pauză de gândire*): O mică indiscreție, dacă-mi dați voie... Între piesa asta și viața dumneavoastră există vreo asemănare?

RADU (*șiret*): Știu eu? Tot ce se poate... Dealtfel, o primă asemănare ați constatat-o chiar dumneavoastră... Singura mea amantă mi-a fost șterpelită de cel mai bun prieten. Aceasta înseamnă că din momentul de față, autorul piesei, ca și eroul ei, se găsește liber de orice angajament sentimental!

JEANA (*după o clipă de gândire, hotărâtă și cu entuziasm*): Primesc colaborarea... (*Îi întinde mâna.*) Din clipa asta am început să te iubesc... (*explicativ*) în piesă numai... bineînțeles...

RADU (*cu emoție, luându-i mâinile amîndouă*): Vă mulțumesc, doamnă! Vă mulțumesc. Ce vă pot spune mai mult decît... (*Tace brusc și o privește drept în ochi, apoi.*) Eu însă vă pot spune „tu“?

JEANA (*amicală*): Desigur... Dacă ne iubim...

RADU: Ah! Ce bună ești! (*Îi sărută mâinile amîndouă.*) Hm! Ce frumos miroși... Spune-mi, ce parfum e ăsta? Vreau să-l pun în piesă.

JEANA (*cochetă*): Vai! Ce preludiu banal! (*Își retrage mâinile.*) *Un homme du monde* nu se interesează niciodată de parfumul unei femei. (*Cu mîndrie.*) Acesta e parfumul meu natural. Parfumul trupului meu, domnule colaborator.

RADU (*cedînd*): Daaa? Atunci renunț la el. (*Rugător.*) În schimb însă lasă-mă să te sărut...

JEANA (*protestînd drept formă*): A, nu... Pentru așa ceva, trebuie să-mi spui mai întîi că mă iubești... Pînă acum n-ai început să-mi faci nici curte măcar...

RADU: Așa este. Ai dreptate. Numai că... vezi tu?... În piesa mea, eu mă amorezez de tine cînd ești cu bărbatu-tău împreună. (*În clipa aceea se aude un claxon de automobil în curte.*)

JEANA: Auzi-l. Tocmai a sosit. E automobilul nostru.

RADU (*surprins*): Da? Atunci eu plec... Cînd ne mai putem vedea?

JEANA: Cum, cînd? Chiar acum. Trebuie să te prezint și lui bărbatu-meu.

RADU (*protestînd*): A, nu, nu... te rog. Nu te supăra, dar eu, îți spun drept... cu milionarii n-am ce să vorbesc.

JEANA: Ai să-i vorbești de piesa pe care o scriu împreună.

RADU: Ce? Ești copilă? Vrei să bănuiască omul cine știe ce prăpăstii.

JEANA: N-avea nici o teamă. Ai să-i explici cum se scrie o piesă de teatru, în colaborare cu o femeie din *high-life*...

RADU (*desperat*): Dar bine, dragă... Ești extraordinară... Asta nu mai e piesă de teatru... E curat flagrant delict.

SCENA III

ACEIAȘI, BAZIL

JEANA (*ieșind în întâmpinarea bărbatului*): *Bonjour*, Bazil!...

BAZIL: *Bonjour, chérie*... (*Zăbind pe Radu, cu vocea stinsă.*) *Bonjour*.

JEANA: Dă-mi voie să-ți prezint pe domnul Radu Cartian, autor dramatic, om de teatru. Probabil c-ai auzit vorbindu-se de piesele dumnealui. (*Bazil face semn din cap „nu“.*) Nu se poate... Adu-ți aminte... (*Jeana caută să-și aducă și ea aminte.*) Păsărica...

RADU (*corectînd-o*): Porumbița, nu păsărica...

JEANA: Da, da... *Porumbița de porțelan*, marele succes din stagiunea trecută.

BAZIL (*lăsîndu-se convins*): A, da... Cum nu! Încîntat. (*Îi strînge mîna.*) Pentru vreo comandă... Nu? Un teatru nou? Mi se pare c-ați dat lovitură...

RADU (*jenat*): Ba, deocamdată, pentru o simplă piesă de teatru. Cu timpul însă dacă mi-o ajută Dumnezeu, sper să-mi clădesc și eu un teatru propriu.

JEANA: Tu știi, Bazil, ce mare cinste ne-a făcut domnul Cartian? Închipuiește-ți că a venit să-mi ceară colaborarea...

RADU (*completînd-o grăbit*): Pentru piesa de care v-am vorbit.

BAZIL (*încîntat*): Admirabilă idee. Aveți cumva nevoie și de mine?

5 RADU: A... Nu... Vă rog să nu vă deranjați. Propriu-zis, n-are să fie cine știe ce mare lucru. Un simplu schimb de replici... și atîta tot.

BAZIL: Da, da... Înțeleg... Și cînd o să fie asta?

10 RADU: A... Nu e nici o grabă. Azi, mîine... Cînd o să aibă doamna cîteva minute de pierdut.

BAZIL: Aici, la noi acasă?

RADU: Desigur. E mult mai convenabil...

BAZIL: Eh, bravo! Atunci la lucru... Să vă văd...

15 RADU (*prevenitor*): Numai că... trebuie să știți... Conversația noastră o să fie ceva cu totul convențional. (*Bazil nu pricepe.*)

JEANA (*explicînd*): Adică din tot ce se spune și se face nu e nimic adevărat.

RADU (*accentuînd*): Nuuu! Doamne ferește!

20 BAZIL (*nedumerit*): Nu? Va să zică, nu mai aveți nevoie de nevastă-mea.

RADU: Ba da. Dar să vedeți cum au să se petreacă lucrurile... Cînd am să-i spun eu doamnei, buni-oară: „te iubesc“... și cînd doamna are să-mi răspundă: „și eu te iubesc“... nu înseamnă că ne iubim cu adevărat, dar că așa trebuie să fie scris în piesă...

BAZIL (*convîns*): Da, da... Înțeleg... Cum să nu înțeleg? Un fel de joc de societate.

30 JEANA: Ca la teatru, Bazil... *Voyons... exactement comme au théâtre.* Parcă dacă omori pe cineva pe scenă, înseamnă că l-ai omorît cu adevărat?

35 BAZIL (*încîntat*): Admirabilă idee! Ei, vezi? Așa ceva nu mi-ar fi trecut prin gînd. (*Lui Radu.*) Mîncăți cu noi astă-seară?

JEANA (*grăbită*): Da, da. L-am reținut eu la masă. Nu te mai îngriji de nimic.

40 BAZIL: Foarte bine. Îmi dați voie, atunci... numai cinci minute. Mă duc să mă schimb. E un praf pe

șoseaua Pantelimon. Am fost la o fabrică de cărămidă... O ocazie excelentă... (*Iese pe ușa laterală, urmat de privirile nedumerite ale lui Radu și de zîmbetul răutăcios al Jeanei.*)

SCENA IV

RADU, JEANA

RADU (*după o pauză*): Ziceai că mîncăți într-o familie?

JEANA (*cochetă*): Te supără că mîncăm acasă?

10 RADU (*încurcat*): Nu... dar... vream să zic... (*Schimbînd vorba.*) Ăsta e bărbatu-tău?

JEANA: Ce? Nu-ți place?

RADU (*și mai încurcat*): Ba, da... Foarte drăguț...

JEANA: Mi-ai spus că n-ai nevoie de el.

15 RADU: Așa și este. Am nevoie numai de nevastă-sa. (*Oprindu-se brusc în fața ei.*) Or, cum te cheamă pe tine, dragă? (*Explicativ.*) Numele cel mic de botez.

JEANA: Jeana.

20 RADU: Jeana? Adică Ioana. (*După o pauză.*) Dragă Jeano, lasă-mă să-ți zic Ioana, că-i mai frumos.

JEANA (*calmă*): Dragă Radule, zi-mi cum vrei. Tu ești autorul piesei.

25 RADU (*plin de admirație*): Ioana! Ioana! Ce nume de teatru! Ce frumos sună! Ia ascultă... Ioana mea... Ioana mea!

JEANA: Dar pe tine cum are să te cheme în piesă?

RADU: Tu cum vrei să mă cheme?

JEANA: Tot Radu.

30 RADU: Bine atunci. Fie cum zici tu. Eu Radu, și tu Ioana... (*Căutînd să-și aducă aminte.*) Ioana de Bourbon, nevasta lui Carol al cincilea... Ioana de Burgundia, nevasta lui Filip al cincilea... Ioana nebuna, mama lui Carol Quintul... Ioana d'Albert, mama lui Enric al patrulea... *Le vert galant*... știi!

35 JEANA (*plictisită*): Știu, știu... dar sfîrșește odată, că prea sunt multe. De unde Dumnezeu ai scos atîtea Ioane?

RADU (*naiv*): Din *Larousse*. *Larousse* cel mic, cu ilustrații. N-ai idee cum te poți instrui, așa, pe nesimțite. Decît să cetești un roman mediocru, deschizi dicționarul *Larousse* la numele proprii, și după ce sîrșești seria Ioanelor celebre existente, adaugi cu cerneală sau chiar cu creion: Ioana Ionescu-Potopeni... colaboratoarea lui Radu Cartian.

JEANA (*mișcată*): Mă crezi tu demnă cu adevărat de atîta cinste?

RADU: Dar tu? Ai atîta încredere în mine? N-ai să regreti niciodată că ți-ai legat numele de aventura unui necunoscut, pe care, pînă mai adineaori, îl credeai nebun?

JEANA (*visătoare*): Nu pot ști încă nimic... Ești primul om însă care îmi intri în felul acesta în casă.

RADU: Mi-era teamă să nu zici: în suflet.

JEANA: Și tu crezi că femeile n-au suflet?

RADU: Ba da... În piesele mele, dealtfel, toate femeile au foarte mult suflet. (*Schimbînd tonul.*) Nu prea au ele minte însă...

JEANA (*cu înflăcărare*): Fiindcă așa vi le închipuiți voi. Toți autorii sunteți la fel. Singura voastră voluptate este să creați numai femei fără minte, femei care să iubească și să sufere. Pentru voi, o femeie nu este decît un subiect de piesă de teatru... și atîta tot. (*Din ce în ce mai aprinsă.*) Vă umiliți numai pînă ce puneți stăpînire deplină pe ele, și pe urmă... Știi care este generozitatea învingătorului? Să le ofere ca un dar personal mulțimii anonime... Iată tot ce poate fi un autor dramatic.

RADU (*protestînd cu tristețe*): Nu, nu... Nu vorbi așa, Ioano, fiindcă n-ai dreptate... Tu nu știi cît sufăr eu de cîte ori sunt nevoit să fiu altul decît cel care sunt! Uite... vezi? Nu mai departe decît acum... în clipa asta chiar... În clipa asta frumoasă și unică poate în viața mea... eu nu mă pot bucura de otrava dulce a buzelor tale... Sunt sigur că în clipa asta ai să-mi spui „te iubesc, Radule“... ba poate chiar ai să mă și săruți... Ai să mă iubești pe mine, și Eu am să fiu altul... Ai să mă săruți pe mine, și Eu n-am să fiu Eu... Ai să-l omori pe

Bratislava 13/XI/34

Scrit Amate Tonule,

am așteptat cu răsfusul, pînă cînd vor avea curtea mea asupra Francei rom., unde mi capitolul este inclinat teatruului N. V. - o tinut în pielea în scrierea mea. La pitole, care vă-ar interesa, Vi le trage de ex. Dra Xenia Gora (Palatul Ungurean Rom.) - fite functionara la Banca Nationala - on s'identifica, care gata la Dne Rosade (Fig. V. Rozade are: telefon acasa)

Vă mulțumesc și pentru romanul "3 zile Reperle", care l'au gustat foarte mult

La Praga din vorbit cu Dr. Stuca, cons. gen. al Rom., care a tras pe Haragiu, Pichan și Eftimov, pentru pînă "Amantul anonim", care - i-a plăcut foarte mult și are în gînd să-l laseze în un teatru din Praga. Piesa Dr. "Allegro ma non troppo", cred, că o va da, undăi de cît după cum l'au trasura Dr. Stalov cernd mai multe refuzuri și prelucrări din partea dramaturgului nostru. Numai din cauza aceasta a refuzat reprezentarea ei.

Scrisoare din Bratislava de la Jindra Huškova în care se vorbește despre reprezentarea piesei *Allegro ma non troppo* în Cehoslovacia

Ion Minulescu — caricatură de I. Ross

cel care există, și cel care o să existe cu adevărat n-are să fie decât numele unui erou fictiv. (*Ioana se frământă în fața lui, plină de admirație.*) Iată fericirea celor care scriu piese de teatru, Ioano!... Iată ce-nseamnă să faci artă, pentru cei care pretind că nu-și recunosc viața în opera ta...

JEANA (*cu admirație crescândă*): Radule! Ești adorabil...

RADU: Da, da... Uite așa se scrie o piesă de teatru, Ioano... Autorul nu e decât un *ad-interim* al eroului care trăiește fără să existe.

JEANA: Radule dragă...

RADU: Ce vrei cu Radu? Haide... spune-mi... spune-mi că sunt un caraghios... un pierde-vară... un fluieră-vînt... un ratat...

JEANA (*cu vehemență*): Nu, nu... Nu-i adevărat. Nu-i adevărat...

RADU (*o privește o clipă, apoi cu nedumerire*): De unde știi tu că nu-i adevărat, Ioano?

JEANA (*izbucnind*): Fiindcă simt... Fiindcă abia acum încep să te-nțeleg cu adevărat. Cum? Tu crezi că o femeie din lumea noastră nu poate fi decât un manechin de vitrină? De unde ai născocit lucrul acesta, Radule? Tu crezi că eu n-am ochi ca și tine? N-am suflet? N-am creieri? Tu crezi că eu nu pot pricepe nimic din ce se petrece în jurul meu? A!... Poți crede despre mine orice, Radule... dar ofensa asta n-o primesc. Eu n-am nevoie să-mi șoptească nimeni nimic la ureche... Să știi... Mie nu-mi trebuie sufleur.

RADU (*aplaudă entuziasmat*): Bravo, Ioano... Adorabil! Așa te vreau! Vorbești cum nu se poate mai frumos pentru eroina unei piese de teatru. Numai că... nu te supăra, te rog... dar așteaptă mai întâi să-ți dau replica.

JEANA (*mîndră*): N-am nevoie de replica nimănui... Mie îmi place să-mi trăiesc viața fără replici.

RADU (*împăciuitor*): Bine, bine. Viața ta te privește pe tine. N-am nimic de zis... dar în piesa mea nu te pot lăsa să vorbești numai tu singură. Asta e monolog, Ioano.

JEANA: Dar tu cu care Ioană crezi că vorbești? Cu Ioana din piesa ta, sau cu Ioana din fața ta?

RADU (*cu admirație*): Ioano! Ești divină! Ce vrei să-ți spun mai mult? Dar, crede-mă... prea ne depărtăm de subiect.

5 JEANA: Care subiect?

RADU: Subiectul piesei.

JEANA: Și care-i subiectul piesei?

RADU: Vrei să ți-l spun? Îl am gata... colea. (*Se bate cu palma pe frunte.*)

10 JEANA (*cu autoritate*): Te înșeli, Radule... Subiectul adevărat e aici. (*Se bate cu palma pe inimă.*) Nu acolo... Cu creierii vrei tu să scrii o piesă de teatru? Vai de tine! Vai de tine!

15 RADU (*bănuitor*): Iartă-mă, Ioano! Dar pesemne tu ai uitat de ce-am venit eu aici.

JEANA (*răutăcioasă*): Da? Ia mai spune-mi o dată. (*Cu autoritate.*) De ce-ai venit? Cine te-a sfătuit să bați la ușa mea? De unde știai c-am să-ți deschid?

20 Cine ți-a spus că te-așteptam poate?

RADU (*zăpăcit*): Cine mi-a spus că m-aștepti? Nimeni... Absolut nimeni. Îți dau cuvîntul meu de cinste. Am venit așa, întîmplător. Să vezi cum... Alesesem din cartea de telefon cîteva adrese. Nu

25 bănuiam că n-o să am nevoie decît de una singură. Dar tu nu știi? Un om, cînd vrea să cîștige la loterie, cumpără mai multe bilete odată.

JEANA (*ironică*): Și s-a-ntîmplat ca biletul cîștigător să fie tocmai adresa mea.

30 RADU (*grăbit*): Exact. (*Luîndu-și seama.*) Adică... nu... Ce vrei să spui, Ioano?

JEANA (*sentențios*): Că numai oamenii proști au noroc.

RADU (*tresărînd*): Ioano! (*Tace.*)

JEANA (*după o pauză*): De ce-ai tăcut? Haide... Dă-mi replica... Aștept...

35 RADU (*încurcat*): Nu, nu... Nu-ți mai dau nimic... Am sîrșit.

JEANA (*cu ironie*): Da? Iartă-mă. Nu știam c-ai venit numai pentru atît...

40 RADU (*revenînd*): Dar nu vezi că nu mai știu ce vorbesc? Nu mai știu unde mă aflu...

JEANA (*cochetă*): Dă-mi voie să-ți spun eu... în decorul piesei pe care vrei s-o scrii...

RADU (*din ce în ce mai încurcat*): Dar, pentru numele lui Dumnezeu, Ioano, spune-mi, unde vrei s-ajungi? Fă-mă cel puțin să ghicesc.

5 JEANA (*calmă și mîndră*): Nu mi-ai spus că vrei să scrii o piesă de teatru?

RADU: Ba da...

JEANA: Ei bine... Unde vrei să se petreacă acțiunea piesei tale?

10 RADU: Nu ți-am spus? aici... în casa ta.

JEANA (*scandînd cuvintele*): Și nicăieri în altă parte decît aici?

RADU (*cu vocea pe jumătate*): Aici și... bineînțeles... pe urmă, pe scenă.

15 JEANA: A!... nu așa... Aici și pe urmă tot aici. Aici și totdeauna numai aici.

RADU (*îzbucnînd*): Ioano! Ce-ai spus, Ioano? Mi-e frică parcă să te mai întreb... E adevărat, Ioano?

20 E adevărat ce ai spus? Spune-mi, Ioano, spune... Mă iubești?

JEANA (*cochetă*): Dar nu mi-ai spus tu singur că acesta trebuie să fie rolul meu în piesa ta?

RADU (*mîhnit, coborînd tonul*): Ba da... Ai dreptate... Uitasem că față de tine eu trebuie să fiu altul... Eu nu pot fi decît cel care nu există... Eu nu sunt decît eroul piesei mele.

25 JEANA: Pe care probabil n-ai s-o mai scrii.

RADU (*zdrobit*): Dar, Ioano... Tu uiți că eu trebuie să scriu piese de teatru ca să trăiesc?

30 JEANA (*lirică*): Ai s-o scrii atunci cînd vei simți nevoia să trăiești din amintiri... Mai tîrziu... Poate chiar foarte tîrziu... Da, da... Tîrziu de tot... La bătrînețe... Cînd din tine n-are să mai rămînă decît un vechi subiect de piesă de teatru... Ecoul frazelor sonore... Obsesia sărutărilor calde... Parfumul trecutului defunct...

35 RADU (*entuziast*): Vai! Ce frumos vorbești tu, Ioano!

40 JEANA (*cochetă*): Vorbesc mai frumos ca eroinele pieselor tale de pînă acum?

- RADU (*umilit*): Iartă-mă că te-am judecat greșit.
Numai tu meriți să fii iubită.
- JEANA (*afectînd gesturi de manechin*): Crezi? Un biet manechin din vitrina unui magazin de mode!
- 5 RADU: De ce mă umilești, Ioana? Nu vezi ce mic par în fața ta?
- JEANA: Dar cine te-mpiedică să pari mai mare? Haide, Radule, ridică-te cel puțin la înălțimea propriului tău erou...
- 10 RADU: Dar ce-aș putea face, oare, să-ți par mai mult decît ce sunt?
- JEANA (*cu căldură*): Ce n-a putut face încă nimeni din mine pînă azi. Presimt că tu ești cel mai frumos accident din viața mea.
- 15 RADU (*protestînd*): Nu, nu... Mi-e frică să mă ating de viața ta, Ioana.
- JEANA (*izbucnind*): Dar nu-nțelegi că nu mai vreau să fiu manechin de vitrină? Vreau să ies măcar o dată și eu din închisoarea mea de sticlă. Haide, Radule, sparge-i geamurile... ia-mă cu tine... fură-mă... ascunde-mă... distruge-mă dacă vrei... dar scoate-mă din sicriul meu de sticlă aburită în care mă sufoc.
- 20 RADU (*în extaz*): Scumpul meu manechin sentimental! Ce frumoasă piesă am să scriu!
- 25 JEANA: Prostul meu autor dramatic! Ce frumos subiect de piesă o să trăim!
- RADU (*îmbrățișînd-o*): Ioana mea...
- 30 JEANA (*același gest*): Radule... (*Se lasă, îmbrățișați, să cadă în brațele unui fotel.*)

SCENA V

ACEIAȘI, FLORICA

- FLORICA (*intră discret pe ușa din fund*): A!...
- 35 JEANA (*ridică ochii în timp ce Radu își ascunde fața*): Ce vrei?
- FLORICA: E gata masa...
- JEANA: Bine... Du-te și anunță pe conașul...
- FLORICA: Conașul e la masă... V-așteaptă...

- JEANA: S-aștepte atunci... Venim și noi...
(*Florica iese, în timp ce Jeana și Radu rămîn în aceeași poziție critică.*)
- RADU (*jenat*): Ne-a văzut servitoarea...
- 5 JEANA (*calmă*): Ei, și? Servitoarea mea nu vede decît ce-i dau eu voie să vadă. (*Se sărută din nou.*)
- RADU (*se ridică aranjîndu-și părul*): Vai!... Ce balamuc trebuie să fie în capul meu...
- 10 JEANA (*îl ia de mînă*): Hai în odaia mea să te faci frumos...
- RADU (*se dă înapoi, speriat*): În odaia ta?... Mi-e frică...
- JEANA (*calmă*): De cine?...
- RADU: De bărbatu-tău...
- 15 JEANA (*mîngîindu-l*): Ce copil ești... (*Sentențios.*) Bărbatul meu sunt eu. (*Îl trage de mînă după ea și dispare amîndoi pe ușa laterală.*)

SCENĂ MUTĂ

- 20 FLORICA (*intră din nou pe ușa din fund, privește o clipă spre ușa laterală, dă din cap semnificativ, oftează deznădăjduită, apoi zărind fotelul, scofălcit de corpurile celor doi amanți, se repede și-l netezește cu mîna ca să nu rămîie nici o urmă.*)

CORTINA

A TREIA VITRINĂ

5 Un salonaș. În fund, o ușă dublă, formată din geamuri cu brizbrizuri transparente. Prin geamuri se zărește un hol central. De cele două laturi ale încăperii, o ușă, o fereastră și un chemineu cu oglindă. Mobilierul obișnuit. La ridicarea cortinei, în primul plan al scenei, Radu și Jeana stau înlanțuiți cu brațele pe după gît. Dincolo de ușa cu geamuri, Bazil privește în vârful picioarelor, peste brizbrizuri, scena din salonaș.

10 La un moment dat se hotărăște să intre, deschizînd ușa cu multă precauție și discreție.

SCENA I

RADU, JEANA, BAZIL

15 RADU: Dă-mi ochii...
JEANA: Dă-mi gura... Dă-mi pîinea mea de toate zilele...
(În momentul acela, apare Bazil în scenă.)
RADU (observîndu-l, schimbă repede vorba și tonul): A, nu! Nu e bine așa...
20 JEANA (desprinzîndu-se din brațele lui Radu, se adresează bărbatului): Cauți ceva, Bazil?
BAZIL (jenat): Nu cumva... țigările mele de foi...
JEANA (supărată): Ah, dragul meu, ești un om imposibil... Ai aerul că ne spionezi. Nu e chip să sfîrșim,
25 și pace. Nu putem pune la punct tocmai momentul

culminant al piesei. Scena cea mare de dragoste din actul al treilea. De cîte ori o-ncercăm, trebuie să vină cineva să ne deranjeze.

5 BAZIL (se scuză încurcat): Nu vă supărați, că plec... Iertați-mă... Nu știam că sunteți ocupați tot cu piesa. Parcă spuneți că e gata... (Lui Radu.) Ori cînd zici că e premiera, dragă domnule Cartian?
RADU (cu vocea pe jumătate): De miercurea viitoare într-o săptămînă.
10 BAZIL (socotînd în gînd): Miercuri, frate? Păi miercuri e-n 13!... Nu ești superstițios?... Eu nu fac afaceri în zilele de 13 să mă omori...
RADU (în glumă): Te pomenești că-n zilele de 13 nici la teatru nu vii.
15 BAZIL: Ei, bravo! Aici îmi plăcuși. Lasă, lasă, c-am zis eu așa. O să ai succes mare. Am mirosit eu demult. Tot orașul vorbește. Pentru premieră ne-am înțeles... Begnoara nr. 7 e rezervată pentru noi. (Jeanei) Ce zici, *chérie*? Tu nu ești superstițioasă?
20 Au revoir... Au revoir... (Iese prin ușa din fund.)

SCENA II

RADU, JEANA

RADU (extrem de jenat): Știi că bărbatu-tău începe să mă umilească?
25 JEANA (în glumă): Vrei să divorțez?
RADU (rugător): Ioano dragă! Ești nebună. De ce nu vrei să fii rezonabilă? Cînd o să ne vină și nouă mintea la cap?
JEANA (calmă): Probabi cînd n-o să ne mai iubim...
30 RADU (disperat): Doamne! Doamne! Cum o să mai fie și-atunci?
JEANA: O să fie așa, ca-ntr-o icoană veche, înnegrită de vreme... o icoană cu doi sfinți mucenici pe ea: mucenicul Radu și mucenița Ioana...
35 RADU: Dragă Ioano... Nu te supăra... dar să știi că dragostea noastră într-acolo ne duce... spre martirologiu...

JEANA (*în glumă*): Ți-e frică să nu mori pe rug? Răstignit pe cruce? Îngropat de viu? Spune...

RADU (*cu amărăciune*): Mi-e frică să nu mor prea devreme, Ioano. Simt că pe zi ce trece mă îndepărtez tot mai mult de viața ce-mi fusese dată s-o trăiesc...

JEANA (*bănuitoare*): Te distrezi mai bine la cafenea decât la mine acasă?

RADU: Nu fi rea, Ioano. Tu știi că n-am vrut să spun lucrul ăsta. M-am aruncat însă în apă fără să știu să înot. Și am pornit pe munți desculț și gol, ca vîntul, ca ploaia, ca zăpada... ca elementele naturii, care nu lasă în urma lor decât noroi și frînturi de crăngi uscate. Tu nu simți lucrul ăsta?

JEANA (*cu încăpăținare*): Nu... Eu nu simt nimic...

RADU: Nu simți că prea mult stăm împreună? Noi nu ne-am dat niciodată prilejul să ne dorim și cu suflul...

JEANA (*cu autoritate*): Radule... Știi că dacă te-ai plictisit, poți pleca...

RADU: Ce vrei să spui, Ioano?

JEANA: Poate c-a venit timpul să sfîrșim și altceva mai important ca o piesă de teatru.

RADU (*rugător*): Ioana mea...

JEANA: Și poate chiar, foarte curînd, o să fii nevoit să-mi zici numai: doamnă!... Doamna Jeana Ionescu-Potopeni... (*Cu rîs forțat.*) Vai, Radule! Ce nume comun pentru eroina unui autor dramatic român...

RADU (*împăciunitor*): Te-au supărat cuvintele mele?

JEANA: M-a supărat numai gîndul c-ar putea să mă supere odată... Cine știe?

RADU (*cu căldură*): Nu, nu... Niciodată, Ioano!

JEANA: Ce-nseamnă acest niciodată? *Nevermore*?...

RADU (*patetic*): Ioano! Dragostea mea unică! Visul meu curat de artă! De ce nu vrei să mă-nțelegi? (*Pauză.*) Lasă-mă să plec.

JEANA: Pînă cînd?

RADU: Pînă cînd vrei tu...

JEANA: Pînă la masă...

RADU (*surprins*): Astă-seară mănînc tot la voi?

JEANA: Aștepți să fii invitat în fiecare seară?

RADU: Atunci la opt și jumătate... La revedere, scumpul meu manechin sentimental...

JEANA: La revedere, bestie mică și fără suflet. (*Se sărută. Radu iese prin ușa din fund. Jeana, rămasă singură, sună.*)

SCENA III

JEANA, FLORICA

FLORICA (*intrînd*): Conița a sunat?

JEANA: Să-mi scoți rochia cea nouă... rochia de mătăasă verde, cu lame de aur... și să-i telefonezi croitoresei să vină numaidecît.

FLORICA (*mirată*): Nu vă vine bine, coniță?

JEANA: Ba da. Dar vreau s-o transform. Nu-i place lui conașu Radu. Zice că-i prea decoltată în spate.

FLORICA: Dar conașul nostru ce zice?

JEANA (*cu autoritate*): Du-te de-l întreabă pe conașul vostru, nu pe mine. (*Florica vrea să plece, Jeana o oprește.*) Ascultă... Vezi c-au să vină niște ziariști...

FLORICA (*tresărînd*): Ziariști?

JEANA: Da. Niște ziariști... Un domn și o doamnă... sau o domnișoară... Nu știu bine cine sunt. Mi-au telefonat azi-dimineață că vor să mă vadă. Să-i primești și să m-anunți.

FLORICA (*cu temere*): Coniță dragă, nu vă supărați... dar ce-o fi aia: Polikinele?... (*Cîtește cu „k” nu cu „ș”.*)

JEANA: Nu-nțeleg.

FLORICA (*scoate un ziar din șorț*): Dumneavoastră ați cetit ce scrie aici?

JEANA (*ia ziarul și cetește*): „În jurul premierei de miercură viitoare, se șoptesc lucruri interesante, ba chiar picante. Se spune că domnul Radu Carțian...

FLORICA (*grăbită*): ăsta nu-i conașu Radu?

JEANA: Ba da... conașul Radu!... (*Cetește înainte.*) „și-a scris piesa în colaborarea unei doamne din

high-life al cărui nume nu este decât un secret de Polichinelle." (*Vorbește.*) Țsta e un cuvânt străin... nu se poate explica...

FLORICA: Daa?

5 JEANA (*cetește*): „Se pretinde chiar că relațiunile dintre cei doi colaboratori..." (*Jeana micșorează vocea și, după ce mormăie ceva neînțeles, vorbește tare.*) Prostii... (*Mototolește ziarul.*)

FLORICA: Și cucoana ceea... cine-o fi, conia?

10 JEANA: Ce proastă ești! N-ai ghicit? Acea sunt eu...

FLORICA: Vai de mine! Ce-o să zică conașul nostru când o ceti?

JEANA (*enervată*): Du-te de-l întreabă pe conașul vostru, nu pe mine... Ți-am mai spus o dată! (*Rupe ziarul și-l aruncă jos, apoi iese pe ușa laterală.*)

SCENA IV

FLORICA, apoi SANDU și MUCHI

20 FLORICA (*rămasă singură o clipă, oftează din greu, ridică ziarul de pe covor și caută să-l refacă. În momentul acela, se aude soneria din hol. Florica iese prin ușa din fund și, după câteva clipe, introduce pe Sandu și Muchi*): Luați loc, vă rog. Conia tocmai v-așteaptă. Mă duc s-o anunț. (*Iese pe ușa laterală.*)

25 MUCHI (*care a privit uimită încăperea*): Dar bine-a mai merita o canalie! Casa asta este un adevărat palat...

30 SANDU (*insinuant*): Și când te gîndești că palatul nu-i nimic pe lîngă stăpînă. Stai s-o vezi însă pe Ioneasca, și pe urmă să vorbești...

MUCHI (*cu satisfacție*): O fi... Dar eu tot mi-am făcut gustul. Nu se poate să nu iasă ceva scandal din afacerea asta.

35 SANDU: Te cred. Dacă avem de partea noastră șapte ziare, cum să nu iasă? S-au curățat la sigur! A! Le-am pregătit o presă... știi... pe cinste... (*Furios.*) Ei, nu... că trebuia să i se infunde odată și domnului ăsta.

MUCHI (*muștrîndu-l*): Ia te rog... Ți-am spus că nu-mi place să fii rău cu el. Mie îmi pare bine însă de ea. Să mai poștească și altă dată să-și vîre nasul în lumea intelectualilor!

SCENA V

ACEIAȘI, JEANA

5 SANDU (*la vederea Jeanei, care intră pe ușa laterală, se înclină*): Iertați-ne, doamnă... Poate vă deranjăm... Dar profesiunea noastră, de ziariști, așa este... Ne obligă să părem, cîteodată, oameni răucrescuți. (*Glumește.*) E fatalul revers al oricărei medalii, doamnă... Îmi dați voie, (*se prezintă*) Sandu Răceanu, redactor literar la *România întregită*, și domnișoara Muchi Santorino... artistă dramatică și cronicară mondenă la *Femeia română*.

15 JEANA: Încîntată de cunoștință. Luați loc, vă rog... domnișoară... domnule...

SANDU (*prețios*): Mie să-mi dați voie să stau în picioare, doamnă. Adevăratul ziarist nu trebuie să stea jos decât atunci când scrie...

20 JEANA: Dacă vă simțiți mai bine așa, n-am nimic de zis... Dealtfel... trebuie să știți că de cîtva timp ciudățeniile artiștilor nu mă mai sperie...

MUCHI (*repezindu-se la vorbă*): Probabil de cînd ați avut ocazia să cunoașteți pe domnul Radu Cartian.

25 JEANA: *Mais, certainement... C'est un charmant garçon...* și un scriitor de mare talent.

SANDU (*intervenind repede*): A!... Talentul, doamnă, este un lucru foarte elastic... Depinde numai de curajul cu care-l întinzi ca să poată părea mai lung.

30 MUCHI (*înțepată*): Noi, mai ales, cunoaștem foarte bine talentul domnului Cartian. Eu, bunăoară, am avut nenorocirea să-i joc într-o piesă, *Porumbița de porțelan*. Vai, doamnă! Ce calvar! N-aveți idee cît m-am zbatut să i-o pot ține pe afiș cîteva reprezentațiuni.

35 JEANA: Mi se pare că s-a jucat de vreo treizeci de ori...

MUCHI: Grație mie, doamnă. Altă actriță i-o îngropa de la a treia reprezentație.

SANDU (*intervenind*): Dealtfel, lucrul ăsta îl recunoaște și el acum. Reputația lui artistică n-a fost decât o bășică de săpun... Toată speranța lui de reabilitare e piesa cea nouă.

5 MUCHI (*completînd*): Pe care a scris-o în colaborare cu dumneavoastră...

10 JEANA (*tresărind*): În colaborare cu mine? Cine a putut născoci așa ceva!

SANDU: Iertați-mă, doamnă... dar e un zvon care circulă de trei luni de zile fără să fie dezmințit...

JEANA: Dar zvonurile se pot controla cel puțin.

15 SANDU (*filozofic*): Greu doamnă! Foarte greu! Ce-apucă să se prindă o dată de gura omului, nu se mai desprinde pînă la moarte.

MUCHI: Cum, doamnă? Dumneavoastră pretindeți că nu-i adevărat?

JEANA: Adevărat? Dar ce anume?

20 SANDU: C-ați colaborat cu domnul Cartian la noua lui piesă.

MUCHI (*completînd*): Pe care mi se pare chiar că i-ați scris-o dumneavoastră în întregime.

25 JEANA (*uimită*): Curioasă lume! Exact același lucru ceteam azi-dimineață într-un ziar de teatru.

SANDU: Nu vă spuneam eu? Au aflat pînă și ziarele, doamnă! Acum chiar că nu mai este nimic de făcut.

30 JEANA (*cu prestanță*): Și totuși, eu vă rog să dezmințiți lucrurile acestea. Nu știu cine are interesul să mă compromită. De cînd sunt, eu n-am scris un singur rînd. Vă mărturisesc fără rușine... Sunt o incultă... Nu cunosc nici gramatica limbii românești... Cît

35 privește cunoștințele mele literare... Doamne! Nu-nțeleg de ce-aș face din ele un secret. Afară de piesa domnului Cartian n-am cetit nimic altceva în limba strămoșilor mei.

40 SANDU (*deconcertat*): Dar mărturisirile dumneavoastră doamnă, ne derutează, ca să zic așa. Și noi, care veniserăm tocmai să vă solicităm un *interview*. Aportul dumneavoastră literar în această colaborare...

JEANA (*cu autoritate*): Nu există!

MUCHI: Adică în piesa pe care i-ați scris-o dumneavoastră în întregime. El n-a făcut decât s-o semneze! Zău, doamnă! De ce nu mărturișiți?

5 JEANA: Dar, domnișoară, eu n-am nici un amestec în această piesă. N-am nici o afinitate intelectuală cu domnul Cartian... nici o legătură literară. Suntem doi prieteni, și atîta tot.

MUCHI: E adevărat? Numai atît...

10 JEANA: Atît și nimic mai mult. Dumneavoastră credeți că doi prieteni n-au altceva mai bun de făcut decât să scrie o piesă de teatru?

SANDU: Mă iertați, doamnă... Dar cum se face atunci că opinia publică... vreau să zic... sau mai bine zis... un vechi proverb românesc pretinde că nu există fum fără foc...

15 MUCHI: Pe noi, femeile, mai ales, ne-ar interesa foarte mult să știm că o doamnă din *high-life* a binevoit să colaboreze cu un biet scriitor de mîna a treia.

20 JEANA: Ei bine, domnișoară, iată un lucru care pe mine, tot ca femeie, nu mă interesează cîtuiși de puțin.

SANDU (*insinuant*): În definitiv, ceva... ceva... trebuie să fie adevărat... Nu cred ca doamna să fie așa de crudă cu noi. Cetitorii noștri așteaptă cu nerăbdare declarațiunile dumneavoastră.

25 JEANA (*discretă*): O!... Credeți că pe cititorii dumneavoastră i-ar putea interesa spovedania mea?

SANDU: Dar nu mai încape îndoială... O femeie ca dumneavoastră!

30 MUCHI (*completînd*): O doamnă din adevăratul *high-life*... E un lucru așa de rar în țara românească...

JEANA (*hotărîtă*): Ei bine, atunci... dacă nu-i decît atît, vă stau la dispoziție cu plăcere. (*Sandu și Muchi scot repede stilourile și carnetele de notițe.*)

35 O, o!... Dar n-am de gînd să vă dictez un discurs... Declarația mea nu-i decît o simplă frază.

SANDU (*prețios*): Nu face nimic. Noi o mai amplificăm. Îi facem o introducere... o expunere... o încheiere... Fiecare profesiune cu secretele ei, doamnă...

40

JEANA (*sceptică*): Nu cred să fie nevoie, domnul meu.
Mi se pare însă că pe doamna o interesează mai mult
decît pe dumneavoastră relațiunile mele cu dom-
nul Cartian...

5 MUCHI: E foarte explicabil... Noi, femeile, suntem mai
curioase.

JEANA (*cu autoritate*): Ei bine, dragă domnișoară...
află atunci că eu sunt amanta domnului Cartian.

MUCHI (*în același timp*): A!

10 SANDU

JEANA: Da, da... amanta, și nu colaboratoarea sa
literară. Restul rămîne, bineînțeles, să-l amplifi-
cați dumneavoastră... Luați seama însă... Graba
de a vă servi cetitorii să nu vă facă să greșiți dru-
mul... Ați putea nemeri prin cabinetul vreunui
15 judecător de instrucție.

SANDU (*vexat*): În cazul acesta, doamnă, nu ne mai
rămîne decît să ne retragem...

20

JEANA: Poate doriți să faceți cunoștință și cu băr-
batu-meu.

SANDU: Ne iertați, doamnă, dar misiunea noastră s-a
terminat aici.

25

JEANA (*în bătaie de joc*): O!... Desigur că vă iert...
Dealtfel, dumneavoastră singur m-ați prevenit adi-
neauri... Profesiunea de ziarist vă obligă să păreți
cîteodată niște oameni rău crescuți.

SANDU (*demn*): Vă sărut mîinile, doamnă...

30

MUCHI (*înțepată*): Cred c-o să avem plăcerea să ne
mai vedem... cel puțin la teatru... peste două
săptămîni joc în *Femeia cu ochii de smarald*... O
piesă admirabilă!... Asta nu e de domnul Cartian...

JEANA (*mîndră*): Oh!... *Je vous demande pardon...*,
dar eu nu mă duc la teatru decît la piesele aman-
tului meu...

35

MUCHI (*în timp ce Sandu o trage de mîneacă spre ușa din
fund, se încapățînează să ducă lupta înainte*):
Transmiteți atunci domnului Cartian complimente
din partea domnișoarei Muchi Santorino. Nu vă
supărați...

40

JEANA: Dar deloc... Îmi face chiar plăcere să pot
servi... dacă nu mă înșel... o rivală... (*Sandu a*

*luat pe Muchi de mîneca rochiei și au ieșit amîndoi
pe ușa din hol. Rămăsă singură, Jeana exclamă
cu dezgust.) Ah!... Quelle horreur!... Quelle hor-
reur!...*

5

SCENA VI

JEANA, RADU

RADU (*intră grăbit și enervat pe ușa laterală*): Ce s-a
întîmplat?

JEANA (*calmă*): Nimic...

10

RADU: I-am văzut intrînd și m-am întors.

JEANA: Nu era nevoie...

RADU: Au încercat vreun șantaj?

JEANA: Liniștește-te... Veniseră să controleze numai
dacă ești amantul meu.

15

RADU: Și tu... Ce-ai făcut?

JEANA: Le-am spus adevărul.

RADU (*enervat*): Cum? Care adevăr? Ce vrei să zici?

JEANA: Adevărul că-mi ești amant. Ce? Nu-i adevărat?

20

RADU (*izbucînd*): Ioano! Am început să nu ne mai
înțelegem.

JEANA (*exclamă*): De cînd ai observat lucrul ăsta?

RADU: Mai demult...

JEANA: Da?! Și de ce nu mi l-ai spus pînă acum?

RADU: Fiindcă nu voiam să te întristez...

25

JEANA (*cu amărăciune prefăcută*): Vai, Radule! Ce
mărinimie!

RADU (*precipitat*): Ascultă-mă, Ioano. De ce nu vrei
să-nțelegi odată că atitudinea ta ne ucide pe
amîndoi? O să murim sufocați unul în brațele
altuia.

30

JEANA (*în bătaie de joc*): Preferi glonțul sau otrava?

RADU: Lasă glumele deoparte, Ioano. Tu nu vezi că
de trei luni de zile ducem o viață absurdă? Ar
trebui să ne obișnuim și cu ideea unor despărțiri
mai lungi. Bineînțeles că nu poate fi vorba de o
ruptură definitivă... A!... Nu... La lucrul ăsta
nici nu vreau să mă gîndesc... Ți-o jur... Te rog
să mă crezi...

35

JEANA: De ce te aperi?
 RADU: De teamă să nu bănuiești cine știe ce...
 JEANA (*cu demnitate*): Ce pot bănu mai mult decât că nu mă mai iubești?
 5 RADU (*protestînd*): Dar îți jur că nu-i adevărat...
 JEANA (*cu autoritate*): Te rog să nu mă-nterup... Acum vorbesc eu... Tu știi că mie nu-mi plac replicile... Nu admit decât o singură replică... Replica fatalității... Poți să mi-o dai pe-asta? Dă-mi-o!
 10 P-asta ți-o primesc... Haide... Ai curaj... Spune-mi că s-a sfîrșit... Și ce-are să mai urmeze mă privește pe mine...
 RADU (*cu mîhnire sinceră*): Ioano! Așa vrei tu să se sfîrșească dragostea noastră?
 15 JEANA: Dragostea noastră? Mi se pare că te-nșeli... Parcă veniseși să scrii o piesă de teatru numai... Nu?
 RADU: Spune-mi un singur cuvînt, și n-o mai reprezintă. O distrug.
 20 JEANA: Nu-ți lua angajamente pe care știi bine că nu le poți ține... Pentru tine, o piesă de teatru face mai mult ca existența și onoarea unei femei...
 RADU: De ce nu vrei să mă-nțelegi, Ioano?
 JEANA (*calmă*): Fiindcă, probabil, sunt și lucruri pe
 25 care eu nu le pot înțelege.
 RADU (*convîngător*): Dar ce poate fi mai ușor de înțeles decât nevoia omului rătăcit de a se-ntoarce din nou acasă? Tu nu-nțelegi?... Eu nu pot trăi suspendat la infinit, ca o fructă viermănoasă, numai de ramura verde a lumii tale... Eu nu pot aștepta culesul
 30 recoltei, Ioano! Eu sunt condamnat să mă desprind înainte de vreme. Eu n-am nimic comun cu ramura verde de care atîrn. Cea mai ușoară adiere de vînt o să mă prăbușească în iarbă. Și n-are să aibă nici măcar cine să mă culeagă. O fructă viermănoasă pare numai o fructă coaptă. Tu n-ai
 35 putut să-mi dai decât aparența omului din lumea voastră. Dar atît, și nimic mai mult. Din metalul sufletelor noastre noi n-am putut topi nici măcar aliajul unui inel de logodnă convențională.
 40

JEANA (*cu ironie amară*): Și totuși... inelul acesta este singurul lucru pe care n-ar fi trebuit să-l dorești niciodată... (*Își scoate alianța din deget și cetește.*)
 Pe-al meu stă scris: „Bazil Ionescu-Potopeni...
 5 15 iunie 1919”. (*Vorbește.*) Poate știi tu cine e domnul ăsta... Eu habar n-am...
 RADU (*confuz*): Ce-nseamnă această paranteză spirituală, Ioano?
 JEANA (*agresivă*): Ceva ce tocmai lipsește piesei tale...
 10 RADU: Crezi că i-am mai putea adăuga ceva?
 JEANA: Nu tocmai... Cred numai că trebuie să-i corectăm ultimul act, care este fals.
 RADU (*cu umor*): Poftim! Dar tu-ți dai seama unde-am
 15 ajunge dacă ar fi să punem pe scenă numai lucruri adevărate? (*Hotărît.*) Nu, nu, Ioano. Pentru mine, ce-am scris odată rămîne bine scris. Dacă ții cu orice preț însă, schimbă-l tu singură.
 JEANA: Imposibil, Radule. Tu știi bine că eu nu știu să scriu.
 20 RADU (*cu răutate*): Atunci te rog să nu mai vorbim de lucruri pe care nu le pricepi.
 JEANA (*cu autoritate*): Radule! Nu uita că orice s-ar întîmpla, noi suntem și rămînem doi colaboratori, care avem drepturi egale asupra operei noastre.
 25 Vreau să corectezi ultimul act, care este fals.
 RADU (*protestînd*): A, nu... nu... Asta n-are să se-ntîmple niciodată...
 JEANA (*ridicînd tonul*): Te-nșeli, Radule. Are să se-ntîmple foarte curînd...
 30 RADU (*vehement*): Nu, nu... Niciodată...
 JEANA (*cu aceeași vehemență*): Ba foarte curînd, curînd de tot, imediat chiar... și dacă vrei, tot aici... aici în casa mea... în casa în care ai intrat ca un bufon nechemat...
 35 RADU (*impresionat*): Ioano!... Așa-mi vorbești tu, Ioano?
 JEANA (*cu răutate și ură*): Nu-ți place?... Altădată parcă mă rugai să-ți vorbesc mereu și numai așa.
 RADU: Altădată erai alta, Ioano!
 40 JEANA: Alta? Poate vrei să zici: altceva.

RADU (*cu căldură*): Dar nu-i exact același lucru și azi?... Deosebirea e numai că, de data asta, cel care cere sunt eu, nu tu... Dar tu n-ai învățat încă să dai înapoi ce-ai luat de la altul. Adu-ți aminte, 5 Ioano... Mi-ai cerut să te scot din sicriul tău de cristal, în care trăiai ca o mumie îmbălsămată... Și te-am ascultat... Te-am scos la lumina soarelui și te-am scădat în apa vie a dragostei mele adevărate... Și acum... Asta e răsplata ta, Ioano? 10 Pentru ce m-ai închis pe mine în locul tău? Pentru ce nu vrei să mă scoți și pe mine din vitrina de sticlă a manechinelor cu chip de om? Eu nu pot fi manechin, Ioano. Eu nu vreau să mă eternizez în sicriuri de cristal... Eu vreau să putrezesc 15 în cele patru scînduri de brad ale lumii mele... JEANA (*izbucnind, din ce în ce mai aprinsă*): Ei bine, fie! Ai să putrezești acolo unde vrei... în lumea femeilor pe care le-ai cunoscut înaintea mea... pe maidanele de mahala... ca o bestie... ca o canalie 20 ce ești. RADU (*consternat*): Ioano... JEANA (*sentențios*): Nu fac decît să-ți repet titlurile cu care te-ai prezentat singur... Adu-ți aminte... RADU (*zdrobit*): Atît e tot ce-am fost eu pentru tine, 25 Ioano? JEANA: Crezi c-ai fi putut fi ceva mai mult decît ce ești?... RADU (*resemnat*): Îți mulțumesc, Ioano... De data asta, cel puțin, știu că pot pleca pentru totdeauna... 30 Eu nu mai am ce căuta aici... (*Vrea să se-ndrepte spre ușa din fund.*) JEANA (*tăindu-i calea, cu violență*): Dar pînă acum ce-ai căutat? Ce? Credeai c-aici e hotel?! Ai avut nevoie de chelneriță pentru o noapte numai? 35 RADU: Ioano! JEANA: Nu mă mai chema Ioana, domnule... Eu nu sunt chelneriță... Eu sunt doamna Ionescu... Jeana Ionescu... soția domnului Bazil Ionescu-Potopeni... Eu sunt o femeie măritată... și o femeie 40 măritată n-are voie, după lege, să contracteze nimic fără autorizația soțului său! (*Se repede la*

ușa din fund, pe care o deschide strigînd.) Bazil... Bazil...

RADU (*spăimîntat, cu mâinile împreunate*): Ce faci, Ioano! Taci, te rog... Te implor...

5 JEANA (*cu scîrbă*): Ce ți-ai împreunat mâinile ca-n fața unei icoane? Nu sunt o sîntă, domnule... Sunt o femeie de rînd... Sunt fosta dumitale amantă... și atîta tot... (*Strigă din nou, din ce în ce mai tare.*) Bazil... Bazil...

10 RADU (*aiurit*): Ioano! Ce faci, Ioano?

JEANA: Bazil... Bazil...

SCENA VII

ACEIAȘI, BAZIL

BAZIL (*intră speriat și gîfîind*): E... e... e!... Ce mai e?... 15

JEANA (*încercîndu-se cu vorbele*): Ce mai e, domnule? E că te-am înșelat! Da, da... eu, nevasta ta, Bazil, am fost amanta acestei canalii... Acesta e adevărul... Răzbună-te acum... Omoară-mă și pe mine, dacă vrei... Dar împușcă-l... strînge-l de gît... palmuiește-l cel puțin... omoară-l pe el mai 20 întîi... haide... lovește-l, Bazil, lovește-l... N-auzi? RADU (*care tot timpul a ascultat, aprobînd cu capul cînd către Jeana, cînd către Radu*): Ha, ha, ha!... Foarte frumos! Numai că... nu mai striga așa, că se sperie vecinii. Ce Dumnezeu... sfîrșiți odată și cu piesa asta de teatru, că au să prindă de veste servitorii. Și aștia cine știe ce-și pot închipui. 25

JEANA (*în culmea exasperării*): Bazil!... Dar nu e ce crezi tu... Ascultă-mă, Bazil... 30

BAZIL (*cu autoritate*): A, nu!... Destul atît... Nu mai vreau s-ascult nimic... Vă rog să mă lăsați în pace... Am eu destule pe capul meu... Nu mai îmi trebuie și alt balamuc. Sfîrșiți-l și voi pe al vostru, și... gata... (*jovial*) Parcă spuneți că n-aveți nevoie de mine!... (*lui Radu*) Va să zică... e lucru hotărît... Premiera e tot miercuri... la 13. 35

RADU (*abia îngînă*): Da ... miercuri...

BAZIL: Atunci, rămîne stabilit... Begnoara nr. 7 e a noastră. (*Ieșind.*) Să nu uiți... (*Iese.*)

SCENA VIII

RADU, JEANA

5 RADU (*după o pauză, revenindu-și în fire, în timp ce Jeana zace zdrobită într-un fotel*): Ioano! Ce ai făcut, Ioano? Dacă se-ntîmpla altfel? Dacă... Doamne ferește! Dar eu nu vreau să mor, Ioano...
10 Și nu vreau să mori nici tu, dragostea mea... Vreau să trăim amîndoi... Să ne trăim însă fiecare viața noastră, ca brazii la munte și plopii la cîmp... (*Jeana privește aiurită în jurul ei.*) Da, da... Pri-
15 vește în jurul tău... Aici ești în casa ta... în lumea ta... în mijlocul celor care te cunosc... te-ascultă... te-nțeleg. Nimic nu se mișcă aici fără voia ta... Nimic nu trăiește decît prin tine... Un singur lucru
20 doar nu-i la locul lui... Și lucrul acela sunt eu. Nu mă-ntreba cine m-a adus, fiindcă nici eu nu te-ntreb cine m-a primit... Așa a fost să fie, Ioano.

JEANA (*nervoasă*): Ce mai aștepti atunci? De ce nu pleci?

RADU (*rugător*): Fiindcă vreau să te fac să pricepi că dragostea noastră nu poate să moară... nu trebuie
25 să moară. Ca s-o păstrăm însă veșnic vie, trebuie să-i dăm spațiu... să-i dăm libertate... să-i dăm puterea aducerii-aminte...

JEANA (*hotărîtă*): Nu mai e nevoie... Ți-ai sfîrșit piesa...

30 RADU (*liric*): Scumpul meu manechin sentimental!

JEANA (*cu dezgust*): Pleacă, domnule... Pleacă mai repede...

RADU (*se îndreaptă cu regret spre ușa din fund, stă o clipă pe gînduri, apoi se întoarce pe loc și cu voce stînsă întreabă*): Astă-seară mîncînc la voi?
35

JEANA (*cu asprime în voce*): Nu... Astă-seară mîncăm într-o familie...

RADU (*se îndreaptă din nou spre ușă, dar se oprește din nou în prag și cu aceeași voce stînsă*): Cînd crezi c-o să ne mai vedem, Ioana mea?

JEANA (*scurt*): Nu știu.

5 RADU (*ezitînd*): Îmi dai voie să-ți telefonez?

JEANA (*plictisită*): De prisos...

RADU (*revenind*): Totuși... Aș vrea să știu... Ai să-mi răspunzi...

JEANA: Dacă am să fiu acasă...

10 RADU: Și-ai să mă primești?

JEANA: Dacă am să fiu singură...

RADU (*bănuitor*): Și cu cine crezi c-ai putea fi, Ioano?...

JEANA (*distrată*): Nu știu... Nu-i cunosc încă numele...

RADU (*uimit*): Nu-i cunoști încă numele?

15 JEANA (*aspră*): Nu... Dar dacă-ți face plăcere, am să ți-l comunic de îndată ce-l voi găsi...

RADU (*tresărind*): Ce vrei să spui, Ioano?...

JEANA (*stăpînă pe sine*): Ce n-ai să poți înțelege niciodată.

20 RADU (*cu ochii umezi și cu vocea aproape absentă*): Atunci... Adio, Ioano!...

JEANA (*calmă*): Adio... domnule Cartian... (*Radu iese prin ușa din fund, Jeana întoarce ușor capul după el, pînă ce dispare. Rămasă singură, se ridică renăscută parcă, se oprește în fața oglinzii, se privește cochetă, se pudrează, își dă cu roșu pe buze și sună.*)
25

SCENA IX

JEANA, FLORICA

30 FLORICA (*intră pe ușa din fund*): Conița a sunat? JEANA: Telefonează croitoresei să nu mai vină...

FLORICA (*uimită*): Și rochia verde?

JEANA: Rochia verde să mi-o pregătești pentru astă-seară...

35 FLORICA (*și mai uimită*): Pentru astă-seară?

JEANA (*cu autoritate*): Da... Pentru astă-seară... N-ai auzit? Mă duc cu ea la balul de la legația engleză. (*Se îndreaptă spre ușa laterală.*)

FLORICA (*din ce în ce mai nedumerită*): Și ... conașul Radu?

JEANA (*se oprește o clipă în ușă și răspunde distrată*): Conașu Radu? ... (*Sentențios.*) Nu cunosc nici un conașu Radu. (*Iese.*)

5

SCENA X

FLORICA (*rămasă singură, privește uimită după stăpî-nă-sa, apoi, înțelegînd ce s-a putut petrece, tresare deodată satisfăcută, bagă mîna în buzunarul rochiei, scoate o carte de vizită și cetește silabisînd tare*): Ra-du... Car-ti-an... a-u-tor... dra-ma-tic... stra-da Ca-ra-gia-le... nr. 101. (*Aducîndu-și aminte, exclamă fericită.*) Hi!... Și mîine e duminică...

10

CORTINA

ALLEGRO MA NON TROPPO

COMEDIE ÎN TREI ACTE

PERSONAJELE

5	ION MARIAN, autor dramatic	35—40 ani
	TITU MICȘOREANU, milionar	40 ani
	DOMNUL CUȚUL, samsar	60 ani
	ZAHARIA, servitor	50 ani
	UN JANDARM RURAL	30 ani
	COCUȚA MICȘOREANU	30 ani
	DOAMNA NOEMI	30 ani
	FLORICA, servitoare	25 ani

ACTUL I

Scena reprezintă biblioteca unui om bogat. Rafturile pline de cărți legate luxos se ridică pînă în tavan. O ușe și o fereastră pe cele două laturi ale încăperei. Un birou masiv cu încrustațiuni de bronz, iar pe birou o călimară monumentală și un telefon. O canapea și două foteluri englezești de piele roșie.

La ridicarea cortinei, Ion Marian stă răsturnat într-un fotel și citește un ziar, care îi acopere aproape întreaga figură, iar Titu Micșoreanu, călare pe ultima treaptă a unei scări mobile, cercetează cu atenție un volum gros, ale cărui file, abia atunci le taie.

SCENA I

ION și TITU

- 15 TITU (*plictisit*): Nu e.
 ION (*fără să-i dea prea multă atenție*): Ce să fie?
 TITU: *Francisca de Rimini*.
 ION: Poate n-o ai.
 20 TITU (*vexat*): Cum să n-o am? (*Grav.*) Tu nu vezi ce am eu aici? (*Începe să numere volumele din raftul bibliotecii.*) Unu, două, trei, patru, cinci, șase, șapte (*numără apoi și volumul de pe genunchi*) și cu asta

opt... Shakespear complete... Nu cunoști ediția asta?

ION (*ironic*): Ediția? Parcă era vorba de *Francisca de Rimini*?

5 TITU (*intrigat*): Ce vrei să zici?

ION (*plictisit*): Daaa... pe vremea aceea, o piesă de teatru se putea sfîrși foarte bine și așa...

10 TITU (*după o pauză mai lungă, în care timp a așezat volumul de pe genunchi, în raft; se coboară de pe scară și se apropie de Ion șoptindu-i misterios la ureche*): Dacă i-am omori și noi pe amîndoi?

ION (*protestează plictisit*): Nu, nu... Asta nu se poate.

TITU (*insistînd*): Ascultă-mă pe mine... Hai să-i omorîm pe amîndoi.

15 ION (*dezgustat*): Fă-mi plăcerea și nu mai insistă.

TITU (*ridicînd tonul*): Ba dacă e așa, insist... Și-am să-ți explic pentru ce.

ION (*din ce în ce mai plictisit*): Nu, nu... Te rog... Fără nici o explicație. Dacă ții cu orice preț, omoară-l tu singur și pe mine lasă-mă în pace.

20 TITU (*mîhnit*): Am înțeles... iar ești rău dispus. Or, cum se zice? *genus irritabile*?

ION: Da, da... chiar așa...

25 TITU (*cu aer de reproș*): Ei, vezi cum sunteți voi scriitorii? Încurcați lumea cu tot felul de năzbîtii, și pe urmă, dați bir cu fugiții. Eu însă, nu pot admite așa ceva. Eu nu mi-am părăsit niciodată asociații. Pentru mine, o tovărășie, este un lucru sfînt. Dacă ai ști tu cîți golani s-au pricopsit de pe urma mea! (*Ion îl privește nedumerit.*) Da, da. Chiar așa. Ai te rog, încredere în mine și-ai să vezi ce bine are să fie!

ION (*ironic*): După cum văd, ți-ai pus în gînd să mă pricopsești și pe mine.

35 TITU (*convîngător*): Și de ce nu? Nimic mai simplu. Dacă m-ascuți pe mine, într-un an, doi, te fac om de cîteva milioane.

ION (*resemnat*): Nu-ți mai pierde vremea și cu mine. Eu n-am nici o tragere de inimă, pentru așa ceva...

40 TITU (*demonstrativ*): Eh! Parcă afacerile, cu inima se fac! Cu creierul, dragă, nu cu inima. Ce e creierul

altceva decît tot un fel de negustorie? Un creier care nu rentează, este o afacere ratată. Trebuie să-l pui numaidecît la remorca altora. Tu nu vezi unde au ajuns astăzi societățile anonime pe acțiuni?

5 ION (*ironic*): Cum nu! Consiliile de administrație înca-sează și acționarii rabdă.

TITU (*vexat*): Ei vezi? De ce vorbești cu atîta ușurință de lucruri de care habar n-ai?

10 ION (*vehement*): Dar tu? Tu de ce ții cu tot dinadinsul să faci și piese de teatru? N-ai făcut destule milioane? Ce mai vrei?

TITU (*pe același ton*): Apoi, dacă e vorba să discutăm serios, mi se pare că milioanele mele fac ceva mai mult ca piesele tale de teatru. Ba nu, zău! Ce mare lucru e să scrii? Toată lumea știe să scrie azi. Nu vezi c-au început să scrie și analfabeții?

ION: Dacă e așa, ce mai aștepti? Bani ai destui. Slavă Domnului! Cumpără-ți hîrtie, cerneală și penițe... și scrie... scrie, domnule, dacă știi să scrii, că doar, nu te-mpiedică nimeni... (*Sentențios.*) Scrie singur însă... fără colaborator...

25 TITU (*schimbînd vorba*): Ei, las' că lucrurile astea, o să le discutăm noi altă dată... într-o zi cînd o să fii mai bine dispus... Eu nu sunt grăbit. Pot să mai aștept. Pe mine, așteptarea nu mă enervează. Dacă ai ști tu, cît am așteptat eu pînă s-ajung al care sunt astăzi. (*Scoate portîgaretul.*) Vrei o țigare? (*Îi oferă o țigare de foi.*) Uite! Asta e o havană veritabilă... (*Ion se codește s-o ia.*) Ia-o, ia-o, că e grozavă. E o „Corona dublă“. Din astea, să știi că nu fumez decît la zile mari. (*Ion ia țigara.*) Mă costă o sută optzeci de lei bucata. Le aduc prin curier diplomatic. (*I-o aprinde.*) Ei! Ce zici? Așa e și e bună? (*Ion face semn afirmativ cu capul.*) Mi-era teamă că n-o să-ți placă. (*Ion tace.*) Ei, hai! Nu zici nimic? Fă-mi și mie un compliment. Ce dracu!

ION: Eh! Dacă loviturile tale de teatru, ar fi ca țigările astea de foi!...

40 TITU (*revenînd la ideea sa fixă*): Ba nu zău! De ce n-ai vrea să-i omorîm pe amîndoi?

ION (*cu autoritate*): Fiindcă e absurd! Tu nu-ți dai seama? În zilele noastre, un bărbat inteligent, când își prinde nevasta cu altul, n-o mai omoară... O iartă.

5 TITU (*nedumerit*): O iartă?

ION: Bineînțeles. O iartă.

TITU (*reflectând*): Hm! Da! Ar fi și asta o soluție... Nu zic... dar în piesa noastră, o prinde cu cel mai bun prieten al lui.

10 ION: Cu atât mai bine. I-o trece lui ca o supremă dovadă de prietenie. Tu n-ai citit *De Amicitia* a lui Cicerone?

TITU (*holbînd ochii*): Cicerone? Așa spune Cicerone? (*Pauză.*) Regret. Dar eu nu sunt de părerea lui. (*Revenind.*) Cu toate că... la drept vorbind... mie n-are de ce să-mi fie teamă... (*Confidențial.*) Știi că Noemi e văduvă...

15 ION (*surprins*): Noemi? Asta care mai e? Una nouă?

20 TITU (*cu mîndrie*): Ei, da! Una nouă. Te supără? Iartă-mă. Credeam că, dacă nu altceva, prietenele unui milionar te-ar putea interesa ceva mai mult ca ideile lui despre teatru.

25 ION (*măgulitor*): A, nu! despre prietenele dumitale, n-am nimic de zis. E drept că, personal, n-am cunoscut încă, nici una din ele. Dar dacă sunt cu adevărat acelea pe care mi le-ai spus... (*plecîndu-se reverențios*) „*À tout Seigneur, tout honneur...*”

30 TITU (*îngîmfat*): Chiar alea dragă! Exact alea pe care ți le-am spus. Vezi tu... mie nu mi-e rușine să spun cu cine trăiesc, fiindcă eu știu s-aleg... da, da... În privința asta, să știi că nu mă dau pe nimeni... nici chiar pe tine. Eu bunăoară nu te-am întrebat, fiindcă sunt om discret... dar dacă te-aș întreba, sunt sigur că te-ai jena să-mi spui cine este prietena ta. Așa e c-am ghicit? Ba nu, zău... Cu ce fel de femei trăiești voi, scriitorii ăștia?

35 ION (*ironic și jenat în același timp*): Hm! De! Știu și eu cum să-ți spun... Cu ce găsim și noi, pe ici, pe colo... Mai bine zis, cu ce rămîne de pe la alții...

40 TITU (*cu compătimire*): Prost... Prost de tot, dacă e așa...

ION: Eh! Ce vrei dragă? Noi nu ne putem permite nici un fel de lux sentimental. Nu putem monopoliza nici măcar femeia pe care o iubim. În cel mai fericit caz, ne mulțumim s-o facem pe din două cu altul.

5 TITU (*cu dezgust*): Și știi de ce-i așa? Fiindcă majoritatea bărbaților din zilele noastre sunt lipsiți de orice amor propriu.

ION (*oprindu-l*): Stai, stai! Nu te mai aprinde degeaba, că exact același lucru se poate spune și de majoritatea încornoraților din zilele noastre.

10 TITU (*cu autoritate*): Tocmai fiindcă e așa, eu vreau ca încornoratul din piesa noastră să salveze prestigiul tuturor bărbaților înșelați.

15 ION (*ironic și autoritar*): Imposibil! Asta este o soluție pașoptistă. Nu mai cadrează cu mentalitatea din zilele noastre. Nu simți că așa ceva miroase a mucegai? (*Ridică tonul.*) Ce fel de autor dramatic vrei să fii d-ta? Din ce trebuie să se inspire artistul adevărat? Din ereziile trecutului, sau din realitățile prezentului?

20 TITU (*încolțit*): Depinde... din ce crede că este mai bine.

ION: Nu dragă. Te-nșeli. Adevăratul artist e produsul vremii în care trăiește. Așa a fost de cînd lumea.

25 TITU (*bănuitor*): Se prea poate. Eu însă, dacă-ar fi să-mi prind nevasta cu cel mai bun prieten al meu...

ION (*tresărind îi taie vorba brusc*): Dă-mi voie! Nu uita însă că cel mai bun prieten al tău în momentul de față, sunt eu...

30 TITU (*foarte sigur*): A, nu... că nevastă-mea, nu e genul tău. Bănuiesc eu cam ce trebuie să-ți placă ție. Dar, fiindcă veni vorba, e bine să se știe. Eu îi omor pe amîndoi. Scurt și cuprinzător.

ION: Foarte bine. N-ai decît să-l omori. Omoară-l însă și în piesă, tot singur... fără mine...

35 TITU (*în bătaie de joc*): Eh, poftim!... Parcă-ai fi adventist! Zău așa. Ți-e frică să tragi cu revolverul. Ia te uită la mine... (*Face gestul ca și cum ar trage.*) Pac! Pac! Și cad amîndoi... unul la dreapta și altul la stînga. Eu parcă-i și văd întinși pe podele...

40 ION (*insinuant*): Și dacă nu ia foc revolverul?

TITU: Eh! Parcă trebuie numaidecît să-i omorîm cu revolverul? La nevoie îi putem omorî cu un pumnal.

ION: Sau tot așa de bine, cu indiferența.

5 TITU: A, nu... că numai cu indiferența, nu putem precipita deznodămîntul. Cum vrei să lăsăm acțiunea piesei să lîncezească tocmai în punctul ei culminant? Asta e dramă, domnule! Dramă, nu comedie de salon, ca alea pe care le scrii d-ta singur. Nu
10 simți că subiectul ăsta trebuie să se sfîrșească cu moarte de om? Și încă repede... repede de tot... să fie, așa ceva, cum zice italianul: *Allegro... Allegro porco Dio!*...

15 ION (*zîmbind ironic*): *Allegro*, da... *Allegro ma non troppo*.

TITU (*care nu pricepe*): Adică, asta cum vine?

ION: Vine cam așa cum zici tu... Repede, repede... Dar nici prea repede de tot, că iar nu e bine.

20 TITU (*rizînd cu poftă*): Ei, nu! C-aș vrea să văd și eu, ce fel de repede o mai fi și asta. (*În momentul acesta Florica apare pe ușă cu tava cu ceștile de cafea. La vederea ei Titu tresare iluminat de o idee nouă.*) Stai că mi-a venit o idee... Hai să vedem care din noi are dreptate. (*Floricăi.*) Ia ascultă, Florico,
25 ce-ai face tu dacă-ai fi bărbat?

SCENA II

ACEIAȘI, FLORICA

FLORICA (*surprinsă de întrebarea bruscă a lui Titu se oprește pe loc*): De! Știu și eu?

30 TITU (*aprinzîndu-se*): Cum nu știi? Uită-te la mine. Ce ți-ai pironit ochii în ceștile de cafea? N-auzi ce te-ntreb eu? Ce-ai face dacă-ai fi bărbat?

FLORICA (*din ce în ce mai nedumerită*): Dacă-aș fi bărbat? Eu?

35 TITU: Ei, da! Dacă-ai fi bărbat, nu te-ai însura? Nu ți-ai lua nevastă?

FLORICA (*cu filosofia omului simplu*): Poate. Nu zic ba! dacă aș găsi o femeie de ispravă cum sunt eu...

TITU (*nerăbdător*): Bine, bine... să zicem c-ai găsit una, așa cum ești tu... Vorba e, dacă ai fi bărbat, te-ai însura! Nu?

5 FLORICA: Apoi dacă așa a lăsat Dumnezeu. Cum o să trăiască bărbatul fără muiere, conașule?

TITU: Desigur. Așa zic și eu. Dar, dacă ai fi însurat și ți-ai prinde nevasta cu cel mai bun prieten al tău, ce-ai face? (*Florica privește nedumerită. Titu țipă la ea.*) Ce-ai zgîit ochii la mine, fă? Uită-te-n
10 fundul conștiinței tale. N-auzi ce te-ntreb eu? Ce-ai face dacă ți-ai prinde nevasta cu cel mai bun prieten al tău?

FLORICA (*zăpăcită*): Ce să fac?... Dacă așa mi-a fost scris mie, să le fie de bine și lor...

15 ION (*intervenind grăbit*): Bravo, Florico!

TITU (*furios*): Cum, fă? Nu i-ai omorî pe amîndoi?

FLORICA (*cuprinsă de teamă*): Ba să mă ferească Dumnezeu! Atît mi-ar mai trebui... să intru și-n păcat...

20 ION: Nu ți-am spus eu? Asta e singura soluție.

TITU (*din ce în ce mai furios*): Ia taci, domnule, din gură, că acuma vorbesc eu... (*Florichii.*) Ia ascultă, Florico... Cum se poate să vorbești așa ca o proastă? Gîndește-te bine. E vorba de nevastă-ta... fiindcă
25 în cazul de față, tu nu mai ești femeie... ești bărbat: și nevasta ta e o ticăloasă... te-nșeală cu altul... cu cel mai bun prieten al tău... Și tu nu le faci nimic? Nimic? Nimic? (*Florica tace.*) Răspunde, fă. N-auzi ce te-ntreb?

30 FLORICA (*bîlbîindu-se*): Apoi, conașule... Să mă iertați... dar eu ca femeie ce sunt, pot să jur cu mîna pe cruce... că nevasta cînd își înșeală bărbatul... îl înșeală fiindcă are de ce...

35 TITU (*izbucnind*): Ieși afară mai repede... Ieși... (*Florica se întoarce spre ușă zăpăcită cu tava cu ceștile de cafea în mînă.*) Stai pe loc. Unde te duci cu cafelele? Lasă ceștile pe masă. (*Florica execută ordinul.*) Așa... Acum șterge-o și să nu te mai văd în ochi. (*Florica iese.*)

SCENA III

ION și TITU

- ION (*vesel*): Va să zică... două contra unul...
- 5 TITU (*plictisit*): Ce e aia? Două contra unul?
- ION: Nu văzuși? Rezultatul votului.
- TITU: Ei, aș! Țsta e vot? Pe voturile servitoarelor contezi d-ta?
- ION: Și de ce nu? Pretinzi doar că ești democrat. Te știam partizan al votului universal.
- 10 TITU: Da, dar nu pînă aici. Să nu-ntindem prea mult coarda votului universal, că iar nu e bine. Servitorii, mai ales cînd sunt femei, să facă bine să-și vadă de treaba lor.
- FLORICA (*în momentul acela Florica apare cu capul pe*
- 15 *ușa pe care abia a crăpat-o*): Conașule.
- TITU (*zărind-o, furios*): Ieși afară! N-ai auzit?
- FLORICA (*în aceeași poziție*): A venit domnul Cuțui...
- TITU (*recăpătîndu-și deodată buna dispoziție*): Da? A venit Cuțui? Foarte bine. Să poftească. Adu-l
- 20 încoace mai repede. (*Capul Florichii dispăre. Titu lui Ion.*) Stai, domnule, că nu s-a-nchis urna. Mai sunt ceva votanți și pe-afară. S-așteptăm să se pronunțe și ei. S-auzim ce spune și Cuțui că doar ăsta... de!... Nu e servitor. E cetățean veritabil
- 25 cu drept de vot. Are și carte de alegător.

SCENA IV

ACEIAȘI, CUȚUI

- TITU (*lui Cuțui care a intrat*): Bravo, Cuțui. Ai căzut cum nu se putea mai bine. Ia loc și ascultă. (*Cuțui rămîne în picioare lingă ușa.*) Ce mă? Nu vrei să stai?
- 30 CUȚUI: Mulțumesc, coane Titule. Dar, vedeți... sunt cam grăbit...
- TITU (*glumeț*): Lasă, lasă, că asta e o meteahnă a ta... de cînd te știu, tot grăbit ești. Nu te mai grăbi, Cuțui, că domnul de colo (*arată pe Ion*) spune că omul se grăbește și greșește...
- 35

- CUȚUI (*filozofic*): Apoi, cîteodată cam așa e, coane Titule. Că d-acolo vine și vorba aia, că graba strică treaba. Dar, vedeți că nu-i totdeauna chiar așa...
- 5 TITU: Apoi, o fi, n-o fi așa, tu să-mi spui mie acum altceva. Ascultă, mă Cuțui. Tu ești om înșurat. Nu? (*Cuțui holbează ochii la el și nu răspunde.*) Ce te uiți așa la mine, mă? Tu n-auzi ce te-ntreb?
- CUȚUI: Ba de auzit, aud, coane Titule... Dar nu prea înțeleg ce fel de întrebare e asta...
- 10 TITU: Cum, ce fel de întrebare? Ești ori nu ești înșurat? Uite... Vrea să știe și dumnealui (*arată pe Ion*) domnul de colo...
- CUȚUI (*se închină nedumerit*): Doamne, Maica Domnului! Îmi pare rău, coane Titule... dar eu venisem pentru o afacere serioasă...
- 15 TITU: Bine, bine ... Afacerea aia s-o lăsăm mai pe urmă, c-avem timp destul.
- CUȚUI: Nu se poate, coane Titule. E ceva presant ... zău, așa... Credeți-mă...
- 20 TITU (*răstîndu-se la el*): Ia ascultă-mă, Cuțui, presant pentru mine în momentul de față, e altceva... Înțelegi, ori nu? Ia te uită la domnul de colo (*arată pe Ion*). Îl vezi? Știi cine e dumnealui? (*Cuțui face semn din cap negativ.*) Ce? Nu-l cunoști? Deloc? Deloc? (*Lui Ion.*) Vezi, domnule? Nu te cunoaște. Cine te cunoaște pe dumneata la București? Nimeni. (*Lui Cuțui.*) Tu n-ai auzit de unu: Ion Marian? scriitor... autor dramatic... (*Cuțui repetă gestul.*) Unul care face piese de teatru.
- 30 Tu n-ai fost niciodată la teatru?
- CUȚUI: Apoi mie de teatru-mi arde, coane Titule?
- TITU: Ei lasă, lasă, că la iarnă, am să-ți dau eu bilete să te duci gratis.
- CUȚUI: Vă mulțumesc... Să trăiți...
- 35 TITU: Ei, vezi că-ncepi să-nțelegi de ce e vorba?
- CUȚUI (*misterios*): Nu cumva, o avea și dumnealui nevoie de...
- TITU: Nu mă, că nu e ce crezi tu ... dumnealui e un prieten al meu... Cel mai bun prieten al meu... Colaboratorul meu... adică asociatul meu într-o afacere nouă... O afacere însă, de altă natură...
- 40

- Cu dumnealui nu fac afaceri ca cu tine... Nu discut nici bursă, nici grîne, nici petrol! Cu dumnealui discut lucruri înalte... combinații abstracte, afaceri care nu sunt de nasul tău. Cu dumnealui fac o piesă de teatru.
- 5 CUȚUI (*ușurat*): Despre partea mea, să fie într-un ceas bun.
- TITU: Apoi așa credeam și eu că are să fie. Numai că... dumnealui, nu prea are încredere în mine.
- 10 CUȚUI (*cu ton sfătuitoare lui Ion*): Vai de mine!... Se poate așa ceva, domnule? Vă rog s-aveți toată încrederea în conu Titu, că ce spune dumnealui, parcă e literă de evanghelie.
- 15 TITU: Așa e, mă Cuțui, că eu am întotdeauna dreptate? Spune-i și tu, că pe mine nu mă crede. Spune-i bunăoară, ce-ai face tu, dacă ți-ai prinde nevasta cu cel mai bun prieten al tău?
- 20 CUȚUI (*se cutremură, apoi după o clipă răspunde blînd*): Vai de mine, coane Titule... La așa ceva nu m-aș fi așteptat pentru nimic în lume...
- TITU (*calmîndu-l*): Stai, mă Cuțui, c-asta fuse numai așa, o vorbă.
- CUȚUI: Ce vorbă, coane Titule!
- 25 TITU: Ține-ți firea, mă Cuțui. Nu te zăpăci așa repede, că doar te știu om cu scaun la cap. Tu n-auzi ce te-ntreb eu? Ești, ori nu ești om înșurat?
- CUȚUI: Sunt, coane Titule. Cum să nu fiu?... Dumneavoastră nu știți? Ce mă mai întrebați? Om înșurat, cu cununie.
- 30 TITU: Foarte bine. Asta am vrut să știu și eu. (*Lui Ion.*) Auziși, domnule? Cuțui este om înșurat... Un om cum ar fi bunăoară personajul nostru din piesă...
- 35 CUȚUI (*intervenind brusc*): Coane Titule... nu vă supărați... Dar personajul ăla, cine e?
- TITU (*liniștindu-l*): Nu e nimeni, mă. E numai cineva, care ar putea să fie... Un om, ca tine... ca mine... ca dumnealui de colo... (*luîndu-și seama*) ba ca dumnealui nu... fiindcă dumnealui nu e înșurat...
- 40 CUȚUI (*satisfăcut*): A, ha... Am înțeles... Va să zică, persoană serioasă... Familist cum s-ar zice...

- TITU: Exact. Eh! Vezi că nu e ce-ți închipuiseși tu? Acum iată de ce e vorba. Dacă ai fi tu bunăoară persoana aceea... și dacă, Doamne ferește, s-ar întîmpla să-ți prinzi nevasta cu cel mai bun prieten al tău... Ce-ai face?
- 5 CUȚUI (*nedumerit*): Eu?
- TITU: D-apoi, cine?... Eu?
- CUȚUI (*încurcat*): Nu... Dar... vreau să zic... (*se scarpină după ureche*) știu eu?... Depinde...
- 10 TITU: Cum, depinde, mă?... De ce depinde?
- CUȚUI: De ce? Cum să spun... (*brusc*) Dumneavoastră ce-ați face?
- TITU (*aprin*): Cum, ce-aș face?... Mă mai întrebi ce-aș face? I-aș omori pe amîndoi...
- 15 CUȚUI (*speriat*): Nu mai spuneți... Pe amîndoi deodată?
- TITU: Sigur... Nu-ți sunt amîndoi dușmani? Nu lucrează amîndoi la fel contra intereselor tale familiale?
- 20 CUȚUI (*convins pe jumătate*): Așa e... Aveți dreptate...
- TITU: Apoi dacă am dreptate, ce mai aștepți? Răspunde, ce-ai face?
- CUȚUI (*hotărît*): Ce-am făcut totdeauna coane Titule... Ce ziceți dumneavoastră, aia fac și eu...
- 25 TITU (*triumfător*): Îi omori va să zică! (*Cuțui face semn din cap afirmativ.*) Pe amîndoi? Nu?...
- CUȚUI: Pe amîndoi, coane Titule... Cînd vă dau cuvîntul meu! Doar nu mă cunoașteți de ieri, de alaltăieri...
- 30 TITU (*lui Ion cu satisfacție*): Auziși, domnule? Paritate de voturi. (*Lui Cuțui.*) Bine Cuțui. Acum du-te că n-am timp de pierdut cu tine. Pentru afacerea aia, să treci mîine.
- CUȚUI: Nu se poate, coane Titule. Mîine e prea tîrziu.
- 35 TITU: Treci atunci, mai spre seară.
- CUȚUI: Ce tot vorbești, coane Titule? Dacă nu dăm arvuna pînă la ora șase, se duce dracului fabrica de macaroane.
- 40 TITU: Așa e! De fabrica grecului era vorba? Las-o să se ducă, mă Cuțui, că nu-i cine știe ce afacere. Nu ți-am spus că nu face patru milioane?

CUȚUI: Patru, nu zic nici eu... Dar mi se pare că trei face...

TITU: Ai vorbit cu greco, tu?...

5 CUȚUI: D-apoi pe mine, cine mă trimise la dumneavoastră? I-au pus creditorii unghia-n beregată. Dacă nu i-o luăm noi, ne-o suflă altul pînă diseară. Toată chestia e jumătate de milion acum, și restul, rate trimestriale. Un nimica toată, pentru dumneavoastră, coane Titule, zău, așa...

10 TITU (*după o matură chibzuință, lui Ion*): Ce zici, domnule? S-o fac și p-asta? Tu cunoști fabrica lui Mavromatis? (*Ion face din cap semn negativ.*) Ei, asta e! Fabrica aia roșie de pe șoseaua Pantelimon. N-ai ieșit niciodată afară din București? Aoleo! Ia te uită cu cine m-am pus eu să fac afaceri.

15 ION (*cu răutate*): Nu cumva vrei să mă iei asociat și la fabrica de macaroane?

TITU (*glumind*): Zău? Așa prost mă crezi tu pe mine? Asta e afacere serioasă, dragă. Nu-i de nasul tău. Pentru așa ceva, am eu oamenii mei speciali. (*Lui Cuțui.*) Bine Cuțui. S-a făcut. Du-te și ridică banii de la bancă. (*Se așază la birou și începe să scrie adresa către bancă.*)

20 CUȚUI (*care îl privește întinzîndu-și gîtul fără să îndrăznească să vorbească, capătă curaj încetul cu încetul și începe să șoptească*): Dar...

TITU (*care scrie fără să-i dea atenție*): Ei! Ce mai e? Hai spune-mi mai repede că n-am timp de pierdut...

25 CUȚUI (*oftînd din greu*): Of! Ce să fie coane Titule? Voarba noastră, aia veche... Dumneavoastră singur, spuneți mai adineaori. Sunt și eu, om înșurat... am nevastă... greutăți... Mîine, poimîine, te pome-nești că-mi dă Dumnezeu și copii...

30 TITU (*fără să-și ridice capul de pe hîrtii*): Eh! Eh! La vîrsta ta ... exagerezi Cuțui...

35 CUȚUI: Ba nu exagerez deloc, coane Titule. Dar dacă așa e viața, ce să-i faci? Gîndiți-vă și dumneavoastră ... Prea e puțin numai „unul” la sută...

TITU (*plîcînd*): Ce tot spui, mă?

40 CUȚUI (*miorlăindu-se*): Să fie barim „doi” zău, așa...

TITU: Eh, eh! Prea ți-ai luat nasul la purtare...

CUȚUI: Nu vă supărați, coane Titule... Dar dacă ați socoti numai pingelile pe care le rup eu pentru dumneavoastră.

5 TITU: Lasă, lasă, că nici tu n-ai avut pînă azi să te plîngi de mine...

CUȚUI: Să mă ferească Dumnezeu! N-am zis asta, coane Titule. Dar și numai „unul” la sută, prea e comision de mahala... zău așa... Pentru un om de condiția dumneavoastră...

10 TITU (*întinzîndu-i ordinul de plată*): Hai atunci să fie al doilea pe jumătate. Și acum du-te repede să nu pierdem arvuna.

15 CUȚUI (*cerînd ordinul de plată*): Să trăiți și să fie într-un ceas bun. (*Lui Ion.*) Și cu afacerea dumneavoastră la fel cucoane. Că eu așa sunt... Mă cunoaște conu Titu... Îmi place să știu că are toată lumea ce mîncă. Fiecare om cu bucățica lui de pîine. (*Iese ploconindu-se și la unul și la altul.*)

SCENA V

ION, TITU

20 TITU (*bine dispus*): Ei! Acum ce mai zici?

ION: Ce să zic? Dă-mi și mie unu și jumătate la sută, și nu mai zic nimic.

25 TITU (*glumeț*): Ce? Ești milog? Vrei să-ți dau pe de pomană? Nu-mpărțim tantiemele pe din două? Ce vrei mai mult?

ION: Ia ascultă... N-ai putea să scrii piesa cu domnul asta care pleacă, și-n schimb să mă trimiți pe mine să-ți fac afacerea cu fabrica de macaroane?

30 TITU (*compătîmindu-l*): Aoleo! Păi tu crezi c-așa ușor e să scoți o fabrică de macaroane numai cu trei milioane? Asta, face încă odată pe atît, cu ochii-nchiși.

35 ION (*cu admirație falsă*): Mare om trebuie să fie și Cuțui asta!

TITU: Aaa! Ți-e necaz că fuse de părerea mea.

ION: Aș! De unde? Mi-e necaz numai că la iarnă, o să-și bată joc de noi, pînă și domnul Cuțui...

TITU: Parcă Cuțui se pricepe la teatru! Tocmai el o să ne judece pe noi?

ION: El personal, nu... Dar când o ceti dările de seamă din ziare, o să se strîmbe de rîs... Piesa asta cade la sigur...

TITU (*protestînd cu gravitate*): Ce tot vorbești, domnule? Cum o să cadă, dacă sunt eu la mijloc?

ION: Cade, cade! Ascultă-mă pe mine... Mai bine, hai să renunțăm la ea. Poate-om avea norocul să găsim alt subiect fără moarte de om.

TITU: Ei, știi că-mi placi? Parcă pe noi, subiectul ne-ncurcă! Chestia e cum știi să-nvrtești subiectul. (*Zăbind tava cu cafele.*) Ia mai bine bea-ți cafeaua că s-a răcit... (*Ion soarbe din ceașcă.*) Bună cafea! Nu? E mocca veritabilă. Mi-o prepară armeanul special pentru mine. Nu-i simți gustul?

ION (*sorbînd încă o dată*): Ba, da... Cam amăruie...

TITU: Așa e mocca veritabilă... Amară al dracului...

ION: Da... Știam și eu lucrul ăsta.

TITU: Apoi dacă-l știi de ce nu vrei să recunoști că tot eu am dreptate? De ce nu vrei să-i omorîm pe amîndoi?

ION: Fiindcă soluția ta e surogat... Nu e mocca veritabilă.

TITU (*exasperat*): Ei nu... că cu tine nu-i nimic de făcut. Acum m-am convins definitiv. Tu ești maniac, dragă. Ești un tip anormal. Păcat de tine. De ce nu te cauți?

ION: Prea tîrziu.

TITU: Nu, nu. Să nu zici așa, că-ntr-o vreme și eu o luasem razna, tot ca tine. Acum însă, slavă Domnului, după cum vezi, sunt om în toată firea. Nu zici că m-apucasem și de gazetărie.

ION: Da, da... Mi-aduc aminte. Probabil, d-aia ții cu orice preț să fii și autor dramatic.

TITU: Și de ce nu? La drept vorbind, pe mine, teatrul m-a interesat totdeauna. Când făceam gazetărie, aveam intrarea gratuită la toate spectacolele. Dacă n-am scris nimic pînă azi, e că n-am avut încă timp. Ba de cînd m-am încurcat cu afacerile astea de după război, nici pe la teatru n-am mai

fost. Noroc însă că nevastă-mea mă ține în curent cu tot ce este mai interesant. Superioară femeie! Nu-i așa?

ION (*în admirație reținută*): A! de nevasta ta... e drept... N-am ce zice!

TITU: Știi că nu-i scapă nimic din ce e la ordinea zilei? Pînă și pe tine, te știe pe dinafară! Și, doar tu... de... nu ești nici Shakespeare, nici Victor Hugo. Păi, cine crezi că mi-a bătut capul cu tine? Eu, să-ți spun drept... te și uitasem. Habar n-aveam că mai exiști!

ION: Nu te mai scuza, că la fel face toată lumea...

TITU: Eh! Ce vrei? Așa e omul. De la o vreme încolo, începe să uite. Azi pe unul, mâine pe altul, pînă ce-și uită și prietenii din copilărie... mai ales cînd nici nu sunt de aceeași poziție socială cu el. Astă-iarnă însă cînd ți-am văzut piesa la Național, mi-am zis: „Brava Titule... Să știi că ți-ai găsit omul... ăsta, nu poate să te refuze, că doar ăsta ți-a fost coleg de școală...”

ION (*cu amărăciune exagerată*): Ce folos! Unul „hăis” și altul „cea”...

TITU: Apoi, dacă ești încăpățînat. A cui e vina?

ION: Probabil a fatalității...

TITU (*grandoman*): Ei, asta e! Parcă fatalitatea n-ar avea și ea leac! Las’ pe mine, domnule, și-ai să vezi ce bine are să fie!

SCENA VI

ACEIAȘI, COCUȚA

COCUȚA (*intră pe neașteptate*): Vă deranjez?

TITU (*iluminat de o idee nouă*): A! Uite și pe nevastă-mea! Bine ai venit, Cocuțo. Tocmai de tine vorbeam adineaori. (*Lui Ion.*) Ce zici, domnule? Să-i cerem și părerea ei? Că doar Cocuța știe tot atîta literatură ca și tine.

ION (*jenant*): Cum nu? Cu plăcere. Dacă doamna primește să joace rolul de arbitru.

TITU: Cum să nu primească, dacă sunt în joc interesele familiei?

ION: O, o! Exagerezi! Ce legătură poate avea familia ta, cu piesa noastră de teatru?

5 COCUȚA (*surprinsă*): A! De piesă era vorba?

TITU: De piesă, dragă... de piesă... De ce altceva crezi că mai poate fi vorba în casa noastră?

COCUȚA: Glumești. Mi se pare că nu prea merge.

10 TITU (*protestînd*): Ba lucrul ăsta să nu-l spui nici măcar în glumă... Slavă Domnului, merge admirabil chiar... numai că... (*caută cuvîntul potrivit*).

ION (*luîndu-i vorba*): Merge ca o căruță cu boii dejugați, doamnă...

15 COCUȚA: A!...

TITU (*afectînd o supărare*): Ia ascultă! Glume de astea să nu mai faci cu nevastă-mea de față. Te rog... Să nu profiți de faptul că dumneata ești holtei. Dacă-ți dă mîna, să stăm de vorbă cînd vei fi și tu ca mine... om înșurat... Atunci, da... O să-ți spun eu, care din doi purtăm coarne...

20 COCUȚA (*tresărînd*): Titule!... Ce-nseamnă vorbele astea?

25 TITU: Ai răbdare, dragă, și-ai să vezi... Tu cunoști subiectul piesei noastre?

COCUȚA: Foarte vag.

TITU: Ei bine, vagul ăsta, se sfîrșește cu ceva foarte precis... Se sfîrșește cu o pereche de coarne, ca al boilor dumnealui...

30 COCUȚA: Vai, Titule...

ION: Nu vă alarmați, doamnă, fiindcă nu-i tocmai așa, cum spune bărbatul dumneavoastră. Coarnele sunt numai la începutul piesei. Sfîrșitul este o pereche de gloanțe...

35 TITU (*Cocuței*): Așa e! Aici are el dreptate... două gloanțe... Și încă gloanțe mortale. Pac! Pac!

COCUȚA: Ah! Dar ceva mai vesel nu puteți găsi?

TITU: Apoi dacă așa e piesa, cum vrei să fie altfel? Fii atentă însă. Judecă bine și fă abstracție de mine, care-ți sunt bărbat...

40 COCUȚA (*uimită*): E vorba de tine?

TITU: Nu dragă. E vorba de cine are dreptate. Eu sau el?

ION: De prisos Titule. Gîndește-te că doamna, mai înainte de a fi nevasta ta, e femeie... și că o femeie oricine ar fi ea, nu poate fi decît de părerea mea.

5 TITU (*revoltat*): Da? Așa crezi dumneata? Ei bine, ai să vezi că te-nșeli. Ai să vezi că doamna mai înainte de a fi femeie, e nevasta mea. Și ca atare nu poate fi decît de părerea bărbatului ei.

10 ION: A! dacă e așa, de prisos orice discuție. Sunt gata să cedez.

TITU: Apoi tocmai aici vreau să te aduc și eu... să cedezi...

ION: Poftim... ai cuvîntul.

15 TITU: Ascultă, Cocuțo. Ce-ai face tu, dacă ți-ai prinde nevasta cu cel mai bun prieten al tău?

COCUȚA (*surprinsă*): Aaaa!...

20 TITU: Bine, bine... Asta e, cum s-ar zice, o exclamație prelungită... Noi îți cerem însă o soluție precisă. Spune-ne ce-ai face în cazul de față. Stai. Nu te grăbi. Gîndește-te bine. Nu uita că de data asta, tu ești bărbatul... și ca bărbat, ai o nevastă pe care o iubești și un prieten în care ai toată încrederea, pînă în ziua, cînd — bineînțeles — descoperi că javra este amantul nevastei tale.

25 COCUȚA (*plictisită*): Vai, Titule... Ce banalități!

TITU (*care începe să se enerveze*): Lasă dragă aprecierile literare deoparte. Toate subiectele pieselor sunt banale. Țasta e meșteșugul autorilor să le facă interesante. Nu-ți fie teamă că nu te-ntreb cine e vinovatul. Vinovații sunt amîndoi. Te-ntreb numai, ce-ai face tu într-un asemenea caz... atunci însă... în momentul acela chiar...

COCUȚA (*cu hotărîre*): I-aș omorî.

35 TITU (*cu satisfacție*): Pe amîndoi? Nu?

COCUȚA (*coborînd tonul*): Firește... Pe amîndoi...

TITU (*răsufîind victorios*): Brava! Așa am zis și eu. Așa trebuie să zică toată lumea. Numai dumnealui, de colo, nu vrea să zică așa! (*Revenînd.*) Adică n-a vrut pînă adineaori! Acum însă cred că și

40

dumnealui, tot de părerea noastră are să fie. (Lui Ion.) Așa e domnule? Spune.

ION (*resemnat*): Sunt gata să mă execut!

5 TITU (*vesel*): Adică să-i executăm pe amândoi. Nu? (*Ion face semn afirmativ din cap.*) Brava! Așa te vreau. (*Îngîmfat.*) Ei, dragă... Ți-am spus eu că tot ca mine are să fie? Am făcut eu ministrii să semneze rezoluții dictate de mine și să mă împiedic tocmai cu tine? Să fim serioși, dragă Ioane.

10 ION: Să știi că dacă am cedat, nu e grație ție...

TITU: Doar fiindcă nevastă-mea și cu mine avem aceeași părere?

ION: Aici nu e vorba de părere, ci de puterea de convingere.

15 TITU: A mea, nu a nevastei mele... fiindcă și eu și Cocuța nu facem decît o singură ființă. Una și aceeași persoană.

ION: Tocmai pentru asta. M-am închinat în fața superiorității numerice. De data asta e drept... a triumfat ființa dublă. Păcat însă că-n piesa noastră, ființa dublă are să sucumbă... fiindcă în piesă, nu bărbatul cu nevasta, ci nevasta cu amantul fac ființa dublă...

20 TITU (*jovial*): Lasă, lasă, c-are să fie bine și așa...
25 Ai să vezi tu ce succes o să avem! Ascultă-mă pe mine. Eu cunosc publicul, mai bine ca tine. (*Sună telefonul.*) Îmi dați voie? Un moment. (*Apucă receptorul și ascultă, apoi vorbește.*) Da, da... Casa Micșoreanu... (*Pauză.*) Chiar eu sunt la aparat... (*Pauză.*) Ce, ce? Ce tot vorbești, domnule? 30 Cum se poate așa ceva? (*Pauză.*) Bine, bine... Vin numaidecît. În cinci minute sunt la bancă. (*Lasă telefonul și vorbește furios.*) Poftim! Ce mizerii îmi face banca „Providența”. Nu vrea să livreze jumătate de milion, decît în mîna mea. Închipuiți-vă că-mi contestă semnătura. Trebuie să mă grăbesc, fiindcă altfel, se duce dracului fabrica de macaroane... (Lui Ion.) Să nu pleci că vin numaidecît. (*Cocuței.*) Au revoir, Cocuțo dragă. (O să-

rută, apoi se îndreaptă spre ușă. În prag însă se oprește și se adresează lui Ion.) Vezi, domnule, cum poate fi pusă la îndoială semnătura unui om! Și doar numele meu, în finanțele țării, are ceva mai multă valoare ca numele d-tale în teatrul românesc. (*Iese.*)

SCENA VII

COCUȚA și ION

10 ION (*rămas singur cu Cocuța, face un gest desperat și exclamă furios*): Cocuțo! Ce-ai făcut, Cocuțo? De ce-ai spus așa?

COCUȚA (*cîntă*): Trebuia să spun altfel?

ION (*din ce în ce mai enervat*): Dar pentru numele lui Dumnezeu! Dacă ne prinde și el pe noi? 15 Dacă... Doamne ferește! Tu te-ai gîndit ce s-ar putea întîmpla, Cocuțo?

COCUȚA (*cu același aer calm*): Nu văd ce lucru extraordinar s-ar mai putea întîmpla.

20 ION (*în culmea enervării*): Dar bine, Cocuțo, bestia asta de bărbatu-tău e-n stare să ne omoare pe amîndoi.

COCUȚA (*muștrîndu-l cu blîndețe*): Cum, Ioane? Tu n-ai vrea să murim împreună?

25 ION (*ca deșteptat dintr-un vis*): Împreună? Ce? Ești nebună?

COCUȚA (*naivă*): Pentru că ne iubim... Nu-i adevărat? Nu ne-am jurat să murim împreună?

30 ION (*explodînd*): A, nu! Nu... Nu... Dacă e așa, te rog să mă lași în pace și tu. Eu înțeleg dragostea cu totul altfel. Nu te supăra, Cocuțo, dar, dacă nu-i chip să mă-nțeleg nici cu tine... „halte” pe toată linia... Cu-ncepere de azi, să știi că nu mai e nimic între noi.

35 COCUȚA (*tresărind*): Ioane! Ce-nseamnă cuvintele astea?

ION (*plictisit*): Te faci că nu pricepi? Cunosc sistemul...

COCUȚA: Mai bine ai cunoaște altceva.

ION: Vrei să zici sufletul femeii. Labirintul lui Minos?
COCUȚA: Nu... Vream să zic, valoarea cuvintelor...

ION: Regret... dar eu vorbesc românește, așa cum am învățat.

5 COCUȚA: Altădată parcă, vorbeai mai frumos... mai decent... mai artistic...

ION (*plăcut*): Ei, da. Și rezultatul, care a fost? Ne-am obosit degeaba și unii și alții. Voi nu pricepeți lucrurile astea. Nu pricepeți nimic. Voi nu știți ce este Arta adevărată.

10 COCUȚA: Știu însă altceva. Știu ce-a fost între noi. Și atîta cred că mi-e deajuns.

ION: Eh! Parcă cine știe ce mare lucru a fost! Ia, un nimica totu. Bine că s-a sfîrșit.

15 COCUȚA: Și cine-a hotărît să se sfîrșească așa? Tu?

ION: Eu, bineînțeles. N-am oare dreptul?

COCUȚA: Tu singur, nu.

ION (*ironic*): Vorbești serios? Cum, adică... Eu nu mai pot face nimic, fără să nu vă consult întîi pe voi? (*Furios*.) Ia să fie odată cum zic și eu, să vedem cum o să iasă.

20 COCUȚA (*insinuantă*): Fugi că te lauzi. Pentru așa ceva, trebuie să ai curaj. Să fii bărbat adevărat... om întreg.

25 ION (*enervat*): Dar eu ce sunt?

COCUȚA (*în bătaie de joc*): Tu? Cum? Tu nu știi încă ce ești? Un zăpăcit... un artist... un biet obiect de curiozitate feminină... un simplu amant... un fel de șlep menit să plutească la remorca altora...

30 ION (*revoltat*): Da? Ei bine cu începere de azi, să știi că m-am hotărît să plutesc singur. În momentul acesta, am tăiat pînă și ultimul otgon ce mă mai lega de tine. Șlepul „Ion Marian” s-a transformat în remorcher. Ai acum: „Partenza”.

35 COCUȚA (*gravă*): Te-nșeli, Ioane. Remorcherul ăsta, n-o să poată pluti multă vreme singur. O să eșueze în primul banc de nisip.

ION (*în bătaie de joc*): Mulțumesc pentru grija ce-mi porți. Profeția dumitale însă nu mă intimidă deloc. Busola mea n-a dat greș niciodată.

40

COCUȚA (*insinuînd*): Cu toate acestea, adineaori parcă, ți-era frică de ce s-ar mai putea întîmpla.

ION (*protestînd*): Nu, nu. De-acum înainte, nu trebuie să se mai întîmple nimic.

5 COCUȚA (*accentuînd cuvintele*): Afară de sfîrșit, bineînțeles... Ai uitat sfîrșitul piesei, Ioane...

ION (*exasperat*): Sfîrșitul e să mă lăsați în pace, și tu și bărbatu-tău. Destul m-ați chinuit pînă azi. Parcă m-ați fi luat în arendă pe toată viața. Ei, ho! M-ați obosit. Nu mai pot. Am și eu nevoie de puțină liniște.

10 COCUȚA: Nu-ți fie teamă, c-o vei avea. (*Scandînd cuvintele*.) O vei avea curînd... curînd de tot... și poate chiar pentru totdeauna...

15 ION (*revenînd*): Cocuțo! Ce-nseamnă atitudinea asta? Vino-ți în fire, te rog... (*Rugător*.) Să fim cumînți, Cocuțo dragă...

COCUȚA (*cu amărăciune și autoritate în același timp*): Prea tîrziu! Lucrul ăsta trebuia să mi-l spui cînd mi-am înșelat bărbatul...

20 ION (*tresărînd, apoi furios*): Dar nu vezi că ești nebună? Ce sunt eu vinovat că-ți înșeli tu bărbatul? De ce l-ai înșelat. N-ai decît să nu-l mai înșeli. De ce continui să-l înșeli?

25 COCUȚA (*sentențios*): Pentru că te iubesc... secătură genială ce ești!

ION (*ca deșteptat dintr-un vis, măgulit și plin de hotărîre*): Ei bine, dacă e așa, fie ce-o fi! Hai să-l înșelăm înainte. Sunt curios să văd și eu cum o să se sfîrșească și piesa asta! (*Întinde brațele spre Cocuța*.) Așa e... Ai dreptate, Cocuțo! Sunt o secătură. O mare secătură... O secătură însă fără geniu... Iartă-mă! (*Cad unul în brațele altuia*.)

CORTINA

ACTUL II

Scena reprezintă cerdacul unui vechi conac boieresc. În fund peste balustrada de lemn înflorat, se văd copacii parcului și petece de cer senin. O scară de câteva trepte coboară lateral în parc. Ușe la dreapta, ușe la stînga. Pe una din laturi un divan pentru siestă, acoperit de o scoarță țărănească. La mijloc o masă rotundă, iar de jur împrejur, scaune și foteluri de trestie, împodobite cu perne multicolore.

La ridicarea cortinei, vocea lui Titu, care apare pentru o clipă cu capul prin crăpătura ușii din dreapta, întrerupe discuția dintre Cocuța și Noemi. Cocuța este îmbrăcată într-o rochie de interior, iar Noemi, într-un costum de vînătoare de culoare gris-verde, cu fusta scurtă, ciorapi cadrilați și pantofi galbeni cu tocul jos și clape mexicane. Cocuța este blondă, Noemi, brună. Amîndouă au părul tuns.

SCENA I

COCUȚA, NOEMI și vocea lui TITU

- 20 TITU (*din crăpătura ușii*): Un moment numai și sunt al dumneavoastră.
- NOEMI (*care s-a întors către Titu*): Vai, vai, vai! Ce nevestă cuminte ai, coane Titule! Parcă-ar fi o fetiță de pension. (*Cocuței.*) Cum se poate, dragă?
- 25 Tu n-ai avut niciodată costum de vînătoare?

- COCUȚA (*rău dispusă*): Dacă nu i-am simțit nevoia! Pentru mine e o toaletă de prisos.
- NOEMI: Și la vînătoare? Cum te duci îmbrăcată?
- COCUȚA (*căutînd să sfîrșească discuția*): La vînătoare? Nu mă duc niciodată.
- 5 NOEMI (*mirată*): Adevărat? Nu se poate!
- COCUȚA: Ce te face să crezi c-ar fi altfel?
- NOEMI: Fiindcă bărbatul tău mi-a spus că marea ta pasiune sunt sporturile.
- 10 COCUȚA (*leneșă*): Ca spectatoare... da... mă interesează...
- NOEMI: Apropo... Tu călărești?
- COCUȚA: Daaa... Din cînd în cînd... dar numai aici la țară, cînd nu mă vede nimeni.
- 15 NOEMI (*insistînd*): Dar automobilul? Știi să conduci?
- COCUȚA: A, nu... Pentru asta, trebuie să fii stăpînă pe tine... să ai sînge rece.
- NOEMI: A, desigur... Și tu trebuie să fii o natură nervoasă... Nu?
- 20 COCUȚA: Doamne! Ai văzut tu femei fără nervi?
- NOEMI: Așa e... Ai dreptate... Dar vezi tu? Ce lucru ciudat... De cînd ne-am împrietenit așa de bine, eu parcă mă văd cu voi alături mai mult pe cîmp, afară, în aer liber. Îmi faceți impresia că nici vouă nu vă plac saloanele. Un salon mai ales în care se dansează. Ah! Ce atmosferă sufocantă! Numai tineri imberbi, care caută să te treacă la carnet. Simți că te-năbușe atîtea declarații de dragoste. Ție-ți place dansul? Eu îl detest.
- 25 COCUȚA: Depinde cu cine dansezi. Bărbatul meu însă e foarte gelos. Om de modă veche. Cu cine aș dansa, pentru el e același lucru.
- NOEMI: Am înțeles! Asta înseamnă că dansezi foarte rar...
- 30 COCUȚA: Aproape deloc...
- NOEMI (*oftînd forțat*): Ce vrei, dragă? Așa e cînd se-nsoară lumea din dragoste. Nu zic... Bine e cînd ești iubită... Eh! Dar dacă ți-ar cere mai puține sacrificii, parcă ar fi mai bine. Ia spune... Tu nu ești de părerea mea?
- 35
- 40

COCUȚA: Depinde... Când e iubire adevărată, sacrificiul devine o voluptate.

NOEMI: Ei, da. Așa e. Menajul vostru, dealtfel, este proverbial. Un om extrem de bogat și o femeie foarte inteligentă... e tot ce poate fi mai nimerit în zilele noastre. Ba nu, zău... dacă nu v-ați iubi voi, nu știu cine-ar mai trebui să se iubească.

COCUȚA (*insinuantă*): Tu nu ți-ai iubit bărbatul?

NOEMI (*afectînd o tristețe falsă însoțită de un oftat prelung și ușor*): Vai, dragă! Nu-mi mai aduce aminte de el! Dumnezeu să-l ierte. Dar cînd mă gîndesc, m-apucă spaima și acum. Dacă nu murea la timp, ar fi trebuit să mă sinucid eu. El n-ar fi consimțit niciodată să divorțeze.

COCUȚA (*care și-a aruncat ochii pe costumul de vînătoare al Noemiei*): Foarte frumos.

NOEMI (*care nu pricepe la ce face aluzie*): Ba nu-i frumos deloc. Auzi vorbă. Să fii nevoită să trăiești toată viața numai cu un singur bărbat.

COCUȚA: A, nu... Eu vorbeam de costumul tău de vînătoare...

NOEMI (*înveselindu-se brusc*): Da?... Îți place?... E nou... L-am făcut acum o săptămînă abia. E o coloare, care se poartă foarte mult, în momentul de față.

COCUȚA (*accentuînd*): Tocmai asta vream să spun și eu. Seamănă cu stofa costumului de vînătoare al lui Titu.

NOEMI (*surprinsă și jenată*): Crezi? Dacă nu mă-nșel l-am lucrat la același *tailleur*. Mi l-a recomandat chiar bărbatu-tău. Știi că-i foarte draguț.

COCUȚA: Dar celălalt? Era la fel?

NOEMI (*fără să priceapă*): Aș... de unde? O nenorocire!... Bine că m-a scăpat Dumnezeu de el...

COCUȚA (*ironică*): De costum?

NOEMI (*mirată*): Care costum? Nu era vorba de bărbatu-meu?

COCUȚA: A, nu... Vorbeam tot de costum... de costumul tău de vînătoare... Țasta e primul? N-ai mai avut și altul înaintea ăstuia?

NOEMI (*regăsindu-și firul*): Ba da. Cum nu? Țasta e al treilea. Eu vînez de mult, dragă. De cînd eram domnișoară.

COCUȚA (*cu dublu înțeles*): Și-ai avut totdeauna noroc? NOEMI (*încurcată*): Noroc? Ce fel de noroc?

COCUȚA: Noroc la vînat... Știi să tragi cu pușca bine?

NOEMI (*rîzînd forțat*): O!... Parcă o femeie trebuie să știe numaidecît să tragă cu pușca! Ha, ha, ha! Dar bine, dragă... pentru mine vînătoria este mai mult un prilej să respir puțin aer curat... să mai iau contact cu poezia naturii... să capăt senzații noi... și să-ți spun drept... să mă mai pot masculiniza din cînd în cînd. Ah! N-ai idee, cum regret că nu m-a făcut mama și pe mine bărbat. Așa sunt eu. Îmi place să domin... să plutesc pe deasupra... să privesc totdeauna de sus în jos.

COCUȚA: Ce fericită trebuie să fii tu, care ești așa de puțin femeie!

NOEMI: Dar tu? Tu n-ai simțit niciodată nevoia voluptăților interzise sexului nostru?

COCUȚA: Ba da... (*Căutînd să-și amintească.*) Bunăoară, cînd mi-am tăiat părul *la la garçonne*...

NOEMI (*schimbînd vorba*): Apropo... Adevărat că lui bărbatu-tău nu-i plac decît femeile cu părul tuns?

COCUȚA: Adevărat... Dar, după cîte știu, numai cele blonde... Pe cele brune le preferă cu părul lung...

NOEMI (*consternată*): Extraordinar! Și eu care credeam tocmai contrariul. Știi că eu, pînă a nu vă cunoaște pe voi, am purtat părul lung? (*Alarmată.*) Ce zici? Dacă l-aș lăsa să-mi crească iar?

COCUȚA (*zîmbînd șireată*): Ca să-i placă lui bărbatu-meu?

NOEMI (*tresărînd*): Vai, dragă! Ce glumă urită! Cum se poate să te gîndești la așa ceva?

COCUȚA: Ar trebui s-aștepți prea mult pînă să-ți crească la loc. Eu însă, ți-aș da o lecție mai bună. De ce nu-l vopsești? Fă-te blondă.

NOEMI (*rîzînd cu poftă*): Ha, ha, ha! Blondă!... Crezi că mi-ar sta bine? Nu, nu... Aș fi oribilă... Un fel de monstru oxigenat...

- COCUȚA: Ba deloc... Ai semăna cu mine...
 NOEMI (*tresărind*): Ei, vezi ce răutăcioasă ești?
 COCUȚA (*accentuînd*): Și unde mai pui, că bărbatu-
 meu te-ar putea confunda chiar...
 5 NOEMI: Vrei să zici cu tine?
 COCUȚA: Probabil... Tu te gîndeai la alta?
 NOEMI (*apărîndu-se*): Eu? Nu. Vai de mine! Mai
 ales cînd te iubește așa de mult...
 COCUȚA (*cu răutate*): Bărbatu-meu... Nu?
 10 NOEMI: Desigur... Credeai că te-ntreb de altcineva?
 COCUȚA: A, nu... Fiindcă altcineva nu există și nici
 nu cred să existe vreodată.
 NOEMI: Eh, draga mea... Să nu vorbești niciodată
 cu dispreț de ceea ce nu există încă. Nimeni nu
 15 știe ce-i poate aduce ziua de mîine. Întrebă-mă
 pe mine ce-aș fi pățit dacă nu-mi murea bărbatul.
 Dacă o femeie măritată, n-ar fi iubită toată viața
 ei decît de bărbatu-său... Slabă nădejde.
 COCUȚA (*cu răutate*): Pe tine, cine te mai iubea cînd
 20 erai măritată?
 NOEMI: Oh, Doamne, Doamne! Ce-ntrebare? Crezi
 că-mi mai pot aduce aminte de toți. Eh, he...
 dacă-ai ști tu de cîți inși am fost iubită eu!

SCENA II

25 ACEIAȘI, TITU

- TITU (*care apare pe ușa din dreapta îmbrăcat
 într-un costum de vîntătoare de aceeași culoare ca al
 Noemiei, și cu pușca în mînă, prinde ultimele
 cuvinte*): Apoi cred și eu! Așa cucoană frumoasă,
 30 n-ar fi păcat să fie monopolizată de un singur
 bărbat?
 COCUȚA: Chiar cînd ar fi măritată?
 TITU: Eh, asta e! Mai întîi, femeile frumoase nu tre-
 buie să se mărite... Să trăiască libere, așa, ca
 35 paserile cerului, fiindcă o femeie frumoasă face
 parte din patrimoniul naturii, din care trebuie
 să ne înfruptăm cu toții...

242

- NOEMI (*cu răutate*): Auzi, dragă Cocuțo?... Ce păcat
 că te-ai măritat...
 TITU (*oprînd-o*): A, nu... Te rog... Aici nu e vorba
 de Cocuța... E vorba de dumneata...
 5 NOEMI (*schimbînd vorba*): Crezi că părul blond m-ar
 aranja mai bine? Cocuța mi-a dat o idee... Am
 să încerc să-l vopsesc... Poate o să mă fac și eu
 tot așa de frumoasă ca ea...
 TITU (*protestînd*): A, nu... Nu-i nevoie... Dumneata
 10 trebuie să rămîi brună... Brună așa cum te-a făcut
 Dumnezeu... Ce dracu... Dacă toate femeile
 ar fi blonde, n-ar mai avea nici un rost, simțul
 aprecierii. Ai rămîne cu impresia că toată viața
 15 n-ai cunoscut decît o singură femeie.
 NOEMI (*cochetă*): Dacă e-așa, iată, am să urmez sfatul
 dumitale, nu al Cocuței. Cu toate că... să-ți spun
 drept... îmi faci impresia că d-ta nu ești totdeauna
 sincer. Mi se pare că te cam schimbi, după cum
 bate vîntul...
 20 TITU (*protestînd*): Ei, știi că-mi placi... (*Cocuței.*)
 Cocuțo, ia spune-i ce fel de om sunt eu... de cînd
 mă cunoști tu, m-am schimbat eu vreodată?
 COCUȚA: O!... În privința asta, bărbatu-meu este chiar
 un personaj nesuferit...
 25 TITU: Ei? Ai auzit?...
 NOEMI: De!... Știu și eu ce trebuie să cred? O
 nevastă nu-și prea vede totdeauna bărbatul,
 așa cum este. Îmi dai voie să controlez personal
 lucrul ăsta? Am să te pun să-mi repeți aceeași
 30 declarație în fiecare săptămînă.
 TITU (*galant*): Ba dacă-ți face plăcere, chiar și-n
 fiecare zi...
 NOEMI: A, nu... N-aș vrea să te obosesc prea mult...
 Și n-aș vrea să-i dai nici Cocuței de bănuir, cine
 35 știe ce...

SCENA III

ACEIAȘI, FLORICA

- FLORICA (*intră pe ușa din dreapta*): A trimis vorbă
 conașu Fănică, să vă grăbiți c-au început să zboare
 40 rațele pe baltă.

243

NOEMI: Bine, bine... Să-i spună că venim numaidecât...

TITU (*care a stat tot timpul cu pușca în mîna, se pipăie instinctiv pe piept*): Dacă nu te superi, ia-o dumeata cu Fănică înainte... Mie nu-mi sunt încă gata cartușele... Pînă la fîntînă însă vă ajung și eu...

NOEMI: Dar nu e nevoie să te grăbești așa, c-avem timp destul. Dacă-ar fi să ne potrivim lui Fănică. El e totdeauna grăbit. (*Cocuța.*) Tu nu vii cu noi, Cocuța?... (*Cocuța face semn negativ din cap.*) Nu vrei... Nu? *Au revoir*, draguța mea... (*O sărută.*) Te așteptăm, coane Titule... (*Iese coborînd în parc pe scara din cerdac.*)

SCENA IV

TITU, COCUȚA

TITU (*privind în urma ei cu admirație*): Strașnică femeie și nepoata asta a lui Fănică! (*Rectificîndu-se.*) Păcat numai, că... nu prea face pentru un om serios... Prea umblă mult după vînat...

COCUȚA (*care a condus pe Noemi pînă la balustradă*): Eh!... Ce vrei să faci și ea biata femeie? Văduvă tînără... zestrea păpată pe trei sferturi... moșia ipotecată... Pînă și-o găsi și ea pe vreunul să se căpătuiască...

TITU (*bănuitor*): Crezi?

COCUȚA: O! D-asta să nu duci nici o grijă... Imposibil să nu-i cadă vînatul în palmă. Și încă pe curînd de tot. (*Aruncă o privire spre parc.*) Eu parcă-l și văd...

TITU (*distrat*): Ce? Se vede ceva?

COCUȚA: Nu... Nu se vede nimic...

TITU: Nu vine nimeni?

COCUȚA: Cine să vină?

TITU: Cum cine... Ion... Nu știi?

COCUȚA: Ți-a promis că vine?

TITU: Bineînțeles... Și încă de acum trei zile... Trebuia să-mi aducă sfîrșitul piesei. N-a fost vorba s-o citim la moșie împreună cu toții? Știu eu că

nu prea e pe placul lui, dar n-am ce-i face. Nu l-ai văzut ce aer plouat avea cînd am plecat la țară?

COCUȚA: Prea l-ai chinuit și tu cu piesa asta de teatru.

TITU: Las' că tot eu am să-l și împac... Știi ce m-am gîndit? I-am pregătit o surpriză, să rămîie paf... Îi cedez lui și tantiemele mele...

COCUȚA: De ce ții cu orice preț să-l umilești?

TITU: Ca să-l fac să-și bage mințile-n cap... Iaca asta-i... Să mai poftescă și altă dată, să mă terorizeze cu ideile lui. Auzi vorbă! Parcă eu de ideile lui am nevoie. Idee are toată lumea. Bani însă, mi se pare că n-avem decît noi,ăștia cîțiva, pe care ne numeri pe degete.

COCUȚA (*mustrîndu-l*): Titule...

TITU: Lasă, lasă... Nu-i mai plînge de milă, că banii n-au umilit niciodată pe omul care n-are ce minca.

COCUȚA: Titule! Nu-mi place să te aud vorbind așa... Nu-i frumos...

TITU: Ba ai vrea să m-auzi poate vorbind și pe mine tot ca pe el.

COCUȚA: Dar bine, toată ziua nu faci altceva decît să vorbești de bani... de averea ta... de afacerile tale...

TITU: Dar de ce vrei să vorbesc dragă?

COCUȚA: Știu eu? Mai sunt atîtea lucruri interesante pe lume!

TITU: Ei lasă, că de cînd m-am înhămat cu el la piesa asta, am început să vorbesc și de artă. Dealtfel, pentru asta l-am și pripășit pe la noi... De acum înainte, cel puțin, știu că n-are să mai spună lumea de mine că nu sunt decît un om bogat.

COCUȚA: De ce nu vrei atunci, să recunoști că aveți nevoie la fel, unul de altul?

TITU (*protestînd zgomotos*): Fiindcă nu-i deloc așa... Ba nu zău... Cine profită bănește din afacerea asta? Eu sau el... La mine, nu-i decît o simplă chestie de ambiție... Înclinații pentru artă, am și eu, slavă Domnului, cîte poștești... Numai că eu am luat-o în viață, mai întîi cu partea practică... Cînd ești artist adevărat, n-ai de ce să te grăbești...

Mai curînd sau mai tîrziu, tot acolo ajungi...
dacă ți-e dat să ajungi, bineînțeles...

COCUȚA (*cu oarecare răutate*): Mai ales cînd ai și bani!

5 TITU: Apoi, asta nici nu se mai discută... Cum vrei să ajungi „cineva” în țara asta, dacă n-ai parale?... Altminteri aș fi rămas și eu tot un pîrlit ca el... Tu crezi că eu am fost totdeauna bogat? Nu dragă! Eu n-am fost ca alții, fecior de bani gata. Am muncit. Și-am muncit singur și din greu. Pe mine
10 nu m-a luat nimeni în brațe, cum l-am luat eu pe el. Aș vrea să mai văd și pe altul făcînd ca mine. Ia întreabă-l numai, în ce altă casă de milionar, a mai intrat pînă azi?

15 COCUȚA (*plictisită*): Uf! Și cînd mă gîndesc, că vinovată sunt numai eu! Eu ți l-am adus în casă... TITU (*îngîmfat*): Și foarte bine ai făcut... Nu ți-am spus că asta a fost singura ta idee genială...
20 (*Cu mîndrie.*) Bine, Cocuțo dragă... Uîți că la iarnă, bărbatu-tău o să fie și autor dramatic?

SCENA V

ACEIAȘI, ZAHARIA

ZAHARIA (*intră pe ușa din dreapta, în mîină cu centura umplută cu cartușe*): Gata, conașule... Le-am umplut...
25

TITU: Adu-le-ncoa... (*Își încinge centura. Zaharia iese.*)

COCUȚA: Vă duceți departe?

30 TITU: Aș! De unde?... Dăm o raită pe malul bălței și atîta tot. Tu crezi că nepoatei lui Fănică de rațe sălbatice-i arde? Vorba ta... Astea sunt pretexte de văduvă tină... Crede c-am să-i amîn rata la credit... Eh! Las-o să creadă...
35 (*Observă o tresărire a Cocuței care parcă ar fi auzit ceva.*) S-aude ceva?

COCUȚA: Nu... Nu s-aude nimic...

TITU (*plictisit*): Nu ți-am spus eu? Nu vine nici azi.

COCUȚA: Poate că n-o fi găsit cu ce să vină.

TITU: Mofturi! N-avea decît să ia un taximetru.

Nu i-am spus că i-l plătesc eu? Ce vrea mai mult?

COCUȚA: O fi poate bolnav?

5 TITU: Bolnav? De ce? N-ai citit buletinul sanitar azi-dimineață? Nu mai avem nici o boală contagioasă în capitală. Nu vine însă fiindcă nu vrea ... fiindcă e-ncăpățînat ca un catîr. Pariez că iar și-a luat seama! Să vezi că nu mai vrea să-i omorîm
10 pe amîndoi.

COCUȚA (*schimbînd vorba*): Ia mai bine grăbește-te, că s-o fi plictisit de cînd te așteaptă.

TITU: Iată că sunt gata. (*Își pune pușca pe umăr.*) Nu mă mai duc pe șosea. Cobor direct prin fundul
15 parcului. La revedere, dragă. (*Coboară pe scara din cerdac și odată ieșit din scenă, se aude strigînd afară.*) Zahario!... Mă Zahario!... Cheamă-mi cîinii, mă...

20 (*Se aude fluieratul lui Zaharia care cheamă cîinii apoi tăcere de cîteva clipe, în timp ce Cocuța rămasă singură se sprijină gînditoare de cerdac pînă ce Florica apare pe ușa din dreapta.*)

SCENA VI

COCUȚA, FLORICA și ZAHARIA

25 FLORICA: Coniță... S-a oprit un automobil la poarta din șosea.

COCUȚA: I-ați spus conașului?

FLORICA: Nu, că tocmai plecase. A luat-o spre fundul grădinei, cu liota de cîini după dumnealui.

30 COCUȚA: Să se ducă atunci cineva, să vadă cine e.

FLORICA: Apoi s-a dus nenea Zaharia. Or fi niscaiva mosafiri de la București.

COCUȚA: N-au decît să poștească. Odăile sunt gata?

35 FLORICA: Să mai pun doar apă proaspătă-n ibrice. (*Se îndreaptă spre ușa din stînga.*)

COCUȚA: Și după ce sîrșești, s-aduci cheseaua cu dulceață de piersici și ce mai trebuie.

(*Florica iese pe ușa din stînga în timp ce Zaharia*

apare din parc urcînd scara cerdacului, cu o valiză în mînă și un pardesiul de voiaj pe braț.)

ZAHARIA: A sosit conașul Ion.

- 5 COCUȚA (*după o clipă de plăcută emoție*): Bine. Du-i bagajul în odăița de lingă scară.
(*Zaharia iese pe ușa din stînga în timp ce Ion apare și el în cerdac pe același drum pe care venise Zaharia.*)

SCENA VII

COCUȚA, ION

- 10 COCUȚA (*afectînd o surpriză neașteptată*): A! Dumneata erai?
ION (*mirat*): Nu m-așteptați pe mine?
COCUȚA (*cu oarecare răutate*): Astăzi? Nu. Parcă era vorba să vii de acum trei zile.
15 ION (*cu vocea stînsă*): Așa e. Iar am întîrziat. Iertați-mă.
COCUȚA: Nu face nimic. Ai fost bolnav?
ION (*surprins*): Eu? Nu...
COCUȚA: Poate n-ai avut cu ce să vii...
20 ION: Ba da... Am avut.
COCUȚA (*cu răutate*): Și totuși, ai întîrziat trei zile... Ciudat lucru.
ION (*îngîinînd vorbele*): Da, a, a... Așa cum se întîmplă cîteodată, să-ntîrzii fără să-ți dai seama de ce...
25 COCUȚA: Nu cumva, uitaseși că trebuie să vii?
ION (*umilit*): A, nu... Dar voi nu știți cum sunt eu?... Mie nu mi-e dat să sosesc niciodată la timp...
COCUȚA: Nu face nimic... întîrzierile astea, nu ne mai supără... Ne-am obișnuit să te așteptăm...
30 ION (*complectîndu-i fraza*): Și să mă bîrfiți cînd nu sunt de față.
COCUȚA: A, nu... Nu-ți fie teamă... Prea-ți dai multă importanță... Noi nu bîrfim... Iertăm...
ION: Mulțumesc... Sunteți foarte generoși...
35 COCUȚA: E singurul omagiu ce-l putem aduce unui om superior ca dumneata...

ION (*răsuflînd din greu*): Cocuța... Asta e ultima dată cînd mai vin la voi la țară... M-am săturat de atîta protocol...

- 5 COCUȚA (*în bătaie de joc*): Da?... Eram sigură că ai să-mi anunți o nouă vizită de adio... Asta a cîtea e?
ION (*hotărît*): Asta e ultima.
COCUȚA: Fii bun atunci și așteaptă pe Titu să i-o spui și lui.
10 ION (*surprins*): Ce? Titu nu-i acasă?
COCUȚA: Nu... e dus la vînătoare.
ION (*bănuitor*): La vînătoare? Departe?!
COCUȚA: Nu... Pe-aici, prin împrejurimi... Se-ntoarce pe-nserate... E cu Noemi.
15 ION: Noemi?
COCUȚA: Cu văduva căpitanului aviator... Nepoata lui Fănică Rudeanu vecinul nostru.
ION (*aducîndu-și aminte*): A da!... Mi-aduc aminte. (*Cu șiretenie.*) Vrei să zici cu amanta-sa cea nouă.
20 Cu buna dumitale prietenă, care de cîtva timp, a-nceput mi se pare să te tutuiască.
COCUȚA: Chiar așa... Văd că ești foarte bine informat... Numai că... nu mai era nevoie să mi-o spui.
ION: Iartă-mă. N-am vrut să te jignesc. Nu mi-am dat seama.
25 COCUȚA: O! N-are nici o importanță... (*Cu cochetărie.*) Parcă eu aș fi altfel!...
ION (*curios*): Altfel? Adică cum?
COCUȚA: Adică, nu sunt și eu tot ca el? N-am și eu un prieten?
30 ION (*glumind*): Da?... Ai și dumneata un prieten?
COCUȚA: Ce nu știi? (*Ion holbează ochii negativ.*)
ION: Mă mir...
COCUȚA: Ce te face să crezi că eu n-aș putea avea un prieten?
35 ION: A, nu... N-am zis asta... Mai ales că o femeie fără amant e ca o cometă fără coadă. Vreau numai să te-ntreb cine e...
COCUȚA: Cineva care-și permite față de Titu, aceeași necuviință ca și Noemi față de mine... Închipu-

iește-ți că-mi tutuiește bărbatul încă de pe băncile școalei.

ION (*revenind*): A, da! P-asta-l cunosc... îl cunosc foarte bine, chiar. Numai că... parcă vă despărțiserăți... Nu?...

COCUȚA: De unde știi?... Ți-a spus el?

ION: Nu. El nu mi-a spus nimic. Bănuisem însă c-ar putea fi altul.

COCUȚA: Nu-ți fie teamă că-i tot același... Același pe care-l cunoști... Așa sunt eu... Mie-mi place să păstrez mereu, ce am.

ION (*exasperat*): Uf!... D-aia nu vreau eu să mai viu pe la voi.

SCENA VIII

ACEIAȘI, FLORICA *pentru o clipă*

FLORICA (*intră pe ușa din stînga aducînd o tavă cu o chesă de dulceată și farfurioare, pe care o așază pe masa din mijloc*): Conașule, poftiți că v-am adus apă proaspătă de spălat pe ochi.

ION (*Cocuței*): Îmi dai voie? Cinci minute numai. COCUȚA: Cunoști drumul. Odăița de lingă scară. (*Ion iese pe ușa din stînga.*)

FLORICA: Să facem și cafele, conită?

COCUȚA: Nu-i nevoie. E destul de nervos și așa.

FLORICA (*confidențial*): N-o fi amorezat, conită?

COCUȚA (*tresărind*): Amorezat? De cine?

FLORICA: Apoi, știi și eu? Parcă dumnealui numai pe noi ne cunoaște? Eh, eh! Boierii ăștia umblă prin tot felul de lume... (*Vrea să iasă pe ușa din dreapta. În prag însă se oprește.*) Aoleo, ce uitucă sunt... Mă duc să-l întreb ce face cu șoferul. Vrea să știe dacă-i dă drumul sau îl ține la noapte aici. (*Se îndreaptă spre ușa din stînga.*)

COCUȚA (*oprind-o*): Dă-i pace că nu e nevoie. (*Scoate din poșeta de pe divan, o hîrtie de 1000 lei.*) Vezi cîte parale cere. Plătește-i și să plece chiar acum. (*Florica iese prin ușa din dreapta, iar Cocuța se duce de se reazimă la balustrada cerda-*

cului privind în gol, pînă ce un pocnet de pușcă o face să tresară. Alte două, pocnituri mai slabe și mai departe se aud la scurte intervaluri. În timpul acesta apare Ion în scenă. La vederea lui, Cocuța se îndreaptă spre chesă de dulceată, întrebîndu-l:)
Vrei o dulceată?

ION (*glumeț*): Mulțumesc. Asta-i tot ce-mi poți oferi azi?

COCUȚA: Ai nevoie de ceva mai mult?

ION: Poate...

COCUȚA: Spune.

ION: Nu ghicești? (*Cocuța tace.*) Nu vrei să mă săruți?

COCUȚA (*aspră*): A, nu...

ION (*nedumerit*): Nu? (*Pauză.*) Pentru ce nu vrei să mă săruți?

COCUȚA (*ironică*): Cum? Nu știi?... Fiindcă mi-e teamă să nu-ți periclitez existența — prețioasa dumitale entitate artistică. Gîndește-te ce s-ar putea întîmpla, dacă ne-ar prinde Titu.

ION: Cum o să ne prindă dacă e dus la vînătoare? Mi-ai spus că nu se-ntoarce decît pe-nserate...

COCUȚA (*insinuantă*): Și dacă s-ar putea întoarce mai devreme?

ION: Crezi că bănuiește ceva?

COCUȚA: Nu... dar dacă nu găsește nici o rață pe baltă... și vine să-și descarce necazul și gloanțele acasă?

ION (*impresionat*): Ești extraordinară! Iar ai început? Dar pentru numele lui Dumnezeu! Ce-nseamnă voluptatea asta macabră să-ți amintești mereu de gloanțele lui bărbatu-tău?

COCUȚA: A cui e vina? Cine mi-a sugerat această posibilitate? Adu-ți aminte...

ION: Ei, da... Așa e... dar ce are a face? Am spus și eu odată o prostie... N-ai să mă ierți acum toată viața? Unde e scris să se-ntîmple tot ce-i trece omului prin gînd? (*Căutînd să pară bărbat.*) Dacă nu ne-a prins el pînă acum, să sperăm că n-are să ne prindă nici de-acum încolo.

COCUȚA (*ironică*): Știi că nu te mai recunosc? De cînd ai căpătat atîta curaj? Parcă-ai fi Napoleon Bonaparte pe puntea de la Arcole!

ION (*căutînd să se stăpînească*): Ești o caraghioasă!
Nu vezi c-a-nceput să te obsedeze eroismul problematic al lui bărbatu-tău?

5 COCUȚA: Ba mai bine zis, lașitatea ta flagrantă...
Ești mai fricos ca un iepure.

ION (*indignat*): Eu? (*Eroic.*) Ei bine, dacă e-așa, am
să te sărut eu pe tine. (*Se îndreaptă spre ea.*)

COCUȚA (*oprindu-l autoritară*): Pentru asta ai venit?

ION: Dar tu? Pentru ce m-ai chemat?

10 COCUȚA (*protestînd*): Eu? Te-am chemat eu?

ION: M-ai chemat sau m-ai așteptat... e același lucru...
Nu mi-ai spus adineaori chiar, că de trei zile de
cînd m-aștepti?...

15 COCUȚA: N-ai înțeles bine. Nu te-am așteptat eu.
Bărbatu-meu...

ION (*plictisit*): Eh! Bărbatu-tău, putea să m-aștepte
mult și bine. Tu știi bine că eu n-am venit pentru
el. Am venit pentru tine. (*Cocuța face pe angusta.*)
Ce? Nu crezi? (*Devine grav.*) Ascultă, Cocuțo!
20 Cineva în casa asta, trebuie să mă-nțeleagă și pe
mine... De ce nu vrei să mă-nțelegi barim tu?
Tu cel puțin pretinzi că mă iubești.

COCUȚA: Ești sigur?

ION: Apoi dacă nu eram sigur, nici nu veneam. Ți-o
25 jur. De data asta însă am venit să vorbim serios.
Ascultă, Cocuță... Vrei să-mi faci un serviciu?
Un mare serviciu... Un serviciu cu care ți-ai putea
răscumpăra toate păcatele. (*Cocuța îl privește
nedumerită.*) Lasă, lasă, că păcate avem toată
30 lumea... Nu-ți fie teamă că n-am să te duhovnicesc...
Am venit numai să te rog ceva... Să-l faci și pe
el să înțeleagă că sunt anume lucruri pe care eu,
cel puțin, nu le pot face.

35 COCUȚA (*în ironie*): Adevărat? Sunt și lucruri pe
care tu nu le poți face?

ION: Apoi dacă mi se cer lucruri imposibile, cum vrei
să le fac? Ba nu, zău... Cum vrei să-i omor pe
amîndoi? Pot eu să fac așa o prostie?

40 COCUȚA (*surprinsă*): A! Va să zică e adevărat. Iar
te-ai răzgîndit?

ION: Dar dacă nu pot să-i omor? Nu pot, și pace.

COCUȚA: Așteaptă atunci pînă ce-ai să poți.

ION: Degeaba... N-am să pot niciodată.

COCUȚA: Dacă e-așa, de ce-ai mai venit?

5 ION (*tresărînd*): Nu ți-am spus? (*Mîndru.*) Am venit...
Ei da... Am venit să te sărut...

COCUȚA (*cu răutate*): Și ți-ai adus aminte tocmai azi!
După trei zile... Prea tîrziu...

10 ION (*cu oarecare autoritate*): Cocuțo!... De cîtva timp,
ai început să-mi vorbești în limba vrăbiilor. Numai
că eu cunosc și limba asta... Să știi. Eu sunt un
tip în genul lui Saint François d'Assisi. Pe Titu-l
poți da peste cap, oricînd. Bărbatu-tău, recunosc,
nu-i de talia ta. Nu-ți poate ține piept. Pe mine
însă, crede-mă... oricît te-ai zbate tu, n-ai să
15 mă poți clinti din loc niciodată... Eu sunt mai
tare ca tine, Cocuțo...

COCUȚA (*în bătaie de joc*): Fiindcă ești ceva mai înalt
ca mine? Te lauzi...

20 ION: Nu mă laud. Ți-o dovedesc. Ți-am dovedit-o
dealtfel...

COCUȚA: Nu-i adevărat. Cu ce mi-ai dovedit-o? Spune.

ION (*după o pauză de jenă*): N-ai să te superi?

COCUȚA (*poruncitoare*): Vorbește...

25 ION (*aproape pe șoptite*): Mai e nevoie să-ți amintesc
c-ai fost a mea?

COCUȚA (*cu mîndrie plină de batjocură*): Ce prost ești!
Dar cine a vrut să fie așa? Tu? Nu. Eu am vrut
să fii amantul meu. Mă judeci mai slabă decît
tine fiindcă te iubesc? (*Cu dezgust.*) Lașule!

30 ION (*muștrînd-o cu drăgălășenie*): Ei nu, că ești adorabilă!
Și te mai superi cînd îți spun că ești inconștientă. (*Cu convingere.*) Dar bine, Cocuțo, așa
crezi tu că iubesc femeile? Ca tine? Dacă mă
iubești cu adevărat pentru ce vrei să mă omori?

35 COCUȚA (*sentențios*): Fiindcă numai iubirea adevărată
omoară.

ION (*ca și cum n-ar fi înțeles*): Cum, cum?... Ce-ai
zis?

40 COCUȚA: Fiindcă singură moartea poate păstra doi
amanți, aceiași, pentru veșnicie...

ION (*persiflînd-o*): Asta nu e iubire, Cocuțo! E literatură... Vezi dacă ți-am dat să citești pe Oscar Wilde!

COCUȚA: Pe Wilde și pe tine.

5 ION: Atît mai rău. Asta înseamnă că nu ne-ai înțeles, nici pe unul, nici pe altul. (*Cu regret.*) Credeam că tu ai să fii altfel. Dar și tu și bărbatul tău... la fel sunteți amîndoi. Îmi pare rău c-am mai venit... Zău așa... Mai bine plec...

10 COCUȚA (*ironică*): Parcă dacă ai rămîne, n-ar fi același lucru?

ION: Dar, dacă nu vrea nimeni să mă priceapă! Ce vrei să mai fac aici?

15 COCUȚA: Ai dreptate... Numai că de data asta, ai să fii nevoit să mai rămîi.

ION: Asta, drept pedeapsă că n-am venit la timp?

COCUȚA: A, nu. Dar fiindcă acum e prea tîrziu. Nu se mai poate. Nu mai ai cu ce pleca.

ION (*curios*): De ce? S-a stricat ceva la automobil?

20 COCUȚA: Nu. Dar automobilul a plecat.

ION (*surprins*): Cum așa? Cine i-a dat ordin să plece?

COCUȚA (*mîndră*): Eu!

ION: Și șoferul? Cine a plătit șoferul?

COCUȚA (*majestuoasă*): Tot eu!

25 ION (*revoltat*): Cocuțo! De ce-ai făcut lucrul ăsta?

COCUȚA (*sentențioasă*): Ca să-ți dovedesc, că tot eu sunt mai tare ca tine.

ION (*izbucnînd*): Dar pentru numele lui Dumnezeu! Ce-nseamnă preocuparea asta diabolică? Pentru ce căutați să mă umiliți mereu, și tu și bărbatu-tău?

30 COCUȚA (*calmă*): Fiindcă probabil, așa ți-a fost scris.

ION: Dar pentru care vină trebuie să suport veșnic, această penitență morală? Ce rău v-am făcut eu vouă? Ce v-am cerut de mă scoateți mereu dator, numai pe mine? Spuneți-mi ce vă datorez. Vreau să m-achit odată pentru totdeauna.

35 COCUȚA: Imposibil. Nu uita că sunt anume datorii de care nu te poți achita niciodată.

ION: Or fi. Dar pentru mine. Eu nu recunosc nimic. Pînă mai ieri, nici nu știam cine sunteți. Nu bănu-
40 iam măcar existența voastră.

COCUȚA: Și de ieri pînă azi, nu s-a schimbat nimic?

ION: Ba da. Știu eu ce vrei să zici. Dar de cînd vă cunosc, îmi dau seama, că pe zi ce trece, voi nu sunteți pentru mine, decît un inutil semn de întrebare. Un fapt divers fără nici o importanță. Un mic accident neprevăzut.

5 COCUȚA (*complectîndu-l*): Care totuși ar putea avea chiar și urmări fatale...

ION: Dacă e așa, voi lupta să le-nlătur la timp.

10 COCUȚA (*profetic*): Ia seama, Ioane. Accidentul ăsta, ți-ar putea periclita existența...

ION: Prostii! Amenințări grotesti. Parcă existența mea, ar depinde de voi? O viață-ntreagă am trăit, slavă Domnului, fără să am nevoie de nici un exemplar din lumea voastră.

15 COCUȚA: Nu cumva regreti că ne-ai cunoscut?

ION: A, nu. Asta n-am s-o spun niciodată. Regret numai că voi nu vreți să mă cunoașteți pe mine. Îmi tolerați doar chipul și asemănarea mea cu voi. Și atîta tot. Pe voi vă interesează numai existențele plastice. Voi nu cunoașteți decît voluptatea trupului și a banului. Restul nu există... Pentru voi, restul nu e decît visul unei nopți de vară...

25 COCUȚA (*tandră*): Și totuși... adu-ți aminte... Tot într-o noapte de vară ne-am cunoscut și noi...

ION (*amintindu-și cu o dulce tristețe*): Probabil că-n noaptea aceea, nu erai tu... era, alta...

COCUȚA: Dar tu? Nu cumva în noaptea aceea erai și tu, tot un altul?

30 ION: A, nu. Eu am rămas același...

COCUȚA (*cu ironie*): Ai dreptate. Un amant, oricine ar putea fi el, nu este în realitate decît măgarul din *Visul unei nopți de vară*...

35 ION (*exasperat*): Ai! În casa asta, toată lumea știe pe Shakespeare pe dinafară.

COCUȚA: Nu-ți place *Visul unei nopți de vară*?

ION: Ba, da. Numai că e timpul să ne deșteptăm și noi odată... Nu vezi c-afară-i încă ziuă, și-am intrat în toamnă de-a binelea? Destule prostii ne-am spus în noaptea aceea. Eh, gata! Ajunge.

(*Revenind.*) Dealtfel, tu ești singura femeie care m-a făcut să spun prostii...

COCUȚA: Iartă-mă. A fost fără voia mea. Probabil însă că celor dinaintea mea, le-ai spus lucruri mai interesante.

5 ION (*dezvinovățindu-se cu gravitate în voce*): Nu-ți fie teamă, că celelalte nu erau propriu-zis femei. N-am stat cu nici una din ele prea mult la vorbă, fiindcă n-am simțit nevoia să le spun nimic.

10 Dealtfel, nici ele nu cred să fi avut timp de pierdut... să m-asculte... (*Liric.*) Tu însă... tu ești altceva... tu ești prima femeie care mi-ai cerut să-ți vorbesc... să-ți vorbesc mult... mult de tot... Și eu ți-am vorbit... Nu știu ce... Dar ți-am vorbit mereu...

15 mereu... până ce mi-am dat seama că nu mai sunt al meu... (*Ridicînd tonul.*) Tu... Ești prima femeie care mi-a cerut să fiu al ei!

COCUȚA (*care l-a ascultat în extaz*): Da, da... Așa e... Așa e!

20 ION: Tu și cu bărbatu-tău... v-ați năpustit amîndoi asupra mea ca niște paseri de pradă.

COCUȚA (*izbucnește la rîndul ei, topindu-i vorba*): Și te-am răpus. (*Răsuflînd ușurată.*) În sfîrșit. Iată că-ncepi să-ți recunoști singur slăbiciunea. Așa e!

25 Dar n-a fost decît o singură pasăre de pradă. Una singură. Și aceea, am fost eu! Numai eu! Fiindcă eu te-am reconstituit în amintirea lui bărbatu-meu, ca să te pot avea mai ușor. Eu am fost uliul care te-am ochit de sus, din înălțimea văzduhului. Eu mi-am zis „vreau să-l am“... și eu te-am avut.

30 ION (*protestînd*): Nu-i adevărat... ți s-a părut numai... COCUȚA (*insistînd*): Ba te-am avut. Te-am avut în ghearele mele ca pe un biet pui de găină. (*Lirică.*) Puișorul meu drag... Micul meu pui de găină.

35 ION (*din ce în ce mai aprins*): Nu, nu... Nu-i adevărat lighioană apocaliptică ce ești. Ați încercat numai să puneți stăpînire pe mine, dar n-ați reușit. Degeaba m-ați parcelat ca pe un teren de cultură, că eu tot întreg am rămas.

40 COCUȚA: Ți se pare... Te-nșeli...

ION: Ba voi vă-nșelați. Uitați-vă bine la mine. Ce-mi lipsește? Nimic.

COCUȚA: Fiindcă poate, nici n-ai avut nimic.

5 ION (*ironic*): Și cu toate acestea... cînd mă gîndesc pe ce puseseși ochii! Ha, ha, ha... Tu-ți aleseseși partea sufletului. Bineînțeles. Femeile sunt romantice. Bărbatul tău însă, mai practic, își alesese creierul.

10 COCUȚA (*în bătaie de joc*): Frumoasă perspectivă! ION: Dar mai ales, frumoasă progresie geometrică. (*Cu dezgust.*) Astăzi, doamna binevoiește să-mi plătească automobilul, iar mâine, domnul va binevoi să-mi precupețească semnătura.

15 COCUȚA (*răstită*): Ioane... Unde vrei s-ajungi? ION (*calmîndu-se*): În orice caz, nu acolo, unde vrei să mă-npingeți voi. Noroc însă că m-am oprit la timp.

COCUȚA: Ioane, nu uita că tu nu ești încă ce trebuie să fii...

20 ION: Dar tu de unde știi că eu aș vrea să fiu mai mult decît ce sunt?

COCUȚA (*cu răutate calmă*): Tu nu ești decît tot un biet pui de găină.

25 ION (*enervîndu-se din nou*): Ei, și? Chiar dacă ar fi să fie așa... te previn că puiul ăsta de găină, n-o să-l mîncăți voi. Nu, nu. N-am să vă procur voluptatea să șoptiți la urechea mosafirilor: „Sărăcuțul de el... ce golaș era cînd l-am cumpărat! Noi l-am îngrășat așa. Noi l-am îndopat cu boabe de porumb în fiecare zi...”

30 COCUȚA (*cu multă căldură*): Nu-ți fie teamă, că puiului ăsta de găină i-am pregătit o soartă bună. Am eu grijă de el. O să-l păstrez lîngă mine toată viața, fiindcă mi-e drag... și fiindcă vreau să-l văd crescînd din zi în zi, tot mai mare... mare... mare de tot...

35 ION (*protestînd cu încăpățînare*): Ei bine, nu, nu, nu! Eu vreau să mor, tot mic și slab. Așa cum îmi stă bine mie să mor. (*Ironic.*) E drept că-n lumea voastră, toți oamenii care mor sunt grași. Eu însă, nu am nimic de împărțit cu voi. (*Hotărît.*) De

40

azi înainte, s-a sfârșit. Nu mai vreau să vă cunosc. Nu mai vreau să fiu așa cum îmi porunciți voi să fiu. Vreau să rămân așa cum m-a făcut Dumnezeu... singurul milionar care știe să ofere, fără să umilească.

5 COCUȚA (*vexată*): Ioane! (*Revenind ironică.*) Ha, ha, ha! Dacă stai așa bine cu Dumnezeu, roagă-l atunci să-ți mai ofere ceva... ceva cu ce-ai putea să te întorci la București.

10 ION: Nu e nevoie. Mi-a dat Dumnezeu picioare destul de bune. Am s-o pornesc pe jos.

COCUȚA: O să te apuce noaptea pe drum. Până la București sunt 58 de kilometri.

15 ION: Și tot atâtea cârciumi. Nu-ți fie teamă. Am eu unde să poposesc până miine dimineată.

COCUȚA (*cu aer misterios*): Miine dimineată, o să fie poate prea târziu...

ION: Târziu? De ce? Nu sunt grăbit deloc.

20 COCUȚA (*insinuantă*): Atât mai bine... O să te apuce mai curînd.

ION: Cine? Bărbatu-tău? (*Rîde.*) Ha, ha, ha!

COCUȚA (*gravă*): Nu el... Gloanțele lui!

25 ION (*izbucnind din nou*): Iar îmi vorbești de gloanțele lui bărbatu-tău? Cocuțo! Ești un monstru! (*Rugător.*) Pentru ce vrei să mă omori, Cocuțo?

COCUȚA (*Cu vocea caldă și scandată.*): Pentru că te iubesc!

30 ION (*după un lung oftat de ușurare sufletească*): Ei bine. Fie! Facă-se voia ta, fiindcă văd că tot tu ești mai tare ca mine. Haide... Pregătește-mi preludiul morții. Numai nu mă face s-aștept prea mult. Mi-e sete. Întinde-mi mai repede buretele îmbibat în oțet și fiere. Aștept...

35 COCUȚA (*care s-a nădreptat spre masă, îi întinde o farfurioară cu dulceață*): Până atunci însă nu vrei o dulceață?

ION (*demonstat, privește dulceața*): Ce fel de dulceață e asta?

COCUȚA: Dulceață de piersici. Nu-ți place?

40 ION (*codîndu-se*): Prea sunt roșii...

COCUȚA: Așa sunt piersicile coapte, ca niște răni proaspete...

5 ION (*se cutremură pentru o clipă, apoi răspunde glumeț*): Aș! De unde? Ca niște buze de femeie... buze vopsite. (*Privind fix buzele Cocuței.*) Ce roșii sunt buzele tale astăzi, Cocuțo! (*Respinge farfurioara.*)

COCUȚA: Nu vrei dulceață?

ION: Nu... Mulțumesc...

COCUȚA: Ce vrei atunci?

10 ION (*apropiindu-se agresiv de ea*): Nu ți-am spus? Oțet și fiere, vreau. Vreau buzele tale. Dă-mi buzele tale, Cocuțo... (*Se îmbrățișează lung câteva clipe, în care timp, Titu apare pe scara cerdacului din parc, cu pușca pe umăr.*)

15 SCENA IX

ACEIAȘI, TITU

TITU (*care a văzut scena, se oprește o clipă, împietrit locului, apoi exclamă prelung ca o bestie rănită*): A, a, a, a...

20 COCUȚA (*într-un glas cu Ion, scurt*): A!

ION (*la fel*): A!

TITU (*care și-a desprins pușca de pe umăr, o încarcă grăbit, zbierînd*): Potaie lihnită de foame! Asta mi-ai fost? Așteaptă să-ți arăt eu cine sunt.

25 COCUȚA (*care după o luptă scurtă cu Ion, s-a pus scut de apărare în fața lui*): Titule! Ce vrei să faci Titule? Să nu tragi... Să nu te atingi de el...

TITU (*șipă din ce în ce mai furios*): În lături cățea... în lături, că de nu, vă omor pe amîndoi.

30 COCUȚA (*care se zbate să-l poată acoperi pe Ion, care vrea să iasă el în fața armei*): Nu, nu... Nu pe amîndoi, fiindcă el nu are nici o vină. Vinovată sunt numai eu. Împuşcă-mă pe mine, dacă vrei. Pe mine singură, fiindcă eu te-am înșelat. Eu sunt nevasta ta. El nu e pentru noi decît un strein. Respectă viața streinului pe care l-ai adăpostit de bunăvoie în casa noastră.

35 TITU (*continuă să vocifereze, ochindu-i din timp în timp*): Taci! Taci! Nu vreau să mai aud nimic. În lături... N-auzi? În lături că trag...

COCUȚA: Nu, nu... Să nu tragi, Titule. Să nu tragi. Așteaptă să-ți explic mai întâi. Ascultă...

TITU (*ducând pușca cu hotărâre la ochi*): În lături, sau te trimit și pe tine cu el, pe lumea cealaltă...

5 COCUȚA (*întinzând brațele încearcă ca să-l poată apăra mai bine pe Ion*): Nu, nu... Pe el, nu... Pe el nu! Trage, dacă vrei, numai în mine. Eu singură sunt vinovată. Ți-am spus-o. Iată-mă... Sunt gata să primesc pedeapsa meritată. Nu vezi ce liniștită stau în fața ta? O țină mai sigură, nici că se poate. Imposibil să nu mă nemerești.

10 TITU (*căruia începe să-i tremure vocea și mâna pe pușcă*): Cocuțo! Cocuțo! Ce-ai făcut, Cocuțo?

15 ION (*care a reușit să dea pe Cocuța în lături, se pune el scut de apărare în fața ei*): Ce-a făcut, domnule? N-a făcut nimic. Vino-ți în fire. Cel care bănuiește că a putut face ceva, sunt eu. Eu sunt vinovatul, nu ea! Ea nu e decât victima dumitale... a unui bărbat cu ambiții neroade.

20 TITU: Canalie, taci!

ION (*tipă și mai tare, acoperindu-i vocea obosită a lui Titu*): Ei bine, nu. N-am să tac, pînă ce nu-mi vei spune pentru ce m-ai adus în casa dumitale. Haide. Mărturisește singur. Ca să mă furi? Nu e așa? Ei bine, n-ai reușit să-mi iei nimic. În schimb însă, ți-am luat eu ce mi-a căzut în mînă. Iacă așa. Acum suntem chit. Poți să tragi. Haide, domnule! Trage mai repede, că sunt grăbit. Profită cît ești mai tare ca mine. (*Cu scîrbă.*) Sfirșește-ți singur pedeapsa aia, pe care vrei s-o semnezi împreună cu mine!

30 TITU (*aiurit, se îndreaptă impleticindu-se spre masă, bîlbîind*): Nu... Nu... Nu... Nu pot... Nu pot... Nu pot să-i omor... (*Pușca îi cade din mînă.*) Ticăloșii! M-au omorît ei pe mine. (*Cade zdrobit pe fotel cu mîinile încrucișate pe masă și cu capul greoi peste ele, în timp ce Cocuța și Ion, îl privesc înmărmuriți, dar cu intuiția clară că pericolul a trecut.*)

CORTINA

ACTUL III

Același decor ca în actul II. Acțiunea întreruptă la lăsarea cortinei, continuă cu aceleași personaje, care nu s-au mișcat din scenă.

5 S-a înserat bine. Printre copacii parcului, soarele însingurează petecele de cer.

Pușca se află pe scinduri, lingă fotelul în care stă Titu. Cocuța și Ion, cu atenția încordată, urmăresc atitudinea lui Titu, care și-a ridicat capul de pe masă și se freacă morocănos la ochi, ca după un vis urît.

SCENA I

TITU, ION, COCUȚA

ION: Eh... A trecut. Nu? (*Titu își deschide forțat pleoapele ca să ia contact cu realitatea, privește mai întâi pe Cocuța, apoi pe Ion și face un semn negativ cu capul.*) Cum? Tot nu vrei să crezi c-a fost o glumă? (*Explicativ.*) O simplă lovitură de teatru... (*Văzînd că Titu întîrzie răspunsul, Ion face pe supăratul.*) A!... dar bine, pe dumneata parcă te-ar chema Toma Necredinciosul, nu Titu Micșoreanu.

20 TITU (*după ce și-a întors ochii din nou spre Cocuța*): Cocuța... Cocuța... Spune tu Cocuța... Așa e?

25 COCUȚA (*afirmînd cu putere*): Nu ți-am spus? Doar nu bănuiești c-a putut fi altceva? N-ă fost decît

o simplă înscenare... o înscenare brutală, dacă vrei... dar o idee genială... Trebuie să recunoști.
TITU (*acceptînd explicația*): Și... A cui a fost ideea asta?

5 COCUȚA: A cui putea să fie? A colaboratorului tău...
TITU (*cu o vizibilă părere de rău*): Și tu te-ai pretat la gluma asta sinistă?

COCUȚA (*naivă*): Și de ce nu? Ce-am făcut mai mult decît să colaborez și eu la piesa voastră? Fără concursul meu, n-ați fi căzut niciodată de acord.

10 TITU (*convins*): Așa e... (*Revenind.*) Dar asta nu e treabă de femeie cinstită.

COCUȚA: Te supără ușurința mea?

15 TITU (*încurcat*): Nu... Dar, să vă fie rușine. (*Oftînd din greu.*) Mi-ați tras o spaimă... N-am s-o uit pînă la moarte.

ION (*jovial*): În schimb, la moartea ta, lumea o să zică: A murit un autor dramatic.

20 TITU (*lepădîndu-se*): Ba dacă știam c-o să am așa emoții mai bine renunțam.

ION: Ei, asta e! Dumneata vrei să faci artă fără emoții?

TITU: Ba nu. Dar lucrul ăsta nu mi s-a mai întîmplat niciodată pînă azi. (*Confidențial.*) Știți că mi se-nclăștase degetul pe trăgaci? (*Pauză.*) Poate fi-
25 îndcă aveam presimțirea că nu-i adevărul...

ION: Ba fiindcă aveai intuiția clară, că lucrul ăsta, nu trebuie să-l faci... (*Accentuînd.*) Chiar dacă ar fi fost adevărat...

30 TITU (*bănuitor*): Și tu crezi că dacă era adevărat, nu trăgeam?

ION (*cu autoritate*): De ce n-ai tras atunci? Ce te-a-m-
piedicat să fii consecvent cu principiile tale în materie de flagrant delict? (*Titu îl privește nedumerit.*) Nu-ți prinseseși nevasta cu cel mai bun prieten al tău? De ce n-ai tras? De ce nu ne-ai omorît pe amîndoi?

35 TITU (*plictisit*): Ce? Vrei s-o iei acum, de-a capo?

ION (*insistînd*): Și de ce nu? Îmi faci impresia că nu ești bine lămurit. Vrei să-ți dau o nouă dovadă
40 că tot eu am dreptate?

TITU: Nu, nu... te rog... Simt că-nnebunesc de-a binelea.

ION: Nu-ți fie teamă. Un om ca tine nu-nnebunește niciodată. Tu ai să mori de indigestie... de arteroscleroză... de senilitate precoce...

5 TITU (*cu răutate*): Tu însă, erai cît p-aci să mori împușcat...

ION: Crezi? Dacă e-așa, hai să facem o contra probă... (*Cocuței.*) Doamnă, vă rog... Mărturișiți soțului dumneavoastră adevărul...

10 COCUȚA (*tresărînd*): A, nu, nu, nu!... Te rog domnule Marian. Nu mă face să regret prietenia și admirația ce am pentru dumneata. Dacă nu puteți cădea de acord, nici de data asta, căutați-vă un alt arbitru. Eu nu mă mai amestec. Lăsați-mă să-mi văd în tihnă de menajul meu.

15 ION (*insistînd*): Dar dacă soțul dumneavoastră ține cu orice preț să facă moarte de om? (*Ridică pușca de pe scînduri și i-o întinde lui Titu.*) Poftim, domnule... Trage...

20 TITU (*respingînd-o*): Degeaba... Acum nu se mai prinde...

ION (*examinînd pușca*): Hm! Dar ce pușcă frumoasă!

25 TITU (*cu mîndrie*): Te cred. E un „Piper-Bayard” istoric. Cu pușca asta a vînat la Rambouillet, în 1912, țarul Rusiei.

ION (*arătînd pușca Cocuței*): Dumneavoastră o cunoașteți, doamnă? Iată cu ce armă de preț era să fim omorîți noi. (*Revenind.*) Dacă... bineînțeles, ar fi fost adevărat.
30 (*Cocuța ia pușca și o pune pe masă.*)

TITU (*ridicîndu-se din fotel*): Nu dragă... Nu-ți fie teamă, că nu stricam eu bunătate de încărcături pe voi.

35 ION: Ei nu, c-acum începi să exagerezi.

TITU: Ba deloc... Dacă ar fi fost adevărat, știi ce-aș fi făcut? V-aș fi dat pe ușă afară pe amîndoi. Ti-aș fi oferit-o duminică ca o supremă dovadă de prietenie. Așa cum pretinzi că spunea Cicerone în *De Amicitia*.
40

ION: Ha, ha, ha... (*Cocuța*.) Auziți, doamnă? Frumoașă soartă ne-ar fi așteptat!

COCUȚA (*tresărind*): Pe noi, domnule Marian?

5 ION (*explicativ*): Bineînțeles. Ce s-ar fi întâmplat cu noi, dacă am fi fost amanți veritabili? Am fi scăpat de gloanțele bărbatului mărinimos și în schimb, am fi murit amândoi de foame și de dragoste, unul în brațele altuia.

10 COCUȚA (*revoltată*): Domnule Marian! Îți interzic să mai continui pe tonul acesta. Nu-ți dai seama că-ncepi să devii arrogant? (*Lui Titu.*) Titule, ce-nseamnă atitudinea asta? Dacă nu știi să-ți aperi nevasta, spune-mi cel puțin să mă apăr eu.

15 TITU (*impăciuitor*): Dar nu-ți face sînge rău degeaba, asta fuse o glumă! Nu-l cunoști?

COCUȚA: Cum? Tu admiți asemenea glume cu nevestă-ta?

20 TITU: Dar tu admiți ce-mi făcurăți amândoi adineaori? (*Lui Ion.*) Haide, domnule, cere-i scuze mai repede... N-auzi? Vrei să intri acum în conflict și cu nevestă-mea?

COCUȚA (*lui Ion*): Dacă aceasta e singura perspectivă de fericire, ce poți oferi femeii care te iubește, regret... dar eu n-am nevoie de astfel de prieteni.

25 TITU (*intervenind din nou*): Stai, dragă, că de data asta, are el dreptate. Ba nu, zău... Un om sărac, n-are altă treabă mai bună de făcut, decît să se-nsoare?

30 COCUȚA (*revoltată*): Cum, Titule? Tu crezi că dragostea e numai apanajul oamenilor bogați?

TITU (*cu filozofie*): Apoi dragostea e una și înșurătoarea e alta.

35 COCUȚA: Asta înseamnă că și tu ai fi făcut la fel. Nu? Spune... Dacă ai fi fost sărac, tu nu m-ai fi luat de nevestă?

TITU: Eu, dragă, să-ți spun drept, nu știu ce-aș fi făcut... Tu însă, dacă eram sărac, cu siguranță că nu m-ai fi luat pe mine de bărbat.

40 COCUȚA (*lui Ion*): Te felicit, domnule Marian. Ai făcut un lucru extraordinar. Ai reușit să faci din

bărbatu-meu ce-ai vrut d-ta. Asta e cea mai grandioasă operă literară a d-tale.

ION: A, nu. Așteptați să vedeți mai întii sfîrșitul piesei.

5 COCUȚA: Nu cred să mai fie nevoie... Ați putea chiar renunța la ea...

TITU (*speriat*): Ce-ai zis? Să renunțăm la piesă? Dar dacă suntem de perfect acord, de ce să renunțăm? (*Lui Ion.*) Nu-i așa domnule? Nu-i mai omorîm. Îi pedepsim cu iertarea păcatului și cu moartea de foame inevitabilă. Asta e cea mai grozavă răzbunare. Ai dreptate. În asemenea cazuri nu trebuie să te grăbești. Să n-o iei prea repede că nu-i bine. S-o iei așa cum spunea italianul. Or, cum ziceai că spune italianul?

15 ION: A, da... *Allegro ma non troppo*.

TITU (*repetă încîntat*): Exact... *Allegro ma non troppo*. Asta e bună de trecut la carnet. (*Scoate carnetul din buzunarul vestei și începe să scrie.*) *Alegro...*

20 ION (*întrerupîndu-l*): Îmi dai voie... *Allegro* cu doi l.

TITU: Da, da... *Allegro* cu doi l *ma non troppo*.

ION: Și *troppo* cu doi p.

25 TITU (*scriind*): Și *troppo* cu doi p. (*În clipa aceea se aude clacsonul unui automobil care-i face pe cîteșitrei să tresară brusc.*)

COCUȚA: Un automobil...

TITU: Da, da... Chiar așa. Un automobil. Cine-o fi?

ION (*care crede că a fost mințit de Cocuța*): Trebuie să fie automobilul meu.

30 TITU (*glumeț*): Măăă!... Parcă-ai fi milionar! Ți-ai angajat automobil cu ziua? Ia fă bine și dă-i drumul că la noapte dormi la noi. Trebuie să sfîrșim odată și cu piesa asta. Nu vezi c-a ajuns mai rău ca basmul cu „Cocoșul roșu“?

35 ION: Nu-ți fie teamă că de acum încolo o să meargă strună... Pînă mîine o dau gata.

TITU (*neîncrezător*): Crezi?

ION: Dacă-ți spun eu? Ce era mai greu de făcut, s-a făcut azi. N-ai văzut?

TITU (*vesel*): Și la iarnă... (*Începe să aplaude.*) Bravo! Autorii! Autorii!... (*Aplauzele lui se amestecă cu zgomotul de afară.*) Ce-o fi pe afară? Ce s-o fi întâmplat?

5 COCUȚA (*îngrijorată*): Ce s-o fi întâmplat?

TITU (*îndreptându-se spre ușa din dreapta*): Cine strigă așa?

(*În clipa aceea ușa se deschide și Cuțui năvăli înăuntru urmat de Florica și Zaharia care încearcă să-l reție.*)

10

SCENA II

ACEIAȘI, CUȚUI, FLORICA, ZAHARIA

CUȚUI (*cu figura descompusă de groază și hainele în dezordine*): Coane Titule... Scăpați-mă, coane Titule!

15 COCUȚA: A! Cuțui...

TITU (*în același timp, șters*): Ce-i cu tine, mă Cuțui? Tot grăbit ești? Ce ți s-a întâmplat?

ION (*în glumă*): Probabil o nouă fabrică de macaroane.

20 CUȚUI (*abia vorbind de spaimă*): Coane Titule! Coane Titule! Scăpați-mă că sunt pierdut. Aveți milă de mine. Nu mă lăsați, că m-arestează...

TITU (*plictisit că nu pricepe nimic*): Ce ți pi așa, mă? Ai înnebunit? Spune ce-ai făcut. Cine vrea să te aresteze?

25 CUȚUI: Poliția, coane Titule... Agenții secreți... Sunt dat în urmărire că i-am omorât...

TITU: Pe cine-ai omorât, mă caraghiosule?

CUȚUI: Pe amîndoi, coane Titule. Și pe ea și pe văru-său.

30 TITU (*întorcîndu-se spre Cocuța și Ion care ascultau nedumeriți*): Nu-nțeleg nimic. Țsta e nebun. Nu știe ce vorbește?

COCUȚA: Pe cine-ai omorât Cuțui? Spune mai repede.

35 ION (*care începe să priceapă*): Nu cumva ți-ai omorât nevasta?

(*Cuțui dă din cap afirmativ.*)

TITU (*furiș*): Nevasta, mă ticălosule?

266

CUȚUI (*articulînd silabe cu vocea tremurată*): Nevasta, coane Titule...

COCUȚA, ION, TITU (*dînd un țipăt de groază, împreună*): A!...

5 CUȚUI: Și pe ea și pe văru-său. Student la medicină în anul al treilea... I-am prins împreună... Și cînd mă gîndesc că-l țineam pe degeaba... Ba-i plăteam și taxele la facultate, tot eu...

10 TITU (*afectat*): Ce-ai făcut, mă bestie cornută ce ești?

CUȚUI (*holbînd ochii*): Dar ce era să fac, coane Titule? Nu mi-ați spus chiar dumneavoastră că trebuie să-i omor pe amîndoi?

15 TITU (*revoltat*): Eu, mă? (*Lui Ion și Cocuței.*) L-ați auzit? Ticălosul aruncă vina pe mine?

CUȚUI: Ceasul ăl rău, coane Titule... Ziceți mai bine „Doamne ferește” că lucrul ăsta se poate întîmpla oricărui om înșurat. Eu pe dumneavoastră v-am ascultat...

20 TITU (*lui Ion și Cocuței*): Auziți? Auziți? Ce-ndrăzneală! Ce obrăznicie! Bine că vă am martori pe voi.

CUȚUI: Nu vă supărați, coane Titule, dar învățați-mă, cel puțin, ce trebuie să fac... Mi-e frică să nu-mi fi luat urma agenției. Unde să mă duc eu acum?

25 TITU: La dracu să te duci, nu la mine la moșie. Ce cauți aici?

CUȚUI (*din ce în ce mai deprimat*): Nu mă goniți, coane Titule, că numai dumneavoastră mă mai puteți scăpa! Ce nu puteți face dumneavoastră... cînd vreți? Ascundeți-mă barim pentru cîteva zile, undeva...

TITU: Cum, cum? Să mă fac acum gazdă de asasini? La ocnă, păcătosule... nu în casa mea...

35 CUȚUI: Gîndiți-vă că v-am servit cu credință, coane Titule. Cum ați zis dumneavoastră, așa am zis și eu. Ce m-ați învățat dumneavoastră să fac, aia am făcut și eu.

40 TITU (*cu ton moralist*): Rău ai făcut, Cuțui! Rău ai făcut, ce-ai făcut. De ce te-ai grăbit? Nu știai

267

că graba strică treaba? Trebuie s-aștepți mai întâi, să vezi dacă e adevărat.

CUȚUI: Ce să mai aștept, coane Titule? Că doar i-am prins pe amândoi dezbrăcați în pat.

5 TITU: Ei, și? Ce dovedește asta, mă? Dacă erau veri, de ce s-ar fi jenat unul de altul? Puteau dormi și dezbrăcați...

CUȚUI: Dar nu dormeau, coane Titule. Nu m-am uitat eu pe gaura ușei?

10 TITU: Ei, și? Ce-ai văzut dacă te-ai uitat? Îți puneau coarne. Nu? Foarte bine făceau. De ce ți-ai luat nevastă tânără? Nu știai că lucrul ăsta l-au mai pățit și alții? Cine ești tu, mă, să schimbi rânduiala lumii? Cu ce drept ai omorât bieții oameni?

15 CUȚUI: Dar bine, coane Titule... Aduceți-vă aminte, ce mi-ați spus chiar dumneavoastră.

TITU (*izbucnind*): Nu e adevărat! Eu nu ți-am spus asta. Eu ți-am spus că-n zilele noastre, un bărbat inteligent când își prinde nevasta cu altul, o iartă, sau dă divorț de ea. (*Lui Ion.*) Așa e, domnule? Spune-i și dumneata. (*Lui Cuțui.*) Trebuia să i-o arunci în spinarea lui văru-său. Să-i fi lăsat să moară de foame ei singuri... nu să-i omori tu...

CUȚUI (*în prada deznădejdi*): Vai de mine, coane Titule!

25 TITU: Ce, coane Titule, mă asasinule! (*Lui Zaharia.*) Ia du-te repede după sergentul de jandarmi.

ZAHARIA: Apoi don sergent e la noi în curte.

TITU: Să vină-ncoa, numaidecât. (*Zaharia iese.*)

30 CUȚUI (*cade obosit într-un fotel*): Doamne, Doamne, Doamne! S-a sfârșit și cu păcătosul de mine!

TITU (*cu un rînjit de satisfacție*): Și încă cum? Bine de tot... Te aranjași să trăiești de azi înainte pe contul statului! Bravo ție Cuțui...

35 COCUȚA: Titule, fie-ți milă de el...

ION: Hai mai bine să-l facem scăpat... Să se ducă unde l-o lumina Dumnezeu...

TITU (*revoltat*): Ce? Ați înnebunit și voi? ăsta e-n stare miine, poimiine să mă omoare și pe mine.

40 CUȚUI (*Cocuței*): Aveți milă de mine, coană Cocuțo, că numai conu Titu m-a băgat în ocnă.

TITU (*cu aer protector*): Ei, lasă, lasă... că la urma urmelor, tot eu am să intervin la jurați să te achite. (*Intră Zaharia însoțit de sergentul de jandarmi.*)

SCENA III

ACEIAȘI, ZAHARIA, SERGENTUL

5

ZAHARIA: L-am adus, conașule.

SERGENTUL: Trăiți!

10 TITU: Ia-l domnule sergent. Ia-l repede. Dar vezi, să fii cu ochi-n patru, că bestia asta e-n stare să-ți scape și dumitale ca ălor de la București.

SERGENTUL: Nu vă fie teamă, boierule, că cu mine nu se joacă nimeni. Mai bine-l înghit de viu, decît să-mi scape din mînă. (*Îl apucă de ceafă și-l ridică de pe fotel.*) Hai, camarade... Ia-ți rămas bun de la boieri... Nu vezi că aici nu-i de nasul d-tale?

15 TITU (*sergentului*): Și pentru procesul verbal, să treci miine dimineată pe aici... să-ți explic eu cum stau lucrurile.

20 SERGENTUL: Am înțeles! Să trăiți! (*Iese urmat de Cuțui, Zaharia și Florica, care ridică tava cu che-seaua de dulceață.*)

SCENA IV

COCUȚA, TITU, ION

25 TITU (*după ce răsuflă satisfăcut*): Ei văzurăți ce fuse-n stare să facă domnul Cuțui al nostru?

COCUȚA (*cu vocea stinsă de emoție*): Bietul Cuțui!... Și ce om de ispravă era!

TITU (*protestînd*): Eh, om de ispravă. Auzi vorbă? Un dobitoc. Să-l înșele nevasta chiar cu văru-său și el să nu bănuiască nimic! Dacă-și deschidea ochii la timp, nu era să se-ntîmple moarte de om.

ION (*intervenind*): Iartă-mă dragă, dar eu îți spun drept. Nu te mai înțeleg.

- TITU (*plictisit*): Apoi dumneata așa ești. Încăpăținat.
Dumneata nu vrei să-nțelegi niciodată ce trebuie.
Noroc însă că mai sunt și oameni cu scaun la cap.
ION: Și care e omul ăla cu scaun la cap? Tu?
5 TITU: Eu. Bineînțeles!
ION: Ei, brava! Tocmai tu care ești marele vinovat?
Nu-ți dai seama că autorul moral ești tu? Tu
i-ai zăpăcit mințile... Tu i-ai sugerat crima asta!
TITU: Apoi dacă a fost prost și s-a grăbit ce să-i fac?
10 Cine l-a pus să se uite pe gaura ușei tocmai atunci?
ION: Cine? Întîmplarea...
COCUȚA: Fatalitatea...
TITU (*plictisit*): Apoi dumneata așa ești... Încăpăținat...
15 Cu cuvinte de astea mari! Ce este aia: „fatalitate”? Mie de ce nu mi se-ntîmplă niciodată nimic?
ION (*cu admirație ironică*): Fiindcă ești un om excepțional. Nu poate toată lumea să aibă norocul tău.
20 COCUȚA: Dar pentru numele lui Dumnezeu, lăsați discuțiile astea inutile. Mai bine fie-vă milă de el, săracul. Dați-i o mînă de ajutor.
TITU: Ba mai bine mă duc să văd dacă e pus la loc sigur. Mîine dimineată o să fie prea tîrziu. Pro-
25 cesul verbal trebuie încheiat chiar în noaptea asta. Vreau să fie menționat expres, că pericolul criminal a fost capturat de domnul Titu Micșoreanu, la conacul proprietății sale de pe moșia Cornești din județul Vlașca. Mă-ntorc numaidecît.
30 (*Iese coborînd în parc pe scara din cerdac.*)

SCENA V

ION, COCUȚA

- COCUȚA (*cu o hotărîre spontană*): Acum e rîndul tău.
Pleacă și tu. Pleacă numaidecît.
35 ION (*surprins*): Eu? De ce să plec?
COCUȚA: Fiindcă trebuie. Tu nu mai ai ce căuta aici.
ION: Și de cînd asta?

- COCUȚA: De adineaori. Cum? Nu-ți dai seama?
ION (*glumeț*): Sigur... Maurul și-a făcut datoria, maurul poate să plece...
COCUȚA (*din ce în ce mai neliniștită*): Tocmai... Fii
5 și tu maur măcar o singură dată-n viața ta. Dacă nu poți sosi niciodată la timp, pleacă cel puțin cînd trebuie. (*Ion fluieră distrat, fără să răspundă.*)
N-auzi? Ce mai aștepti?
ION (*cu aerul supărat*): Ia lasă-mă în pace. Nu vezi
10 că tu judeci totdeauna lucrurile anapoda? Tocmai acum vrei să plec? Înteleg să fi plecat adineaori cînd mă găseam în conflict și cu tine și cu bărbatu-tău. Acum însă, cînd suntem de perfect acord cîteșitrei. *J'y suis... J'y reste.*
15 COCUȚA (*poruncitoare*): Ioane! Pleacă, te rog. Întelege odată că trebuie să pleci. Îți ordon. Cine știe ce se mai poate întîmpla, Doamne ferește.
ION (*foarte sigur*): Nu-ți fie teamă, că de acum încolo, nu se mai poate întîmpla nimic. Nu se mai prinde.
20 Nu văzuși? Doar făcui și-o contra probă.
COCUȚA: Lasă glumele deoparte și pleacă. Pleacă numaidecît.
ION (*codîndu-se*): Bine, bine... Să plec... Dar cu ce
să plec? Tu nu știi că nu mai am cu ce pleca?
25 COCUȚA: Cu automobilul lui Cuțui.
ION (*protestînd*): A, nu!... Cu automobilul asasinului? Niciodată... Mi s-ar părea că sunt cu duba la Văcărești.
COCUȚA: Mai bine la Văcărești decît la Morgă. Ioane,
30 uită-te la mine cum tremur de groază. Mi-e teamă să nu se mai întîmple ceva. Presimt că bănuiala lui Titu n-a dispărut complet. Dacă-și dă seama că adevărul e tot ce-a văzut el, nu ce i-am spus noi?
ION (*cu încăpăținare*): Atît mai bine... Nu tot vrei
35 tu să mă omori?
COCUȚA (*protestînd cu căldură*): Nu, nu... Acum nu mai vreau să te omor. Pînă mai adineaori, nu simțisem încă aripa morții fluturînd deasupra noastră. Acum însă, cînd îmi dau seama, cît de ușor poate muri un om, vreau să te păstrez în viață chiar
40 dacă ar fi să ne despărțim.

ION (*înduiosât*): Cocuțo!

COCUȚA: Taci... Taci te rog și pleacă. Pleacă și lasă-mă singură cu el.

ION (*tresărind*): Cu el! adică cu bărbatu-tău.

5 COCUȚA: Da. Fiindcă-n momentul de față, de el am nevoie, nu de tine. E însăși dragostea noastră, care ne impune acest sacrificiu. Până nu te voi ști plecat, nu mă pot liniști. Cîteva zile chiar, te rog să nu te mai arăți deloc. Nu trebuie să mai dai ochii cu noi. Înțelege odată. Ai încredere în mine și pleacă. Pleacă numaidecît.

10 ION (*cedînd*): Bine. Dacă e-așa, plec. Spune-mi însă cînd o să ne mai vedem.

COCUȚA: Nu știu... În orice caz, nu la noi acasă... Să nu mai vii niciodată la noi...

15 ION (*cu tristețe*): Am înțeles... Asta înseamnă că ne despărțim pentru totdeauna...

COCUȚA (*protestînd*): Nu, nu... Numai pentru atîta timp cît o să fie nevoie.

20 ION: Și cît de lung are să fie timpul ăsta?

COCUȚA: Nu știu. De unde vrei să știu? Ai răbdare și așteaptă. Am să-ți telefonez eu. Am să viu la tine acasă.

25 ION (*tresărind, protestează jenat*): Nu, nu... La mine acasă, nu... Te rog să nu vii niciodată la mine acasă, Cocuțo dragă...

COCUȚA (*mirată*): Niciodată?!

ION: Niciodată. Fiindcă la mine acasă, nu-i frumos ca la voi...

30 COCUȚA (*mîngîindu-l cu dragoste*): Ce prost ești tu, micul meu pușor de găină! N-ai nici măcar atîta imaginație să poți schimba un coteț într-un palat.

35 ION (*cu multă tristețe*): Ah!... Dacă ar fi așa de ușor, ce-mi spui tu! Mi-e teamă însă, că n-o să ne mai vedem niciodată. Vezi tu, Cocuțo dragă. Am scăpat noi de gloanțele lui bărbatu-tău. Dar de ce va trebui să se-ntîmple cîndva, n-am scăpat încă. N-am murit nici unul, nici altul. E drept. În schimb însă ceva... ceva din noi înșine, a început să moară în amîndoi deopotrivă, chiar în clipa aceasta...

COCUȚA: Ioane, taci...

ION: Și dacă am să tac, o să fie altfel? Nu. Hai să nu ne înșelăm... să nu ne mai mințim. Iubirea noastră n-a fost decît visul unei nopți de vară. Tu n-ai să mă mai iubești, Cocuțo, fiindcă tu nu poți iubi decît aici, în casa ta, (*accentuînd*) în casa voastră... în casa asta frumoasă, în care însă, păcat că nu pot trăi împreună decît minciuna și ridicolul...

10 COCUȚA (*oprindu-l*): Ioane, taci! Nu turbura visul primei noastre nopți de toamnă...

ION: E prima noastră noapte, în care nu vom putea dormi, nici eu, nici tu, Cocuțo...

15 COCUȚA (*sentențioasă*): Atît mai bine, Ioane. O noapte întregă de veghe înseamnă o zi de viață mai mult.

ION (*cu admirație, se apropie de ea*): Asasină mică și dulce... (*O apucă de amîndouă mîinile.*) Zi... nu mai vrei să mă omori? (*Cocuța face un semn negativ din cap.*) Nu? De ce?

20 COCUȚA: Pentru că te iubesc. (*Se îmbrățișează repede și pasionat apoi se desprind grăbiți.*) Du-te acum ... Du-te...

ION: M-am dus!

25 (*Iese pe ușa din stînga, în care timp Cocuța privește în jurul ei și văzînd că s-a înnoptat de-a binelea, aprinde luminările din candelabrul de pe masă.*)

SCENA VI

COCUȚA, NOEMI, apoi ION

30 NOEMI (*intră grăbită pe scara din cerdac*): Bună seara, Cocuțo. Vă deranjez?

COCUȚA (*surprinsă*): Deloc. S-a întîmplat ceva?

NOEMI: A, nu. Nimic grav. Am aflat însă c-ar fi la voi un automobil. N-ar putea să mă ducă și pe mine la București?

35 COCUȚA: Cum nu! E chiar gata de plecare.

NOEMI: Adevărat? Vai! Ce noroc am avut.

COCUȚA: De ce te miri așa? Tu ai totdeauna noroc.

- NOEMI: O, o! Exagerezi. Bunioară, azi la vînătoare...
 COCUȚA: Nu ți-a mers bine?
 NOEMI: De unde? Prost de tot. Nu ți-a spus bărbatu-tău? Șapte focuri în vînt și unul într-o biată
 5 rață sălbatecă pe care o-mpușcase tot el înaintea mea.
 COCUȚA: Și atîta tot?
 NOEMI: Dacă-a fost zi cu ghinion. Nu vezi? În loc să mă odihnesc... acum trebuie s-o pornesc iar
 10 la drum. Îmi telefonă adineaori avocatul meu de la București, că mîine dimineată am înfățișare la Casație...
 COCUȚA: Lasă c-ai destul timp să te și odihnești. Ce-ai să faci toată noaptea? Într-un ceas și jumătate, sunteți la București.
 15 NOEMI: Așa e. Dar cu hopurile de pe drumul nostru, nu știi niciodată cînd ajungi.
 COCUȚA: Nu-ți fie teamă că-ți dau și un tovarăș de drum. Nici n-ai să simți cum o să treacă vremea.
 20 NOEMI (*surprinsă plăcut*): Da? Merge și bărbatu-tău?
 COCUȚA: Nu el. Un prieten al lui. Domnul Marian.
 NOEMI (*și mai plăcut surprinsă*): A! Da? Am auzit eu vorbindu-se undeva de domnul ăsta. Eu însă nu-l cunosc încă. E băiat amuzant?
 25 COCUȚA: Foarte amuzant. În orice caz, mult mai amuzant ca Titu.
 NOEMI: Ei vezi? Asta n-o cred.
 COCUȚA: Dacă-ți spun eu! Știe tot felul de lucruri. Știe să vorbească și pe limba paserilor.
 30 NOEMI (*veselă*): Admirabil. O să mă-nțeleg cu el de minune. Tu știi ce părere are bărbatu-tău de mine? Auzi că parcă-aș fi o ghionoaie.
 (*În momentul acela Ion intră pe ușa din stînga cu pardesiul de voiaj pe braț și geamantanul în mînă.*)
 35 COCUȚA: Iată-l tocmai. Dă-mi voie să ți-l prezint. (*Face prezentarea.*) Domnul Marian. Doamna Noemi Popescu. O să faceți împreună drumul pînă la București.
 ION (*aplecîndu-se ceremonios*): Încîntat, doamnă.
 40 NOEMI (*zîmbindu-i*): Nu mai puțin domnul meu...

- ION: La dispoziția dumneavoastră, doamnă. După cum vedeți, eu sunt gata.
 NOEMI: Și eu la fel. Ah! De m-aș vedea mai curînd în patul meu de acasă!
 5 ION: Aveți dreptate, doamnă. În automobil se doarme foarte prost. Hopurile drumului vă trezesc tocmai cînd vă este somnul mai drag. Vă privează pînă și de voluptatea visului. Visul unei nopți de toamnă ca asta, bunioară... (*Revenind.*) Sau, poate dumneavoastră nu visați decît în nopțile de vară?
 10 NOEMI (*holbînd ochii spre Cocuța*): Mi se pare c-ai avut dreptate.
 COCUȚA: Nu ți-am spus eu!
 ION (*fără să dea atenție*): Aveți bagaje, doamnă?
 15 NOEMI: Numai un geamantan și o valiză de mînă. Trecem să le luăm de la conac. Aci alături... doi pași numai... *Au revoir*, Cocuțo dragă și *merci*... (*Se sărută.*)
 ION (*după ce schimbă o privire pe furiș cu Cocuța*): Sărut-mîna, doamnă... (*îi sărută mîna*)... și dacă n-o să avem la noapte nici un accident, sper să ne mai vedem... Nu?
 20 COCUȚA (*cu o nuanță de gelozie*): O... Desigur... Și încă, pe cît mai curînd posibil... (*Ion și Noemi coboară pe scara cerdacului în parc, în timp de Cocuța le luminează drumul cu candelabrul pînă ce dispar în noapte.*)

SCENA VII

COCUȚA, FLORICA

- 30 FLORICA (*intră pe ușa din dreapta cu tava cu tacîmuri pentru masă*): Unde-o fi plecat așa de grăbit, conașul Ion?
 COCUȚA: La București.
 FLORICA (*cu dublu înțeles*): Cuconița de alături?
 35 COCUȚA: Da... O conduce dumnealui, fiindcă se teme să umble singură noaptea pe drum.
 FLORICA (*zărînd pușca pe masă*): Dar cu pușca asta ce faceți coniață? Vă mai trebuie?

COCUȚA: Nu, nu... Ia-o de aici... Du-o la locul ei.
(*Florica lasă pe masă tacăturile și iese cu pușca în mână pe ușa din dreapta.*)

SCENA VIII

COCUȚA, TITU

5

TITU (*intră furios pe scara cerdacului din parc*): Eh! Poftim... Dobitocul ăsta de Cuțui mi-a stricat toate combinațiile. Închipuește-ți, dragă, ce ghinion! Sfirșeam tocmai de semnat procesul verbal. Luasem și-o copie după el, că mă gîndeam să trimit o notă și la ziarele din capitală... și cînd colo... ce crezi că aflu?

10

COCUȚA (*nerăbdătoare*): Ei, ce? Spune mai repede. TITU: Nu era nimic adevărat.

15

COCUȚA (*surprinsă*): Nu?

TITU: Nu, dragă. N-a omorît pe nimeni. Un caraghios.

COCUȚA (*veselă*): Ești sigur? De unde-ai aflat?

TITU: De unde? De la șeful postului. Alt dobitoc și ăsta. S-a grăbit să ceară relații prin telefon de la București.

20

COCUȚA (*nerăbdătoare*): Și, și?... Ce i-a răspuns?

TITU: Nu ghicești? O simplă tentativă neizbutită. Și atîta tot. De tras, a tras el, nu-i vorbă. Dar n-a spart decît un ochi de geam de la fereastră. Mă miram și eu! De unde să știe să tragă cu pușca Cuțui? S-a făcut de rîs caraghiosul. Cînd a auzit bubuitura, s-a speriat pesemne, așa de tare, că n-a mai așteptat să vadă ce-a făcut și-a luat-o la fugă spre noi.

25

COCUȚA (*răsufîind satisfăcută*): Și tu regreti că nu i-a omorît cu adevărat?

30

TITU: Ba nu, dar mă gîndesc că la proces... Știi... ar fi vorbit ziarele ceva și de mine. (*Uitîndu-se în jurul lui.*) Dar Ion unde e?

35

COCUȚA: A plecat?

TITU (*surprins*): Unde-a plecat?

COCUȚA: La București.

276

TITU: Cum așa? Cine i-a spus să plece?

COCUȚA (*insinuantă*): Probabil persoana pentru care venise.

5 TITU (*nedumerit*): Dar pentru cine venise? Nu venise pentru noi?

COCUȚA (*misterioasă*): Pentru noi? Nuuu... Dealtfel au și plecat împreună.

TITU: Împreună? Cu cine?

COCUȚA: Cu nepoata lui Rudeanu.

10 TITU (*interzis*): Cu Noemi? (*Izbucnind.*) Unde-i pușca? (*Se repede spre masa unde era pușca.*)

COCUȚA: Dar ce mai vrei să faci cu ea?

15 TITU (*revenindu-și*): Nimic. Adică, vreau să spun că... (*Exclamînd.*) Extraordinar! Va să zică, pentru Noemi venise canalia?

COCUȚA: Nu cumva crezuși c-a venit pentru mine?

TITU (*plictisit*): Ia nu mai vorbi prostii. (*Se bate cu palma pe frunte și fluierează a pustiu.*) Bine că-mi deschiseși ochii! Ei! Lasă-l acum pe mine. Știu eu, ce trebuia să fac. Pe domnul ăsta mai ales, n-am să-l iert nici mort. (*Cocuței.*) Știi că-ți spusesem că i-am pregătit o surpriză... să-i cedez lui și tantiemele mele. Eh! Fiindcă i le-am promis o să i le dau... Dar ia să vedem noi cît face. (*Se dă la o parte ca să nu fie văzut de Cocuța, scoate carnetul de note din buzunar și începe să socotească cu vocea pe jumătate.*) Costumul de vînătoare, 12000 lei... pantofii galbeni cu clape mexicane, 2500... mînușile mușchetar 1500... și geanta de *peau de Suède* 3500... total 19500... Hai să pun 20000 de lei ca să fie tifra rotundă. (*Vorbește.*) P-ăștia fi scad cu siguranță. Cine-și permite luxul să aibă amantă din lumea mare, să facă bine să și-o îmbrace singur.

25

30

35

COCUȚA (*apropiindu-se*): Dar ce tot bombănești acolo?

TITU (*ascunzînd carnetul*): Nimica... Ziceam... Să pună masa mai repede că mi-e foame. (*Vrea să iasă pe ușa din stînga dar din clipa aceea Ion apare pe scara din cerdac, și la exclamația speriată a Cocuței, Titu se întoarce.*)

40

277

SCENA IX

ACEIAȘI, ION

COCUȚA (*scurt*): A!

TITU (*prelung*): Aaaa! Ce-i cu dumneata, domnule?

5 Parcă plecaseși?

COCUȚA (*îngrijorată*): Ați avut vreun accident?

ION (*încurcat*): Nu... Nici un accident... Mi-am uitat
manuscrisul pe măsuta de noapte.

10 TITU (*apostrofându-l*): Semn rău! Semn rău! Nu știi
c-odată plecat nu e bine să te mai întorci înapoi?
(*În clipa asta Cocuța dispăre grăbită pe ușa
din stînga ca să aducă manuscrisul. Titu profită
de plecarea Cocuței, și se adresează agresiv lui Ion.*)
Ascultă. Știu tot.

15 ION (*încurcat*): Nu-i adevărat. Nu știi nimic. Spune
ce știi?

TITU (*muștrîndu-l cu bonomie*): Canalie! Așa prieten
mi-ești tu mie?

20 ION (*prefăcîndu-se*): Ești un caraghios... Ce-nseamnă
amenințările astea?

TITU (*conciliant*): Pssst! Vorbește încet să nu ne
audă Cocuța. Nu-ți fie teamă că nu te ameninț.
Vreau numai să te rog și eu ceva.

ION: Spune mai repede că sunt grăbit.

25 TITU: Nu, nu... Să nu te grăbești c-ai timp destul.
Dacă mi-ești prietin cu adevărat însă, fă-mi
plăcerea, te rog și rămii la noapte aici.

ION (*exclamă surprins*): Ce? Ești nebun?

30 TITU: Da... Sunt nebun... Lasă-mă să conduc însă
eu pe Noemi la București.

ION (*făcînd pe dificilul*): Ții așa de mult?

TITU (*umilit*): Te faci că nu pricepi? Nu ți-am spus
că femeia asta mi-a zăpăcit mințile?

ION: Bine, bine. Dar ce-o să zică nevastă-ta?

35 TITU: Dar dumneata ce rost ai în casa mea? Zici că
ești scriitor. Dacă ai fantezie, inventează ceva la
repezeală.

ION (*cedînd*): Dacă-ți face plăcere... Poftim... N-ai
decît s-o conduci tu.

40 TITU (*cu efuziune*): Adevărat? Nu te superi?...

ION: Eu? Asta înseamnă că nu mă cunoști de ajuns.
TITU (*în culmea fericirii*): Mai spune odată că e
adevărat.

5 ION (*cu o resemnare falsă*): E mai mult fatal... decît
adevărat. Îmi dau seama că eu nu pot lupta cu
tine.

TITU (*îngîmfat*): Ei, da... Înțeleg... O femeie ca
Noemi, costă mult... Nu face de tine. (*Iluminat
de o idee.*) Ascultă... Dacă mi-ai vinde-o mie?
10 Ți-o cumpăr. Cît vrei să-ți dau pe ea?

ION: Prietenia ta mi-e de-ajuns.

15 TITU: Ei brava! Asta înseamnă că știi să apreciezi
prietenia unui om de seamă ca mine. (*Îi strînge
mîna.*) Ai procedat ca un adevărat om de lume,
și lucrul ăsta n-am să-l uit niciodată... Apropo...
Să știi că nu-ți mai pun la socoteală costumele de
vînătoare și pantofii cu clape mexicane...

ION (*nedumerit*): Costumele de vînătoare? Care cos-
tumul?

20 TITU: Lasă, lasă c-am să-ți explic eu și lucrurile astea,
dar ceva mai tîrziu. Să știi numai c-adineaori
eram foarte supărat pe tine. Acum însă, mi-a
trecut... totuși... rămîne vorba-ntre noi... mare
javră mai ești... D-aia n-ai vrut tu să-mi spui
25 niciodată cine e metresa ta.

COCUȚA (*se întoarce cu manuscrisul*): Iată manuscrisul.

30 TITU (*grăbit*): Nu, că nu mai e nevoie. Nu mai pleacă.
Nu-l vezi dragă ce palid e? E mai superstițios ca o
babă de 80 de ani! M-a rugat să-i conduc eu me-
tresa la București.

COCUȚA (*wimită*): Dumneata, domnule Marian?

ION (*încurcat*): Da... Eu... Adică... Vreau să zic...
Dacă nu există nici o soluție?

COCUȚA: Așa de mult te-ncrezi dumneata în femei,
domnule Marian?

35 TITU (*intervenind*): Ia nu-l mai face să bănuiască
cine știe ce.

ION: Mă iertați doamnă, dar metresa mea e o femeie
ideală. Pînă azi cel puțin, n-am avut nici un motiv
40 să fiu gelos.

TITU: Și n-o să ai nici de azi înainte. Foarte bine. Apoi dacă eu om înșurat am atîta încredere în voi să vă las singuri o noapte-ntreagă... ba nu, zău... de ce n-ar avea și el aceeași încredere în noi? (Se duce la ușa din dreapta pe care o deschide strîgînd.) Florico adu-mi mai repede pardesiul de voiaj.

ION (după ce schimbă o privire cu Cocuța, la vederea lunii pline, care tocmai a apărut între copaci): Și unde mai pui că o să aveți și lună plină.

TITU: Ei, lasă, lasă... că luna plină nu e numai pentru noi... E pentru toată lumea.

COCUȚA (cu îngrijorare): Luați seama totuși... Să nu goniți prea repede...

TITU: Nu, nu. Nu-ți fie teamă. Viteză potrivită. Ce zici, Ioane? *Allegro ma non troppo* nu? (Florica aduce pardesiul.) Du-te repede și adu bagajul conașului de la automobil. (Florica iese prin cerdac.) Mîine dimineată sunt înapoi... Dejunăm împreună... (În pragul scării.) Te rog însă... Fă tot posibilul, pînă mîine să fie gata...

ION: Nu duce nici o grijă... (Revenind.) Numai, roagă pe doamna să n-aibă insomnie la noapte.

TITU: Cocuțo, ia seama, să nu-l ții prea mult de vorbă după-masă. Culcă-te numaidecît, te rog. Eh! La revedere, dragii mei. (Se coboară în parc pe scara din cerdac în timp ce Ion și Cocuța, rămași singuri, se privesc cu oarecare jenă, fără să scoată o singură vorbă. Tăcută, Cocuța se îndreaptă spre ușa din stînga iar Ion spre masa pe care începe să aranjeze tacîmurile.)

SCENA X

ION, COCUȚA

ION (oprind-o cu gestul): Unde te duci?

COCUȚA: N-ai auzit ce ordin mi s-a dat? N-am voie să te mai țin de vorbă. Mă duc să mă culc.

ION: Dar noi, nu mîncăm astă-seară?

COCUȚA: Mie nu mi-e foame... Mănîncă singur...

ION (cu amărăciune): Singur? Bine. Am să mînc singur atunci! Iată ce-nseamnă să vii la prieteni... la țară. Mai bine rămîneam la București.

COCUȚA: Crezi c-ar fi fost mai bine? La București, n-ai fi putut sfîrși piesa chiar azi. Nu uita că pînă mîine dimineată trebuie să fie gata.

ION (se uită la ceas): Și dacă-o fi gata pînă la miezul nopței?

COCUȚA (cochetă): Atît mai bine... După miezul nopței, vino cu ea la mine, s-o citim împreună.

ION (vrînd să se-ndrepte spre ea): Cocuțo!

COCUȚA (oprindu-l cu degetul pe buze): Pssst!... (îi arată masa cu tacîmurile pe ea) Poftă bună!...

ION (întinzînd ambele brațe spre ea cu un salut antic): Noapte bună...

CORTINA

AMANTUL ANONIM

PERSONAJELE

	NECUNOScutUL	
	care se dă drept Don Juan	35 ani
	ACTORUL care joacă pe Don Juan	50 ani
5	DIRECTORUL TEATRULUI	60 ani
	UN BANCHER	60 ani
	UN CRITIC DRAMATIC	35 ani
	UN AUTOR DRAMATIC	35 ani
	REGIZORUL	50 ani
10	UN CLIENT BĂTRÎN	60 ani
	UN CLIENT TÎNĂR	25 ani
	UN ACTOR TÎNĂR	25 ani
	UN POMPIER	40 ani
	UN PORTAR DE HOTEL	50 ani
15	UN CHELNER	30 ani
	ACTRIȚA care joacă pe Doña Sol	30 ani
	O DOAMNĂ ELEGANTĂ	30 ani
	GARDEROBIERA	40 ani
	O BONĂ	25 ani

ACTUL I

Decorul reprezintă cabina unei actrițe, într-un teatru oarecare. Toaletă cu oglindă triplă. O sofa acoperită de covoare și stofe multicolore. Un fotel confortabil. În fața toaletei, un scaun de stil din recuzita teatrului. Un cuier cu diferite toalete feminine, moderne și de epocă. Un paravan, ceva mai înalt ca statura unui om, ascunde spălătorul. Pe ziduri, reclame teatrale și fotografii de actori și actrițe.

Cortina se ridică în aplauzele și strigătele de „bravo“ care vin din fundul scenei. În aceeași clipă, garderobiera intră în scenă, urmată de pompierul de serviciu, care insistă să fie ascultat.

SCENA I

15 *GARDEROBIERA, POMPIERUL*

GARDEROBIERA (*aferată*): Ia lasă-mă-n pace, c-astă-seară nu-mi arde de fleacuri. D-ta n-auzi ce e-n sală? Se dărîmă lojile de atîtea aplauze.

20 POMPIERUL (*nedumerit*): Că parcă aseară n-a fost la fel?

GARDEROBIERA (*enervată*): Aseară? Așa a fost aseară? Aseară n-a aplaudat decît claca de la galerie.

POMPIERUL (*și mai nedumerit*): Și-astă-seară de ce aplaudă toată lumea?

- GARDEROBIERA (*explicativ*): Auzi vorbă! Fiindcă-i place piesa. Asta-i piesă de succes.
- POMPIERUL (*edificat*): Că bine zici! Astă-seară se joacă altă piesă.
- 5 GARDEROBIERA (*satisfăcută*): Și-nă ce piesă! Cu asta știu c-a dat lovitura domnul director. (*Deretecă prin cabină.*)
- POMPIERUL: Brava lui! (*Apoi curios.*) Dar piesei de astă-seară cum i-o zice?
- 10 GARDEROBIERA (*plictisită*): Aoleo! Nici atîta lucru nu știi?
- POMPIERUL (*scuzîndu-se*): Nu, că venii tîrziu. N-avusei timp să-mi arunc nici ochii pe afiș.
- GARDEROBIERA (*gravă*): Don Juan.
- 15 POMPIERUL (*holbînd ochii*): Don Juan?
- GARDEROBIERA (*confirmînd*): Don Juan... Ce? Nu l-ai văzut?
- POMPIERUL (*cu oarecare neîncredere*): Care? Ăla cu mustăți și barbișon?
- 20 GARDEROBIERA (*cu admirație*): Strașnic bărbat. Nu? Toate femeile mor după el.
- POMPIERUL (*fără pic de entuziasm*): Ba să-ți spun drept... mie nu mi-a plăcut deloc. Dar femeile așa sunt... N-ai ce să le faci... Nu se uită niciodată la cine trebuie...
- 25 GARDEROBIERA (*în bătaie de joc*): Ba ai vrea să se uite la d-ta! Of! Că și ar avea ce să vadă.
- POMPIERUL (*mîhnit*): Îmi pare rău că vorbești așa. Eu te credeam altfel.
- 30 GARDEROBIERA (*plictisită*): Ia mai bine cară-te de-aici, că vin artiștii și dau peste noi. Ce? Vrei să prindă de veste domnul director? Eu sunt femeie cinstită. De mine nu s-a auzit vorbindu-se ca de altele. (*Se aude pași prin coridor.*) Psss. Auzi-i că tocmai vin. Pleacă. Pleacă mai repede. (*Pompierul vrea să iasă pe dreapta. Ea îl apucă de guler pe la spate și-l împinge spre stînga.*) Nu p-acolo că te-ntîlnești cu ei drept în față. Ia-o pe aici... (*Pompierul se face nevăzut, în timp ce de pe coridor apare din sens invers Actrița îmbrăcată în costumul epocii*
- 40

Filip IV — Velázquez — însoțită de autor și critic, îmbrăcați în smoc și de doi oameni de serviciu care aduc două coșuri mari de flori pe care le depun în cabină și apoi ies.)

5

SCENA II

GARDEROBIERA, ACTRIȚA, AUTORUL, CRITICUL

AUTORUL (*aplaudînd*): Bravo! Bravo, Marioaro! Bravo!GARDEROBIERA (*se repede și-i sărută poalele rochiei*):

10 Of, of, of! Mîncă-te-ar, maica, dulceață de tran-dafiri... că bine-ai mai fost!

CRITICUL (*entuziasmat*): Ai fost divină... divină, nu alt-ceva...ACTRIȚA (*emoționată, abia respiră*): Vă mulțumesc,15 dragii mei. Vă mulțumesc. Ah! dacă-ați ști voi, ce fericită sunt astă-seară. În sfîrșit!... Iată-mă și în rolul pe care-l visez de-atîția ani. Și-asta numai grație vouă. Hai, hai!... Veniți să vă sărut. (*Sărută mai întîi pe Autor, apoi pe Critic.*)20 CRITICUL (*după prima sărutare*): A, nu... Pe mine, te rog să mă săruți de două ori, fiindcă semnalul aplauzelor, eu l-am dat.AUTORUL (*intervine gelos*): Și eu, nu? Numai tu?ACTRIȚA (*împăciuitoare*): Ba și tu și el. Amîndoi la fel. Aveți dreptate. Dacă nu erați voi să-mi dați

25 curaj, nu știu zău ce-aș fi făcut astă-seară?

AUTORUL (*grațios*): Ce-ai făcut și pînă acum. Cînd ai talent... ai și curaj!CRITICUL (*completînd*): Și cînd ai curaj... ai și noroc!GARDEROBIERA (*intervenînd*): Și-nă ce noroc!... De cîte ori îi dau în cărți, nu-i cade decît vorbe bune la drum de seară. Ba astă-seară i-a căzut și un crai de tobă cu temei.CRITICUL (*grăbit*): Brava! Ăla sunt eu!30 AUTORUL (*protestînd*): Ei, aș! Tu ești de pică. Crai de tobă sunt eu.

35

ACTRIȚA (*împăciuitoare*): Ia nu vă mai certați degeaba, că voi nu sunteți nici unul cu temei. Voi sunteți așa... numai cu vorbe bune. Dealtfel,

pentru asta vă și iubesc eu... fiindcă de câte-o vorbă bună ai totdeauna nevoie... chiar când ai talent...

5 CRITICUL (*prețios*): Eu cel puțin, știu că mi-am făcut datoria. Am spus-o de la repetiția generală. Asta o să fie cel mai mare succes al tău, cea mai formidabilă creație din stagiunea actuală.

ACTRIȚA (*încântată*): Ce-ar fi să fie chiar așa!

10 AUTORUL (*tăind efectul*): Păcat numai că piesa, nu este cine știe ce mare lucru. Hm! O melodramă învechită.

ACTRIȚA (*impresionată*): Cum? Vorbești serios? Ție nu ți-a plăcut piesa?

15 AUTORUL (*difficil*): Mie? Deloc. Mie mi-ai plăcut tu. Dar piesa... Ce? Asta e piesă? Asta-i Don Juan? Tot actul nu face decât să-și mîngîie barbișonul.

ACTRIȚA (*încântată de critică*): Asta cam așa e! (*Către Critic.*) Are dreptate. Nu?

20 CRITICUL (*doctoral*): Fiindcă la drept vorbind, așa și trebuie să fie! Don Juan nu este un personaj propriu-zis. Prea ar fi ridicol să fie chiar așa. E ceva fictiv. Nu există.

ACTRIȚA (*nedumerită*): Cine? Don Juan?

25 CRITICUL (*accentuînd*): Bineînțeles. Don Juan nu e decât o simplă obsesie. Marea voastră obsesie a sexului slab.

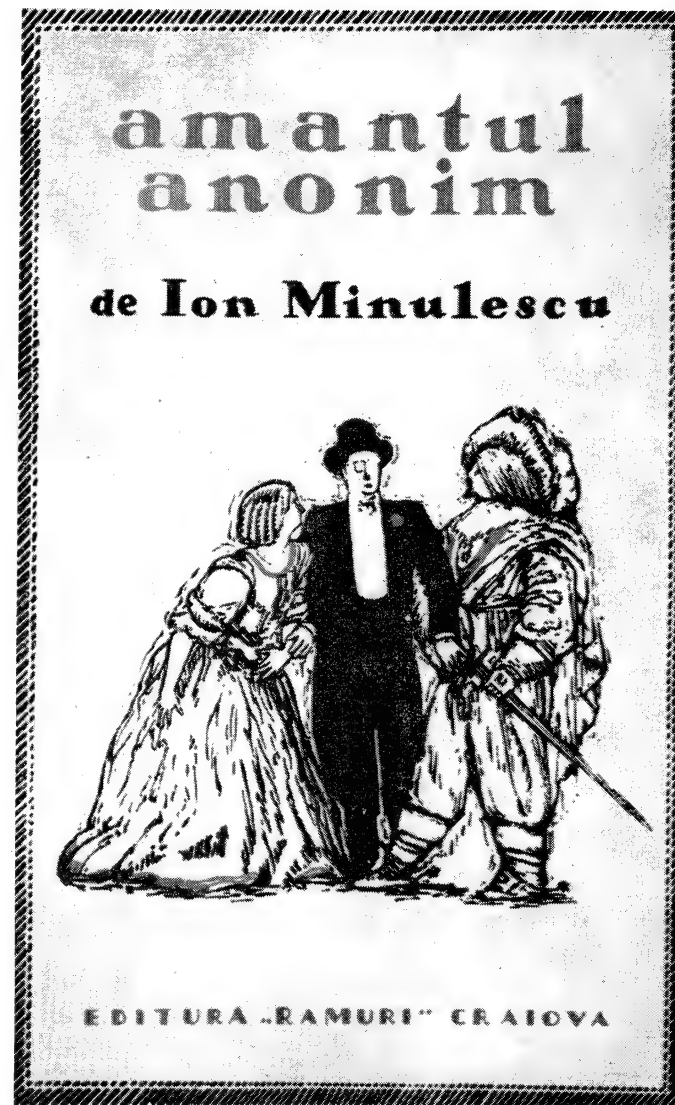
ACTRIȚA (*protestînd*): Dar nu e adevărat. Don Juan a existat! Ce? N-am citit eu? S-a născut la Sevilla.

30 CRITICUL (*ironic*): Eh! Că parcă i-ai văzut tu actul de naștere! Astea sunt povești, dragă Marioaro, invenții spaniole. Chestie de imaginație populară.

ACTRIȚA (*disperată*): Atunci nu există nici iubire.

35 CRITICUL (*doctoral*): Ce-are a face una cu alta? Ba nu, zău! Te credeam femeie inteligentă. Înțeleg să iubești pe cineva, când știi pentru ce-l iubești. Dar să-l iubești așa ... numai fiindcă pretinde că e Don Juan. Nu vezi c-asta e curat caraghioslic?

40 AUTORUL (*completînd*): Mai ales când ai ghinionul să cazi și pe un Don Juan ca ăl de astă-seară. (*Cu milă.*) Bietul maestru! Așa Don Juan, să-i plîngi de milă... nu altceva...

Amantul anonim, Editura „Ramuri”, Craiova, 1928, coperta de I. Iser

Actul III

Decorul reprezintă fațada unei cafenele, în fața
cărora se vede două stâlpi pe care stă un „câțel” so-
rile „protestant” cu câte un rând pe fiecare de
pauze și de altă a lui. Deasupra stâlpului, se
văd două în primul plan, care par să fie în două
colone. La mijlocul cortinei la una din masele
în rînga, Actorul în costum de stradă soarebe lenez
un marș, iar la altă masă pe dreapta, Clie-
ntul bătrîn este un bărbat și Clientul tânăr este o
femeie. În cea a cafenelei, un chelner caia de cârmă
în așteptarea clientilor matinali.

Scena I

Actorul - Clientul bătrîn - Clientul tânăr

(Cea tip de vîră, marchiz, corect înghet, cu căl-
tore albe și monoton, vorbărea fără să se ridice ochii
de pe țară) Extraordinar! Triumf, mon cher
G! a atîmpat?

(Cea tip de vîră, marchiz, corect înghet, cu căl-
tore albe și monoton, vorbărea fără să se ridice ochii
de pe țară) Extraordinar! Triumf, mon cher
G! a atîmpat?

(Cea tip de vîră, marchiz, corect înghet, cu căl-
tore albe și monoton, vorbărea fără să se ridice ochii
de pe țară) Extraordinar! Triumf, mon cher
G! a atîmpat?

ACTRIȚA (*plăcut impresionată*): Aveți dreptate. Dar
dacă nu există altul? Cu cine vrei să joci? Țăsta
e singurul nostru Don Juan. Dați-mi voi un alt
partener mai bun și vă mai sărut o dată.

5 AUTORUL (*persiflînd-o*): Las'că tu n-ai nevoie de par-
teneri de scenă! Ție-ți trebuie parteneri de stal,
d-ăștia cu coșurile de flori (*arată florile*).

ACTRIȚA (*veselă*): Că bine zici! Ia vedeți cine or mai
fi șiăștia?

10 GARDEROBIERA (*grăbită și misterios*): Unul din ei,
am mirosit eu... Trebuie să fie craiul de tobă
cu temei. (*Garderobiera iese.*)

CRITICUL (*îndreptîndu-se spre coșuri*): Probabil. Tot
vreun îmbogățit de război șiășta! Tu nu vezi?
15 Florile astea costă mii de lei.

AUTORUL (*confirmînd*): Ba bine că nu. Iată pe ce se
duc banii-n țara românească... pe flori. Cu banii
ăștia, în doi, trei ani de zile, s-ar mai construi în
București un teatru nou pentru autorii originali.

20 ACTRIȚA (*protestînd*): Ia taci din gură că nouă nu
ne trebuie teatre. Ne trebuie public. Teatre avem,
slavă Domnului, destule. Dar ce folos? Toate-s
goale. Voi nu vedeți? Publicul nu mai vine decît
cu bilete de favoare.

25 (*Între timp, Criticul a scos fără să fie observat, cartea
de vizită de pe un coș cu flori și a înlocuit-o cu a lui.*)

SCENA III

ACEIAȘI, DIRECTORUL

DIRECTORUL (*intră așezat, adresîndu-se direct Actriței*):
30 Eh! Așa e că m-am ținut de cuvînt? Ți-am spus
eu să ai încredere în mine, că tot eu am să te fac
celebră? Încă un succes caășta și treci frontiera
fără pașaport. (*Către cei doi.*) Ce ziceți, domnilor?
Ați văzut ce-am făcut din ea?

35 AUTORUL (*insinuant*): Norocul d-tale... că fără ea
nu știu zău ce-ai fi făcut d-ta astă-seară?!

DIRECTORUL (*vexat*): Ei brava!... Că eu de patruzeci,
de ani, de cînd fac teatru, tot pe ea am avut-o?

- AUTORUL (*ironic*): Nu... dar nici piesele pe care le-ai jucat nu cred să fi fost toate ca asta!
- DIRECTORUL (*îngrijorat*): Cum? Adică asta-i piesă proastă?
- 5 AUTORUL (*cu scîrbă*): Și-ncă cum? Proastă... Proastă de tot.
- DIRECTORUL (*către Critic*): Cum, domnule? *Don Juan*, o piesă celebră...
- 10 CRITICUL (*difficil*): Celebră! Vorba vine. Joac-o nu-mai în alte condiții și-ai să vezi cât e de celebră. Cade cu siguranță.
- DIRECTORUL (*plouat*): Cade! Cade! Cum să nu cadă! Dacă așa ați hotărît dumneavoastră... Shakespeare să fie și tot cade. Cade la sigur.
- 15 CRITICUL (*autoritar*): Ei, lasă, lasă pe Shakespeare. Nu-i mai plînge de milă, c-avem noi grijă de el. D-ta îngrijește-te mai bine de bieții artiști.
- ACTRIȚA (*intervenind*): Adevărat. Cu lefurile dumitale moare omul de foame.
- 20 DIRECTORUL (*ironic*): Mai ales tu. Nu vezi cum ai slăbit? Plesnește costumul pe tine. (*Actrița face un gest de protestare.*)
- AUTORUL (*intervenind*): Totuși, o mică gratificație... Știi, așa ceva n-ar strica...
- 25 DIRECTORUL (*amărit*): Cum se cunoaște că nu e piesa dumitale! Ia să fi fost dumneata autorul, tot așa ai fi vorbit? Gratificații pentru artiști mi-ai fi cerut... sau tantieme pentru dumneata?
- 30 AUTORUL (*vexat*): Eu, domnule? Îmi pare rău. Se vede că nu mă cunoști! Eu n-am să cer niciodată tantieme. Am să le cedez artiștilor.
- ACTRIȚA (*exclamînd*): Brava! Așa autor zic și eu!
- CRITICUL (*cu răutate*): Cum îți vine să crezi așa ceva? Asta e în stare să ceară tantieme și pentru zilele de repetiții.

(*Humor general.*)

SCENA IV

ACEIAȘI, ACTORUL

- 40 ACTORUL (*intră furtunos îmbrăcat în costumul epocii Filip IV, negru și cu „lîna de aur” la gît legată de o panglică roșie; poartă mustăți și barbișon și*

- vorbește privind peste capetele celorlalți*): Eh! Așa e c-am avut dreptate? Mai zi ceva dacă-ți dă mîna.
- 5 ACTRIȚA (*grăbită, cu admirație falsă*): Admirabil, dragă maestre. Ai fost admirabil. Tocmai de dumneata vorbeam adineori. Toată lumea e de acord.
- ACTORUL (*continuă pe ton teatral, adresîndu-se Actriței*): Ți-am spus eu că tot efectul scenei finale este poziția protagoniștilor în fața publicului? (*Către ceilalți.*) Ascultați, domnilor, miza în scenă, corectată de mine în ultimul moment. (*Explică cu gesturi teatrale.*) Eu, Don Juan cât mai aproape de rampă. Lucru de altfel natural, fiindcă rolul titular, sunt eu... adică Don Juan... nu ea... Doña Sol. (*Arată pe Actriță.*) Ea însă, ca rol secundar imediat după mine, se poate plasa unde crede de cuviință... La dreapta sau la stînga mea, n-are nici o importanță... dar bineînțeles, ceva mai la spate. (*Actriței.*) Dacă-ai fi venit pe aceeași linie cu mine (*fluieră a pustiului*) pfiu... Se ducea dracului tot efectul...
- 20 ACTRIȚA (*aprobîndu-l fals*): Parcă eu nu mi-am dat seama? Cum ai zis dumneata, așa am făcut și eu.
- 25 ACTORUL (*îngîmfat*): Ei, domnilor! Unde s-a mai văzut un asemenea Don Juan?
- DIRECTORUL (*intervenind grăbit și admirativ*): Nicăieri! Ai perfectă dreptate. Și doar eu am văzut pe Keinz și pe Mounet-Sully și pe Moissi.
- 30 AUTORUL (*care în timpul acesta repetase fără să fie observat gestul criticului cu cartea de vizită de pe celălalt coș cu flori*): Degeaba! Degeaba! Dacă n-ai văzut pe Don Juan adevărat, n-ai văzut nimic.
- ACTORUL (*tresare vexat*): Don Juan adevărat! Care-i ăla? Ați putea să mi-l arătați și mie?
- 35 DIRECTORUL (*intervenind*): Ei brava! Tocmai dumitale vrei să ți-l arătăm? Parcă nu te-ai fi uitat în oglindă, astă-seară! Și-ncă ce Don Juan! Fără nici un cusur... (*Actorul își mîngîie barbișonul.*) Adevărat Don Juan!...
- 40

- ACTRIȚA (*continuă zgomotos și falsă*): Așa e! Domnul director are dreptate. (*Către Actor.*) Să ne trăiești, dragă maestre. Să ne trăiești... (*Criticul și Autorul se strîmbă de rîs în surdină.*)
- 5 ACTORUL (*care i-a observat, vexat*): Hm! da. Numai că domnii de colo... mi se pare că sunt de altă părere.
- DIRECTORUL (*grăbit*): Aș! de unde. Toată lumea e de acord.
- 10 ACTRIȚA (*completînd*): Bineînțeles. Te mai îndoiești? Așa Don Juan n-au văzut ei de cînd sunt. Ce? Crezi că nu le-am spus-o. E, he! Mie nu mi-e frică de presă.
- 15 ACTORUL (*acru și cu răutate*): Cred și eu! De ce să-ți fie frică? Parcă presei noastre de jocul artiștilor îi arde... de jocul fustelor.
- CRITICUL (*revoltat*): O, o, o! dragă maestre... Ia seama c-ai început să cam încurci rolurile. Țsta nu mai e Don Juan. E Don Quijote.
- 20 DIRECTORUL (*intervenind împăciuitoare*): Dar pentru numele lui Dumnezeu! Ce-nseamnă discuția asta? Și-ncă tocmai acum? În cursul spectacolului? Dar bine, domnilor, ați uitat că mai avem două acte?
- 25 ACTRIȚA (*moralistă*): Sigur. Să vă fie rușine să-mi stricați poziția tocmai pentru actul al doilea. Ah! Scena de dragoste de pe malul Guadalquivirului. Doamne! Doamne! Dac-aș putea-o face cel puțin ca la repetiția generală.
- 30 CRITICUL (*asigurator*): Nu-ți fie teamă, că dacă suntem noi în sală, succesul ți-e asigurat.
- ACTORUL (*revoltat*): Și-al meu nu? Cum adică?... Numai ea să aibă succes? Eu de ce să n-am? Eu nu sunt actor mare?
- 35 ACTRIȚA (*potolindu-l*): Dar cine-ți spune că nu ești mare? Formidabil! Parcă ei nu te-au văzut la repetiția generală?
- ACTORUL (*mai potolit*): E, he! domnii mei. Vă previu că Don Juan, nu și-a spus încă ultimul cuvînt...
- 40 DIRECTORUL (*împăciuitoare*): Dar binențeles. Ce-a fost pînă acum? Un singur act... Nimica tot... Să

- vedeți ce are să fie de-acum încolo! Zău așa. Amînați critica după sfîrșitul spectacolului că timp aveți, slavă Domnului, destul... Ce o să faceți toată noaptea la cafenea? Și afară de asta, cu ce-o să-mi umpleți ziarele toată săptămîna? Cu *Don Juan*... Nu?
- 5 ACTRIȚA (*completînd*): Sigur. Parcă-ar mai fi ceva nou la ordinea zilei? Nimic.
- 10 ACTORUL (*acru*): Nu-ți fie teamă, că dumnealor sunt în stare să mai inventeze ceva. D-aia sunt cafenele și ziare. Astea da... cafenelele și ziarele sunt ale dumneavoastră. N-am nimic de zis. Teatrul însă, pardon... teatrul este al nostru... numai al nostru... al artiștilor.
- 15 DIRECTORUL (*împăciuitoare*): Eh! Al nostru... al dumnealor... parcă nu e totuna? Nu suntem cu toți artiști? A cui poate fi o victorie ca asta? A noastră... a tuturor... dumneavoastră mă cunoașteți... Nu că vreau să mă laud... Dar, de premiera lui *Don Juan* n-aveți ce zice... O să se vorbească de ea ca de victoria de la Austerlitz.
- 20

SCENA V

ACEIAȘI, BANCHERUL

- 25 BANCHERUL (*intră prinzînd cu urechea ultima frază*): Ai perfectă dreptate, domnule director. Așa victorie nu s-a mai văzut de pe vremea lui Napoleon Bonaparte. Toată lumea se prosternă la picioarele învingătorului. (*Se prosternă în fața Actriței.*)
- 30 ACTORUL (*acru de gelozie*): Numai dumneata te prosterni cu mîinile goale... Cogeamite bancherul...
- BANCHERUL (*scoate din buzunar o cutie de bijuterii*): Parcă dumneata pricepi cînd e mîna bancherului goală și cînd e plină! (*O oferă Actriței.*) Eh! Ce zici de-așa ceva? Nu-ți place? S-o porți sănătoasă. Nu-ți place? Atîta pagubă să ai dumneata în viață. Exact cu cît am cumpărat-o eu, o poți vinde și d-ta oricînd. (*Actrița a scos din cutie o gurmetă care face admirația celor de față, bancherul*)
- 35

continuuă vesel.) E de aur și de platină și are douăsprezece rubine și douăzeci și patru de briliante. Dacă nu crezi, poți să le numeri...

ACTRIȚA (*în culmea fericirii*): Vai, dragă Cahană... Ești un înger ...

BANCHERUL (*îngîmfat*): Știu. Îngerul tău păzitor. Mi-ai mai spus-o și altă dată. Dealtfel, toate actrițele mari, trebuie să aibă cîte un înger păzitor. Altminteri se curăță...

DIRECTORUL (*către actor*): Ce zici, maestre? Grozavă...
ACTORUL (*acru*): Bani aruncați pe fereastră... Eu n-aș fi făcut prostia asta...

BANCHERUL (*ironic*): Cred și eu! De unde să ai dumneata atîtea parale? Ce? Parcă dacă ești
15 Don Juan ești bancher? Un lucru așa de preț, numai Cahană poate face cadou unei femei. Asta o știe tot Bucureștiul.

SCENA VI

ACEIAȘI, GARDEROBIERA

20 GARDEROBIERA (*intră misterios, întinzînd Actriței o carte de vizită*): Un domn! Zice că-l cunoști dumneata. Te roagă să-l primești chiar acum.

ACTRIȚA (*luînd cartea*): Da? Așa grăbit este? Și cine e domnul ăsta?

25 GARDEROBIERA (*pe șoptite*): Eh! cine să fie? Craiul de tobă cu temei. Să mă bată Dumnezeu dacă n-o fi ăla.

ACTRIȚA (*care a citit cartea*): Și asta-i cartea lui de vizită? Cum? Așa-l cheamă?

30 GARDEROBIERA (*cu teamă*): Apoi, nu e scris acolo cum îl cheamă?

ACTRIȚA (*înțepată*): Ia să mă lase-n pace. Nu vezi c-asta trebuie să fie nebun.

BANCHERUL: Tot ce se poate. Tu nu-ți dai seama?

35 Toți bărbații din sală au înnebunit din cauza ta.
ACTRIȚA (*plăcîntă*): Să le fie de bine. Eu însă, am destule cunoștințe. Nu mai vreau să fac și altele. (*Garderobierei.*) Roagă-l să mă ierte că nu-l

pot primi. N-am timp. Trebuie să-mi schimb costumul pentru actul al doilea... (*Rupe cartea în două.*)

5 BANCHERUL (*curios, o oprește*): Ce faci? Nu vrei să știm și noi cine e domnul ăsta?

ACTRIȚA (*înțepată*): Pardon! Nu știam că te interesează așa de mult. (*Îi întinde cele două bucăți din carte.*) Poftim.

10 BANCHERUL (*după ce apropie bucățile și citește*): Ce-nseamnă asta? (*Le arată Criticului și Autorului.*) Cine poate fi tipul ăsta?

CRITICUL (*care a citit*): Eh! nu, c-asta-i bună! Vorbim de lup și lupul la poartă...

15 BANCHERUL (*furios*): Ce lup? Țăsta e lup? E măgar. Așa obraznicie n-am văzut de cînd sunt.

CRITICUL (*liniștindu-l*): Dar, deloc. E o simplă glumă. Și-ncă foarte reușită. Cine-a făcut-o, trebuie să fie un om de spirit... un om foarte inteligent.

20 AUTORUL (*care a citit și el cartea*): Bineînțeles. Țăsta nu poate fi un om de rînd. (*Garderobierei.*) Spune-i să intre. Să-l vedem și noi. Cine-o fi?

25 BANCHERUL (*curios*): Da, da, să poftescă. Nu vă fie teamă, că eu dacă-l văd vă spun numaidecît cine este.

ACTRIȚA (*oprind garderobiera*): Nu, nu... Să nu intre nimeni în cabina mea. Cine vrea să-l cunoască n-are decît să iasă afară.

30 BANCHERUL (*revenind*): Fie atunci așa cum zici tu. (*Garderobierei.*) Spune-i că regretăm, dar nu mai e nici un loc liber în cabină.

DIRECTORUL (*cu autoritate*): Spune-i că intrarea străinilor în cabinele artistelor este strict interzisă. Scurt și cuprinzător.

35 ACTORUL (*care nu citise încă cartea*): Dar cine e domnul ăsta? N-aș putea să știu și eu cine este?

AUTORUL (*ostentativ*): Omonimul d-tale...

ACTORUL (*nedumerit*): Cine?

CRITICUL (*îi întinde cartea*): Don Juan!

40 ACTORUL (*tresare furios*): Cum? Care Don Juan?

AUTORUL (*sentențios*): Probabil, cel adevărat!...
(*În momentul acela ușa se deschide mai înainte ca
garderobiera să pună mîna pe clanță și Necunos-
cutul apare în prag.*)

5

SCENA VII

ACEIAȘI, NECUNOSCURUL

10 NECUNOSCURUL (*îmbrăcat în frac cu o pelerină lungă
dublată cu mătase violetă, pășeste în scenă spre
uimirea tuturor, producînd oarecare răceală în
atmosfera de caldă intimitate de pînă atunci. Cît
timp stă în scenă, Necunoscutul nu-și schimbă locul
și vorbește ca o statuie mecanică*): Mă iertați că
sunt nevoit să-mi deschid singur ușa. Nu sunt
15 grăbit. Dar nici obișnuit să aștept, nu sunt. Pro-
babil că nu bănuiați să fiu chiar eu. Altminteri,
nu m-ați fi ținut atîta timp afară.

DIRECTORUL (*bîlbîie emoționat*): O, desigur. Vă rugăm
să ne iertați. În primul moment însă, nu știam
cu cine aveam onoarea.

20 NECUNOSCURUL (*tăindu-i vorba*): Aveți dreptate. E
vina mea. Nu trebuia să mă anunț numai printr-o
simplă carte de vizită. Credeam însă că numele
meu vă este destul de cunoscut.

25 ACTORUL (*agresiv*): Vreți să spuneți numele de pe
cartea de vizită?

NECUNOSCURUL (*grav*): Chiar acela.

30 ACTRIȚA (*care nu-și mai poate stăpîni emoția, exclamă
adresîndu-se către Critic și Autor cu care face grup*):
Vai! Ce tip de Don Juan! Ia uitați-vă bine
la el...

35 NECUNOSCURUL (*continuă calm*): E drept că ziarele
n-au avut încă timp să vorbească de mine. N-am
sosit însă în orașul dumnevoastră decît de trei
sferturi de oră. Abia am avut timp să-mi schimb
costumul de voiaj ca să pot lua parte la spectacol.

DIRECTORUL (*încîntat*): Foarte onorați de vizita dum-
nevoastră. Vă mulțumim pentru atenție.

296

NECUNOSCURUL (*tăindu-i vorba*): Atenție? Nu tocmai...
mai mult, o fatalitate. Lucrul acesta însă n-o
să-l pricepeți decît mai tîrziu, cînd o să fiți în
măsură să știți mai bine ca azi, cine sunt. Deo-
camdată, vă rog să mă iertați dacă v-am deranjat.
Nu știam însă că Doña Sol se găsește într-o com-
panie așa de numeroasă. Trebuie să știți că n-am
venit pentru dumnevoastră... Am venit pentru
Doña Sol...

10 ACTRIȚA (*tresărind*): Pentru mine?

NECUNOSCURUL (*scandînd fraza*): Pentru Doña Sol...
Nu sunteți dumnevoastră Doña Sol?

ACTRIȚA (*emoționată*): Ba, da... Astă-seară, după cum
vedeți, eu joc pe Doña Sol.

15 NECUNOSCURUL (*completînd*): Asta înseamnă probabil,
că-i perpetuați și existența... nu numai amintirea
numelui...

20 ACTRIȚA (*încurajată*): Bineînțeles... Eu așa-mi joc
toate rolurile. Le joc trăindu-le, cum se spune
în limbajul nostru teatral.

NECUNOSCURUL (*încruntat*): Daaa?! Și asta de cîte
ori? O dată? De zece ori? De-o sută de ori?

ACTRIȚA (*încurcată*): Știu eu?... Depinde...

NECUNOSCURUL (*insistînd*): Depinde? de cine?

25 ACTRIȚA (*naiv*): De public... de succesul piesei...

NECUNOSCURUL (*ironic*): Și de dumnevoastră nu?
Păcat. E un rol care vă prinde de minune. L-ați
putea anima toată viața dumnevoastră...

30 ACTRIȚA (*protestînd*): A, nu. Asta nu se poate. Cum?
Toată viața mea, să nu joc decît pe Doña Sol?
Dar care actriță din lume se mărginește la un singur
rol? Ce contează în cariera unei actrițe? rolurile
pe care le joacă... mulțimea și varietatea lor...

35 NECUNOSCURUL (*galant*): Iertați-mă, dar eu nu văd
nevoia să fie prea multe și variate, fiindcă toate
la un loc, nu fac propriu-zis, decît același rol...
Dealtfel singurul rol care convine cu adevărat
unei femei, mai ales cînd este și actriță.

40 ACTRIȚA (*nedumerită*): Dar pentru ce-mi spuneți toc-
mai mie lucrurile astea?

297

- 5 NECUNOSCUȚUL (*grav*): Fiindcă dumneavoastră sunteți singura femeie căreia le pot spune... mai ales astă-seară... E o fatalitate... Dumneavoastră nu simțiți? Identitatea numelor noastre ne apropie fără voie unul de altul...
- 10 ACTRIȚA (*încurcată și emoționată*): Da... înțeleg... Ce spuneți dumneavoastră este foarte măgulitor pentru mine. Vă mulțumesc. Numai că... eu nu vă cunosc încă... Nici nu știu cine sunteți. Dacă nu mă-nșel, astă-seară, vă văd pentru prima oară în viață...
- 15 NECUNOSCUȚUL (*sentențios*): Aveți dreptate Doña Sol. Așa mă văd pe mine toate femeile... O singură dată în viața lor. O singură dată, numai... și pentru prima și pentru ultima oară... În urmă, ori de câte ori ar fi să mă vadă, li se pare că sunt un altul.
- 20 ACTRIȚA (*în culmea nedumeririi*): Dar cine sunteți dumneavoastră?
- NECUNOSCUȚUL (*oarecum mirat*): Cum? Nu știți încă?... Don Juan!...
- (*Actorul râde zgomotos. Rumoare generală.*)
- 25 ACTRIȚA (*plăcut impresionată*): Don Juan? Chiar Don Juan?... NECUNOSCUȚUL (*calm și convingător*): Dacă-așa mă cheamă! Și așa m-a chemat totdeauna... Eu nu mi-am schimbat numele ca alții... N-am avut niciodată nevoie să par altul decât cel care sunt...
- 30 ACTRIȚA (*nedumerită, către Critic și Autor*): Să fie oare adevărat?
- CRITICUL (*după oarecare ezitare, mai mult în glumă*): De! Știu și eu? După chip... după vorbă... mai că-mi vine să cred și eu în existența lui Don Juan.
- 35 AUTORUL (*categoric*): În orice caz... Așa Don Juan, înțeleg și eu... (*Artistei.*) Uite, îl vezi?... Așa partener îți trebuie ție.
- ACTORUL (*ofensat*): A! dar asta e prea mult. Dumneavoastră faceți teatru-n teatru? Vă bateți joc de artiștii profesioniști?
- 40 DIRECTORUL (*intervenind*): Psss! Maestre dragă, nu te enerva. Ai răbdare că-i punem noi cu botu pe

- labe... numaidecât... (*Către Necunoscut.*) Îmi dați voie, domnul meu... Am putea cunoaște și noi părerea dumneavoastră despre Don Juan?
- 5 NECUNOSCUȚUL (*calm*): Cea mai bună...
- ACTORUL (*încântat*): A, a, a! (*Salută pe Necunoscut cu pălăria și apoi se adresează celorlalți.*) Luați notă, domnilor...
- 10 NECUNOSCUȚUL (*continuuând*): Deși mă judec foarte aspru, după fiecare act al vieții mele, nu mi-am permis totuși niciodată ofensiva, să-mi găsesc cel mai mic cusur.
- 15 ACTORUL (*izbucnește furios și deziluzionat*): Dar nu e vorba de dumneata, domnule. E vorba de mine.
- NECUNOSCUȚUL (*cu indiferență*): Iertați-mă, dar persoana dumneavoastră îmi este complet necunoscută... Cine sunteți dumneavoastră?
- 20 ACTORUL (*din ce în ce mai furios*): Cum, cine sunt? Dumneata n-ai asistat la spectacol? Nu m-ai văzut jucînd? Ce-ai făcut tot timpul actului întîi? Ai dormit?
- 25 NECUNOSCUȚUL (*calm*): Probabil. Dar numai cu un ochi. Ochiul cu care vă priveam pe dumneavoastră. (*Rumoare generală.*)
- ACTORUL (*explodînd*): A!... Dar asta e curată necuviință.
- 30 DIRECTORUL (*intervenind*): Maestre dragă, te rog, fii calm... Nu te enerva... Menajează-ți vocea...
- ACTORUL (*continuuă să vocifereze*): A, nu. Pentru nimic în lume. Cînd e vorba de prestigiul meu artistic... mă iau de gît și cu Dumnezeu. Mie nu mi-e rușine să spun cine sunt, fiindcă eu sunt cineva. Nu sunt un necunoscut ca dumnealui...
- 35 DIRECTORUL (*împăciuitor*): Dar bineînțeles... Dumneata ești Don Juanul nostru! Al nostru și al publicului care te-a aplaudat...
- ACTRIȚA (*completînd*): Sigur... Șapte chemări la rampă... Ce Dumnezeu! Nu-i destul?
- 40 ACTORUL (*potolit*): Ai auzit, domnule, cine sunt eu?
- NECUNOSCUȚUL (*calm*): Probabil... cineva trebuie să fiți și dumneavoastră. Mă-ndoiesc însă, că ați putea fi vreodată acela care vă credeți.

5 ACTORUL (*îngîmfat*): În orice caz, mai mult ca
 dumneata, care n-o dovedești cu nimic.
 10 NECUNOSCUȚUL (*ironic*): Și dumneavoastră cu ce-o
 dovedești? Cu costumul pe care-l purtați? O iluzie!
 Dealtfel singura dumneavoastră mîngîiere... Da,
 da... Nu sunteți decît un simplu manechin bîr-
 bătesc, îmbrăcat într-unul din vechile mele cos-
 tume... Un costum demodat însă... Nu-l mai
 port de mult... de vreo patru sute de ani...
 15 DIRECTORUL (*intervenind*): A, nu... Dați-mi voie...
 Adevăratul costum al lui Don Juan acesta este.
 Vă pot dovedi chiar cu documente autentice.
 NECUNOSCUȚUL (*calm*): Documente autentice? Nu
 există decît unul singur... Eu!
 20 DIRECTORUL (*încurcat*): Iertați-mă, domnule... Dar
 dacă așa este, de ce-ați mai venit la teatru? Nu
 știți că se joacă *Don Juan*? N-ați citit afișul?
 NECUNOSCUȚUL (*calm*): Tocmai pentru asta am și
 venit... Pentru că știam ce se joacă... Don Juan
 a venit să prezinte omagiile sale Doînei Sol...
 25 ACTRIȚA (*emoționată*): Vă mulțumesc, Don Juan. Vă
 mulțumesc. Sunteți foarte amabil cu mine. Vă
 spun drept. Nici nu m-aș fi așteptat... mai ales
 din partea unui necunoscut... Dealtfel, oricine
 ați fi, pentru mine, n-are nici o importanță...
 Un om simpatic mi-e egal, oricine ar fi el... Ve-
 deți? Nu mă jenez să vă spun lucrul acesta de
 față cu toată lumea...
 30 NECUNOSCUȚUL (*cu vocea caldă*): Vă mulțumesc, Doîna
 Sol. Aceasta este cea mai frumoasă replică pe care
 ați dat-o lui Don Juan astă-seară... Probabil
 fiindcă e pornită numai din inima dumneavoastră.
 Nu face parte din textul după care ați vorbit
 pînă mai adineaori...
 35 AUTORUL (*intervenind zgometos*): Apoi nu v-am spus
 eu? Asta e text? Asta e piesă? Pînă acum Don
 Juan nici n-a existat.
 40 NECUNOSCUȚUL (*intervenind*): Pentru asta am și ve-
 nit... Să vă dovedesc că exist. (*Către grup.*) Cred
 că de data asta, mă recunoașteți...

5 ACTORUL (*cu prestanță umflată*): Și-ncă cum! Bine
 de tot. Numai că debutul d-tale în cabina unei
 actrițe cam lasă de dorit. Aș fi vrut să te văd pe
 scenă, alături de mine... Da, da... Am ghicit eu
 cine trebuie să fii dumneata. Vreun actor de pro-
 vincie. Ai venit la București să-ncerci marea cu
 degetul. Și astă-seară, jucăm cum s-ar zice, amîn-
 doi același rol... Ei, da... În cazul acesta, te-nțeleg.
 Ești orbit de gelozie. Nimic mai firesc. Dar cel
 puțin mărturisește... Ești actor?...
 10 NECUNOSCUȚUL (*cu un surîs de ironie*): De ce nu?
 Dacă vă face plăcere. Un diletant la fel cu toată
 lumea. În viață, orice om trebuie să fie cîteodată
 și actor... mai ales Don Juan...
 15 ACTORUL (*fără să priceapă ironia*): Ei, da... Te-n-
 țeleg. Numai că Don Joan este un rol greu,
 domnule... foarte greu... Să crezi că nici eu nu
 m-aș fi încumetat să-l joc dacă n-aș fi avut expe-
 riența scenei... și mai ales, a vieții...
 20 NECUNOSCUȚUL (*ironic*): Păcat numai că nu le-ați
 putut păstra pe amîndouă... Cînd ați cîștigat-o
 pe cea dintîi, ați pierdut-o pe cea de a doua...
 ACTORUL (*înfumurat*): Degeaba, degeaba. D-ta nu
 pricepi lucrurile astea. Prea ești tînăr. Nu cred să
 poți duce pînă la capăt un rol titular ca ăsta. În
 25 figurație însă, nu zic... Se poate să fii foarte util.
 CRITICUL (*intervenind*): Dar nu vezi, că nu e ce crezi
 dumneata, maestre dragă? Domnul nu e actor.
 Nu poate fi numai dublura rolului dumitale de
 astă-seară... E ceva mai mult. (*Necunoscutului.*)
 Probabil că dumneavoastră sunteți publicist. Nu?
 Ziarist. Reporter de fapte senzaționale.
 30 NECUNOSCUȚUL (*cu aceeași ironie*): Reporter? Nu toc-
 mai, fiindcă n-aș avea ce să scriu. Pentru mine,
 nu există nimic senzațional. Tot ce se petrece pe
 lume, se petrece în mod firesc. Nu cunosc decît
 o singură excepție... Existența mea... Eu, recu-
 35 nosc, sunt și rămîn vecinic singurul fapt cu adevărat
 senzațional din omenire.
 40 AUTORUL (*intervenind*): Eh! Atunci să știți că tot
 eu am ghicit. (*Către Necunoscut.*) Pariez că noi

- suntem confrăți. Vreau să zic, autori dramatici. Mi se pare că amîndoi umblăm la fel, după lovituri de teatru... Nu e-așa?
- 5 NECUNOScutul (*cu aceeași ironie*): Nu... Fiindcă eu le numesc altfel. Pentru mine, hotărîrile Celui-de-sus sunt ceva mai mult decît niște simple lovituri de teatru...
- AUTORUL (*încurcat*): Ciudată concepție! Țasta e un nou gen de teatru... Nu?
- 10 NECUNOScutul (*firesc*): Nu... E chiar originea teatrului pe care-l faceți dumneavoastră...
- AUTORUL (*curios*): Sunt curios să știu ce ați mai scris pînă acum. Semnați cu numele dumneavoastră adevărat, sau cu pseudonim?
- 15 NECUNOScutul (*firesc*): Cu nici unul, fiindcă eu nu știu să scriu. N-am scris niciodată.
- AUTORUL (*mirat*): Cum se poate? E așa ușor! Toată lumea scrie azi.
- 20 NECUNOScutul (*grav*): Tocmai fiindcă scrie toată lumea. Și mai ales fiindcă toată lumea scrie numai despre mine.
- AUTORUL (*edificat*): A! Vă înțeleg. Sunteți contra moderniştilor.
- 25 NECUNOScutul (*sentențios*): Nu... Dar decît să zăpăcesc mintea femeilor cu existența atîtor eroi fictivi, prefer să le ofer realitatea propriei mele existențe... (*Rumoare generală.*)
- BANCHERUL (*intervenind brusc*): Ce ziceți, domnilor? Să fie chiar Don Juan adevărat? (*Către Actor.*)
- 30 Ce zici maestre dragă? Dumnealui nu seamănă deloc cu dumneata...
- ACTORUL (*acru*): Probabil fiindcă dumnealui are mai mult tupeu decît talent...
- BANCHERUL (*conciliant*): Ba eu, să vă spun drept... Ce-o avea dumnealui personal mi-e perfect egal... Aș vrea să știu însă, ce-o avea cu noi...
- 35 DIRECTORUL (*cu ton protocolar*): Îmi dați voie, domnul meu... E drept că nu știu încă cine sunteți... Dar fiindcă ne-ați făcut cîntea să veniți în mijlocul nostru, fiți binevenit... Oricine ați fi, deocamdată n-are nici o importanță. Noi suntem
- 40

- oameni de teatru. Suntem obișnuiți cu tot felul de eșantilioane umane... Nu vreți să ne spuneți cine sunteți? Treaba dumneavoastră. Păstrați-vă anonimatul cît o să credeți de cuviință. Un singur lucru însă, v-aș ruga și eu... Ca director al teatrului țin să am și eu părerea dumneavoastră asupra spectacolului de astă-seară... Cred că o victorie ca asta...
- 5 NECUNOScutul (*tăindu-i vorba*): Regret, dar pe mine, victoriile dumneavoastră teatrale, nu mă interesează...
- 10 CRITICUL (*intervenind*): Și cu toate astea e o victorie cîștigată în numele dumneavoastră, Don Juan...
- 15 NECUNOScutul (*grav*): Cu atît mai rău... N-am autorizat pe nimeni să mă reprezinte acolo unde pot fi de față eu însumi...
- DIRECTORUL (*explicînd*): În viața de toate zilele aveți dreptate... așa este. În teatru însă, e altceva... În teatru se interpretează numai textul autorului și atîta tot... Treaba lui cum își prezintă eroii. Nu-i cere nimeni acte de identitate...
- 20 NECUNOScutul (*grav*): Și dacă actele astea vi le-aș cere chiar eu, astă-seară?
- DIRECTORUL (*încurcat*): Ba nu, zău... Pentru asta ați venit?
- 25 NECUNOScutul (*sentențios*): Mai întîi, am venit să mă apăr.
- DIRECTORUL (*plictisit*): Dar cine vă atacă, domnule? Cine a spus ceva rău despre dumneavoastră?
- 30 NECUNOScutul (*calm*): Toți... Toată lumea... Pînă chiar și Doña Sol.
- ACTRIȚA (*protestînd*): Eu? Dar nu e-adevărat. Eu n-am spus nimic... dar absolut nimic.
- 35 NECUNOScutul (*insinuant*): Nici chiar pe scenă?
- ACTRIȚA (*apărîndu-se*): Dar bine, dacă așa e textul? Eu n-am adăogat nimic de la mine. Mă jur pe ce-am mai scump pe lume.
- DIRECTORUL (*intervenind*): Dar ce-are a face persoana dumneavoastră cu piesa noastră?... Duceți-vă de cereți socoteală autorului... Ce-aveți cu noi?
- 40

5 NECUNOScutUL (*sentențios*): Cu dumneavoastră, nimic... V-am mai spus-o. Dealtfel v-am cerut iertare că v-am deranjat. Nu știam însă că Doña Sol, se găsește într-o companie așa de numeroasă. V-am spus că n-am venit pentru dumneavoastră... Am venit pentru Doña Sol.

10 ACTRIȚA (*emoționată*): Dar eu nu sunt Doña Sol, Don Juan... Eu sunt Marioara Voiculescu!...¹ Ce Dumnezeu... Se poate să nu mă cunoașteți? Nu m-ați văzut jucând niciodată până azi?

10 NECUNOScutUL (*rece*): Niciodată.

ACTRIȚA (*deziluzionată*): Dar bine, toate rolurile de mare cochetă numai eu le joc ...

15 NECUNOScutUL (*jenat*): Felicitările mele ... Pe mine însă nu mă interesează ce jucați. Iertați-mă ... Dar pentru activitatea dumneavoastră artistică, nu pot avea nici un fel de admirație ... Nici măcar o simplă curiozitate.

20 ACTRIȚA (*tristă*): Vai, Don Juan! Și eu care credeam c-ați venit pentru mine!

NECUNOScutUL (*explicativ*): Pentru dumneavoastră bineînțeles. Pentru femeie însă, nu pentru artistă. Eu sunt un om ... nu sunt un rol ... Eu nu vreau să cunosc decât pe Doña Sol cea adevărată ...

25 vreau să zic, pe amanta lui Don Juan ...

ACTRIȚA (*rușinată*): A, nu ... Don Juan ... mă faceți să roșesc.

DIRECTORUL (*supărat*): Dar bine, domnule, dumneavoastră ne insultați personalul artistic ...

30 BANCHERUL (*revoltat*): Vă dați seama de gravitatea cuvintelor ce-ați adresat doamnei?

NECUNOScutUL (*grav și imperturbabil*): Nu vă fie teamă. Cuvintele mele, n-au jignit niciodată o femeie. Cu atât mai mult o actriță care văd că-și cunoaște rolul admirabil. Dealtfel, nu este un rol pe care i l-am impus eu. Și l-a ales singură. Eu nu-i spun decât ceea ce fatal, numai eu singur am dreptul să-i spun, astă-seară. (*Actriței.*) Fiindcă

¹ Pe scenă, în textul jucat, numele acesta se schimbă după numele actriței care interpretează pe Doña Sol. (*n.a.*)

5 toată viața, m-ai visat, m-ai căutat și m-ai chemat iată-mă! Am venit... Am venit să-ți dovedesc că exist... că nu sunt o ficțiune. E drept... sunt omul pe care nu-l poți vedea decât o singură dată în viață. Dar astă-seară când îl vezi cu adevărat pentru prima oară, ascultă-l fiindcă ce-ți spune el e ceva rar... ceva aproape imposibil. Îți spune că te iubește...

10 ACTRIȚA (*emoționată*): Pe mine? Cine mă iubește pe mine?...

NECUNOScutUL (*grav*): Don Juan...

ACTRIȚA (*nedumerită*): Nu, nu... Nu e adevărat ... Nu cred... Dumneavoastră urmăriți probabil altceva. Ghicesc eu, ce. Dar, deocamdată nu vă pot spune.

15 NECUNOScutUL (*ironic*): Și de ce nu? De data asta vorbiți cu mine. N-aveți nevoie de sufleur.

ACTRIȚA (*rușinată*): Vai, Don Juan... De ce sunteți așa de rău cu mine?

20 NECUNOScutUL (*grav*): Fiindcă vreau să pun capăt falsei mele reputațiuni literare. Vreau să mă cunoașteți așa cum sunt cu adevărat.

AUTORUL (*enervat*): Dar dumneata n-ai de gând să sfirșești, domnule? Nu vezi că suntem ocupați? N-avem timp de caraghioslicuri.

25 NECUNOScutUL (*autoritar*): Cu atât mai bine... Domnule director, dați ordin să înceteze caraghioslicul... Suspendați spectacolul...

AUTORUL (*izbucnind*): Bravo! Are perfectă dreptate... Piesa asta e o prostie... Nu v-am spus eu?

30 DIRECTORUL (*furios*): Dar bine, domnule, dumneavoastră parcă nu sunteți în toate mințile! Cu ce drept vă amestecați în rosturile noastre? Cine v-a chemat aici? V-a adus cineva cu sila la teatru? Dacă nu vă place, n-aveți decât să plecați.

35 NECUNOScutUL (*calm*): Cum? Pentru asta credeți că am venit?

DIRECTORUL (*revoltat*): Dar la urma urmelor, treaba dumneavoastră pentru ce ați venit. Pe noi nu ne interesează lucrul ăsta. Vedem însă că prezența

40

dumneavoastră în mijlocul nostru, devine insuportabilă.

NECUNOScutUL (*grav*): Nimic mai simplu. N-aveți decît să vă retrageți.

5 DIRECTORUL (*exasperat*): Cine? Noi? (*Către grup.*) Ei, nu, c-asta-i bună! Acum am înțeles. E nebun săracul... (*Garderobierei.*) Să vină medicul teatrului.

10 BANCHERUL (*completînd*): Ce medic? Să vină comisarul de serviciu. (*Către Necunoscut.*) Să vedem... Aluia tot așa o să-i spui că te cheamă? Comisarul îți cere acte de identitate, domnule!...

15 NECUNOScutUL (*Către Garderobieră.*): Să nu vină nimeni... nici doctorul, nici comisarul de serviciu. Nu e nevoie să vină nimeni. E nevoie să plece cineva.

ACTORUL (*triumfător*): Probabil dumneata! Bine că ți-ai dat seama.

20 NECUNOScutUL (*calm*): Probabil, eu... ca să rămî-neți probabil dumneavoastră. (*Vrea să plece.*)

ACTRIȚA (*oprindu-l cu vocea poruncitoare*): Nu, nu... Te rog să nu pleci, Don Juan ... Nu vreau să pleci... Te opresc eu... (*Rumoare generală.*)

25 BANCHERUL (*aiurit*): Cum, cum? Îl oprești tu? Și pentru ce?

30 ACTRIȚA (*hotărîtă*): Pentru c-așa-mi place. În cabina mea, eu sunt stăpînă. Fac ce vreau. Și dacă aveți de gînd să mă plictisiți tot așa, să știți că pe voi vă dau afară, nu pe el. (*Emoție generală. Necunoscutul surîde diabolic în timp ce bărbații se întrebă cu ochii și-și răspund cu umerii.*)

SCENA VIII

ACEIAȘI, REGIZORUL

35 REGIZORUL (*intră grăbit, bătînd cu bastonul în podele*): În scenă, pentru actul al doilea... (*Dînd cu ochii de actriță.*) Ce-nseamnă asta? Nu ți-ai schimbat nici costumul? Ce-ai făcut pînă acum, zăpăcito? O să-ntîrziem spectacolul din cauza ta.

ACTRIȚA (*dînd zor Garderobierei*): Gata, gata. Uite-acum. Numai decît. Cît ai clipi din ochi, nu mai mult... (*Intră cu Garderobiera după paravan, de unde continuă să vorbească fără să fie văzută. Regizorul a ieșit.*) Don Juan, să nu pleci, te rog. M-aștepti... Nu?... Un moment numai... pînă-mi schimb costumul.

BANCHERUL (*invitîndu-l cu ură*): Luați loc, vă rog, nu vă jenați ...

10 NECUNOScutUL (*rece*): Mulțumesc... Nu e nevoie...

ACTRIȚA (*alarmată de după paravan*): Ce? Nu vrei să m-aștepti? Nu cumva ți-ai luat vorba-napoi? Parcă spuneai c-ai venit pentru mine...

15 NECUNOScutUL (*calm*): E-adevărat. Venisem pentru Doña Sol. Adineaori însă mi-ați spus că vă cheamă altfel... nu știu cum...

TOȚI (*în cor, scandînd*): Ma-ri-oa-ra Voiculescu.

20 NECUNOScutUL: Mi se pare că de data asta m-am înșelat. Nu sunteți femeia pentru care venisem. Nu sunteți femeia pe care o iubesc. Nu sunteți Doña Sol.

25 ACTRIȚA (*cu autoritate*): Dar ce-ți pasă cine sunt? Nu ți-e de-ajuns că sunt femeie? Ce vrei mai mult? Eu te-ntreb cine ești? Mi-e perfect egal. Chiar dacă n-ai fi Don Juan. Ți-am spus că-mi placi? Îmi placi. Îți spun eu să rămii? Trebuie să rămii. Cînd ai să mă cunoști mai bine, poate n-ai să regreti că nu sunt chiar Doña Sol. Ba nu, zău ... Crezi că spaniola aia era mai bine ca mine?

30 NECUNOScutUL (*insinuant*): Doña Sol n-ar fi stat o singură clipă la îndoială. Ar fi plecat cu mine imediat. (*Rumoare generală.*)

ACTRIȚA (*către cei din cabină*): Ei, ho! Ce urlați așa? Parcă n-ați mai văzut bărbați, plecînd împreună cu femeile de la teatru.

35 BANCHERUL (*revoltat*): Ce? Ești nebună? Cum ai să pleci cu un necunoscut? Un om pe care-l vezi pentru prima oară?

40 ACTRIȚA (*încăpățînată*): Foarte bine. Așa se fac cunoștințele noi. Așa face toată lumea. Dumneata cum m-ai cunoscut pe mine?

BANCHERUL (*cu autoritate*): Dumneata însă n-ai să faci ca toată lumea. N-ai să pleci.

ACTRIȚA (*în bătaie de joc*): Ba dacă e-așa, iată c-am să plec. Să vedem ce-are să fie. (*Către Necunoscut.*)
5 Don Juan, auzi ce-ți spun? Așteaptă să sfîrșim spectacolul și mergem să mîncăm împreună. (*Exclamație generală.*)

NECUNOSCUȚUL (*calm*): După spectacol, va fi poate prea târziu. După spectacol, Don Juan n-are să mai existe. Din el n-are să mai rămîină decît un simplu spectator deziluzionat...

10 ACTRIȚA (*insistînd*): Dar bine, ce vrei să fac? Mai avem încă două acte. Nu se poate întrerupe spectacolul din cauza mea.

15 NECUNOSCUȚUL (*insinuant*): Și dacă-l vom continua numai noi doi, undeva, în altă parte?

ACTRIȚA (*curioasă*): În altă parte? Unde? Eu nu joc în teatre de periferie. Să știi.

20 NECUNOSCUȚUL (*explicînd*): Dar de ce numai decît într-un alt teatru? Nu ți-ar surîde mai repede, un decor natural? Ceva mai apropiat de noi înșine? Ceva fără public... fără text... fără suflour.

ACTRIȚA (*protestînd*): A, nu... Fii, te rog, rezonabil. Așteaptă să mă vezi și în celelalte acte. N-ai idee ce bine sunt! Uite... Întreabă băieții dacă nu mă crezi pe mine.

25 CRITICUL (*aprobind*): Admirabil.

AUTORUL (*completînd*): Divină.

(*Se aude soneria regizorului.*)

30 ACTORUL (*enervat*): Haide, haide. Lasă vorba și schimbă-ți costumul mai repede. N-auzi că s-a sunat pentru actul al doilea? (*Se aud în fundul scenei bătăi de picioare și strigăte: Cortina, cortina.*)

DIRECTORUL (*grăbind-o*): Hai, Marioaro, hai mai repede, dragă... că-ncepe publicul să se enerveze.

35 ACTRIȚA (*nepăsătoare*): Lasă-l să se enerveze... că n-o fi publicul mai enervat ca mine. (*Către Necunoscut.*) Don Juan, nu e așa că m-aștepti? (*Tăcere.*) Nu răspunzi? (*Tăcere.*) De ce nu răspunzi? Unde ești? Nu cumva ai plecat?

BANCHERUL (*cu răutate*): Nu-ți fie teamă că n-a plecat. Așteaptă pesemne să-l dăm noi afară.
ACTRIȚA (*furioasă*): Cum? Ce-ai zis? Să nu care cumva să se atingă cineva de el, că fac scandal. (*Rumoare generală.*)

SCENA IX

ACEIAȘI, REGIZORUL

REGIZORUL (*intră, din nou agitîndu-și bastonul disperat*):
10 În scenă, pentru actul al doilea. Toată lumea pe scenă. (*Iese.*)

DIRECTORUL (*grăbind-o*): Hai, Marioaro, hai mai repede, dragă.

15 ACTRIȚA (*de după paravan*): Gata! Iată că sunt gata și eu. (*Iese apoi de după paravan îmbrăcată în costum modern de stradă, cu mantou, pălărie și sacoșă în mînă. La vederea Necunoscutului, exclamă fericită.*) Uf... Înghețasem de teamă să nu pleci! (*Stupefacție generală.*)

20 DIRECTORUL (*aiurit*): Ce-nseamnă asta? Ce? Ai înnebunit și tu?

ACTRIȚA (*foarte serioasă*): După cum vedeți... m-am hotărît să plec și eu. Plec cu Don Juan. (*Necunoscutul se pleacă salutînd-o cu un zîmbet semnificativ.*)

25 BANCHERUL (*disperat*): Nenorocito... Ce vrei să faci? Știi tu cu cine vrei să pleci?...

ACTRIȚA (*bravîndu-l*): Asta e treaba mea. Plec cu cine-mi place! Nu sunt liberă? Ai vreo pretenție asupra mea? (*Îi aruncă gurmata.*) Ia-ți gurmata înapoi. Nu-mi trebuie.

30 DIRECTORUL (*implorînd-o*): Bine, bine, dar spectacolul? Ce mă fac eu cu spectacolul?

ACTRIȚA (*indiferentă*): N-ai decît să-l schimbi. Nimic mai simplu.

35 DIRECTORUL (*rugător*): Marioaro, vino-ți în fire, dragă. Ce vrei să mă nenorociți? Vrei să mă vezi falit?

ACTRIȚA (*încăpățînată*): Lasă, lasă, nu mai face pe
desperatul, că la mine nu se prinde. Nu e pentru
prima oară cînd anunți un spectacol și joci altul.
Pune *Cele două orfeline* că și asta place publicului.

5 DIRECTORUL (*exasperat*): Imposibil. Asta e o piesă
răsufletă. O să-mi facă publicul scandal.

ACTRIȚA (*imperturbabilă*): Ei, și? Cui nu-i place dă-i
banii înapoi.

10 DIRECTORUL (*implorînd-o*): Dar pentru numele lui
Dumnezeu... Gîndește-te ce faci... Marioaro
dragă...

ACTRIȚA (*mai hotărîtă ca oricînd*): Fac ce-mi place.
Asta fac. Plec cu Don Juan.

15 DIRECTORUL (*încercînd un ultim argument*): Dar asta
nu e Don Juan. Cine ți-a mai băgat în cap și
bazaconia asta?

BANCHERUL (*la fel*): Ăsta e un tip dubios. Nu vezi
că nu-l cunoaștem nimeni?

20 ACTRIȚA (*cinică*): Tocmai fiindcă nu-l cunoașteți ni-
meni. D-aia plec cu el. Destul de cînd vă cunosc
pe voi. Mi-ajunge. Vreau să mai cunosc și altă
lume. Să mai schimb afișul cum s-ar zice.

DIRECTORUL (*oprînd-o*): Dar asta nu se poate. Impo-
sibil. Tocmai astă-seară? Gîndește-te la reputația
ta artistică. Gîndește-te la propriul tău succes.

25 BANCHERUL (*complectînd*): Succes ca succes. Gîndeș-
te-te însă la viitorul tău ...

ACTRIȚA (*ca iluminată*): Viitorul meu? (*Arată pe Ne-
cunoscut*) Iată-l ...

30 BANCHERUL (*disperat*): Dar cine e domnul ăsta?

ARTISTA (*zîmbînd*): Don Juan ... Viitorul meu amant...

BANCHERUL (*furios*): Cum? Un necunoscut? Un ano-
nim?

35 ACTRIȚA (*hotărîtă*): Ce-are a face? Dacă-mi place mie?
Ce vă interesează pe voi? E amantul meu anonim.
(*Către Necunoscut.*) Don Juan... Sunt gata...
Plecăm?

40 (*Necunoscutul îi sărută mîna ceremonios, apoi îi dă
brațul și ies împreună, în timp ce consternarea gene-
rală se lasă deopotrivă peste toți cei de față.*)

310

TOȚI (*după primele momente de stupeoare, cînd actrița
și necunoscutul ieșiseră din scenă*): Marioaro!
Marioaro!... Marioaro!...
(*Directorul și Bancherul dau fuga după ei în coridor.*)

5

SCENA X

ACEIAȘI, afară de DIRECTOR și BANCHER

AUTORUL (*fluieră a pustiu primele note din „Șapte
giște potcovite”*).

10 CRITICUL (*către Actor*): O văzuși? Bine că fusesesi
de față, c-altfel tot noi am fi fabricat-o și p-asta...
la cafenea...

ACTORUL (*acru și furios*): Cabotina! Cum a mirosit
că e rost de ceva reclamă... gata...

15 AUTORUL (*insinuant*): Ba bine că nu! Să vezi însă
ce-are să fie mîine! (*Se ia cu mîna de cap.*) Aoleo!
Ce-or să mai urle ziaarele!

CRITICUL (*complectînd*): Adevărul e că așa s-au lansat
toți artiștii mari. Presa, dragă maestre... presa,
nu scena...

20

SCENA XI

ACEIAȘI, DIRECTORUL, BANCHERUL

DIRECTORUL (*intră plouat însoțit de Bancher*): A plecat.
BANCHERUL (*la fel*): Și-ncă cum? Nici n-a vrut să
se mai uite înapoi.

25 CRITICUL (*glumeț*): Î-a fost frică să n-o pată și ea
ca nevasta lui Loth!

BANCHERUL (*amărît*): Ce ziceți dumneavoastră de așa
plecare?

30 AUTORUL (*entuziasmat*): Admirabil subiect pentru o
piesă de teatru.

CRITICUL (*luîndu-l peste picior*): Ei, aș. Nu e deloc
verosimil.

AUTORUL (*convins*): N-o fi verosimil... dar e-adevărat.
Exact ca-n viață. Vezi cu ochii și parcă nu-ți
vine să crezi ce vezi.

311

BANCHERUL (*trist*): Și cînd te gîndești cine? Cine?
O actriță așa de mare!

5 DIRECTORUL (*revoltat*): Ce artistă, domnule! Asta-i artistă? Femeie, dragă Cahană. Femeie ca toate femeile. Parcă dumneata nu le cunoști? Le fug ochii după ce nu gîndești. Cum vād pe unul, mai nu știu cum... gata.
(*În fundul scenei se aud bătăi din picioare și vociferări.*)

10

SCENA XII

ACEIAȘI, REGIZORUL

REGIZORUL (*intră disperat*): Ce ne facem, domnule director? A-nceput publicul să vocifereze...

15 DIRECTORUL (*deprimat*): Ce să facem? Schimbăm spectacolul. Parcă avem ceva mai bun de făcut? Ieși la rampă și anunță *Cele două orfeline*. (*Regizorul iese, iar directorul se adresează Actorului.*)
Hai, maestre dragă. N-auzi? Schimbă-ți mai repede costumul pentru *Cele două orfeline*.

20 ACTORUL (*furios*): Fir-ar a dracului de meserie! Cine-o mai juca pe Don Juan, ca mine să pățească.
(*Își smulge mustățile și barbișonul, în timp ce cortina se lasă pe fluierăturile ce vin din fundul scenei.*)

ACTUL II

Decorul reprezintă o cameră de hotel. O fereastră mare și două uși dintre care, una dă pe coridor, iar alta în odaia de baie. Un pat în dezordine. O canapea.
5 Un fotel. O masă și scaune. Într-un părete o oglindă mare. Pe toate aceste mobile, zac împrăstiate: un mantou, o pălărie și o pereche de mănuși de damă, apoi o pelerină bărbătească, un frac, un țilindru, un baston și altă pereche de mănuși.

10

SCENA I

NECUNOScutul, ACTRIȚA

NECUNOScutul (*deocamdată singur în scenă, îmbrăcat pe jumătate numai în cămașă, cu bretele violete, își înnoadă cravata în fața oglinzii, fredonînd mai*
15 *întîi notele, apoi cuvintele următorului vals*):
Puisqu'il faut nous separer, o! ... mon amour! ...
(*Privește spre odaia de baie în care se găsește Actrița.*)

Ce zici de cîntecul ăsta? Îți place?

ACTRIȚA (*din odaia de baie*): Da. Pare a fi interesant.

20

Ce cîntec e ăsta?

NECUNOScutul (*misterios*): A! Un cîntec vechi. Nici eu nu știu cum îi zice. Probabil n-a fost niciodată de actualitate. Eu însă m-am obișnuit să-l cînt aproape în fiecare zi. Îmi place mai ales, înce-

- putul lui. Are ceva din gravitatea unui laitmotiv...
 laitmotivul fatalității... Vrei să-l mai auzi odată?
 (Cântă.) *Puisqu'il faut nous séparer, o!... mon amour!...*
 (În timp ce cântă, actrița intră în scenă lustruindu-și
 5 unghiile.) Nu e așa? E ceva obsedant... mai
 ales dimineța.
- ACTRIȚA (*nedumerită*): De ce mai ales dimineța?
 NECUNOSCUȚUL (*explicativ*): Fiindcă de obicei, dimi-
 neța te despartă de o femeie. După ce-ai petrecut
 10 noaptea împreună, ce vrei să mai faci?
- ACTRIȚA (*cu oarecare regret*): Știi că lucrul ăsta mi se
 întâmplă pentru prima oară în viață?
- NECUNOSCUȚUL (*fără să priceapă*): Ce? S-auzi un om
 cântând dimineța?
- 15 ACTRIȚA (*corectînd*): Ba să petrec o noapte întreagă
 cu un om, fără să știu cine este.
- NECUNOSCUȚUL (*uimit*): Adevărat? Curios lucru. Mie,
 asta mi se întâmplă aproape în fiecare noapte.
- 20 ACTRIȚA (*jignită*): Ești extraordinar. De aseară pînă
 acum, nu mi-ai spus decît grosolănii.
- NECUNOSCUȚUL (*nedumerit*): Eu? Cum se poate? De
 ce nu mi-ai atras atenția?
- ACTRIȚA (*resemnată*): Fiindcă mi-am dat seama că e
 de prisos. Afectezi o naivitate de copil tîmpit,
 25 care în loc să mă îndușează, mă îndușează. Ba nu,
 zău... Ce ești tu? Cinic sau inconștient?
- NECUNOSCUȚUL (*duios*): O biată victimă a fatalității.
 Ți-am mai spus-o. Eu nu pot fi decît așa cum sunt...
- 30 ACTRIȚA (*din ce în ce mai enervată*): Dar bine, tu
 nu-ți dai seama că-ncepi să devii insuportabil?
 Și doar eu nu sunt o femeie cu toane. Sunt foarte
 îngăduitoare.
- NECUNOSCUȚUL (*glumeț*): Dar de unde?... Nu te-am
 văzut eu azi-dimineță, cînd te-am deșteptat?
- 35 Erai furioasă că nu te-am lăsat să dormi pînă la
 ora douăsprezece.
- ACTRIȚA (*scuzîndu-se*): Fiindcă eu așa sunt obișnuită
 să dorm totdeauna. Mai ales cînd am seara spec-
 tacol.
- 40 NECUNOSCUȚUL (*ironic*): Spectacol întreg. Aseară însă
 n-ai jucat decît un singur act.

- ACTRIȚA (*plictisită*): Ce are a face? Parcă pe urmă,
 am stat degeaba? M-am odihnit? N-am închis
 ochii toată noaptea.
- 5 NECUNOSCUȚUL (*ironic*): Noroc că nopțile de vară
 sunt mai scurte.
- ACTRIȚA (*supărată*): Să-ți fie rușine. N-am să-ți iert
 asta niciodată.
- NECUNOSCUȚUL (*insinuant*): Nu cumva regreti ce-ai
 făcut?
- 10 ACTRIȚA (*remontîndu-se*): Ba din contră. N-ai idee,
 pe mine, cum m-a amuzat aventura asta. Nu știu
 de ce, dar a fost parcă ceva, de care aveam tocmai
 nevoie. A căzut la timp.
- NECUNOSCUȚUL (*ironic*): Mai ales pentru o actriță...
- 15 Admirabilă reclamă...
- ACTRIȚA (*protestînd*): Ba ca artistă, te rog să mă crezi,
 n-am nevoie de nici un fel de reclamă. Sunt destul
 de cunoscută și așa. În societate însă, e altceva.
 20 Înțelegi... Cînd te afișezi cu cineva, trebuie să
 știi măcar cine este.
- NECUNOSCUȚUL (*naiv*): Vorbești de mine?
- ACTRIȚA (*fwesc*): Bineînțeles. Cine te cunoaște pe
 tine? Nu știe nimeni cine ești.
- 25 NECUNOSCUȚUL (*insinuant*): Și dacă m-ar cunoaște
 toată lumea, care ar fi avantajul tău?
- ACTRIȚA (*fwesc*): Dar nu e vorba de cine știe ce avan-
 taj... E vorba de satisfacția pe care o ai că tră-
 iești cu un om ca toți oamenii... Un om care în
 30 lipsă de altceva, are cel puțin un nume...
 o reputație...
- NECUNOSCUȚUL (*sentențios*): Două lucruri cu totul
 de prisos... Un amant adevărat nu trebuie să aibă
 un nume, nici reputație. Cel care își trîmbează
 numele, riscă să-și compromită tocmai reputația
 35 de om ca toți oamenii. Așa e societatea noastră.
 Nu tolerează decît o singură reputație de amant
 oficial... reputația mea.
- ACTRIȚA (*ironică*): Ei da... Reputația de Don Juan...
 Dealtfel, cu asta ai încercat să mă captivi și pe
 40 mine.

NECUNOSUTUL (*firesc*): Fiindcă e singura armă, cu care se mai poate lupta azi, contra voastră. Jură-mintele de dragoste de altădată, nu mai produc nici un efect. S-au învechit ca puștile cu cremenă.

5 ACTRIȚA (*naivă*): Crezi?

NECUNOSUTUL (*firesc*): Sigur... Pe voi nu vă mai interesează astăzi decât numele și reputația aman-tului vostru.... dragostea lui pentru voi mai mult

10 ACTRIȚA (*oarecum convinsă*): Și dacă ar fi așa, a cui e vina? A voastră. Voi, bărbații, ne-ați învățat să fim așa. Când nu vă ceream nimic mai mult decât să ne iubiți, vi se părea că vă ceream prea

15 mult.
NECUNOSUTUL (*ironic*): Prea mult... nu... Dar și-n fiecare zi, mereu... mereu... același lucru...

ACTRIȚA (*firesc*): Tocmai... pentru asta am și renunțat. În schimb, astăzi vă cerem altceva...

20 NECUNOSUTUL (*cu dublu înțeles*): Depinde de femeia care cere...

ACTRIȚA (*sigură*): A, nu... Astăzi trate femeile cerem la fel. Și știi de ce? Fiindcă astăzi nu ne mai refuză nimeni... deși cerem poate ceva mai mult

25 ca altădată... Probabil însă c-așa sunt bărbații din ziua de azi. Nu mai ai suflet.

NECUNOSUTUL (*ironic*): Fiindcă poate nu mai e nevoie... Pe voi cea mai mică declarație de dra-goste vă zăpăcește nunaidecât.

30 ACTRIȚA (*protestînd*): A, nu... Mie cel puțin, lucrul ăsta nu mi s-a întîmplat niciodată. Nu trebuie să mă judeci numai după ce s-a petrecut aseară. Cazul tău este ceva cu totul excepțional.

35 NECUNOSUTUL (*corectînd*): Vrei să zici: Eu, nu cazul meu ...

ACTRIȚA (*continînd*): Ei, da... Norocul tău a fost c-ai căzut pe un spectacol în care era vorba tocmai de tine... Dacă n-ai fi fost cine ai spus că ești, probabil că nu ți-aș fi dat nici o atenție.

40 NECUNOSUTUL (*insistent*): Da, dar și pînă ce-am reușit să te dezbrac de rochia cea veche. Ce paparudă!

ACTRIȚA (*firesc*): Cred și eu! Un om care se prezintă în felul acesta dă de bănuț. Nu inspiră nici o încredere nici măcar unei paparude...

5 NECUNOSUTUL (*liric*): Și cu toate astea, eu nu văd ce v-a putut face să credeți că n-aș fi om ca toți oamenii. N-am intrat pe coșul sobei. Am intrat pe ușa ca toată lumea. M-am prezentat ca orice om care poartă un nume de care nu roșește și n-am descărcat nici un foc de revolver ca să te răpesc. Am spus numai ce aveam de spus și am așteptat. Am așteptat cam mult însă... e drept. Eu nu sunt obișnuit să aștept. Aseară însă sim-țeam că te iubesc cu adevărat. Nu puteam pleca. Frumusețea ta mă țintuise pe loc. Trebuia să-ți

15 dovedesc cu orice preț existența mea. Pentru asta am insistat, nu pentru altceva.

ACTRIȚA (*insinuantă*): Și-atîta tot?

NECUNOSUTUL (*sigur*): Exact ce trebuia să fie. Tu crezi c-a fost ceva mai mult?

20 ACTRIȚA (*cu șiretenie*): A! nu... Dar dacă te lăsam să pleci singur... așa după cum veniseși?

NECUNOSUTUL (*rece*): Nimic mai simplu... N-aș mai fi fost Don Juan. Aș fi fost și eu bărbat ca oricare altul ... Cîți bărbați nu pleacă singuri de la teatru?

25 ACTRIȚA (*cu victorie*): Bine, bine... Aseară să zicem că așa a fost... Astăzi însă, cred că nu mai e nevoie să fii tot Don Juan... Mai ales față de mine.

NECUNOSUTUL (*protestînd*): A, nu... Te-nșeli... Pînă nu sîrșim definitiv tot ce-am început aseară, eu nu pot fi pentru tine decât același om... omul pe care-l iubești.

30 ACTRIȚA (*cedînd*): Ai dreptate. Ești mîndru de victoria de aseară. Prea a fost ușoară. Nu? Recu-noaște că o femeie ca mine, nu se cucerește așa

35 dintr-o dată... toată.

NECUNOSUTUL (*protestînd*): Dar asta n-a fost propriu-zis o victorie. N-am de ce să fiu mîndru. Tu n-ai fost adversară a mea. Ai fost o colabora-toare. Eu nu sunt un erou. Sunt numai un colec-ționar maniac de eroine sentimentale. Dar vezi că, voi sunteți așa de multe că aproape n-am ce

face cu atâtea trofee. De-aceea vă și redau libertatea imediat.

ACTRIȚA (*ironică*): Ce mărinimie! Aseară însă, parcă vorbeai altfel. Mărturisește c-ai trecut și prin momente oarecum critice.

NECUNOScutul (*concedind*): Probabil din cauza prea multor bărbați ce se găseau de față. Eu detest genul masculin. Afară de mine, nu admit nici un alt bărbat. Toată viața nu mi-am trăit-o decât în compania unei singure femei. Femeia pe care o iubeam în momentul acela.

ACTRIȚA (*ironică*): Și în momentul când ai dat buzna în cabina mea...

NECUNOScutul (*firesc*): Te iubeam pe tine. Te credeam însă singură. Nu bănuiam să am atîți adversari.

ACTRIȚA (*șireată*): N-aveai decât să te retragi. Puteai să-mi vorbești cu altă ocazie. De ce n-ai așteptat măcar să se termine spectacolul?

NECUNOScutul (*sentențios*): Nu ghicești? Fiindcă era un spectacol care nu se putea termina așa după cum începuse. Era un spectacol cu personaje fictive. Personajele adevărate eram numai noi. Eu și cu tine. Nu-ntelegi că aseară Don Juan trebuia să trăiască aieva, nu să se lase pastișat de un cabotin oarecare?

ACTRIȚA (*jignită*): *Merci* pentru calificativ. Uiți c-aseară tot o cabotină eram și eu!

NECUNOScutul (*galant*): Da... Dar din clipa când ai plecat cu mine, cabotina a devenit femeie.

ACTRIȚA (*insistînd*): Și Doña Sol nu era tot femeie? Tu parcă veniseși anume pentru Doña Sol... nu pentru o femeie oarecare.

NECUNOScutul (*explicativ*): Adevărat... Dar amanta lui Don Juan trebuia să fie femeia pe care o vream eu, nu o actriță de care s-ar fi putut amoreza oricine.

ACTRIȚA (*nedumerită*): Și pentru atîta lucru, a trebuit să faci atît scandal?

NECUNOScutul (*explicativ*): Bineînțeles. Cum m-aș fi putut apropia de tine, o actriță, eu care toată

viața mea, nu cunoscusem decât femei? Dacă ți-aș fi spus că sunt un spectator oarecare, înnebunit de frumusețea ta, ai fi strîmbat poate din nas. Artistelor nu le plac decât nume sonore. Trebuia dar, cu orice preț, să fii cineva. Dar cine? În clipa aceea, femeia pe care o iubeam eu era Doña Sol. Ei bine! Pe cine altul ar fi putut iubi aseară Doña Sol, decât pe Don Juan?

ACTRIȚA (*șireată*): Dar eu nu te-ntreb cine ai fost aseară? Asta o știu. Te-ntreb cine ești azi.

NECUNOScutul (*sentențios*): Același de-aseară... fiindcă eu nu pot fi decât același totdeauna... Dealtfel, lucrul acesta mi l-ai dovedit chiar tu. Aseară însă când era nevoie cu adevărat să fii cineva... Astăzi însă, oricine aș fi, n-are nici o importanță. Sunt amantul tău anonim. Parcă așa m-ai botezat tu singură aseară? Nu?

ACTRIȚA (*amintindu-și*): Adevărat!... Primul meu amant anonim... (*Schimbînd tonul.*) Să știi însă că nu sunt deloc mulțumită de el. Îl credeam mult mai gentil.

NECUNOScutul (*plictisit*): Extraordinar! Același lucru mi-l spun toate femeile... Și cu toate acestea, nimeni dintre voi nu-și dă osteneala să priceapă că eu nu pot fi altfel decât așa cum sunt.

ACTRIȚA (*contrazicîndu-l*): A, nu... Aseară bunăoară, ai fost cu totul altul. Și-ncă aseară, nici nu știam cine ești. Se vedea însă că trebuie să fii cineva... un om de lume ... un bărbat bine, care ar fi putut să placă nu importă cărei femei...

NECUNOScutul (*mirat*): Și-azi, nu mai sunt același?

ACTRIȚA (*supărată*): Azi? Deloc... Dealtfel, de aseară, chiar, n-ai mai fost același om... (*Schimbînd vorba.*) Să nu mai vorbim însă de ce-a fost... Destul că lucrul ăsta, n-are să se mai întîmple niciodată...

NECUNOScutul (*cinic*): Nici nu mai e nevoie... Asta nu e piesă de teatru... Nu se repetă de cîte ori o cere publicul... Se joacă o singură dată numai în viața unei femei... Atunci când are norocul să fie iubită de Don Juan...

ACTRIȚA (*dezgustată*): Și-ncă unde? La hotel! Mare noroc! Tu-ți dai seama ce-ai făcut? Parc-aș fi fost o femeie de stradă...

5 NECUNOSUTUL (*naiv*): Cum? Tu nu umbli niciodată pe stradă?

ACTRIȚA (*cu reproș*): Ce-are a face? Un om de lume însă nu-și aduce amanta la hotel. Iartă-mă dar te credeam mai binecrescut...

10 NECUNOSUTUL (*cinic*): A cui e vina?... Mi-ai spus că-acasă la tine nu se poate.

ACTRIȚA (*firesc*): Vezi bine. Eu am familie. Ce-ar fi zis mama, dacă m-ar fi văzut întrînd noaptea-n odaie cu un necunoscut?

15 NECUNOSUTUL (*ironic*): Ce era să zică? Te-ar fi întrebat cu cine ești. Tu i-ai fi spus cine sunt... și ei i-ar fi părut bine de cunoștință...

ACTRIȚA (*firesc*): Că parcă ea ar fi știut cine e Don Juan. Femeile astea bătrîne, așa sunt. Nu admit să le intre în casă decît bărbați legitimi.

20 NECUNOSUTUL (*glumeț*): Imposibil... Don Juan nu se-nsoară niciodată.

ACTRIȚA (*insistînd*): Da, dar cînd are o amantă așa drăguță ca mine, n-o duce la hotel... o duce la el acasă.

25 NECUNOSUTUL (*naiv*): Parcă eu n-aș fi vrut? Dar dacă e imposibil! Eu n-am casă. N-am domiciliu.

ACTRIȚA (*mirată*): Cum se poate? Dar tu unde stai?

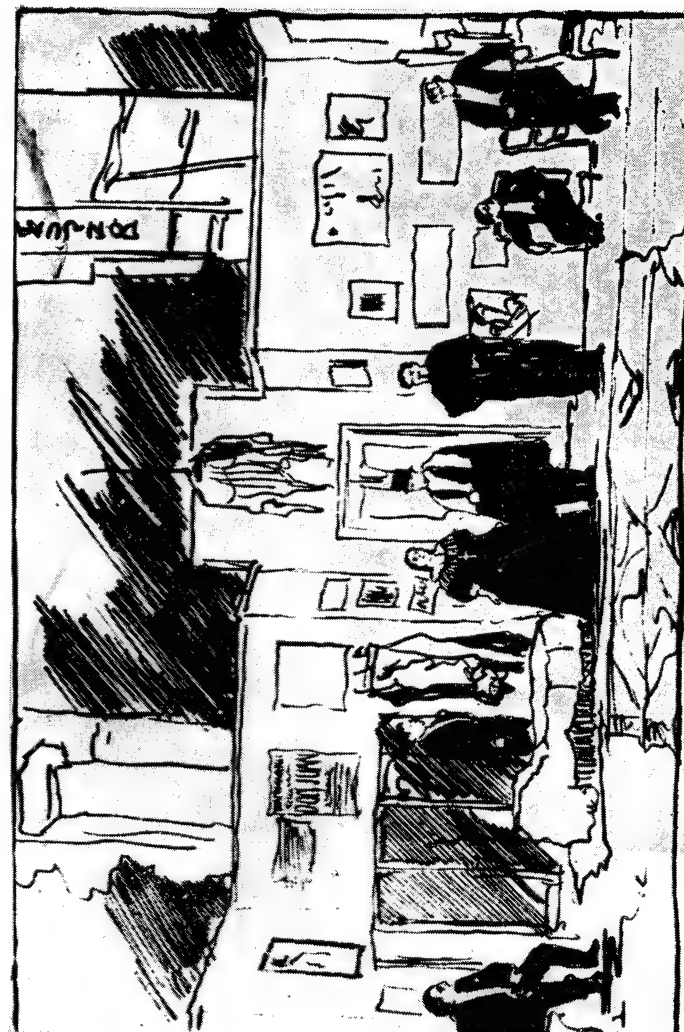
30 NECUNOSUTUL (*firesc*): Nu ți-am spus? Pe unde se nemerește. Azi în inima ta... mâine în inima alteia... și așa mai departe... unde dă Dumnezeu!

ACTRIȚA (*supărată*): Ești un caraghios... Cum o să mă faci să cred lucrul ăsta? Se poate om fără domiciliu? Numai dacă n-ai cumva vreun motiv să te ascunzi de lume... (*Amintindu-și.*) Apropo! Aseară parcă spuneai că vii nu știu de unde?

35 NECUNOSUTUL (*ironic*): Iată ce vă interesează pe voi femeile... de unde vin...

ACTRIȚA (*bănuitoare*): Nu cumva și asta-i tot secret?

40 NECUNOSUTUL (*cu dublu înțeles*): Nu... Dar i-așa ușor de ghicit!... din țara mea...

Schită de decor
la actul I din
Amantul anonim

Marioara Voiculescu în rolul Actriței din *Amantul anonim*

- ACTRIȚA (*firesc*): Bine!... Asta o știam eu mai dinainte... din Spania.
- NECUNOSCUȚUL (*ironic*): Din Spania? De ce numai-decît din Spania?
- 5 ACTRIȚA (*sigură*): Fiindcă Spania e patria lui Don Juan. Nu te-ai născut la Sevilla?
- NECUNOSCUȚUL (*ironic*): Eu? Nu. M-am născut aici.
- ACTRIȚA (*mirată*): În România! (*Convinsă.*) Foarte posibil. Dealtfel, vorbești așa bine românește, că
- 10 nici nu poți fi altceva decît român. Ești român?
- NECUNOSCUȚUL (*simplu*): Sunt Don Juan.
- ACTRIȚA (*insistînd*): Bine, bine. Dar tu n-ai tată? N-ai mamă?
- NECUNOSCUȚUL (*firesc*): Don Juan n-are familie. Te
- 15 are numai pe tine.
- ACTRIȚA (*cedînd*): Mulțumesc. Ești foarte draguț. Numai că eu înțeleg dragostea altfel. Să știi. Amanții mei trebuie să fie oameni de familie. Să aibă domiciliu.
- 20 NECUNOSCUȚUL (*aprobînd-o*): Așa e. Ai dreptate. Dealtfel, nu e pentru prima oară cînd mi se reproșează lucrul acesta. Dar nu e vina mea. E vina voastră că eu nu pot avea nici familie nici domiciliu. După ce toată viața nu faceți decît s-alergați
- 25 după mine, cînd aveți norocul să mă găsiți, în loc să mă păstrați pentru totdeauna, vă cereți scuze că v-ați înșelat... că n-am fost eu acela. E o fatalitate! Eu nu pot fi niciodată bărbatul pe care-l căutați voi.
- 30 ACTRIȚA (*supărată*): De prisos orice explicații. Orice mi-ai spune tu, hotelul e hotel. Înțeleg un local de noapte... Ar fi fost mai preferabil.
- NECUNOSCUȚUL (*scuzîndu-se*): Regret... dar eu detest localurile de noapte. Simt că mă-năbuș unde e
- 35 lume multă.
- ACTRIȚA (*insistînd*): Dar eu n-am înțeles un local popular. Un local de lux, unde vine numai lume bună...
- 40 NECUNOSCUȚUL (*firesc*): Cu atît mai rău. Pe mine lumea bună mă dezgustă. Nu vreau să dau ochii cu ciracii mei.

ACTRIȚA (*mirată*): Ciracii tăi? Dar cu ce te ocupi tu, de ai și ciraci?

5 NECUNOScutul (*cinic*): Cu nimic. Nimicul ăsta însă, rentează mai mult ca orice... De aceea și majoritatea bărbaților din lumea bună nu face altceva decât să mă pastîșeze.

ACTRIȚA (*în glumă*): Fugi că te lauzi.

10 NECUNOScutul (*afirmativ*): Deloc. Ba unii din ei au ajuns la atîta perfecție chiar, că cele mai multe femei au început să-i confunde cu mine.

ACTRIȚA (*în glumă*): Și tu crezi că ești singurul om pe lume în felul acesta?

NECUNOScutul (*convins*): Bineînțeles. Eu singur. Don Juan.

15 ACTRIȚA (*în bătaie de joc*): Mare lucru! Orice bărbat poate fi Don Juan...

NECUNOScutul (*grav*): Asta o credeți voi, femeile, care mă perpetuați în tot felul de indivizi. Eu nu exist însă, decât într-un singur exemplar. Ceilalți nu sunt decât paraziții numelui meu...

20 ACTRIȚA (*firească*): Dar numele unui bărbat n-are nici o importanță.

NECUNOScutul (*triumfător*): A, a, a! Vezi c-ai venit la vorba mea? Sigur! Și cu atît mai mult cînd este Don Juan... Tu nu simți că numele meu face 25 prea mult zgomot? Jenează pînă și urechile cele mai puțin sensibile. Se pronunță așa de rar, că aproape nimeni nu mai vrea să creadă în existența celui ce-l poartă?

30 ACTRIȚA (*în gardă*): Și tu vrei să mă faci să cred că ești chiar Don Juan?

NECUNOScutul (*sigur*): Adevărul este că m-ai crezut. Dacă n-ai fi fost sigură, n-ai fi venit cu mine. Ai fi rămas la teatru să-ți continui spectacolul cu 35 celălalt Don Juan...

ACTRIȚA (*cu oarecare regret*): Și să crezi c-ar fi fost poate mai bine. Iată un lucru pe care regret că nu l-am făcut. Îți jur că e-așa.

40 NECUNOScutul (*plăcut*): Eram sigur că și tu tot așa ai să sfîrșești. La fel cu celelalte...

ACTRIȚA (*jignită*): A, nu... Pe mine, te rog să nu mă compari cu celelalte. Nu profita de prostia pe care am făcut-o, să mă iau după primul venit.

5 NECUNOScutul (*jignit*): Primul venit? Nu tocmai... În felul meu însă, trebuie să recunoști că sunt primul tău amant adevărat.

ACTRIȚA (*înțepată*): Primul meu amant adevărat? Nu ți se pare că-ți dai prea multă importanță? Așa sunt amanții adevărați? Ca tine? Ba nu, zău... 10 Mă-ntreb pentru ce mi-ai plăcut tu mie?

NECUNOScutul (*sigur*): Probabil fiindcă nu știai cine sunt. Dealtfel, tu singură ai mărturisit-o.

ACTRIȚA (*enervată*): Și tu crezi că dacă nu-mi plăceai ca bărbat, nu cercetam mai întîi să aflu cine ești? 15

NECUNOScutul (*sigur*): Nu... Nu!... Cînd îți place un bărbat... s-a sfîrșit... Îl iubești așa cum e. Nu mai vrei să știi de nimic.

20 ACTRIȚA (*protestînd*): Nu e-adevărat. Eu pe cîți bărbați i-am iubit pînă azi, am știut pentru ce-i iubesc.

NECUNOScutul (*combătînd-o*): Asta înseamnă că n-ai iubit pe nimeni cu adevărat.

25 ACTRIȚA (*insistînd*): A, nu... I-am iubit, și încă foarte mult. E-adevărat însă nu i-am iubit pe toți la fel. I-am iubit pentru diferite motive. Pe unii, fiindcă erau bogați și-mi dădeau bani... Pe alții, fiindcă erau drăguți și-mi făceau diferite servicii, în teatru... în presă... în societate...

30 NECUNOScutul (*tăindu-i vorba*): Și pe mine?

ACTRIȚA (*interzisă*): Pe tine? Știu eu? Mai întîi, pe tine nu știu încă dacă te iubesc. E drept că-mi plăci... Nu zic... Îmi plăci chiar foarte mult... Dar eu cînd plac pe cineva, nu înseamnă numai de cît 35 că-l și iubesc. Pentru asta, trebuie să treacă multă vreme.

NECUNOScutul (*diabolic*): Nu mai e nevoie. A trecut mai mult chiar decât trebuia.

- ACTRIȚA (*exasperată*): Aș! de unde? De-abia e la-nceput. Nu-ți fie teamă, că eu nu mă-nșel niciodată. Poți tu să-mi cînți mult și bine; eu nu mă ambalez pînă nu știu cu cine am de-a face...
- 5 NECUNOScutUL (*misterios*): Mi se pare că de data asta te-ai ambalat fără să vrei.
- ACTRIȚA (*enervată*): Ei, da!... Știu eu ce vrei să spui... Fiindcă am petrecut o noapte împreună, tu crezi că mor după tine.
- 10 NECUNOScutUL (*diabolic*): Bineînțeles... E o fatalitate... E singura rațiune a vieții voastre. Voi nu trăiți decît să muriți după mine...
- ACTRIȚA (*izbucnind*): Monstrule! Pentru asta te porți așa cu mine? Nu m-ai lăsat nici măcar să dorm. M-ai deșteptat tocmai cînd visam mai frumos.
- 15 NECUNOScutUL (*ironic*): Nu cumva te-nșeli? Ia pipăie-te bine. Mi se pare că tu continui să visezi și acum. Ah!... Visele, visele... Cînd mă gîndesc că sunt femei, care toată viața lor nu fac decît să viseze...
- ACTRIȚA (*încăpățînată*): Ei, da!... Așa e... Așa fac și eu... Visez... Visez, fiindcă așa-mi place. Cine mă poate împiedica? Dar tu știi ce visam? Visam că-ți crescuse și ție mustăți și barbișon... Așa cum e Don Juan adevărat.
- 25 NECUNOScutUL (*ironic*): De ce n-ai rămas atunci cu Don Juanul vostru de la teatru?
- ACTRIȚA (*cu regret*): Fiindcă am fost proastă. Nu mi-am dat seama că la teatru, e mai bine ca la hotel. Acolo cel puțin nu riști să ai neplăceri ca aici. Dacă cunoști bine textul, știi mai dinainte ce-are să se-ntîmple.
- 30 NECUNOScutUL (*grav*): N-ai decît să te-ntorci. Fă cum crezi că e mai bine. Mie mi-e perfect egal. N-am de gînd să-ți zdrobesc cariera. Dar nici altul nu pot să fiu. Țsta sunt. (*Se aude bătînd la ușe.*)
- ACTRIȚA (*speriată la bătaia în ușe*): Psss! Bate cineva la ușe. Nu vreau să mă vadă nimeni. Nu deschide pînă nu trec alături. (*Trece în odaia de baie.*)
- 40

NECUNOScutUL, PORTARUL HOTELULUI

- PORTARUL (*intră salutînd ceremonios*): Mă iertați că vă deranjez. Aseară însă am scăpat din vedere...
- 5 Numele dumneavoastră pentru lista pasagerilor... NECUNOScutUL (*plictisit*): A, da... Tot vă mai țineti de formalitățile astea stupide?
- PORTARUL (*scuzîndu-se*): Parcă e vina noastră! Dacă n-am avea în fiecare dimineață controlul poliției...
- 10 NECUNOScutUL (*în zeflemea*): Ei și? S-a găsit vreun pasager fără nume?
- PORTARUL (*sigur*): Aș! De unde. Se poate pasager fără nume?
- NECUNOScutUL (*grav*): Scrieți atunci... Don Juan.
- 15 PORTARUL (*holbînd ochii*): Don Juan?
- NECUNOScutUL (*cu autoritate*): Da. Don Juan. Ce? N-ați auzit încă de mine? Nu știți ce s-a jucat aseară la teatru? Parcă am zărit un afiș, chiar în holul hotelului dumneavoastră.
- 20 PORTARUL (*convins*): A, da, da. Don Juan. Cum nu? Din reputație cine nu vă cunoaște? (*Pauză.*) Și doamna? Soția dumneavoastră?
- NECUNOScutUL (*ironic*): A, nu! Eu nu sunt înșurat. Doamna este amanta mea... Doña Sol.
- 25 PORTARUL (*jenat*): A! da? N-am știut. Scuzați, vă rog.
- NECUNOScutUL (*calm*): Nu face nimic. Scriți așadar. Don Juan și amanta sa, Doña Sol.
- PORTARUL (*scriind*): Prea bine... după cum doriți. Mulțumesc. Mă iertați. (*Iese.*)
- 30

SCENA III

NECUNOScutUL, ACTRIȚA

- ACTRIȚA (*intră furioasă în odaia de baie*): Ce? ești nebun? Ce-nseamnă atitudinea asta? Cum îți permiți să mă prezinți unui portar de hotel, ca amanta ta?
- 35

NECUNOSUTUL (*calm*): Dar dacă e-aşa... cum puteam spune altfel?

ACTRIȚA (*furioasă*): Dar lucrul ăsta ne priveşte numai pe noi. Nu trebuie să-l ştie toată lumea...

5 NECUNOSUTUL (*cinic*): Ba dacă-aşa e ordinul poliției. N-ai auzit? Cum puteam să mint? Vrei să-avem acum încurcături şi cu autorităţile?

ACTRIȚA (*izbucind*): Canalie!

10 NECUNOSUTUL (*calm*): E-adevărat. Cîteodată mi se spune şi aşa. Un calificativ însă pe care nu-l recunosc.

ACTRIȚA (*din ce în ce mai furioasă*): Şi cu toate acestea, nu eşti decît o canalie. Meriţi să fii pălmuit.

15 NECUNOSUTUL (*cinic*): Numai atît? Unele femei m-au şi omorît. Şi nu o dată. De mai multe ori. Şi totuşi... după cum vezi... eu sunt etern.

ACTRIȚA (*ameninţătoare*): Atît mai bine. O să ne mai întîlnim noi şi altă dată.

20 NECUNOSUTUL (*grav*): Altă dată? Nu cred. Imposibil.

ACTRIȚA (*furioasă*): A! Va să zică ai de gînd să te faci iar nevăzut. Am înţeles. Începi să-ţi dai seama de ce-ai făcut. Ai văzut cu cine ai de-a

25 face. Ei, da! Eu nu sunt ca dumneata o anonimă. Nu sunt o femeie de stradă să mă pun la dispoziţia primului venit. Eu sunt cineva. Eu n-am avut amanţi decît bărbaţi de seamă. Oamenii cu nume şi reputaţie... nu ca dumneata fără nici un act de identitate. Ai răbdare numai şi-ai să vezi cine sunt eu. Am să-ţi plătesc cu vîrf şi îndesat. (*Îşi pune mantoul şi pălăria. Necunosutul face un pas spre ea.*) Te rog să nu te apropii de mine. Plec singură. Atît mi-ar mai trebui, ziua-nămiază mare, să mă vadă lumea coborînd scara hotelului la braţ cu dumneata.

30 NECUNOSUTUL (*cinic*): Eram sigur c-are să se sfîrşească aşa. Pe mine femeile nu mă pot iubi decît o singură noapte.

40 ACTRIȚA (*protestînd*): A, nu. Pe mine, te rog să nu mă treci la carnet. Eu nu te-am iubit deloc. N-am fost amanta dumitale. Cum poţi fi amanta unui

om fără nume? Am încercat numai să-mi joc rolul cu alt partener. Atît şi nimic mai mult.

NECUNOSUTUL (*completînd*): Cu partenerul autentic.

5 ACTRIȚA (*cu regret*): Ce folos. Dacă nu mă potrivesc cu el.

NECUNOSUTUL (*cu milă*): Ai dreptate. Voi nu puteţi juca decît după text. Era fatal să mă pierzi. În schimb ai cîştigat un spectator mai mult. Să ştii că am să viu să te-aplaud mai des.

10 ACTRIȚA (*înţepată*): N-am nevoie de aplauzele dumitale. Am destui admiratori. Slavă Domnului. Nu duc lipsă.

NECUNOSUTUL (*prevenitor*): N-are însă cine să te deştepte la timp.

15 ACTRIȚA (*potolită*): N-am nevoie. Eu mă deştept singură.

NECUNOSUTUL (*insistînd*): Singură, dar totdeauna prea tîrziu. Şi-asta, numai din cauza viselor. Ascultă-mă pe mine... Fereşte-te de vise. Visele scurtează viaţa. Dragostea adevărată se trăieşte... Nu se visează.

20 ACTRIȚA (*emoţionată*): Cum? Dumneata vorbeşti de dragostea adevărată?

NECUNOSUTUL (*firesc*): Dacă e singurul lucru de care ştiu să vorbesc!

25 ACTRIȚA (*ironică*): A, da!... Uitasem că dumneata eşti Don Juan.

NECUNOSUTUL (*sentenţios*): Acela care există cu adevărat. Nu acela pe care-l visaţi voi femeile.

30 ACTRIȚA (*cu indiferenţă*): Bine, bine. Am să văd eu, care din doi e de preferat. Acum plec. (*Se îndreaptă spre uşe.*)

NECUNOSUTUL (*oprind-o*): Un moment încă, te rog. Fiindcă sunt sigur că n-o să ne mai întîlnim niciodată, aş vrea să ştiu şi eu un lucru... măcar atît. Cu ce pleci din hotelul ăsta, în care ai petrecut fără îndoială, cea mai frumoasă noapte din viaţa dumitale? Cu o amintire plăcută sau poate cu un regret?

40 ACTRIȚA (*ezitînd*): Să-ţi spun drept. Eu aproape am şi uitat ce s-a petrecut între noi. Dacă regret însă

ceva... și să crezi că regret din tot sufletul, este că n-ai fost acela pe care l-am crezut.

NECUNOSCUȚUL (*profetic*): Dar tu nu-înțelegi că acela nu există? Nu-l mai căuta degeaba, fiindcă n-ai să-l găsești niciodată...

5 ACTRIȚA (*plină de speranțe*): Nu e-adevărat. Sunt tânără încă. Am timp destul să-l caut. Nu se poate să nu-l găsesc...

NECUNOSCUȚUL (*insistând*): Deșteaptă-te însă... Deșteaptă-te bine și după prima noapte, ai să-ți dai seama că iar te-ai înșelat. E fatal. În el, ai să mă regăsești tot pe mine.

10 ACTRIȚA (*emoționată*): Atît mai bine. Voi ști cel puțin pe viitor, cum trebuie să mă port cu Don Juan. (*Pleacă.*)

15 NECUNOSCUȚUL (*oprind-o din nou*): Cum? E-adevărat? Pleci singură?

ACTRIȚA (*mîndră*): După cum vezi... Plec după cum am și venit...

20 NECUNOSCUȚUL (*insistînd*): Dar tu n-ai venit singură... Ai venit cu mine...

ACTRIȚA (*gravă*): Nu e-adevărat... Tu nu ești nimeni... Nu există... N-ai fost decît visul meu de azi-noapte (*iese*).

25 NECUNOSCUȚUL (*rămas singur, dă din umeri plictisit, își rotește ochii prin odaie, își pune pelerina și țilindrul și fredonează*): *Puisqu'il faut nous séparer, o!... mon amour! ...* (*Sună și-și aprinde o țigare stînd cu spatele spre ușe.*)

SCENA IV

NECUNOSCUȚUL, BONA

BONA (*intră*): Conașul a sunat?

NECUNOSCUȚUL (*fără să se întoarcă*): Să-mi aducă un automobil închis.

35 BONA (*fără să se miște*): Și dacă nu găsește unul închis, poate fi și unul deschis?

NECUNOSCUȚUL (*se-ntoarce să vadă cu cine vorbește. La vederea lui, Bona tresare emoționată. El a prins gestul și o întreabă curios*): De ce te uiți așa la mine? Mă cunoști? M-ai mai văzut vreodată?

5 BONA (*emoționată*): Nu. Acum vă văd pentru prima oară în viața mea.

NECUNOSCUȚUL (*profetic*): Ai dreptate, fetiço. Așa mă văd pe mine toate femeile. O dată... o singură dată, în toată viața lor. (*Pauză, apoi dă ordin Bonei.*)

10 Încuie ușa... cu cheia... (*Bona se execută, apoi.*)
Și trage și perdelele, că prea e lumină.
(*Bona trage perdelele făcînd obscur în odaie, în timp ce Necunoscutul își scoate pelerina, pălăria, și cortina se lasă încet.*)

ACTUL III

Decorul reprezintă fațada unei cafenele. În fund, ușa și cele două vitrine laterale, apoi trotuarul cu cîte două rînduri de mese de o parte și de-alta, și strada.

5 Deasupra trotuarului, se lasă pînă în primul plan, un parasol, în dungi colorate. Pe marginea lui e scris „Café Sevilla“.

La ridicarea cortinei, la una din mesele din stînga, Actorul în costum de stradă soarbe leneș un mazagran,

10 iar la altă masă pe dreapta, Clientul bătrîn și cel tînăr citesc fiecare cîte un ziar. În ușa cafenelei un chelner cascadează de căldură în așteptarea clienților.

SCENA I

ACTORUL, CLIENTUL BĂTRÎN, CLIENTUL TÎNĂR

15 CLIENTUL B. (*un tip de vieux marcheur, corect îmbrăcat cu calțavete albe și monoclu, exclamă fără a ridica ochii de pe ziar*): Extraordinar! Ai auzit, *mon cher*, ce s-a întîmplat?

CLIENTUL T. (*un tip oarecare de funcționar*): Unde, domnule? La noi?

20

CLIENTUL B. (*privindu-l peste ziar*): D-apoi unde crezi că se mai poate petrece așa ceva? La noi... la teatru, aseară în timpul spectacolului... un necunoscut mascat, a pătruns în cabina unei actrițe

25 și-a răpit-o, făcîndu-se nevăzut cu ea.

CLIENTUL T. (*emoționat*): Auzi! Auzi! Un necunoscut mascat. Ce țară, domnule! Ce țară! Biata femeie. Te pomenești c-o fi omorît-o.

CLIENTUL B. (*grav*): Nu cred, fiindcă poliția... auzi

5 că s-a pus în mișcare numaidecît...

CLIENTUL T. (*fără pic de entuziasm*): Eh! Că poliția noastră altă treabă n-are!

CLIENTUL B. (*combătîndu-l*): A! Nu vorbi așa, *mon cher*... N-auzi că agenții de siguranță au și dat

10 de urmele lor?

CLIENTUL T. (*convins*): Eh! Dacă e-așa să știi că pun mîna pe ei.

CLIENTUL (*bănuitor*): Apoi asta vreau și eu! Să vedem însă ce spune mai la vale. (*Continuă să citească fără să mai vorbească.*)

15

SCENA II

ACEIAȘI, ACTORUL TÎNĂR

ACTORUL TÎNĂR (*intră prin dreapta și zărind pe Actor, se descopere de departe salutîndu-l zgomotos și teatral*): Bună ziua, maestre. (*Clientul bătrîn și cel tînăr, ridică capul și-și fac semn reciproc că știu cine sunt clienții de la masa vecină. Actorul tînăr se apropie.*) Singur?

20

ACTORUL (*grav și preocupat*): După cum vezi. Ca de obicei. Tu nu știi cum sunt artiștii adevărați? Ca piscurile munților. Trăiesc singuri fiindcă nu

25 prea au de ce să stea alături...

ACTORUL TÎNĂR (*adulativ*): E drept. Dumneata nu prea te potrivești cu ceilalți. (*Accentuînd.*) Dumneata ești o personalitate. Îmi dai voie. (*Se așază pe scaunul liber.*) Băiete, un țap. (*Reluînd vorba.*) Să nu te superi, dar bine-i mai înțepi și dumneata, maestre.

30

ACTORUL (*îngîmfat*): Eh! Din cînd în cînd. Cînd ai de-a face cu proștii. Ce să faci?

35

ACTORUL TÎNĂR (*luîndu-și avînt*): Lasă, lasă, că cu oricine ai vorbi, dumneata la fel ești. Nu te știu eu? Îl repezi pînă și pe domnul director...

ACTORUL (*grav și măgulit*): Fiindcă eu îmi cunosc oamenii, mă băiete. Eu îi cunosc pe toți. Eu nu sunt ca voi să cred că tot ce zboară se mănincă. Nu trăiesc cu ochii numai în cușca sufleurului.

5 Mi-i mai arunc din când în când și prin culise.

ACTORUL TÎNĂR (*plîngăreț*): Apoi dumitale îți dă mina, că dacă înveți odată un rol, tot p-ăla-l joci mereu. Dar cu noi e altfel. Vai de capul nostru. Parcă, dumneata nu știi cum ne freacă domnul director.

10 Ne schimbă rolurile aproape în fiecare seară.

ACTORUL (*dezgustat*): Dacă n-are personal suficient! Ce vrei să faci? Asta e trupă? Asta e teatru?

ACTORUL TÎNĂR (*misterios*): Oare o fi adevărat ce s-a zvonit?

15 ACTORUL (*șiret*): Spune-mi tu mai întâi ce s-a zvonit și pe urmă ți-o spune eu dacă e adevărat.

ACTORUL TÎNĂR (*confidențial*): Auzi c-ar fi vorba să desfacă trupa.

ACTORUL (*stăpînindu-și emoția*): Mare pagubă! Unde e norocul s-o văd și p-asta!

20 ACTORUL TÎNĂR (*insinuînd*): Între noi fie vorba ... dar de-aseară de când a plecat Marioara, e ca și desfăcută.

ACTORUL (*grav*): Facă ce-o vrea. Mie mi-e egal. Eu găsesc oricînd angajament nou. Propuneri am, slavă Domnului, destule. Chiar și de la Teatrul Național. Deocamdată însă prefer să stau pe loc. Nu vreau să se spună că i-am dat lovitură măgarului. Eu sunt artist, mă băiete. Sunt om de caracter. Am suflet. Nu sunt femeie.

30 ACTORUL TÎNĂR (*confirmînd*): Adevărat. Cînd te gîndești ce lovitură i-a dat Marioara.

ACTORUL (*cu dispreț*): Dacă e femeie! Tu crezi că femeia poate fi artistă? Aș! De unde? (*Demonstrînd*.) Uite, mă, grecii, grecii altădată însă... grecii lui Sofocle... ăia, da... erau oameni întregi... artiști adevărați. ăia cunoșteau femeia... nu ca noi. Grecii n-aveau actrițe. La ei, rolurile de femei le jucau tot bărbații.

40 (*Chelnerul a adus țapul.*)

ACTORUL TÎNĂR (*mirat*): Brava lor! (*Ridică țapul.*) În sănătatea dumitale, maestre!

ACTORUL (*dînd numai din cap*): Să-ți dea Dumnezeu și ție noroc. (*Cad amîndoi în reverie cu ochii în fundul paharelor goale.*)

5 CLIENTUL B. (*ridică capul din ziar*): Ei, comedia dracului, știi că nu e chiar așa, după cum îți spusei? Auzi, *mon cher*, că n-a răpit-o cu forța.

CLIENTUL T. (*curios*): Nu?

10 CLIENTUL B. (*explicativ*): Nu. Au plecat amîndoi de bunăvoie.

CLIENTUL T. (*mirat*): Nu mai spune.

CLIENTUL B. (*plictisit*): E drept c-asta n-aș fi crezut-o nici eu pentru nimic în lume. Cum se poate să fugă o femeie și încă o actriță cu un necunoscut?

15 CLIENTUL T. (*naiv*): Ba, dacă o fi fost vreunul tînăr...

CLIENTUL B. (*ofensat*): Eh! Aș? Tînăr... bătrîn... necunoscutu-i tot necunoscut.

CLIENTUL T. (*curios*): Dar artista aia cine-o fi?

20 CLIENTUL B. (*firesc*): Nu știu, că nu-i spune numele. Ai dracului ziaristi! O menajează.

(*Actorul tînăr face un semn Actorului, care-i răspunde cu capul că a auzit.*)

CLIENTUL T. (*insistînd*): D-ta parcă spuneai că le cunoști pe toate.

25 CLIENTUL B. (*oftînd*): Eh! Le cunoșteam și eu odată. De cîtva timp însă, nu mă mai duc pe la teatru. Nu știu de ce, dar la piesele astea noi, începe să mi se facă somn de pe la jumătatea spectacolului.

30 (*Continuă să citească.*)

ACTORUL TÎNĂR (*care a privit spre dreapta*): Maestre! Uite-o pe Marioara cu domnul director.

ACTORUL (*tresărînd*): Hm! Am înțeles! Ia șterge-o de aci și lasă-mă singur cu ei.

35 ACTORUL TÎNĂR (*sculîndu-se*): Băiete, plata, mai repede.

ACTORUL (*grăbit*): Du-te, du-te. Las'că plătesc eu.

ACTORUL TÎNĂR (*încîntat*): Mulțumesc. Un țap... și dacă nu te superi mai iau și o țigare.

40 ACTORUL (*grăbit*): Bine, bine, ia și două, numai du-te ... du-te mai repede.

(Actorul tânăr dispăre pe ușa cafenelei.)

CLIENTUL B. (sculîndu-se de la masă cu ziarul în mînă, își pune pălăria în cap): Nu vrei mai bine să intrăm înăuntru, c-aici e prea cald. Bate soarele drept în ușa cafenelei.

CLIENTUL T. (sculîndu-se): Ba dacă zici d-ta. De ce nu? Cu plăcere. (Cei doi clienți intră și ei în cafenea.)

SCENA III

ACTORUL, DIRECTORUL, ACTRIȚA

DIRECTORUL (care apare în scenă pe dreapta, însoțit de Actriță, se adresează Actorului de departe): O vezi?

ACTORUL (dificil): Eh! Și dacă-o văd, ce mare pri-copseală? P-asta, ori c-o vezi, ori că n-o vezi... vorba ăluia: „Uite popa, nu e popa...”

ACTRIȚA (care s-a apropiat de masa actorului): Ce? Ești supărat pe mine?

ACTORUL (grățios): Eu? Supărat pe o femeie? Îți dai prea multă importanță.

ACTRIȚA (amical): Că parcă dumneata n-ai scrîntit-o niciodată-n viață!

ACTORUL (grav): Ca tine? M-a ferit Dumnezeu. Niciodată.

ACTRIȚA (insistînd): Brava, dumitale! Dacă ai avut noroc să ieși totdeauna basma curată! Cine știe însă, cu ce fel de femei ai fi fost încurcat dumneata.

ACTORUL (prețios): Eh! Că parcă tu nu știi cu cine-s încurcat eu! Și-ncă bine de tot. Cu arta! Nu cu femeile. Artă însă e altceva... cu totul altceva...

ACTRIȚA (acără): Ei, da. Te-nțeleg. Vrei să spui că eu nu sunt artistă. N-am talent.

ACTORUL (cu oarecare concesi-e): Ba ceva talent, ai și tu... dar ce folos? Dacă nu știi ce să faci cu el. Mai bine-ți da Dumnezeu ceva minte, c-asta trebuie femeilor... minte, nu talent.

DIRECTORUL (intervenînd): Și, dumneata crezi că eu nu i-am spus-o? I-am spus-o și-ncă nu o dată... de atîtea ori. De cînd o am în trupa mea, nu fac decît să-i cînt mereu la ureche. Bagă-ți mințile în cap, fetițo, că arta se face pe scenă cu camarazii, nu pe la hoteluri cu haimanalele.

ACTRIȚA (înțepat): Ba pardon. Pe mine nu m-a văzut nimeni la hotel.

DIRECTORUL (corectînd): Apoi chiar asta mai trebuia... să ne faci și breasla de ris.

ACTRIȚA (înțepată): Ba o să mă-ngrop de dragul dumneavoastră în magazia cu recuzită...

DIRECTORUL (disperat): Eh! poftim! Âștiă degeaba-i vorbești. Nu pricepe nimic. Nici cînd o-nveți de bine. Ea tot așa face. Ce știe ea.

ACTORUL (intervenînd): Și-ncă ce-a făcut pînă acum, hai să zicem că n-a fost cine știe ce. S-o vezi însă, ce-are să mai facă de-acum înainte. Asta e pornită pe lucruri mari. Ascultă-mă pe mine.

ACTRIȚA (explodînd): Dar ce-am făcut eu, de v-ați pus cu toții pe capul meu? Ce face toată lumea, aia am făcut și eu. Dacă e vorba să nu mai pot face nimic, mă duc mai bine la mînăstire... nu mai fac teatru. Ce-am făcut mai mult decît face toată lumea?

DIRECTORUL (liniștînd-o): Ba nu zău, Marioaro, nu te supăra... dar tu-ți dai seama ce-ai făcut? Parcă-ai fost vaca aia... (Actrița holbează ochii.) Eh! Știi tu care... aia care după ce-a fost mulsă a dat cu piciorul în strachină și a vărsat tot laptele.

ACTRIȚA (filozofic): Foarte bine a făcut. Dacă-i beau alții laptele.

DIRECTORUL (încurcat): E, asta e! Parcă vaca nu mînca iarב?

ACTRIȚA (încăpățînată): Mînca, dar vezi că iarba era gratis.

DIRECTORUL (plictisit): Degeaba... degeaba... că și tu tot ca vaca ai făcut. S-a dus dracului și spectacolul meu și succesul tău și reputația trupei și prestigiul artei... tot, tot, tot.

(Actrița oftează plictisită.)

- ACTORUL (*insinuant*): Noroc că mai sunt și artiști d-ăștia mai mărunți care stau în umbră. Nu-i prea vede soarele. E drept. Dar nici nu se topesc așa de ușor ca alții.
- 5 ACTRIȚA (*înțepată*): Eh, lasă că de prea mult soare, nu s-a topit nimeni în trupa noastră...
- ACTORUL (*insistent*): Nu... dar nici prea bine nu le-a fost. I-a cam lovit insolația.
- 10 ACTRIȚA (*regăsindu-și dispoziția*): Ba eu vă spun drept... mă simt foarte bine. Ce-a fost, a fost. Asta mă privește numai pe mine. În viața mea particulară, nu dau voie nimănui să se amestece.
- ACTORUL (*moralist*): Dacă e-așa de ce nu stai acasă? Ce cauți la teatru?
- 15 ACTRIȚA (*înțepată*): Ce cauți și dumneata. Ca să joc. Să-mi pun în valoare aptitudinile mele artistice. Aveți nevoie de mine? Bine. Stau. N-aveți nevoie? Plec... și gata.
- 20 DIRECTORUL (*intervenind speriat*): Stai, dragă. Unde vrei s-o ștergi iar, că de-abia te întorșezi.
- ACTRIȚA (*cu autoritate*): Dumneavoastră n-aveți decît să-mi faceți propunerile pe care le credeți de cuviință.
- 25 DIRECTORUL (*împăciuitor*): Apoi așa am și făcut. Ce alte propuneri mai vrei? Nu ne-am înțeles adineaori? Revii în trupă în aceleași condiții și reluăm pe *Don Juan*...
- ACTORUL (*tresărind*): Pe *Don Juan*?
- 30 DIRECTORUL (*explicînd*): Pe *Don Juan*. Și-ncă cum? Îl reluăm în costume moderne, să creadă publicul că e altă piesă, dar tot cu subiectul ăla.
- ACTORUL (*insistînd*): *Don Juan*, domnule? *Don Juan* în costume moderne?
- 35 DIRECTORUL (*hotărît*): Sigur. Dumneata n-ai văzut cum joacă rușii pe *Hamlet*? În costume moderne. Noi de ce să nu ne modernizăm? Trebuie să profităm cît mai e timp de vilva numelui ăsta!
- ACTORUL (*protestînd*): A, nu. Pe mine, poți să mă-mbraci în aur de sus și pînă jos... degeaba. Am jurat că rolul ăsta nu-l mai joc toată viața mea. S-a sfîrșit.
- 40

DIRECTORUL (*disperat*): Vai de mine, maestre dragă, tocmai d-ta vorbești așa?

ACTRIȚA (*plictisită*): Eh, poftim! Iată c-am rămas iar fără partener. Și dumneavoastră vă plîngeți că numai eu vă fac încurcături.

5 ACTORUL (*izbucnind*): Că tu de parteneri ca mine ai nevoie? Ție-ți arde de altele, nu de teatru. Parteneri d-ăia ocazionali... donjuani de azi pe mîine, cu care vă compromiteți și în teatru și în societate...

10 ACTRIȚA (*furioasă*): Ia, vă rog, să mă lăsați în pace cu atîta morală. Ce-are a face teatrul dumneavoastră cu cunoștințele mele personale?

ACTORUL (*moralist blind*): Ei, vezi că nu-ți dai seama de ce vorbești? Cum să n-aibă a face? Are... și încă mult... mult de tot... fiindcă o femeie ca tine nu poate face teatru, dacă n-are pe cineva s-o întreție.

ACTRIȚA (*jignită*): Ei și? V-am pretins eu vreodată să mă-ntrețineți dumneavoastră?

20 ACTORUL (*ofensat*): Ba mie, nu, că eu sunt om serios. Dar de Cahană te-ai șters pe bot. S-o știi de la mine. Cahană nu mai vrea s-audă nimic de tine.

ACTRIȚA (*înțepat*): Eh! că parcă numai Cahană are bani în țara românească! Cînd ai talent ca mine, ai și public. Și cînd ai public, nu se poate din atîți admiratori să nu se găsească unul mai bogat care să te-ntreție.

30 DIRECTORUL (*confirmînd*): Aici are ea dreptate. Nu se poate. Trebuie să se găsească și alți bogătași afară de Cahană. Chestia asta însă, privește direcția. Tu să nu duci nici o grije. Mă îngrijesc eu personal de ea.

35 ACTORUL (*acru*): Vedeți numai să nu cădeți iar, tot pe vreunul ca ăl de aseară. Ăla cu care ai plecat de la teatru... *Don Juan*, de! (*În clipa cînd pronunță numele Don Juan, Necunoscutul, îmbrăcat în haine de stradă, se așază neobservat de nimeni, la o masă liberă pe partea dreaptă și cheamă chelnerul cu mîna comandîndu-i ceva la ureche.*)

40

ACTRIȚA (*enervată fără să bănuiască prezența Necunoscutului*): Ei, și? Ce vrei să zici? Ce-a fost cu el? Știi ceva?

5 ACTORUL (*cu dublu înțeles*): Ba eu nu știu nimic. Bănuiesc însă că ceva, ceva trebuie să fi fost. Un om ca ăsta.

ACTRIȚA (*tăindu-i vorba*): Ei, da... un om de seamă... un om superior...

10 ACTORUL (*ironic*): Ce om superior? Un fluieră-vînt. Nu l-ai văzut? Avea aerul că e mai actor decît mine și mai bancher decît Cahană.

DIRECTORUL (*care și-a aruncat ochii spre dreapta și a zărit pe Necunoscut*): Ia nu mai vorbiți de el, că uite-l tocmai la masa de alături... (*Cei trei își întorc capetele curioși și se face deodată tăcere.*)

SCENA IV

ACEIAȘI, NECUNOSCUTUL

15 ACTRIȚA (*emoționată*): El e? (*Apoi tot timpul continuă să-l privească deși Necunoscutul stă cu spatele spre masa lor.*)

20 ACTORUL (*ironic*): Sigur. Ce? Nu-l mai cunoști?

DIRECTORUL (*precaut*): Ia mai bine să tăcem din gură, să nu-i vină cumva gustul să s-amestece iar în treburile noastre.

25 ACTORUL (*ca omul pățit*): Ba dacă e-așa, eu mai bine plec. La noi, la teatru, mai merge. Aici însă e altceva. Nu sunt dispus să mă dau în spectacol la cafenea. (*Vrea să se ridice de la masă.*)

30 DIRECTORUL (*oprindu-l*): Stai pe loc, bre omule, că dacă-o fi vorba, plecăm cu toții. N-o să ne punem iar cu nebunul. (*Către Actriță care continuă să-l privească ostentativ.*) Lasă-l în pace, dragă. Nu-i mai da nici o atenție.

35 ACTRIȚA (*fără s-asculte sfatul Directorului se adresează Necunoscutului brusc*): Bonjour! (*Necunoscutul tace fără vreo mișcare.*) Bonjour! N-auzi? (*Necunoscutul continuă să tacă.*)

ACTORUL (*care l-a privit cu de-amănuntul*): Nu vezi că nu-ți dă nici o atenție. Parcă nici nu v-ați cunoscut.

5 DIRECTORUL (*privindu-l și el*): Adevărat. Parcă n-ar fi fost ăl de-aseară. ăsta are aerul unui om foarte cumsecade.

ACTRIȚA (*care începe să se enerveze, strigă din nou*): Eh! Bonjour, Don Juan! (*Necunoscutul se întoarce ostentativ mai mult cu spatele la ea.*)

10 DIRECTORUL (*insistent*): Dă-i pace, soro. Nu-l mai zgîndări, că te pomenesti că iar l-apucă dracii.

ACTORUL (*intrigat*): Eh! O vezi? Și d-ta mai umbli s-o aduci iar în trupă.

15 ACTRIȚA (*din ce în ce mai enervată*): Eh! N-auzi? Te faci că nu mă vezi? Nu ți-e rușine să stai cu spatele la mine? (*Îi aruncă poșeta în cap. Necunoscutul își întoarce capul și privește peste umăr.*) Eh! Acum, așa e că mă vezi? (*Necunoscutul se întoarce cu totul și privește fără să răspundă.*) Ce te uiți așa la mine? Nu mă mai cunoști?

20 NECUNOSCUTUL (*afectînd oarecare nedumerire*): Pe mine mă-ntrebați, doamnă?

ACTRIȚA (*ofensivă*): Pe dumneata... bineînțeles. De ce te miri așa?

25 NECUNOSCUTUL (*calm*): Fiindcă probabil mă confundăți cu altcineva.

ACTRIȚA (*nedumerită la rîndul ei*): Eh! Asta-mi place? Cu cine vrei să te confund? Dumneata doar ești un tip unic. Nu te știu eu? Ești Don Juan.

30 NECUNOSCUTUL (*cu aerul jenat*): Don Juan? Mă iertați, doamnă, dar Don Juan nu este un nume de om.

ACTRIȚA (*încurcată*): Da? Și de cînd Don Juan nu mai este un nume de om?

35 NECUNOSCUTUL (*misterios*): Probabil de cînd femeile au început să-l confunde cu numele propriului lor amant.

ACTRIȚA (*insistînd*): Tocmai. Dumneata n-ai fost pînă acum amantul nimănui? N-ai fost niciodată Don Juan?

40 NECUNOSCUTUL (*sentențios*): Iertați-mă, doamnă, dar eu n-am fost niciodată decît cel care sunt. Și după

cum vedeți, eu sunt cineva. Don Juan însă nu e nimeni... e o ficțiune... o obsesie...

ACTRIȚA (*insistînd*): Și totuși, nu mai departe decît aseară eu am cunoscut un bărbat cu numele acesta.

NECUNOSCUȚUL (*nedumerit*): Curios lucru! Un om cu numele ăsta, nu poate fi decît un personaj teatral. Dacă nu mă-nșel tocmai se joacă o piesă cu numele *Don Juan*. Probabil c-ați fost la teatru... sau poate i-ați citit numele pe afiș.

ACTRIȚA (*insistînd*): Dar pe dumneata cum te cheamă? Dumneata n-ai nume?

NECUNOSCUȚUL (*derobîndu-se*): Ba, da. Dar numele meu n-are nici o sonoritate. Nu e un nume cunoscut. E un nume comun... aproape anonim.

ACTRIȚA (*insistînd cu încăpăținare*): Fiindcă așa poate vreți dumneata să fie. Vino însă, te rog, astă-seară la teatru și-ai să vezi că nu ești tocmai anonim. Ești exact personajul principal din piesă.

NECUNOSCUȚUL (*protestînd*): Vai, doamnă! Dar după cît știu eu, Don Juan ăsta este un tip caraghios, cu mustăți și barbison.

ACTORUL (*tresărînd*): Obraznicul!

DIRECTORUL (*liniștindu-l*): Ps! Maestre dragă... Liniște absolută.

ACTRIȚA (*insinuantă*): După care însă, trebuie să știi că mor toate femeile.

NECUNOSCUȚUL (*indiferent*): Adevărat. Mi-am dat seama și eu.

ACTRIȚA (*cu dublu înțeles*): Și nu știi de ce?

NECUNOSCUȚUL (*firesc*): Probabil fiindcă așa e obiceiul... tradiția... o moștenire fatală transmisă din mamă-n fiică...

ACTRIȚA (*revenind*): Cu atît mai mult dacă e așa, de ce nu vrei să-mi spui cine ești?

NECUNOSCUȚUL (*dificil*): Fiindcă nu văd unde ne-ar putea duce plăcerea de a ne cunoaște.

ACTRIȚA (*cu persistență*): Și cu toate acestea, noi ne-am mai cunoscut odată. Gîndește-te bine. Adu-ți aminte... Aseară chiar...

NECUNOSCUȚUL (*plictisit*): Vai, doamnă! Memoria mea e așa de scurtă, că-i de prisos orice efort. Dar dacă dumneavoastră sunteți sigură, probabil c-așa trebuie să fie. Ne-am cunoscut însă în ipostaza unei alte existențe. De aceea nu ne putem recunoaște.

ACTRIȚA (*sigură*): Și dacă ți-aș dovedi că eu te recunosc?

NECUNOSCUȚUL (*cinic*): De prisos atunci, să vă mai spun cine sunt.

ACTRIȚA (*revenind*): Ba da, fiindcă eu nu știu decît cine ai fost aseară. Astăzi însă, nu știu cine mai ești.

NECUNOSCUȚUL (*sentențios*): Același om, doamnă. Un om ca toți oamenii. Un necunoscut. Un anonim. Iertați-mă dar mie nu-mi este dat niciodată să spun cine sunt. Mă las să fiu ghicit numai de cei care au curiozitatea să știe cine sunt.

ACTRIȚA (*insistînd*): Și dacă ți-aș spune că eu te cunosc, că știu cine ești?

NECUNOSCUȚUL (*ironic*): Imposibil, doamnă. Eu nu exist cu adevărat decît pentru cei care nu știu încă cine sunt. (*Se scoală și strigă chelnerul.*) Băiete, plata.

ACTRIȚA (*oprindu-l din nou*): Cum, pleci? Așa curînd?

NECUNOSCUȚUL (*calm*): Ca-ntotdeauna. E o fatalitate. Eu nu mă pot fixa niciodată, nicăieri.

ACTRIȚA (*insistînd*): Și dacă te-aș ruga eu să mai rămii?

NECUNOSCUȚUL (*cu oarecare milă*): Ar fi pentru dumneavoastră o deziluzie mai mult, doamnă. V-ați da seama că v-ați înșelat pentru a doua oară. Cel care va rămîne, va fi cu totul altul decît cel care trebuie să plece. (*La vederea chelnerului aruncă o hîrtie monedă și strigă.*) Oprește restul. (*Salută ceremonios.*) Sărut mîinile, doamnă. (*Iese prin dreapta.*)

SCENA V

ACEIAȘI fără NECUNOSCUȚ

ACTRIȚA (*bătînd furioasă cu pumnul în masă după plecarea Necunoscutului*): Dar cine poate fi tipul ăsta?

DIRECTORUL (*care i-a ridicat și i-a adus poșeta*): Adevărat, dragă, să fi jurat că nu-i tot ăla de-aseară. (*Către Actor.*) L-ai văzut?

ACTORUL (*în bătaie de joc*): Pe mine mă-ntrebi? Eu nu-l cunosc personal. Ea-l cunoaște.

ACTRIȚA (*plictisită*): Dar de unde? Cum l-ați cunoscut voi, așa l-am cunoscut și eu. Cum vrei să cunoști un om pe care-l vezi abia pentru prima oară-n viață?

ACTORUL (*care a privit spre stînga*): A! Uite pe Cahană.

DIRECTORUL (*sărînd de pe scaun*): Cahană! (*Face semne.*) Domnule Cahană... aici... aici suntem cu toții. (*Către cei doi.*) Vă rog să mă lăsați să vorbesc numai eu.

ACTRIȚA (*se scoală plictisită*): Să vă fie de bine... că eu plec!

DIRECTORUL (*oprînd-o*): Ba să faci bine, să stai pe loc. Eu am nevoie de actrițe luxoase. Dumneata joci rolurile de cochetă, nu de servitoare. (*Îi ia poșeta de pe masă și i-o ascunde la spate, apoi iese în întâmpinarea lui Cahană, care nu întîrzie să apară în scenă prin partea stîngă.*) Ce? Nu credeți că suntem aici?

SCENA VI

ACEIAȘI, BANCHERUL

BANCHERUL (*dînd cu ochii de actriță salută ceremonios*): A, a, a! Sărut mîna. Bine-ați venit. Ați petrecut frumos pe unde-ați fost?

ACTRIȚA (*înțepată*): Mulțumesc. Foarte frumos. Regret chiar că m-am întors. Dar... nu vă fie frică, am de gînd să plec iar.

DIRECTORUL (*protestînd*): Ei, aș! De unde? Pînă nu se sfîrșește seria lui *Don Juan*, nu se mai mișcă nimeni din trupă.

BANCHERUL (*vesel*): Ei bravo! Dacă aveți de gînd să reluați pe *Don Juan*, mare lovitură. Ascultați-mă pe mine. De mult nu s-a mai văzut o piesă așa frumoasă. Păcat numai că nu s-a jucat decît un singur act.

DIRECTORUL (*explicativ*): Ce-are a face? Acum o să se joace complet.

ACTORUL (*protestînd*): Da... dar fără mine. Eu nu mai joc.

DIRECTORUL (*intervenînd*): Ce? Îl crezi?

BANCHERUL (*șiret*): Eu? Cum o să cred așa ceva? Aș vrea să văd și eu omul care refuză să fie *Don Juan*. Puțin lucru e să zăpăcești toate femeile? N-ai văzut? Îi spui numai că ești *Don Juan* și gata. Nu te mai întreabă nimic.

ACTRIȚA (*înțepată*): Degeaba faci aluzie la mine, că nu e chiar așa.

BANCHERUL (*scuzîndu-se*): Dar eu nu fac deloc aluzii. Aluzia este un lucru rău. Eu fac numai lucruri bune.

DIRECTORUL (*intervenînd*): Adevărat! Uite, vezi? Mai sunt și alți bancheri în București... oameni tot așa de bogați ca și dumneata. Ce folos însă, dacă nu vine nici unul la teatru? Dumneata însă ești altceva... Nu ești un simplu bancher... Ești îngerul păzitor al actrițelor de talent.

BANCHERUL (*jenat*): Da, da. Pe vremuri așa am fost. Nu zic. Dar acum nu mai sunt. Asta e o meserie care nu rentează. Nu face pentru un om serios.

DIRECTORUL (*combătîndu-l*): Ba n-o face pentru alții. Pentru țiicnitul ăla care ne-a întrerupt spectacolul aseară... dar pentru dumneata face... Și-ncă cum! (*La ureche.*) Ia dă-i numai gurmata înapoi, și-ai să vezi ce-are să fie.

BANCHERUL (*sceptic*): Parcă eu n-am văzut odată ce-a fost? Ce-o să facă ea cu gurmata? Ei nu-i trebuie ceasornic cu briliante. Îi trebuie busolă.

ACTRIȚA (*făcînd pe supărata*): Ia nu mai face pe grozavul, c-am observat eu. Parcă-ți părea rău că mi-ai dat-o. Atît ai așteptat. Cum ai pus mîna pe ea, ai și dat-o înapoi giuvaergiuului.

5 BANCHERUL (*protestînd*): Ce? ești nebună? Hai cu mine la bancă și ai să vezi unde o păstrez. În casa de bani alături de fotografia ta.

DIRECTORUL (*prinzînd ocazia*): Că bine zici. Tocmai vream să trec și eu pe la bancă. Nu e pentru cine știe ce sumă mare. Vrem să facem însă Marioarei o rochie nouă pentru *Don Juan*. Știi c-o reluăm în costume moderne. A!... Da, a, a,... Costumele vechi, nu mai merg... Le cunoaște publicul de la premiera cu bucluc.

15 BANCHERUL (*cu dublu înțeles*): Și maestrului nu-i trebuie nimic nou pentru *Don Juan*?

DIRECTORUL (*intervenînd*): Eh! Ce să-i trebuie? Dumnealui n-are nevoie de nimic. (*La ureche.*) Îi mai preschimbă odată polița aia veche de acum 20 trei ani și cu asta l-ai dat gata. (*Către Actor.*) Nu e-așa, maestre că joci? Cum să nu joace, domnule? Rolul ăsta-i vine ca o mînușe.

ACTORUL (*dificil*): Bine, bine. Las' c-om mai vorbi noi. Mai e timp. (*Se scoală.*) Băiete, plata. (*Vine chelnerul.*)

25 BANCHERUL (*oprindu-l*): Dați-mi voie... Fiindcă toată lumea e de acord, plătesc eu. Și astă-seară, dacă nu sunteți angajați nicăieri, serbăm reluarea lui *Don Juan*, unde vreți dumneavoastră...

30 DIRECTORUL (*entuziasmat*): Brava! Excelentă idee. Să invităm însă și presa. (*Accentuînd.*) Numai decît.

SCENA VII

ACEIAȘI, ACTORUL TÎNĂR

35 ACTORUL TÎNĂR (*care pînă atunci urmărise scena ascuns după ușa cafenelei, intervine grăbit și zgomotos*): Sigur! Domnul director are dreptate. Fără concursul presei nu se poate face nimic. Cădere la sigur.

ACTORUL (*înțepat*): Ia ascultă, domnule, ce ești dumneata de vorbești așa? Actor sau gazetar?

5 ACTORUL TÎNĂR (*îndrăzneț*): Ce-are a face? Parcă dacă ești actor, trebuie să te pui rău cu presa? Cine vrei să te laude? Camarazii? Aida, de! Gazetarii, dragă maestre. Gazetarii. D-aia îi și ținem numai în bilete de favoare. Să-i avem cum s-ar zice, la mînă. Adică să ne laude totdeauna și să nu ne-njure niciodată.

10 ACTORUL (*revoltat*): Poftim. Iată mentalitatea generației de mîine.

DIRECTORUL (*rectificînd*): Că parcă a de pînă azi a fost mai brează! (*Către Actorul tînăr.*) Bine, frate. De ce nu mi-ai spus pînă acum că stai așa de bine cu presa?

15 ACTORUL TÎNĂR (*șiret*): Fiindcă deocamdată n-am avut nici un interes. Pe mine prietenii n-au avut de ce să mă laude. Ce-am jucat eu pînă acum? Nimica totul. Numai roluri de servitori. Astea sunt roluri pentru mine? Toți prietenii mei sunt revoltați. N-aveți idee. De-abia îi țin să nu izbucnească.

DIRECTORUL (*aprobindu-l*): Foarte bine... Foarte bine... (*Îngrijorat.*) Și zici că ai mulți prieteni printre gazetari?

25 ACTORUL TÎNĂR (*obraznic*): Mulți, foarte mulți... Eu sunt prieten cu toți gazetarii de seamă. N-am decît să le șoptesc o vorbă la ureche... și gata.

30 ACTRIȚA (*grăbit*): Vezi să ai grije și de mine... Fii gentil.

ACTORUL TÎNĂR (*dificil*): Cu plăcere. Dar de mine cine a avut grije pînă astăzi?...

35 ACTRIȚA (*scuzîndu-se*): Dar dacă nici n-am știut că existi! Nu știu nici măcar cum te cheamă. Abia acum aflu că ești actor. Ba nu zău. E adevărat! Cum se face că nu te-am remarcat încă pînă azi?

ACTORUL TÎNĂR (*rușinat*): Fiindcă nu m-ați văzut decît pe scenă, grimat... în figurație...

40 ACTORUL (*agresiv*): Doar n-oi fi vrut să te văd în *Don Juan*!

- DIRECTORUL (*intervenind*): Ce-are a face! Așa își încep cariera toți marii actori. Nu-ți fie teamă, că dacă nu vedeam eu că are talent, nu-l angajam.
- ACTRIȚA (*insistent*): Și ce rol spuneai că ți-ar conveni?
- 5 ACTORUL TÎNĂR (*codindu-se*): De! Știu și eu!
- DIRECTORUL (*grăbindu-se*): Haide, bre omule! spune odată, că doar aici suntem între noi.
- ACTORUL TÎNĂR (*jenat*): Ar fi un rol, dar mi-e teamă să nu-l supăr pe maestrul.
- 10 ACTORUL (*grav și desprețuitor*): Pe mine? Ai cumva pretenția la vreunul din rolurile mele?
- ACTORUL TÎNĂR (*ironic*): Ba chiar ale dumitale nu tocmai. Cred însă că rolul ăsta mi-ar conveni și mie... dar bineînțeles... nu chiar acum... După ce nu-l vei mai juca dumneata...
- 15 ACTORUL (*îngrijorat*): Rolul meu?... Care rol?...
- ACTORUL TÎNĂR (*sigur*): Don Juan!
- ACTORUL (*tresărind*): Don Juan? (izbucnește) A, nu! Asta pentru nimic în lume... (*Agresiv în fața Actorului tînăr.*) Piei numaidecît din ochii mei, imberbule, mucosule, anonimule. (*La cuvîntul anonim, Actrița tresare și urmărește cu ochii pe Actorul tînăr care se retrage oarecum jenat. Directorul însă de la spatele Actorului, îi face semn să nu plece. Actorul se adresează către grup.*) Văzurăți neobrăzare... Nu sunt nici cinci minute de cînd mi-a cerut să-i plătesc un țap și două țigări și acum îmi cere să-i dau și rolurile mele.
- 20 BANCHERUL (*liniștindu-l*): Nu te supăra, dragă maestre, că țapul și țigările i le-am plătit tot eu.
- DIRECTORUL (*bătîndu-l amical cu palma pe umăr*): Cît despre roluri să n-ai nici o grije. Rolurile le distribuie directorul, nu și le aleg actorii. (*Aparte.*) Adevărul este însă că de 40 de ani de cînd fac
- 25 teatru, n-am avut niciodată un actor potrivit pentru rolul ăsta. (*Confidențial la urechea bancherului.*) Și unde mai pui că de data asta am dat și altă lovitură... și încă una mare de tot. M-am aranjat cu presa.
- 30 BANCHERUL (*grăbit*): Ai cumva nevoie și de concursul meu?

- DIRECTORUL (*dificil*): Deocamdată, nu cred... mulțumesc... Dar dacă va fi nevoie... (*Arătîndu-i pe actrița care vorbește cu Actorul tînăr.*) Ți-am spus eu că asta tot pe scenă moare! Cum era să plece, domnule, cu un necunoscut? (*Către grup.*) Eh! Și acum fiecare la datorie. Repede însă, că n-avem timp de pierdut... toată lumea la teatru...
- 5 ACTRIȚA (*acără*): Da... dar mie să-mi dați mai întii gurmata... Altmintrelea nu merg.
- 10 DIRECTORUL (*grăbit*): S-a făcut? Cahană gurmata și eu o busolă. Asta e mai mult decît o gratificație. S-o știi de la mine...
- (*După ce plătesc, ies cu toții rămînînd pentru moment în scenă, numai chelnerul.*)

15

SCENA VIII

CHELNERUL, CLIENTUL BĂTRÎN, CLIENTUL TÎNĂR

- CLIENTUL B. (*intră în scenă din cafenea, însoțit de Clientul tînăr cu care continuă discuția începută mai de mult și se așază la aceeași masă*): Eh, văzuși? Asta n-aș fi crezut-o pentru nimic în lume. Parcă mi-ar fi luat Dumnezeu ochii. Nici nu mai știu să citesc...
- 20 CLIENTUL T. (*nedumerit*): În definitiv... Care e adevărul, domnule? Că eu nu mai pricep nimic.
- 25 CLIENTUL B. (*explicitînd*): Apoi nu-ți spusei? N-a fost nimic. N-a fost nici un necunoscut. Chestia s-a petrecut la teatru... numai între artiști. Era darea de seamă de la premiera de aseară...
- CLIENTUL T. (*mirat*): Ah! Zi, așa scrie acolo?
- 30 CLIENTUL B. (*continuînd să explice*): Bineînțeles. Dar unde crezi că scrie. Tocmai la sfîrșit. După ce face pe om să creadă că a fost adevărat. Uite așa se scrie azi... alandala. Mă miram și eu. Care e actrița aia să se lase învîrtită de un necunoscut.
- 35 Nu le cunosc eu! (*Chelnerului care tot timpul a tras cu urechea.*) Băiete. Ia mai adu-ne niște pahare cu apă rece.
- (*Chelnerul iese ca să se întoarcă imediat cu paharele.*)

SCENA IX

ACEIAȘI, NECUNOSCUȚUL, DOAMNA ELEGANTĂ

5 NECUNOSCUȚUL (*intră prin dreapta ținând ușor de braț o doamnă extrem de elegantă și frumoasă, cu capul aplecat spre obrazul ei și încet, încet, pășesc spre masa din stînga unde pînă atunci stătuse Actrița cu ceilalți*): Sunteți așa de frumoasă, că aproape nu mai văd nimic. M-ați orbit. V-ați lipit pe ochii mei ca o marcă poștală pe un plic fără de adresă (Clientul bătrîn ridică capul și privește curios.)

10 DOAMNA (*pe ton glumeț*): Nimic mai simplu. Dați-mi adresa dumneavoastră și vă trimit plicul imediat... dacă vă face plăcere!

15 NECUNOSCUȚUL (*liric*): N-ați putea să mi-l dați dumneavoastră personal, chiar acum!

DOAMNA (*glumeață*): Chiar acum? Așa fără adresă? Nu se poate...

20 NECUNOSCUȚUL (*mărturisind*): Și dacă v-aș spune că eu n-am adresă? Eu nu sunt de pe-aici. Sunt numai în trecere.

(Bătrînul întreabă cu capul pe Clientul tînăr, cine este Necunoscutul. Acesta însă îi răspunde tot cu capul că nu știe.)

DOAMNA (*mirată*): Și plecați așa curînd?

25 NECUNOSCUȚUL (*misterios*): Știu eu! Asta nu depinde de mine.

DOAMNA (*curioasă*): Dar de cine?

NECUNOSCUȚUL (*galant*): N-ați ghicit? De dumneavoastră! (*Emoție.*) Ce ziceți? Să rămîn?

30 DOAMNA (*emoționată*): Dar, vedeți că eu nu vă cunosc încă. Nu știu nici măcar cine sunteți. Dacă nu mă-nșel, astăzi vă văd pentru prima oară în viața mea.

35 NECUNOSCUȚUL (*sentențios*): Aveți dreptate, frumoasă doamnă. Așa mă văd pe mine toate femeile. O singură dată în viața lor.

DOAMNA (*din ce în ce mai emoționată*): Ciudat lucru. Cum e posibil așa ceva?

40 NECUNOSCUȚUL (*invitînd-o la o masă*): Nu vreți să luați loc? Un moment numai... ca să vă explic.

DOAMNA (*ezitînd*): A... nu! Mi-e teamă să nu mă vadă cineva.

5 NECUNOSCUȚUL (*misterios*): O! Nu e nici un pericol. Pe mine nu mă cunoaște nimeni. Nici chiar dumneavoastră... E ca și cum ați fi singură. Nu? Eu nu exist decît întîmplător în imaginația dumneavoastră, în visele dumneavoastră de toate zilele. În momentul de față, nu sunt decît un anonim... un vecin de masă, în localul în care v-ați oprit întîmplător ca să luați o consumație... doriți o înghețată de tutti frutti? Delicioasă. (*Strigă.*) Băiete! Două porții de tutti frutti sevilane.

(Ea a cedat fără să-și dea seama. Amîndoi stau acum pe cîte un scaun apropiat, cu spatele spre cei doi clienți și cu fața spre public. Încet, încet ea se abandonează în brațele lui. Clientul bătrîn care i-a urmărit cu ochii, l-a întrebat pe chelner care a răspuns tot negativ, apoi curios peste măsură s-a aplecat peste scaune observîndu-i discret pînă ce la un moment dat, Necunoscutul și Doamna elegantă se sărută. În clipa aceea figura bătrînului tresare de nedumerire, de admirație și de regret, iar cortina se lasă ușor pe această scenă mută, dar elocventă.)

CORTINA

ADDENDA

FINITA LA COMMEDIA
SAU
DA CAPO AL FINE?

DIALOG SPIRITUAL ÎNTR-UN ACT

IRENA DĂIANU	30 ani
ȘERBAN NICOARĂ	35 ani
O BONĂ	25 ani

Prima pagină din manuscrisul piesei *Dragoste veche*
(colecția „Ion Minulescu“)

Camera de lucru a lui I. Minulescu

Un salonaș într-o casă boierească, în fund cu o fereastră dublă, deschisă, prin care se văd pomii în floare din grădină și două uși laterale, una din dreapta care comunică cu antretul, iar alta pe stînga, care comunică cu restul încăperilor. Pe un părete, un tablou reprezentînd „Canal Grande” din Veneția, iar pe alt părete, o oglindă înaltă sprijinită pe o comodă pe care se află un vas cu flori. În primul plan, de-a curmezișul salonașului o sofa gen „Recamier” cu o mescioară scundă la căpătîi, pe care se odihnesc cîteva volume literare. Foteluri largi și covoare bogate, iar perdelele de la ferestre duble, de stofă multicoloră plină de o veselie primăvăratecă.

La ridicarea cortinei, Irena culcată pe „Recamier” foiletează un volum de versuri. La auzul soneriei, tresare, lasă volumul pe mescioară și se ridică, coborîndu-și picioarele pe covor.

BONA (*intră pe ușa din stînga, ca să dispară pe ușa din dreapta și să apară din nou întrebîndu-și stăpîna*)
 20 Pentru domnul Șerban Nicoară, sunteți acasă, coniață? (*Îi întinde cartea de vizită de pe tăvița din mînă.*)
 IRENA (*stînd la îndoială*): Pentru domnul Șerban? (*Bonei.*) Tu ce zici?... Cum e mai bine... Să fiu, sau să nu fiu acasă?

BONA (cu hotărâre în glas): De... conită! Mai știu și eu?... (Pauză) Pentru domnul Șerban... eu aș crede că e mai bine să fiți acasă.

IRENA (acceptând raționamentul Bonei): Bine... Fie cum zici tu... să poștească... (Bona iese ca după o clipă să introducă pe Șerban Nicoară, care după ce-și lasă pe un fotoliu de lângă ușa, bastonul, pălăria și mănușile și după ce Bona iese, se îndreaptă spre Irena, care-l primește în picioare.)

ȘERBAN (cu voce vădit emoționată): Sărut mînușitele, scumpă doamnă Dăianu... (Se pleacă să i le sărute cu mîna-ntînsă spre Irena.)

IRENA (ascunzîndu-și cu răutate mîinile la spate): A, nu! ... Vă rog să nu mi le mai atingeți... (După gestul de nedumerire și profund regret al lui Șerban.) Eh, bine!... Dacă țineți cu tot dinadinsul, săruțați-mi-le numai verbal...

ȘERBAN (cu voce voalată de o tristețe sinceră): Ciudată primire! N-am ce zice!

IRENA (cu voce aspră): Este tot ce merită o vizită suspectă ca a dumneavoastră.

ȘERBAN (resemnat): Trecînd totuși peste calificativul „suspect”... îmi dați voie să vă pun... cel puțin, o întrebare?

IRENA (cu mîrînimie): De ce nu? Pentru o simplă întrebare... aveți cuvîntul.

ȘERBAN (ridicînd tonul): Va să zică... este adevărat...

IRENA (nedumerită): Adevărat? Ce anume?

ȘERBAN (cu oarecare ironie): Vă măritați cu... Vladimîr Trepteanu.

IRENA (tresărînd): Cum? Ați și aflat? (După un gest afirmativ al lui Șerban.) Bravo! Vă felicit!

ȘERBAN (ironic): N-aveți pentru ce. Vorbește tot orașul.

IRENA (plictisită): Nu cumva, orașul și cu dumneavoastră în cap mi-ați ridicat dreptul să fac ce-mi place?

ȘERBAN (șiret): A, nu!... N-am spus asta... Cu atît mai mult, cu cît plăcerile femeilor sunt adevărate drepturi.

IRENA (revenind): Nu mai sunt liberă?

ȘERBAN (cu aer umilit): Mai mult chiar... independentă!

IRENA (cu răutate): Atunci? De ce nu vă explicați? Găsiți poate mai moral pentru o femeie de 30 de ani, să rămînă văduvă toată viața, decît să se mărite din nou?

ȘERBAN (insinuant): Depinde... Chestie de gust... De interes...

IRENA (revenind): Nu cred totuși, că bănuți vreun interes la mijloc.

ȘERBAN (ironic): Deloc... Și tocmai de aceea mă și mir... (Șiret.) Vorbesc de mine personal. (Cu un aer de compătimire.) Dacă aș vedea cel puțin cea mai mică urmă de gust, în afacerea asta!

IRENA (jignită): Hm! Sunteți sincer?

ȘERBAN (accentuînd): Mai mult decît oricînd!

IRENA (pe gînduri): Atunci... Nu știu ce să mai cred... Poate vreo nouă informație asupra viitorului meu soț?

ȘERBAN (ofensat): Vai, doamnă Dăianu! Nu cumva mă luați drept un detectiv?

IRENA (încîntată de întrebarea lui): Vai, domnule Nicoară! Credeți-mă că... sincer, nu știu drept cine să vă iau. Aveți aerul că ați venit să-mi faceți anume destăinuiiri misterioase, de cari ar fi putut depinde viitorul amîndorura.

ȘERBAN (tăindu-i fraza): Amîndorura... Ați ghicit... E adevărat...

IRENA (revenind): Și totuși... De cinci minute, aștept zadarnic, fără să am plăcerea să v-aud începîndu-le.

ȘERBAN (insinuant): Țineți atît de mult?

IRENA (curioasă și ironică): Și de ce nu? Destăinuiirile dumneavoastră, m-au interesat totdeauna. De un timp încoace însă, văd c-ați cam pierdut din curajul de altădată.

ȘERBAN (oftînd din greu): Eh! Ce vreți!... Curajul, ca și norocul... te părăsește tocmai cînd ai mai multă nevoie de el... Altădată... E drept... Cînd aveam ceva de spus...

IRENA (tăindu-i vorba): Nu-ntrîziați așa mult. Nu?

ȘERBAN (*insinuant*): Adevărat. Astăzi însă... dacă întârzii așa mult... probabil că nu mai am nimic de spus...

IRENA (*mirată*): Nimic? chiar nimic?

5 ȘERBAN (*afirmativ grav*): Nimic... absolut nimic!

IRENA (*enervată*): Pentru ce ați mai venit atunci?

ȘERBAN (*calm*): Cum?... Nu ghiciți?... (*ironic*)
Ca să vă văd!...

10 IRENA (*explodînd cu autoritate*): Rău!... Foarte rău ați făcut... Trebuia să știți că dumneavoastră nu mai aveți ce căuta în casa mea.

ȘERBAN (*cu duioșie*): Nici chiar așa... pentru o simplă... bună ziua?...

15 IRENA (*poruncitoare*): Nici!... Și-aș vrea să-mi promiteți că vizita asta este ultima dumneavoastră îndrăzneală de a-mi intra în casă.

ȘERBAN (*nedumerit*): Adevărat? Ați zis... ultima mea îndrăzneală...

20 IRENA (*gravă*): Chiar așa! Pentru un burlac ca dumneavoastră și pentru o femeie cum voi fi curînd... vreau să zic... măritată... vizite în felul celei de azi nu mai au nici un rost... N-am dreptate?

25 ȘERBAN (*mușcîndu-și buzele de neaz*): Ba da!... Da, da... (*După o pauză cu vocea stinsă.*) Asta înseamnă că pot pleca?

IRENA (*înțepată*): Ce întrebare!...

ȘERBAN (*repetînd întrebarea*): Să plec?...

IRENA (*enervată*): Nu mă forțați să regret că nu mai ghiciți singur, ce trebuie să faceți...

30 ȘERBAN (*se îndreaptă ezitînd spre fotoliul de lângă ușa, ridicîndu-și bastonul, pălăria și mănușile, apoi încordîndu-și privirile spre Irena, exclamă pe un ton rugător*): Irena!

35 IRENA (*mîndră*): A, nu!... Nu mă mai cheamă Irena... Pînă cînd voi avea dreptul să mă numesc doamna Trepteanu, vă rog să nu-mi mai spuneți decît doamna Dăianu...

ȘERBAN (*privind-o drept în ochi*): Fie atunci... Adio, doamnă Dăianu.

40 IRENA (*cu răutate, fără să-i întindă mîna*): Adio, domnule Nicoară... (*Apoi se întoarce și se lungește*

pe „Recamier“, începînd să răsfoiască volumul de versuri.)

5 ȘERBAN (*se îndreaptă nehotărît spre ușa, în fața căreia se oprește brusc, întorcîndu-și încă o dată fața spre Irena, care însă răsfoiește pe Eminescu, fără să se mai intereseze dacă el a plecat sau nu. Schimbînd atitudinea își depune din nou pălăria, bastonul și mănușile pe fotoliul de lângă ușa și tiptil se îndreaptă spre Irena aplecîndu-se peste ea pe la spatele sofalei*):
10 Dar cu trecutul?... (*și după ce Irena se întoarce surprinsă de prezența lui așa aproape de ea*)... cum rămîne?...

IRENA (*furioasă*): Credeam c-ați plecat...

ȘERBAN (*calm*): Nu încă...

15 IRENA (*plictisită*): Foarte rău... (*Revenind.*) Ce mai așteptați?... Mai aveți ceva de spus?...

ȘERBAN (*în doi peri*): Da... și nu! Vă întrebai însă, cum rămîne cu trecutul?

IRENA (*șireată*): Care trecut?

20 ȘERBAN (*glumeț*): Care trecut?... Poftim întrebare!... Trecutul pe care obișnuim cu toții să-l numim trecut...

IRENA (*încăpățînată*): Nu pricep nimic.

25 ȘERBAN (*șiret*): Și cu toate acestea, e-așa ușor de priceput...

IRENA (*care răsfoiește volumul lui Eminescu*): Vă plac versurile?

ȘERBAN (*aruncîndu-și ochii pe volum*): Cîteodată... Da...

30 IRENA (*întinzîndu-i să citească*): E o poezie de Eminescu. Citiți-o tare, vă rog...

ȘERBAN (*silabisînd cu voce tare versurile, fără să pună mîna pe volum*): „Adio... de-acuma... nu te-oi mai vedea... Rămîi... Rămîi cu bine... Mă voi feri din calea mea... De tine... De astăzi dar, tu fă ce vrei... De astăzi nu-mi mai pasă... că cea mai...”,

35 IRENA (*încizîndu-i volumul brusc, continuă ea*):... cea mai rea dintre femei... se duce și te lasă... (*Apoi adresîndu-i-se lui.*) Mi-am permis să falsific poezia lui Eminescu, fiindcă așa mi-a convenit mie...

Dealtfel, nu e nevoie să citești o poezie întreagă, pentru un răspuns de două cuvinte...

ȘERBAN (*refăcându-și moralul și buna dispoziție*): Vă mulțumesc... Cel puțin de data asta ne despărțim înțelegi pentru totdeauna... (*După o pauză, exclamând.*) Curios lucru!... Aproape nu-mi vine să cred... Venisem să vă spun că am de gând să plec undeva... undeva departe... și pentru foarte mult timp... Și mai venisem ca înainte de plecare să vă mai rog ceva...

IRENA (*curioasă*): Hai, hai... Spuneți-mi mai repede... Deschideți-vă sufletul, nu numai gura...

ȘERBAN (*continuând insinuant*): Iată că mă execut... Fiindcă e pentru cea din urmă oară când ne mai găsim singuri, departe de orice bănueli răutăcioase... Și fiindcă la întoarcerea mea, voi găsi cu siguranță pe cineva care va avea mai multe drepturi decât mine la mîna dumneavoastră, înainte de a vă numi doamna Irena Trepteanu... venisem să vă cer pentru cea din urmă oară, să mai sărut odată mîna celei care se mai numește încă, nu doamna Irena Dăianu, ci pur și simplu Irena... numai Irena...

IRENA (*în bătaie de joc, ascunzîndu-și satisfacția*): Ce gusturi de escroc sentimental! (*Îi întinde apoi mîna ca să i-o sărute, întorcîndu-și însă capul spre fereastră, fără să se scoale de pe sofa.*)

ȘERBAN (*îi apucă mîna pe care i-o ridică pînă la buzele lui, dar văzînd-o că nu-i dă nici o atenție, ezită un moment, apoi îi lasă mîna să-i cadă greoaie pe sofa, fără să i-o sărute*): Vă cer iertare, doamnă, dacă sunt nevoit să mai rămîn deși vă promisesem solemn că voi pleca... V-ați pregătit însă rolul, așa de superficial, că aproape mi-e frică să vă las să-l sfîrșiți singură... Nu mai plec, doamnă Dăianu... Nu, nu... Nu mai plec fiindcă plecarea mea v-ar putea da de bănuat lucruri, pe care n-aș admite să le las nici măcar bănuite... N-aș vrea să rămîneți cu ideea greșită, cum c-aș fi pierdut tot curajul de altădată, nici să vă dau cîndva prilejul să vă închipuiți că m-ați fi dat pe ușe afară ca pe cel

din urmă cîine din ogradă... Nu mai plec fiindcă simt o datorie sfîntă să rămîn...

IRENA (*tăindu-i vorba furioasă*): *Espèce de sale farceur!... Vă!...*

ȘERBAN (*continuînd fără să-și piardă cumpătul*): E adevărat, doamnă... aveți tot dreptul să vă concediați paznicul credincios, de care la un moment dat, vă dați seama că nu-i decît un *sale farceur*... Nu-l veți putea împiedica însă, niciodată... să vă păzească totuși, de-afară... din fața porții, sau chiar din fundul curții...

IRENA (*se scoală de pe sofa hotărîtă să-i țină piept*): Ați isprăvit?

ȘERBAN (*calm și conștient de importanța momentului*): Credeți c-ar mai fi ceva de adăugat?

IRENA (*aspră*): Eu n-am avut decît două vorbe de spus... și vi le-am spus... (*Se îndreaptă spre butonul soneriei.*) În schimb servitorii mei, dacă va fi nevoie, vor complecta restul... Vi-i pun la dispoziție...

ȘERBAN (*oprid-o cu un gest semnificativ*): De prisos, doamnă... Fiindcă aceiași servitori care din ordinul dumneavoastră mă vor da afară din casă, astăzi... mîine, tot din ordinul dumneavoastră, vor veni să-mi ceară iertare și să mă invite să revin în aceeași casă...

IRENA (*plină de mînie*): Extraordinar!... Cine v-a dat dreptul ăsta, de a-mi porunci în casa mea?

ȘERBAN (*explicativ*): Dacă mă credeți eu singur nu știu cine mi l-a dat. Probabil că mi l-am însușit eu personal... Recunosc că nu prea se face, ceea ce am făcut eu... Dar ce vreți?... Voiam cu tot dinadinsul să rămînem o oră măcar singuri, ca să putem vorbi, fără a fi supărați de curiozitatea servitorilor, cari obișnuiesc să cam asculte pe la uși...

IRENA (*gravă*): Pentru servitorii mei eu n-am nici un secret...

ȘERBAN (*continuînd cu încăpăținare*): Ce-are a face?... Voiam să vă vorbesc foarte serios, fiindcă era

poate pentru cea din urmă oară, când mai puteam vorbi așa... și fiindcă...

IRENA (*tăindu-i vorba*): Și fiindcă sunteți prea îndrăzneți...

5 ȘERBAN (*ironic*): Vedeți?... Mai adineaori găseați că nu sunt îndeajuns...

IRENA (*cu aceeași minie*): Sunteți chiar ceva mai mult... Un om prostcrescut...

10 ȘERBAN (*cu o umilință falsă*): Dacă lucrul ăsta vă face plăcere. Fie... Îl accept pentru a nu vă contrazice... Promiteți-mi însă că mă veți asculta...

IRENA (*plictisită își frământă mâinile, așezându-se din nou pe sofa cu picioarele pe covor*): Eh, bine! Ce mai vreți?

15 ȘERBAN (*galant*): Ce mai vreau? Curioasă întrebare! O femeie nu întreabă niciodată pe un bărbat, ce mai vrea... Dar fiindcă de data asta, mi-e teamă că n-o să vă puteți documenta singură, dați-mi voie să vă ajut eu... (*După o pauză reia cu autoritate.*) Aș vrea... (*Pauză.*) Curios lucrul... Ce-aș vrea eu, depinde tocmai de ce n-ați vrea poate dumneavoastră... Iată ce-aș vrea... Aș vrea să nu vă mai măritați...

IRENA (*uimită*): Să nu mă mai mărit?...

25 ȘERBAN (*galant scuzându-se*): Nu m-ați întrebat chiar dumneavoastră ce vreau?... V-am spus...

IRENA (*curioasă*): Și pentru care motiv?

ȘERBAN (*calm și misterios*): Iertați-mă... dar... Secret profesional...

30 IRENA (*sculându-se de pe sofa hotărâtă să sfârșească definitiv*): Nu credeți că-i timpul să sfârșim odată pentru totdeauna și comedia asta?

ȘERBAN (*uimit*): Comedie?

35 IRENA (*cu autoritate*): Da, da!... Și încă, una din cele mai bufe!... E adevărat că pe cea dintâi ați jucat-o cât nu se putea mai bine... Dealtfel, eu v-am aplaudat din toată inima... deși inima mi-era complex zdrobită... Îmi dăduserăți o lecție însă, care avea să-mi servească mai târziu... Da, da... Odată... E adevărat... Ați reușit... M-ați făcut să cred că mă iubiți... Și ca atare... Am făcut

prostia să vă iubesc și eu... Ne-am înșelat amândoi însă... Nu mă iubeați nici dumneavoastră pe mine... nu vă iubeam nici eu pe dumneavoastră... Ce-ați vrea dar să fie mai mult azi, decât ce-a fost ieri? ... De data asta, regret... Dar nu vă mai pot da decât un sfat... Vremea e scumpă... să nu ne-o mai pierdem în zadar... (*Privindu-și gurmata de la mână.*) Peste un sfert de oră, voi primi vizita viitorului meu soț...

10 ȘERBAN (*contrariat*): Adevărat? Chiar vizita viitorului dumneavoastră soț? Vizita domnului Vladimир Trepteanu?

IRENA (*cu autoritate*): Exact! Peste un sfert de oră. Și cum nu vreau să vă expun la o întâlnire neplăcută...

15 ȘERBAN (*tăindu-i vorba*): O întâlnire neplăcută? Din contră, doamnă... Un motiv mai mult să rămân...

IRENA (*plictisită*): Nu vi se pare că mergeți prea departe?

20 ȘERBAN (*protestînd*): Deloc... Nu merg decât pînă unde cred că momentul e binevenit să pot cunoaște și eu personal, pe acest domn Vladimир Trepteanu... Și unde mai puneți că o să mi-l prezentați chiar dumneavoastră...

25 IRENA (*în culmea plictiselii*): A, nu... nu... Vă rog... Ceea ce îmi cereți e prea mult... Motivele dumneavoastră încep să mă plictisească... Ba nu, zău... Aș vrea să știu de când oare nu mai sunt stăpînă în casă la mine... Cu ce drept dispuneți de servitorii mei, și mai ales... cu ce drept îndrăzniți să mai rămîneți în casa mea, când sunteți dat afară?

30 ȘERBAN (*cu autoritate*): Cu drepturile mele, doamnă... Cu drepturile mele... Și dacă nu le cunoașteți încă... Ei bine!... Învățați-le acum... În casa unei femei văduvă încă, vechiul ei amant are mai multe drepturi decât orice alt viitor bărbat...

35 IRENA (*îl privește o clipă aiurită, fără a putea pronunța un singur cuvînt, oftează adînc și se lasă greoaie pe sofa, cu capul între palme, în timp ce Șerban se îndreaptă distrat spre un fotel din mijlocul încăperii, în care se scufundă comod aprinzîndu-și*

o figură. După câteva clipe de tăcere reciprocă, Irena își ridică spre el capul, îl privește cu răutate, câteva clipe, apoi schimbându-și expresia figurii, îi strigă): Șerbane!... (El întoarce capul spre ea, fără să-i răspundă.) De ce atîta răutate? (El dă din umeri nedumerit fără să-i răspundă.) Spune... Ce-nseamnă toate aceste scene?

ȘERBAN (*ridicîndu-se din fotel se îndreaptă către ea*): Ireno! Iartă-mă! Te-am supărat... E drept... Țin însă foarte mult să nu-ți rămîn dator cu nimic. Regret numai că cine mi-a luat înainte este tocmai femeia pe care astăzi o iubesc mai mult decît oricînd...

IRENA (*împăciuitoare*): N-ai vrea să zici că femeia aceea sunt chiar eu!

ȘERBAN (*afirmativ*): Bineînțeles! Fiindcă afară de tine nimeni alta nu mai există astăzi pentru mine.

IRENA (*din ce în ce mai calmă*): Și tu crezi că eu am fost cu adevărat așa de rea?

ȘERBAN (*explicativ*): Și-ncă cum? Ca niciodată pînă acum... (*Vine alături de ea, și îi apucă mîinile într-ale lui, zîmbindu-i fericit cînd vede că și ea își lasă mîinile în ale lui fără să mai protesteze.*) Uite... Acum suntem liniștiți la fel amîndoi... Hai să uităm mica noastră neînțelegere de adineaori și să ne vorbim cuminți...

IRENA (*apăsînd pe cuvînt*): Ca doi copii... Nu?...

ȘERBAN (*protestînd galant*): A, nu. Copiii spun prostii cînd e vorba să-și spună... ce avem în gînd să ne spunem noi... (*Se așează pe sofa lîngă ea.*) Hai să vorbim ca doi oameni maturi și cuminți... ca doi inși cari într-o vreme s-au iubit mult... mult de tot... și cari astăzi nu se mai iubesc...

IRENA (*oprindu-l cu un gest negativ*): Nu, nu... Eu n-am spus asta...

ȘERBAN (*șiret*): Nu face nimic... Destul că odată și odată, tot ai s-o spui... Va trebui... Mai curînd sau mai tîrziu, n-are importanță... Nu-ți fie teamă că nu-i nici o grabă...

IRENA (*protestînd*): Te-nșeli, Șerbane... N-am s-o spun niciodată... S-a sfîrșit...

ȘERBAN (*galant*): Eh, bine! Fie! Tocmai fiindcă s-a sfîrșit... să vorbim ca doi inși cari într-o vreme, s-au iubit mult... mult de tot... și cari astăzi nu se mai iubesc deloc. (*Accentuînd.*) Dar, absolut deloc.

IRENA (*curioasă*): Și ce vrei să spui cu asta?

ȘERBAN (*autoritar*): Mult... foarte mult... Ai puțină răbdare și ai să afli... (*După o pauză.*) După doi ani de zile însă, amănții de altădată se întîlnesc din nou...

IRENA (*tăindu-i vorba*): Da... Dar cum? După ce el se purtase cu dînsa ca cel mai de pe urmă om din lume... după ce o mințise... o înșelase... și o părăsise în modul cel mai neomenos.

ȘERBAN (*calm*): De ce mă-nterupi? Pentru un moment, nu ne interesează nici modul cum se purtase ea, nici cum o părăsise el...

IRENA (*supărată*): De ce nu spui și ce nu-ți convine?... De ce ascunzi tocmai adevărul?

ȘERBAN (*șiret*): Deloc... Dacă ai avea răbdare, ai vedea că nu ascund nimic... nici cel mai mic adevăr... Dar, toate, la rîndul lor...

IRENA (*calmată*): Să vedem...

ȘERBAN (*reluîndu-și pledoaria*): Ziceam... E drept că după doi ani de zile... cînd amănții se revăd... Și lucrul ăsta e o chestie de bună creștere, dacă vrei... E drept să-și strîngă mîinile ca doi prieteni buni și pentru un moment să uite fiecare micile neazuri pe care și le făcuseră poate, unul altuia?...

IRENA (*aprobind*): Parcă noi n-am făcut la fel după ce ne-am revăzut?

ȘERBAN (*revenînd*): Ai dreptate... Dar numai atît, nu-i de ajuns...

IRENA (*curioasă*): Și ce ne-ar mai rămîne de făcut?...

ȘERBAN (*patetic*): Ne mai rămîne o datorie sfîntă de îndeplinit... Ne mai rămîne să închinăm măcar o clipă din viață, în cinstea dragostei noastre de altădată... o clipă de complectă uitare a tot ce-a fost în acești doi ani de zile, și de deplină amintire a tot ce a fost înaintea acestor doi ani... o clipă din puținele, dacă nu chiar din singurele clipe ce

ne sunt date să le trăim cu adevărat... o clipă în care cer să-ți fiu iarăși scumpul tău Șerban, iar tu să-mi fii iarăși divina mea Irenă... o clipă, în fine, în care asurzitorul ăsta de București să fie pentru noi tăcuta și înțeleapta Veneție, în care odaia asta de spital parcă, să fie pentru noi, mititica odăiță de la al treilea etaj, în care ne ascundeam așa de bine și în care, în loc de scaune noi și albe, care pentru noi n-au nici o însemnătate, avea doar un fotoliu, dar un fotoliu enorm, înnegrit de vreme, un fotoliu care știa să ne spună multe... multe... multe... Bunăoară cam câți alți amanți înaintea noastră, se iubiseră ca și noi între brațele lui!... *(După o pauză.)* Vezi tu, Ireno, ce ne mai rămîne de făcut în cinstea dragostei noastre de altădată?...

IRENA *(plină de deznădejde)*: Ce folos!... „Nu-nvie morții... E-n zadar copile...”

ȘERBAN *(muștrind-o galant)*: Nu, nu... Nu vorbi așa fiindcă n-ai dreptate. De ce-am face pe placul unui poet foarte mare — e drept — dar care n-a știut să iubească niciodată în viața lui... Iată!... Vino-ncoa... *(Îi ia mîinile într-ale lui, ridicînd-o de pe sofa în picioare.)* Dă-mi degetele-ți inelate, poeme-n pietre nestemate... Vreau să le-nvăț pe dinafară și să le cînt... dă-mi mîna toată, că nu-i în lume nici o mîna mai albă decît mîna ta... Dă-mi mîinile pe cari altădată mi le-ntindeai de bunăvoie să ți le acopăr de sărutări... Nu-ți fie frică de mine... Dacă întîmplător se vor înnegri, buzele mele le vor înălbi din nou, dacă va fi nevoie... *(O atrage pînă sub tabloul care reprezintă „Canal Grande” din Veneția.)* Nu ți se pare că ne găsim tot acolo unde ne-am iubit întîia oară? Hai să răscolim împreună mormîntul în care ne-am îngropat prea de timpuriu scumpul nostru mort. Hai să-l strigăm pe nume, să-i promitem iarăși o viață lungă... lungă fără sfîrșit... și vei vedea cum are să se deștepte la chemarea noastră și cum iarăși vom fi fericiți...

IRENA *(pe gînduri)*: Crezi tu?

ȘERBAN *(convins)*: Și de ce n-aș crede? Care ar fi farmecul vieții, dacă iubirile noastre n-ar dormi din cînd în cînd, ca să se deștepte iarăși mai aprinse... mai bune.

IRENA *(cu o tristețe profundă)*: Dar dacă pe a mea am îngropat-o pentru totdeauna? Dacă inimei mele, odată rănită, i-am zis: Suferă să-ți ispășești greșeala, și învață secretul vieții... să fii de piatră altă dată...

ȘERBAN *(protestînd)*: Să fie oare o greșeală cînd iubești?

IRENA *(sigură)*: De cele mai multe ori, da!

ȘERBAN *(revenind)*: Dar atunci cînd nu-i greșeală... Ce e?

IRENA *(dezgustată)*: Știu eu? Poate un joc de noroc... O loterie... Cine nu se mulțumește cu ce are, joacă... Cîștigă? Atît mai bine! Pierde? Atît mai rău!

ȘERBAN *(șiret)*: De ce atunci nu vrei să-ți mai încerci din nou norocul la loteria pe care dealtfel, o cunoști foarte bine... Loteria care altădată ți-a dat atîta fericire?

IRENA *(lipsită de orice elan)*: Și care în urmă mi-a luat înapoi tot ce-mi dăduse. Care într-o singură zi... mi-a răpit tot ce agonisise în suflet într-un an... toate speranțele viitorului. Nu? Mulțumesc... Loteria asta o cunosc îndeajuns... Nu mai am nevoie nici de asta, nici de alta...

ȘERBAN *(insistînd)*: Bine. Să zicem că ai dreptate. De ce însă iei pe Trepteanu de bărbat?

IRENA *(tresărind)*: Nu mă-ntreba lucruri la cari nu-ți pot răspunde.

ȘERBAN *(insistînd)*: Cel puțin... îl iubești?

IRENA *(scurt)*: Nu știu.

ȘERBAN *(insinuant)*: Nu știu... înseamnă „da”. E adevărat?

IRENA *(plictisită)*: Ți-am spus, nu știu... Și nici nu vreau să știu.

ȘERBAN *(insistînd)*: De ce nu vrei să știi? Îl cunoști de mult?...

IRENA *(distrată)*: N-are importanță... De cîteva luni...

- ȘERBAN (*revenind curios*): Și... ți-a bătut mult capul pînă să te hotărăști?
- IRENA (*plictisită*): Mult... mult... foarte mult.
- ȘERBAN (*șiret*): Așadar... te iubește... Nu?...
- 5 IRENA (*exasperată*): Dă-mi pace, te rog... Nu mai cred în nimic... Nici în vorbe... nici în jurăminte... nici în lacrimi...
- ȘERBAN (*profitînd de moment*): Nu cumva, o fi și plîns?
- 10 IRENA (*rîzînd șireată*): Îl crezi așa copil?
- ȘERBAN (*explicativ*): Și de ce nu? Dacă te iubește! Numai copiii iubesc cu adevărat și fără nici un interes ...
- IRENA (*șireată*): A!... Va să zică atunci cînd plîngeai și tu...
- 15 ȘERBAN (*grăbit*): Eram copil...
- IRENA (*cinică*): Vrei să spui că mă iubeai cu adevărat?
- ȘERBAN (*sigur*): După cum dealtfel te-am iubit totdeauna. După cum de atunci, n-am încetat nici măcar o singură clipă să te iubesc la fel.
- 20 IRENA (*ironică*): Mulțumesc... Declarațiile astea ți le-am învățat pe dinafară. Mi le-ai repetat aidoma și acum doi ani...
- IRENA (*uimită*): Pentru ce atunci, pari a le fi uitat așa degrabă? De ce mă silești să ți le mai amintesc și astăzi?... Sau vrei s-o luăm *da capo* ?...
- 25 IRENA (*oprindu-l*): A, nu, nu... Nu-mi mai aduce aminte de vremurile trăite cînd ne-am cunoscut la capătîiul unui mort...
- 30 ȘERBAN (*cu dublu înțeles*): Un mort, pe care dealtfel nu-l omorîserăm noi...
- IRENA (*revoltată*): Șerbane! Te rog, sfîrșește odată... Te-ai purtat ca un bandit la drumul mare. M-ai ademenit cu vorbe de dragoste... cu promisiuni... cu jurăminte... cu tot ce găsiseseși la îndemînă (*ascunzîndu-și capul în palme de rușine*). Ah! Dumnezeule!... E oribil cînd mă gîndesc... (*Furioasă*.) Ți-aduci aminte, monstrule?
- 35 ȘERBAN (*pocăit*): Sunt neplăceri fatale pe cari nu le putem uita...
- 40

- IRENA (*cu scîrbă*): Și mai ai curajul să mi le mai repeți și azi?
- ȘERBAN (*cinic*): Fiindcă sunt convins că azi, sunt mai de actualitate ca oricînd... (*Irena face ochii mari ca și cum s-ar îngrozi mai dinainte de ceea ce avea să audă.*) De ce nu m-ai dat pe ușe afară, atunci... cînd trebuia?
- 5 IRENA (*dezvinovățîndu-se*): Atunci?... (*Pauză.*) Ușor de zis... Atunci?... Cînd atunci?... Cînd mă vedeam singură și părăsită de toți... pierdută într-o lume streină, care n-aștepta decît să mă sfîșie?... Cînd mă simțeam mai aproape de groapă, decît chiar mortul însuși!... Cînd nu știam nici ce aveam să devin, nici ce trebuia să fac pentru a mă salva... Cînd n-aveam pe nimeni aproape de mine, nici rude... nici prieteni... pe nimeni care m-ar fi putut înțelege, sfătui sau încuraja...
- 10 ȘERBAN (*solemn*): Mă aveai pe mine!...
- IRENA (*deprimată*): Adevărat... Deși nu știam de unde-mi apăruseși...
- 20 ȘERBAN (*explicativ*): De unde apar la timp, numai cei mult așteptați...
- IRENA (*uimită*): Nu cumva pretinzi că femeia care te-ar fi așteptat, eram chiar eu?
- 25 ȘERBAN (*grav*): Nu erai tu femeia care mă iubea?
- IRENA (*protestînd*): Nu e adevărat...
- ȘERBAN (*calm*): Și pe care o iubeam și eu...
- IRENA (*insistînd*): Minți...
- 30 ȘERBAN (*șiret*): De ce-aș minți, cînd știi bine că ne iubeam reciproc?
- IRENA (*furioasă*): Minți... minți... minți...
- ȘERBAN (*ridicînd tonul*): Mint?... Crezi oare cu adevărat că te-aș fi mințit vreodată? Cine atunci, timp de două luni de zile, cît ai fost bolnavă, ți-a stat la căpătîi și te-a-ngrijit zi și noapte... ca pe o soră... ca pe fetița lui? Cine te-a sfătuit ce trebuia să faci... cum ai fi putut să te ferești de cîinii care-ți lătrau la poartă și așteptau să te sfîșie... să te despoaie de tot ce-aveai... și să te arunce pe stradă să-ți cîștigi viața pe trotuar?
- 35
- 40

Cine în fine, ți-a câștigat procesul moștenirii periclitată de haita lupilor flămânzi?

IRENA (*înduioșată*): Procesul pe care ți l-am plătit cu dragostea mea...

5 ȘERBAN (*solemn*): Ți-ai închipuit vreodată c-ai fi putut să mi-l plătești cu bani?

IRENA (*protestînd*): Povești pentru adormit copiii...

ȘERBAN (*foarte serios*): Povești pentru adormit copiii...

10 Numai de atîta am fost eu capabil pînă azi? Cine atunci, s-a certat cu toată familia lui pentru tine? Cine s-a lepădat de ai lui, ca să te urmeze pe tine... femeia acuzată că și-ar fi omorît bărbatul? Și la urma urmelor, cu cine ai hoinărit un an de zile, prin țara primăverii? Cu cine te-ai dus la Veneția?

15 Cu cine ai fost la Florența? Dar la Roma? Dar la Neapole? Dar la Palermo? Și de-acolo pe Mediterana, prin Dardanele, pe Marmara, prin Bosfor și pe Marea Neagră pînă la Constanța... Cu cine ai fost? Cu altul sau cu mine? Spune...

20 IRENA (*răspunzîndu-i pe același ton*): Și cine într-o bună dimineață a dispărut fără să-mi spună măcar un bun rămas? Cine s-a furișat ca hoțul și s-a ascuns de mine doi ani de zile și mai bine... Cine? ... Hm!... Nu știi? Nu? ... Același care astăzi vine să-mi spună că vina este numai a mea, fiindcă așa a vrut el să fie ... (*Serban își pleacă rușinat capul, fără să răspundă.*) Iată povestea dragostei noastre... Adevărata poveste așa cum a fost, fiindcă tu... numai tu ai vrut să fie așa... Și iată-i și autorul, pînă mai ieri mulțumit c-a trăit-o după placul lui, iar azi nemulțumit că nu și-o mai poate reîncepe la fel... (*Serban se frămîntă fără să poată răspunde.*) Spune-mi, Șerbane... Spune-mi măcar

30 acum, cine are dreptate?... Cine a lovit acum doi ani, primul... Și cine azi are dreptul să se apere ca să nu mai fie lovit?

ȘERBAN (*tremurîndu-și cuvintele de emoție*): Taci... Taci, te rog... Dacă știi ceva mai mult decît mine... ajunge... Eu nu mai vreau să aflu nimic... Destul, cîte-mi spuseși.

40

IRENA (*reluîndu-și acușările*): Destul?... Nu... Destul pentru tine numai, care-ți închipui că știi totul... Și cînd mă gîndesc că pînă azi, eu n-am știut aproape nimic. De azi înainte însă, m-am schimbat. De

5 azi înainte, vreau să știu și eu, ceea ce pretinzi a ști numai tu... Spune-mi, Șerbane, pentru ce ai vrut să fie așa? De ce m-ai făcut să plîng și atunci cînd te iubeam?... De ce ai plecat? De ce n-ai mai dat nici un semn de viață? Nu te iubeam oare

10 îndeajuns? Nu ne simțeam oare destul de fericiți, departe de cei cari încercaseră să ne facă rău... acolo unde nimeni nu ne cunoștea și nimeni nu ne-ar fi întrebat nici cine suntem, nici cît ne iubim? Spune-mi, Șerbane... În doi ani de zile, ai fost cu adevărat mai fericit cu diferitele tale amante, decît

15 ai fi putut fi cu o nevastă adevărată?

ȘERBAN (*enervat și încolțit din toate părțile*): Ireno!... Taci te rog... Taci și nu mă mai întreba nimic... De ce ți-aș mai răspunde la anumite întrebări, pe cari tu, cea dintîi ar trebui să înțelegi că nu

20 este timpul să ni le punem chiar acum. Crede-mă că-mi este așa de greu să ți le spun ție, cum tot așa de greu mi-este să mi le repet chiar mie însumi. Sunt întrebări și răspunsuri, cari trebuiesc ghicite doar... și tăcute...

25 IRENA (*cu autoritate*): Tăcute, da!... Dar nu ascunse...

ȘERBAN (*deprimat*): Cine ți le ascunde? Eu?... Te-nșeli!... Eu nu ți le pot spune doar, și atîta tot... (*Pauză.*) Dacă ții cu tot dinadinsul însă... citește-le

30 în toate romanele în cari amanții săraci... (*după o ezitare*) trăiesc cu amante bogate!...

IRENA (*privindu-l drept în ochi, ca și cum ar fi vrut să-l demaște*): Dar tu nu erai sărac!...

ȘERBAN (*umilit*): Nu... Dar alături de mine, tu erai

35 prea bogată...

IRENA (*cinică*): Ce are a face?... Dacă ne iubeam!...

ȘERBAN (*oftînd adînc*): Dacă ne iubeam așa cum ne iubeam, trebuia să continuăm uniți pentru toată lumea, nu numai pentru noi...

40 IRENA (*tresărînd*): De ce nu mi-ai spus lucrurile astea atunci?

ȘERBAN (*ocolind răspunsul*): Fiindcă atunci, nu-mi puteai fi nevastă...

IRENA (*curioasă*): Și cine m-ar fi împiedicat?

5 ȘERBAN (*codindu-se*): Nimeni... E adevărat... Și totuși... Eh, bine!... Știi ce m-a împiedicat?... Mîndria mea de bărbat de a nu fi avut ca nevastă o femeie care nu-mi putuse rezista nici măcar o singură zi... Da, da... O nevastă care după nuntă, m-ar fi înșelat poate și pe mine, cu aceeași ușurință cu care, pentru mine, înșelase pe altul care încă trăia...

10 IRENA (*oprindu-l brusc*): Șerbane!...

15 ȘERBAN (*reluînd explicația*): Da, da... Conștiința mea de om cinstit mă împiedica să fac ceea ce îmi dicta numai inima. Gîndește-te ce-ar fi zis cei cari ar fi aflat că mă înșor cu tine... O femeie mult mai bogată ca mine... și încă, imediat după moartea bărbatului său.

20 IRENA (*ironică*): Vorbe... Vorbe mari... Mari și sonore... dar goale...

25 ȘERBAN (*protestînd*): Te-nșeli... Vorbe mari, dar mute deși foarte elocvente, pentru cine vrea să le asculte... Fiindcă mai presus de toate, era chiar dragostea mea pentru tine, care mă oprea... dragostea pe care voiam să ți-o păstrez toată viața aceeași... fiindcă, vezi tu? Numai amănții se pot iubi veșnic. Cei înșurați se plictisesc cu timpul... Lumea se înșoară nu pentru ca să se iubească... ci ca să poată iubi pe altcineva...

30 IRENA (*cu scîrbă*): Abjectule!...

35 ȘERBAN (*cu autoritate*): Abject?... Da!... Dar un abject cinstit... Iată pentru ce nu se putea să-mi fiu nevastă, Ireno... Și iată pentru ce astăzi, vin să te rog... să te implor... să nu comiți o copilărie mai mult... De ce te-ai mărita cînd știi bine că nu-ți vei putea iubi bărbatul?

IRENA (*tresărînd*): De unde știi că nu-l iubesc?

40 ȘERBAN (*șiret*): Fiindcă mi-ai spus-o mai adineaori chiar tu... Și chiar dacă nu mi-ai fi spus-o încă pînă azi, eu tot aș fi ghicit-o. Ce vrei?... Sunt adevăruri cari fatal trebuie să se îplinească...

Și două din aceste adevăruri, știi care sunt?... Primul, că niciodată n-ai să-l poți iubi pe Vladimir Trepteanu... iar secundul, că totdeauna mă vei iubi numai pe mine...

5 IRENA (*ironic*): Vai de tine, Șerbane... Vai de tine!... ȘERBAN (*profetic*): De ce, vai de mine?... De ce zîmbești ca și cum mi-ai plînge de milă?... Nu-ți dai seama, că eu nu-ți spun decît adevărul și nimic altceva decît adevărul? Nu? Spune. De

10 ce te-ai mărita cu un bărbat, chiar care te-ar iubi, dacă mai tirziu sau mai curînd, ai să-l faci să sufere, înșelîndu-l ca și pe primul tău bărbat?

15 IRENA (*ironică*): Dar de cînd ai început să citești adevărul în ochii femeilor, nu numai în palme ca de obicei?

20 ȘERBAN (*mîndru*): De cînd îl văd scris în ochii tăi, ochi cum n-a mai avut nici o altă femeie din toate cîte am întîlnit pînă azi... Și dacă nu mă crezi, află că adevăratul adevăr acesta este... nu altul. Și să mai știi încă ceva, Ireno... Că tu, orice-ai spune și orice-ai face, n-are să-ți folosească la nimic altceva, decît să întîrzie cu o clipă mai mult, ceea ce este scris să se întîmple... Și dacă nu-ți vei înșela noul bărbat, pe domnul Vladimir Trepteanu, peste o lună, peste două, sau poate peste un an chiar, odată și odată, tu tot îl vei înșela... Și dacă nu știi încă, cu cine... Ei bine!... Să ți-l spun tot eu... Cu mine!...

30 IRENA (*încercînd să fie serioasă*): Te înșeli, Șerbane! Te înșeli amarnic. Mă mărit ca să-i fiu nevastă credincioasă. Și dacă-mi va fi scris să cunosc din nou urcușul calvarului căsătoriei, voi continua să pășesc înainte... drept înainte cu demnitate și alături cu drumul n-am să mă abat niciodată...

35 ȘERBAN (*cinic și insinuant*): Ireno! Ireno! Astea sunt vorbe tale de adineaori... Vorbe sonore... dar goale...

40 IRENA (*insistînd*): Crede ce vrei!... Eu mă mărit însă cu Vladimir Trepteanu, fiindcă sunt sigură c-am să-l iubesc... Și-l voi iubi, nu ca să-l iubesc propriu-zis... ci ca să mă răzbun pe tine, cămătar

de dragoste și să te fac să pricepi măcar acum, cât te-am iubit altădată... Și cât te-aș fi iubit poate, mereu... mereu... toată viața...

5 ȘERBAN (*protestînd*): Nu, nu... N-ai să te măriți.

IRENA (*încăpățînată*): Nu, nu... N-am să mai rămîn văduvă...

ȘERBAN (*agresiv*): Ireno!... (*se îndreaptă spre ea*).

IRENA (*oprindu-l cu un gest autoritar*): Șerbane!...

(*Se aude soneria de la antret, care face pe Irena să tresară exclamînd.*) El!...

10 ȘERBAN (*curios*): Care el?...

IRENA (*gravă*): Vladimir Trepteanu...

ȘERBAN (*tresărînd*): Ireno! Nu-l primi, te rog...

IRENA (*șireată și victorioasă*): Nu pot... E viitorul meu bărbat...

15 ȘERBAN (*insistînd agresiv*): Ireno! Te implor... nu-l primi.

IRENA (*încăpățînată*): Nu pot...

ȘERBAN (*exasperat*): Ireno!... Ireno!...

20 IRENA (*din ce în ce mai satisfăcută*): Zadarnic, Șerbane!... *Finita la Commedia* nu *Da capo al fine*, cum sperai tu...

BONA (*care între timp a intrat pe ușa din stînga pentru a dispărea pe una din dreapta, apare din nou în scenă cu o carte de vizită pe tăvița după care Irena o ridică arătîndu-i-o apoi lui Șerban*).

25 ȘERBAN (*astupînd-o cu palmele amîndouă*): Nu, nu!...

Mulțumesc. Nu mai vreau să cunosc pe nimeni...

Nici pe Vladimir Trepteanu, nici chiar pe Șerban

30 Nicoară... (*Se îndreaptă spre fotoliul de lîngă ușa, de pe care își ridică pălăria, mănușile și bastonul, exclamînd după ce sărută mîna Irenei.*) Adio, Ireno!

IRENA (*repetînd salută*): Adio, Șerbane! (*Apoi oprindu-l cu un gest să iasă nu pe ușa din dreapta ci pe cea din stînga.*) Nu pe-acolo... Pe-aici... Doar n-ai

35 vrea să te-ntilnești cu el, față în față... Parcă spuseși că nu mai vrei să vă cunoașteți... (*După care Șerban iese; Irena se adresează Bonei, care rămăsese pe scenă așteptînd răspunsul.*) Roagă

40 pe domnul Trepteanu, să mă ierte că nu-l pot

primi astăzi... Spune-i că nu mă simt bine... că nici nu m-am coborît încă din pat...

BONA (*încîntată de răspunsul stăpînei*): Iertați-mă, conită... Dar tot așa... exact i-aș fi spus și eu

5 domnului Trepteanu. (*După ce Bona iese, Irena își mai întoarce o dată capul spre ușa pe care a ieșit*

Șerban, apoi căzînd greoaie pe sofa, izbucnește în lacrimi cu capul sprijinit între cele două palme.)

ȘERBAN (*care nu ieșise decît s-aștepte plecarea lui Trepteanu pentru a pleca și el pe aceeași ușa, cînd vede*

10 pe Irena plîngînd, ingenunche la picioarele ei exclamînd): Ireno! Irena mea... scumpă și neprețuită comoară a vieții mele... Iartă-mă!...

IRENA (*ridicîndu-și capul dintre perne și aplecîndu-l spre Șerban*): Ai să mai pleci vreodată, simpatica mea secătură *Da capo al fine*?

15 ȘERBAN (*pe cît de definitiv*): Nu, nu, nu! Niciodată... Otrăvitoarea mea floare de cucută. *Finita la*

commedia noastră, abia acum începe cu adevărat!

20 (*Irena îi apucă între palmele ei capul sărutîndu-l pe amîndoi ochii, în timp ce Bona se strecoară cu mîinile la ochi ca să nu vadă scena, de la ușa din dreapta spre ușa din stînga.*)

NOTE

Despre teatrul lui Ion Minulescu s-a scris prea puțin; în afara cronicilor dramatice, apărute în revistele vremii, lucrările de sinteză n-au consemnat activitatea de dramaturg a poetului. În *Istoria literaturii române contemporane* (1926—1929) a lui E. Lovinescu, în *Istoria literaturii române* a lui D. Murărașu (1940), sau în *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent* (1941) a lui G. Călinescu dramaturgia sa este ignorată. Dealtfel situația dramaturgiei lui Minulescu se identifică, întru totul cu aceea a dramaturgiei noastre interbelice, rămasă ca recepție critică, în stadiul de cronică teatrală. Lovinescu însuși a renunțat la volumul programat și dedicat „poeziei dramatice”. Nu se poate spune că nu au existat și articole de sinteză ca de exemplu cele semnate de Ion Marin Sadoveanu sau N. Davidescu, dar acestea sînt excepții și nu privesc ansamblul literaturii noastre.

Dar situația este și mai simptomatică, în legătură cu Ion Minulescu: între 1921—1937 n-a putut fi sesizat caracterul simbolist al teatrului său; de-abia azi acest caracter ne pare evident. Se poate spune că, deși numai o parte din piesele sale rezistă unui examen sever sau unei confruntări postume cu publicul, prin teatrul său poetul a contribuit la sincronizarea dramaturgiei noastre cu cea europeană.

Mai mult, Ion Minulescu a funcționat ca director general al Artelor, din Departamentul Cultelor și Artelor, din 24 noiembrie 1922 pînă în septembrie 1940 și ca director delegat al Teatrului Național din București din 1 aprilie 1926 pînă în 30 noiembrie 1928. Se găsea, cu alte cuvinte, implicat în viața teatrului românesc aprobînd repertoriile, scriind el însuși piese de teatru, făcînd traduceri din teatrul simbolist (Maurice Maeterlinck, în special), publicînd articole teoretice asupra teatrului ca artă modernă,

semnind săptăminal cronici dramatice. Insurgențele lui Minulescu pentru inovarea repertoriului sînt comune cu ale altora ca de exemplu ale grupului „Poesis” animat de I. Marin Sadoveanu, ale grupului „Insula” susținut de Ion Vinea și de revista *Contemporanul* (1922) sau ca ale grupării „Atelierul” (1923) după Théâtre de l’Atelier al lui Dullin.

Pentru cercetătorul (și chiar pentru lectorul de azi) al operelor sale, cunoașterea ideilor despre teatru ca artă și ca divertisment superior devine o explicație a stilului său dramatic și o posibilitate de a-i înțelege tentativa fundării unui teatru simbolist în România, într-o epocă de dilatare și de difuziune a simbolismului în modernismul avangardist. Dacă în poezie Minulescu era un insurgent simbolist în 1908, dată la care nu apăruseră școlile și grupurile avangardiste cunoscute, insurecția simbolistă din teatru, lansată între 1921—1928, după apariția suprarealismului, a dadaismului și mai ales după dizolvarea curentului simbolist, nu mai putea da naștere unei dramaturgii de școală.

Teatrul l-a preocupat — ca text și ca problemă teoretică — încă din studenția pariziană cînd își anunță în 1904 colaborarea la *Revista albă* din Geneva cu o comedie (semnind M. Nirvan); în 1914 trimite Teatrului Național din Iași o traducere a *Mandragorei* lui Jean Lorrain (cf. *Versuri și proză*, an. III, nr. 9, 1914, p. 287). Dealtfel despre Jean Lorrain scrie chiar un articol în 1906¹.

În timpul războiului, refugiat la Iași, făcînd parte din redacția ziarului de front *România*, dar și mai tîrziu, scrie despre *Teatrul și războiul*². Dar primul articol teoretic consacrat teatrului apare sub formă de răspuns la ancheta revistei *Teatrul de mîine* (director Const. Rîuleț) ce a apărut între 1918—1919 la Iași și București. Vorbînd despre „teatrul de mîine” (an. I, nr. 12, 15. I. 1919) Minulescu răspunde răs-picat și la obiect, ca un specialist: „S-a prognoticit bunăoară teatrul lui Ibsen, teatrul lui Maeterlinck, teatrul lui Paul Claudel, teatrul lui Bernard Shaw, teatrul așa-zis «bulevardier» francez, teatrul cu teză, teatrul cu foc bengal, teatrul cu lacrimi și teatrul cu mai știu ce ingrediente de scenă. Fiecare și-a etalat vastele sale cunoștințe, nimeni însă n-a avut curajul să afirme că teatrul de mîine va fi acesta și nu celălalt. Și cu toate acestea teatrul de mîine există...”

Ca să definească *teatrul de mîine*, Minulescu definește teatrul de totdeauna, deci teatrul ca artă, deși îi neagă disimulat această apartenență categorială: „Teatrul nu este propriu-zis o artă. El nu este nici literatură, nici pictură decorativă, nici figură oratorică. El este pur și simplu meșteșugul de a aco-

moda frumosul altor arte cu bunul-simț al vieții de toate zilele, de imaginea căreia teatrul n-ar trebui să se îndepărteze o singură clipă...” Teatrul ar fi „ceva mai puțin complicat”, ceva „mai mult înrudit cu viața comună”, ar fi „desfășurarea fatală a vieții cu întîmplările ei neprevăzute”. Și aici răspunsul devine concludent: „Teatrul de mîine nu poate fi decît același teatru de ieri, în care însă se poate recunoaște viața noastră, fără nici o pregătire specială, fără nici o sforțare intelectuală și aproape fără nici o îngrădire de subiect. Restul este teatru de sezon, teatru de modă, teatru de tranzacție cu vremea sau mai bine-zis cu oamenii vremii.”

Tema este reluată cu ocazia prezentării piesei sale *Manechinul sentimental*: „În teatru, mai ales, subiectele sînt foarte reduse. Ceea ce face varietatea pieselor este numai dioptria autorului. Un lucru banal se pretează la înfățișări artistice infinite. Un lucru extraordinar însă este de cele mai multe ori, prin esența lui, teatru, astfel că nu merită să mai fie adus pe scenă. *Prea mult teatru deformează viața* (sublinierea noastră E.M.). Și eu cred că teatrul trebuie să se suprapună pe viață ca o haină perfectă pe corpul unui om care știe cum s-o poarte.”¹

Pe alt plan, teatrul lui Ion Minulescu este autobiografic, așa cum mărturisește Clădiei Millian: „Pentru mine, a sta față în față cu eroii mei din diferitele mele opere dramatice, este cea mai plăcută distracție din viața mea intimă[...] În varietatea lor nu mi-a plăcut să văd decît diferitele ipostaze ale propriei mele personalități umane.” Autorul, cu un ton pirandellian, declară că nu și-a lăsat personajele să-și facă de cap, ținîndu-le sub „controlul strict și pedagogic” al propriei sale personalități artistice. Autorul nu s-a pus la remorca eroilor săi. „De un singur lucru le-am permis să se bucure toți deopotrivă. Un lux dealtfel nevinovat, care nu-mi șifona cu nimic amorul meu propriu de autor dramatic — luxul de a se da în spectacol după împrejurări, dar numai sub diferite măști de carnaval. Numai așa am reușit să le procur impresia că adevărata rațiune a existenței lor, nu este decît o simplă exhibiție de pieroși și arlequini la un bal mascat și nu o jalnică eternizare a unor îngeri standardizați, cu care ciopliitorii în piatră imboldesc monumentele funerare.”²

Textul devine o pledoarie pentru un teatru simbolist, un teatru impresionist prin esență, un teatru-joc inteligent și desigur, liric. Pledoarii pentru simbolism în teatru întîlnim și în articolele sale publicate în special în ziarul *Viitorul* (în redacția căruia lucra), înainte de primul război mondial.

¹ După Paul I. Prodan, *Teatrul românesc contemporan*, (1920—1927), București, 1927, p. 165.

² Clădiea Millian, *Cartea mea de aduceri aminte*, Editura Cartea românească, 1974, p. 426—428.

¹ *Moartea lui Jean Lorrain*, în *Viața literară*, nr. 26, 25. VI. 1906, p. 5, semnat I. Nirvan.

² *România literară*, an. I, nr. 30, 1939.

Atrage atenția articolul despre *Shakespeare și Maeterlinck, de la „Hamlet” la „L’oiseau bleu”*¹, în care cei doi mari dramaturgi sînt caracterizați ca afini: „Deși aproape trei sute de ani îi despart, între teatrul unuia și a altuia există atîta afinitate, că astăzi, după ce parcurgem întreaga gamă de genuri dramatice pe care anii le perindă din autor în autor, Shakespeare și Maeterlinck ne apar ca cei mai desăvîrșiți reprezentanți ai așa-zisului *Théâtre de pensée*”.

După Minulescu singurul traducător care l-a înțeles pe Shakespeare a fost simbolistul Maeterlinck, tîlmăcitor al lui *Macbeth*.

Ca să critice teatrul contemporan scrie despre „teatrul sub cerul liber” cerînd utilizarea Arelor romane², ca să evidențieze superficialitatea regi-zorilor scrie despre „teatrul antic”, *Electra* la Național³ sau despre *Teatrul în secolul al XIX-lea*.⁴

Conceptul de teatru simbolist e criticat de Ion Marin Sadoveanu ca fiind — deducem noi azi — un concept neviabil, ducînd la un fel de „teatru de citit”.

Dar legăturile lui Ion Minulescu cu teatrul sînt innăscute: și-a jucat cu un răsunător succes, în regie proprie, poeziile. Mulți comentatori ai operei sale poetice se întrebă dacă nu cumva seducția minulesciană care a străbătut o întreagă epocă se datorește în primul rînd acestei prezentări dramatice. Lucrul este valabil numai pentru accelerarea debutului, pentru că poezia sa ar fi pătruns și fără să fie jucată. Dar nu e mai puțin adevărat că „declamabilă în esența ei, poezia lui se adresa unei mulțimi de cititori. Săliile publice așadar, nu interiorul particular o favorizau. Și nimeni n-o recita ca autorul care era cel mai propriu actor al atitudinilor și gesturilor ei. În Ion Minulescu sub costumația modernă, vestimentară ca și poetică, [...] trăia unul din acei poeți itineranți ai Europei evului de mijloc, nu un trubadur sau un truver, ci un «juglar», cum i se zicea în Spania, sau «jongleur», în Franța, care-și căuta ascultătorii în piața orașelor și la domiciliu, uimindu-i deopotrivă în ceea ce știau pe dinafară și improvizau, cu rostirea frumoasă și evoluția scenică, desfășîndu-i în sfîrșit, cu genul literar de epocă al poeziei și prestidigitației.”⁵

Ion Minulescu își concepea ieșirile pe teren ca un turneu teatral: „Noi scriitorii care nu sîntem decît salariații propriei noastre imaginații, nu

¹ *Viitorul*, an. IV, nr. 304, 13. II. 1910, p. 1—2.

² *Viitorul*, an. IV, nr. 880, 3. V. 1910, p. 1—2.

³ *Viitorul*, an. IV, nr. 820, 1. III. 1910, p. 1—2 și în *Românul*, nr. 43, 13. VI. 1914, p. 1.

⁴ *Teatrul de mîine*, an. I, nr. 12, 15. I. 1919, p. 94.

⁵ Vladimir Streinu, *Ion Minulescu — 85 de ani de la nașterea poetului*, în *Gazeta literară*, XIII, 2, 13 I. 1966, p. 1, 6.

înțelegem să ne petrecem zilele de vacanță altfel decît în acest *vagabondaj cultural*, recitînd versurile noastre”.¹ În aceste *turnee* literare poetul era centrul atenției, era actorul protagonist.

Între 1920—1937 Ion Minulescu a făcut cronică dramatică săptămînală. Activitatea de *critic dramatic* este paradoxală față de concepțiile sale despre critică în genere, refuzînd să-și exprime adesea opinii față de operele literare: „... N-am făcut critică de teamă să nu trec drept un scriitor ratat. Fiindcă ce sînt criticii altceva decît scriitori mai mult sau mai puțin inteligenți, care dîndu-și seama că Dumnezeu nu le-a dat harul de a fi creatori se răzbună cîcîlînd pe adevărații scriitori...”²

A publicat cronici dramatice în *Sburătorul* (1922), *Flacăra* (1922), *Viitorul* (1910—1916), *Românul* (1914—1915), *România nouă* (1920—1921), *Dimineața* (1937), *România literară* (1939), *Teatrul de mîine* (1919). Cronicile lui Ion Minulescu comentează aproape toate piesele de teatru jucate în București între 1910—1916 și 1920—1922; cronicarul se ocupă de regie, de text, de jocul actorilor; în unele foiletoane face comentarii asupra deschiderii stagiunii, asupra premierelor, ia interviuri. Unele cronici au aspect de pamflet ca aceea dedicată lui Davila, altele sînt direct pledoarii pentru teatrul original (de reținut cronicile la piesele autorilor simbolști A. Bataille și Mirbeau în primul rînd).

Ca autor dramatic Ion Minulescu debutează în stagiunea 1920/1921 a Teatrului Național din București cu *Pleacă berzele* și *Lulu Popescu*, apărute în volum în același an. În 1924 se joacă *Omul care trebuia să moară* (Teatrul Companiei soților Bulandra) apărută în volum de-abia în 1939. Au urmat: *Manechinul sentimental* (1926), *Allegro ma non troppo* (1927), *Amantul anonim* (1928), *Porumbița fără aripi* (1931), *Nevasta lui Moș Zaharia* (1937). Într-un interviu din 1921 anunța comedia *Urmasii lui Teofrast*, al cărei text s-a pierdut³.

În reviste au rămas cîteva „proverbe dramatice” sau piese într-un act pe care autorul intenționa să le publice în volum. *Cînd doi se ceartă*, *Propilee literare*, II, nr. 21, 15 ianuarie 1928, p. 5—13; *Finita la commedia sau Da capo al fine?*, *Familia*, nr. 6—7—8, 1941, p. 33—49; *Rona del Rio*, *Familia*, nr. 3—4, 1943, p. 17—41.

Ca traducător, Ion Minulescu a abordat în special teatrul simbolist pentru care a și militat prin articole; autorul preferat e Maurice Maeterlinck.

¹ *Convorbiri cu Ion Minulescu — între două trenuri*, în *Fapta*, an. I, nr. 10, I-VI, 1930, p. 2.

² Interviuri în *Rampa* din 6 mai 1935.

³ Cf. Programul de sală al Teatrului Național, stagiunea 1920—1921.

Sora Beatrice, miracol în trei acte de Maurice Maeterlinck, a apărut direct în volum, în „Biblioteca pentru toți”, nr. 862, București, 1914. Ca spectacol a fost prezentat, în premieră, la Teatrul Național din Craiova, sub directoratul lui Emil Gârleanu, cu următoarea distribuție:

Fecioara	}	Fany Rebreanu
Sora Beatrice		
Stareța		Mia Theodorescu
Sora Eglantina		Lucia Braborescu
Sora Clementa		Stela Poenaru
Sora Felicia		Elena Nebunelli
Sora Albina		Ecaterina Dumitrescu
Sora Reghina		Alexandra Martinovici
Preotul Paraclisului		Romald Bulfinski
Prințul Bellidor		Teodor Călin

Claudia Millian ne dă relații asupra montării piesei la Constanța în regia de stil reinhardian a lui Ion Marin Sadoveanu cu Marietta Anca în rolul principal.¹

Sora Beatrice s-a jucat și în București în regia lui Victor Bumbesti, decorurile lui Traian Cornescu, muzica lui Marcel Botez, sculptura de Ion Jalea.

Minunea Sfântului Anton de același autor, apare în buletinul lunar *Ceți-fi-mă!*, anul I, nr. 2, ianuarie 1922, p. 112—127; traducerea este semnată I.M. și este efectuată după ediția franceză din 1920. Ilustrațiile la text aparțin lui I. Teodorescu-Sion. În același an, Ion Minulescu depune traducerea și la Teatrul Național din București (cota 95, Biblioteca T.N., 52 pagini dactilografiate) spre a fi jucată; din arhiva teatrului nu reiese că a fost programată în acel an și nici mai târziu.

Printre manuscrisele inedite conservate în arhiva „Ion Minulescu”, am descoperit o traducere efectuată de poet în 1913, după originalul francez, *La Maison de danse* de Nozière și Charles Muller, după un roman de Paul Roux. Caietul ce conține manuscrisul este legat în creton vârgat, după moda simbolistă a legăturii de carte, modă impusă la noi de Minulescu.

Teatrul lui Ion Minulescu, cu excepția a două titluri *Pleacă berzele* și *Manechinul sentimental* apărute în volumul II, *Scrieri*, E.P.L., 1966, nu a fost publicat în ultimele decenii. Ediția de față cuprinde o selecție reprezentativă a dramaturgiei lui Minulescu, reținând tot ceea ce poate interesa istoria literară. Sumarul este astfel alcătuit: o secțiune mare ce cuprinde piesele publicate în volume, în afara a două titluri (*Porumbița fără aripi* și *Nevasta lui Moș Zaharia*) și o *Addenda* unde apare o piesă ră-

¹ Claudia Millian, *op. cit.*, p. 430.

masă în periodice *Finita la commedia sau Da capo al fine*? Celelalte lucrări cu un caracter facil, uneori chiar licențios nu și-ar găsi locul în ediția noastră.

Piesele de teatru sînt reproduse în ordine cronologică, luîndu-se în considerație data publicării în volume, cu o singură excepție. Este vorba de *Ciracul lui Hegesias sau Omul care trebuia să moară*, jucată la Teatrul Național în 1924 și publicată în volum în 1939. Am optat pentru plasarea ei în anul 1924 pentru a avea în felul acesta o imagine cît mai exactă a evoluției teatrului lui Minulescu.

Menționăm că reproducerea textelor s-a făcut după textele publicate (neexistînd în toate cazurile manuscrise), respectîndu-se principiile de transcriere consemnate în *Nota asupra ediției* din volumul I.

p. 7

PLEACĂ BERZELE

Apare în volum, la Editura „Viața românească”, librăria Alcalay, București, 1921, 88 pagini, cu o copertă ilustrată de Iser. Piesa este scrisă în 1914 și este dedicată lui Iancu Păucescu, directorul Domeniilor statului din Dobrogea, care angajase în 1906 pe Dimitrie Anghel și pe Ion Minulescu ca funcționari ai Domeniilor la Constanța. Dealtfel, dedicația face aluzie la acest lucru iar acțiunea se petrece în Constanța acelei epoci. Textul se integrează în tematica *Romanțelor pentru mai tîrziu* (1908).

Premiera a avut loc în seara zilei de 10 ianuarie 1921, pe scena Teatrului Național din București, sub directoratul lui Victor Eftimiu, în regia lui Vasile Enescu, cu următoarea distribuție:

Mihnea Dornescu	Aristide Demetriade
Radu Majoreanu	Victor Antonescu
Jean Roboiu	Ion Livescu
Doctorul	Ion Morțun
Irena Majoreanu	Ana Luca
Elena Roboiu	Elena Nicolaescu-Buda
O Doamnă	Charlotta Brodier
O servitoare	Manoliu
Un servitor	V. Romano

Piesa s-a mai jucat la Iași în august 1943.

★

Printre cronicile dramatice apărute sînt menționabile cele semnate de Liviu Rebreanu, Paul Prodan, N. Davidescu.

În *Sburătorul*, an. II, nr. 37, 22 ianuarie 1921, p. 175—176, Liviu Rebreanu face o comparație între poetul și dramaturgul Minulescu: „*Pleacă berzele*

au descoperit un autor dramatic. Dintr-o anecdotă subțire d. Minulescu a știut să alcătuiască trei acte încheiate, gradate, culminate [...]. Ceea ce poetul a adus din bagajul său literar în *Pleacă berzele* este o poezie parfumată, vibratoare, în care se învâluie toată piesa și care-i dă o pecete deosebită...”

Paul Prodan discută piesa mai ales ca realizare scenică, subliniind originalitatea *dialogului* teatral: „Iată tema d-lui Minulescu. Temă discutabilă, firește. Verosimilă pentru mulți. Acceptată, ori nu tema, piesa e scrisă de un literat fin și cult și ca atare e interesantă și ca desfășurare a acțiunii și mai cu seamă ca frumusețe de stil. Dialogul de teatru există, e viu, se încheagă, are înălțimi, poartă asupra spectatorului și ceea ce e mai mare merit — scriu aceasta pentru potrivnicii temei d-lui Minulescu — e cât se poate de adevărat în situațiuni neverosimile. D. Minulescu își dă toată silința să-și motiveze subiectul; reușește pe deplin să-și creeze atmosfera lăsînd — mi se pare — neprecizat studiul amănunțit al caracterelor.”¹

N. Davidescu subliniază modernismul pozitiv al piesei în raport cu versurile: „... Nu sînt un admirator necondiționat al poeziilor d-lui Ion Minulescu [...]. Nici una din aceste particularități discutabile nu micșorează impresia de artă înaltă pe care o culegi din drama modernă *Pleacă berzele*, izvorită dintr-o inspirație selectă, întrețesută de firele de aur ale unei cugătări originale și limpezi, tratată cu îndemînarea de dialog a unui vechi cunoscător în tainele stilului de teatru și cu grija literară a scriitorilor de rasă...”²

În ziarul *România nouă*, Ulyse (probabil Alfred Moșoiu) scrie despre piesă în nr. 7 din 13 ianuarie 1921, p. 2; sub aceeași semnătură și în aceeași publicație apare în nr. 10 din 17 ianuarie 1921 articolul *Minulescu — autor dramatic*.

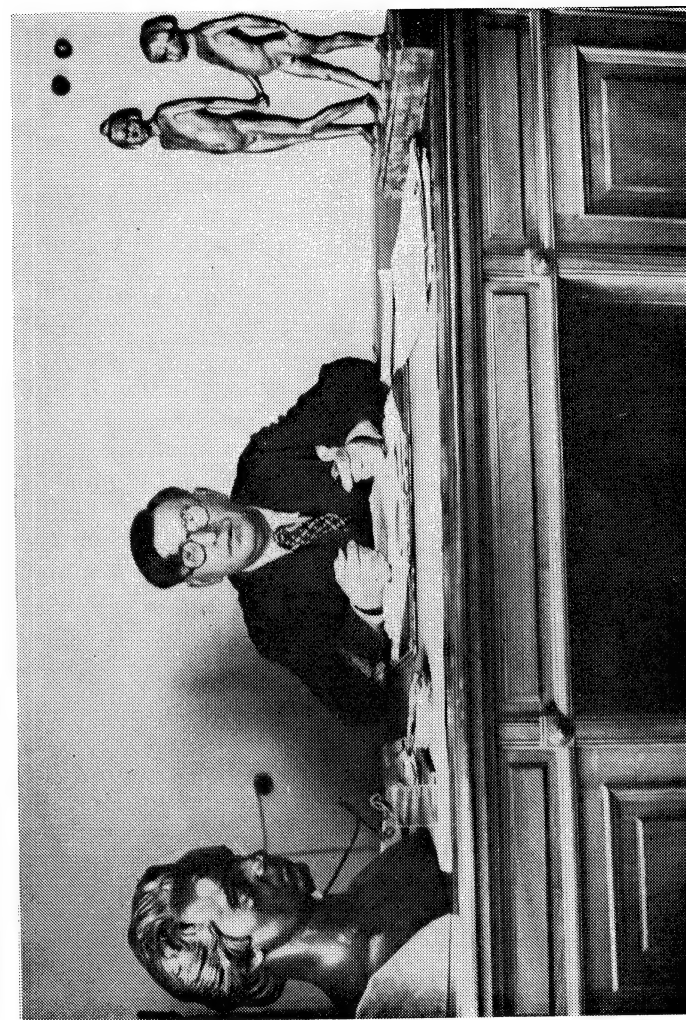
p. 67

LULU POPPESCU

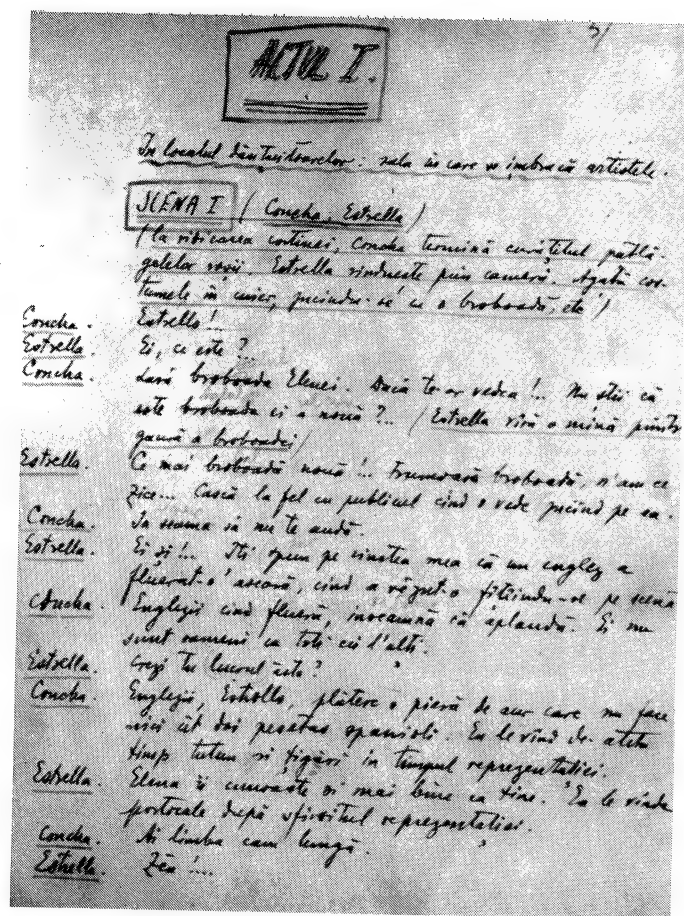
Apare direct în volum, în Editura „Viața românească”, librăria Alcalay, București, 1921, 48 pagini, cu o copertă semnată de Iser. Piesa este scrisă în refugiu, la Iași, după armistițiul din 1917, și este dedicată lui Alecu Mavrodi, ziarist și om de teatru.

¹ Paul I. Prodan, *Teatrul românesc contemporan*, (1920—1927), București, 1927, p. 155—158.

² *Flacăra*, nr. 22, 16 martie 1921.

Ion Minulescu la
biroul său de la
Ministerul Artelor,
în 1937

Dănuțoarea de Nozière (traducere de Ion Minulescu, manuscris inedit — colecția „Ion Minulescu“)

Premiera are loc în seara zilei de 10 ianuarie 1921, la Teatrul Național din București, sub directoratul lui Victor Eftimiu, în regia lui Vasile Enescu, cu următoarea distribuție:

Lulu Poppescu Marioara Zimniceanu
Adrian, poet Aurel Atanasescu
Ornescu, ziarist și cronicar artistic .. A. Critico
Zădărniceanu, student în filozofie .. Gr. Mărculescu
Papino, pictor Ion Manu
Jenică Poppescu, mare proprietar .. V. Duțulescu
Un băiat de prăvălie V. Lascu

De reținut cronicile lui Liviu Rebreanu și Paul Prodan.

Liviu Rebreanu o consideră un badinaj literar: „Lulu Poppescu e o comedioară spirituală și amuzantă, o fixare a boemei române, șarjată puțin, dar interesantă și vie. [...] Momentul trăiește în fiecare replică”.¹

Aproape aceeași caracterizare apare și în cronica lui Paul Prodan: „Lulu Poppescu e o schiță teatrală care reprezintă un crîmpei din viața boemilor noștri [...] Scrisă cu multă vervă, cu un humor sănătos și jovial, a fost jucată într-un chip prea șarjat”.²

În ziarul *România nouă* nr. 7 din 13 ianuarie 1921, sub semnătura Ulyse, ste evidențiat modernismul piesei.

p. 97 CIRACUL LUI HEGESIAS SAU OMUL CARE TREBUIA SĂ MOARĂ

Apare direct în volum, în 1939, la „Imprimeriile Adevărul, S.A.”, București, 124 p.

S-a jucat pentru prima dată în februarie 1924 la Teatrul Companiei soților Bulandra avînd următoarea distribuție:

Pierrot Sălceanu Tony Bulandra
Matei Penescu Enescu [?]
Tudorache, servitor V. Maximilian
Doctorul Delvechio [?]
Damiana Sălceanu Lucia Bulandra
Zuzu Persileanu Elwas [?]
Florica — servitoare Liana Constantinescu

¹ *Sburătorul*, an. II, nr. 37, 22 ian. 1921, p. 176.

² Paul Prodan, *op. cit.*, p. 158.

Scarlat Froda analizează spectacolul cu severitate, vorbind de un fel de divorț între public și teatrul *sintetic* promovat experimental de Minulescu: „Nedumerirea publicului în ce privește tratarea piesei e foarte explicabilă. Pierrot nu apare în actul I. Ni-l închipuim cum ar trebui să fie: senzual, cuceritor, cinic, brutal și decisiv. În al doilea îl vedem îndrăgostit, sentimental și romantic. O contradicție ce ne derutează opinia ce singuri ne-am făcut-o [...] Jocul e interesant dar cere imaginație din partea spectatorului, ca să poată înlocui evoluția sentimentală, peste care autorul a trecut intenționat. Publicul care frecventează teatrul nu e obișnuit cu un proces de reconstrucție așa de delicat...”¹

Paul Prodan consideră piesa o construcție specific minulesciană, scrisă de un simbolist cu „suflet pătimaș de intelectual fin, de ironistul cinic, de observatorul just...” care are o concepție anume despre teatru: „Pentru dînsul [Ion Minulescu] nu există un gen teatral: comedie, dramă, tragedie, fiecare cu legile lui. Minulescu răstoarnă hotarele care despart fiecare gen; amestecă drama cu comedia, tragedia cu drama, pentru a pune în dificultate pe acei care ar vrea să-i eticheteze opera. Unii au botezat-o tragi-comedie...”²

p. 157

MANECHINUL SENTIMENTAL

Apare direct în volum, Editura „Cultura Națională”, București, 1926, 141 pagini, dedicată Marioarei Voiculescu, actrița care a deținut rolul principal.

Premiera are loc în seara zilei de 8 ianuarie 1926, la Teatrul Național din București, în regia lui Paul Gusty, sub directoratul lui Corneliu Moldovanu, cu decorurile lui Traian Cornescu, cu următoarea distribuție:

Radu Cartian	N. Bălțățeanu
Sandu Răceanu	C. Stăncescu
Bazil Ionescu-Potopeni	I. Sîrbu
Jeana Ionescu-Potopeni	Marioara Voiculescu
Muchi Santorino	Aura Radovici
Florica	Valentina Popovici

Piesa a fost tradusă în limba maghiară de Kádár Imre în 1931: *A Szelmek Próbababa*, Cluj, 72 pagini.

¹ Scarlat Froda, *Însemnări teatrale*, în *Adevărul literar și artistic*, an. V, nr. 167, 17 febr. 1924, p. 8.

² Paul Prodan, *op. cit.*, p. 158–164.

Într-o scrisoare trimisă autorului din Roma la 24 decembrie 1928 semnată de Th. Solacolu (păstrată în arhiva familiei) se vorbește de traducerea piesei în Italia de către Alfredo Grillo. Piesa nu s-a jucat deoarece Claudiu Isopescu, directorul Școlii române din Roma, s-a opus, nefiind de acord cu transpunerea textului în versiunea italiană, recomandînd un alt traducător.

La Buenos Aires, Camelia Mancici traduce piesa în 1947 și o publică în *El Mundo*, „diario ilustrado de la mañana”, numărul din 25 mai 1947, sub titlul *Comedias Romanos*. În această traducere comedia s-a jucat „en la Casa del Teatro” din Buenos Aires.

Cu ocazia reprezentării piesei la Teatrul Național din București, Ion Marin Sadoveanu are prilejul să facă o analiză a stilului de teatru cultivat de Minulescu — stil pirandellian — (idee comună cu aceea a lui E. Lovinescu), în ciclul *Drama și Teatrul*, din revista *Gîndirea*; concluzia teatrologului pledează pentru evidențierea originalității lui Minulescu. Ion Marin Sadoveanu reține în plus și evoluția mentalității dramatice a autorului de la teatrul simbolist la teatrul cu implicații sociale, de la teatrul de citit la teatrul de reprezentat:

„[...] S-a vorbit cu ocazia acestei drame de *factura* pirandelliană [...] Influența e de netăgăduit ca idee. Dar de aici pînă la faptul anume, că atît de personal construită piesa lui Minulescu este numai o reeditare a unui alt model, mai e o cale lungă ... A voi să vezi în acest material minulescian, pentru genurile obiective, epică și dramă, liniile netede ale diferitelor tendințe, cred că ar fi o cale greșită de interpretare, deoarece Minulescu nu e un poet social, după cum nu e nici un călător pasionat pentru ținuturile pur sufletești. Pentru temele literaturii sale obiective, Minulescu e pur și simplu un observator fantezist, alambicînd tot ce vine din afară într-o singură atitudine, construind apoi panouri decorative, în ale căror fisuri se ajută, de cîte ori nevoia o cere, de procedeele scilpitoare ale lirice sale. E o tehnică specială a personalității sale, în care e greu să drămuiești și mai ales să etichetezi. Poezia lui e socială, într-atît cît această observație socială îi servește de materie primă. În laborator însă ea se poate transforma la infinit, fiindcă ea nu poartă interesul autorului, care e aiurea [...]. Pe o idee pirandelliană — și o idee poate fi folosită de oricine — Minulescu urzește o comedie care în caietul ei duce fire strălucitoare din toate posibilitățile sale. Ca tehnician, a izbutit să creeze o scenă pe cît de grea, pe atît de absolută: scena de convingere din actul al II-lea. De la meșteșugul Curei, care a făcut operă de virtuozitate în *La Danse devant le miroir*, nu mi-a fost dat să văd ceva mai abil, mai frumos și mai ales, mai teatralicește scris.”¹

¹ *Gîndirea*, an. VI, nr. 1, 1926.

Și Paul Prodan subliniază originalitatea piesei: „Există pare-se, o rivalitate între autorul dramatic Minulescu și romancierul Minulescu. [...] Factura piesei *Manechinul sentimental* este cât se poate de originală, deși — mărturisește dl. Minulescu — subiectul este de o banalitate exasperantă”.¹

p. 215

ALLEGRO MA NON TROPPO

A apărut direct în volum, în 1927, în Editura S.A.D.R. (a Societății autorilor dramatici români, la a cărei întemeiere Ion Minulescu a contribuit), 25 pagini.

S-a jucat în premieră în seara zilei de 30 martie 1927, la Teatrul Național din București, în regia lui Victor Bumbăști cu următoarea distribuție:

Ion Marian	A. Pop Marțian
Titu Micșoreanu	Ion Sîrbu
Domnul Cuțui	Ion Morțun
Zaharia	V. Romano
Un jandarm rural	Ene Miu
Cocuța Micșoreanu	Marioara Zimniceanu
Doamna Noemi	Toto Ionescu
Florica, servitoare	Nelly Andreescu

În 1934, comedia s-a jucat la Bratislava, în traducerea Suzanei Dova-lova, o iubitoare a literaturii române. (A tradus Ion de Liviu Rebreanu și *Rusoaica* de Gib I. Mihăescu.) Într-o scrisoare din 13 noiembrie 1934, păstrată în arhiva familiei, autorul este informat de traducătoare în legătură cu mersul repetițiilor. Printr-o altă scrisoare, din 23 decembrie 1935, dr. Jindra Hušcova, profesoară la Universitatea din Bratislava, elevă a lui Ovid Densusianu și Nicolae Iorga, dă relații asupra premierei.

Ecouri în presă asupra premierei de la București: B.C. [ecropide] în *Universul literar*, nr. 14, din 13 aprilie 1927, p. 223 și Ion Marin Sadoveanu în *Gîndirea*, VII, nr. 4, aprilie 1927, p. 58. Cecropide subliniază tehnica dialogului minulescian iar Ion Marin Sadoveanu colaborarea dintre personaje odată create și autor:

„În fiecare an ce trece Ion Minulescu deschide cu ritualul obișnuit încă un oblon din tripticul său dramatic anunțat: *Manechinul sentimental*, *Allegro ma non troppo* și *Amantul anonim* (în manuscris). [...] Nu e povestea unui rege mare și nici a unui șir de regi pe care istoria și o dramă să nu-i

¹ Paul Prodan, *op. cit.*, p. 165—168.

poată cuprinde, nu e nici succesiunea unor idei mame care să se germineze una pe cealaltă. E mai de grabă o obsesie, e un laitmotiv anecdotic în care se toarnă o urzeală de suflute, motiv cu totul interesant pentru vitalitatea lui pe care o dovedește, atît din punct de vedere al autorului cît și al publicului. De două ori pînă acuma principala îndeletnicire a personajelor minulesciene ni s-a arătat a fi construcția unei piese de teatru. Trilogia aceasta, cînd va fi gata, va figura ca o cronică a colaborărilor.”

Paul Prodan explică piesa printr-o raportare la trei predecesori: „Dl. Ion Minulescu ne-a apărut în *Allegro ma non troppo* ca avînd trei predecesori sau trei modele. Unul este Pirandello de la care a luat paradoxul vieții, amestecul visului cu realitatea; celălalt este Bernard Shaw care i-a servit de model în felul umoristic cum privește viața și-n acea bufonerie care este în fond o mare dramă: bufoneria ce se ascunde sub actele omenеști cele mai grave. *Allegro ma non troppo* a avut și un al treilea model: pe dl. Ion Minulescu însuși ...”¹

p. 283

AMANTUL ANONIM

Apare direct în volum, Editura „Ramuri” Craiova, 1928, 112 p. într-o ediție de lux, cu textul în două culori, cu schița decorurilor și cu o fotografie a Marioarei Voiculescu, în rolul actriței care joacă pe Doña Sol.

Primul spectacol a avut loc în seara zilei de 18 ianuarie 1929, în regia lui Soare Z. Soare, sub directoratul lui Liviu Rebreanu, cu următoarea distribuție:

Necunoscutul care se dă drept

Don Juan	N. Bălțățeanu
Actorul care joacă pe Don Juan	Gr. Mărculescu
Directorul teatrului	Victor Antonescu
Un bancher	Ion Morțun
Un critic dramatic	C. Stănescu
Un autor dramatic	Ion Finteșteanu
Regizorul	Ion Ulmeni
Un client bătrîn	A. Marius
Un client tînăr	I. Frumușani
Un actor tînăr	Nicolae Brancimir
Un pompier	D. Grigoriu
Un portar de hotel	N. Săvulescu

¹ Paul Prodan, *op. cit.*, p. 169—171.

Un chelner V. Romano
 Actrița care joacă pe Doña Sol Marioara Voiculescu
 O doamnă elegantă Didi Teodorescu
 Garderobiera Gaby Danielopol
 O bonă Dorina Demetrescu

Piesa a avut succes, dar pentru că avea personaje din lumea teatrului și se făcuseră, probabil trimiteri la actori, regizori, critici etc., pe care publicul i-ar fi recunoscut în substanța pamfletară a comediei, a provocat discuții și interpretări extraliterare; în consecință Minulescu trimite lui Liviu Rebreanu, director al teatrului, un protest. Scrisoarea se află în colecția de manuscrise a Bibliotecii Academiei, la cota ms. C. 143819.

„Domnule Director,

În urma discuțiilor iscate de reprezentarea piesei mele, *Amantul anonim*, pe scena Teatrului Național din București — discuțiunii care, deocamdată, nu pot duce la nici un rezultat, dat fiind reaua credință a celor ce le-au provocat, și avînd în vedere că în situația mea de funcționar al statului nu pot lua atitudinea pe care o socotesc nimerită față de aceia care mă dăunează în calitatea mea de autor dramatic, vă rog să binevoiți a dispune scoaterea piesei mele de pe afiș, rămînînd ca timpul și majoritatea opiniei publice să-și spună cuvîntul atunci cînd spiritele se vor potoli și piesa mea, *Amantul anonim*, va putea fi judecată numai din punct de vedere artistic,

Ion Minulescu.”

Amantul anonim ca și *Allegro ma non troppo* sau ca *Manechinul sentimental* folosește o tehnică pirandelliană, urmărind în primul rînd efecte comice. La Pirandello comicul este subsidiar, principală fiind viziunea gravă asupra vieții, asupra lumii moderne, cu implicații existențiale și cu sentimentul că *artificialitatea* și *convenționalismul* din societatea burgheză sînt principalele coordonate prin care această societate poate fi definită. La Minulescu este scos în evidență același lucru dar cu alte scopuri; teatrul său, în ipostază pirandelliană, devine un motiv de divertisment malițios.

E. Lovinescu, în *Istoria literaturii române contemporane* (1937), considera evidentă influența lui Pirandello în teatrul minulescian, dar rămînea la o simplă afirmație. Autorul *Romanțelor pentru mai tirziu* folosește în mod creator aici așa-zisul *teatru ușor*, de mare succes în Franța și Italia, raportînd totul la confuzia viață-teatru, așa cum apropiase șansoneta de meditația simbolistă.

Amantul anonim, cel puțin prin actul I, este o operă ce stă în picioare și azi, contribuind la citadinizarea teatrului românesc. Personajele, numite generic (Necunoscutul, Actrița, Bancherul etc) ne duc cu gîndul la teatrul expresionist; poezia galantă a primului act e un moment reușit de teatru simbolist, de sorginte romantică.

Tehnica confuziei între viață și teatru, utilizată în trei comedii succesive, duce, din păcate, la repetarea unor scheme dramatice și la stereotipizarea efectelor. Din punct de vedere tehnic, prin *Amantul anonim*, dramaturgul ajunge la virtuozitate. Conceptul de Don Juan, gîndit dramatic de Ion Minulescu, e un moment de emoție specific feminină. Unii autori dramatici au făcut din existența lui Don Juan o problemă psihologică; Ion Minulescu a realizat un simplu rebus sentimental, un fel de *romanță policromă*.

Printre manuscrisele rămase în arhiva „Ion Minulescu” se află o versiune autografă inedită a piesei, efectuată — se pare — în vederea retipăririi. Manuscrisul, în creion, cuprinde 81 de pagini, format caiet, pe hîrtie groasă de desen. Pe verso-ul unor pagini sînt desenate corpuri și figuri geometrice și sînt semnați elevi de liceu, ceea ce ne face să credem că hîrțiile au aparținut Cludiei Millian-Minulescu, care era, pe atunci, profesoară de desen. Faptul că pe prima pagină a manuscrisului apare precizarea: „Reprezentată pentru prima oară pe scena Teatrului Național din București, în seara de vineri 18 ianuarie 1929, cu următorii interpreți” (urmează distribuția), ne determină să afirmăm că versiunea este ulterioară publicării în volum și reprezentării ei.

Textul manuscris diferă de cel publicat, mai ales în final, unde, în actul al III-lea, scena a IX-a este substanțial îmbogățită și se adaugă încă o scenă, a X-a. Modificările din final, unde avem de a face cu un *text nou*, cît și micile variante stilistice ne duc la concluzia că noua versiune a fost elaborată — probabil — după 1936, în faza de autohtonizare a inspirației lui Minulescu și de căutare a unor efecte groțști.

Autohtonizarea este evidentă prin lexic și localizări: Don Juan este din Curtea-de-Argeș, Doamna din scena a IX-a este fiică de „cheristigiu”, cu o tipologie postcaragialescă, cu un vocabular păstos și distinct bucureștean.

O primă modificare este subtitlul piesei, „groțescă în trei acte”; a doua modificare e ordinea personajelor, în distribuție: după Directorul teatrului sînt prezentate, în textul nou, personajele din aceeași sferă profesională (un actor tînăr, un autor dramatic, un critic dramatic, regizorul) și apoi personajele din afara teatrului (un bancher, un bătrîn client de cafenea etc.). Schimbarea cea mai importantă din lista personajelor e eroina principală, *Actrița*, care nu mai joacă pe Doña Sol ci pe Doña Elvira.

În textul nou sînt modificate unele replici, prin îngroșarea pastei verbale: „Aoleo!” în loc de „Ah”; „Ieri seară nu fuse la fel”, în loc de „Nu era la fel”; „Nu este cine știe ce mare scofală”, în loc de „cine știe ce”; „Chiar dacă ai talent cu carul”, în loc de „Chiar dacă ai talent” etc.

Dar modificarea esențială o constituie finalul, care devine mai dramatic, mai aplicat reprezentării. Modificările fac dintr-o comedie spumoasă și ludică, sugestiv simbolistă, o comedie grotescă. Reproducerea finalului ilustrează cu prisosință acest caracter.

SCENA IX

Aceiași, Necunoscutul, Doamna elegantă

NECUNOSUTUL (*intră prin dreapta ținînd ușor de braț o doamnă extrem de elegantă și frumoasă, pășind spre stînga, la masa unde pînă atunci stăteau teatraliștii*): Sunteți așa de frumoasă, că aproape m-ați orbit... Nu mai văd nimic. V-ați lipit pe ochii mei ca o marcă postală pe un plic fără adresă.
(*Clientul privește peste jurnal pe clientul care vine din nou invitat de data asta de o femeie.*)

DOAMNA (*pe ton glumeț*): Nimic mai simplu... Dă-mi adresa d-tale și-ți trimit plicul imediat... dacă-ți face plăcere...

NECUNOSUTUL (*liric*): N-ați putea să mi-l înmînați dv. personal, chiar acum?

DOAMNA (*glumeață*): Chiar acum? Așa, fără adresă? Nu se poate...

NECUNOSUTUL (*mărturisind*): Și dacă v-aș spune că eu n-am adresă? Eu nu sunt de pe aici... Sunt numai în trecere... (*Cei doi clienți, bătrînul și tînărul, își schimbă priviri reciproce cu care își satisfac anume curiozități.*)

DOAMNA (*mirată*): Și pleci așa curînd?

NECUNOSUTUL (*misterios*): Știu eu?... Asta nu depinde de mine.

DOAMNA (*curioasă*): De cine depinde atunci?

NECUNOSUTUL (*galant*): Cum?... N-ați ghicit?... De dv...

DOAMNA (*plictisită, oarecum*): Ce-mi tot bați capul, la pluralul majestatic, cînd eu sunt sigură că pînă azi cel puțin, nici o picătură de sînge albastru nu mi-a pătat arterele... Te rog deci să-mi vorbești numai la singular, după cum observași, cred, că-ți vorbeai și eu de cînd ne-ntîlnirăm.

NECUNOSUTUL (*bătîndu-i în strună*): Nu-ți fie teamă, că te-am înțeles. Iată că mă și supun grațiosului d-tale ordin.

DOAMNA (*satisfăcută*): Atunci... Continuă ce începuseși să-mi spui.

NECUNOSUTUL (*răspunzînd cu oarecare teamă*): Te-ntrebam, ce-ar fi mai bine să fac?... Să rămîn, sau să plec?

DOAMNA (*cu o emoție falsă*): Dar deocamdată, eu nu te cunosc încă... Nu știu nici măcar cine ești... Dacă nu mă înșel, astăzi te văd pentru prima oară în viața mea.

NECUNOSUTUL (*sentențios*): Ai dreptate, frumoasă doamnă... Așa mă văd pe mine toate femeile... O singură dată în viața lor...

DOAMNA (*din ce în ce mai emoționată și mai falsă*): Ciudată destăinuire. Cum e posibil așa ceva?

NECUNOSUTUL (*invitînd-o să stea pe un scaun la o masă*): Nu vrei să luăm loc... pentru cinci minute numai ca să-ți pot explica, de ce stă barza numai într-un picior.

DOAMNA (*ezițînd*): A, nu... Mi-e teamă să nu mă vadă vreun cunoscut. Ar putea bănuî că m-am agățat de un bărzoî, care în mod excepțional, îmi povestește că stă în două picioare, fiindcă n-are patru ca măgarul.

NECUNOSUTUL (*oarecum încurcat*): Lăsînd glumele la o parte, te pot asigura că nu riscăm nici un pericol. Pe mine nu mă cunoaște nimeni. Și pe d-ta la fel. Eu nu exist decît în imaginația d-tale sau a altor femei ca și d-ta, sau dacă vrei o expresie mai *terre à terre*, în visele cotidiene ca să nu zic în visele din toate nopțile... În momentul de față eu nu sunt decît un anonim... un simplu vecin de masă, care întîmplător s-a oprit și el pe terasa acestei cafenele ca să consume ceva răcoritor. (*Adresîndu-i-se direct.*) Vrei o înghețată de *tutti frutti*? Delicioasă!... (*Strigă.*) Băiete! două porții de *tutti frutti* sevilane...

DOAMNA (*intervenînd*): Băiete! Servește-ne mai repede că suntem grăbiți...

NECUNOSUTUL (*nedumerit*): Grăbiți?... Nu e frumos să te grăbești cînd stai la masă alături de... (*După o pauză calculată, adresîndu-i-se direct.*) Vrei să-ți spun alături de cine ai norocul să stai la masă?

DOAMNA (*diabolică*): Doar n-ai vrea să mă minți că am avut ghinionul să stau la masă alături de un pretins infumurat Don Juan!

NECUNOSUTUL (*tresărînd ca mușcat de o viespe*): De unde știi că sunt Don Juan?

DOAMNA (*calmă*): Chiar de la d-ta. Nu te-ai recomandat așa actriței de la teatru, cu care chiar aseară v-ați grăbit să spălați putina împreună, întrerupînd chiar spectacolul? Să știi că eu citesc ziarele în fiecare dimineață!

NECUNOSUTUL (*avînd aerul că e mulțumit*): Atît mai bine. Mă scutești să mă mai prezint la fel și unei alte noi femei, care probabil nu e tot o actriță.

DOAMNA (*șireată*): Sigur. Mai ales că eu, chiar că nu sunt actriță. Eu sunt „fată de cheristigiu”... Dar așa ce sunt, te previn că eu mai sunt și o femeie, cum se spune, „vampă”... Eu, să știi, nu mă las trasă pe sfoară, nici de către un pretins Don Juan.

NECUNOSUTUL (*șiret*): Nici cînd ai norocul, nu ghinionul, să cazi pe adevăratul Don Juan?

DOAMNA (*hotărîtă*): Nici!... Fiindcă adevăratul Don Juan a murit acum 300 de ani... D-ta nu ești decît escrocul sentimental care profiți cîteodată chiar cu un real succes, de nenorocirea așa-ziselor femei... romantice, victimele d-tale.

NECUNOSUTUL (*în glumă*): Nu cumva ți-ai pus în gînd să mă omori și pe mine, după cum acum 300 de ani, primul Don Juan a fost omorît de Statuia Comandorului, părintele nefericitei victime, Doña Elvira...

DOAMNA (*autoritară*): Exact! Dacă aș fi sigură că te pregătești să-mi joci și mie aceeași festă, pe care ai mai jucat-o și celor o mie de oficiale amante ale d-tale, să știi că eu te omor cu adevărat.

NECUNOSUTUL (*îngrozit*): Chiar cu adevărat?

DOAMNA (*ironică*): Ți-e teamă de cuvîntul „adevărat”, mincinosule?

NECUNOSUTUL (*afirmativ*): Sigur! Cum să nu-mi fie teamă, cînd am de a face cu o femeie ca d-ta. Bine că aflai din vreme ca să mă pot pune în gardă la timp...

DOAMNA (*amenințătoare*): Zadarnic!... Garda asta nu-ți poate folosi la nimic. Armele fatalității sunt mai puternice decît cele mai perfecte armamente omenești.

NECUNOSUTUL (*nelncrezător*): Aștept să văd și eu rezultatul acestei lupte.

DOAMNA (*cinică*): Nu-l mai aștepta, fiindcă eu te-am prevenit la timp. Sunt o femeie vampă. O vampă însă care omorîndu-te cu adevărat pe d-ta, nu face decît să răzbune nenorocitele victime ale adevăratului Don Juan.

NECUNOSUTUL (*din ce în ce mai îngrozit*): Văd că d-ta ești ceva mai mult decît o femeie vampă. Ești un fenomen, fenomen unic în univers...

DOAMNA (*explicită*): Nu sunt unic decît în România... nu în tot universul... Dar mai sunt, după cum îți spusei adineaori și „fată de cheristigiu”. Ferește-te dar, să nu-ți confecționez chiar eu sicriul din scîndurile de nuc din depozitele tatălui meu.

NECUNOSUTUL (*speriat*): Vai! Ce sinistă apariție în fața ochilor mei!

DOAMNA (*cinică*): Nu atît de sinistă cît i-ar îngădui faptele d-tale care sunt și mai sinistre. De data asta cel puțin vei avea norocul să putrezești cît mai tirziu posibil, fiindcă scîndurile de nuc, nici nu putrezesc din cauza umidității pămîntului, nici nu se-ngăuresc de burghiile cariilor.

NECUNOSUTUL (*căzut pe gînduri*): După cum văd, în locul luminosului hotel al unei nopți de dragoste, d-ta îmi propui vecinicul întuneric din hotelul morților... Cimitirul?... Nu?...

DOAMNA (*șireată și insinuantă*): Depinde. *C'est apprendre ou laisser*. Sau joci rolul Don Juanului adevărat și aștepti să-ți sfîrșești cariera sub pumnul de bronz al statuiei unui alt eventual comandor? Sau nu ești decît un simplu șiret escroc sentimental, care-ți vei sfîrși abjecta carieră, omorît chiar de ultima d-tale victimă... Fata unui negustor de sicriuri... Binențeles că, excepțional, sicriul d-tale, deși gratuit, va fi cel mai de preț sicriu din tot cimitirul...

NECUNOSUTUL (*deprimat*): Eu mărturisesc, că deocamdată, n-aș mai avea nimic de spus. Totuși, aș vrea să afl și d-ta, că eu, orice fel de Don Juan aș fi, prefer să fiu mai curînd omorît, decît umilit. Umilînța o resping chiar cu prețul vieții mele... Te rog dar, să-mi fixezi chiar d-ta unde ne-am putea să ne adăpostim pentru cîteva minute, ca să fim feriți de ochii lumii... Am scăpa de inevitabila „Ultimă oră” din ziarele de după-amiază.

DOAMNA (*conciliantă*): Eh, bine... Dorința mea, ca să nu zic, voința mea, este să mergem deocamdată tot la hotel. Ba chiar la hotelul d-tale. Dar nu pentru a ne feri de ochii lumii, ci pentru a-ți da prilejul să-ți faci cît mai repede bagajul, fiindcă eu mi l-am făcut pe al meu, chiar de azi-noapte...

NECUNOSUTUL (*curios*): Și odată, bagajele amîndorora gata, unde ți-ai mai pus în cap să mai mergem?

DOAMNA (*sentențios*): La Curtea-de-Argeș!...

NECUNOSUTUL (*tresărînd*): De ce la Curtea-de-Argeș și nu în altă stațiune climaterică?

DOAMNA (*explicativ*): Fiindcă d-ta singur i-ai declarat actriței, victima d-tale de azi-noapte că te-ai născut la Curtea-de-Argeș...

NECUNOSUTUL (*recunoscînd*): Asta e adevărat! Nu e o nouă minciună... ca tot ce-am spus pînă azi...

DOAMNA (*încîntată de a fi biruit*): Dacă recunoști că ai fost mincinos toată viața, cu atît mai bine... Nu înțelegi că mie personal, mi-ar fi milă să te las să mori printre streini, cînd te-ai fi putut odihni pe veci, alături de defuncții d-tale părinți... (*Accetuînd*.) Nu ești d-ta feciorul părintelui Nae de la Biserica Maica Precista?

NECUNOSUTUL (*tresărind ca înțepat de o viespe*): Ah! D-ta prea multe secrete îmi destăinuiești, ca să n-o sfîrșim odată cu bine!... Sau eu cu d-ta, sau d-ta cu mine!... (*Strigă chelnerul.*) Băiete... plata că suntem grăbiți!...

DOAMNA (*cinică*): Ai bani să plătești ambele consumații, sau să-ți plătesc tot eu și înghețata d-tale?

NECUNOSUTUL (*revoltat*): A, nu! Asta niciodată... Și-ar bate joc de mine toate femeile spectatoare pînă la sfîrșitul piesei *Don Juan*, vecinicul lor amant anonim... (*Plătește chelnerului.*)

DOAMNA (*cinică*): Iată că ți-am procurat plăcerea de-a nu te fi umilit, chiar eu, o fată de cheristigiu... (*Aruncîndu-i o privire pătrunzătoare.*) Ce mai cauți prin buzunare?

NECUNOSUTUL (*scofînd un revolver*): Jucăria asta pentru copii rău crescuți... Dă-mi voie să-mi sfîrșesc viața ca un adevărat Don Juan.

DOAMNA (*smulgîndu-i revolverul din mîină*): Faci pe nebunul, fiindcă n-ai reușit să-ți continui la infinit jocul de a fi Don Juan. Dă-mi voie să-ți păstrez eu deocamdată revolverul ăsta, care pariez că nu e încărcat... Ți-l voi restitui încărcat însă, cînd voi fi încredințată că ai cu adevărat nevoie de el... (*Apoi poruncitoare.*) Hai mai repede să nu pierdem trenul pentru Curtea-de-Argeș.

NECUNOSUTUL (*transfigurat complet*): Doamne, Doamne!... Fă ca ultimul tren al fostului Don Juan, să nu fie chiar primul lui cortegiu funerar spre cimitirul din Curtea-de-Argeș...

DOAMNA (*văzîndu-l că stă pe loc*): Ce? N-ai sfîrșit încă? Ce mai vrei?

NECUNOSUTUL (*misterios*): N-am sfîrșit încă, fiindcă abia de acum încolo, încep cu adevărat ceea ce în viață am tot amînat din an în an, de teama eternului semn de întrebare.

DOAMNA (*încîntată*): Atît mai bine și pentru tine... și pentru mine. De-abia din clipa asta, încep să te înțeleg și eu...

NECUNOSUTUL (*prințînd ocazia*): Dacă-i așa, te rog și eu ceva. Ultima mea rugămintă.

DOAMNA (*grăbită*): Hai!... Spune-mi-o mai repede!...

NECUNOSUTUL (*răspunde profetic*): Să-mi sapi pe piatra mormîntului meu, doar această frază: *Dixi et salvavi animam meam*...

DOAMNA (*grăbită să-i răspundă*): Refuz categoric!... Fiindcă eu pe piatra mormîntului tău, nu-ți pot eterniza chiar ultima ta minciună. (*Apoi plină de compătimire.*) Sărmanul meu Don Juan... Tu n-ai avut inimă niciodată!... (*Îl apucă de mîneca hainei și dispare cu el la braț pe dreapta, în timp ce chelnerul cu cei doi clienți de la mesele*

din stînga se întreabă reciproc și tăcuți, numai cu ochii holbați de o nedumerire neexplicabilă.)

SCENA X

Actrița, Actorul tînăr

ACTRIȚA (*care împreună cu Actorul tînăr ascultaseră ascunși, afară ambii de braț pe stînga; exclamînd furioasă*): Eh! Văzuși cine fuse amantul meu anonim?...

ACTOR T. (*triumfător*): Sigur! Adevăratul tău Don Juan, eu am să-ți fiu! ...Nu anonimul ăsta... un simplu șmecher escroc sentimental!... (*Se sărută în vîzul chelnerului și celor doi clienți, care manifestă o și mai mare nedumerire, în timp ce cortina se lasă ușor.*)

Cortina

Notă explicativă

Pe scenă — numele actriței Marioara Voiculescu, creatoarea rolului Doña Elvira din textul piesei *Amantul anonim* — cu prilejul altor reprezentări va fi schimbat după numele celorlalte actrițe interprete ale acestui rol.

p. 351 FINITA LA COMMEDIA SAU DA CAPO AL FINE?

Apare în *Familia* (Oradea), nr. 6—7—8, iunie, iulie, august 1941, p. 33—49, cu subtitlul „Dialog spiritual într-un act”.

Textul din *Familia* este o variantă îmbunătățită a formei inițiale scrisă la Paris în 1904 și publicată în *Viața literară și artistică*, anul I, nr. 9, 10, 1906, cu titlul *O dragoste veche*, cu subtitlul „Un act în proză”, text deus în același an și la Teatrul Național din București. Piesa, în varianta ei inițială, a fost anunțată și de *Revista albă* din Geneva, nr. II, 1905, sub titlul *Comedie* de I. M. Nirvan, dar din motive necunoscute n-a mai apărut.

TABLA ILUSTRAȚIILOR

Ion Minulescu în anul 1928 (colecția „Ion Minulescu“)	64—65
Ion Minulescu, Liviu Rebreanu și Caton Theodorian la Roma în 1940 (colecția „Ion Minulescu“)	64—65
<i>Pleacă berzele</i> , Editura „Viața românească“, 1921, coperta de I. Iser.....	64—65
<i>Lulu Popescu</i> , Editura „Viața românească“, 1921, coperta de I. Iser.....	64—65
Coperta la <i>Manechinul sentimental</i> , Editura „Cultura Națională“, 1926.....	160—161
<i>A Szerelmes próbababa (Manechinul sentimental)</i> , traducere de Kádár Imre — coperta interioară cu autograful traducătorului (colecția „Ion Minulescu“)....	160—161
Scrisoare din Bratislava de la Jindra Huškova în care se vorbește despre reprezentarea piesei <i>Allegro ma non troppo</i> în Cehoslovacia	160—161
Ion Minulescu — caricatură de I. Ross.....	160—161
<i>Amantul anonim</i> , Editura „Ramuri“, Craiova, 1928, coperta de I. Iser.....	288—289
Actul III din <i>Amantul anonim</i> , manuscris inedit (colecția „Ion Minulescu“).....	288—289
Schiță de decor la actul I din <i>Amantul anonim</i>	288—289
Marioara Voiculescu în rolul <i>Actriței</i> din <i>Amantul anonim</i>	288—289
Prima pagină din manuscrisul piesei <i>Dragoste veche</i> (colecția „Ion Minulescu“).....	352—353
Camera de lucru a lui I. Minulescu.....	352—353
Ion Minulescu la biroul său de la Ministerul Artelor, în 1937	352—353
<i>Dănțuitoarea</i> de Nozière (traducere de Ion Minulescu, manuscris inedit — colecția „Ion Minulescu“).....	352—353

CUPRINS

Pleacă berzele	7
Lulu Poppescu	67
Ciracul lui Hegesias sau Omul care trebuia să moară	97
Manechinul sentimental	157
Allegro ma non troppo	215
Amantul anonim	283
A d d e n d a	
Finita la commedia sau Da capo al fine?	351
<i>Note</i>	375
<i>Tabla ilustrațiilor</i>	399